

Ref

Internationellt patent- samarbete II

1973 års europeiska patentkonvention

Ur KB:s samlingar

Digitaliserad år 2013

National Library
of Sweden

Betänkande av patentpolicykommittén

SOU

1976:24

Ref

Internationellt patent- samarbete II

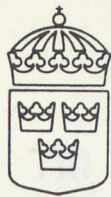
1973 års europeiska patentkonvention

Betänkande av patentpolicykommittén

SOU

1976:24

255
3

Statens offentliga utredningar

1976: 24

Handelsdepartementet

Internationellt patentsamarbete II

1973 års europeiska
patentkonvention

Betänkande av patentpolicykommittén
Stockholm 1976

Omslag Jan Boman
ISBN 91-38-02231-1
SSN 0375-250X
Norstedts tryckeri
Stockholm 1976

Internationell
patentkonvention

1973 års ändring
patentkonvention

Patentansvar för patentansvar
Stockholm 1976

Till Statsrådet och chefen för handelsdepartementet

Patentpolicykommittén framlade i juni 1974 betänkandet "Internationellt patentsamarbete I, 1970 års konvention om patentsamarbete" (SOU 1974: 63). I det betänkandet föreslog kommittén att Sverige skulle tillträda konventionen om patentsamarbete. Betänkandet innehöll också förslag till de författningsändringar som föranleds av ett tillträde till den konventionen.

Kommittén får härmed överlämna betänkande rörande frågan om Sveriges tillträde till den i München den 5 oktober 1973 avslutade konventionen om meddelande av europeiska patent (den europeiska patentkonventionen). I betänkandet förordas att Sverige under vissa förutsättningar tillträder den konventionen. Vidare framläggs förslag till sådana författningsändringar som föranleds av ett tillträde till konventionen eller eljest aktualiseras om konventionen träder i kraft.

Ledamoten Ekstam har inte tagit del i utformningen av författningsförslagen.

Av kommitténs uppdrag återstår härefter att utreda vissa frågor rörande det svenska patentverkets verksamhet som myndighet för internationell nyhetsgranskning och internationell förberedande patenterbarhetsprövning enligt konventionen om patentsamarbete. Vidare återstår vissa frågor rörande det svenska patentverkets anpassning till det läge som uppkommer om konventionen om patentsamarbete och den europeiska patentkonventionen träder i kraft för Sveriges del. Avsikten är att denna del av utredningsuppdraget skall redovisas under år 1977.

Stockholm i april 1976

Göran Borggård

Nils Bergling Gunnar Ekstam Lennart Körner

Nils Larfeldt Olof Wallerius

Lars Jonson Saul Lewin

Eskil Persson Claës Ugglå /Lennarth Törnroth

Måns Jacobsson

Erik Tersmeden

Innehåll

Författningsförslag

1	Förslag till lag om ändring i patentlagen (1967: 837)	9
2	Förslag till förordning om ändring i patentkungörelsen (1967: 838)	39
3	Förslag till lag om erkännande av utländskt avgörande m. m. med anledning av Sveriges tillträde till den europeiska patentkonventionen	64
4	Förslag till lag om ändring i lagen (1937: 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar	66
5	Förslag till lag om ändring i lagen (1946: 816) om bevisupptagning åt utländsk domstol	67
6	Förslag till lag om ändring i lagen (1971: 1078) om försvarsuppfindingar	70
1	<i>Inledning</i>	73
1.1	Utredningsuppdraget	73
1.2	Kommitténs arbete	74
2	<i>Den europeiska patentkonventionens tillkomst och förberedelsearbetet för upprättandet av den europeiska patentorganisationen</i>	76
2.1	Den europeiska patentkonventionens tillkomst	76
2.2	Förberedelsearbetet för upprättandet av den europeiska patentorganisationen	78
3	<i>Den europeiska patentkonventionens innehåll</i>	80
3.1	Huvuddragen i konventionen	80
3.2	De särskilda bestämmelserna i konventionen, tillämpningsföreskrifterna och protokollen	88
3.2.1	Första delen; allmänna och organisatoriska bestämmelser	88
3.2.2	Andra delen; materiell patenträtt	95
3.2.3	Tredje delen; europeisk patentansökan	102
3.2.4	Fjärde delen; handläggning till dess patent meddelats	108
3.2.5	Femte delen; invändningsförfarandet	114
3.2.6	Sjätte delen; besvär förfarandet	117
3.2.7	Sjunde delen; gemensamma bestämmelser	119
3.2.8	Åttonde delen; inverkan på nationell rätt	131

3.2.9	Nionde delen; särskilda överenskommelser	133
3.2.10	Tionde delen; internationell ansökan enligt konventionen om patentsamarbete	134
3.2.11	Elfte delen; övergångsbestämmelser	137
3.2.12	Tolfte delen; slutbestämmelser	139
3.2.13	Erkännandeprotokollet	142
3.2.14	Protokollet angående privilegier och immunitet . .	143
3.2.15	Centraliseringsprotokollet	146
4	<i>Konventionen om marknadspatent</i>	150
5	<i>Tidigare remissyttranden rörande den europeiska patentkonventionen</i>	157
6	<i>Utsikterna för den europeiska patentkonventionens och samarbetskonventionens ikraftträdande</i>	159
7	<i>Det europeiska patentverket; arbetsbelastning och ekonomi</i>	162
8	<i>Följder för det svenska patentverket av ett svenskt tillträde till den europeiska patentkonventionen och samarbetskonventionen</i>	166
8.1	Utgångspunkter för kommitténs beräkningar	166
8.2	Arbetsbelastningen vid det svenska patentverket	168
8.3	Personalbehovet vid det svenska patentverket	174
8.4	Ekonomiska följder av ett svenskt tillträde till konventionerna	176
9	<i>Vissa frågor av intresse för sökande och ombud vid ett svenskt tillträde till den europeiska patentkonventionen . .</i>	181
10	<i>Frågan om Sveriges tillträde till den europeiska patentkonventionen</i>	188
10.1	Allmänna synpunkter	188
10.2	Patenträttsliga frågor	189
10.3	Fråga om översättning av europeiskt patent och europeisk patentansökan	191
10.4	Organisatoriska frågor	192
10.5	Det svenska patentverkets roll	193
10.6	Ekonomiska följder	197
10.7	Sammanfattande bedömning	198
10.8	Förbehåll vid tillträde	201
10.9	Tillträde till lagkonventionen och uppsägning av formalitetskonventionen	201
10.10	Förhållandet till marknadspatentkonventionen	202
11	<i>Konstitutionella frågor i samband med ett svenskt tillträde till den europeiska patentkonventionen</i>	204
12	<i>Huvuddragen av den föreslagna lagstiftningen</i>	207
12.1	Allmänna synpunkter	207
12.2	Patenterbarhetsvillkoren	211
12.2.1	Gällande rätt	211

12.2.2	Den europeiska patentkonventionen	214
12.2.3	Kommitténs överväganden	215
12.3	Produktskyddets omfattning	220
12.3.1	Gällande rätt	220
12.3.2	Den europeiska patentkonventionen	221
12.3.3	Kommitténs överväganden	221
12.4	Ensamrätten	224
12.4.1	Gällande rätt	224
12.4.2	Kommitténs överväganden	225
12.5	Prioritetsrätten	228
12.5.1	Gällande rätt	228
12.5.2	Den europeiska patentkonventionen	229
12.5.3	Kommitténs överväganden	230
12.6	Tilläggspatent	232
12.6.1	Gällande rätt	232
12.6.2	Kommitténs överväganden	232
12.7	Ansökans form och innehåll	234
12.8	Handlägningsordningen	238
12.8.1	Gällande rätt	238
12.8.2	Den europeiska patentkonventionen	239
12.8.3	Kommitténs överväganden	240
12.9	Offentlighet i patentärenden	241
12.9.1	Gällande rätt	241
12.9.2	Kommitténs överväganden	243
12.10	Giltighetstiden	245
12.11	Rättsverkan av anteckning i patentregistret	247
12.11.1	Gällande rätt	247
12.11.2	Kommitténs överväganden	248
12.12	Ogiltigförklaring av patent	250
12.12.1	Gällande rätt	250
12.12.2	Den europeiska patentkonventionen	251
12.12.3	Kommitténs överväganden	252
12.13	Skydd under tiden före patentmeddelandet	258
12.13.1	Gällande rätt	258
12.13.2	Den europeiska patentkonventionen	259
12.13.3	Kommitténs överväganden	259
12.14	Överskridande av frister	260
12.14.1	Gällande rätt	260
12.14.2	Samarbetskonventionen och den europeiska patentkonventionen	262
12.14.3	Kommitténs överväganden	264
12.15	Rättsverkan av europeiskt patent och europeisk patentansökan	268
12.15.1	Den europeiska patentkonventionen	268
12.15.2	Kommitténs överväganden	270
12.16	Omvandling av europeisk patentansökan	277
12.17	Försvarsuppfinningar	278
12.17.1	Gällande rätt	278
12.17.2	Kommitténs överväganden	280

13	<i>Specialmotivering</i>	283
13.1	Förslaget till lag om ändring i patentlagen	283
13.2	Förslaget till förordning om ändring i patentkungörelsen	331
13.3	Förslaget till lag om erkännande av utländskt avgörande m. m. med anledning av Sveriges tillträde till den europeiska patentkonventionen	358
13.4	Förslaget till lag om ändring i lagen om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar	362
13.5	Förslaget till lag om ändring i lagen om bevisupptagning åt utländsk domstol	363
13.6	Förslaget till lag om ändring i lagen om försvarsuppfinnningar	367
	<i>Sammanfattning</i>	370
	<i>Summary in English</i>	377
	Bilagor finns intagna i SOU 1976: 25	

Författningsförslag

1. Förslag till Lag om ändring i patentlagen (1967: 837)

Härigenom föreskrives i fråga om patentlagen (1967: 837)
dels att punkt 1 andra meningen i lagens ikraftträdande- och övergångsbestämmelser skall upphöra att gälla,
dels att i 5, 11, 45, 68 och 71 §§ ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",
dels att 1—3, 6—9, 13, 15, 19—22, 28—38, 40, 41, 44, 51, 52, 60 och 72—76 §§ samt rubriken närmast före 28 § skall ha nedan angivna lydelse,
dels att rubriken närmast före 8 § skall sättas närmast före 7 §,
dels att i lagen skall införas 19 nya paragrafer, 77—95 §§, samt närmast före 80 § en ny rubrik av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Den som gjort en uppfinning, som kan tillgodogöras industriellt, eller den till vilken uppfinnarens rätt övergått äger efter ansökan erhålla patent på uppfinningen och därigenom förvärva ensamrätt att yrkesmässigt utnyttja uppfinningen enligt denna lag.

Föreslagen lydelse

1 §

Den som gjort en uppfinning, som kan tillgodogöras industriellt, eller den till vilken uppfinnarens rätt övergått äger efter ansökan erhålla patent på uppfinningen *hos patentmyndigheten här i riket* och därigenom förvärva ensamrätt att yrkesmässigt utnyttja uppfinningen enligt denna lag. *Om europeiskt patent stadgas särskilt i 11 kap.*

Såsom uppfinning anses icke

- 1. upptäckter, vetenskapliga teorier eller matematiska metoder,*
- 2. konstnärliga skapelser,*
- 3. planer, regler eller metoder för intellektuell verksamhet, för spel eller för affärsverksamhet eller datorprogram,*

4. återgivande av information.

Såsom uppfinning anses ej heller sådant förfarande för kirurgisk eller terapeutisk behandling eller för diagnosticering som skall utövas på människor eller djur. Vad nu sagts utgör dock ej hinder för att patent meddelas på alster för användning vid sådana förfaranden som nu angivits.

Patent meddelas icke på

1. uppfinning vars nyttjande skulle strida mot goda seder eller allmän ordning,
2. växtsorter eller djurraser eller väsentligen biologiskt förfarande för framställning av växter eller djur; patent må dock meddelas på mikrobiologiskt förfarande och alster av sådant förfarande.

2 §

Patent meddelas endast på uppfinning som väsentligen skiljer sig från vad som blivit känt före dagen för patentansökningen.

Som känt anses allt som blivit allmänt tillgängligt, vare sig detta skett genom skrift, föredrag, utnyttjande eller på annat sätt. Även innehållet i patentansökan som före nämnda dag gjorts här i riket anses som känt, om denna ansökan blir allmänt tillgänglig enligt 22 §.

Patent meddelas endast på uppfinning som är ny i förhållande till vad som blivit känt före dagen för patentansökningen och tillika väsentligen skiljer sig därifrån.

Som känt anses allt som blivit allmänt tillgängligt, vare sig detta skett genom skrift, föredrag, utnyttjande eller på annat sätt. Även innehållet i patentansökan som före nämnda dag gjorts här i riket anses som känt, om denna ansökan blir allmänt tillgänglig enligt 22 §. Villkoret i första stycket att uppfinningen väsentligen skall skilja sig från vad som blivit känt före dagen för patentansökningen gäller dock icke i förhållande till innehållet i sådan ansökan.

Bestämmelser om att ansökan som avses i 3 eller 11 kap. vid tillämpning av andra stycket i vissa fall äger samma rättsverkan som en här i riket gjord patentansökan finnas i 29 och 88 §§.

Uppfinning som avser ämne eller blandning för användning vid förfarande som avses i 1 § tredje stycket anses icke som ny, om an-

Patent må dock meddelas utan hinder av att uppfinningen inom sex månader innan patentansökningen gjordes blivit allmänt tillgänglig

1. till följd av uppenbart missbruk i förhållande till sökanden eller någon från vilken denne härleder sin rätt eller

2. genom att sökanden eller någon från vilken denne härleder sin rätt förevisat uppfinningen på officiell eller officiellt erkänd internationell utställning.

vändning av ämnet eller blandningen vid något sådant förfarande är känd.

Patent må meddelas utan hinder av att uppfinningen inom sex månader innan patentansökningen gjordes blivit allmänt tillgänglig

1. till följd av uppenbart missbruk i förhållande till sökanden eller någon från vilken denne härleder sin rätt eller

2. genom att sökanden eller någon från vilken denne härleder sin rätt förevisat uppfinningen på sådan officiell eller officiellt erkänd internationell utställning som avses i den i Paris den 22 november 1928 avslutade konventionen om internationella utställningar.

3 §

Den genom patent förvärvade ensamrätten innebär att, med de undantag som anges nedan, annan än patenthavaren ej må utan dennes lov utnyttja uppfinningen yrkesmässigt genom att använda patentskyddat förfarande, genom att tillverka, införa, använda eller till försäljning, uthyrning eller utlåning utbjuda patentskyddat alster eller på annat sätt.

Den genom patent förvärvade ensamrätten innebär att, med de undantag som anges nedan, annan än patenthavaren ej må utan dennes lov utnyttja uppfinningen yrkesmässigt genom att

1. tillverka, utbjuda, bringa i omsättning eller använda patentskyddat alster eller införa eller inneha sådant alster i syfte att förfara med det på sätt som nu sagts,

2. använda patentskyddat förfarande eller, om han visste eller det med hänsyn till omständigheterna var uppenbart att användning icke fick ske utan patenthavarens lov, utbjuda sådant förfarande för användning här i riket.

Avser uppfinningen förfarande för tillverkning av alster, omfattar ensamrätten även alster som tillverkats enligt förfarandet.

Ensamrätten innebär även att annan än patenthavaren ej må utan dennes lov erbjuda eller tillhandahålla annan än den som är berättigad att utnyttja uppfinning-

en medel för att utöva denna här i riket, om medlet hänför sig till något väsentligt i uppfinningen och han visste eller det eljest med hänsyn till omständigheterna var uppenbart att medlet var lämpat och avsett att användas vid utövande av uppfinningen. Är medlet en i handeln allmänt förekommande vara, gäller vad nu sagts dock endast om den som erbjuder eller tillhandahåller medlet uppmanar mottagaren till handling som avses i första eller andra stycket.

Ensamrätten omfattar icke utnyttjande av alster, som sålts här i riket i butik eller på därmed jämförligt sätt i strid mot ensamrätten, om köparen vid köpet icke ägde eller bort äga kännedom om att ensamrätten kränktes.

Ensamrätten omfattar icke tillredning på apotek av läkemedel enligt läkares förskrivning i enskilda fall eller åtgärder med sålunda tillrett läkemedel.

6 §

Konungen äger förordna, att ansökan om patent på uppfinning, vilken tidigare angivits i ansökan om skydd utom riket, skall vid tillämpning av 2 § första och andra styckena samt 4 § anses gjord samtidigt med ansökningen utom riket om sökanden yrkar det.

Regeringen äger förordna, att ansökan om patent på uppfinning, vilken tidigare angivits i ansökan som avser patent här i riket eller skydd utom riket, skall vid tillämpning av 2 § första, andra och fjärde styckena samt 4 § anses gjord samtidigt med den tidigare ansökningen, om sökanden yrkar det.

I förordnande skola anges de närmare villkor, under vilka sådan konventionsprioritet må åtnjutas.

I förordnande skola anges de närmare villkor, under vilka sådan prioritet må åtnjutas.

7 §

Innehavare av patent äger erhålla tilläggspatent på utveckling av uppfinningen, om ansökan härom inkommit innan ansökningen om huvudpatentet blev allmänt tillgänglig enligt 22 §.

Tilläggspatent meddelas utan hinder av att villkoret enligt 2 § första stycket icke är uppfyllt i

Med patentmyndigheten avses i denna lag patentmyndigheten här i riket, om ej annat sägs. Patentmyndighet här i riket är patent- och registreringsverket.

förhållande till innehållet i ansökningsen om huvudpatentet. Tilläggspatent upphör att gälla samtidigt med huvudpatentet, om annat ej följer av tredje stycket, och må övergå till annan endast tillsammans med huvudpatentet.

Upphör huvudpatentet på grund av att patenthavaren avstår från patentet eller förklaras patentet ogiltigt, utgör tilläggspatentet självständigt patent för återstoden av patenttiden. Finnas flera tilläggspatent till huvudpatentet, gäller det först meddelade tilläggspatentet som huvudpatent och de övriga som tilläggspatent till detta.

8 §

Patentmyndighet för Sverige är patent- och registeringsverket.

Ansökan om patent göres skriftligen hos patentmyndigheten eller, i fall som avses i 3 kap., hos patentmyndighet i annan stat eller hos internationell organisation.

Ansökningen skall innehålla beskrivning av uppfinningen, innefattande även ritningar om sådana behövas, samt bestämd uppgift om vad som sökes skyddat genom patentet (patentkrav). Beskrivningen skall vara så tydlig, att en fackman med ledning därav kan utöva uppfinningen. Avser uppfinning mikrobiologiskt förfarande eller alster av sådant förfarande, skall uppfinningen icke anses tillräckligt tydligt angiven, med mindre en kultur av den mikroorganism som kommer till användning vid utövande av uppfinningen lämnas i förvar i de fall och i den ordning regeringen eller, efter regeringens bestämmande, patentmyndigheten föreskriver.

Ansökningen skall dessutom innehålla ett sammandrag av beskrivningen och patentkraven sådana de föreligga då ansökan gö-

res. Sammandraget skall tjäna enbart som teknisk information och må icke tillmätas betydelse i annat avseende.

I ansökningen skall uppfinnarens namn anges. Sökes patent av annan än uppfinnaren, skall sökanden styrka sin rätt till uppfinningen.

Sökanden skall erlägga fastställd ansökningsavgift.

9 §

Ansökan om patent göres skriftligen hos patentmyndigheten.

På begäran av sökanden och mot erläggande av särskild avgift skall patentmyndigheten på de villkor regeringen bestämmer låta ansökningen bli föremål för nyhetsgranskning vid internationell nyhetsgranskningsmyndighet enligt artikel 15.5 i den i Washington den 19 juni 1970 avslutade konventionen om patentsamarbete.

Ansökningen skall innehålla beskrivning av uppfinningen, innefattande även ritningar om sådana behövas, samt bestämd uppgift om vad som sökes skyddat genom patentet (patentkrav). Beskrivningen skall vara så tydlig, att en fackman med ledning därav kan utöva uppfinningen.

I ansökningen skall uppfinnarens namn anges. Sökes patent av annan än uppfinnaren, skall sökanden styrka sin rätt till uppfinningen.

Sökanden skall erlägga fastställd ansökningsavgift.

13 §

Ansökan om patent må icke ändras så, att patent sökes på något som ej framgick av ansökningshandlingarna när ansökningen gjordes eller enligt 14 § skall anses gjord.

Ansökan om patent må icke ändras så, att patent sökes på något som ej framgick av ansökningen när den gjordes eller enligt 14 § skall anses gjord.

15 §

Har sökanden icke iakttagit vad som är föreskrivet om ansökan eller finner patentmyndigheten annat hinder föreligga för bifall till ansökningen, skall sökanden föreläggas att inom viss tid avge yttrande eller vidtaga rättelse.

Har sökanden icke iakttagit vad som är föreskrivet om ansökan eller finner patentmyndigheten annat hinder föreligga för bifall till ansökningen, skall sökanden föreläggas att inom viss tid avge yttrande eller vidtaga rättelse. *Föreligger brist med avseende på sammandraget, må patentmyndigheten dock, utan att höra sökanden, göra de ändringar i sammandraget som den finner nödvändiga.*

Underlåter sökanden att inom förelagd tid inkomma med yttrande eller vidtaga åtgärd för att avhjälpa anmärkt brist, skall ansökningen avskrivis. Underrättelse därom skall intagas i föreläggandet.

Avskriven ansökan återupptages, om sökanden inom fyra månader efter utgången av förelagd tid inkommer med yttrande eller vidtager åtgärd för att avhjälpa brist och inom samma tid erlägger fastställd återupptagningsavgift.

19 §

Äro ansökningshandlingarna fullständiga och finnes ej hinder för patent föreligga, skall ansökningen godkännas för utläggning enligt 21 §.

Sedan ansökningen godkänts för utläggning, må *patentkraven icke utvidgas eller yrkande enligt 14 § framställas.*

Sedan ansökningen godkänts för utläggning, må *yrkande enligt 14 § ej framställas eller patentkraven ändras så att patentskyddets omfattning utvidgas.*

20 §

Inom två månader efter det ansökningen godkänts för utläggning skall sökanden erlägga fastställd *tryckningsavgift*. Sker det ej, skall ansökningen avskrivis. Avskriven ansökan återupptages, om sökanden inom fyra månader efter utgången av sagda tid erlägger *tryckningsavgiften* jämte fastställd återupptagningsavgift.

Inom två månader efter det ansökningen godkänts för utläggning skall sökanden erlägga fastställd *utläggningsavgift*. Sker det ej, skall ansökningen avskrivis. Avskriven ansökan återupptages, om sökanden inom fyra månader efter utgången av sagda tid erlägger *utläggningsavgiften* jämte fastställd återupptagningsavgift.

Sökes patent av uppfinnaren och begär han befrielse från *tryckningsavgiften* inom två månader efter det att ansökningen godkänts

Sökes patent av uppfinnaren och begär han befrielse från *utläggningsavgiften* inom två månader efter det att ansökningen godkänts

för utläggning, må patentmyndigheten medge honom sådan befrielse, om han har avsevärd svårighet att erlägga avgiften. Avslås framställningen, skall avgift som erlägges inom två månader därefter anses erlagd i rätt tid.

för utläggning, må patentmyndigheten medge honom sådan befrielse, om han har avsevärd svårighet att erlägga avgiften. Avslås framställningen, skall avgift som erlägges inom två månader därefter anses erlagd i rätt tid.

21 §

Sedan *tryckningsavgift* enligt 20 § erlagts eller befrielse från *tryckningsavgiften* medgivits, skall patentmyndigheten utlägga ansökningen för att bereda allmänheten tillfälle att inkomma med invändning mot ansökningen. Utläggningen skall kungöras.

Sedan *utläggningsavgift* enligt 20 § erlagts eller befrielse från *utläggningsavgiften* medgivits, skall patentmyndigheten utlägga ansökningen för att bereda allmänheten tillfälle att inkomma med invändning mot ansökningen. Utläggningen skall kungöras.

Invändning göres skriftligen hos patentmyndigheten inom tre månader från kungörelsedagen.

Från och med den dag då ansökningen utlägges skola tryckta exemplar av beskrivning och patentkrav, med uppgift om sökanden och uppfinnaren, finnas att tillgå hos patentmyndigheten.

Från och med den dag då ansökningen utlägges skola tryckta exemplar av beskrivning, patentkrav och *sammandrag*, med uppgift om sökanden och uppfinnaren, finnas att tillgå hos patentmyndigheten.

22 §

Från och med den dag då ansökningen utlägges skola handlingarna i ärendet hållas tillgängliga för envar.

När aderton månader förflutit från den dag då patentansökningen gjordes, eller, om *konventionsprioritet* yrkas, den dag från vilken prioriteten begäres, skola handlingarna hållas tillgängliga för envar, även om ansökningen icke utlagts. Har beslut fattats om avskrivning eller avslag, skola handlingarna dock hållas tillgängliga endast om sökanden begär att ansökningen återupptages eller anför besvär.

När aderton månader förflutit från den dag då patentansökningen gjordes, eller, om *prioritet* yrkas, den dag från vilken prioriteten begäres, skola handlingarna hållas tillgängliga för envar, även om ansökningen icke utlagts. Har beslut fattats om avskrivning eller avslag, skola handlingarna dock hållas tillgängliga endast om sökanden begär att ansökningen återupptages eller anför besvär.

På framställning av sökanden skola handlingarna hållas tillgängliga tidigare än som följer av första och andra styckena.

När handlingarna bli tillgängliga enligt andra eller tredje stycket, skall kungörelse därom utfärdas.

Innehåller handling företagshemlighet och rör den icke uppfinning varå patent sökes, äger patentmyndigheten, om särskilda skäl föreligga, på yrkande förordna att handlingen icke må utlämnas. Har sådant yrkande framställts, må handlingen icke utlämnas förrän yrkandet ogillats genom beslut som vunnit laga kraft.

Kultur av mikroorganism som lämnats i förvar enligt 8 § andra stycket skall, sedan handlingarna i ärendet blivit allmänt tillgängliga, hållas tillgänglig för den som gör skriftlig framställning därom och förbinder sig att iakttaga vad regeringen föreskriver till förebyggande av missbruk av kulturen.

3 KAP.

Internationell patentansökan

28 §

Konungen äger efter överenskommelse med Danmark, Finland och Norge om att patent på uppfinning skall kunna erhållas för Sverige, Danmark, Finland och Norge eller för tre av dessa stater efter ansökan om patenten i en av de stater som ansökningen omfattar (nordisk patentansökan) förordna, att bestämmelserna i 29—38 §§ skola lända till efterrättelse.

Med internationell patentansökan avses ansökan som göres enligt konventionen om patentsamarbete.

Sådan patentansökan må inges till patentmyndigheten i enlighet med bestämmelser som utfärdas av regeringen. Sökanden skall till patentmyndigheten erlægga för sådan ansökan fastställd avgift.

Bestämmelserna i 29—38 §§ gälla internationell patentansökan som omfattar Sverige. Sökes genom sådan ansökan europeiskt patent för Sverige gäller dock 11 kap.

29 §

Nordisk patentansökan här i riket skall avse patent, förutom för Sverige, antingen för Danmark, Finland och Norge eller för två av dessa stater.

Sådan ansökan behandlas och prövas, med iakttagande av bestämmelserna i detta kapitel, enligt vad som gäller för patentansökan i allmänhet. Patent, som meddelats på grund av sådan ansökan, äger samma giltighet här i riket som annat här meddelat patent.

Meddelas på grund av nordisk patentansökan i Danmark, Finland eller Norge patent för Sverige, gäller patentet här i riket som om det meddelats här.

Föreligga i fråga om patent som meddelats i Finland beskrivning och patentkrav på såväl svenska som finska språket och råder icke överensstämmelse mellan texterna, omfattar patentskyddet här i riket endast vad som framgår av båda texterna. Patentskyddet bestämes dock enbart med hänsyn till den svenska texten, om denna är avgörande i Finland.

30 §

I fråga om nordisk patentansökan här i riket äger bestämmelsen

Internationell patentansökan, som ingivits till sådan nationell patentmyndighet eller internationell organisation som enligt konventionen om patentsamarbete och tillämpningsföreskrifterna till denna är behörig att mottaga sådan ansökan (mottagande myndighet), skall anses ingiven här i riket den dag som av den mottagande myndigheten angivits som internationell ingivningsdag och skall ha samma verkan som annan i Sverige ingiven patentansökan. Vad i 2 § andra stycket andra punkten sägs skall dock gälla internationell patentansökan endast om sökanden fullgjort vad som föreskrives i 31 §.

Internationell patentansökan, som ingivits till mottagande myn-

i 2 § andra stycket sista punkten motsvarande tillämpning med avseende på tidigare patentansökan i annan stat som omfattas av ansökningsen. Beträffande ansökan om patent enbart för Sverige äger nämnda bestämmelse motsvarande tillämpning med avseende på nordisk patentansökan som gjorts i annan stat och som omfattar Sverige.

dighet men ännu icke inkommit till patentmyndigheten, skall anses återkallad såvitt avser Sverige i de fall som avses i artikel 24.I. i och ii i konventionen om patentsamarbete.

31 §

Avser nordisk patentansökan här i riket även Finland, må patentansökningsen godkännas för utläggning endast om beskrivning och patentkrav föreligga även på finska språket.

Sökanden skall inom tjugo månader från den internationella ingivningsdagen eller, om prioritet yrkas, den dag från vilken prioritet begäres till patentmyndigheten inge avskrift av den internationella patentansökningsen och, i den omfattning regeringen förordnar, översättning av denna till svenska samt erlägga fastställd ansökningsavgift.

Har internationell nyhetsgranskningsmyndighet beslutat att internationell nyhetsgranskningsrapport ej skall upprättas och önskar sökanden likväl fullfölja ansökningsen såvitt avser Sverige, skall han fullgöra vad som åligger honom enligt första stycket inom två månader från det denna myndighet avsänt underrättelse till honom om beslutet.

Har sökanden begärt att den internationella ansökningsen skall underkastas internationell förberedande patenterbarhetsprövning och har han inom nitton månader från den i första stycket angivna dagen i överensstämmelse med konventionen om patentsamarbete och tillämpningsföreskrifterna till denna avgivit förklaring att han avser att använda resultatet av denna prövning vid ansökan om patent för Sverige, skall han full-

göra vad som åligger honom enligt första stycket inom tjugofem månader från nämnda dag.

Fullgör sökanden ej vad som åligger honom enligt första, andra eller tredje stycket, skall ansökningen anses återkallad såvitt avser Sverige.

32 §

I fråga om nordisk patentansökan här i riket skola tryckta exemplar av beskrivning och patentkrav som avses i 21 § tredje stycket innehålla uppgift om vilka stater ansökningen omfattar. När ansökningen godkännes för utläggning, skola sådana exemplar översändas till patentmyndigheterna i övriga stater som omfattas av ansökningen, för att i dessa hållas tillgängliga för allmänheten enligt vad därom stadgat.

Återkallar sökanden sådan begäran eller sådan förklaring som avses i 31 § tredje stycket, skall den internationella patentansökningen anses återkallad såvitt avser Sverige, om ej återkallelsen göres före utgången av den frist som gäller enligt 31 § första eller andra stycket och sökanden före fristens utgång fullgjort vad som åligger honom enligt 31 § första stycket.

33 §

När nordisk patentansökan, som gjorts i annan stat och som omfattar Sverige, utlägges i den andra staten, skall den samtidigt utläggas hos patentmyndigheten här i riket. Utläggningen skall kungöras.

Tryckta exemplar av beskrivning och patentkrav skola finnas att tillgå hos patentmyndigheten här i riket.

Sedan internationell patentansökan inkommit till patentmyndigheten enligt 31 §, gäller i fråga om ansökningen och dess handläggning 2 kap. Ansökningen må dock endast på framställning av sökanden upptagas till prövning före utgången av den frist som gäller enligt 31 § första, andra eller tredje stycket.

Föreskriften i 12 § skall gälla först från den tidpunkt då patentmyndigheten sålunda äger upptaga ansökningen till prövning. Handlingarna i ärendet skola hållas tillgängliga för envar enligt 22 § först då sökanden fullgjort sin skyldighet enligt 31 § att inge översättning av ansökningen.

Har sökanden iakttagit vad som föreskrives i konventionen om patentsamarbete och tillämpningsföreskrifterna till denna rörande an-

sökans form och innehåll, skall ansökningen godtagas i dessa avseenden.

34 §

Invärdning mot nordisk patentansökan här i riket må göras, förutom hos patentmyndigheten här i riket, hos patentmyndigheten i annan stat som omfattas av ansökningen.

Inkommer till patentmyndigheten här i riket invändning mot nordisk patentansökan, som gjorts i annan stat och som omfattar Sverige, skall patentmyndigheten ofördröjligen översända handlingen till patentmyndigheten i den andra staten. Därvid skall dagen då handlingen inkom anges.

Internationell patentansökan må ej godkännas för utläggning eller avslås innan fyra månader förflutit från utgången av den frist som gäller enligt 31 § första eller andra stycket.

Har sökanden inom nitton månader från den internationella ingivningsdagen eller, om prioritet yrkas, den dag från vilken prioritet begäres avgivit sådan förklaring som avses i 31 § tredje stycket, må ansökningen ej godkännas för utläggning eller avslås före utgången av den frist om tjugofem månader som anges i nämnda lagrum.

Ansökan må dock godkännas för utläggning eller avslås före utgången av den frist som gäller enligt första eller andra stycket, om sökanden samtycker till att ansökningen avgöres dessförinnan.

35 §

Nordisk patentansökan, som gjorts här i riket och som omfattar Sverige, Danmark, Finland och Norge, må ändras till nordisk patentansökan för Sverige och två av de övriga staterna.

Nordisk patentansökan, som gjorts här i riket, må ändras till särskild patentansökan för Sverige.

Företages ändring som avses i andra stycket eller återkallas ansökan hos patentmyndigheten här

Internationell patentansökan må ej utläggas eller publiceras av patentmyndigheten förrän den publicerats av världsorganisationens för den intellektuella äganderätten internationella byrå eller tjugo månader förflutit från den internationella ingivningsdagen eller, om prioritet yrkas, den dag från vilken prioritet begäres, om ej sökanden medger detta.

i riket, må sökanden enligt vad därom är stadgat fullfölja den som särskild ansökan i annan stat, som omfattas av ansökningen. Vill sökanden sålunda fullfölja ansökningen, skall han samtidigt med ändringen eller återkallelsen avge förklaring därom till patentmyndigheten här i riket.

Hållas handlingarna i ansökningsärendet tillgängliga enligt 22 §, skall om ändring, återkallelse och förklaring som avses i första—tredje styckena utfärdas kungörelse. Förklaring skall även intagas i kungörelse enligt 21 § första stycket.

36 §

Ändras nordisk patentansökan, som gjorts i annan stat och som omfattar Sverige, till ansökan för den staten eller återkallas ansökningen och har sökanden enligt 35 § avgivit förklaring att han vill fullfölja ansökningen som särskild patentansökan för Sverige, skall ansökningen upptagas och prövningen fortsättas av patentmyndigheten här i riket, om sökanden gör anmälan härom hos denna myndighet inom två månader från ändringen eller återkallelsen. Hållas handlingarna i ärendet tillgängliga enligt 22 §, skall anmälingen kungöras.

Har del av internationell patentansökan icke varit föremål för internationell nyhetsgranskning eller internationell förberedande patenterbarhetsprövning på grund av att ansökningen ansetts omfatta flera av varandra oberoende uppfinningar och att sökanden ej inom föreskriven tid erlagt tilläggsavgift som avses i artikel 17.3.a eller artikel 34.3.a i konventionen om patentsamarbete, skall patentmyndigheten pröva om ansökningen omfattar flera av varandra oberoende uppfinningar. Finnes detta vara fallet, skall den del av ansökningen som icke varit föremål för sådan granskning eller prövning anses återkallad såvitt avser Sverige, om ej sökanden erlägger föreskriven tilläggsavgift inom två månader från det patentmyndigheten avsänt under rättelse till honom om myndighetens ställningstagande. Finner patentmyndigheten att ansökningen ej omfattar flera av varandra oberoende uppfinningar, skall myndigheten fortsätta behandlingen av ansökningen.

Ansökan som upptages enligt första stycket skall behandlas och prövas som om den ursprungligen gjorts här i riket som patentansökan för Sverige. Sökanden skall dock erlægga fastställd ansökningsavgift här i riket, även om han erlagt ansökningsavgift i den stat där ansökningen gjordes.

37 §

Bifalles nordisk patentansökan, som gjorts här i riket, skall patentbrevet utvisa för vilka stater patent meddelats.

Har del av internationell patentansökan icke varit föremål för internationell förberedande patentbarhetsprövning på grund av att sökanden inskränkt patentkraven enligt artikel 34.3.a i konventionen om patentsamarbete, skall den icke prövade delen av ansökningen anses återkallad såvitt avser Sverige, om ej sökanden erlägger föreskriven tilläggsavgift inom två månader från det patentmyndigheten avsänt underrättelse till honom med erinran om begränsningen i den företagna prövningen.

38 §

Konungen äger, efter avtal därom med berörd stat, förordna, att nordiska patentansökningar som göras här i riket skola överlämnas till patentmyndigheten i annan stat, som omfattas av ansökningarna, enligt närmare bestämmelser i förordnandet. Förordnande som nu sagts må icke avse ansökan av den som är bosatt här i riket.

Har mottagande myndighet vägrat att fastställa internationell ingivningsdag för internationell patentansökan eller förklarat att ansökningen skall anses återkallad eller förklarat att yrkande om att ansökningen skall omfatta Sverige skall anses återkallat, skall patentmyndigheten, på hegäran av sökanden och på de villkor som anges i artikel 25.2 i konventionen om patentsamarbete, ompröva detta beslut. Detsamma skall gälla i fråga om beslut av den internationella byrån att ansökningen skall anses återkallad. Finner patentmyndigheten att den mottagande myndighetens eller den internationella byråns beslut är orik-

tigt, skall patentmyndigheten fastställa internationell ingivningsdag för ansökningen, om detta ej skett, samt fortsätta behandlingen av ansökningen.

Konungen äger även, efter avtal därom med berörd stat, förordna att nordiska patentansökningar, som gjorts i annan stat och som avser Sverige, må överlämnas till patentmyndigheten här i riket. Ansökan, som överlämnas enligt sådant förordnande, skall behandlas och prövas som om den ursprungligen gjorts här i riket.

40 §

Meddelat patent kan upprätthållas intill dess *sjutton* år förflutit från den dag då patentansökningen gjordes.

Om upprätthållande av tilläggs-patent stadgas i 7 §.

Meddelat patent kan upprätthållas intill dess *tjugo* år förflutit från den dag då patentansökningen gjordes.

41 §

För patent, som *icke är tilläggs-patent*, skall för varje år räknat från den dag patentansökningen gjordes (patentår) erläggas fastställd årsavgift, om annat icke bestämts med stöd av 73 §.

Har tilläggs-patent övergått till självständigt patent enligt bestämmelserna i 7 § tredje stycket, skall från och med närmast följande patentår erläggas årsavgift med belopp, som skulle ha utgått för huvudpatentet om det alltjämt varit gällande.

För patent skall för varje år räknat från den dag patentansökningen gjordes (patentår) erläggas fastställd årsavgift, om annat icke bestämts med stöd av 76 §.

44 §

Har patent övergått på annan eller licens upplåtits, skall på begäran anteckning därom göras i patentregistret.

Visas att i registret antecknad licens upphört att gälla, skall anteckningen om licensen avföras.

Bestämmelserna i första och andra styckena äga motsvarande tillämpning beträffande tvångslicens och rätt som avses i 53 § andra stycket.

I mål eller ärende angående patent anses den som patenthavare, vilken senast blivit införd i patentregistret i sådan egenskap.

Har patent överlåtits eller licens upplåtits till flera var för sig, har det förvärv som först anmäls för anteckning i patentregistret företräde, om förvärvaren vid sin anmälan var i god tro.

51 §

Erlägges icke årsavgift enligt föreskrifterna i 41 och 42 §§, är patentet förfallet från och med ingången av det patentår för vilket avgiften icke erlagts.

Patent, som förfallit enligt första stycket, må återupprättas av patentmyndigheten, om patenthavaren har godtagbar ursäkt för sin underlåtenhet. Ansökan om återupprättande skall göras skriftligen hos patentmyndigheten senast sex månader från den dag, då avgiften senast skolat erläggas. Inom samma tid skall årsavgiften med den förhöjning, som må vara bestämd, och fastställd återupprättningsavgift erläggas. Behörigen gjord ansökan skall kungöras.

Den som efter det att patent förfallit men innan ansökan om återupprättande kungjorts börjat utnyttja uppfinningen yrkesmässigt här i riket eller vidtagit väsentliga åtgärder därför äger den rätt som anges i 4 §, om patentet återupprättas.

52 §

Har patent meddelats i strid mot 1 eller 2 §, skall rätten förklara patentet ogiltigt, om talan föres därom. Patent må dock ej förklaras ogiltigt på den grund att den som erhållit patentet varit berättigad till blott viss andel däri.

På talan därom skall rätten förklara patent ogiltigt, om det

1. meddelats oaktat villkoren i 1 och 2 §§ icke äro uppfyllda,
2. meddelats oaktat uppfinningen icke är så tydligt angiven att en fackman med ledning därav kan utöva den,

3. omfattar något som ej framgick av ansökningen när den gjordes, eller

4. *meddelats oaktat patentskyddets omfattning utvidgats efter det ansökningen godkänts för utläggning.*

Patent må ej förklaras ogiltigt på den grund att den som erhållit patentet varit berättigad till blott viss andel däri.

Utom i fall som avses i *tredje* stycket må talan föras av envar som lider förfång av patentet och, om det finnes påkallat ur allmän synpunkt, av myndighet som *Konungen* bestämmer.

Utom i fall som avses i *fjärde* stycket må talan föras av envar som lider förfång av patentet och, om det finnes påkallat ur allmän synpunkt, av myndighet som *regeringen* bestämmer.

Talan, som grundas på att patent meddelats annan än den som är berättigad till patentet enligt 1 §, må föras endast av den som påstår sig berättigad till patentet. Talan skall väckas inom ett år efter erhållen kännedom om patentets meddelande och de övriga omständigheter på vilka talan grundas. Var patenthavaren i god tro när patentet meddelades eller när det övergick på honom, må talan ej väckas senare än tre år efter patentets meddelande.

60 §

Utnyttjar någon yrkesmässigt patentsökt uppfinning efter det handlingarna i ansökningsärendet blivit tillgängliga enligt 22 §, äger vad som sägs om patentintrång motsvarande tillämpning *i den mån* ansökningen leder till patent. Till straff må *dock* ej dömas och ersättning för skada på grund av utnyttjande som sker innan utläggning av patentansökningen kungjorts enligt 21 § må bestämmas endast enligt 58 § andra stycket.

Utnyttjar någon yrkesmässigt patentsökt uppfinning efter det handlingarna i ansökningsärendet blivit tillgängliga enligt 22 §, äger vad som sägs om patentintrång motsvarande tillämpning *om* ansökningen leder till patent. *I sådant fall omfattar patentskyddet dock endast vad som framgår såväl av patentkraven i deras lydelse när ansökningen blev allmänt tillgänglig som av patentkraven enligt patentet.* Till straff må ej dömas och ersättning för skada på grund av utnyttjande som sker innan utläggning av patentansökningen kungjorts enligt 21 § må bestämmas endast enligt 58 § andra stycket.

Bestämmelserna i 58 § tredje stycket äga ej tillämpning, om ersättningstalan väckes senast ett år efter patentets meddelande.

72 §

Talan mot annat slutligt beslut av patentmyndigheten enligt

Har patentsökande, ehuru han gjort allt vad som skäligen kunnat

denna lag än som avses i 24 §, föres genom besvär hos patent- och registreringsverkets besväravdelning inom två månader från beslutets dag. Den som vill anföra besvär skall erlägga fastställd besväravgift inom samma tid vid påföljd att besvären icke upptagas till prövning.

Mot besväravdelningens beslut föres talan genom besvär hos regeringsrätten inom två månader från beslutets dag.

krävas av honom, ej kunnat gentemot patentmyndigheten iakttaga sådan frist för att vidtaga viss åtgärd som fastställts i denna lag eller med stöd därav, och har han till följd därav lidit rättsförlust, skall patentmyndigheten förklara att åtgärden skall anses vidtagen i rätt tid, om sökanden inom två månader från det hindret upphörde, dock senast ett år från fristens utgång, vidtagit åtgärden och gjort skriftlig framställning om att den skall gälla såsom vidtagen i rätt tid.

Vad som sägs i första stycket äger motsvarande tillämpning såvitt avser patenthavare som icke erlagt årsavgift för patent inom frist som anges i 42 § tredje stycket. I sådant fall skall dock avgiften vara erlagd och framställningen ingiven senast sex månader från utgången av frist som avses i 42 § tredje stycket.

Första stycket gäller ej frist inom vilken ansökan skall göras för att komma i åtnjutande av prioritet enligt 6 § eller frist som anges i 25 eller 75 §.

73 §

Avgifter enligt denna lag fastställas av Konungen. Därvid äger Konungen, såvitt avser årsavgifter, förordna att ett eller flera av de första patentåren skola vara avgiftsfria.

Avser framställning enligt 72 § frist som anges i 31 §, skall patentmyndigheten förklara att åtgärden skall anses vidtagen i rätt tid, om

1. avbrott i postförbindelserna förekommit under någon av de tio dagarna närmast före fristens utgång på grund av krig, revolution, upplopp, strejk, naturkatastrof eller annan liknande omständighet på den ort där avsändaren vistas eller har sin rörelse, samt handlingen eller avgiften avsänts till patentmyndigheten inom fem dagar från det postförbindelserna återupptagits, eller

2. handlingen eller avgiften avsänts till patentmyndigheten i rekommenderad försändelse senast fem dagar före fristens utgång, dock endast om försändelsen sänts med flygpost där så varit möjligt eller avsändaren haft anledning antaga att försändelsen vid yttledes befordran skulle ha anlänt till patentmyndigheten inom två dagar från avsändningsdagen.

74 §

Närmare bestämmelser angående ansökan om patent, kungörelser i patentärende, tryckning av ansökningshandlingarna, patentregistret och dess förändring samt patentmyndigheten utfärdas av Konungen eller i den omfattning Konungen bestämmer av patentmyndigheten. Diarier hos patentmyndigheten skola vara tillgängliga för allmänheten i den utsträckning Konungen bestämmer

Konungen äger förordna, att handlingar i ärenden angående ansökan om patent må utlämnas till myndighet i annan stat.

Konungen äger även förordna att granskning av ansökningar om patent, efter framställning av patentmyndigheten, må äga rum hos myndighet i annan stat eller hos internationell institution samt att den som söker patent på uppfinning, varå han tidigare sökt patent i annan stat, skall vara skyldig att

Har enligt 72 § meddelats beslut om att viss åtgärd skall anses vidtagen i rätt tid och skall till följd därav patentsökan som blivit allmänt tillgänglig enligt 22 § och som avskrivits eller avslagits företagas till fortsatt handläggning eller skall patent som förfallit anses ha bestått, skall kungörelse därom utfärdas.

Den som i fall som avses i första stycket, efter det tiden för återupptagande av avskrivna ansökan utgått eller beslut om avslag vunnit laga kraft eller patent förfallit men innan kungörelse utfärdats, börjat utnyttja uppfinningen yrkesmässigt här i riket eller vidtagit väsentliga åtgärder därför må utan hinder av patentet fortsätta utnyttjandet med bibehållande av dess allmänna art, om han, när utnyttjandet inleddes eller när åtgärderna vidtogos, var i god tro.

Rätt enligt andra stycket må övergå till annan endast tillsammans med den rörelse, vari den uppkommit eller utnyttjandet avsetts skola ske.

redovisa vad patentmyndigheten i den saten delgivit honom rörande prövningen av uppfinningens patentbarhet.

75 §

Bejinner sig riket i krig eller krigsfara äger Konungen, om det finnes nödvändigt ur allmän synpunkt, förordna, att rätt till viss uppfinning skall avstås till staten eller till annan som Konungen bestämmer. För rätt till uppfinning, som sålunda tages i anspråk, skall skälig ersättning utges. Träffas icke överenskommelse om ersättningen med den ersättningsberättigade, bestämmes ersättningen av rätten.

Har rätt till uppfinning tagits i anspråk av annan än staten till följd av förordnande enligt första stycket och fullgör denne icke sin ersättningsskyldighet, är staten pliktig att på ansökan av den ersättningsberättigade genast utge ersättningen.

Talan mot annat slutligt beslut av patentmyndigheten enligt denna lag än som avses i 24 § samt talan mot beslut enligt 72 § föres genom besvär hos patent- och registreringsverkets besvärsavdelning inom två månader från beslutets dag. Den som vill anföra besvär skall erlægga fastställd besvärsavgift inom samma tid vid påföljd att besvären icke upptages till prövning.

Mot besvärsavdelningens beslut föres talan hos regeringsrätten genom besvär inom två månader från beslutets dag.

76 §¹

Om uppfinningar av betydelse för rikets försvar gälla särskilda bestämmelser.

Avgifter enligt denna lag fastställas av regeringen. Därvid äger regeringen, såvitt avser årsavgifter, förordna att ett eller flera av de första patentåren skola vara avgiftsfria.

77 §²

Närmare bestämmelser angående ansökan om patent, kungörelser i patentärende, tryckning av ansökningshandlingarna, patentregistret och dess förande samt patentmyndigheten utfärdas av regeringen eller i den omfattning regeringen besämler av patentmyndigheten. Diarier hos pa-

¹ Motsvarar nuvarande 73 §.

² Motsvarar nuvarande 74 §.

tentmyndigheten skola vara tillgängliga för allmänheten i den utsträckning regeringen bestämmer.

Regeringen äger förordna, att handlingar i ärenden angående ansökan om patent må utlämnas till myndighet i annan stat.

Regeringen äger även förordna att granskning av ansökningar om patent, efter framställning av patentmyndigheten, må äga rum hos myndighet i annan stat eller hos internationell institution samt att den som söker patent på uppfinning, varå han sökt patent i annan stat, skall vara skyldig att redovisa vad patentmyndigheten i den staten delgivit honom rörande prövningen av uppfinningens patenterbarhet. Förordnande om sådan redovisningsskyldighet som sist nämnts må dock ej ges i fråga om patentansökan som avses i 3 kap., vilken varit föremål för internationell förberedande patenterbarhetsprövning och i fråga om vilken rapport rörande denna prövning ingivits till patentmyndigheten.

78 §¹

Befinner sig riket i krig eller krigsfara äger regeringen, om det finnes nödvändigt ur allmän synpunkt, förordna, att rätt till viss uppfinning skall avstås till staten eller till annan som regeringen bestämmer. För rätt till uppfinning, som sålunda tages i anspråk, skall skälig ersättning utges. Träffas icke överenskommelse om ersättningen med den ersättningsberättigade, bestämmes ersättningen av rätten.

Har rätt till uppfinning tagits i anspråk av annan än staten till

¹ Motsvarar nuvarande 75 §.

följd av förordnande enligt första stycket och fullgör denne icke sin ersättningsskyldighet, är staten pliktig att på ansökan av den ersättningsberättigade genast utge ersättningen.

79 §¹

Om uppfinningar av betydelse för rikets försvar gälla särskilda bestämmelser.

11 KAP.

Europeiskt patent

80 §

Med europeiskt patent avses patent som meddelas av det europeiska patentverket enligt den i München den 5 oktober 1973 avslutade europeiska patentkonventionen. Med europeisk patentansökan avses patentansökan som göres enligt nämnda konvention.

Ansökan om europeiskt patent göres hos det europeiska patentverket. Sådan ansökan må inges till patentmyndigheten för att av denna vidarebefordras till det europeiska patentverket. Ansökan som avses i artikel 76 i nämnda konvention (europeisk avdelad ansökan) skall dock inges direkt till det europeiska patentverket.

Bestämmelserna i 81—95 §§ gälla europeiskt patent för Sverige och europeisk patentansökan som omfattar Sverige.

¹ Motsvarar nuvarande 76 §.

81 §

Europeiskt patent är meddelat när det europeiska patentverket har kungjort sitt beslut att meddela patentet. Det har samma rättsverkan som patent meddelat av patentmyndigheten och följer även i övrigt samma bestämmelser som sådant patent, om ej annat sägs i detta kapitel.

82 §

Europeiskt patent är utan verkan här i riket, om icke sökanden inom tid som regeringen bestämmer till patentmyndigheten ingivit översättning till svenska av den text som ligger till grund för beslutet att meddela patent och erlagt fastställd avgift för tryckning av översättningen. Har det europeiska patentverket beslutat att europeiskt patent skall upprätthållas i ändrad avfattning, gäller vad nu sagts även i fråga om den ändrade texten.

Översättning skall hållas tillgänglig för envar. Detta gäller dock icke om den europeiska patentansökningen ej har publicerats enligt den europeiska patentkonventionen.

Har översättning ingivits och avgift erlagts inom föreskriven tid och har det europeiska patentverket kungjort sitt beslut att meddela patentet eller beslutat att upprätthålla det i ändrad avfattning, skall patentmyndigheten utfärda kungörelse därom och så snart ske kan hålla tryckta exemplar av översättningen tillgängliga.

83 §

Vid ingivande av översättning enligt 82 § äger 72 § första styck-

et motsvarande tillämpning. Förklaras med stöd av 72 § att översättningen skall anses ha inkommit i rätt tid, skall patentmyndigheten utfärda kungörelse därom.

Den som, efter det fristen för att inkomma med översättning enligt 82 § utgått men innan kungörelse utfärdats, i god tro börjat utnyttja uppfinningen yrkesmässigt här i riket eller vidtagit väsentliga åtgärder därför äger den rätt som anges i 74 § andra och tredje styckena.

84 §

I fråga om europeiskt patent skall vad i 52 § första stycket 4 sägs om utvidgning av patentskyddet avse utvidgning efter det patentet meddelats.

85 §

Upphäver det europeiska patentverket helt eller delvis europeiskt patent, har detta samma verkan som om patentet i motsvarande mån här i riket förklarats ogiltigt. I sådant fall äger 55 § motsvarande tillämpning.

86 §

För europeiskt patent skall årsavgift erläggas till patentmyndigheten för varje patentår efter det under vilket det europeiska patentverket kungjort sitt beslut att meddela patentet.

Erlägges icke årsavgift för europeiskt patent enligt vad i första stycket och i 42 § sägs, äger 51 § motsvarande tillämpning.

87 §

Föres talan om intrång i europeiskt patent eller om sådant pa-

tents ogiltighet och kan patentet ännu upphävas av det europeiska patentverket, skall rätten, om ej särskilda skäl föreligga däremot, förklara målet vilande i avbidan på att det europeiska patentverket skiljer sig från ärendet. Vad nu sagts gäller även talan enligt 63 §.

88 §

Europeisk patentansökan, för vilken det europeiska patentverket fastställt ingivningsdag, skall här i riket ha samma verkan som patentansökan som nämnda dag gjorts här. Åtnjuter ansökningen enligt den europeiska patentkonventionen prioritet från tidigare dag än ingivningsdagen, skall sådan prioritet beaktas.

Vid tillämpning av 2 § andra stycket andra punkten skall publicering enligt artikel 93 i den europeiska patentkonventionen jämföras med att ansökan blir allmänt tillgänglig enligt 22 §. Vad nu sagts gäller även publicering som avses i artikel 158.1 i konventionen, om sökanden fullgjort vad som föreskrives i artikel 158.2 i konventionen.

89 §

Har europeisk patentansökan publicerats enligt den europeiska patentkonventionen och har översättning till svenska av patentkraven i den lydelse de publicerades ingivits till patentmyndigheten, skall patentmyndigheten hålla översättningen tillgänglig för envar och utfärda kungörelse därom.

Utnyttjar någon yrkesmässigt uppfinning som sökes skyddad i europeisk patentansökan efter det att kungörelse utfärdats enligt första stycket, äger vad som sägs

om patentinträng motsvarande tillämpning om ansökningen leder till patent för Sverige. I sådant fall omfattar patentskyddet dock endast vad som framgår såväl av patentkraven i den lydelse de publicerades som av patentkraven enligt patentet. Till straff må ej dömas och ersättning för skada må bestämmas endast enligt 58 § andra stycket.

Bestämmelserna i 58 § tredje stycket äga ej tillämpning, om ersättningstalan väckes senast ett år efter det tiden för invändning mot patentet utgått eller, om invändning gjorts, senast ett år efter det att det europeiska patentverket beslutat att patentet skall upprätthållas.

90 §

Återkallas europeisk patentansökan eller återkallas yrkande om att ansökan skall omfatta Sverige eller skall enligt den europeiska patentkonventionen sådan återkallelse anses ha skett och återupptages icke ansökningen enligt artikel 121 i konventionen, har detta samma verkan som återkallelse av patentansökan hos patentmyndigheten.

Avslås europeisk patentansökan, har detta samma verkan som om patentansökan avslagits här i riket.

91 §

Överensstämmer icke sådan översättning som avses i 82 eller 89 § med lydelsen på det språk som varit handläggningsSpråk vid det europeiska patentverket, omfattar patentskyddet endast vad som framgår av båda texterna.

I mål om ogiltighet äger texten på handläggningspråket ensam vitsord.

92 §

Inkommer sökanden eller patenthavaren till patentmyndigheten med rättelse av översättning som avses i 82 § och erlägger han fastställd avgift, gäller den rättade översättningen i stället för tidigare ingiven översättning. Har rättelse av sådan översättning blivit gällande, skall patentmyndigheten utfärda kungörelse därom.

Inkommer sökanden med rättelse som avses i 89 §, skall patentmyndigheten utfärda kungörelse därom. Sedan så skett gäller den rättade översättningen i stället för den tidigare.

Den som då rättelse av översättning blev gällande i god tro utnyttjade uppfinningen yrkesmässigt här i riket på sätt som enligt tidigare översättning icke utgjorde intrång i sökandens eller patenthavarens rätt eller vidtagit väsentliga åtgärder därför äger den rätt som anges i 74 § andra och tredje styckena.

93 §

Har beträffande sådan europeisk patentansökan eller sådant europeiskt patent som medför skydd i Sverige för sökanden eller patenthavaren uppkommit rättsförlust som avses i artikel 122.1 i den europeiska patentkonventionen och förklarar det europeiska patentverket enligt nämnda artikel att rättsförlust skall anses ej ha uppkommit, gäller det även här i riket.

Den som efter det rättsförlusten

uppkommit, men innan det europeiska patentverket utfärdat kungörelse om förklaring som avses i första stycket, i god tro börjat utnyttja uppfinningen yrkesmässigt här i riket eller vidtagit väsentliga åtgärder därför äger den rätt som anges i 74 § andra och tredje styckena.

94 §

Skall europeisk patentansökan anses återkallad därför att den icke inom föreskriven tid inkommit till det europeiska patentverket från nationell myndighet som mottagit ansökningen, må den på begäran av sökanden omvandlas till ansökan om patent hos patentmyndigheten. Begäran om omvandling skall inom tre månader från det sökanden underrättats om att ansökningen anses återkallad inges till den myndighet som mottagit ansökningen. Försummas det, upphör ansökningen att här i riket ha sådan verkan som anges i 88 §.

Har begäran om omvandling samt avskrift av den europeiska patentansökningen icke inkommit till patentmyndigheten inom tjugo månader från den dag ansökningen ingavs eller, om prioritet yrkas, den dag från vilken prioritet begäres, skall likaledes ansökningen upphöra att här i riket ha sådan verkan som anges i 88 §.

95 §

Har europeisk patentansökan som begärts omvandlad enligt 94 § överlämnats till patentmyndigheten och skall den icke anses utan verkan, skall patentmyndigheten upptaga den till prövning, om sökanden inom tid som regeringen

bestämmer erligger fastställd ansökningsavgift och inger översättning till svenska av patentansökningen.

Har sökanden iakttagit vad som föreskrives i den europeiska patentkonventionen och tillämpningsföreskrifterna till denna rörande ansökans form, skall ansökningen godtagas i detta avseende.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.
2. Patentansökan, som är anhängig vid ikraftträdandet, behandlas och avgöres enligt de nya bestämmelserna, om ej annat sägs i punkterna 3—6.
3. Patentansökan, som godkänts för utläggning före ikraftträdandet, och ansökan om tilläggspatent, som har gjorts före ikraftträdandet, behandlas och avgöres enligt lagen i dess äldre lydelse.
4. De nya bestämmelserna om skyldighet i vissa fall att lämna mikrobiologisk kultur i förvar och om sammandrag liksom 20 § i sin nya lydelse skall icke i något fall tillämpas i fråga om ansökan som är anhängig vid ikraftträdandet.
5. I fråga om uppfinning som avser livs- eller läkemedel får patent på själva alstret meddelas endast på grund av patentansökan som göres efter ikraftträdandet.
6. Patent på uppfinning som avser alster för vilket bestämd användning icke har angivits i patentkraven eller kan anses framgå av alstrets i patentkraven angivna egenskaper får meddelas endast på grund av patentansökan som göres efter ikraftträdandet.
7. De nya bestämmelserna skall tillämpas även på patent som har meddelats före ikraftträdandet eller meddelas på grund av ansökan som har ingivits dessförinnan, om ej annat sägs i punkterna 8—10.
8. Giltighetstiden för patent som har meddelats på grund av patentansökan som har gjorts mer än tolv år före ikraftträdandet bestäms enligt 40 § i dess äldre lydelse.
9. Äldre bestämmelser om tilläggspatent fortsätter att gälla i fråga om tilläggspatent som har meddelats före ikraftträdandet eller meddelas enligt punkt 3.
10. Fråga om ogiltigförklaring av patent som har meddelats eller meddelas enligt lagen i dess äldre lydelse bedömes enligt lagen i den lydelsen.
11. Vad som sägs i 44 § femte stycket gäller endast sådan anteckning i patentregistret som har begärts efter ikraftträdandet. Verkan som anges i nämnda lagrum inträder icke mot den till vilken patent har överlåtit eller licens upplåtits före ikraftträdandet.
12. Skall europeisk patentansökan som omfattar Sverige enligt artikel

162.4 i den europeiska patentkonventionen anses återkallad, får ansökningsen på begäran av sökanden omvandlas till ansökan om patent hos patentmyndigheten. Begäran om omvandling skall inges till det europeiska patentverket inom tre månader från det att sökanden har underrettats om att ansökningsen anses återkallad. Försummas det upphör ansökningsen att här i riket ha sådan verkan som anges i 88 §. Vad som sägs i 95 § äger motsvarande tillämpning på ansökan som har begärts omvandlad enligt förevarande bestämmelse. Därvid gäller dock att översättningen skall avse dels patentansökningsen i dess ursprungliga lydelse, dels de ändringar som gjorts under handläggningen vid det europeiska patentverket och som sökanden önskar återopa.

13. Har ansökan som begärts omvandlad enligt punkt 12 blivit publicerad enligt artikel 93 i den europeiska patentkonventionen och förklaras med tillämpning av 72 § att översättning och avgift som avses i 95 § första stycket och som har inkommit för sent skall anses inkommen i rätt tid, skall patentmyndigheten utfärda kungörelse därom. Den som i fall som nu avses, efter det att fristen för att inkomma med översättning och erlägga avgift har utgått men innan kungörelse har utfärdats, i god tro har börjat utnyttja uppfinningen yrkesmässigt här i riket eller vidtagit väsentliga åtgärder därför äger den rätt som anges i 74 § andra och tredje styckena.

2. Förslag till Förordning om ändring i patentkungörelsen (1967: 838)

Härigenom föreskrives i fråga om patentkungörelsen (1967: 838),
dels att 23—26, 36 och 48 §§ skall upphöra att gälla,
dels att nuvarande 55—59 §§ skall betecknas 69—73 §§,
dels att 1—3, 6, 7, 9, 10, 13—17, 19, 27, 28, 32, 34, 35, 42, 43, 45,
49, 50—52 §§ och den nya 69 § skall ha nedan angivna lydelse.
dels att i kungörelsen skall införas 18 nya paragrafer, 4a, 6a, 16a, 43a
och 55—68 §§, av nedan angivna lydelse,
dels att före de nya 55, 61, 66 och 67 §§ skall införas rubriker av
nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Ansökan om patent inges till patent- och registreringsverket (patentverket).

Föreslagen lydelse

1 §

Ansökan om patent som skall meddelas här i riket inges till patent- och registreringsverket (patentverket).

Ansökan om sådant patent kan även, i de fall och på de villkor som anges i den i Washington den 19 juni 1970 avslutade konventionen om patentsamarbete, inges i form av internationell patentansö-

kan till myndighet eller internationell organisation som enligt konventionen och tillämpningsföreskrifterna till denna är behörig att mottaga sådan ansökan.

Bestämmelserna i denna kungörelse såvitt gäller patentansökningar avser endast sådana ansökningar som ingivits till patentverket för att avgöras där, om ej annat sägs.

2 §

Ansökningshandlingen skall vara undertecknad av sökanden eller hans ombud och innehålla

1. sökandens namn, hemvist och adress samt, om sökanden företrädes av ombud, även ombudets namn, hemvist och adress,

2. uppfinnarens namn och adress,

3. kort och saklig benämning på den patentsökta uppfinningen,

4. uppgift huruvida patent sökes endast för Sverige eller, i fråga om nordisk patentansökan, uppgift om vilka stater ansökningsavser,

5. när patent sökes av flera gemensamt, uppgift om någon av dem är utsedd att för alla mottaga meddelanden från patentverket,

6. uppgift om vilka bilagor som åtföljer ansökningshandlingen.

Som bilagor skall till ansökningshandlingen fogas

a. beskrivning av uppfinningen, innefattande ritning som behövs för att tydliggöra denna, samt patentkrav,

b. om sökanden företrädes av ombud, särskild fullmakt för ombudet,

c. om uppfinningen gjorts av annan än sökanden, handling som styrker sökandens rätt.

Ansökningshandlingen skall vara undertecknad av sökanden eller hans ombud och innehålla

1. sökandens namn, hemvist och adress samt, om sökanden företrädes av ombud, även ombudets namn, hemvist och adress,

2. uppfinnarens namn och adress,

3. kort och saklig benämning på den patentsökta uppfinningen,

4. när patent sökes av flera gemensamt, uppgift om någon av dem är utsedd att för alla mottaga meddelanden från patentverket,

5. uppgift om vilka bilagor som åtföljer ansökningshandlingen.

Som bilagor skall till ansökningshandlingen fogas

a. beskrivning av uppfinningen, innefattande ritning som behövs för att tydliggöra denna, patentkrav och sammandrag,

b. om sökanden företrädes av ombud, särskild fullmakt för ombudet, såvida icke ombudet befullmäktigats i ansökningshandlingen,

c. om uppfinningen gjorts av annan än sökanden, handling som styrker sökandens rätt.

Med ansökningen skall inges den i 49 § föreskrivna ansökningsavgiften.

3 §

Beskrivning och patentkrav skall vara avfattade på svenska. Annan handling får vara avfattad på svenska, danska eller norska.

Är ingiven handling avfattad på annat språk än som gäller enligt första stycket, skall översättning inges. Är ej fråga om beskrivning eller patentkrav, kan patentverket dock avstå från att kräva översättning eller godtaga översättning till annat språk än svenska, danska eller norska.

Patentverket får meddela bestämmelser om lättnad för sökanden i fråga om översättning i de fall en internationell patentansökan endast till viss del fullföljes såvitt avser Sverige.

4 a §

Begäran att patentansökan skall bli föremål för nyhetsgranskning vid internationell nyhetsgranskningsmyndighet enligt artikel 15.5 i konventionen om patentsamarbete skall göras skriftligen inom tre månader från den dag ansökningen ingavs. Inom samma tid skall sökanden erlagga för granskningen fastställd avgift. Är patentansökningen ej avfattad på språk som godtages av granskningsmyndigheten, skall begäran åtföljas av översättning av ansökningen till språk som patentverket bestämmer.

Kan flera myndigheter komma i fråga att utföra sådan granskning som avses i första stycket och vill sökanden bestämma vilken av dessa som skall utföra granskningen, skall han i sin begäran ange denna myndighet.

Fullgör ej sökanden vad som föreskrives i första stycket, skall hans begäran om granskning vid internationell nyhetsgranskningsmyndighet anses förfallen.

Nyhetsgranskning som avses i

första stycket äger rum endast om patentansökningen och översättningen av denna vid utgången av den frist som anges i första stycket uppfyller de formkrav som gäller för internationella patentansökningar.

6 §

Patentverket för diarium över inkomna patentansökningar.

Diariet är tillgängligt för allmänheten.

I diariet antecknas för varje ansökan

1. ansökningens diarienummer och de klasser till vilka ansökningen hänförs,

2. den rotel på vilken ansökningen skall handläggas,

3. sökandens namn, hemvist och adress,

4. om sökanden företrädes av ombud, ombudets namn, hemvist och adress,

5. uppfinnarens namn och adress,

6. uppfinningens benämning,

7. ansökningens ingivningsdag,

8. huruvida ansökningen enligt 14 § patentlagen skall anses gjord annan dag än ingivningsdagen (löpdagsförskjutning),

9. om prioritet begärts, var åberopad tidigare ansökan ingivits, dagen för denna ansökan och ansökningens nummer,

10. om ansökningen erhållits genom delning eller utbrytning, stamansökningens diarienummer och ingivningsdag samt löpdag, om denna ej sammanfaller med ingivningsdagen,

11. om ansökningen ändrats från nordisk patentansökan i annan stat till ansökan enbart för Sverige, stat där den nordiska ansökningen ingivits, denna an-

Diariet är tillgängligt för allmänheten.

I diariet antecknas för varje ansökan

1. ansökningens diarienummer och de klasser till vilka ansökningen hänförs,

2. den rotel på vilken ansökningen skall handläggas,

3. sökandens namn, hemvist och adress,

4. om sökanden företrädes av ombud, ombudets namn, hemvist och adress,

5. uppfinnarens namn och adress,

6. uppfinningens benämning,

7. ansökningens ingivningsdag,

8. huruvida ansökningen enligt 14 § patentlagen skall anses gjord annan dag än ingivningsdagen (löpdagsförskjutning),

9. om prioritet begärts, var åberopad tidigare ansökan ingivits, dagen för denna ansökan och ansökningens nummer,

10. om ansökningen erhållits genom delning eller utbrytning, stamansökningens diarienummer och ingivningsdag samt löpdag, om denna ej sammanfaller med ingivningsdagen,

11. om ansökningen är internationell patentansökan, det internationella ansökningsnumret,

sökans diarienummer, ingivningsdag och löpdag samt dagen för ändringen,

12. om ansökningen är nordisk patentansökan, de stater ansökningen avser,

13. i ärendet inkomna skrifter och erlagda avgifter,

14. i ärendet fattade beslut,

15. uppskov som meddelas därför att hinder mot patent kan uppkomma på grund av innehållet i tidigare här i riket ingiven, ännu icke offentliggjord patentansökan (kollision); motsvarande anteckning göres även på den äldre ansökningens upplägg.

12. om ansökningen är europeisk patentansökan som omvandlats, den europeiska patentansökningens nummer,

13. i ärendet inkomna skrifter och erlagda avgifter,

14. i ärendet fattade beslut,

15. uppskov som meddelas därför att hinder mot patent kan uppkomma på grund av innehållet i tidigare här i riket ingiven, ännu icke offentliggjord patentansökan (kollision); motsvarande anteckning göres även på den äldre ansökningens upplägg.

6 a §

Patentverket för särskilt diarium över europeiska patentansökningar beträffande vilka översättning som avses i 89 § patentlagen inkommit till patentverket. Diariet är tillgängligt för allmänheten.

I diariet antecknas för varje ansökan dess nummer vid det europeiska patentverket, sökandens namn och adress samt dagen då översättningen eller rättelse därav inkom liksom huruvida översättningen eller rättelsen föranlett kungörelse. I övrigt antecknas sådana uppgifter som avses i 6 § tredje stycket 4—7 och 9 samt huruvida ansökningen är europeisk avdelad ansökan.

Inkommer översättning som avses i 82 § första stycket första punkten patentlagen, skall detta antecknas i diariet liksom huruvida översättningen föranlett kungörelse. Detsamma gäller rättelse av sådan översättning som inkommer innan patentet föranlett anteckning i patentregistret.

7 §

Patentverket upprättar för varje vecka en förteckning över inkomna patentansökningar. Förteckningen innehåller för varje ansökan de uppgifter som anges i 6 § tredje stycket 1, 3, 5, 6, 7, 9, 11 och 12.

Patentverket upprättar för varje vecka

1. förteckning över sådana inkomna patentansökningar som införts i det diarium som avses i 6 §, vilken förteckning för varje ansökan innehåller de uppgifter som anges i 6 § tredje stycket 1, 3, 5, 6, 7, 9, 11 och 12,

2. förteckning över internationella patentansökningar som omfattar Sverige och beträffande vilka patentverket erhållit uppgifter från världsorganisationens för den intellektuella äganderätten internationella byrå, vilken förteckning för varje ansökan innehåller de uppgifter som anges i artikel 30.2.b i konventionen om patent-samarbete,

3. förteckning över europeiska patentansökningar som omfattar Sverige och beträffande vilka patentverket erhållit uppgifter från det europeiska patentverket, vilken förteckning för varje ansökan innehåller de uppgifter som anges i artikel 128.5 i den europeiska patentkonventionen.

Envar kan mot föreskriven avgift erhålla tryckt exemplar av förteckning.

Envar kan mot föreskriven avgift erhålla exemplar av förteckning.

9 §

Har uppfinning angivits i ansökan om patent, om uppfinnarcertifikat eller om skydd som nytighetsmodell i främmande stat, som är ansluten till Pariskonventionen den 20 mars 1883 för skydd av den industriella äganderätten, och sökes inom tolv månader från ansökningsdagen patent på uppfinningen här i riket, anses vid tillämpning av 2 § första och andra styckena samt 4 § patentlagen den här ingivna ansökningsdagen gjord

Har uppfinning angivits i ansökan som avser patent här i riket eller patent, uppfinnarcertifikat eller skydd som nytighetsmodell i främmande stat, som är ansluten till Pariskonventionen den 20 mars 1883 för skydd av den industriella äganderätten, och sökes inom tolv månader från ansökningsdagen patent på uppfinningen här i riket, anses vid tillämpning av 2 § första, andra och fjärde styckena samt 4 § patent-

samtidigt med *ansökningen i den främmande staten*. Detsamma gäller, om uppfinningen angivits i sådan ansökan utom riket som patentverket finner särskilda skäl att jämställa med ansökan i konventionsstat.

För att komma i åtnjutande av prioritet enligt första stycket skall sökanden inom tre månader efter ingivningsdagen för ansökningen här i riket skriftligen begära prioritet med uppgift om var och när den åberopade ansökningen gjordes samt, så snart ske kan, dess nummer.

lagen den *senare gjorda* ansökningen gjord samtidigt med *den tidigare ansökningen*. Detsamma gäller, om uppfinningen angivits i sådan ansökan *om skydd* utom riket som patentverket finner särskilda skäl att jämställa med ansökan *om skydd* i konventionsstat.

För att komma i åtnjutande av prioritet enligt första stycket skall sökanden inom tre månader efter ingivningsdagen för ansökningen här i riket skriftligen begära prioritet med uppgift om var och när den åberopade ansökningen gjordes samt, så snart ske kan, dess nummer. *I fråga om internationell patentansökan skall dock begäran om prioritet göras i ansökningen, som även skall innehålla uppgift om var och när den åberopade ansökningen gjordes samt, om denna är en internationell ansökan, vilka stater densamma omfattar. Uppgift om den åberopade ansökningens nummer skall i sådant fall lämnas till den i 7 § nämnda internationella byrån inom sexton månader från den dag från vilken prioriteten begäres.*

10 §

Patentverket kan förelägga sökanden att till styrkande av begärd prioritet inge dels bevis, utfärdat av den myndighet som mottagit den för prioritet åberopade ansökningen, om dagen för dess ingivande samt om sökandens namn, dels av samma myndighet bestyrkt kopia av *ansökningens beskrivning samt i förekommande fall ritning och skyddskrav*.

Sökande som yrkat prioritet skall inom sexton månader från den dag från vilken prioriteten begäres till patentverket inge dels bevis, utfärdat av den myndighet som mottagit den för prioritet åberopade ansökningen, om dagen för dess ingivande samt om sökandens namn, dels av samma myndighet bestyrkt kopia av ansökningen i den form patentverket föreskriver. I fråga om internationell patentansökan skall beviset dock inges först efter särskilt föreläggande från patentverket och

Efterkommes icke föreläggande enligt första stycket, får prioritet ej åtnjutas.

får kopian även inges till den i 7 § nämnda internationella byrån enligt regel 17.1 i tillämpningsföreskrifterna till konventionen om patentsamarbete.

Patentverket får föreskriva undantag från skyldigheten att inge bevis och kopia som avses i första stycket.

Iakttagar icke sökanden sin skyldighet att inge bevis och kopia som avses i första stycket, får prioritet ej åtnjutas.

Har vid internationell patentansökan kopia av den för prioritet åberopade ansökningen ingivits till internationella byrån, får patentverket infordra kopia i enlighet med regel 17.2 i tillämpningsföreskrifterna till konventionen om patentsamarbete samt förelägga sökanden att inom viss tid inkomma med sådant bevis som avses i första stycket.

13 §

Patentkrav skall innehålla

1. benämning på uppfinningen, varav framgår den kategori till vilken uppfinningen är att hänföra,

2. uppgift om den teknik, i förhållande till vilken uppfinningen utgör något nytt (teknikens ståndpunkt), om sådan uppgift är nödvändig,

3. uppgift om det för uppfinningen nya och säregna.

Varje patentkrav får avse endast en uppfinning.

Uppfinningen skall såvitt möjligt hänföras till någon av kategorierna alster, förfarande eller användning.

Patentkrav skall innehålla

1. uppgift om den teknik, i förhållande till vilken uppfinningen utgör något nytt (teknikens ståndpunkt), om sådan uppgift är nödvändig,

2. uppgift om det för uppfinningen nya och säregna.

Uppfinningen skall såvitt möjligt hänföras till någon av kategorierna alster, *anordning*, förfarande eller användning.

Patentkrav får ej innehålla något som är ovidkommande med hänsyn till den i kravet angivna uppfinningen eller oväsentligt för den ensamrätt sökanden begär.

14 §

En patentansökan får innehålla flera patentkrav, om de står i sådant förhållande till varandra som framgår av 15 §. Finns flera patentkrav i en ansökan, skall de tagas upp och numreras i följd.

Det första patentkravet utgör huvudkrav. Följande patentkrav skall innehålla sådan hänvisning till ett eller flera tidigare patentkrav att därav framgår förhållandet mellan de uppfinningar som kraven avser.

Har uppfinning sådan karaktär att den icke lämpligen kan anges i ett enda huvudkrav, kan patentverket medge att uppfinningen anges i flera huvudkrav.

Patentansökan får innehålla flera patentkrav. Finns flera patentkrav i en ansökan, skall de tagas upp och numreras i följd.

Patentkrav kan vara självständigt eller osjälvständigt. Sådant krav som avser utföringsform av uppfinning som angivits i annat patentkrav i ansökningen är osjälvständigt. Annat krav är självständigt.

Till patentkrav får knytas ett eller flera osjälvständiga krav. Osjälvständigt krav får knytas till flera föregående patentkrav.

Osjälvständigt krav skall upptagas efter krav vars samtliga bestämmningar det innefattar. Det skall inledas med hänvisning till sådant föregående patentkrav och därefter upptaga de ytterligare bestämmningar som kännetecknar uppfinningen.

15 §

Patentkrav får avse utföringsform av uppfinning enligt föregående patentkrav.

Därjämte får i en och samma ansökan upptagas

1. utöver huvudkrav som anger alster, krav avseende

a) ett enda för tillverkning av alstret uppfunnet medel,

b) ett enda för tillverkning av alstret uppfunnet förfarande,

2. utöver huvudkrav som anger förfarande, krav avseende ett enda för genomförande av förfarandet uppfunnet medel.

Har det som sökes skyddat sådan karaktär att det, såvitt avser viss kategori, icke lämpligen kan återges i ett enda självständigt krav, får i samma ansökan upptagas flera självständiga krav inom samma kategori. Ansökningen får dock icke därigenom komma att omfatta två eller flera uppfinningar som är oberoende av varandra.

Patentansökan skall icke i något fall anses omfatta av varandra oberoende uppfinningar till den del den upptager

1. utöver självständigt krav som anger alster, ett självständigt krav som avser ett för tillverkning av alstret uppfunnet förfarande och ett självständigt krav som av-

ser en för alstret uppfunnen användning, eller

2. utöver självständigt krav som anger alster, ett självständigt krav som avser ett för tillverkning av alstret uppfunnet förfarande och ett självständigt krav som avser ett för tillverkning av alstret uppfunnet medel, eller

3. utöver självständigt krav som anger förfarande, ett självständigt krav som avser ett för genomförande av förfarandet uppfunnet medel.

16 §

Beskrivning skall vara så tydlig att en fackman med ledning därav kan utöva uppfinningen. Beskrivningen får innehålla endast sådant som bidrar till att klargöra uppfinningen. Måste nyskapad eller annan ej allmänt godtagen term användas, skall termen förklaras. Beteckning eller måttenhet får icke avvika från vad som är allmänt brukligt i de nordiska staterna.

Avser uppfinning mikrobiologiskt förfarande eller alster av sådant förfarande och skall vid utövandet av uppfinningen användas mikroorganism som ej är allmänt tillgänglig, skall en kultur av organismen senast den dag ansökningen görs lämnas i förvar hos institution, som patentverket godkänt, och bevis därom inges till patentverket inom två månader från nämnda dag. I fråga om internationell patentansökan skall dock bevis inges inom frist som avses i 31 § patentlagen. Beviset skall innehålla uppgift om var kulturen förvaras samt de uppgifter som erfordras för att identifiera kulturen.

Institution får godkännas för att mottaga kultur för förvaring endast om den i särskilt avtal med patentverket förbundit sig att hålla kulturen tillgänglig enligt 22 § sjätte stycket patentlagen när framställning göres i enlighet med

fjärde stycket samt att fortlöpande underrätta sökanden eller, i förekommande fall, patenthavaren om vilka som med stöd av nämnda stycke fått tillgång till kulturen. Patentverket upprättar förteckning över godkända institutioner. Envar kan utan avgift erhålla exemplar av denna förteckning.

Framställning om att få tillgång till mikrobiologisk kultur enligt 22 § sjätte stycket patentlagen skall göras hos den institution som förvarar kulturen. Sådan framställning skall innehålla uppgift om namn och adress för den som gör framställningen. Vid framställningen skall fogas skriftlig utfästelse gentemot patentsökanden eller patenthavaren att icke låta annan få tillgång till kulturen med mindre ansökningen avskrivits och icke mer kan återupptagas eller ansökningen avslagits eller patentet upphört att gälla. Göres framställningen innan patent meddelats, skall den som vill taga del av kulturen även skriftligen utfästa sig att icke använda kulturen för annat ändamål än experiment innan ansökningen avskrivits och icke mer kan återupptagas eller ansökningen avslagits eller patent meddelats. Utfästelse som sist angivits är dock icke bindande för den som erhåller tvångslicens att utnyttja uppfinningen.

16 a §

Sammandraget skall innehålla uppfinningens benämning och utformas så att därav tydligt framgår det tekniska problem som uppfinningen berör, principen för den lösning uppfinningen innebär samt den huvudsakliga användningen av uppfinningen.

Sammandragets slutliga lydelse skall, där så kan ske, fastställas in-

nan ansökningen skall hållas allmänt tillgänglig enligt 22 § andra stycket patentlagen.

17 §

Patentkrav får ej ändras så att det kommer att innehålla något som icke framgår av handling, vilken enligt 19 eller 22 § utgör grundhandling. Ändras patentkrav så att nya bestämmingar tillkommer, skall sökanden samtidigt ange var motsvarighet finns i grundhandlingarna.

Patentkrav som inlämnas efter det att patentverket avgivit utlåtande om företagen nyhetsgranskning får icke i något fall ange uppfinning som är oberoende av uppfinning enligt tidigare ingivna krav.

Patentkrav som inlämnas efter det att patentverket avgivit utlåtande om företagen nyhetsgranskning får icke i något fall ange uppfinning som är oberoende av uppfinning enligt tidigare ingivna krav. Inlämnas i fråga om internationell patentansökan patentkrav som anger uppfinning, vilken är oberoende av uppfinning som varit föremål för internationell nyhetsgranskning, skall sökanden erlægga för granskning av sådan oberoende uppfinning föreskriven tilläggsavgift.

I beskrivning och ritning får sökanden göra ändringar eller tillägg endast om det är nödvändigt med hänsyn till 8 § patentlagen. Genom sådana ändringar eller tillägg får patentkrav ej framstå såsom omfattande annat än sådant, som har motsvarighet i grundhandlingarna.

19 §

Med grundhandling förstås i denna kungörelse beskrivning med tillhörande ritning och patentkrav på svenska, danska eller norska, som förelåg när ansökningen gjordes. Förelåg icke sådan handling när ansökningen gjordes, skall första därefter inkomna beskrivning och patentkrav på svenska anses som grundhandling, i den mån innehållet har tydlig motsvarighet i handlingar som förelåg vid nämnda tidpunkt.

I fråga om internationell patentansökan skall som grundhandling anses sådan översättning av beskrivning och patentkrav som ingivits enligt 31 § patentlagen med de ändringar i denna som kan ha gjorts innan den frist som gäller enligt 31 § första eller andra stycket patentlagen utgått eller innan ansökningen godkänts för utläggning eller avslagits enligt tredje stycket nämnda paragraf.

I fråga om europeisk patentansökan som begärs omvandlad skall som grundhandling anses beskrivning och patentkrav i den europeiska patentansökningen i dess lydelse vid ingivandet till det europeiska patentverket.

Uppges vid patentansökans inlämnande, att ansökan om skydd för uppfinningen ingivits till patentmyndighet utom riket, skall, om datum och nummer för den utländska ansökningen uppgivits, en senare inlämnad bestyrkt kopia av denna anses inkommen till patentverket samtidigt med den här gjorda ansökningen.

27 §

Om handlingarna i patentansökningsärende enligt 22 § andra eller tredje stycket patentlagen blir allmänt tillgängliga före utläggningen, skall *beskrivning med tillhörande ritning och patentkrav tryckas i den form vari de föreligger som grundhandlingar*. Envar kan mot föreskriven avgift erhålla sålunda tryckt exemplar.

Om handlingarna i patentansökningsärende enligt 22 § andra eller tredje stycket patentlagen blir allmänt tillgängliga före utläggningen, skall *sammandraget tryckas så snart dess slutliga lydelse fastställts. Patentverket får föreskriva att också andra delar av ansökningen skall tryckas tillsammans med sammandraget*. Envar kan mot föreskriven avgift erhålla sålunda tryckt exemplar.

Kungörelse enligt 22 § fjärde stycket patentlagen skall innehålla uppgift om ansökningens nummer och klass, ingivningsdag, ändrad giltighetsdag om sådan begärts, uppfinningens benämning samt sökandens och uppfinnarens namn och adress. Har prioritet begärts, skall kungörelsen även innehålla uppgift om var åberopad ansökan ingivits, dagen för denna ansökan samt ansökningens nummer.

Har översättning av beskrivning och patentkrav ändrats enligt 19 § andra stycket efter det att handlingarna i ärendet blivit allmänt tillgängliga, skall kungörelse därom utfärdas.

28 §

Vid prövning av förutsättningarna enligt 2 § patentlagen för meddelande av patent skall patentverket beakta allt, varom myndigheten får kännedom.

Patentverkets granskning skall ske på grundval av patentskrifter och utläggningsskrifter från Sverige, Danmark, Finland och Norge samt Amerikas Förenta

Patentverkets granskning skall ske på grundval av patentskrifter, utläggningsskrifter eller publicerade patentansökningar från Sverige, Danmark, Finland, Norge,

Stater, Frankrike, Storbritannien och Tyskland eller utdrag ur dessa samt allmänt tillgängliga ansökningar om patent här i riket. Därutöver kan granskningen grundas på annan tillgänglig litteratur, om så finnes befogat.

Vid granskningen skall undersökas om hinder mot patent föreligger på grund av kollision.

Patentverket meddelar närmare bestämmelser om granskningen. Sådana bestämmelser får, om särskilda förhållanden påkallar det, avvika från föreskrifterna i andra och tredje styckena.

Amerikas Förenta Stater, Frankrike, *Förbundsrepubliken Tyskland, Schweiz, Storbritannien, förutvarande Tyska riket och det europeiska patentverket* eller utdrag ur dessa samt publicerade internationella patentansökningar eller utdrag ur dessa ävensom allmänt tillgängliga ansökningar om patent här i riket. Därutöver kan granskningen grundas på annan tillgänglig litteratur, om så finnes befogat.

Patentverket meddelar närmare bestämmelser om granskningen. Sådana bestämmelser får, om särskilda förhållanden påkallar det, avvika från föreskrifterna i andra stycket.

32 §

Den som här i riket söker patent på uppfinning, på vilken han tidigare sökt patent utom riket vid patentmyndighet där nyhetsprovning sker, är skyldig att redovisa vad den patentmyndigheten delgivit honom rörande provningen av uppfinningens patenterbarhet. Patentverket kan förelägga honom att inkomma med bestyrkt avskrift av vad sålunda delgivits honom eller med försäkran att besked ej erhållits rörande provningen av den tidigare ansökningen.

Granskas patentansökningar hos patentmyndighet utom riket efter förordnande enligt 74 § tredje stycket patentlagen, får patentverket efter överenskommelse med denna patentmyndighet om utbyte av granskningsresultat m. m. upp-

Den som här i riket söker patent på uppfinning, på vilken han sökt patent utom riket vid patentmyndighet eller internationell organisation, är med den begränsning som anges i 77 § tredje stycket andra punkten patentlagen skyldig att redovisa vad den myndigheten eller organisationen delgivit honom rörande provningen av uppfinningens patenterbarhet. Patentverket kan förelägga honom att inkomma med bestyrkt avskrift av vad sålunda delgivits honom eller med försäkran att besked ej erhållits rörande provningen av den tidigare ansökningen.

Granskas patentansökningar hos patentmyndighet utom riket efter förordnande enligt 77 § tredje stycket patentlagen, får patentverket efter överenskommelse med denna patentmyndighet om utbyte av granskningsresultat m. m. upp-

skjuta behandlingen av ansökan, som motsvaras av tidigare hos den utländska patentmyndigheten gjord ansökan, till dess sistnämnda ansökan behandlats i den utsträckning som bestämts i överenskommelsen.

Till patentmyndighet, med vilken överenskommelse träffats enligt föregående stycke, får patentverket utlämna handling rörande icke ofentliggjord patentansökan, om patentmyndigheten förbundit sig att icke göra handlingen tillgänglig för allmänheten.

34 §

Tryckning av beskrivning med tillhörande ritning och av patentkrav för utläggning enligt 21 § patentlagen (utläggningsskrift) ombesörjes av patentverket och påbörjas snarast möjligt efter godkännandet. Utläggningsskrift skall ange utläggningsdagen och upptaga

1. ansökningens diarienummer och de klasser till vilka ansökningen hänförts,

2. sökandens namn, hemvist och adress,

3. om sökanden företrädes av ombud, ombudets namn,

4. uppfinnarens namn och adress,

5. ansökningens ingivningsdag,

6. begärd prioritet och, om prioriteten styrkts, uppgift härom, samt uppgift om var åberopad tidigare ansökan ingivits, dagen för denna ansökan och ansökningens nummer,

7. om ansökningen är nordisk patentansökan, de stater ansökningen avser samt i vilken stat ansökningen behandlas,

8. anförda publikationer,

9. om ansökan avser tilläggs-patent, numret på det patent till vil-

skjuta behandlingen av ansökan, som motsvaras av tidigare hos den utländska patentmyndigheten gjord ansökan, till dess sistnämnda ansökan behandlats i den utsträckning som bestämts i överenskommelsen.

Tryckning av beskrivning med tillhörande ritning, av patentkrav och av sammandrag för utläggning enligt 21 § patentlagen (utläggningsskrift) ombesörjes av patentverket och påbörjas snarast möjligt efter godkännandet. Utläggningsskrift skall ange utläggningsdagen och upptaga

1. ansökningens diarienummer och de klasser till vilka ansökningen hänförts,

2. sökandens namn, hemvist och adress,

3. om sökanden företrädes av ombud, ombudets namn,

4. uppfinnarens namn och adress,

5. ansökningens ingivningsdag,

6. begärd prioritet och, om prioriteten styrkts, uppgift härom, samt uppgift om var åberopad tidigare ansökan ingivits, dagen för denna ansökan och ansökningens nummer,

7. om ansökningen är internationell patentansökan, det internationella ansökningsnumret,

8. om ansökningen är europeisk patentansökan som omvandlats, den europeiska patentansökningens nummer,

9. anförda publikationer.

ket tilläggspatentet är direkt knutet.

Utläggningsskrift i ärende rörande nordisk patentansökan utges tillsammans med motsvarande skrifter i övriga nordiska stater i en serie. Utläggningsskrift i ärende rörande ansökan om patent för Sverige utges i särskild serie.

Utläggningsskrift i ärende rörande nordisk patentansökan som avser även Finland skall vara avfattad på svenska och finska.

35 §

Kungörelse om utläggning, som utfärdas enligt 21 och 33 §§ patentlagen, skall ange

1. ansökningens diarienummer och de klasser till vilka ansökningen hänförs,
2. sökandens namn, hemvist och adress,
3. om sökanden företrädes av ombud, ombudets namn,
4. uppfinnarens namn och adress,
5. ansökningens ingivningsdag,
6. begärd prioritet med uppgift om var åberopad tidigare ansökan ingivits, dagen för denna ansökan samt ansökningens nummer,
7. om ansökningen är nordisk patentansökan, de stater ansökningen avser samt i vilken stat ansökningen behandlas,

8. uppfinningens benämning,
9. om ansökan avser tilläggs-
patent, numret på det patent till vilket tilläggs-
patentet är direkt knutet.

Kungörelse om utläggning, som utfärdats enligt 21 och 33 §§ patentlagen, skall ange

1. ansökningens diarienummer och de klasser till vilka ansökningen hänförs,
2. sökandens namn, hemvist och adress,
3. om sökanden företrädes av ombud, ombudets namn,
4. uppfinnarens namn och adress,
5. ansökningens ingivningsdag,
6. begärd prioritet med uppgift om var åberopad tidigare ansökan ingivits, dagen för denna ansökan samt ansökningens nummer,
7. om ansökningen är internationell patentansökan, det internationella ansökningsnumret,

8. om ansökningen är europeisk patentansökan som omvandlats, den europeiska patentansökningens nummer,

9. uppfinningens benämning.

42 §

Patentregistret består av särskilda upplägg för varje registrerat

Patentregistret består av två delar: Den första delen innehåller

patent. Patent som meddelas på grund av nordisk patentansökan införes under nummer som ingår i en gemensam nordisk serie.

uppgifter om patent som meddelats av patentmyndigheten och den andra delen uppgifter om europeiska patent som fått verkan här i riket.

43 §

När patent meddelats införes det i registret. Därvid antecknas

När patent meddelats av *patentmyndigheten* införes det i registret. Därvid antecknas

1. patentansökningens diarie-nummer samt patentets register-nummer och klasser,

1. patentansökningens diarie-nummer samt patentets register-nummer och klasser,

2. patenthavarens namn, hemvist och adress,

2. patenthavarens namn, hemvist och adress,

3. om patenthavaren företrädes av ombud, ombudets namn, hemvist och adress,

3. om patenthavaren företrädes av ombud, ombudets namn, hemvist och adress,

4. uppfinnarens namn och adress,

4. uppfinnarens namn och adress,

5. den dag a) då ansökningen gjordes, b) från vilken patenttiden löper, om den ej är densamma som ansökningens ingivningsdag, c) då ansökningshandlingarna blev allmänt tillgängliga, d) då patentansökningens utläggning kungjordes enligt 21 § patentlagen och e) då patentet meddelades,

5. den dag a) då ansökningen gjordes, b) från vilken patenttiden löper, om den ej är densamma som ansökningens ingivningsdag, c) då ansökningshandlingarna blev allmänt tillgängliga, d) då patentansökningens utläggning kungjordes enligt 21 § patentlagen och e) då patentet meddelades,

6. begärd prioritet med uppgift om var den prioritetsgrundande ansökningen ingivits, dagen för denna ansökan samt ansökningens nummer,

6. begärd prioritet med uppgift om var den prioritetsgrundande ansökningen ingivits, dagen för denna ansökan samt ansökningens nummer,

7. uppgift huruvida patentet meddelats på grund av *nordisk patentansökan* och i så fall för vilka stater det meddelats och i vilken stat ansökningen behandlats,

7. uppgift huruvida patentet meddelats på grund av *internationell patentansökan* och i så fall det *internationella ansökningsnumret*,

8. om ansökningen är *europeisk patentansökan* som omvandlats, den *europeiska patentansökningens nummer*,

8. uppfinningens benämning,

9. uppfinningens benämning.

9. i fråga om tilläggs~~patent~~, hänvisning till huvudpatentets registernummer och löpdag samt, i upplägget för huvudpatentet, hänvisning till tilläggs~~patentet~~.

43 a §

Europeiskt patent införes i registret när det europeiska patentverket kungjort sitt beslut att meddela patentet, om sökanden ingivit översättning och erlagt avgift enligt 82 § första stycket första punkten patentlagen. Därvid antecknas uppgifter motsvarande dem som anges i 43 § 1—4, 5a, 5b, 5c, 6 och 9 i den mån dessa föreligger.

Har det europeiska patentverket slutligt beslutat att europeiskt patent skall upphävas eller att europeiskt patent skall upprätthållas i ändrad avfattning, antecknas det i registret. Har patenthavaren i fall då patentet skall upprätthållas i ändrad avfattning ingivit översättning och erlagt avgift enligt 82 § första stycket patentlagen, antecknas detta.

Inkommer rättelse av översättning som avses i första eller andra stycket antecknas när detta skett samt om rättelsen föranlett kungörelse.

45 §

När årsavgift inbetalats eller anstånd med erläggande av årsavgiften beviljats, antecknas det i registret.

Har patent förfallit enligt 51 § första stycket patentlagen, antecknas i registret den dag från vilken patentet upphört att gälla.

Har ansökan gjorts om patents återupprättande enligt 51 § andra stycket patentlagen och där föreskrivna avgifter erlagts, antecknas detta ofördröjligen i registret. Även slutligt beslut i ärendet antecknas.

Har patent förfallit enligt 51 § patentlagen, antecknas i registret den dag från vilken patentet upphört att gälla.

Har framställning gjorts enligt 72 § patentlagen om att årsavgift skall anses erlagd i rätt tid, antecknas detta ofördröjligen i registret. Även slutligt beslut i ärendet antecknas.

49 §

I ärenden rörande ansökan om patent skall avgifter erläggas med nedanstående belopp.

I ärenden rörande ansökan om patent skall avgifter erläggas med nedanstående belopp.

Kronor

Ansökningsavgift
enligt 9 § fjärde stycket
patentlagen 600

Återupptagningsav-
gift enligt 15 § tredje
stycket och 20 § första
stycket patentlagen 200
om ansökningen tidigare
återupptagits 400

Besväravgift enligt
25 § patentlagen 500

Tryckningsavgift
enligt 20 § första stycket
patentlagen
grundavgift 300
tilläggsavgift för varje på-
börjad grupp av fyra sidor
som ansökningen omfattar
utöver åtta sidor (anta-
let sidor beräknas efter de
för tryckning avsedda
handlingarna) 150

Kronor

Ansökningsavgift
enligt 8 § sjätte stycket
patentlagen för ansökan
som ej inges enligt 3 kap.
nämnda lag
grundavgift 600
tilläggsavgift för varje pa-
tentkrav utöver tio 000

Ansökningsavgift
enligt 31 § första stycket
patentlagen för ansökan
som inges enligt 3 kap.
nämnda lag
grundavgift 600
tilläggsavgift för varje pa-
tentkrav utöver tio 000

Återupptagningsav-
gift enligt 15 § tredje
stycket och 20 § första
stycket patentlagen 200
om ansökningen tidigare
återupptagits 400

Tilläggsavgift enligt
36 § patentlagen 000

Tilläggsavgift enligt
17 § andra stycket andra
punkten denna kungö-
relse 000

Besväravgift enligt
25 § patentlagen 500

Utlägningsavgift
enligt 20 § första stycket
patentlagen
grundavgift för tryckning 300
tilläggsavgift för tryckning
för varje påbörjad grupp av
fyra sidor som ansökningen
omfattar utöver åtta sidor
(antalet sidor beräknas ef-
ter de för tryckning avsed-
da handlingarna) 150
tilläggsavgift för varje pa-
tentkrav som tillkommit
efter det att ansökningen
ingavs, i den mån antalet
krav därmed överstiger det
antal för vilka ansöknings-
avgift har erlagts 000

50 §

För patent, som icke är tilläggs-
patent, skall årsavgifter erläggas
med följande belopp.

1:a patentåret	150
2:a patentåret	150
3:e patentåret	200
4:e patentåret	200
5:e patentåret	200
6:e patentåret	250
7:e patentåret	300
8:e patentåret	350
9:e patentåret	400
10:e patentåret	450
11:e patentåret	500
12:e patentåret	550
13:e patentåret	600
14:e patentåret	650
15:e patentåret	750
16:e patentåret	850
17:e patentåret	950

För patent skall årsavgifter er-
läggas med följande belopp.

1:a patentåret	150
2:a patentåret	150
3:e patentåret	200
4:e patentåret	200
5:e patentåret	200
6:e patentåret	250
7:e patentåret	300
8:e patentåret	350
9:e patentåret	400
10:e patentåret	450
11:e patentåret	500
12:e patentåret	550
13:e patentåret	600
14:e patentåret	650
15:e patentåret	750
16:e patentåret	850
17:e patentåret	950
18:e patentåret	000
19:e patentåret	000
20:e patentåret	000

Årsavgift, som enligt 42 § tredje stycket patentlagen erlägges senare
än första dagen av patentåret, utgår med 20 procents förhöjning.

51 §

I ärende rörande meddelat pa-
tent utgår följande avgifter.

	Kronor
Besväravgift enligt 72 § pa- tentlagen	500
Återupprättningsavgift enligt 51 § andra stycket patent- lagen	200
Utöver denna avgift skall erläggas förfallen årsavgift med 20 procents förhöj- ning.	

Ansökan om anteckning	
av ny innehavare	50
av licens	50

I ärende rörande meddelat pa-
tent utgår följande avgifter

	Kronor
Besväravgift enligt 75 § pa- tentlagen	500

Ansökan om anteckning	
av ny innehavare	50
av licens	50

52 §

Avgift, som icke erlagts i rätt tid eller erlagts med otillräckligt belopp
så att betalningen icke kan godtagas, skall återbetalas.

Avslås ansökan om återupprättande av patent, återbetalas sådan förhöjd årsavgift som erlagts enligt 51 § andra stycket patentlagen.

Mottagande myndighet för internationella patentansökningar

55 §

Patentverket är sådan nationell myndighet som avses i artikel 2.xv i konventionen om patentsamarbete (mottagande myndighet).

I denna egenskap mottager, kontrollerar och vidarebefordrar patentverket internationella patentansökningar i enlighet med konventionen och tillämpningsföreskrifterna till denna.

56 §

Internationell patentansökan får inges till patentverket av fysisk person som är svensk medborgare eller har hemvist här i riket, av juridisk person som bildats enligt svensk lag samt av den som driver rörelse här i riket. Göres ansökan av flera sökande, skall deras behörighet avgöras med tillämpning av regel 19.2 i tillämpningsföreskrifterna till konventionen om patentsamarbete.

Ansökningen skall inges i ett exemplar.

Sökanden skall till patentverket för dess befattning med internationell patentansökan erlægga avgift med — — — kronor. Avgiften skall erläggas inom två veckor från det ansökningen ingavs.

57 §

Internationell patentansökan

som inges till patentverket skall vara avfattad på [svenska — — —]

58 §

Över internationella patentansökningar som ingivits till patentverket föres särskilt diarium. Diariet är ej tillgängligt för allmänheten.

59 §

Sökande som ej har hemvist här i riket skall ha ett här bosatt ombud som äger företräda honom rörande ansökningen inför patentverket.

60 §

Har patentverket funnit internationell patentansökan uppfylla de krav som uppställs i artikel 11.1 i konventionen om patentsamarbete, skall patentverket i enlighet med regel 22.1 i tillämpningsföreskrifterna till konventionen vidarebefordra ansökningen till den i 7 § nämnda internationella byrån. Har sökanden samtidigt med att ansökningen ingavs skriftligen begärt att själv få vidarebefordra ansökningen till den internationella byrån, skall han beredas tillfälle att göra detta i enlighet med regel 22.2 i tillämpningsföreskrifterna.

Översättning av europeiska patent och patentansökningar

61 §

Översättning och avgift som avses i 82 § patentlagen skall ha inkommit till patentverket inom tre månader från det sökanden av det europeiska patentverket anmodats erlägga avgift enligt artikel 97.2.b

eller artikel 102.3.b i den europeiska patentkonventionen.

Översättning som avses i 82 § första stycket patentlagen skall åtföljas av uppgift om patentansökningens nummer samt sökandens namn och adress. Översättning som avses i 82 § andra stycket nämnda lag skall åtföljas av uppgift om patentets nummer samt patenthavarens namn och adress.

Iakttages ej vad som föreskrives i andra stycket, anses översättningen ej ingiven.

62 §

Översättning som avses i 89 § patentlagen skall åtföljas av uppgift om ansökningens nummer samt sökandens namn och adress. Iakttages icke detta, anses översättningen ej ingiven.

63 §

Kungörelse om översättning som avses i 82 § patentlagen skall innehålla de uppgifter som skall åtfölja översättningen samt uppgift om när det europeiska patentverket kungjort sitt beslut att meddela patentet eller att upprätthålla det i ändrad avfattning.

Kungörelse om översättning som avses i 89 § patentlagen skall innehålla de uppgifter som skall åtfölja översättningen samt uppgift om ansökningens ingivningsdag.

64 §

Vid rättelse av översättning enligt 92 § patentlagen skall ny utskrift av den rättade handlingen inges. I denna utskrift skall rättelsen tydligt anges.

65 §

Avgift för tryckning enligt 82 § patentlagen samt för rättelse av översättning som avses i nämnda lagrum utgår med samma belopp som i 49 § föreskrives för tryckning i samband med utläggning.

Mottagande av europeisk patentansökan

66 §

Inges europeisk patentansökan till patentverket, skall detta i enlighet med regel 24.2 och regel 24.3 i tillämpningsföreskrifterna till den europeiska patentkonventionen ange inkomstdagen på ansökningshandlingarna, lämna sökanden bevis om mottagandet av handlingarna samt underrätta det europeiska patentverket.

Ansökningen skall översändas till det europeiska patentverket med iakttagande av artikel 77 i den europeiska patentkonventionen och regel 15.3 i tillämpningsföreskrifterna till denna.

Omvandling av europeisk patentansökan

67 §

Inkommer till patentverket europeisk patentansökan som översänts enligt artikel 136 i den europeiska patentkonventionen, skall patentverket snarast underrätta sökanden härom.

Ansökningsavgift och översättning som avses i 95 § första stycket patentlagen skall vara patent-

verket tillhanda inom tre månader från det sökanden mottagit under rättelse enligt första stycket. Ansökningsavgiften beräknas som för ansökan enligt 8 § patentlagen.

68 §

I fråga om patentansökan som har omvandlats skall i utläggningskrift och i handlingar som tryckes enligt 26 § första stycket patentlagen anges att ansökningsnumret är omvandlad samt den europeiska patentansökningsnumret.

69 §¹

Denna kungörelse träder i kraft den 1 januari 1968.

Föreskrifterna i 27 § första stycket och 48 § samt vad i kungörelsen sägs om nordisk patentansökan och patent meddelat på grund av sådan ansökan skall dock gälla först från den tidpunkt då bestämmelserna i 29—38 §§ patentlagen träder i kraft.

Genom kungörelsen upphäves kungörelsen den 31 december 1895 (nr 105 s. 1) angående beskaffenheten av de handlingar som i patentärenden inlämnas, kungörelsen den 18 november 1898 (nr 99 s. 12) om patentregistrets förande m. m.

Denna förordning träder i kraft den . . .

I fråga om patentansökan som har ingivits före ikraftträdandet gäller 2, 10, 16 och 49 §§ i sin äldre lydelse.

I fråga om ansökan om tilläggsopatent som har gjorts och i fråga om tilläggsopatent som har meddelats före ikraftträdandet av denna förordning samt ifråga om tilläggsopatent som meddelas med stöd av punkt 3 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (1977: 00) om ändring i patentlagen fortsätter äldre bestämmelser att gälla.

¹ Motsvarar nuvarande 55 §.

3 Förslag till

Lag om erkännande av utländskt avgörande m. m. med anledning av Sveriges tillträde till den europeiska patentkonventionen

Härigenom föreskrives följande.

1 §

Har i främmande stat, som är bunden av det till den europeiska patentkonventionen hörande erkännandeprotokollet, meddelats avgörande rörande rätten att erhålla europeiskt patent för stat, som är bunden av protokollet och omfattas av ansökan om sådant patent, gäller avgörandet här i riket sedan det har vunnit laga kraft i den främmande staten. Första stycket är dock ej tillämpligt, om

1. patentsökande, som icke har ingått i svaromål, icke har delgivits käreandens talan enligt föreskrifterna i den stat där avgörandet har meddelats eller icke har givits tillräcklig tid att svara i saken, eller

2. avgörandet icke är förenligt med annat avgörande som har meddelats i stat som är bunden av erkännandeprotokollet i ett tidigare anhängiggjort mål mellan samma parter.

2 §

Svensk domstol är behörig att upptaga talan om sådan rätt som avses i 1 §, om

1. svaranden har sitt hemvist i Sverige, eller

2. käreanden har sitt hemvist i Sverige och svaranden ej har sitt hemvist i stat som är bunden av erkännandeprotokollet, eller

3. parterna har avtalat, skriftligen eller muntligen med skriftlig bekräftelse, att talan som här avses skall väckas vid svensk domstol.

3 §

Rör talan om sådan rätt som avses i 1 § ansökan om patent på uppfinning gjord av arbetstagare och är fråga om tvist mellan arbetstagaren och dennes arbetsgivare är svensk domstol behörig, om

1. uppfinningen har gjorts i samband med anställning i vilken arbetstagaren huvudsakligen var sysselsatt i Sverige eller, om det ej kan avgöras var arbetstagaren huvudsakligen var sysselsatt, i samband med anställning i vilken han var knuten till arbetsplats i Sverige, eller

2. parterna har avtalat, skriftligen eller muntligen med skriftlig bekräftelse, att talan som här avses skall väckas vid svensk domstol och sådant avtal är tillåtet enligt den stats lag som är tillämplig på anställningsavtalet.

Är svensk lag tillämplig på anställningsavtalet, är avtal mellan arbetsgivare och arbetstagare om att talan som nu avses skall väckas vid utländsk domstol utan verkan.

4 §

I mål som enligt 3 § första stycket 1 skall upptagas av svensk domstol skall svensk lag tillämpas.

Upptager svensk domstol mål med stöd av 3 § första stycket 2, skall rätten att få europeiskt patent på uppfinningen avgöras enligt lagen i den stat där arbetstagaren huvudsakligen var sysselsatt när uppfinningen gjordes, eller, om det ej kan avgöras var arbetstagaren huvudsakligen var sysselsatt, där den arbetsplats till vilken arbetstagaren var knuten är belägen.

5 §

Talan om sådan rätt som avses i 1 § får icke upptagas till prövning av svensk domstol, om tvist mellan samma parter rörande samma sak tidigare har anhänggjorts vid domstol i främmande stat som är bunden av erkännandeprotokollet och den tvisten ännu är anhängig. Har vid den utländska domstolen invändning gjorts mot dennas behörighet, skall dock den svenska domstolen förklara det här anhängiggjorda målet vilande till dess frågan om den utländska domstolens behörighet har avgjorts genom beslut som vunnit laga kraft.

6 §

Talan mot den europeiska patentorganisationen om fullgörande av avtal eller om skadestånd på grund av brott mot avtal får upptagas av svensk domstol endast om i avtalet föreskrives att sådan talan skall prövas av svensk domstol.

Talan mot den europeiska patentorganisationen om skadestånd i annat fall än som avses i första stycket får upptagas av svensk domstol endast om skadan har uppkommit i samband med verksamhet som har bedrivits vid det europeiska patentverkets kontor i Sverige eller om sådan skada har orsakats av tjänsteman vid sådant kontor.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

4 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1937: 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar**

Härigenom föreskrives att 23 § lagen (1937: 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma handlingar skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Handlingar i ärenden angående ansökning om patent må icke utan sökandens samtycke till annan utlämnas i vidare mån än som föranledes av gällande lagstiftning rörande patent. I vad sådana handlingar angå uppfinning därå patent beviljats, skola de utlämnas, såframt ej annat är stadgat i nämnda lagstiftning.

Föreslagen lydelse

Handlingar angående ansökning om europeiskt patent vilka mottagits från det europeiska patentverket må icke utan sökandens samtycke utlämnas till annan innan ansökningen publicerats av det europeiska patentverket. Vad nu sagts gäller dock ej i förhållande till den som kan visa att europeisk patentansökan åberopats mot honom och ej heller såvitt avser sådana uppgifter i handlingarna som offentliggjorts av det europeiska patentverket innan ansökningen publicerats. Har ansökningen delats eller ersatts av ny ansökan och har den avdelade eller nya ansökningen publicerats av det europeiska patentverket, gäller ej heller vad som sägs i första punkten.

Har i ansökan om registrering av mönster begärts, att handling som visar mönstret skall hållas hemlig, får handlingen icke utan sökandens samtycke utlämnas till annan i vidare mån än som följer av gällande lagstiftning om mönsterskydd.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

5 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1946: 816) om bevisupptagning åt utländsk domstol**

Häri genom föreskrives i fråga om lagen (1946: 816) om bevisupptagning åt utländsk domstol

dels att i 11 och 12 §§ ordet "Konungen" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "regeringen" i motsvarande böjningsformer,

dels att 1, 3—5 och 10 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas två nya paragrafer, 3 a och 5 a §§, av nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

Har i visst mål eller ärende utländsk domstol gjort framställning hos domstol här i riket om vidtagande av någon till rättegången hörande åtgärd, såsom upptagande av ed, anställande av förhör med part eller upptagande av bevis genom vittne, sakkunnig eller syn eller av skriftligt bevis, och varder framställningen genom utrikesdepartementet överlämnad till den svenska domstolen, skall den äskade åtgärden vidtagas efter vad i denna lag sägs. Vad sålunda stadgats äge dock ej tillämpning, där fråga är om ansvar för gärning som har karaktär av politiskt brott eller som icke är i svensk lag belagd med straff. Ej heller må i mål om ansvar för brottslig gärning part höras på ed eller under sanningsförsäkran.

Lika med utländsk domstol anses i denna lag annan utländsk judiciell myndighet.

Lika med utländsk domstol anses i denna lag annan utländsk judiciell myndighet *och det europeiska patentverket.*

3 §

Prövar rätten att begärd åtgärd ej kan vidtagas, meddele rätten den utländska domstolen underrättelse därom med uppgift om skälen för beslutet.

Finner rätten att det jämlikt 2 § andra stycket tillkommer annan rätt att vidtaga åtgärd varom fråga är, skall framställningen översändas till den rätten och meddelande därom tillställas den utländska domstolen.

Har åtgärden begärts av det europeiska patentverket, gäller i stället för första och andra styckena bestämmelserna i 3 a §.

3 a §

Finner rätten att åtgärd som begärts av det europeiska patentverket icke kan vidtagas eller att åt-

gården enligt 2 § andra stycket ankommer på annan domstol, skall rätten meddela utrikesdepartementet detta beslut och till utrikesdepartementet återställa de handlingar som i ärendet erhållits därifrån.

Har rätten funnit att begärd åtgärd icke kan vidtagas, skall utrikesdepartementet underrätta det europeiska patentverket härom. Har rätten funnit att åtgärden ankommer på annan domstol, skall utrikesdepartementet, om annan svensk domstol är behörig, överlämna framställningen dit och i annat fall underrätta det europeiska patentverket om rättens beslut.

4 §

Möter ej för åskad åtgärd laga hinder, utsätte rätten dag för ärendets företagande.

Avser mål däri åtgärd åskats ansvar för brottslig gärning, give rätten i god tid den utländska domstolen underrättelse vilken dag ärendet skall förekomma. Sådan underrättelse skall ock eljest lämnas, om den utländska domstolen framställt begäran därom.

Avser mål däri åtgärd åskats ansvar för brottslig gärning, give rätten i god tid den utländska domstolen underrättelse vilken dag ärendet skall förekomma. Sådan underrättelse skall ock eljest lämnas, om den utländska domstolen framställt begäran därom eller om åtgärden åskats av det europeiska patentverket.

5 §

I fråga om ärendets behandling vid rätten skall, där ej annat förordades av föreskrifterna i denna lag, lända till efterrättelse vad om rättegång vid svensk domstol finnes stadgat. Ärendet skall anses såsom bevisupptagning utom huvudförhandling; dock vare ej nödigt att part kallas, där han ej själv skall höras eller fullgöra något.

Domare vid den utländska domstolen äger rätt att närvara vid bevisupptagning eller annan i 1 § avsedd åtgärd.

Domare vid den utländska domstolen äger rätt att närvara vid bevisupptagning eller annan i 1 § avsedd åtgärd. *Har åtgärden begärts av det europeiska patentverket, äger företrädare för detta*

patentverk samma rätt. Företrädare för det europeiska patentverket får även ställa frågor till part, vittne eller sakkunnig som höres.

5 a §

Utfärdande av kallelse till bevisupptagning eller annan åtgärd som vidtages på begäran av det europeiska patentverket ankommer på detta patentverk. Vad i svensk lag föreskrives om kallelse är icke tillämpligt.

10 §

Sedan ärendet blivit fört till slut, låte rätten protokoll över vad däri förekommit tillställas den utländska domstolen; foga ock därvid särskild skrivelse, upptagande de kostnader den äskade åtgärden enligt 9 § eller eljest medfört.

Har *Konungen* efter avtal med främmande stat förordnat, att visst slag av kostnader som föranletts av framställning från domstol i den staten ej skall utkrävas, vare sådan kostnad ej för den utländska domstolen uppgiven.

Har *regeringen* efter avtal med främmande stat förordnat, att visst slag av kostnader som föranletts av framställning från domstol i den staten ej skall utkrävas, vare sådan kostnad ej för den utländska domstolen uppgiven.

Har åtgärden vidtagits på begäran av det europeiska patentverket, skall uppgivas endast ersättning som utgått till tolk och sakkunnig samt särskild kostnad som uppkommit genom att företrädare för det europeiska patentverket varit närvarande. Övriga kostnader i sådant ärende skall stanna på statsverket.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

6 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1971: 1078) om försvarsuppfinningar**

Härigenom föreskrives i fråga om lagen (1971: 1078) om försvarsuppfinningar att 5, 7, 10 och 15 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Ansökan om patent på svensk försvarsuppfinning skall av patentmyndigheten underställas granskningsnämnden för prövning, huruvida uppfinningen skall hållas hemlig. Den som vill att svensk försvarsuppfinning, varå patent icke sökts, skall få offentliggöras eller på annat sätt yppas, skall hos granskningsnämnden ansöka om sådan prövning.

Har i ärende, som patentmyndigheten underställt granskningsnämnden, förordnande enligt 6 § ej meddelats inom tre månader efter den dag då beskrivning över uppfinningen med tillhörande ritningar och patentkrav på svenska inkommit till patentmyndigheten, upphör uppfinningen att vara hemlig enligt denna lag.

Föreslagen lydelse

5 §

Ansökan om patent på svensk försvarsuppfinning skall av patentmyndigheten underställas granskningsnämnden för prövning, huruvida uppfinningen skall hållas hemlig. *Vad nu sagts gäller dock ej internationell patentansökan som avses i 3 kap. patentlagen (1967: 837) eller europeisk patentansökan som avses i 11 kap. samma lag.*

Den som vill att svensk försvarsuppfinning, varå patent icke sökts, skall få offentliggöras eller på annat sätt yppas *eller den som vill söka patent på sådan uppfinning genom internationell eller europeisk patentansökan*, skall hos granskningsnämnden ansöka om sådan prövning *som avses i första stycket.*

7 §

Har i ärende, som patentmyndigheten underställt granskningsnämnden, förordnande enligt 6 § ej meddelats inom tre månader efter den dag då beskrivning över uppfinningen med tillhörande ritningar och patentkrav på svenska inkommit till patentmyndigheten, upphör uppfinningen att vara hemlig enligt denna lag. *Det samma gäller om, i ärende som anhängiggjorts hos granskningsnämnden enligt 5 § andra stycket, sådant förordnande ej meddelats*

inom tre månader efter den dag då ansökan om nämndens prövning och samtliga de handlingar vilka sökanden önskar åberopa inkommit till nämnden.

10 §

Ansökan om patent eller annan skydds rätt på svensk försvarsuppfinning, som skall hållas hemlig, får ej göras i främmande stat, om ej regeringen medger det. Sådant medgivande får lämnas endast under förutsättning att uppfinningen hemlighålles även i den främmande staten.

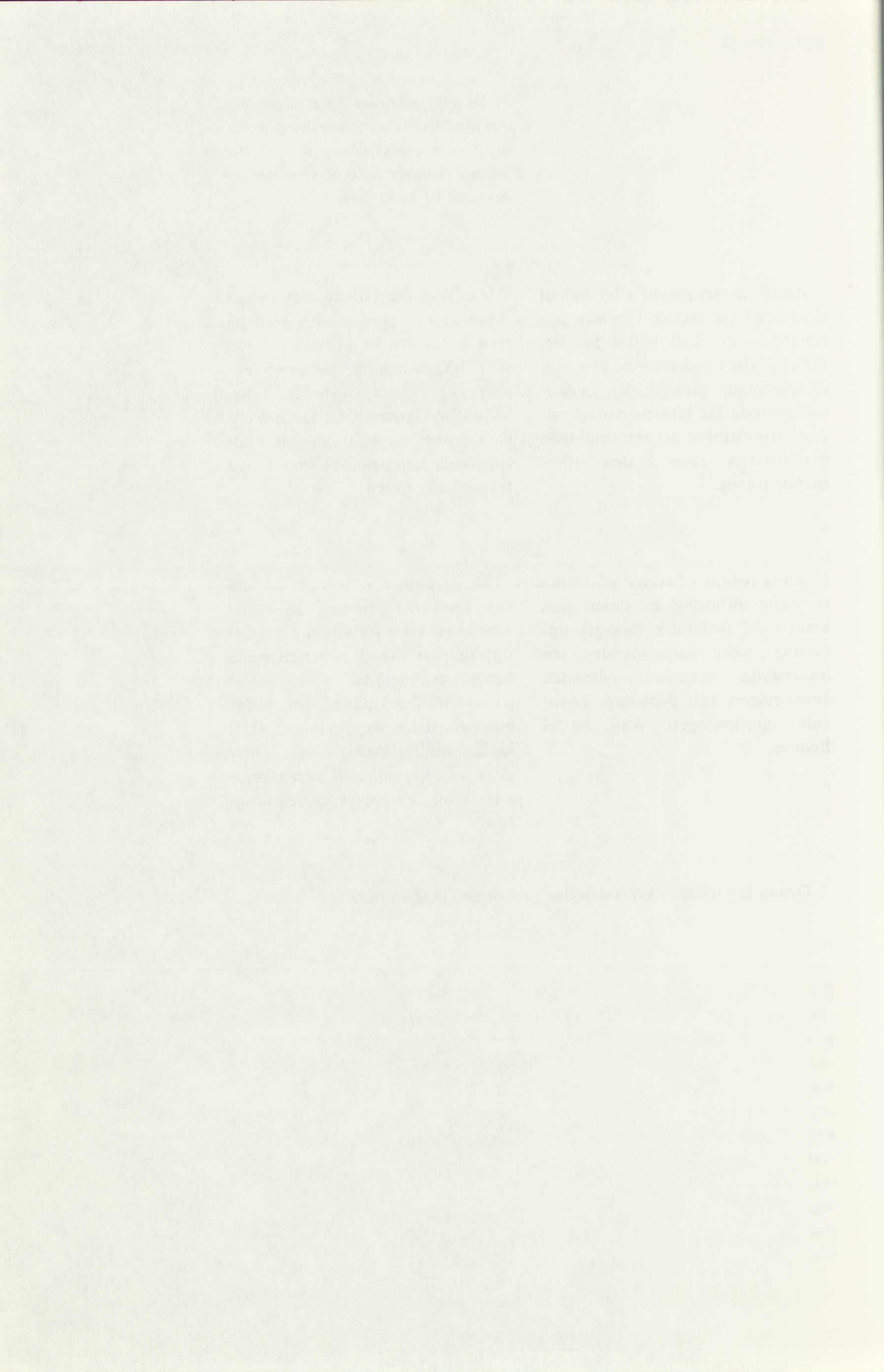
Ansökan om patent eller annan skydds rätt i främmande stat på svensk försvarsuppfinning, som skall hållas hemlig, får göras endast om regeringen medger det. Sådant medgivande får lämnas endast under förutsättning att uppfinningen hemlighålles även i den främmande staten.

15 §

Sökes patent i Sverige på annan försvarsuppfinning än sådan som avses i 4 § (utländsk försvarsuppfinning), skall patentmyndigheten underställa granskningsnämnden ansökningen för prövning, huruvida uppfinningen skall hållas hemlig.

Sökes patent i Sverige på annan försvarsuppfinning än sådan som avses i 4 § (utländsk försvarsuppfinning), skall patentmyndigheten underställa granskningsnämnden ansökningen för prövning, huruvida uppfinningen skall hållas hemlig. *Vad nu sagts gäller dock ej internationell patentansökan eller europeisk patentansökan.*

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

1 Inledning

1.1 Utredningsuppdraget

Sedan Kungl. Maj:t genom beslut den 15 december 1967 hade bemyndigat chefen för handelsdepartementet därtill tillsattes patentpolicykommittén för att utreda följderna för Sveriges del av ett internationellt patentsamarbete enligt ett förslag som hade utarbetats inom Paris- och Bernunionernas gemensamma internationella organ (BIRPI, numera WIPO).¹ Förslaget ledde till att en konvention om patentsamarbete (Patent Cooperation Treaty), i det följande benämnd samarbetskonventionen, avslutades i Washington den 19 juni 1970. Sedan denna konvention hade undertecknats av Sverige, förklarade Kungl. Maj:t den 29 januari 1971 att kommitténs uppdrag skulle innefatta även de frågor rörande författningsändringar som kunde uppkomma i anslutning till ett svenskt tillträde till denna konvention.

I juni 1974 avgav kommittén betänkandet "Internationellt patentsamarbete I, 1970 års konvention om patentsamarbete" (SOU 1974: 63). I det betänkandet föreslog kommittén att Sverige skulle tillträda samarbetskonventionen. Vidare lades fram förslag till erforderlig lagstiftning för ett svenskt tillträde till den konventionen.

År 1969 inbjöd de stater som då var medlemmar i de europeiska gemenskaperna (EG) Sverige att delta i förhandlingar om ett europeiskt patentsystem. Sedan den svenska regeringen hade antagit denna inbjudan, förklarade Kungl. Maj:t den 30 december 1969 att kommitténs uppdrag skulle innefatta även utredning av följderna för Sveriges del av de förslag som dessa förhandlingar kunde leda till.

Förhandlingarna om ett europeiskt patentsystem ledde till att en konvention om meddelande av europeiska patent (Convention on the Grant of European Patents, European Patent Convention), i det följande benämnd den europeiska patentkonventionen, avslutades i München den 5 oktober 1973. Kungl. Maj:t förklarade den 1 mars 1974 att kommitténs uppdrag skulle innefatta även utredning av de författningsändringar som föranleddes av en svensk anslutning till den konventionen.

I föreliggande betänkande redovisas följderna av ett svenskt tillträde till 1973 års europeiska patentkonvention. Kommittén föreslår att Sverige under vissa förutsättningar skall tillträda den konventionen. Samti-

¹ Beträffande den närmare omfattningen av kommitténs uppdrag i den delen hänvisas till kommitténs förra betänkande (SOU 1974: 63), s. 25 f.

digt läggs fram förslag till den lagstiftning som föranleds av ett svenskt tillträde. Sålunda har utarbetats förslag till lag om ändring i patentlagen (1967: 837) och förslag till förordning om ändring i patentkungörelsen (1967: 838). Vidare har utarbetats förslag till lag om erkännande av utländskt avgörande m. m. med anledning av Sveriges tillträde till den europeiska patentkonventionen samt förslag till lagar om ändring i lagen (1937: 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar, i lagen (1946: 816) om bevisupptagning åt utländsk domstol och i lagen (1971: 1078) om försvarsuppfinningar. Såvitt avser patentlagen och patentkungörelsen redovisas i betänkandet också de ändringar som i kommitténs förra betänkande föreslogs vid ett svenskt tillträde till samarbetskonventionen. I dessa tidigare förslag har gjorts de ändringar som föranleds av ett svenskt tillträde till även den europeiska patentkonventionen.

Till kommittén har av justitiedepartementet överlämnats skrivelse från svenska patentombudsforeningen med hemställan om ändring av 2 § andra stycket andra punkten och 7 § patentlagen. De frågor som tas upp i skrivelsen behandlas i avsnitt 12.2 och 12.6 i föreliggande betänkande.

1.2 Kommitténs arbete

Som nyss nämnts inleddes år 1969 förhandlingar om ett europeiskt patentsystem. Dessa förhandlingar hade hösten 1972 lett fram till ett slutligt förslag till en europeisk patentkonvention med vissa därtill knutna överenskommelser. Detta förslag, som kom att ligga till grund för förhandlingarna vid 1973 års diplomatiska konferens i München, har remissbehandlats. Kommittén avgav i februari 1973 yttrande över förslaget. I samband härmed lämnade kommittén in en särskild promemoria Den europeiska patentkonventionen, konsekvenser för svenskt patentväsen (H 1973: 1, stencil) en ingående redogörelse för den föreslagna konventionen. Även denna promemoria blev föremål för remissbehandling.

Kommitténs arbete såvitt avser den europeiska patentkonventionen har, liksom arbetet avseende samarbetskonventionen, bedrivits i samarbete med motsvarande kommittéer i Danmark, Finland och Norge.¹ Nordiska överläggningar har sålunda hållits i Stockholm den 5—7 november 1973, i Oslo den 24—26 april, i Stockholm den 8—10 oktober och i Köpenhamn den 27—29 november 1974, i Oslo den 5—7 mars, i Köpenhamn den 3—5 juni, i Helsingfors den 19—21 augusti och i Köpenhamn den 5—7 november 1975, samt i Oslo den 20—22 januari, i Stockholm den 23—25 februari och i Helsingfors den 15—17 mars 1976.

I fråga om förslagen till ändringar i patentlagen och patentkungörelsen har kommittéerna enats om i allt väsentligt likalydande författnings-

¹ Island har inte deltagit i det nordiska patentsamarbetet. Med uttrycket "de nordiska länderna" avses i betänkandet Danmark, Finland, Norge och Sverige.

texter. De delar av förslagen som avser europeiska patent och europeiska patentansökningar kommer dock att läggas fram endast av de kommittéer som föreslår ett tillträde till den europeiska patentkonventionen. Även motiven till den föreslagna lagstiftningen har utarbetats i nära samråd mellan kommittéerna.

Konventionen med därtill fogade tillämpningsföreskrifter och protokoll¹ i de engelska, franska och tyska versionerna jämte av kommittén utarbetade översättningar till svenska har fogats vid betänkandet som *bilagor 1—6*.²

Av kommitténs uppdrag återstår nu endast att behandla vissa frågor rörande det svenska patentverkets verksamhet som myndighet för internationell nyhetsgranskning och internationell förberedande patenterbarhetsprövning enligt samarbetskonventionen samt vissa frågor rörande det svenska patentverkets anpassning till det förändrade läge som uppkommer, om samarbetskonventionen och den europeiska patentkonventionen träder i kraft för Sveriges del. Kommittén avser att redovisa denna del av uppdraget under år 1977.

¹ Protokoll angående behörig domstol och erkännande av beslut rörande rätten att få europeiskt patent (erkännandeprotokoll), protokoll angående den europeiska patentorganisationens privilegier och immunitet, protokoll rörande centralisering av det europeiska patentsystemet och införandet av detta system (centraliseringsprotokoll) samt protokoll angående tolkningen av artikel 69 i den europeiska patentkonventionen.

² Bilagorna finns intagna i SOU 1976: 25.

2 Den europeiska patentkonventionens tillkomst och förberedelsearbetet för upprättandet av den europeiska patentorganisationen

2.1 Den europeiska patentkonventionens tillkomst

Kommittén har i sitt förra betänkande lämnat en översiktlig redogörelse för det internationella samarbetet på patentområdet fram till juni 1974. I föreliggande betänkande ges därför endast en redogörelse för tillkomsten av den europeiska patentkonventionen. I fråga om internationellt patentsamarbete i övrigt, däri inbegripet det nordiska patentsamarbetet, hänvisas till det tidigare betänkandet (avsnitt 2).

Efter andra världskriget har ett omfattande arbete på det patenträttsliga området ägt rum inom Europarådet. Då detta arbete år 1951 inledes i fastare form var tanken att försöka få till stånd ett europeiskt patentverk. Denna målsättning befanns emellertid snart vara alltför ambitiös, och arbetet inom Europarådet kom därför att inriktas på en harmonisering av patentlagstiftningen.

Som nämnts i det förra betänkandet påbörjades år 1959 inom EG arbete på det patenträttsliga området. År 1962 lade en arbetsgrupp inom EG fram förslag till en konvention om ett enhetligt marknadspatent. Patentet skulle meddelas av ett europeiskt patentverk och dess rättsverkningar skulle regleras av en för samtliga EG-stater gemensam patentlagstiftning. Det fortsatta arbetet på att få till stånd ett sådant marknadspatent fördröjdes emellertid till följd av motsättningar mellan EG-staterna i vissa frågor.

Resultatet av det inom EG pågående arbetet kunde på grund av EG:s industriella betydelse väntas bli av stor vikt för patentväsendet i hela Västeuropa. Även de västeuropeiska stater som stod utanför EG ansåg sig därför ha intresse av att medverka i detta arbete. Inom Europeiska frihandelssammanslutningen, EFTA, tillsattes en arbetsgrupp, som på grundval av det föreliggande EG-utkastet utarbetade ett förslag som var avsett att tillgodose också dessa staters intressen. Enligt detta förslag skulle bestämmelserna om förfarandet vid det föreslagna europeiska patentverket tas in i en s. k. yttre konvention, som skulle vara gemensam för EG-staterna och EFTA-staterna. Ett särskilt marknadspatent som omfattade endast EG-staterna skulle regleras i en särskild, "inre" konvention. För de övriga staterna skulle det gemensamma förfarandet utmynna i nationella patent som reglerades av den nationella patentlagstiftningen i resp. stat.

År 1969 inbjöd de sex stater som då var medlemmar i EG (Belgien,

Frankrike, Förbundsrepubliken Tyskland, Italien, Luxemburg och Nederländerna) elva andra västeuropeiska stater (Danmark, Grekland, Irland, Norge, Portugal, Schweiz, Spanien, Storbritannien, Sverige, Turkiet och Österrike) till en konferens för överläggningar om gemensamt arbete på en europeisk patentkonvention. Konferensen antog vissa riktlinjer för en sådan konvention. Det fortsatta arbetet på att utarbeta en dylik konvention organiserades under beteckningen "regeringskonferensen rörande införandet av ett europeiskt system för meddelande av patent". I förhandlingarna kom efter hand att delta ytterligare fyra stater (Finland, Jugoslavien, Liechtenstein och Monaco).

Regeringskonferensen tillsatte fyra arbetsgrupper. Av arbetsgrupperna utarbetade förslag behandlades av konferensen vid regelbundet återkommande möten.¹ Sedan expertarbetet hade avslutats i juni 1972, publicerades under hösten samma år ett slutligt förslag till en europeisk patentkonvention med vissa därtill knutna överenskommelser.²

Det sålunda framlagda förslaget förelades en diplomatisk konferens, som ägde rum i München den 10 september—5 oktober 1973.³ I konferensen deltog samtliga ovannämnda 21 stater.⁴ Vid konferensen antogs som tidigare nämnts den europeiska patentkonventionen. Den öppnades för undertecknande den 5 oktober 1973 och har undertecknats av följande 16 stater: Belgien, Danmark, Frankrike, Förbundsrepubliken Tyskland, Grekland, Irland, Italien, Liechtenstein, Luxemburg, Monaco, Nederländerna, Norge, Schweiz, Storbritannien, Sverige och Österrike. Konventionen har hittills inte tillträtts av någon stat och har sålunda inte trätt i kraft.

Inom EG utarbetades även ett utkast till en särskild konvention mellan EG-staterna om europeiskt patent för den gemensamma marknaden. Detta konventionsutkast behandlades vid en regeringskonferens i Luxemburg den 17 november—15 december 1975.⁵ Sistnämnda dag antogs en konvention om marknadspatent jämte därtill knutna överenskommelser och resolutioner. Konventionen har undertecknats av samtliga nio EG-stater (Belgien, Danmark, Frankrike, Förbundsrepubliken Tyskland, Irland, Italien, Luxemburg, Nederländerna och Storbritannien). Hitintills har inte någon stat tillträtt denna konvention.

¹ Sverige var företrätt i arbetsgrupp I, som hade till uppgift att utarbeta konventionens patent- och förvaltningsrättsliga avsnitt, och i arbetsgrupp III, som svarade för personalfrågorna. I den senare arbetsgruppen hade Sverige ordförandeskapet. Arbetsgrupperna II och IV utarbetade förslag rörande konventionens folkrättsliga innehåll resp. det europeiska patentsystemets finansiering.

² Utgivet av Förbundsrepubliken Tyskland på Wila Verlag für Wirtschaftswerbung Wilhelm Lampl, München, under (tyska) titeln „Münchener Diplomatische Konferenz über die Einführung eines europäischen Patenterteilungsverfahrens 1973, Vorbereitende Dokumente.

³ Den svenska delegationen bestod av generaldirektören Göran Borggård (ordförande), rådmannen Eskil Persson, numera hovrättsrådet Stig Lindström, numera patenträttsrådet Lennarth Törnroth, numera avdelningsdirektören Walter Sköldefors, överingenjören Carl-Erik Tryse, direktören Lennart Körner och ombudsmannen Gösta Eklund.

⁴ Vid konferensen bedrevs arbetet huvudsakligen i tre huvudkommittéer. Resultatet av dessa kommittéers arbete redovisades i rapporter till konferensen som konferensdokument M/148/G (huvudkommitté I), M/138/G (huvudkommitté II) och M/150/G (huvudkommitté III).

⁵ Sverige deltog i konferensen som observatör.

europiska patentkonventionen. I betänkandet ges därför en kort redogörelse för marknadspatentkonventionens innehåll (avsnitt 4). Konventionen med därtill hörande tillämpningsföreskrifter i den engelska versionen.

Som nyss nämnts är marknadspatentkonventionen en konvention mellan EG:s medlemsstater. Stat som inte tillhör EG men som bildar tullunion eller frihandelsområde med EG kan dock genom enhälligt beslut av EG:s ministerråd inbjudas att ingå avtal som innebär att konventionen gäller även för den staten. Eftersom Sverige har frihandelsavtal med EG öppnar konventionen sålunda möjlighet till sådant avtal för Sveriges del. Även bortsett härifrån torde konventionen vara av stort intresse för svenska uppfinnare och svenskt näringsliv. Vidare är regleringen i marknadspatentkonventionen på vissa punkter av intresse för utformningen av den svenska lagstiftning som föranleds av ett tillträde till konventionen har fogats vid betänkandet som *bilagor 7—8*.¹

2.2 Förberedelsearbetet för upprättandet av den europeiska patentorganisationen

Genom den europeiska patentkonventionen bildas en europeisk patentorganisation. I München upprättas ett europeiskt patentverk, som skall pröva ansökningar som görs enligt konventionen och meddela patent för de stater som har tillträtt denna.

Som nämnts har konventionen ännu inte trätt i kraft. Förberedelserna för att bygga upp den europeiska patentorganisationen inleddes emellertid omedelbart efter Münchenkonferensen. Enligt beslut av konferensen upprättade sålunda de stater som undertecknade konventionen en interimskommitté, i vilken samtliga dessa stater är företrädade. Interimskommittén har till uppgift att vidta alla åtgärder som erfordras för att det europeiska patentverket skall kunna inleda sin verksamhet snarast möjligt. Kommittén sammanträdde första gången i januari 1974 och har därefter sammanträtt regelbundet. Den har tillsatt sju arbetsgrupper med uppgift att utföra det praktiska förberedelsearbetet inför konventionens ikraftträdande.

Uppgifterna har fördelats mellan arbetsgrupperna i huvudsak så att arbetsgrupp I svarar för organisatoriska frågor, arbetsgrupp II för frågor om nyhetsgranskning, arbetsgrupp III för frågor rörande patenterbarhetsprövning, invändningsförfarande och besvär förfarande, arbetsgrupp IV för personalfrågor, arbetsgrupp V för ekonomiska frågor, arbetsgrupp VI för juridiska frågor och arbetsgrupp VII för byggnadsfrågor.² Arbetsgrupperna har hittills hållit ett stort antal sammanträden. Dessa har i allmänhet ägt rum i Bryssel, där ett särskilt sekretariat har upprättats. Arbetet har bedrivits med sikte på att konventionen skall kunna träda i kraft under första halvåret 1977. Arbetsgrupperna har ef-

¹ Bilagorna finns intagna i SOU 1976: 25.

² Sverige deltar i arbetsgrupperna II, III och V samt har ställning som observatör i arbetsgrupp VI. Arbetsgrupp V står under svenskt ordförandeskap.

ter hand redovisat resultatet av sitt arbete till interimskommittén. De beräknas i huvudsak ha slutfört sina uppgifter under senare delen av år 1976.

Det europeiska patentverket skall enligt konventionen ha sitt säte i München. Förbundsrepubliken Tyskland har utan kostnad för den europeiska patentorganisationen ställt mark till förfogande för erforderlig byggnad för det europeiska patentverket och har åtagit sig att förskotta de medel som behövs för att täcka kostnaderna för uppförande av denna byggnad. Byggnadsarbetena har påbörjats, men byggnaden torde inte bli färdig förrän tidigast år 1980. Till dess byggnaden blir färdig kommer det europeiska patentverket att bedriva sin verksamhet i förhyrda lokaler i München.

Enligt ett särskilt protokoll till konventionen, det s. k. centraliseringsprotokollet, skall internationella patentinstitutet i Haag vid konventionens ikraftträdande införlivas med det europeiska patentverket. Institutet kommer därefter att utgöra filial till det europeiska patentverket. Förberedelser har vidtagits för att införliva institutet med den europeiska patentorganisationen när denna har bildats. Organisationen skall därvid överta institutets nuvarande förpliktelser gentemot de stater som är medlemmar av institutet (Belgien, Frankrike, Italien, Luxemburg, Monaco, Nederländerna, Schweiz, Storbritannien och Turkiet). Enligt centraliseringsprotokollet skall också en mindre filial för nyhetsgranskning upprättas i Väst-Berlin. Denna filial skall utgöras av den del av Förbundsrepubliken Tysklands patentverk som f. n. är förlagd till Berlin.

Det europeiska patentverkets personal kommer till den övervägande delen att bestå av tjänstemän från de olika fördragsslutande staterna. Enligt beslut av Münchenkonferensen skall inrättas en särskild skola för dessa tjänstemäns barn. Förberedelser härför har också vidtagits. Skolan avses få samma ställning som de europeiska skolor som tidigare har upprättats av EG.

3 Den europeiska patentkonventionens innehåll

3.1 Huvuddragen i konventionen

Den europeiska patentkonventionen innehåller 178 artiklar fördelade på tolv delar. Till konventionen hör utförliga tillämpningsföreskrifter (regel 1—106) samt fyra särskilda protokoll, vilka utgör integrerande delar av konventionen.

Genom konventionen bildas såsom förut nämnts en europeisk patentorganisation. Dess uppgift är att i enlighet med konventionens bestämmelser meddela patent för de stater som har tillträtt konventionen. Konventionen inskränker dock inte de fördragsslutande staternas rätt att ha egna patentverk som meddelar patent för vederbörande stat. Organisationen skall vara självständig i administrativt och ekonomiskt avseende. Den består av ett förvaltningsråd och ett europeiskt patentverk.

Förvaltningsrådet, som utgörs av företrädare för de fördragsslutande staterna, är organisationens högsta organ. Rådet får genom generella föreskrifter reglera verksamheten vid det europeiska patentverket. Det fastställer organisationens budget och tillsätter högre befattningshavare vid det europeiska patentverket.

På det europeiska patentverket ankommer att ta emot och pröva patentansökningar som görs enligt konventionen (europeiska patentansökningar) samt att meddela patent (europeiska patent) på grund av sådana ansökningar. Det europeiska patentverket skall ha sitt säte i München. Vissa enheter skall dock förläggas till Haag. Enligt ett av de särskilda protokollen, det s. k. centraliseringsprotokollet, skall som tidigare nämnts internationella patentinstitutet i Haag vid konventionens ikraftträdande införlivas med det europeiska patentverket. Ledningen av det europeiska patentverket utövas av en president, som tillsätts av förvaltningsrådet.

Vid det europeiska patentverket skall finnas en mottagningsavdelning, nyhetsgranskningsavdelningar, prövningsavdelningar, invändningsavdelningar, en rättsavdelning, besvärskamrar och en stor besvärskammare.

Den europeiska patentorganisationens verksamhet skall finansieras genom de avgifter som tas ut av sökande och andra parter samt genom att det europeiska patentverket erhåller andel i de årsavgifter som i de fördragsslutande staterna tas ut för europeiska patent. Vid behov kan

förvaltningsrådet dock besluta att de fördragsslutande staterna skall betala särskilda bidrag till organisationen. Sådana bidrag skall återbetalas så snart detta är möjligt.

Konventionen innehåller en fullständig reglering av förutsättningarna för att få europeiskt patent. Denna reglering är fristående från de fördragsslutande staternas nationella patentlagstiftning. Vidare regleras i konventionen handläggningsordningen vid det europeiska patentverket. Konventionen innehåller också bestämmelser om rättsverkan av europeiskt patent och europeisk patentansökan. I princip skall sådant patent och sådan ansökan i stat som patentet eller ansökningen omfattar ha samma rättsverkan som ett patent meddelat av den statens patentmyndighet resp. ansökan om sådant patent. I vissa hänseenden innehåller emellertid konventionen bestämmelser om rättsverkan av europeiskt patent och europeisk patentansökan som är tvingande för de fördragsslutande staterna.

Europeisk patentansökan får ges in direkt till det europeiska patentverket eller till nationell patentmyndighet i fördragsslutande stat, om denna myndighet har åtagit sig att förmedla sådana ansökningar till det europeiska patentverket. Fördragsslutande stat får dock föreskriva att alla ansökningar skall ges in till den statens nationella myndighet eller att ansökan får ges in direkt till det europeiska patentverket endast om särskilt tillstånd i förväg har lämnats av myndighet i den staten. Vidare får fördragsslutande stat föreskriva att uppfinningar av visst slag inte får utan tillstånd yppas i utlandet.

Det europeiska patentverkets officiella språk är engelska, franska och tyska. Europeisk patentansökan skall vara avfattad på ett av dessa språk. Det språk som sökanden sålunda har valt skall i princip användas vid all handläggning vid det europeiska patentverket som rör ansökningen eller det patent som har meddelats i anledning av denna (handläggningsspråk).

Europeisk patentansökan skall innehålla en anhållan om att europeiskt patent skall meddelas, patentkrav, beskrivning, erforderliga ritningar och ett sammandrag ("abstract") av ansökningens innehåll vid ansökningstillfället. Anhållan skall göras på särskilt formulär. För ansökningen skall erläggas ansökningsavgift och avgift för nyhetsgranskning inom en månad från den dag då ansökningen gavs in. Sökande som önskar åberopa prioritet från tidigare ansökan måste göra detta i anhållan och därvid uppge var och när den tidigare ansökningen gjordes. I anhållan skall sökanden ange vilka stater han vill att patentet skall omfatta. Komplettering av ansökningen i detta avseende får inte ske senare. För varje sådan stat (designerad stat) skall erläggas särskild avgift (designeringsavgift) inom tolv månader från den dag då ansökningen gavs in eller, om prioritet yrkas, från prioritetdagen.

Rätt att söka europeiskt patent tillkommer uppfinnaren eller dennes rättsinnehavare. Något krav på att sökanden skall vara medborgare i eller ha hemvist i fördragsslutande stat uppställs inte.

I en europeisk patentansökan skall uppfinnaren anges. Är sökanden inte uppfinnaren eller inte den ende uppfinnaren, skall han i samband med ansökningen i särskild handling lämna uppgift om uppfinnaren och

ange hur han har förvärvat rätten till uppfinningen. Denna handling tillställs den uppgivne uppfinnaren av det europeiska patentverket. Godtar denne inte sökandens uppgifter, har han möjlighet att vid domstol föra talan om bättre rätt till uppfinningen. Har sådan talan väckts, skall det europeiska patentverket som regel förklara den europeiska patentansökningen vilande till dess tvisten har slutligt avgjorts.

Tvist om rätt till uppfinning prövas av nationell domstol i vanlig ordning. Till konventionen har fogats ett protokoll enligt vilket de fördragsslutande staterna förbinder sig att erkänna avgörande om rätt till europeisk patentansökan som meddelas i annan fördragsslutande stat. Fördragsslutande stat kan emellertid genom att avge reservation undgå att under en övergångstid på högst tio år från konventionens ikraftträdande bli bunden av detta protokoll.

Konventionens patenterbarhetsvillkor överensstämmer i huvudsak med vad som gäller enligt svensk rätt. För att europeiskt patent skall meddelas krävs sålunda att uppfinningen är ny, har uppfinningshöjd och kan tillgodogöras industriellt. I fråga om innebörden av kravet på uppfinningshöjd skiljer sig emellertid konventionen i ett avseende från svensk rätt. Sålunda behöver en uppfinning inte visa uppfinningshöjd i förhållande till innehållet i tidigare ingiven ansökan som inte har publicerats innan uppfinningen patentsöks, även om den tidigare ansökningen sedermera publiceras.

Det patenterbara området har i konventionen avgränsats på ett sätt som i sak överensstämmer med vad som anses gälla i svensk rätt. Vad angår livs- och läkemedel är dock att märka att enligt konventionen patent får meddelas på själva alstret (s. k. produktpatent) medan enligt övergångsbestämmelserna till patentlagen patent inte får meddelas på sådant alster till dess regeringen förordnar annat. Fördragsslutande stat, vars nationella lag inte medger produktpatent på livs- eller läkemedel, ges dock rätt att genom reservation upprätthålla förbud mot sådana produktpatent även såvitt avser europeiska patent under en övergångstid på tio eller, under vissa förutsättningar, femton år från konventionens ikraftträdande.

I fråga om patent på uppfinning som avser alster bör anmärkas att europeiskt patent enligt konventionen kommer att ge ett oinskränkt produktsskydd. I fråga om europeiskt patent kommer sålunda patentsskyddet för ett alster, i motsats till vad som f. n. gäller i svensk rätt, att omfatta alla användningar av alstret, oavsett om dessa användningar framgår av patentet eller ej.

Europeisk patentansökan får enligt konventionen åtnjuta prioritet från sådan tidigare ansökan om skydd som har gjorts i stat som är ansluten till Pariskonventionen för industriellt rättsskydd eller med verkan för sådan stat, om den europeiska patentansökningen görs inom tolv månader från den dag då den tidigare ansökningen gjordes. Det är att märka att såvitt avser viss fördragsslutande stat prioritet får grundas även på tidigare europeisk patentansökan som omfattar den staten.

Handläggningen av europeiska patentansökningar sker i fyra steg, nämligen prövning i formellt avseende, nyhetsgranskning, patenterbarhetsprövning och invändningsförfarande.

Den formella granskningen av europeiska patentansökningar utförs av en mottagningsavdelning, som är förlagd till det europeiska patentverkets filial i Haag. Vid denna granskning kontrolleras att ansökningen uppfyller vissa krav i formellt avseende. Befinnes detta vara fallet, skall mottagningsavdelningen åsätta ansökningen ingivningsdag.

Har europeisk patentansökan åsatts ingivningsdag och har ansökningsavgift och nyhetsgranskningsavgift erlagts i rätt tid, blir ansökningen föremål för nyhetsgranskning. Nyhetsgranskningen äger rum samtidigt med en fortsatt granskning av ansökningen i formellt hänseende. Nyhetsgranskning sker vid de särskilda nyhetsgranskningsavdelningarna. Flertalet sådana avdelningar kommer att vara förlagda till Haag. Över granskningen skall upprättas en europeisk nyhetsgranskningsrapport, som tillställs sökanden.

Europeisk patentansökan skall publiceras av det europeiska patentverket när 18 månader har förflutit från ingivningsdagen eller, om prioritet yrkas, från prioritetssdagen. Detta gäller dock endast om ansökningen inte dessförinnan har återkallats, skall anses återkallad eller har slutligt avslagits. Om nyhetsgranskningsrapporten föreligger när ansökningen publiceras, skall den publiceras tillsammans med ansökningen. I annat fall skall nyhetsgranskningsrapporten publiceras särskilt så snart den har upprättats.

När en europeisk patentansökan har publicerats, blir handlingarna i ansökningsärendet tillgängliga för envar. Den som vill ta del av handlingarna måste dock betala viss avgift. Visar någon att en europeisk patentansökan har åberopats mot honom, har han rätt att ta del av handlingarna i ärendet även om ansökningen ännu inte har publicerats.

Sedan sökanden har tagit del av nyhetsgranskningsrapporten, skall han ta ställning till om han vill fullfölja ansökningen genom att begära patenterbarhetsprövning. Sådan begäran, som skall vara åtföljd av en särskild prövningsavgift, skall framställas inom sex månader från den dag då publiceringen av nyhetsgranskningsrapporten kungörs i en av det europeiska patentverket utgiven tidning (den europeiska patenttidningen). Har patenterbarhetsprövning inte begärts och prövningsavgift inte erlagts inom nämnda tid, anses den europeiska patentansökningen återkallad.

Har sökanden inom föreskriven tid begärt patenterbarhetsprövning, skall det europeiska patentverket pröva huruvida ansökningen uppfyller de materiella villkor som uppställs i konventionen för meddelande av europeiskt patent. Denna prövning utförs av en prövningsavdelning, som i regel består av tre tekniker. Finner avdelningen att ansökningen uppfyller de materiella villkoren för patenterbarhet, skall den meddela europeiskt patent för de stater som sökanden har begärt (designerade stater). I annat fall skall ansökningen avslås. Beslut att meddela europeiskt patent skall kungöras i den europeiska patenttidningen. Beslutet gäller först från och med den dag då det har kungjorts.

Invändningsförfarandet äger rum efter patentmeddelandet. Envar har rätt att göra invändning mot europeiskt patent inom nio månader från den dag då beslut att meddela patentet kungjordes i den europeiska patenttidningen. Invändning får grundas endast på vissa i konventionen

angivna omständigheter. Invändningar prövas av särskilda invändningsavdelningar, som i regel består av tre tekniker. Invändning kan leda till att invändningsavdelning upphäver det europeiska patentet eller beslutar att det skall upprätthållas i ändrad lydelse.

Vid det europeiska patentverket skall föras ett särskilt europeiskt patentregister. Denna uppgift ankommer på rättsavdelningen. I registret skall göras anteckningar om meddelade europeiska patent och publicerade europeiska patentansökningar. Överlåtelse av europeisk patentansökan eller europeiskt patent gäller inte gentemot det europeiska patentverket förrän överlåtelsen har antecknats i registret.

Beslut av mottagningsavdelningen, prövningsavdelning, invändningsavdelning och rättsavdelningen kan mot erläggande av besväravgift överklagas till särskilda besvärskamrar. Besvärskamrarnas sammansättning är beroende av bl. a. vilken avdelning som har meddelat det beslut som överklagas. Besvärskamrarna består sålunda i vissa fall av två tekniker och en jurist, i vissa fall av tre tekniker och två jurister och i vissa fall av tre jurister.

Frågor av särskild vikt för enhetlig rättstillämpning eller rättsfrågor av grundläggande betydelse kan av besvärskammare hänskjutas till en särskild prejudikantsinstans, den stora besvärskammaren. Det europeiska patentverkets president kan hänskjuta rättsfråga till den stora besvärskammaren, om två besvärskamrar har meddelat beslut i denna fråga som är oförenliga med varandra. Den stora besvärskammaren består av fem jurister och två tekniker.

Handläggningen vid det europeiska patentverket är i princip skriftlig. Muntlig förhandling kan dock äga rum på det europeiska patentverkets initiativ eller på begäran av part. Vid sådan förhandling kan höras part, vittne och sakkunnig. Part, vittne eller sakkunnig som har kallats till muntlig förhandling inför det europeiska patentverket kan få avge sin utsaga inför domstol i den stat där han har hemvist. Även det europeiska patentverket kan under vissa förutsättningar begära bevisupptagning vid domstol i den stat där den som skall höras har hemvist. Vid sådan bevisupptagning kan utsaga avges under ed eller i annan lika bindande form.

Den som har hemvist eller, såvitt avser juridisk person, säte i fördragsslutande stat är inte skyldig att låta sig företrädas av ombud vid handläggning inför det europeiska patentverket. Annan sökande måste däremot i regel låta sig företrädas av ombud. Som ombud får i princip användas endast den som särskilt har auktoriserats därtill av det europeiska patentverket. För auktorisation fordras bl. a. att vederbörande har godkänts i särskild prövning som anordnas av det europeiska patentverket samt att han är medborgare i fördragsslutande stat och driver rörelse eller har anställning i sådan stat. Fysisk och juridisk person som har hemvist eller säte i fördragsslutande stat får dock alltid företrädas av anställd. Under en övergångstid vars längd bestäms av förvaltningsrådet gäller särskilda bestämmelser om auktorisation.

Medan förutsättningarna för att få europeiskt patent uteslutande regleras av konventionen, regleras rättsverkan i fördragsslutande stat av europeiska patent i princip av den statens lag. Sålunda gäller att europeiskt patent i varje fördragsslutande stat för vilken det har meddelats

skall ha samma rättsverkan som ett i den staten meddelat nationellt patent och även i övrigt följa samma bestämmelser som nationellt patent, om inte annat föreskrivs i konventionen. Rättsverkan inträder från och med den dag då det europeiska patentverket kungör att europeiskt patent har meddelats. Fördragsslutande stat får emellertid i vissa fall föreskriva särskilda villkor för att europeiskt patent skall få rättsverkan i den staten. Är den text som ligger till grund för det europeiska patentverkets beslut att meddela patentet avfattat på språk som inte är officiellt språk i den staten, får denna stat sålunda kräva att sökanden inom viss tid ger in översättning av denna text till den statens officiella språk och betalar kostnaden för publicering av översättningen. Skulle ett europeiskt patents lydelse ändras efter invändningsförfarande, får motsvarande krav på översättning ställas beträffande patentet i dess ändrade lydelse.

Europeiskt patent får enligt konventionen upprätthållas i tjugo år från ingivningsdagen. Fördragsslutande stat som har kortare patentiid för sina nationella patent kan genom reservation uppnå, att den kortare patentiiden under en övergångsperiod på högst tio år gäller också för europeiska patent såvitt avser den staten.

Konventionen innehåller för de fördragsslutande staterna tvingande bestämmelser rörande patentskyddets omfattning. I fråga om europeiskt patent och europeisk patentansökan bestäms sålunda patentskyddets omfattning av patentkravens innehåll. För förståelse av patentkraven får emellertid ledning hämtas från beskrivningen och ritningarna. Enligt ett särskilt protokoll som hör till konventionen får dessa bestämmelser inte medföra vare sig en strikt bokstavstolkning av patentkraven eller en tolkning enligt vilken patentkraven endast tjänar som riktlinjer för att fastställa skyddsmåttet.

För att europeiskt patent skall upprätthållas i de stater för vilka det har meddelats krävs, att patenthavaren i vanlig ordning i varje sådan stat betalar årsavgift enligt vad som föreskrivs i den statens lag. Fördragsslutande stat får dock inte ta ut årsavgift förrän från och med det patentår som börjar närmast efter det under vilket det europeiska patentverket har kungjort sitt beslut att meddela patentet. Detta beror på att sökanden under ansöknings tiden har att betala årsavgifter till det europeiska patentverket. De fördragsslutande staterna skall inbetala viss del av de uppburna årsavgifterna för europeiska patent till det europeiska patentverket. Denna del, som inte får överstiga 75 procent, bestäms av förvaltningsrådet.

Europeisk patentansökan som har åsatts ingivningsdag skall i varje fördragsslutande stat som den omfattar jämföras med nationell patentansökan. Under förutsättning att den europeiska patentansökningen leder till patent skall den för tiden efter det att den publicerades av det europeiska patentverket och fram till dess patent meddelas medföra samma skydd som ett europeiskt patent (s. k. provisoriskt skydd). Fördragsslutande stat får emellertid begränsa skyddet för europeisk patentansökan till det skydd som enligt den statens lag uppkommer genom obligatorisk publicering av icke prövade nationella patentansökningar. Sökanden skall dock alltid ha rätt till en med hänsyn till omständighe-

terna skälig ersättning vid intrång. Fördragsslutande stat får dessutom föreskriva att om europeisk patentansökan vid det europeiska patentverket handläggs på språk som inte är officiellt språk i den staten, skydd för ansökningen inte inträder förrän från och med den dag då översättning av patentkraven enligt den statens bestämmande har gjorts allmänt tillgänglig på sätt som föreskrivs i den statens lag eller har tillställts den som utnyttjar den uppfinning som ansökningen avser.

Den lydelse som europeiskt patent eller europeisk patentansökan har på handläggningsspråket skall äga vitsord såväl vid det europeiska patentverket som i fördragsslutande stat. Stat som med stöd av konventionen kräver översättning av patentkraven i europeisk patentansökan eller av den text som ligger till grund för beslutet att meddela europeiskt patent får emellertid föreskriva att översättningen äger vitsord före lydelsen på handläggningsspråket, i den mån översättningen medför ett mera begränsat skydd än lydelsen på handläggningsspråket. Översättning får dock inte tillerkännas vitsord när det gäller talan om ogiltighet av europeiskt patent.

Frågan om vilken stats domstolar som skall pröva talan om intrång i europeiskt patent och talan om ogiltighet av sådant patent regleras inte i konventionen.

I konventionen anges vilka omständigheter som får åberopas som grund för ogiltigförklaring av europeiskt patent. Europeiskt patent får förklaras ogiltigt dels om det finns nationellt patent eller nationell patentansökan med äldre rätt än det europeiska patentet, dels i fem därutöver särskilt uppräknade fall, nämligen: 1) om patentet avser något som inte är patenterbart enligt konventionen; 2) om patentet inte beskriver uppfinningen så tydligt och fullständigt att en fackman med ledning därav kan utöva den; 3) om patentet omfattar något som inte framgår av innehållet i ansökningen i dess lydelse vid ingivandet eller, om patentet har meddelats på grundval av en s. k. europeisk avdelad ansökan, något som inte framgår av den tidigare europeiska patentansökningen i dess lydelse vid ingivandet; 4) om patentets skyddsomfång har utvidgats; 5) om patenthavaren enligt konventionen inte var berättigad till patentet. Fördragsslutande stat behöver inte i sin lagstiftning medge alla de fem särskilt uppräknade grunderna men får inte tillåta ogiltigförklaring av europeiskt patent på annan grund än som anges i konventionen.

Förhållandet till 1970 års samarbetskonvention regleras dels i själva konventionstexten, dels i ett av de särskilda protokollen, det s. k. centraliseringsprotokollet. Internationella patentansökningar som görs enligt samarbetskonventionen¹ får handläggas vid det europeiska patentverket. Denna handläggning skall ske enligt samarbetskonventionens bestämmelser kompletterade med bestämmelserna i den europeiska patentkonventionen. Det europeiska patentverket skall vara designerad myndighet enligt samarbetskonventionen för de stater som har designerats i internationell patentansökan och beträffande vilka sökanden har angivit att han önskar få europeiskt patent. Detsamma gäller om sökanden har de-

¹ För en närmare redogörelse för handläggningen enligt samarbetskonventionen hänvisas till kommitténs förra betänkande (avsnitt 4.1, s. 42 f).

signerat stat som har tillträtt den europeiska patentkonventionen och denna stat har föreskrivit att sådan designering skall ha samma verkan som ansökan om europeiskt patent.

Under förutsättning att avtal härom träffas mellan den europeiska patentorganisationen och WIPO:s internationella byrå¹ skall det europeiska patentverket vara internationell nyhetsgranskningsmyndighet och myndighet för internationell förberedande patenterbarhetsprövning enligt samarbetskonventionen. I centraliseringsprotokollet förbinder sig de stater som tillträder den europeiska patentkonventionen att till förmån för det europeiska patentverket avstå från att låta sina nationella patentmyndigheter tjänstgöra som internationell nyhetsgranskningsmyndighet resp. myndighet för internationell förberedande patenterbarhetsprövning enligt samarbetskonventionen. Avsikten med denna ordning är att efter en övergångstid i princip endast det europeiska patentverket skall utöva dessa funktioner för de stater som tillhör den europeiska patentorganisationen.

I centraliseringsprotokollet görs dock undantag för patentmyndighet i stat vars officiella språk inte är något av handläggningsspråken vid det europeiska patentverket (engelska, franska och tyska). Sådan stats patentmyndighet får utföra både internationell nyhetsgranskning och internationell förberedande patenterbarhetsprövning enligt samarbetskonventionen med den begränsningen att myndigheten får utföra sådan granskning resp. prövning endast såvitt avser ansökningar som görs av dem som är medborgare i eller har hemvist i den staten eller i angränsande stat som har tillträtt den europeiska patentkonventionen. Förvaltningsrådet kan vidare tillåta patentmyndigheten i fördragsslutande stat att utföra dessa uppgifter även i fråga om internationella patentansökningar som görs av dem som är medborgare i eller har hemvist i icke fördragsslutande stat vilken har samma officiella språk som den fördragsslutande staten. Som förutsättning härför gäller emellertid att ansökningen är avfattad på detta språk.

Beträffande internationell patentansökan som har varit föremål för nyhetsgranskning enligt samarbetskonventionen föreskrivs i den europeiska patentkonventionen att kompletterande nyhetsgranskning skall företas vid det europeiska patentverket, om ansökningen fullföljs dit. För sådan ansökan skall sökanden betala vanlig nyhetsgranskningsavgift vid det europeiska patentverket. Förvaltningsrådet får emellertid bestämma under vilka förutsättningar och i vilken omfattning det europeiska patentverket skall avstå från kompletterande nyhetsgranskning av ansökan som har varit föremål för nyhetsgranskning enligt samarbetskonventionen och endast ta ut reducerad nyhetsgranskningsavgift av sökanden.

För att inom det europeiska patentsystemets ram få till stånd en harmonisering av den internationella nyhetsgranskningen skall samarbete äga rum mellan det europeiska patentverket och sådan nationell patentmyndighet i en till den europeiska patentkonventionen ansluten stat som

¹ WIPO är beteckningen för Världsorganisationen för den intellektuella äganderätten (World Intellectual Property Organization). I fråga om denna organisation hänvisas till kommitténs förra betänkande (s. 29).

tjänstgör som internationell nyhetsgranskningsmyndighet. Detta samarbete skall grundas på ett särskilt avtal, som kan behandla bl. a. granskningsmetoder och utbyte av nyhetsgranskningstjänster samt rekrytering och utbildning av granskare.

För att underlätta de nationella patentmyndigheternas anpassning till den minskade arbetsbelastning som de kommer att få till följd av det europeiska patentverkets verksamhet, får det europeiska patentverket under en övergångstid låta nationella patentmyndigheter utföra viss granskning av europeiska patentansökningar.

Rätt att tillträda den europeiska patentkonventionen har de stater som deltog i eller inbjöds att delta i den tidigare nämnda regeringskonferensen för införandet av ett europeiskt system för meddelande av patent. Andra europeiska stater får tillträda konventionen om de inbjuds därtill av förvaltningsrådet.

Konventionen träder i kraft tre månader efter det att den har tillträtts av sex stater i vilka år 1970 ingavs sammanlagt minst 180 000 patentansökningar.

Fördragsslutande stat kan frånträda konventionen genom uppsägning. Uppsägningstiden är ett år.

Konventionen kan revideras genom särskilda konferenser mellan de fördragsslutande staterna. Sådan konferens är beslutför om minst tre fjärdedelar av de fördragsslutande staterna är företrädde vid konferensen. Ändring måste antas vid sådan konferens med tre fjärdedels majoritet. Stat som inte har ratificerat sålunda antagna ändringar när dessa träder i kraft anses ha frånträtt konventionen.

3.2 De särskilda bestämmelserna i konventionen, tillämpningsföreskrifterna och protokollen

Konventionen är indelad i tolv huvudavsnitt, benämnda delar. Vissa av dessa delar är i sin tur uppdelade i kapitel. De till konventionen hörande tillämpningsföreskrifterna är uppställda efter samma systematik som artiklarna i konventionen. I denna genomgång behandlas tillämpningsföreskrifterna i anslutning till respektive bestämmelser i konventionen. De till konventionen hörande protokollen behandlas däremot, med ett undantag, för sig.

3.2.1 Första delen. Allmänna och organisatoriska bestämmelser

Konventionens första del innehåller allmänna och organisatoriska föreskrifter. Den är indelad i fem kapitel och omfattar 51 artiklar. Till denna del ansluter sig reglerna 1—12 i tillämpningsföreskrifterna.

Kapitel 1. Allmänna bestämmelser (art. 1—4)

De fyra inledande artiklarna innehåller vissa grundläggande bestämmelser.

I artikel 1 förklaras att de fördragsslutande staterna genom konventionen skapar en gemensam rätt för meddelande av patent. I artikel 2 sägs att patent som meddelas enligt denna konvention skall kallas euro-

peiska patent. Där finns också bestämmelse om att europeiskt patent i varje fördragsslutande stat för vilken det har meddelats skall ha samma verkan som ett där meddelat nationellt patent och även i övrigt följa samma bestämmelser som ett sådant patent, om inte annat föreskrivs i konventionen. Bestämmelser om verkan av ansökan om europeiskt patent (europeisk patentansökan) finns i artikel 66, som behandlas senare. Enligt artikel 3 kan europeiskt patent meddelas för en eller flera av de fördragsslutande staterna.

I artikel 4 förklaras att genom denna konvention skapas en europeisk patentorganisation som är administrativt och ekonomiskt självständig. Organisationens organ är det europeiska patentverket och förvaltningsrådet. Organisationens uppgift är att meddela europeiska patent. Denna uppgift utförs av det europeiska patentverket under överinseende av förvaltningsrådet.

Kapitel II. Den europeiska patentorganisationen (art. 5—9)

Organisationen skall vara juridisk person och i varje fördragsslutande stat äga den mest vittgående rättskapacitet som enligt vederbörande stats lag tillkommer juridisk person. Organisationen företräds av det europeiska patentverkets president (art. 5). Organisationen skall ha sitt säte i München men ha en viss del av verksamheten förlagd till Haag (art. 6). Den kan inrätta informationskontor i de fördragsslutande staterna och hos mellanstatliga organisationer, om detta medges av vederbörande stat eller organisation (art. 7).

Organisationen, förvaltningsrådets medlemmar, befattningshavare vid det europeiska patentverket och vissa andra personer skall åtnjuta immunitet och privilegier enligt vad som föreskrivs i ett särskilt upprättat protokoll (art. 8). Detta protokoll behandlas i avsnitt 3.2.14.

Artikel 9 innehåller bestämmelser om organisationens och dess befattningshavares inom- och utomobligatoriska ansvar samt bestämmelser om behörig domstol i mål om sådant ansvar. Organisationens inomobligatoriska (kontraktsrättsliga) ansvar bestäms enligt den stats lag som är tillämplig på avtalet. Organisationens utomobligatoriska ansvar för skador som vållas av organisationen eller av befattningshavare vid det europeiska patentverket i deras tjänsteutövning bestäms i regel enligt lagen i Förbundsrepubliken Tyskland. Såvitt gäller förhållanden som är hänförliga till filialen i Haag eller sådant informationskontor som åsyftas i artikel 7 bestäms emellertid ansvaret enligt lagen i den stat där filialen eller kontoret ligger. Det personliga ansvar som de anställda vid det europeiska patentverket skall ha gentemot organisationen skall regleras i deras anställningsvillkor.

Mål om inomobligatoriskt ansvar skall handläggas vid domstol i Förbundsrepubliken Tyskland, om inte annat har bestämts i ifrågavarande avtal. Mål om utomobligatoriskt ansvar skall handläggas antingen av domstol i Förbundsrepubliken Tyskland eller, om det rör förhållande hänförligt till filial eller informationskontor, av domstol i den stat där filialen eller informationskontoret ligger.

Kapitel III. Det europeiska patentverket (art. 10—25)

A. Vissa bestämmelser om befattningshavare (art. 10—13)

I artikel 10 sägs att ledningen för verket åvilar presidenten och att denne är ansvarig inför förvaltningsrådet. Presidenten biträds av flera vicepresidenter. Vid förfall för presidenten inträder en av vicepresidenterna i hans ställe. I artikeln anges vissa av presidentens arbetsuppgifter.

Presidenten utses av förvaltningsrådet. Vicepresidenterna samt ledamöterna i besvärskammarna och den stora besvärskammaren (jfr art. 21 och 22) utses av förvaltningsrådet efter hörande av presidenten. Förvaltningsrådet har disciplinär bestraffningsrätt över de befattningshavare som det har tillsatt (art. 11).

I artikel 12 ålägges de anställda vid det europeiska patentverket att aldrig, icke ens efter avslutad tjänst, avslöja eller göra bruk av yrkeshemlighet som de har fått ta del av i tjänsten.

Twister mellan de anställda vid det europeiska patentverket och organisationen skall enligt artikel 13 avgöras av den internationella arbetsorganisationens (ILO:s) förvaltningsdomstol.

B. Bestämmelser om språk (art. 14)

Det europeiska patentverkets officiella språk är engelska, franska och tyska. Som huvudregel gäller att europeiska patentansökningar och andra handlingar skall ges in avfattade på ett av dessa språk. Det språk sökanden väljer för ansökningen blir därefter handläggningspråk för ärendet så länge det är anhängigt vid det europeiska patentverket, om inte annat föreskrivs.

Från principen att ett och samma handläggningspråk skall gälla för ärendet så länge det är anhängigt görs vissa undantag i reglerna 1—3. Sålunda får invändare eller annan som helst av de officiella språken (regel 1). Vid muntlig handläggning får i princip användas vilket som helst av de officiella språken (regel 2). På särskild ansökan av patentsökanden eller patenthavaren kan handläggningspråket ändras (regel 3).

Också från principen att ansökningar och andra handlingar skall ges in på något av de officiella språken görs undantag (art. 14). Sålunda gäller att sökande som har hemvist eller säte i fördragsslutande stat med annat officiellt språk än engelska, franska eller tyska får ge in ansökan på denna stats officiella språk. Detsamma gäller medborgare i sådan stat även om han har hemvist i en icke fördragsslutande stat. Sådana sökande måste dock, om de utnyttjar denna rätt, inom viss tid ge in översättning till något av det europeiska patentverkets officiella språk. Fristen för att ge in översättning är enligt regel 6 tre månader från den dag patentansökningen ingavs, dock högst tretton månader från prioritetdagen.

Den som får ge in ansökan på annat språk än det europeiska patentverkets tre officiella språk får också i fråga om handling som skall ges in inom viss frist ge in handlingen avfattad på nämnda stats officiella språk, om översättning följer inom tid som anges i tillämpningsföreskrifterna (art. 14.4). Enligt regel 6 är denna tid i allmänhet en månad från det att originalet ingavs. Den som enligt vad nu sagts får ge in ansökan och andra handlingar på annat språk än något av det europeiska patentverkets tre officiella språk får då det är fråga om invändning ge in före-

skrivnen översättning på valfritt officiellt språk (regel 1). Den som har rätt att ansöka om europeiskt patent på annat språk än något av de officiella språken och utnyttjar denna rätt skall enligt regel 6 åtnjuta nedsättning i ansökningsavgift och vissa andra avgifter.

Enligt regel 7 får det europeiska patentverket utgå från att en översättning är riktig till dess annat visas. Det europeiska patentverket kan emellertid kräva intyg om att översättning är riktig. Efterkommes inte sådant föreläggande betraktas handlingen som icke ingiven (regel 5). I artikel 14 anges också följden i visst fall av att inte inkomma med föreskriven översättning. Försummar ingivaren, såvitt avser handling som inte utgör del av en europeisk patentansökan, att ge in föreskriven översättning i rätt tid, betraktas handlingen som inte inkommen. Beträffande sådana handlingar som utgör del av europeisk patentansökan (ansökningshandlingar) finns särskilda regler som behandlas i det följande.

I artikel 14 finns ytterligare föreskrifter om språk. De innehåller i huvudsak följande. De patentskrifter som skall utges sedan europeiskt patent har meddelats (europeiska patentskrifter) skall avfattas på det språk som har varit handläggningspråk i ärendet. Patentkraven skall dock därjämte publiceras i översättning till de båda andra av det europeiska patentverkets officiella språk. Europeisk patentansökan skall däremot publiceras endast på handläggningspråket. Det europeiska patentverket skall utge två publikationer, som båda skall tryckas på verkets tre officiella språk. Det europeiska patentregistret skall föras på alla de tre officiella språken (art. 14.9). Vid bristande överensstämmelse mellan versionerna åger dock införingen på handläggningspråket vitsord.¹

C. Det europeiska patentverkets organisation m. m. (art. 15—25)

Det europeiska patentverket skall enligt artikel 15 bestå av en mottagningsavdelning, nyhetsgranskningsavdelningar, prövningsavdelningar, invändningsavdelningar, en rättsavdelning, besvärskamrar och en stor besvärskammare. Mottagningsavdelningen och nyhetsgranskningsavdelningarna skall vara förlagda till Haag.

Till artikel 15 ansluter sig reglerna 8—12 med närmare föreskrifter om den organisatoriska uppbyggnaden. Sålunda ankommer det enligt regel 9 på presidenten att bestämma hur många nyhetsgranskningsavdelningar, prövningsavdelningar och invändningsavdelningar som skall inrättas. Presidenten bestämmer om arbetsfördelningen mellan sådana avdelningar. Han skall därvid utgå från det system för patentklassificering som det europeiska patentverket skall använda. Klassificering skall ske efter det system som anges i Strassbourgöverenskommelsen den 24 mars 1971 så snart denna har trätt i kraft (regel 8).²

Sammansättningen av besvärskamrarna och den stora besvärskammaren liksom arbetsfördelningen mellan besvärskamrarna skall för varje verksamhetsår bestämmas av en nämnd som består av presidenten, en

¹ Bestämmelser om rätt för fördragsslutande stat att kräva översättning av europeiska patentansökningar och den text som ligger till grund för det europeiska patentverkets beslut att meddela patent samt om det vitsord sådan översättning kan få finns i artiklarna 65, 67 och 70.

² Strassbourgöverenskommelsen har trätt i kraft år 1975.

av vicepresidenterna, ordförandena på besvärskamrarna och tre andra ledamöter av besvärskamrarna (regel 10). Enligt regel 11 bestämmer denna nämnd också handläggningsordningen vid besvärskamrarna. Den stora besvärskammaren beslutar själv om handläggningen vid denna.

Prövningsavdelningar och invändningsavdelningar skall enligt regel 12 sammanföras till administrativa enheter, s. k. direktorat. Antalet direktorat bestäms av presidenten. Dessa direktorat skall tillsammans med rättsavdelningen, besvärskamrarna, den stora besvärskammaren och de administrativa organen i sin tur sammanföras till generaldirektorat. Mottagningsavdelningen och nyhetsgranskningsavdelningarna skall tillsammans utgöra ett särskilt generaldirektorat. Varje generaldirektorat skall ledas av en vicepresident. Förvaltningsrådet bestämmer efter presidentens hörande vilken vicepresident som skall leda vilket generaldirektorat.

Mottagningsavdelningen svarar för formell granskning av patentansökningar i samband med ingivandet (art. 16). De närmare föreskrifterna om denna granskning finns huvudsakligen i artiklarna 90 och 91 samt i reglerna 39—43 i tillämpningsföreskrifterna. Mottagningsavdelningen svarar också för publiceringen av de europeiska patentansökningarna och nyhetsgranskningsrapporterna. Bestämmelser om sådan publicering finns i artikel 93.

På nyhetsgranskningsavdelning ankommer att upprätta nyhetsgranskningsrapport beträffande de ansökningar som överlämnas till den av mottagningsavdelningen (art. 17). Närmare föreskrifter därom finns i artikel 92 och reglerna 44—47.

Prövningsavdelning svarar för patenterbarhetsprövningen av europeiska patentansökningar (art. 18). Det ankommer på prövningsavdelning att besluta om patent skall meddelas. En prövningsavdelning består av tre tekniker. Den handläggning som föregår det slutliga avgörandet skall emellertid i regel utföras av en av teknikerna på avdelningen. Om så finnes erforderligt med hänsyn till beslutets art kan prövningsavdelning utökas med en jurist. Enligt artikel 33 kan förvaltningsrådet för vissa slags ärenden bestämma att prövningsavdelning skall bestå av endast en tekniker. Närmare föreskrifter om handläggning vid prövningsavdelning finns i artiklarna 94—98 och reglerna 51—54.

Invändningsavdelningarna svarar för handläggning av invändningar (art. 19). Enligt konventionen äger invändningsförfarandet rum först efter det att patent har meddelats. Om invändning görs mot europeiskt patent, ankommer på invändningsavdelning att pröva om patentet skall upphävas, upprätthållas oförändrat eller upprätthållas i ändrad avfattning. En invändningsavdelning består normalt av tre tekniker men kan vid behov utökas med en jurist. Endast en av de ledamöter som deltar i prövningen av ett ärende på invändningsavdelning får ha tagit befattning med ärendet på prövningsavdelning. De närmare bestämmelserna om invändningsförfarandet finns i artiklarna 99—105 och i reglerna 55—63.

Rättsavdelningen svarar för det europeiska patentregistret och förteckningen över auktoriserade ombud (art. 20). Beslut meddelas där av en jurist. Såsom närmare skall beröras i avsnitt 3.2.7 får endast den som

särskilt har auktoriserats därtill uppträda som ombud inför det europeiska patentverket.

Besvärskamrarna prövar besvär som har förts mot beslut som har meddelats av mottagningsavdelningen, prövningsavdelning, invändningsavdelning eller rättsavdelningen (art. 21). Besvärskamrarnas sammansättning är beroende av vad för beslut som besvären avser. Gäller överklagandet beslut av mottagningsavdelningen eller rättsavdelningen består besvärskammaren av tre jurister. Prövningsavdelningens beslut att avslå patentansökan eller att meddela patent prövas av två tekniker och en jurist eller, om prövningsavdelningen har varit utökad med en fjärde ledamot, av tre tekniker och två jurister. Motsvarande gäller vid prövning av besvär mot beslut meddelat av invändningsavdelning. Vid prövning av besvär mot annat beslut meddelat av prövningsavdelning än de förut nämnda utgörs besvärskammaren av tre jurister.

Den stora besvärskammaren, som består av fem jurister och två tekniker, avgör dels rättsfrågor som hänskjuts dit av besvärskamrarna, dels frågor som presidenten enligt artikel 112 hänskjuter till den (art. 22).

Bestämmelser om besvärsförfarandet finns i artiklarna 106—112 och i reglerna 64—67.

Ledamöterna av besvärskamrarna och av den stora besvärskammaren skall utnämnas på fem år (art. 23). De får inte skiljas från sina tjänster annat än om synnerliga skäl föreligger. Beslut härom fattas av förvaltningsrådet. Ledamöterna får inte samtidigt tjänstgöra vid andra enheter i verket. I artikel 24 ges vissa föreskrifter om jäv för ledamöter i besvärskamrarna och den stora besvärskammaren.

Artikel 25 innehåller en bestämmelse om att det europeiska patentverket mot särskild avgift kan tillhandagå nationella domstolar med tekniska utlåtanden i mål om intrång i patent eller om patents ogiltighet. Det ankommer på prövningsavdelning att avge sådana utlåtanden.

Kapitel IV. Förvaltningsrådet (art. 26—36)

Förvaltningsrådet utgörs av ombud för de fördragsslutande staterna. Varje stat får utse ett ombud och en ersättare för denne (art. 26). Förvaltningsrådet utser inom sig ordförande och vice ordförande för en tid av tre år (art. 27). Om minst åtta stater har tillträtt konventionen, får förvaltningsrådet utse ett presidium bestående av fem ledamöter. Ordföranden och vice ordföranden är självskrivna ledamöter i presidiet. De valda medlemmarna i presidiet utses på tre år (art. 28).

Om rådets sammanträden finns bestämmelser i artikel 29. Sålunda skall varje år hållas ett ordinarie sammanträde. I övrigt hålls sammanträden när ordföranden finner det erforderligt eller det påkallas av en tredjedel av de fördragsslutande staterna. Det europeiska patentverkets president skall delta i förvaltningsrådets sammanträden.

Enligt artikel 30 skall Världsgesamheten för den intellektuella äganderätten (WIPO) vara representerad vid förvaltningsrådets sammanträden enligt särskilt avtal mellan den europeiska patentorganisationen och WIPO. Enligt samma artikel får organisationen sluta motsvarande avtal med andra mellanstatliga organisationer som sysslar med patentfrågor. Förvaltningsrådet får också inbjuda organisationer att närvara

vid sina sammanträden. Arbetspråken i förvaltningsrådet skall vara engelska, franska och tyska (art. 31). Det europeiska patentverket skall tillhandahålla förvaltningsrådet erforderliga lokaler och erforderlig personal (art. 32).

I artikel 33 regleras förvaltningsrådets behörighet i vissa hänseenden. Rådet får ändra längden på de i konventionen föreskrivna tidsfristerna, såvitt gäller fristen att anhålla om patenterbarhetsprövning dock endast under visst villkor som anges i artikel 95. Rådet får vidare ändra tillämpningsföreskrifterna. Det ankommer på förvaltningsrådet att anta och ändra finansreglemente, tjänstgöringsreglemente och anställningsvillkor i övrigt, löneplaner, pensionsreglemente, avgiftsreglemente samt sin egen arbetsordning. Som förut nämnts kan rådet vidare med avsteg från huvudregeln i artikel 18 bestämma att prövningsavdelning i vissa ärenden skall utgöras av endast en tekniker. Rådet kan slutligen uppdra åt det europeiska patentverkets president att på organisationens vägnar förhandla med och ingå avtal med stater och mellanstatliga organisationer.

Rösträtt i förvaltningsrådet har endast de fördragsslutande staterna. Varje stat har som regel en röst (art. 34). Beslut fattas vanligen med enkel majoritet, men i vissa angivna fall, bl. a. vid avgörande av sådana frågor som avses i artikel 33 och vid utnämning av högre befattningshavare, krävs tre fjärdedels majoritet (art. 35). I vissa fall, bl. a. då fråga är om beslut som kan medföra kostnader för de fördragsslutande staterna skall, om någon stat begär det, omröstning ske efter särskilda regler, vilka innebär att de olika staternas röster vägs med hänsyn till hur stora ekonomiska bidrag de lämnar organisationen.

Kapitel V. Ekonomiska bestämmelser (art. 37—51)

Organisationens utgifter skall täckas i första hand av organisationens egna medel och en viss andel i de årsavgifter som de fördragsslutande staterna uppbär för europeiska patent (art. 37). De fördragsslutande staterna kan emellertid åläggas att som lån till organisationen utge särskilda bidrag. Organisationen kan vidare få inkomster i form av ersättning för särskilda uppdrag åt fördragsslutande stater (jfr. art. 143 och 146). Med organisationens egna medel förstås enligt artikel 38 vad som inflyter genom avgifter samt övriga intäkter.

I artikel 39 föreskrivs, att de fördragsslutande staterna till organisationen skall inbetala viss del av de årsavgifter som de uppbär för europeiska patent. Organisationen andel av årsavgifterna bestäms av förvaltningsrådet. Andelen, som skall vara lika för alla fördragsslutande stater, får inte bestämmas högre än till 75 procent av årsavgifterna. Förvaltningsrådet skall också fastställa ett lägsta belopp som varje stat är skyldig att betala även om den bestämda delen av årsavgifterna inte skulle uppgå till detta belopp. Förvaltningsrådet bestämmer när betalning skall ske.

Avgifterna vid det europeiska patentverket och andelen av årsavgifterna skall bestämmas så att organisationen får täckning för sina utgifter (art. 40). Skulle underskott uppkomma, är de fördragsslutande staterna skyldiga att som lån skjuta till erforderliga medel. Beslut härom fattas

av förvaltningsrådet. Artikeln innehåller också närmare regler om hur sådana särskilda bidrag skall beräknas för de olika fördragsslutande staterna. De fördragsslutande staterna är enligt artikel 41 skyldiga att på begäran av presidenten lämna organisationen förskott på vad de har att betala i form av årsavgifter och särskilda bidrag.

Organisationens budget skall vara balanserad (art. 42). Utgifterna skall bestämmas för varje budgetår för sig, om inte annat föreskrivs i finansreglementet (art. 43). Medel som inte har förbrukats under ett budgetår får — utom såvitt gäller medel för personalkostnader — i enlighet med finansreglementet föras över till nästa budgetår. Anslagen skall delas upp på de olika ändamål som de avser. I budgeten får finnas en post för oförutsedda utgifter (art. 44). Budgetåret sammanfaller med kalenderåret (art. 45). Av artiklarna 46—48 framgår bl. a. att presidenten skall framlägga förslag till budget för förvaltningsrådet, som har att besluta om budgeten.

Artikel 49 innehåller bestämmelser om revision. Revisorer utses av förvaltningsrådet för en tid av fem år.

I artikel 50 ges närmare bestämmelser om organisationens finansreglemente. I artikel 51 föreskrivs att de avgifter som sökande och patenthavare skall erlägga till det europeiska patentverket skall framgå av organisationens avgiftsreglemente.

3.2.2 Andra delen. Materiell patenträtt

Konventionens andra del behandlar den materiella patenträtten. Denna del omfattar artiklarna 52—74. Till dessa artiklar ansluter sig reglerna 13—23.

Kapitel I. Patenterbarhet (art. 52—57)

Enligt artikel 52 meddelas europeiskt patent på uppfinning som är ny, har uppfinningshöjd och kan tillgodogöras industriellt. I artikeln ges exempel på vad som inte skall anses som uppfinning i konventionens mening. Som uppfinning anses sålunda inte:

1. upptäckter, vetenskapliga teorier eller matematiska metoder,
2. konstnärliga skapelser,
3. planer, regler eller metoder för intellektuella handlingar, för spel eller för affärsverksamhet eller datorprogram,
4. återgivning av information.

Metoder för sådant förfarande för kirurgisk eller terapeutisk behandling eller för diagnosticering som utövas på människor eller djur anses inte heller som uppfinningar i konventionens mening. Däremot kan patent erhållas på alster, särskilt ämnen och blandningar, avsedda för användning vid utövande av sådana förfaranden.

I artikel 53 undantas vissa uppfinningar från patenterbarhet. Europeiskt patent meddelas sålunda inte på uppfinning vars offentliggörande eller utnyttjande skulle strida mot allmän ordning eller goda seder. Inte heller meddelas europeiskt patent på djurraser eller växtsorter eller på

väsentligen biologiskt förfarande för framställning av djur eller växter. Mikrobiologiska förfaranden och alster av sådana förfaranden förklaras emellertid uttryckligen vara patenterbara.

Innebörden av begreppen nyhet, uppfinningshöjd och industriell användbarhet anges i artiklarna 54, 56 och 57.

Som ny anses en uppfinning som inte utgör del teknikens ståndpunkt. Till teknikens ståndpunkt räknas allt som före dagen för patentansökningen har offentliggjorts skriftligen eller muntligen eller genom användning eller på annat sätt. Innehållet i en tidigare ingiven men ännu icke publicerad europeisk patentansökan skall också anses som känt, om denna tidigare ansökan sedermera publiceras. Detta gäller dock endast såvitt avser sådan stat som omfattas av båda ansökningarna. Kända ämnen och blandningar kan dock patenteras om de är avsedda för användning vid metod för sådana kirurgiska eller terapeutiska förfaranden eller sådan diagnosticering som utövas på människor eller djur endast i den mån någon sådan användning av ämnet eller blandningen över huvud taget inte är känd.

En uppfinning skall anses ha uppfinningshöjd, om den för en fackman inte är närliggande i förhållande till teknikens ståndpunkt. Vid bedömning huruvida uppfinningshöjd föreligger skall hänsyn inte tas till sådana tidigare ingivna ansökningar som inte har publicerats dagen före ansökningsdagen men som, om de sedermera publiceras, skall beaktas vid nyhetsbedömningen.

En uppfinning skall anses kunna tillgodogöras industriellt om den kan tillverkas eller användas i någon form av industri, däri inbegripet jordbruk.

Artikel 55 innehåller bestämmelser om att vissa offentliggöranden av en uppfinning före patentansökan inte leder till att uppfinningen anses som känd. Bestämmelserna överensstämmer i detta hänseende med 1963 års europeiska lagkonvention (lagkonventionens art. 4). Sålunda skall vid nyhetsbedömningen bortses från offentliggörande som har skett inom sex månader före ansökningsdagen, om det har skett till följd av uppenbart missbruk i förhållande till sökanden eller den från vilken han härleder sin rätt.

En uppfinning skall inte heller anses som känd, om sökanden eller någon från vilken han härleder sin rätt inom sex månader före ansökningsdagen har visat uppfinningen på sådan officiell eller officiellt erkänd utställning som avses i den i Paris den 22 november 1928 undertecknade konventionen om internationella utställningar. För att offentliggörande på sådan utställning inte skall leda till att uppfinningen anses som känd krävs dock att sökanden redan i ansökningen uppger att sådant offentliggörande har skett samt inom viss tid, enligt regel 23 fyra månader från ingivningsdagen, ger in intyg härom. Vad intyget skall innehålla anges i regel 23.

Kapitel II. Rätt att söka och erhålla europeiskt patent — omnämmande av uppfinnaren (art. 58—62)

Fysisk eller juridisk person eller subjekt som enligt lagen i vederbörande stat jämställs med juridisk person får ansöka om europeiskt patent (art.

58). Europeiskt patent kan sökas av flera gemensamt och sådana gemensamt sökande kan var för sitt vidkommande låta ansökan omfatta olika stater (art. 59).

Enligt artikel 60 tillkommer rätten att söka patent uppfinnaren eller den som härleder sin rätt från honom. Då det gäller arbetstagares uppfinning avgörs rätten till europeiskt patent enligt lagen i den stat där arbetstagaren huvudsakligen är sysselsatt eller, om det inte kan fastställas var arbetstagaren har sin huvudsakliga sysselsättning, enligt lagen i den stat där arbetsgivaren har det driftsställe till vilket den anställde är knuten.

I artikel 60 regleras också det fall att två eller flera oberoende av varandra har gjort en uppfinning. Rätten till europeiskt patent tillkommer då den vars ansökan har åsatts den tidigaste ingivningsdagen, dock endast under förutsättning att denna tidigare ansökan sedermera publiceras enligt artikel 93. Den tidigare ansökningen ger vidare företräde bara såvitt gäller de stater som den omfattar när den publiceras.

Artikel 60 innehåller slutligen en presumtionsregel om att sökanden inför det europeiska patentverket skall anses berättigad att göra anspråk på europeiskt patent. Det europeiska patentverket är alltså inte skyldigt att självmant undersöka med vilken rätt en sökande gör anspråk på europeiskt patent.

I artikel 61 behandlas det fall att ansökan visas ha gjorts av någon som inte var berättigad därtill. Till denna artikel ansluter sig reglerna 13—16 i tillämpningsföreskrifterna. Om annan än sökanden genom rättskraftigt avgörande förklarats ha bättre rätt till ansökningen har han, om europeiskt patent ännu inte har meddelats, såvitt gäller den designerade stat eller de designerade stater där avgörandet erkänns, rätt att överta ansökningen eller att göra ny ansökan rörande samma uppfinning eller yrka att ansökningen avslås (art. 61). Framställning måste göras inom tre månader från det avgörandet har vunnit laga kraft. I samband härmed bör påpekas att till konventionen hör ett särskilt protokoll om erkännande av vissa domar. Enligt protokollet är fördragsslutande stat förpliktad att erkänna avgörande i annan fördragsslutande stat om rätt till europeisk patentansökan. En redogörelse för protokollet ges i avsnitt 3.2.13.

Visar någon att han har väckt talan om bättre rätt till europeisk patentansökan, skall det europeiska patentverket enligt regel 13 avbryta handläggningen av patentärendet till dess målet har avgjorts, såvida inte den som har väckt talan medger att handläggningen fortsätter. Sedan det visats att målet har avgjorts, bestämmer det europeiska patentverket dag då förfarandet där skall återupptas. Det europeiska patentverket kan dock redan när förfarandet avbryts bestämma att, om målet inte har avgjorts en viss dag, förfarandet ändå kommer att återupptas. I denna regel föreskrivs också att förfarandet inte i något fall skall avbrytas innan ansökningen har publicerats. I regel 14 föreskrivs, att patentansökan eller designering inte får återkallas medan ärendet vilar i avbidan på utgången av tvist om bättre rätt.

Tredje man som har vunnit tvist om bättre rätt och väljer att ge in ny ansökan skall enligt regel 15 betala ny ansökningsavgift, ny nyhets-

granskningsavgift och nya designeringsavgifter. Detta skall vanligen ske inom en månad från det att den nya ansökningen har ingivits. Inges så-
dan ny ansökan, skall den tidigare ansökningen anses återkallad såvitt
gäller de stater som erkänner det avgörande varigenom tredje man har
vunnit bättre rätt till ansökningen.

Regel 16 innehåller bestämmelser för det fall att rätten till europeiskt
patent endast delvis har övergått till annan. Har tredje man vunnit bättre
rätt till endast vissa delar av uppfinningen, tillämpas artikel 61 och regel
15 på den delen. Om ett avgörande om bättre rätt inte erkänns i alla de-
signerade stater får patentkrav, beskrivning och ritningar utformas olika
för de stater som erkänner avgörandet och för dem som inte gör det.

Slutligen skall i samband med artikel 61 anmärkas vad som sägs i re-
gel 13 för det fall att någon efter det att patent har meddelats men
medan invändning ännu kan göras eller medan invändningsförfarandet
pågår visar att han har väckt talan mot patenthavaren om bättre rätt till
patentet. I sådant fall skall invändningsförfarandet avbrytas och samma
bestämmelser tillämpas som då patentärende avbryts på grund av tvist
om bättre rätt till ansökan. Förfarandet skall dock inte i något fall av-
brytas förrän invändningsavdelningen har avgjort om invändningen skall
tas upp till prövning i sak.

I artikel 62 föreskrivs, att uppfinnaren alltid gentemot sökanden eller
patenthavaren har rätt att anges som uppfinnare inför det europeiska
patentverket. Det kan här anmärkas att i konventionens tredje del (art.
81), som behandlar den europeiska patentansökningen, finns bestämmel-
ser om att uppfinnaren skall anges i ansökningen och att sökande som
inte är uppfinnaren eller inte är ensam uppfinnare skall redogöra för
hur han har förvärvat rätten till europeiskt patent.

Reglerna 17—19 innehåller detaljerade bestämmelser om hur uppfin-
naren skall anges i handlingarna och patentregistret. Enligt regel 17
skall uppfinnaren anges i den särskilda anhållan om europeiskt patent
som skall ingå i ansökningshandlingarna. Är sökanden inte densamma
som uppfinnaren eller inte ensam uppfinnare, skall uppgift om upp-
finnaren dock lämnas i särskild handling underskriven av sökanden el-
ler dennes ombud. Uppgiften kontrolleras inte av det europeiska pa-
tentverket, men om sökanden inte är uppfinnaren eller inte är ensam
uppfinnare skall uppgiften delges uppfinnaren respektive meduppfinna-
ren. Något anspråk kan inte grundas på att det europeiska patentverket
inte har fullgjort vad som nu sagts.

Regel 18 innehåller bestämmelser om offentliggörande av uppgifterna
om uppfinnaren. Den som har uppgivits som uppfinnare skall nämnas
som sådan då den europeiska patentansökningen publiceras. Visar nå-
gon rättskraftigt avgörande, av vilket det framgår att han skall uppges
som uppfinnare, skall i stället han anges som uppfinnare när ansök-
ningen publiceras. Uppgift om uppfinnare offentliggörs dock inte om
den uppgivne uppfinnaren skriftligen hos det europeiska patentverket
har avstått från att nämnas som uppfinnare.

I regel 19 finns föreskrifter om rättelse av uppgift om uppfinnare.
Rättelse sker endast på särskild begäran åtföljd av samtycke från den
som felaktigt har angivits och — om begäran inte görs av sökanden eller

patenthavaren — av samtycke också från denne. Rättelse skall då också ske i det europeiska patentregistret och den europeiska patenttidningen ävensom på ännu inte utsända exemplar av ansökningen eller patent-skriften.

Kapitel III. Verkan av europeiskt patent och europeisk patentansökan (art. 63—70)

I artikel 63 föreskrivs att giltighetstiden för europeiskt patent är tjugo år från ansökningens ingivningsdag. Fördragsslutande stat är dock vid krig eller därmed jämförbara kriser oförhindrad att förlänga giltighetstiden på samma villkor som gäller för nationella patent i den staten. Såsom närmare skall redogöras för i anslutning till artikel 167 finns vidare möjlighet för fördragsslutande stat vars nationella patent har kortare giltighetstid än tjugo år att under en övergångstid föreskriva samma giltighetstid för europeiska patent som för nationella patent.

Från dagen för publicering av kungörelse om att europeiskt patent har meddelats skall europeiskt patent i fördragsslutande stat som det omfattar ge patenthavaren samma rättigheter som ett i den staten meddelat nationellt patent (art. 64). Om patentet avser förfarande, skall skyddet omfatta även alster som har framställts direkt genom förfarandet. Intrång i europeiskt patent skall bedömas enligt nationell lag.

I artikel 65 ges de fördragsslutande staterna rätt att i vissa fall kräva översättning av vissa handlingar såsom villkor för att det europeiska patentet skall få rättsverkan. Fördragsslutande stat har sålunda rätt att föreskriva att om den text som ligger till grund för det europeiska patentverkets beslut att meddela patent eller att upprätthålla patent i ändrad avfattning inte är avfattad på språk som är officiellt språk i den staten, sökanden eller patenthavaren inom viss tid skall tillhandahålla den nationella patentmyndigheten en översättning av texten. Stat som har meddelat sådan föreskrift om översättning kan också föreskriva att sökanden eller patenthavaren skall betala kostnaderna för publicering av översättningen. Slutligen får fördragsslutande stat föreskriva att om sökanden eller patenthavare inte iakttar vad som föreskrivs om skyldighet att ge in översättning och att betala kostnader för publicering av översättningen, patentet skall anses aldrig ha haft verkan i den staten.

Artikel 66 innehåller bestämmelser om rättsverkan av europeisk patentansökan. Har sådan ansökan åsatts ingivningsdag, skall den i varje designerad stat ha samma verkan som en i föreskriven ordning gjord nationell patentansökan. Har prioritet begärts, skall detta beaktas på samma sätt som när prioritet begärs för nationell ansökan.

I artikel 67 ges bestämmelser om s. k. provisoriskt skydd för europeisk patentansökan. Europeisk patentansökan skall sålunda från och med den dag då den publiceras av det europeiska patentverket i varje designerad stat ge samma skydd som ett europeiskt patent. Fördragsslutande stat får inskränka skyddet för europeisk patentansökan. Detta skydd får emellertid inte vara mindre än skyddet för en nationell patentansökan som utan att vara förprövad har publicerats enligt tvingande bestämmelser. Sökanden skall i vart fall ha rätt till skälig ersättning från den som utnyttjar uppfinningen på sätt som hade varit

patentintrång om uppfinningen hade varit skyddad av nationellt patent. Fördragsslutande stat får vidare enligt samma artikel föreskriva att, om handläggningsspråket för en ansökan inte är officiellt språk i den staten, skydd för ansökningen inte skall uppkomma förrän sökanden har tillhandahållit översättning av patentkraven till den statens officiella språk. Om sådant krav på översättning uppställs skall också föreskrivas huruvida översättningen skall ges in till myndighet i den staten för att göras allmänt tillgänglig enligt särskilda författningsbestämmelser eller om översättningen skall tillställas den som i vederbörande stat utnyttjar uppfinningen.

I artikel 67 föreskrivs också att om ansökan återkallas, skall anses återkallad eller slutligt avslås, provisoriskt skydd skall anses inte ha uppkommit. Detsamma gäller i fråga om skyddet i stat som har varit designerad men beträffande vilken designeringen har återkallats eller skall anses återkallad.

I artikel 68 föreskrivs att i den mån ett europeiskt patent återkallas vid invändningsförfarande, sådan verkan som anges i artiklarna 64 och 67 skall anses aldrig ha inträtt.

Artikel 69 innehåller bestämmelser om patentskyddets omfattning. Skyddets omfattning bestäms av patentkravens innehåll. För förståelse av patentkraven får emellertid ledning hämtas från beskrivning och ritningar. Till denna bestämmelse hör ett särskilt protokoll, protokollet om tolkning av artikel 69 i konventionen. Enligt detta protokoll får artikel 69 inte förstås så att patentets skyddsomfång skall bestämmas av en strikt bokstavstolkning av patentkraven och att beskrivning och ritningar får användas endast för att tolka oklarheter i kraven. Inte heller får artikeln förstås så att patentkraven endast tjänar som riktlinjer för att fastställa skyddsomfånget och att skyddet omfattar allt som en fackman som har studerat beskrivning och ritningar anser att patenthavaren har avsett att skydda. Artikeln skall i stället ges en tolkning som ligger mellan dessa två ytterligheter och som bereder patenthavaren ett skäligt skydd och samtidigt ger tredje man en rimlig säkerhet.

I artikel 69 finns också särskilda bestämmelser om hur skyddsomfånget skall bestämmas för tiden innan patent har meddelats. Skyddet för denna tid bestäms av patentkraven sådana de publicerats enligt artikel 93, i den mån dessa krav har motsvarighet i det slutligen meddelade patentet. Det föreskrivs uttryckligen att patentkraven i det slutligen meddelade patentet inte kan retroaktivt utvidga skyddet utöver den ram som anges av kraven i den lydelse de publicerades.

Artikel 70 innehåller föreskrifter om vilken avfattning av en europeisk patentansökan eller ett europeiskt patent som skall äga vitsord. Som huvudregel gäller att avfattningen på handläggningsspråket äger vitsord såväl inför det europeiska patentverket som i de fördragsslutande staterna. Om sökanden enligt den tidigare återgivna undantagsbestämmelsen i artikel 14 har givit in ansökan på annat språk än engelska, franska eller tyska (sökande som är hemmahörande i fördragsslutande stat med annat officiellt språk än engelska, franska eller tyska) skall dock, inför det europeiska patentverket, lydelsen på originalspråket vara avgörande vid bedömning huruvida ansökningen eller patentet se-

dermera går utöver innehållet i den ursprungligen ingivna ansökningen. Vidare får fördragsslutande stat föreskriva att översättning som ges in av sökanden eller patenthavaren skall äga vitsord i den staten i den mån skyddsomfånget enligt översättningen är mer begränsat än skyddsomfånget enligt avfattningen på handläggningsspråket. Översättning får dock inte ges vitsord i mål om ogiltighet.

Stat som har föreskrivit att översättning skall äga vitsord är emellertid skyldig att ge sökanden respektive patenthavaren rätt att rätta översättningen. Rättelse får ske obegränsat antal gånger. Den rättade översättningen har emellertid inte rättsverkan förrän patenthavaren eller sökanden i fråga om denna översättning har iakttagit vad som i denna stat föreskrivs som villkor för att den ursprungliga översättningen skall få rättsverkan. Fördragsslutande stat får också medge föranvändarrätt för den som när rättelsen får rättsverkan i god tro utnyttjade uppfinning i denna stat eller hade vidtagit väsentliga åtgärder för sådant utnyttjande, om utnyttjandet inte skulle innebära intrång i förhållande till ansökningen eller patentet enligt den förut gällande översättningen.

Kapitel IV. Europeisk patentansökan som förmögenhetsobjekt (art. 71—74)

Europeisk patentansökan kan överlåtas eller vara föremål för rättigheter för en eller flera av de stater som ansökningen omfattar (art. 71). Överlåtelse skall ske skriftligen och undertecknas av avtalsparterna (art. 72).

På grundval av en europeisk patentansökan kan upplåtas licens. Licens kan meddelas för en fördragsslutande stat i dess helhet eller för visst område av sådan stat (art. 73). I fråga om europeisk patentansökan som förmögenhetsobjekt i fördragsslutande stat skall tillämpas den lag som i den staten gäller beträffande nationell patentansökan som förmögenhetsobjekt, om inte annat föreskrivs i konventionen (art. 74).

Reglerna 20—22 innehåller närmare föreskrifter om vissa anteckningar i det europeiska patentregistret beträffande europeiska patentansökningar. I regel 20 behandlas anteckning om överlåtelse av europeisk patentansökan. Sådan överlåtelse antecknas på begäran av någon av avtalsparterna och mot erläggande av särskild avgift. Den som begär anteckning skall ge in överlåtelsehandlingen i original eller bestyrkt avskrift. Ett exemplar av överlåtelsehandlingarna skall arkiveras hos det europeiska patentverket. Överlåtelse gäller inte gentemot det europeiska patentverket förrän sådan överlåtelsehandling som krävs för anteckning har inkommit.

I regel 21 föreskrivs, att bestämmelserna i regel 20 i tillämpliga delar skall gälla också vid anteckning om upplåtelse eller överlåtelse av sakrätt eller om överlåtelse eller upplåtelse av licens eller registrering av utmätning rörande europeisk patentansökan. Sådan anteckning kan avföras mot särskild avgift. Härvid fordras emellertid handlingar som visar att rätten har upphört eller förklaring från den berättigade att han samtycker till att anteckningen avförs.

Enligt regel 22 kan licens på parternas begäran antecknas som ensamlicens. Licens som upplåts av den som redan har antecknats som licenshavare skall betecknas som underlicens.

3.2.3 Tredje delen. Europeisk patentansökan

Kapitel 1. Ingivande av europeisk patentansökan och krav beträffande sådan ansökan (art. 75—86)

I artikel 75 finns bestämmelser om ingivande av europeisk patentansökan. Ingivande kan ske antingen direkt till det europeiska patentverket eller, om det medges i vederbörande stats lag, till myndighet i fördragsslutande stat som skall vidarebefordra den till det europeiska patentverket. Ansökan som ges in till nationell myndighet har samma rättsverkan som om den samma dag hade ingivits till det europeiska patentverket. Artikeln innehåller också bestämmelser om rätt för fördragsslutande stat att förbjuda att vissa uppfinningar görs till föremål för europeisk patentansökan samt att kontrollera vilka ansökningar som görs från vederbörande stat. Fördragsslutande stat får sålunda uppställa förbud mot att uppfinningar av vissa slag yppas i utlandet utan att tillstånd har lämnats i förväg. Sådan stat får också föreskriva att europeisk patentansökan måste ges in till nationell myndighet eller att särskilt tillstånd fordras för att ansökan skall få ges in direkt till det europeiska patentverket. S. k. europeisk avdelad ansökan skall dock alltid ges in direkt till det europeiska patentverket (jfr. art. 76).

Till artikel 75 hör bestämmelserna i regel 24. I denna regel förklaras inledningsvis att ansökan kan ges in direkt eller sändas med posten. Härfter följer föreskrifter för det fall att ansökan ges in genom nationell myndighet. Den mottagande nationella myndigheten skall ange inkomstdagen på ansökningshandlingarna samt lämna sökanden bevis om vad som har mottagits. Beviset skall innehålla uppgift om ansökningsnummer, vilka handlingar som har mottagits, antalet mottagna handlingar samt dag då handlingarna har mottagits. Den mottagande myndigheten skall omedelbart underrätta det europeiska patentverket om ansökningen. När det europeiska patentverket har mottagit en ansökan genom nationell myndighet, skall det underrätta sökanden härom.

Bestämmelser om hur nationell patentmyndighet skall vidarebefordra europeisk patentansökan till det europeiska patentverket ges i artikel 77. Sådan ansökan skall vidarebefordras så snart det är möjligt med hänsyn till nationella bestämmelser om hemlighållande av uppfinningar i statens intresse. De fördragsslutande staterna åläggs att tillse, att ansökningar som uppenbart inte skall hemlighållas vidarebefordras inom sex veckor. Kräver ansökan närmare överväganden i fråga om hemlighållande skall den dock — om den överhuvudtaget skall vidarebefordras — avsändas så att den når det europeiska patentverket inom fyra månader efter ingivandet eller, om prioritet har begärts, inom fjorton månader från prioritetsdagen. Skall ansökningen hållas hemlig, skall den inte vidarebefordras till det europeiska patentverket. Om ansökan inte inkommer till det europeiska patentverket inom fjorton månader från ingivningsdagen eller, om prioritet yrkats, från prioritetsdagen, skall den anses återkallad. I sådant fall skall ansökningsavgiften, nyhetsgranskningsavgiften och designeringsavgiften återbetalas. Sådan förfallen ansökan kan på vissa villkor, som anges i artiklarna 135—137, omvandlas till nationell ansökan.

Enligt artikel 82 får europeisk patentansökan avse endast en uppfinning eller en grupp uppfinningar som har sådant samband att de ger uttryck för en enda uppfinningsidé (det s. k. enhetskravet). Är detta krav inte uppfyllt, finns enligt artikel 76 möjlighet att dela ansökningen så att vad som på grund av enhetskravet inte får tas upp i den ursprungliga europeiska patentansökningen i stället tas upp i en europeisk avdelad ansökan. Sådan avdelad ansökan får inte omfatta något som inte framgår av innehållet i den ursprungliga ansökningen. Håller den avdelade ansökningen sig inom denna ram, skall den anses ingiven samtidigt med den ursprungliga ansökningen och åtnjuta samma prioritet som den. Avdelad ansökan skall alltid ges in direkt till det europeiska patentverket.

Europeisk avdelad ansökan får göras när som helst efter det att den ursprungliga ansökningen har ingivits och fram till dess sökanden har erhållit första föreläggande från prövningsavdelningen (regel 25). Därefter får ansökan om delning göras endast före utgången av den frist inom vilken sökanden skall besvara första föreläggande. Sedan denna frist har gått ut får europeisk avdelad ansökan göras endast med prövningsavdelningens medgivande. Har sökanden på anmodan av prövningsavdelning inskränkt den ursprungliga ansökningen därför att den enligt prövningsavdelningen inte uppfyllde enhetskravet, kan avdelad ansökan alltid göras inom två månader efter det att inskränkningen gjordes.

Beskrivning och ritningar i de olika ansökningar som uppstår vid en delning skall i princip hänföra sig endast till det som söks skyddat i respektive ansökan. Om det emellertid är nödvändigt att i en ansökan beskriva något som söks skyddat i annan ansökan, skall det ske genom hänvisning dit. För varje avdelad ansökan skall erläggas särskild ansökningsavgift, nyhetsgranskningsavgift och designeringsavgift. I regel skall avgifterna betalas inom en månad från det ansökningen ingavs.

Artikel 78 innehåller de grundläggande bestämmelserna om vad europeisk patentansökan skall innehålla. Ansökningen skall innehålla en särskild anhållan om att få europeiskt patent, en beskrivning av uppfinningen, ett eller flera patentkrav, ritningar, om det hänvisas till sådana i beskrivning eller patentkrav, samt ett s. k. sammandrag. Ansökningsavgift och nyhetsgranskningsavgift skall erläggas inom en månad från det att ansökningen ingavs.

I artikel 79 föreskrivs, att sökanden i själva anhållan om europeiskt patent skall ange i vilka stater han begär skydd (designerade stater). För varje designerad stat skall betalas designeringsavgift. Den skall erläggas inom tolv månader från ingivningsdagen eller, om prioritet yrkas, prioritetdagen. I sistnämnda fall gäller dock alltid en frist om en månad från ingivningsdagen, om en sådan frist skulle löpa ut senare. Designering kan återkallas under hela förfarandet ända till dess patent har meddelats. Återkallas samtliga designeringar skall ansökningen anses återkallad. Designeringsavgift återbetalas inte.

För att en ansökan skall åsättas ingivningsdag måste den uppfylla vissa i artikel 80 angivna krav. Av de ingivna handlingarna måste framgå att europeiskt patent sökes. Handlingarna måste vidare innehålla designering av åtminstone en fördragsslutande stat, uppgifter på grund

av vilka sökanden kan identifieras samt beskrivning och patentkrav avfattade på språk som enligt artikel 14 kan godtas. För att ingivningsdag skall kunna åsättas behöver beskrivning och patentkrav dock inte uppfylla de krav som eljest ställs i konventionen eller tillämpningsföreskrifterna. Hur det europeiska patentverket skall förfara om ansökan inte uppfyller dessa krav behandlas i samband med redogörelsen för artikel 90 och regel 39.

Enligt artikel 81 skall uppfinnaren anges i ansökningen. Om sökanden inte är densamme som uppfinnaren eller om sökanden inte är ensam uppfinnare, skall sökanden redogöra för hur han har förvärvat rätten till europeiskt patent. Såsom förut nämnts skall sökandens uppgift härom tillställas den uppgivne uppfinnaren.

Artikel 82 innehåller det s. k. enhetskravet och har berörts i samband med artikel 76.

I artikel 83 föreskrivs att uppfinningen skall anges så tydligt och fullständigt i den europeiska patentansökningen att en fackman med ledning därav kan utöva den. Patentkraven skall enligt artikel 84 ange vad som sökes skyddat. De skall vara tydliga och kortfattade samt ha stöd i beskrivningen.

Artikel 85 innehåller bestämmelser om sammandraget. Detta skall uteslutande tjäna som teknisk information. Det får inte tillmätas betydelse för annat ändamål, särskilt inte vid bestämmande av skyddsomfånget eller vid tillämpning av artikel 54.3, enligt vilken innehållet i tidigare ingiven ansökan i vissa fall skall anses utgöra del av teknikens ståndpunkt redan innan ansökningen publiceras.

Som framgått av redogörelsen för artiklarna 78—85 innehåller dessa tämligen kortfattade bestämmelser om vad europeisk patentansökan skall innehålla. I reglerna 26—36 ges närmare föreskrifter beträffande de olika handlingar som skall ingå i ansökningen. Redogörelsen för dessa regler begränsas till vissa viktigare bestämmelser.

I regel 26 behandlas själva anhållan om europeiskt patent. Denna anhållan skall göras på särskilt formulär som skall tillhandahållas kostnadsfritt bl. a. hos de nationella myndigheter som har åtagit sig att ta emot europeiska patentansökningar. Förutom uppgifter om sökanden och hans ombud skall denna handling innehålla bl. a. en tydlig och kortfattad teknisk benämning på uppfinningen, uppgift huruvida prioritet åberopas och uppgift om vilka stater som designeras. Om sökanden är uppfinnare skall detta också anges i denna handling. I annat fall skall uppgift om uppfinnaren och redogörelse för förvärvet av rätten till uppfinningen lämnas i särskild handling (jfr regel 17). Det bör märkas att begäran om prioritet måste framställas i själva anhållan. Begärs prioritet skall också anges från vilken ansökan sådan åberopas. Närmare föreskrifter om begäran om prioritet ges i artiklarna 87—89 och regel 38.

Beskrivningen skall innehålla benämningen på uppfinningen och ange det tekniska område till vilket uppfinningen är att hänföra (regel 27). Vidare skall lämnas sådana uppgifter om teknikens ståndpunkt som enligt sökandens uppfattning kan bidra till att klagöra uppfinningen. I beskrivningen skall också ges en redogörelse för uppfinningen på sätt som

bidrar till att klargöra det tekniska problemet och lösningen på detta. En kort beskrivning skall ges av eventuella ritningar. Slutligen skall ges en utförlig beskrivning av minst en utföringsform av uppfinningen och anges hur uppfinningen kan tillgodogöras industriellt.

Regel 28 innehåller vissa bestämmelser beträffande uppfinningar som inbegriper användning av mikroorganismer. Bestämmelserna innebär en precisering av det allmänna kravet i artikel 83 att uppfinningen skall anges så tydligt och fullständigt att en fackman med ledning därav kan utöva uppfinningen. Sålunda föreskrivs att om uppfinningen avser mikrobiologiskt förfarande eller alster av sådant förfarande och uppfinningen omfattar användning av mikroorganism som inte är allmänt tillgänglig, uppfinningen skall anses vara tillräckligt tydligt angiven endast om en kultur av denna organism deponeras i viss närmare angiven ordning. Kulturen skall sålunda deponeras hos någon av de särskilda institutioner vilka det europeiska patentverket har godkänt för ändamålet. Depositionen skall ske senast den dag ansökningen ges in. Uppgift om var kulturen har deponerats får emellertid lämnas inom två månader från nämnda dag. Har dessa uppgifter lämnats, anses sökanden oåterkalleligt ha medgivit att kulturen hålls tillgänglig för envar i enlighet med regel 28. Sålunda skall deponerad kultur från och med den dag då den europeiska patentansökningen publiceras hållas tillgänglig för envar som gör framställning därom. I framställningen måste den som önskar ta del av den deponerade kulturen emellertid avge vissa skriftliga utfästelser gentemot patentsökanden eller patenthavaren. Dessa utfästelser syftar till att förebygga missbruk av kulturen. Han måste sålunda förbinda sig bl. a. att inte låta annan få del av kulturen.

I regel 29 behandlas patentkraven. I patentkraven skall anges vad som söks skyddat genom att uppgift lämnas om uppfinningens tekniska särdrag. Under förutsättning att enhetskravet i artikel 82 är uppfyllt, får en europeisk patentansökan innehålla två eller flera oberoende krav¹ inom samma kategori, om det som ansökningen avser inte lämpligen kan uttryckas i ett enda krav. Som kategorier anges alster, förfarande, anordning och användning. Till varje patentkrav som anger det väsentliga i uppfinningen får knytas ett eller flera krav avseende utföringsformer av uppfinningen. Krav som inbegriper alla särdrag som tas upp i annat krav betecknas beroende krav.² Beroende krav får knytas icke blott till oberoende krav utan även till andra beroende krav. Ett beroende krav får knytas till ett eller flera föregående krav. Beroende krav bör inledas med en hänvisning till det krav vars alla särdrag det innehåller och sedan ange de ytterligare särdrag som önskas skyddade genom det beroende kravet. Antalet krav skall vara rimligt i förhållande till den uppfinning som ansökningen avser.

Regel 30 innehåller bestämmelser om hur krav som är att hänföra till olika kategorier får kombineras utan att enhetskravet i artikel 82 skall anses åsidosatt. De kravkombinationer som direkt anges som tillåtliga

¹ Oberoende krav motsvarar vad som i svensk terminologi betecknas huvudkrav och sidokrav.

² Beroende krav motsvarar vad som i svensk terminologi betecknas som underkrav.

utgör bara exempel och andra kombinationer kan därför tillåtas. I en och samma europeiska patentansökan får sålunda enligt regel 30 i vart fall tas upp:

1. utöver ett oberoende patentkrav avseende alster, ett oberoende krav avseende ett förfarande som är särskilt anpassat för tillverkning av alstret och ett oberoende krav avseende en användning av alstret, eller

2. utöver ett oberoende patentkrav avseende förfarande, ett oberoende krav avseende en anordning som är särskilt utformad eller ett medel som är särskilt utformat för genomförande av förfarandet, eller

3. utöver ett oberoende patentkrav avseende alster, ett oberoende krav avseende ett förfarande som är särskilt anpassat för tillverkning av alstret och ett oberoende krav avseende en anordning som är särskilt utformad eller ett medel som är särskilt utformat för genomförande av förfarandet.

I regel 31 föreskrivs att, om en patentansökan innehåller mer än tio krav, för varje krav utöver de tio skall betalas särskild avgift. Betalas avgiften inte inom en månad från det att ansökningen ingavs anses kravet frånfallet. Tilläggsavgift återbetalas inte om ett eller flera krav sedermera frånfalles. Tilläggsavgift skall också erläggas innan europeiskt patent meddelas, om nya krav har tillkommit efter det att ansökningen ingavs och det sammanlagda antalet krav överstiger tio vid den tidpunkt då det europeiska patentverket underrättar sökanden om att det är be-
rett att meddela patent.

I regel 32 anges hur ritningar skall vara utförda. Det kan anmärkas, att flödesscheman och diagram enligt regeln skall anses som ritningar.

I regel 33 behandlas sammandraget. Det skall innehålla en kortfattad sammanfattning av beskrivning, patentkrav och ritningar. Sammandraget skall vara avfattat så att det på ett lättfattligt sätt anger det tekniska problem som uppfinningen behandlar, grundprincipen för den lösning som uppfinningen innebär och den huvudsakliga användningen eller de huvudsakliga användningarna av uppfinningen. Sammandraget skall i allmänhet omfatta högst 150 ord. Om ansökan innehåller ritningar, skall sökanden ange en ritningsfigur som han anser lämplig att publiceras tillsammans med sammandraget. Det europeiska patentverket är dock inte bundet av förslaget. Sammandraget skall avfattas så att det lämpar sig för användning vid nyhetsgranskning.

Enligt regel 34 får i en europeisk patentansökan inte förekomma uttalanden eller ritningar som strider mot allmän ordning eller goda seder. Inte heller får det förekomma nedsättande omdömen om andras alster, förfaranden, patent eller patentansökningar eller ovidkommande eller onödiga uppgifter. Som nedsättande omdömen skall inte anses ren jämförelse med teknikens ståndpunkt.

Regel 35 innehåller allmänna föreskrifter om ansökningshandlingarna. Översättning som ges in av den som utnyttjar möjligheten enligt artikel 14 att göra ansökan på annat språk än engelska, franska eller tyska skall anses ingå i de handlingar som utgör den europeiska patentansökningen. Ansökningshandlingarna skall ges in i tre exemplar. Själva anhållan och sådana handlingar som har avfattats på annat språk än något av de officiella språken skall dock ges in i endast ett exemplar. Vi-

dare ges detaljerade föreskrifter om pappersformat, marginaler, paginering, angivelser av vissa fysikaliska storheter m. m.

Regel 36 innehåller vissa bestämmelser om handlingar som ges in efter det att ansökan har gjorts. Av innehållet i dessa bestämmelser bör nämnas att sådana handlingar får sändas till det europeiska patentverket med telegram eller telex. För att anses som inkommet måste dock telegram eller telex inom två veckor följas av handling som uppfyller föreskrivna formkrav. Handling som skall tillställas andra parter skall ges in i tillräckligt antal exemplar. Underlåts detta, framställs erforderliga kopior på ingivarens bekostnad.

Artikel 86 innehåller bestämmelser om årsavgifter till det europeiska patentverket under ansökningstiden. För europeisk patentansökan skall från och med tredje året från ingivningsdagen betalas årsavgift till det europeiska patentverket. Den som har försummat att erlagga årsavgiften i rätt tid kan betala avgiften inom sex månader från förfalldagen, om han samtidigt erlägger tilläggsavgift. Erläggs inte årsavgift och i förekommande fall tilläggsavgift inom föreskriven tid, skall den europeiska patentansökningen anses återkallad. Skyldigheten att betala årsavgifter till det europeiska patentverket upphör med betalningen för det patentår under vilket beslutet att meddela patent publiceras. Årsavgift till det europeiska patentverket skall enligt regel 37 betalas i förskott för varje patentår och förfaller till betalning sista dagen i den månad som motsvarar ingivningsmånaden. Avgift får erläggas högst ett år innan den förfaller till betalning.

I samband med artikel 86 som gäller årsavgifter till det europeiska patentverket bör också nämnas artikel 141. I den artikeln regleras de fördragsslutande staternas rätt att uppbära årsavgifter för europeiska patent som har meddelats för vederbörande stat. Enligt artikel 141 får fördragsslutande stat inte ta ut årsavgifter för patentår som ligger i tiden före det att skyldigheten att betala årsavgift till det europeiska patentverket har upphört. Om nationell årsavgift skulle förfalla till betalning inom två månader från det att det europeiska patentverket kungjort sitt beslut att meddela patentet, skall patenthavaren alltid åtnjuta två månaders frist med betalningen utan att bli påförd tilläggsavgift.

Kapitel II. Prioritet (art. 87—89)

De grundläggande bestämmelserna finns i artikel 87. Där föreskrivs att envar som har ansökt om patent, registrering av nyttighetsmodell, certifikat för nyttighetsmodell eller uppfinnarcertifikat i stat som är ansluten till Pariskonventionen för industriellt rättsskydd eller med verkan i sådan stat skall under en tid av tolv månader från denna ansökan åtnjuta prioritet vid ansökan om europeiskt patent.

Som prioritetsgrundande skall enligt artikel 87 anses varje ansökan som enligt nationell lag eller enligt bilaterala eller multilaterala överenskommelser, däri inbegripet den europeiska patentkonventionen, jämföras med en i vederbörlig ordning gjord nationell ansökan. Ansökan skall anses vederbörligen gjord om den uppfyller kraven för att kunna åsättas ansökningsdag. Vad som därefter sker med ansökningen är utan betydelse i sammanhanget. Om en ansökan har återkallats, för-

fallit eller avslagits innan den har blivit allmänt tillgänglig och det där-
efter har gjorts en ny ansökan för samma stat, får prioritet räknas från
den nya ansökningen, om någon rätt inte kvarstår på grund av den tidi-
gare ansökningen och denna ansökan inte tidigare har åberopats för
prioritet. Medges prioritet från den senare ansökningen, får den tidigare
ansökningen inte därefter åberopas som grund för prioritet.

De nu behandlade reglerna om prioritet kan enligt artikelns sista
stycke tillämpas gentemot stat som inte är ansluten till Pariskonventio-
nen. Detta får ske endast i den omfattning denna stat i fråga om ansök-
ningar om europeiskt patent och ansökningar om patent i envar av de
fördragsslutande staterna i överenskommelse har förbundit sig att
medge prioritet som motsvarar prioritet enligt Pariskonventionen.

I artikel 88 behandlas yrkande om prioritet. Härtill ansluter sig till-
lämpningsföreskrifter i regel 38. I artikeln sägs sålunda att den som vill
åberopa prioritet från tidigare ansökan skall avge särskild förklaring
därom och ge in avskrift av den tidigare ansökningen. Skulle den ti-
digare ansökningen vara avfattad på annat språk än engelska, franska
eller tyska, skall tillika ges in översättning till något av dessa språk. För
en och samma ansökan kan åberopas prioritet från flera tidigare ansök-
ningar (multipel prioritet) och detta även om de har gjorts i olika stater.
Även för ett särskilt patentkrav kan åberopas multipel prioritet. Åbero-
pas prioritet från flera tidigare ansökningar, börjar sådana frister som
skall räknas från prioritetsdagen att löpa från den tidigaste av prioritets-
dagarna. Om prioritet åberopas i fråga om europeisk patentansökan,
gäller prioritetsrätten bara de element i denna ansökan som återfinns i
den eller de tidigare ansökningar från vilka prioritet åberopas. Skulle
vissa element i en uppfinning för vilken prioritet har åberopats inte ha
tagits upp i patentkraven i den tidigare ansökningen, är det dock tillräck-
ligt om dessa element ändå tydligt framgår av den tidigare ansökningen
i övrigt.

I regel 38 föreskrivs att prioritet måste begäras när ansökningen görs.
Försummas det är möjligheten att begära prioritet försutten. Samtidigt
med att ansökningen görs skall även anges när och var den tidigare an-
sökningen gjordes. Uppgift om den tidigare ansökningens nummer skall
också lämnas, men för detta har sökanden en frist på sexton månader
från prioritetsdagen. Samma frist har sökanden för att ge in avskrift av
den tidigare ansökningen. Vid avskriften skall fogas intyg av vederbö-
rande patentmyndighet av vilket framgår vilken dag den tidigare ansök-
ningen gjordes. Om översättning krävs, skall den ges in inom tjugo må-
nader från prioritetsdagen.

I artikel 89 föreskrivs att prioritetsrätt medför att prioritetsdagen an-
ses som ingivningsdag för den europeiska patentansökningen vid till-
lämpning av artikel 54.2 och 3 (frågan om nyhetshinder föreligger) samt
artikel 60.2 (företräde om flera sökanden söker skydd för samma upp-
finning).

3.2.4 Fjärde delen. Handläggning till dess patent meddelats

Delen omfattar artiklarna 90—98. Tillämpningsföreskrifter till denna
del finns i reglerna 39—54.

Prövningen vid mottagningsavdelningen behandlas i artiklarna 90 och 91. Prövningen är formellt uppdelad på två led. Mottagningsavdelningen skall först pröva om ansökningen uppfyller kraven för att kunna åsättas ingivningsdag, om ansökningsavgift och nyhetsgranskningsavgift har erlagts i rätt tid samt om föreskriven översättning har ingivits i rätt tid för det fall originalhandlingen med stöd av artikel 14 har ingivits på annat språk än något av det europeiska patentverkets officiella språk (art. 90). Om ingivningsdag inte kan åsättas, skall sökanden beredas tillfälle att inom en månad avhjälpa bristerna (regel 39). Gör han inte det, behandlas ansökningen inte som europeisk patentansökan. Om bristerna avhjälpas, skall mottagningsavdelningen underrätta sökanden om den ingivningsdag som ansökningen har åsatts. Skulle sökanden ha försummat att i rätt tid betala ansökningsavgift eller avgift för nyhetsgranskning eller att i rätt tid ge in sådan översättning som nyss nämnts, skall ansökningen anses återkallad.

Om europeisk patentansökan godtas vid en inledande prövning enligt artikel 90 skall mottagningsavdelningen underkasta ansökningen viss ytterligare prövning (art. 91). Den skall sålunda kontrollera att den som enligt artikel 133 skall ha ombud (sökande i icke fördragsslutande stat) har auktoriserat ombud, att ansökan uppfyller vissa krav i formellt hänseende som anges i tillämpningsföreskrifterna, att sammandrag har ingivits, att själva anhållan om europeiskt patent innehåller vad den enligt tillämpningsföreskrifterna måste innehålla, däri inbegripet att begäran om prioritet i förekommande fall har gjorts på rätt sätt, att designeringsavgifter har erlagts, att uppfinnaren har angivits enligt vad som föreskrivs i artikel 81 samt att föreskrivna ritningar har ingivits.

Skulle det föreligga sådana brister som får avhjälpas, skall sökanden anmodas att avhjälpa dem. Efterkommer inte sökanden sådan anmodan i något av de fyra förstnämnda avseendena (ombud, minimikrav ifråga om utformning, sammandrag och innehållet i själva anhållan) på sätt som anges i tillämpningsföreskrifterna, skall ansökningen avslås. Föreligger brist i vad gäller begäran om prioritet blir dock följderna att prioritetetsrätten förloras. Det bör här anmärkas, att möjligheterna att avhjälpa brister i begäran om prioritet, såsom kommer att framgå av redogörelsen för regel 43, är starkt begränsade.

Försummar sökanden att i rätt tid erlægga designeringsavgift för någon stat, skall designeringen av den staten anses återkallad. Försumelse i detta avseende kan alltså inte avhjälpas.¹

Om sökanden försummar att inom sexton månader från ingivningsdagen eller i förekommande fall prioritetdagen ange uppfinnaren på sätt som föreskrivs i tillämpningsföreskrifterna, skall ansökningen anses återkallad.

Tillämpningsföreskrifterna till artikel 91 utgörs av reglerna 40—43. I regel 40 anges de krav i formellt hänseende som en ansökan måste uppfylla. Kraven överensstämmer i huvudsak med de krav i fråga om uppställning av handlingar och utförande av ritningar som anges i reglerna 32, 35 och 36.

¹ Som nämnts i redogörelsen för artikel 79 medför återkallelse av samtliga designeringar att ansökningen skall anses återkallad.

Föreligger brist i annat avseende än i fråga om designeringsavgifter eller angivande av uppfinnaren, skall mottagningsavdelningen meddela sökanden detta och anmoda honom att avhjälpa bristen inom viss tid som mottagningsavdelningen bestämmer (regel 41). Beskrivning, patentkrav och ritningar får ändras bara i den mån det behövs för att avhjälpa påtalade brister. Från denna huvudregel om rätt att avhjälpa brister görs dock ett viktigt undantag. Någon möjlighet att avhjälpa försummelse att vid begäran om prioritet ange när och var den tidigare ansökningen har gjorts medges inte. Om sökanden försummar att lämna dessa uppgifter när ansökningen görs, har han sålunda förlorat möjligheten att återropa prioritet. Anmodan att göra rättelse skall inte heller utgå om det visar sig att den europeiska patentansökningen har gjorts mer än ett år efter den tidigare ansökan som i förekommande fall har återopats som prioritetsgrund. I sådant fall skall mottagningsavdelningen endast underätta sökanden om att prioritetsrätt inte kan medges såvida inte sökanden inom en månad visar att den tidigare ansökningdagen rätteligen ligger inom ett år från det att den europeiska patentansökningen ingavs.

Skulle sökanden ha försummat att på föreskrivet sätt ange uppfinnaren (art. 81, regel 17), skall mottagningsavdelningen enligt regel 42 meddela sökanden att ansökningen anses återkallad om bristen inte avhjälpas inom sexton månader från ingivningsdagen eller i förekommande fall prioritetdagen (jfr art. 91.5). Om det gäller en avdelad ansökan eller en ny ansökan av den som har vunnit bättre rätt till ansökan (jfr art. 61), är dock fristen för rättelse endast två månader från det att anmodan har lämnats.

Regel 43 innehåller särskilda föreskrifter för det fall att ritningar som hör till en ansökan har inkommit senare än ansökningen i övrigt eller inte alls inkommit. I det första fallet skall mottagningsavdelningen meddela sökanden att ritningarna och hänvisningarna till dem anses utgå, om inte sökanden inom en månad anhåller om att den dag då ritningarna kom in fastställs som ingivningsdag för ansökningen. I det andra fallet skall mottagningsavdelningen anmoda sökanden att inom en månad ge in ritningar och samtidigt meddela honom att, om ritningar ges in inom nämnda tid, ansökningen kommer att som ny ingivningsdag åsättas den dag då ritningarna gavs in. Ges ritningar inte in inom nämnda frist, skall alla hänvisningar till ritningarna anses utgå.

I artikel 92 föreskrivs att, om europeisk patentansökan har åsatts ingivningsdag och ansökningen inte skall anses återkallad, nyhetsgranskningsavdelningen skall upprätta nyhetsgranskningsrapport. Detta skall ske på grundval av patentkraven och med vederbörlig hänsyn till beskrivning och ritningar. Rapporten skall avfattas på sätt som anges i tillämpningsföreskrifterna. Nyhetsgranskningsrapporten jämte avskrift av alla däri nämnda handlingar skall tillställas sökanden så snart rapporten har färdigställts.

De närmare föreskrifterna om nyhetsgranskningsrapporten finns i reglerna 44—46. I regel 44 anges vad rapporten skall innehålla. Inledningsvis sägs att rapporten skall ange alla sådana för det europeiska patentverket tillgängliga handlingar som kan ha betydelse vid prövning huruvida uppfinningen är ny och har uppfinningshöjd. Vid varje omnäm-

nande skall anges till vilket krav det hänför sig. I rapporten skall skiljas mellan sådana handlingar som har publicerats före den prioritetsdag som åberopats, sådana handlingar som har publicerats mellan prioritetsdagen och ingivningsdagen och sådana handlingar som publicerats på ingivningsdagen eller därefter. Förekommer handlingar som hänvisar till att något före ingivningsdagen har blivit offentligt på annat sätt än genom publicering i skrift, exempelvis genom muntlig framställning eller genom utövande, skall såvitt möjligt anges när själva offentlighöret ägde rum och när dokumentationen därom tillkommit. Nyhetsgranskningsrapport skall upprättas på det språk som är handläggningsspråk i ärendet. I rapporten skall anges vilken klass uppfinningen tillhör enligt det internationella klassificeringssystemet (jfr bestämmelserna om klassificeringssystem i regel 8).

I regel 45 behandlas det fall att ansökan helt eller till viss del är otjänlig som grund för en meningsfull nyhetsgranskning. Nyhetsgranskningsavdelningen får då allt efter omständigheterna förklara att det är omöjligt att upprätta rapport eller uppräta rapport avseende bara viss del av ansökningen.

Regel 46 innehåller bestämmelser för det fall att enhetskravet inte är uppfyllt (art. 82). Finner nyhetsgranskningsavdelning detta vara fallet, skall den uppräta rapport beträffande det först angivna patentkravet eller den först angivna gruppen av krav som kan anses avse en enhetlig uppfinningsidé. Avdelningen skall vidare meddela sökanden att rapport beträffande övriga uppfinningar i ansökningen inte upprättas med mindre särskilda nyhetsgranskningsavgifter erläggs för varje sådan ytterligare uppfinning. Nyhetsgranskningsavdelningen skall också ange en frist på mellan två och sex veckor inom vilken dessa avgifter skall betalas. Rapporter upprättas därefter beträffande de ytterligare uppfinningar för vilka avgift har erlagts. Prövningsavdelning kan i samband med patenterbarhetsprövning besluta att sådan extra avgift skall återbetalas, om sökanden för talan därom och prövningsavdelningen finner att det saknades grund för nyhetsgranskningsavdelningens ställningstagande.

I regel 47 åläggs nyhetsgranskningsavdelningen att i samband med upprättandet av nyhetsgranskningsrapporten också fastställa den slutliga lydelsen av sammandraget. Sammandraget i dess slutliga lydelse skall tillställas sökanden tillsammans med nyhetsgranskningsrapporten.

Efter de nu redovisade bestämmelserna om den inledande granskningen och om upprättandet av nyhetsgranskningsrapporten följer bestämmelser om publicering av europeisk patentansökan. Den grundläggande bestämmelsen härom finns i artikel 93. Där föreskrivs att den europeiska patentansökningen skall publiceras snarast möjligt efter det att aderton månader har förflutit från ingivningsdagen eller i förekommande fall från prioritetsdagen. På sökandes begäran kan publicering ske tidigare. Skulle beslut att meddela patent ha blivit gällande tidigare än aderton månader från ingivnings- eller prioritetsdagen, skall ansökningen publiceras samtidigt med den europeiska patentskriften. Publiceringen skall omfatta beskrivning, patentkrav och ritningar i det skick de förelåg vid ingivandet samt som bilaga nyhetsgranskningsrapporten och sam-

mandraget, om dessa handlingar föreligger då de tekniska förberedelserna för publicering avslutas. I annat fall skall de senare handlingarna publiceras särskilt senare.

Tillämpningsföreskrifter till artikel 93 finns i reglerna 48—50. Det europeiska patentverkets president avgör när de tekniska förberedelserna för publicering skall anses avslutade (regel 48). En europeisk patentansökan skall inte publiceras, om den slutligt har avslagits, har återkallats eller skall anses återkallad innan de tekniska förberedelserna för publicering har avslutats. Presidenten bestämmer i vilken form en europeisk patentansökan skall publiceras och vilka uppgifter som skall medtas vid publiceringen (regel 49). Detsamma gäller om särskild publicering av nyhetsgranskningsrapport och sammandrag skall äga rum. Presidenten kan meddela särskilda föreskrifter om publiceringen av sammandraget. Vid publiceringen skall anges vilka stater som har designrats i ansökningsen. Om patentkraven har ändrats före publiceringen, skall ändringarna publiceras jämte den ursprungliga avfattningen.

Enligt regel 50 skall det europeiska patentverket meddela sökanden vilken dag publiceringen av nyhetsgranskningsrapporten har kungjorts i den europeiska patenttidningen och i samband härmed underrätta honom om att fristen på sex månader för att ansöka om patenterbarhetsprövning börjar löpa från den dagen. Skulle sådan underrättelse utebli, kan emellertid sökanden inte grunda några anspråk därpå. Om det i underrättelsen anges senare dag för publiceringen än den riktiga, räknas fristen dock från den angivna dagen, såvida det inte är uppenbart att angivelsen är oriktig.

I de återstående artiklarna i konventionens fjärde del, 94—98, behandlas patenterbarhetsprövning på provningsavdelning. Tillämpningsföreskrifter till detta avsnitt finns i reglerna 51—54.

Enligt artikel 94 skall det europeiska patentverket på särskild begäran pröva om en europeisk patentansökan och den uppfinning som ansökningsen avser uppfyller de krav som uppställs i konventionen. Sådan särskild begäran om patenterbarhetsprövning får framställas av sökanden fram till dess sex månader har förflutit från det att publiceringen av nyhetsgranskningsrapporten kungjordes i den europeiska patenttidningen. Särskild provningsavgift skall erläggas samtidigt med denna begäran. Begäran anses inte inkommen förrän avgiften har betalats. Begäran kan inte återtas. Av artikel 96 framgår att detta förbud dock avser endast begäran som görs efter det att nyhetsgranskningsrapporten har publicerats. Försummar sökanden att begära prövning inom föreskriven tid, skall den europeiska patentansökningsen anses återkallad.

Om det europeiska patentverket inte kan pröva patentansökningar inom rimlig tid, kan förvaltningsrådet tillfälligt förlänga den frist inom vilken begäran om patenterbarhetsprövning eljest skall framställas (art. 95).

Artikel 96 rör handläggningen på provningsavdelning. Först berörs det fall att sökanden har begärt patenterbarhetsprövning redan innan han fått nyhetsgranskningsrapporten. Det europeiska patentverket skall då anmoda honom att inom viss tid ange om han vill vidbli sin begäran. Här efter behandlas det fall att provningsavdelningen finner anled-

ning till erinringar mot ansökan eller den uppfinning ansökan avser. Prövningsavdelningen skall då anmoda sökanden att inom viss frist avhjälpas bristerna. Sådan anmodan kan göras flera gånger. Fristen bestäms i varje särskilt fall av prövningsavdelningen. Skulle sökanden underlåta att besvara förfrågan om han vill vidbliva sin begäran om prövning eller skulle han underlåta att besvara en anmodan om rättelse, skall ansökningen anses återkallad.

I artikel 97 regleras det slutliga avgörandet på prövningsavdelning. Skulle prövningsavdelningen finna att ansökan eller den uppfinning som ansökan avser inte uppfyller kraven för att europeiskt patent skall kunna meddelas, skall den avslå ansökningen, såvida inte annan rättsföljd skall inträda. Patent skall meddelas, om avdelningen finner att ansökningen och uppfinningen uppfyller de krav som uppställs i konventionen och det därjämte är klart dels att sökanden godkänner den avfattning i vilken avdelningen avser att meddela patentet, dels att avgift för meddelandet av patent och avgift för tryckning av patentskriften har erlagts, dels ock att förfallna årsavgifter har betalats. Betalas avgiften för meddelandet eller tryckningsavgiften inte i rätt tid, anses ansökan återkallad.

Beslut att meddela patent gäller från den dag då kungörelse om beslutet har tagits in i den europeiska patenttidningen. Sådan kungörelse får ske tidigast tre månader efter det att den frist som medges för att betala avgift för meddelande av patent och avgift för tryckning har börjat löpa. Enligt artikel 97 får vidare i tillämpningsföreskrifterna ges bestämmelse om skyldighet för sökanden att tillhandahålla översättning av patentkraven till de två av det europeiska patentverkets officiella språk som inte har varit handläggningsspråk. Försummar sökanden att fullgöra sådan skyldighet, skall ansökningen anses återkallad. Har sådan skyldighet föreskrivits, skall kungörelse om beslut att meddela patent tas in i patenttidningen tidigast fem månader från det den förenämnda fristen har börjat löpa. Bestämmelse om skyldighet att tillhandahålla översättning av patentkraven finns i regel 51. Kungörelse om att patent har meddelats kommer därför ej att publiceras förrän fem månader efter det att prövningsavdelningen har förklarat sig beredd att meddela patent.

I artikel 98 föreskrivs att en europeisk patentskrift, som innehåller beskrivning, patentkrav och eventuella ritningar, skall publiceras samtidigt som kungörelsen om patentmeddelande publiceras.

Regel 51 innehåller i huvudsak följande. I samband med förfrågan huruvida sökanden önskar vidbli begäran om patenterbarhetsprövning som har gjorts innan han har erhållit nyhetsgranskningsrapporten skall sökanden beredas tillfälle att yttra sig över nyhetsgranskningsrapporten och ändra beskrivning, patentkrav och ritningar. Om prövningsavdelningen förelägger sökanden att avhjälpas brist, skall föreläggandet vara motiverat. Samtliga brister som har ansetts föreligga skall anges på en gång. Sökanden får åläggas att inkomma med ny avfattning av beskrivning, patentkrav och ritningar. Innan prövningsavdelning fattar beslut om att meddela patent, skall den delge sökanden den text som avdelningen avser att lägga till grund för sitt beslut. Samtidigt skall sökanden anmodas, att inom tre månader betala avgift för meddelandet av patentet samt av-

gift för tryckning av patentskriften ävensom att ge in översättning av patentkraven till de två av verkets officiella språk som inte har varit handläggningsspråk i ärendet. I denna anmodan skall också lämnas uppgift om vilka designerade stater som kräver översättning enligt artikel 65. Skulle sökanden meddela att han inte godkänner den text som har delgivits honom, skall prövningen fortsätta. I beslutet att meddela patent skall anges den text som ligger till grund för beslutet.

Har i det europeiska patentregistret antecknats olika sökande för olika fördragsslutande stater, skall enligt regel 52 patentet meddelas att gälla i respektive stat för de sökande som har antecknats för denna stat.

Bestämmelser om den europeiska patentskriften finns i reglerna 53 och 54. Enligt regel 53 skall regel 49, som avser form och innehåll för publicering av europeisk patentansökan, äga motsvarande tillämpning. Dessutom skall i patentskriften anges inom vilken tid invändning mot patentet får göras.

3.2.5 Femte delen. Invändningsförfarandet

Denna del omfattar artiklarna 99—105. Tillämpningsföreskrifter finns i reglerna 55—63.

Sedan europeiskt patent har meddelats vidtar invändningsförfarandet. Enligt artikel 99 äger envar inom en tid av nio månader från det att kungörelse om patentmeddelandet har utfärdats göra invändning mot patentet. Invändning skall göras skriftligen och skall motiveras. Särskild invändningsavgift skall erläggas för att invändningen skall anses inkommen. Parter i förfarandet är patenthavaren och invändaren. Om invändning görs, gäller den patentet i alla de fördragsslutande stater för vilka patentet har meddelats. Invändning kan göras även om patentet har upphört att gälla.

Invändning får grundas endast på vissa i artikel 100 angivna omständigheter, nämligen att uppfinningen inte är patenterbar enligt artiklarna 52—57, att uppfinningen inte har beskrivits så tydligt att en fackman med ledning av beskrivningen kan utöva uppfinningen eller att patentet omfattar något som inte framgår av patentansökningen i dess lydelse vid invändandet.

Bestämmelser om hur invändning skall avfattas finns i regel 55. I detta sammanhang bör erinras om de förut nämnda bestämmelserna i regel 1. Enligt dessa får invändning alltid avfattas på vilket som helst av det europeiska patentverkets tre officiella språk. Den som enligt artikel 14 får ge in patentansökan på annat språk än något av dessa tre officiella språk får också ge in invändning avfattad på detta andra språk om översättning följer inom viss tid, som anges i regel 6.

Artikel 101 innehåller bestämmelser om handläggningen av invändningsärende. Om en invändning uppfyller de formella kraven för att kunna tas upp till prövning, skall invändningsavdelningen undersöka om hinder mot patentets upprätthållande möter på någon av de grunder som anges i artikel 100. I den mån invändningsavdelningen så finner erforderligt, får den förelägga parterna i ärendet att yttra sig över varand-

ras inlagor och över handlingar som upprättas av invändningsavdelningen.

I regel 56 finns föreskrifter om formell prövning av invändning. Om invändning inte har inkommit i rätt tid, skall den avvisas. Detsamma är fallet om vissa mera allvarliga brister föreligger när tiden för invändning har gått ut. Till sådana brister räknas åsidosättande av något av följande krav, nämligen att invändning skall vara skriftlig (art. 99), avfattad på något av det europeiska patentverkets officiella språk eller inom viss tid översatt till sådant språk (regel 1), innehålla uppgift om grunderna för invändningen (art. 99 och regel 55) samt innehålla uppgift om bevisningen (regel 55). Skulle brist föreligga i annat hänseende, skall invändningsavdelningen däremot anmoda invändaren att avhjälpa bristerna inom tid som avdelningen bestämmer. Efterkommes inte föreläggandet skall invändningen avvisas. Om en invändning avvisas utan att ha upptagits till prövning i sak, skall patenthavaren underrättas.

I regel 57 lämnas närmare föreskrifter om hur invändningsavdelning skall förfara om en invändning tas upp till prövning i sak. Patenthavaren skall då tillställas invändningen med föreläggande att inom frist som avdelningen bestämmer yttra sig däröver och, om han så vill, ändra beskrivning, patentkrav eller ritningar. Skulle invändning ha gjorts av flera, skall varje invändning tillställas de övriga invändarna samtidigt som invändningen delges patenthavaren. Yttrandet från patenthavaren skall delges övriga parter, som därvid kan anmodas att yttra sig ånyo.

Enligt regel 58 skall samtliga skrivelser från invändningsavdelningen och samtliga inkomna yttranden kommuniceras med alla parter. När patenthavaren anmodas att yttra sig, skall han erinras om sin rätt att ändra beskrivning, patentkrav och ritningar. Invändningsavdelningens skrivelser till patenthavaren skall motiveras i den mån det är nödvändigt och alla de hinder som finns för att upprätthålla patentet skall anges för honom på en gång.

Ytterligare föreskrifter om handläggningen av invändning finns i reglerna 59 och 60. I regel 59 föreskrivs att, om part åberopar handlingar som inte är tillgängliga för det europeiska patentverket, invändningsavdelning kan förelägga honom att förete dessa handlingar inom viss frist vid äventyr att det eljest bortses från dem. Enligt regel 60 kan invändningsförfarandet fortsätta även om det europeiska patentet har upphört att gälla i alla designerade stater, om invändaren begär det inom två månader från det att han underrättats om att patentet har upphört att gälla. Förfarandet får vidare fortsättas ex officio om invändaren avlider eller förlorar sin rättshandlingsförmåga eller om invändaren återkallar invändningen.

Artikel 102 innehåller de grundläggande bestämmelserna om avgörande av invändningsärende. Finner invändningsavdelning att hinder mot patentet föreligger på någon av de grunder som anges i artikel 100, skall den upphäva patentet. Finner invändningsavdelningen att hinder inte föreligger mot att patentet upprätthålls oförändrat, skall den ogilla invändningen. Skulle invändningsavdelningen finna att de ändringar som patenthavaren har medgivit under invändningsförfarandet är tillfyllest, skall den besluta att patentet skall upprätthållas i ändrad avfattning. För

att sådant beslut skall kunna meddelas fordras att patenthavaren har godtagit den ändrade lydelsen. Det är däremot inte nödvändigt att övriga parter har godtagit ändringarna. Vidare fordras att patenthavaren inom föreskriven tid har erlagt avgift för tryckning av ny patentskrift. Om patenthavaren försummar att erlägga tryckningsavgiften i tid, skall patentet upphävas.

I artikel 102 öppnas också möjlighet att i tillämpningsföreskrifterna införa bestämmelse om skyldighet för patenthavaren att ge in översättning av den ändrade avfattningen av patentkraven till de båda officiella språk som inte har varit handläggningsspråk. Underlåtenhet att iaktta sådan skyldighet medför att patentet upphävs. Föreskrift om skyldighet att lämna översättning har tagits in i regel 58. Denna regel innehåller — förutom de bestämmelser som förut har genomgåts i anslutning till artikel 101 — föreskrifter om det särskilda förfarande som skall iakttas om invändningsavdelning ämnar förklara att ett patent skall upprätthållas i ändrad avfattning. Innan avdelningen fattar beslut därom skall den underrätta parterna om den lydelse i vilken den har funnit att patentet kan upprätthållas och förelägga dem att inom en månad lämna besked huruvida de godkänner den nya avfattningen. Om parterna inte godkänner den tilltänkta ändringen får förfarandet fortsätta. I annat fall skall patenthavaren anmodas att inom tre månader erlägga avgift för tryckning av ny patentskrift och ge in översättning av de ändrade patentkraven till de båda officiella språk som inte är handläggningsspråk i ärendet. Samtidigt skall invändningsavdelningen upplysa patenthavaren om vilka av de designerade staterna som kräver översättning av ändringen för att patentet i fortsättningen skall bli gällande där (art. 65). I beslutet att upprätthålla europeiskt patent i ändrad avfattning skall anges den text som ligger till grund för beslutet.

Har det europeiska patentverket beslutat att patent skall upprätthållas i ändrad avfattning, skall verket enligt artikel 103, samtidigt som det utfärdar kungörelse om beslutet, publicera ny patentskrift. I regel 62 sägs, att de bestämmelser som finns i regel 49 om publicering av europeisk patentansökan skall äga motsvarande tillämpning vid utgivande av ny patentskrift.

Enligt regel 61 äger bestämmelserna i regel 20 tillämpning också vid överlåtelse under invändningsförfarande eller under den tid varunder invändning kan göras. Såsom tidigare nämnts föreskrivs i regel 20 bl. a. att överlåtelse inte beaktas av det europeiska patentverket med mindre de handlingar som styrker överlåtelsen har inkommit till verket.

I artikel 104 anges hur parternas kostnader i invändningsförfarandet skall fördelas dem emellan. Som huvudregel gäller att var part skall stå för sin kostnad. Skulle invändningsavdelning eller i förekommande fall besvärskammare finna det skäligt, kan avdelningen respektive kammaren besluta om annan fördelning av sådana kostnader som har orsakats av muntlig förhandling eller bevisupptagning. På begäran skall vederbörande invändningsavdelnings kansli fastställa det belopp som skall erläggas till följd av ett beslut om fördelning av kostnader. Kansliets beslut kan inom viss tid överklagas hos invändningsavdelningen. Sedan beslut i kostnadsfråga har blivit gällande, skall det såvitt

avser verkställighet i de fördragsslutande staterna vara jämställt med avgörande i civilmål i den staten och det får inte omprövas där.

Till artikel 104 ges tillämpningsföreskrifter i regel 63. Dessa innehåller i huvudsak följande. Beslut om fördelning av kostnader skall tas in i avgörandet av invändningsärendet. Fördelningsbeslutet skall avse bara sådana kostnader som rimligen varit påkallade. Ombudskostnader är ersättningsgilla. Begäran till invändningsavdelnings kansli om att få fastställt det belopp som skall betalas får framställas först sedan det beslut som ligger till grund för denna begäran inte längre kan överklagas. Talan mot kansliets beslut skall föras inom en månad från det att detta beslut har erhållits. Särskild besväravgift skall betalas.

Artikel 105 innehåller bestämmelser om inträde i invändningsförfarande, s. k. intervention. Sedan tiden för invändning har gått ut, kan envar som visar att talan om intrång i patentet har väckts mot honom inträda som intervenient i ett redan anhängigt invändningsärende. Det skall dock ske inom tre månader från det att talan anställdes mot honom. Såsom intervenient får också den inträda som efter det att han har anmodats upphöra med ett förment patentintrång har väckt talan för att få fastställt att han inte har begått patentintrång. Begäran att få inträda som intervenient skall framställas skriftligen och intervenienten skall betala samma avgift som gäller för invändning. Intervention skall i princip behandlas som en invändning.

3.2.6 Sjätte delen. Besvär förfarandet

Denna del omfattar artiklarna 106—112. Till delen hör reglerna 64—67.

Beslut som meddelas på mottagningsavdelningen, prövningsavdelning, invändningsavdelning eller rättsavdelningen får enligt artikel 106 överklagas genom besvär. Besvär mot ett beslut har suspensiv verkan, dvs. beslutet saknar rättsverkan i avbidan på att besvären avgörs. Beslut som inte innebär att vederbörande avdelning slutligt skiljer sig från ärendet får i princip överklagas bara i samband med att talan förs mot det slutliga avgörandet. Särskilt överklagande av beslut under handläggningen får sålunda ske endast om det medges i beslutet. Avgörande i invändningsärende kan överklagas även om patentet har upphört att gälla. Besvär får aldrig avse enbart fördelning av kostnader i invändningsförfarande. Sådana fördelningsbeslut kan f. ö. överklagas endast om kostnaderna överstiger ett i avgiftsreglementet angivet belopp.

Behörig att anföra besvär är enligt artikel 107 den som har varit part i ett förfarande som har lett till ett beslut som har gått honom emot. Övriga parter i detta förfarande blir parter också i besvärärendet. Enligt artikel 108 skall besvär anföras skriftligen inom två månader från delfäendet av beslutet. För att ange grunderna för besvären åtnjuts dock en frist om fyra månader från delfäendet av beslutet. Besvär anses inte inkomma förrän en särskild besväravgift har erlagts.

Om motpart saknas, tas besvär upp till prövning först av den avdelning som har meddelat det överklagade beslutet (art. 109). Finner denna

avdelning att besvären inte skall avvisas och att de är befogade, skall avdelningen själv ändra beslutet. Har sådan ändring inte skett inom en månad efter det att grunderna för besvären har inkommit, skall besvären överlämnas till besvärskammaren utan yttrande från vederbörande avdelning.

Om handläggningen på besvärskammare ges bestämmelser i artikel 110. Kammaren prövar först om besvären har inkommit i rätt tid och uppfyller de formella kraven. Befinnes detta vara fallet, prövas besvären i sak. Kammaren kan därvid, så ofta den finner påkallat, förelägga parterna att yttra sig såväl över utlåtanden från kammaren som över annan parts inlagor. Fristerna för sådana yttranden bestäms av kammaren. Underlåter patentsökande som är part i besvärssärende att besvara sådant föreläggande, skall hans patentansökan anses återkallad. Detta gäller dock inte om det överklagade beslutet har meddelats av rättsavdelningen.

I artikel 111 behandlas avgörande på besvärskammare. Besvärskammare är i varje besvärssärende behörig att vidta alla de åtgärder som den avdelning som har meddelat det överklagade beslutet hade kunnat vidta. Kammaren äger också rätt att återförvisa ärendet till vederbörande avdelning för fortsatt handläggning. Återförvisar kammaren ett ärende är den avdelning till vilken ärendet har återförvisats i princip bunden av den rättsliga bedömning som besvärskammaren har lagt till grund för sitt beslut om återförvisning. Besvärskammares beslut rörande avgörande på mottagningsavdelningen binder också vederbörande prövningsavdelning, om ansökningsärende går vidare till sådan avdelning.

Reglerna 65 och 66 innehåller tillämpningsföreskrifter till artiklarna 110 och 111. Regel 65 inleds med en uppräknning av de föreskrifter som skall vara iakttagna för att besvär skall tas upp till prövning i sak. Skulle det brista i något sådant avseende och har klaganden inte avhjälpt bristen inom den frist som enligt artikel 108 gäller för att komma in med handlingarna, skall besvären avvisas. Endast i det fall att bristen avser sättet att ange klagandens namn och adress anmodas klaganden att avhjälpa bristen. Efterkommes inte sådan anmodan inom förelagd tid, skall besvären avvisas utan prövning i sak. Enligt regel 66 skall besvärskammare i princip tillämpa samma handlägningsförfarande som gällt för den avdelning vars beslut överklagats.

Regel 67 innehåller föreskrifter om att besvärssavgift under vissa förhållanden kan återbetalas. Detta skall sålunda ske om vederbörande avdelning har vidtagit rättelse i anledning av besvären eller om besvärskammare har bifallit besvären och felet varit så betydande att återbetalning framstår som skälig.

Artikel 112 innehåller bestämmelser om när ärenden skall hänskjutas till den stora besvärskammaren. Det får ske om det behövs för att säkerställa en enhetlig rättstillämpning eller när en rättsfråga av grundläggande betydelse uppkommer. Besvärskammare kan hänskjuta rättsfrågor till den stora besvärskammaren såväl på eget initiativ som på begäran av part, om besvärskammaren finner hans begäran befogad. Rättsfrågor kan hänskjutas till den stora besvärskammaren också av presidenten för det europeiska patentverket, om han finner att två besvärskamrar har

meddelat med varandra oförenliga beslut. Den stora besvärskammarens beslut binder besvärskamrarna.

3.2.7 Sjunde delen. Gemensamma bestämmelser

Denna del är uppdelad på tre kapitel. Det första omfattar artiklarna 113—126 och innehåller allmänna föreskrifter för handläggningen. Det andra, omfattande artiklarna 127—132, ägnas åt handlingars offentlighet och därmed sammanhängande frågor. Det tredje kapitlet, med artiklarna 133 och 134, innehåller bestämmelser om ombud. Tillämpningsföreskrifterna till sjunde delen utgörs av reglerna 68—102.

Kapitel I. Allmänna föreskrifter om förfarandet (art. 113—126)

A. Föreskrifter om beslut

Det europeiska patentverkets beslut får enligt artikel 113 grundas endast på sådant som parterna i ärendet har haft tillfälle att yttra sig över. Vid prövning av en patentansökan eller ett patent får beaktas endast den lydelse som sökanden respektive patenthavaren har ingivit eller godkänt. Enligt artikel 114 är prövningen vid det europeiska patentverket alltid officialprövning. Verket är alltså inte bundet av parternas yrkanden, argumentation eller bevis. Däremot får verket bortse från sådana uppgifter och sådan bevisning som inte har åberopats eller ingivits inom föreskriven tid.

Beslut får enligt regel 68 meddelas muntligen i samband med muntlig förhandling. Meddelas beslut muntligt, skall det därefter sättas upp skriftligt och tillställas parterna. Om beslutet kan överklagas, skall det motiveras och besvärshänvisning lämnas. I besvärshänvisning skall anges vad klaganden enligt artiklarna 106—108 har att iaktta för att besvaren skall kunna tas upp till prövning. Part kan inte grunda några anspråk på att det europeiska patentverket har underlåtit att lämna besvärshänvisning.

Regel 69 innehåller bestämmelser om hur det europeiska patentverket skall förfara då en rätt har upphört direkt på grund av bestämmelse i konventionen och således utan att särskilt beslut har meddelats i saken. Finner det europeiska patentverket att rättsförlust har inträtt av sådan anledning, skall det sända underrättelse härom till den som träffas av rättsförlusten. Den som har fått en sådan underrättelse kan, om han anser att det europeiska patentverkets uppfattning är oriktig, inom två månader begära beslut i saken. Beslut meddelas emellertid bara om prövningen leder till resultat som går vederbörande emot. Skulle det europeiska patentverket finna hans invändning befogad, skall han underrättas härom.

I anslutning till de nu nämnda bestämmelserna om beslut och underrättelse skall härefter redogöras för artikel 119 och reglerna 77—82, som rör delgivning av beslut och andra handlingar.

Enligt artikel 119 skall det europeiska patentverket ex officio delge vederbörande part alla sådana beslut och underrättelser från vilka frister börjar löpa eller som eljest enligt konventionen eller enligt beslut av presidenten skall delges. Om det är påkallat av särskilda skäl får delgiv-

ning ske genom patentmyndigheterna i de fördragsslutande staterna. Har försändelse avsänts som rekommenderat brev, skall försändelsen enligt regel 78 anses ha kommit adressaten tillhanda tionde dagen från avsändningsdagen, om inte försändelsen kommer bort eller kommer fram senare. Vid tvist ankommer det på det europeiska patentverket att visa, att försändelsen har kommit adressaten tillhanda och när det har skett. Delgivning av rekommenderad försändelse skall anses behörigen gjord även om adressaten vägrar att ta emot försändelsen. I övrigt gäller för delgivning med posten bestämmelserna i vederbörande stats lag.

B. Föreskrifter om delgivning

Regel 77 innehåller allmänna föreskrifter om delgivning. Som regel skall delgivning ske med original eller en av det europeiska patentverket bestyrkt avskrift. Delgivning kan ske antingen direkt med vederbörande eller genom förmedling av patentmyndigheten i fördragsslutande stat. Direkt delgivning sker genom postförsändelse, genom överlämnande i det europeiska patentverkets lokaler eller genom kungörelse. Delgivning genom nationell patentmyndighet skall ske enligt nationella bestämmelser.

Regel 78 innehåller föreskrifter om delgivning per post. Alla beslut som medför att besvärsfrist börjar löpa liksom kallelser och andra handlingar som presidenten bestämmer skall sändas i rekommenderat brev med mottagningsbevis. I övrigt skall handlingar sändas i rekommenderat brev. Såvitt gäller den som inte har hemvist eller säte i fördragsslutande stat och inte har auktoriserat ombud får handling dock sändas med vanligt brev.

Närmare bestämmelser om delgivning i det europeiska patentverkets lokaler ges i regel 79. Handlingen skall överlämnas inom verkets lokaler och kvitto skall avkrävas mottagaren. Delgivning anses ha skett även om vederbörande vägrar att ta emot handlingen eller att erkänna mottagandet.

Kungörelsedelgivning får enligt regel 80 tillgripas när adressatens vistelseort är okänd. Presidenten bestämmer hur kungörelse skall ske. När en månad har gått från kungörandet anses delgivning ha skett.

Särskilda bestämmelser om delgivning med ombud finns i regel 81. Har ombud utsetts, skall delgivningen ske med ombudet. Skulle det finnas flera ombud räcker det att delge ett av dem. Om flera parter har gemensamt ombud, är det tillräckligt att tillställa detta ombud ett exemplar av handlingen i fråga.

I regel 82 sägs att om en handling väl har nått adressaten men det europeiska patentverket inte kan visa att delgivning har skett på rätt sätt, handlingen skall anses vara delgiven den dag som verket kan visa att den faktiskt har kommit mottagaren tillhanda.

C. Föreskrifter om erinran mot publicerad ansökan

I artikel 115 föreskrivs att sedan en europeisk patentsökan har publicerats, envar kan skriftligen hos det europeiska patentverket framföra erinran beträffande uppfinningens patentbarhet. Den som gör sådan erinran blir inte part i patentärendet, men de inkomna handlingarna

skall kommuniceras med sökanden eller i förekommande fall med patenthavaren.

D. Föreskrifter om muntlig förhandling och bevisupptagning

Artikel 116 innehåller bestämmelser om muntlig förhandling inför det europeiska patentverket. Muntlig förhandling skall hållas om part begär det eller om det europeiska patentverket finner det påkallat. Parts begäran om muntlig förhandling får dock avslås, om den avser ny förhandling inför samma organ där muntlig förhandling i saken förut har hållits och sakförhållandena och parterna är desamma. Såvitt gäller mottagningsavdelningen kan den, med undantag för de fall då den avser att avslå patentansökningen, alltid vägra muntlig förhandling om den finner sådan onödig. Muntlig förhandling inför mottagningsavdelningen, inför prövningsavdelning eller inför rättsavdelningen är inte offentlig. På invändningsavdelningarna är förhandlingarna däremot offentliga, såvida inte vederbörande avdelning på särskilda skäl beslutar annat. Detsamma gäller förhandling inför besvärskammare eller den stora besvärskammaren, i den mån ärendet som handläggs rör publicerad patentansökan. Kallelse å part till muntlig förhandling skall enligt regel 71 utgå minst en månad i förväg, såvida inte parten godtar kortare frist. Parts utevaro utgör inte hinder för förhandling, och erinran härom skall tas in i kallelsen.

Bestämmelserna om bevisupptagning finns i artikel 117, som i huvudsak innehåller följande. Vid förfarande inför prövningsavdelning, invändningsavdelning, rättsavdelningen eller besvärskammare är olika bevismedel tillåtna. I artikeln anges som exempel på tillåtna bevismedel partsförhör, vittnesförhör, sakkunnigutlåtande, skriftligt bevis, syn, inhämtande av upplysningar och beedigt skriftligt utlåtande. Prövningsavdelning, invändningsavdelning och besvärskammare kan uppdra åt en av sina ledamöter att ta upp bevisning. Om det europeiska patentverket finner erforderligt att höra part, vittne eller sakkunnig muntligt, kan det antingen kalla vederbörande att inställa sig inför verket eller hemställa om bevisupptagning vid domstol i den stat där vederbörande har hemvist.

Part, vittne eller sakkunnig som kallas att inställa sig inför det europeiska patentverket kan hemställa att i stället bli hörd vid domstol i den stat där han har hemvist. Har sådan begäran gjorts eller har den som kallats inte svarat inom viss frist, kan det europeiska patentverket an hålla hos nationell domstol att den ombesörjer bevisupptagningen. Om part, vittne eller sakkunnig har hörts inför det europeiska patentverket men det sedermera finnes önskvärt att personen hörs under ed eller i annan lika bindande form, kan sådan bevisupptagning begäras hos domstol i den stat där vederbörande har hemvist. Förhör under ed eller i motsvarande form kan också begäras utan att något tidigare förhör har ägt rum vid det europeiska patentverket. Vid bevisupptagning som äger rum inför domstol i fördragsslutande stat har enligt regel 99 företrädare för det europeiska patentverket rätt att närvara. Sådan företrädare får också ställa frågor till den som hörs.

Närmare föreskrifter om bevisupptagning vid det europeiska patent-

verket ges i reglerna 72—75. I regel 72 föreskrivs inledningsvis att, om det europeiska patentverket finner det nödvändigt att muntligen höra part, vittne eller sakkunnig, särskilt beslut härom skall fattas. I beslutet skall anges vad förhöret skall avse liksom tid och plats för detsamma. Har part påkallat förhör med vittne eller sakkunnig, skall parten i beslutet föreläggas att inom viss tid inkomma med uppgift om namn och adress på den han önskar höra. Den som skall höras skall kallas med minst en månads varsel, om han inte medger kortare varsel. Kallelsen skall innehålla uppgift om vad förhöret avser, vilka parterna är samt möjligheterna till ersättning för inställelsen. I kallelsen skall också upplysas om att vederbörande kan begära att i stället bli hörd inför domstol i den stat där han har hemvist. Den kallade skall uppmanas att inom viss tid meddela om han avser att inställa sig. Innan någon hörs inför det europeiska patentverket skall han erinras om att förnyat förhör under ed eller i annan lika bindande form kan anställas vid domstol. Parterna får närvara vid bevisupptagning och ställa frågor till den som hörs.

Regel 73 innehåller regler om inhämtande av sakkunnigutlåtande. Det europeiska patentverket bestämmer hur utlåtandet skall upprättas och den tid inom vilket det skall avges. Sakkunnigutlåtandet skall kommuniceras med parterna.

I regel 74 finns vissa föreskrifter om kostnaderna för bevisupptagning. Som villkor för att bevisning skall tas upp kan det europeiska patentverket kräva att den som har begärt bevisningen hos verket nedsätter ett belopp som motsvarar de beräknade kostnaderna för bevisupptagningen. Vittnen och sakkunniga som hörs inför det europeiska patentverket har rätt till skälig ersättning för rese- och uppehållskostnader. Vittnen har därjämte rätt till ersättning för förlorad arbetsförtjänst och sakkunnig har rätt till arvode för sitt arbete. Den som har kallats av det europeiska patentverket kan få förskott på rese- och uppehållskostnader. Ersättningarna utbetalas eljest så snart vittnet eller den sakkunnige har fullgjort sin uppgift. Utbetalningarna görs av det europeiska patentverket.

Regel 75 innehåller bestämmelser rörande bevisupptagning till framtida säkerhet om bevis kan gå förlorade eller kan bli svåra att förebringa vid senare tillfälle. Föreligger sådan risk, kan på begäran föranstaltas om omedelbar bevisupptagning. Sökanden eller i förekommande fall patenthavaren skall underrättas om tidpunkten för åtgärden och han skall ha skälig tid på sig att inställa sig. Särskild avgift skall erläggas för att begäran som nu avses skall anses inkommen.

Bestämmelser om protokoll vid muntlig förhandling och bevisupptagning finns i regel 76. Uppteckning skall ske av det väsentliga som förekommer vid sammanträdet. Parter, vittnen och sakkunniga skall få ta del av de uppteckningar som görs av deras utsagor. Görs anmärkningar mot uppteckningen skall anmärkningarna antecknas. Parterna skall tillställas avskrift av protokollet.

E. Föreskrifter om partsställning

I artikel 118 föreskrivs att om det för en och samma patentansökan eller ett och samma patent finns olika sökande såvitt gäller skilda designerade

stater, de sökande dock alla inför det europeiska patentverket skall anses som gemensamma sökande. Europeisk patentansökan eller europeiskt patent är enhetligt inför det europeiska patentverket, om inte annat föreskrivs i konventionen.

F. Föreskrifter om frister

Enligt artikel 120 skall i tillämpningsföreskrifterna anges hur frister skall beräknas och under vilka förutsättningar frister får förlängas. I tillämpningsföreskrifterna skall också anges inom vilka gränser sådana frister som bestäms i föreläggande från det europeiska patentverket får sättas. De föreskrivna bestämmelserna återfinns i reglerna 83—85.

Regel 83 innehåller föreskrifter om hur frister skall beräknas. Frister skall anges i hela dagar, veckor, månader och år. I fråga om de närmare bestämmelserna om beräkning av slutdag hänvisas till regelns text.¹

I regel 84 anges de gränser inom vilka det europeiska patentverket har att hålla sig då det enligt konventionen eller tillämpningsföreskrifterna skall bestämma frister. Sådan frist får inte sättas under två månader och i regel inte över fyra månader. Om särskilda skäl föreligger får dock frist bestämmas till sex månader. Förlängning får också medges, om särskilda skäl föreligger.

Regel 85 innehåller bestämmelser om automatisk förlängning av frister. Sålunda gäller att, om frist utlöper på dag då det europeiska patentverket inte är öppet eller då postutdelning inte förekommer, fristen förlängs till närmaste dag då verket är öppet eller postutdelning förekommer. Skulle frist utlöpa när det föreligger avbrott eller störning i den allmänna postgången inom en fördragsslutande stat eller mellan en fördragsslutande stat och det europeiska patentverket, förlängs fristen för part som har hemvist eller säte i den berörda staten eller som har ombud med hemvist i sådan stat till dess avbrottet eller störningen har upphört. Föreligger avbrottet eller störningarna i den stat i vilken det europeiska patentverket är beläget förlängs fristerna för alla parter. Presidenten för det europeiska patentverket kungör under vilken tid avbrott eller störning skall anses föreligga. Enligt uttryckligt stadgande gäller dessa bestämmelser också beträffande den frist som myndighet i fördragsslutande stat har att iaktta då den vidarebefordrar europeiska patentansökningar till det europeiska patentverket.

G. Föreskrifter om återupptagande av ansökan och återinsättande i tidigare rättigheter

Om en europeisk patentansökan har avslagits eller skall avslås eller skall anses återkallad och detta beror på att sökanden har försummat att iaktta en av det europeiska patentverket bestämd frist, kan den återupptas till behandling, om sökanden anhåller härom och betalar särskild återupptagningsavgift (jfr art. 121). Ansökan om återupptagande skall göras inom två månader från delgivning av avslagsbeslutet respektive delgivning av besked om att ansökningen anses återkallad. Den åtgärd

¹ Sättet att beräkna frister överensstämmer i allt väsentligt med vad som gäller enligt lagen (1930: 173) om beräkning av lagstadgad tid.

som har försummats skall dessutom vidtas inom samma tid. Beslut om återupptagande fattas av det organ som har beslutat eller skall besluta med anledning av försummelsen att iaktta fristen.

Enligt artikel 122 kan det europeiska patentverket under vissa villkor medge att en för sent vidtagen åtgärd skall anses som vidtagen i rätt tid (*restitutio in integrum*). Sålunda gäller att om en sökande eller en patenthavare, trots att han iakttagit all den omsorg som har betingats av omständigheterna, inte har kunnat iakttaga en frist gentemot det europeiska patentverket, och detta haft till direkt följd att rätt har gått förlorad för honom, skall han på framställning därom återinsättas i sina tidigare rättigheter. Som exempel på rättsförlust nämns att patentansökan eller yrkande avslagits eller att patentansökan skall anses återkallad. Framställning om återinsättande skall göras inom två månader från det att hindret upphörde. Den åtgärd som försummats skall också vidtas inom samma tid. Framställningen får i intet fall göras senare än ett år efter det att den frist som har försuttits har löpt ut. Särskild avgift skall erläggas för att framställningen skall tas upp till behandling. Framställningen prövas av det organ som har beslutat med anledning av den tidigare försummelsen.

Vid vissa frister är emellertid bestämmelserna om "*restitutio in integrum*" inte tillämpliga. Återinsättande i tidigare rättighet kan sålunda inte ske vid överskridande av följande frister: fristen enligt artikel 61 för den som har vunnit bättre rätt till en patentansökan att överta ansökan eller göra ny ansökan eller begära avvisning, fristen enligt artikel 76 att betala ansökningsavgift, nyhetsgranskningsavgift och designeringsavgift för europeisk avdelad ansökan, fristen enligt artikel 78 att betala den vanliga ansökningsavgiften och nyhetsgranskningsavgiften, fristen enligt artikel 79 att betala designeringsavgifter, fristen enligt artikel 87 för att få åtnjuta prioritet samt fristen enligt artikel 94 att begära patenterbarhetsprövning. Inte heller kan institutet tillämpas såvitt gäller den frist inom vilken återinsättande skall begäras.

Den som i designerad stat i god tro har utnyttjat en uppfinning eller har vidtagit väsentliga åtgärder därför efter det att rättsförlust har inträtt för den patentsökande eller patenthavaren men före det att det europeiska patentverket har utfärdat kungörelse om "*restitutio in integrum*" får fortsätta utnyttjandet i sin verksamhet utan att betala ersättning till patenthavaren.

Artikel 122 inskränker inte de fördragsslutande staternas rätt att såvitt gäller frister som enligt konventionen skall iakttas gentemot vederbörande stats myndigheter godta att åtgärd vidtas efter det att sådan frist har utgått.

H. Föreskrifter om rätt att ändra

I artikel 123 behandlas sökandes och patenthavares rätt att ändra patentansökan och patent under handläggningen vid det europeiska patentverket. Sökanden skall sålunda lämnas minst ett tillfälle att ändra beskrivning, patentkrav och ritningar. Patentansökan eller patent får dock inte ändras så att ansökningen eller patentet kommer att omfatta något som går utöver innehållet i ansökningen i dess lydelse vid ingivan-

det. Inte heller får patentkraven under invändningsförfarandet ändras så att skyddsomfånget utvidgas.

Närmare bestämmelser om rätt att ändra finns i reglerna 86—89 i tillämpningsföreskrifterna. Innan sökanden har fått del av nyhetsgranskningsrapporten får han enligt regel 86 inte ändra beskrivning, patentkrav eller ritningar, om det inte är särskilt medgivet. Efter det att sökanden har fått nyhetsgranskningsrapporten och till dess han får första föreläggande från vederbörande prövningsavdelning får han ändra i de nyss nämnda handlingarna. Sedan första föreläggande från prövningsavdelningen erhållits får sökanden göra ändringar i samband med att han avger infordrat yttrande. Eljest krävs efter denna tidpunkt särskilt medgivande från prövningsavdelningen för att ändring skall få ske.

Såsom framgått av redogörelsen för artikel 54 utgör en ännu inte publicerad europeisk patentansökan nyhetshinder för en senare europeisk patentansökan, om den tidigare ingivna ansökningen sedermera publiceras. Detta gäller dock bara såvitt avser sådana stater som omfattas av båda ansökningarna. För den tidigare ansökningen räknas de stater som den omfattade när den publicerades. I den mån nyhetshinder på grund av dessa bestämmelser skulle föreligga beträffande viss stat eller vissa stater får ansökningen enligt regel 87 innehålla patentkrav som är olika för olika designerade stater. I sådana fall får, om det europeiska patentverket anser detta nödvändigt, ansökningen också innehålla beskrivningar och ritningar som är olika för olika stater.

Regel 88 innehåller föreskrifter om rättelse av fel i ansökningshandlingarna. Språkfel, skrivfel och andra sådana oriktigheter får rättas efter särskild hemställan. Såvitt gäller beskrivningen, patentkraven och ritningarna måste det dock röra sig om en så uppenbar misskrivning att det omedelbart står klart att något annat än vad rättelsen innehåller inte kan ha avsetts. Enligt regel 89 får det europeiska patentverket rätta fel i sina beslut endast då fråga är om språkfel, skrivfel och andra uppenbara fel.

I. Föreskrifter om upplysningsplikt

I artikel 124 finns bestämmelser om viss upplysningsplikt för sökanden. Prövningsavdelning eller besvärskammare kan anmoda en sökande att inom viss frist uppge i vilka stater han har ansökt om nationellt patent på den uppfinning eller delar av den uppfinning som avses med den europeiska patentansökningen samt att uppge numret på sådan ansökan. Underlåter sökanden att inom utsatt tid efterkomma sådan anmodan, skall hans ansökan anses återkallad.

J. Föreskrifter om avbrott i handläggningen

I regel 90 finns bestämmelser om avbrott i handläggningen vid det europeiska patentverket.¹ De har i huvudsak följande innehåll. Handlägg-

¹ Jämför bestämmelserna i regel 13 om avbrott i handläggningen när talan om bättre rätt till europeisk patentansökan eller till europeiskt patent har anhängiggjorts. Dessa bestämmelser har berörts förut i anslutning till andra delen, kapitel II.

ningen avbryts om sökanden eller patenthavaren avlider eller förlorar sin rättshandlingsförmåga, såvida det inte finns ombud vars behörighet inte påverkas av det inträffade. Finns sådant ombud avbryts handläggningen bara på särskild begäran från ombudet. Handläggningen avbryts också om det mot sökandens eller patenthavarens egendom inleds förfarande som medför att vederbörande inte lagligen kan fortsätta att delta i handläggningen. Slutligen skall handläggningen avbrytas när ombud avlider eller förlorar sin rättshandlingsförmåga. I de två först nämnda fallen — då avbrottet beror på sökanden eller patenthavaren — återupptas handläggningen sedan det europeiska patentverket har fått uppgift om vem som är behörig att delta i den fortsatta handläggningen av ärendet. När sådant meddelande har inkommit kommuniceras det med övriga parter i ärendet och det europeiska patentverket bestämmer en dag från vilket handläggningen skall fortsättas. Beror avbrottet såsom i det sist nämnda fallet på ombudet, skall handläggningen återupptas så snart nytt ombud har förordnats. Skulle det europeiska patentverket inte ha fått uppgift om nytt ombud inom tre månader från det att handläggningen avbröts, skall verket, i fall då sökanden är skyldig att ha ombud, meddela att ansökningen kommer att anses återkallad eller, i förekommande fall, att patentet kommer att upphävas om nytt ombud inte har förordnats inom två månader från det att sökanden eller patenthavaren har fått del av meddelandet.¹ Föreligger inte ombudstväng, skall verket i stället meddela att handläggningen från den dag då meddelandet delges fortsätter direkt med sökanden eller patenthavaren.

I regel 90 föreskrivs också att alla frister som löper för sökanden eller patenthavaren då avbrott i handläggningen sker enligt denna regel — utom de frister som gäller för att begära patenterbarhetsprövning eller att betala årsavgift — upphör att löpa när handläggningen avbryts och fortsätter att löpa när handläggningen återupptas. Återupptas handläggningen när mindre än två månader återstår av fristen för att begära patenterbarhetsprövning, får sådan begäran dock göras inom två månader från det att handläggningen återupptogs.

K. Föreskrifter om preskription m. m.

Enligt artikel 125 skall det europeiska patentverket i den mån föreskrifter om handläggningen saknas i konventionen beakta sådana processrättsliga principer som är allmänt erkända i de fördragsslutande staterna.

Artikel 126 innehåller föreskrifter om preskription av vissa fordringar. Organisationens rätt att utkräva avgifter som skall betalas till det europeiska patentverket upphör fyra år efter utgången av det kalenderår under vilket avgifterna förföll till betalning. Rätt till återbetalning från organisationen preskriberas på motsvarande sätt fyra år efter utgången av det år då rätt till återbetalning uppstod. Preskriptionsavbrott åstadkommes genom krav. Efter krav börjar en ny preskriptionsfrist. Den utlöper senast sex år från det kravet ursprungligen uppstod. Skulle

¹ Bestämmelser om skyldighet att ha ombud finns i artikel 133 som genomgås senare.

talans om kravet ha anhängiggjorts, preskriberas kravet dock tidigast ett år efter lagakraftvunnet avgörande i saken.

Enligt regel 91 har det europeiska patentverkets president rätt att avskrivna små eller osäkra fordringar.

Kapitel II. Information till allmänhet och myndigheter (art. 127—132).

Det europeiska patentverket skall enligt artikel 127 föra ett register som skall betecknas som det europeiska patentregistret. I registret skall antecknas alla sådana uppgifter som föreskrivs i konventionen. Ingen införing skall dock ske beträffande europeisk patentansökan innan patentansökningen har publicerats. Registret skall vara tillgängligt för allmänheten. Närmare föreskrifter om hur registret skall föras lämnas i regel 92.

I artikel 128 finns grundläggande bestämmelser om handlingsoffentlighet vid det europeiska patentverket såvitt avser patentärenden. I princip är handlingarna hemliga till dess patentansökningen har publicerats av det europeiska patentverket. Om inte annat föreskrivs krävs sålunda sökandens medgivande för att handlingarna skall lämnas ut före publiceringen. Sedan publicering har skett skall handlingarna däremot — med de begränsningar som anges i tillämpningsföreskrifterna — hållas tillgängliga för envar. Från principen om sekretess för handlingar i ärende i vilket ansökningen ännu inte har publicerats görs tre undantag. Det första avser det fall att någon kan visa att en ännu icke publicerad europeisk patentansökan har åberopats emot honom. I sådant fall krävs inte sökandens medgivande för att få ta del av handlingarna. Vidare gäller att om en europeisk avdelad ansökan eller en ny ansökan från den som tillerkänts bättre rätt till europeisk patentansökan publiceras före den ursprungliga ansökningen, den ursprungliga ansökningen också blir allmänt tillgänglig. Slutligen har det europeiska patentverket rätt att före publiceringen lämna ut vissa uppgifter om en ansökan, nämligen ansökans nummer, ingivningsdag, om prioritet yrkats, dag, stat och ansökningsnummer för den tidigare ansökningen, vidare sökandens namn, uppfinningens benämning samt de designerade staterna.

Till denna artikel sluter sig tillämpningsföreskrifter i regel 93—95 och i viss mån också i regel 96. I regel 93 anges vilka handlingar i ett ärende som även efter publicering av ansökningen inte är offentliga. Det gäller bl. a. inlagor rörande jävsinvändningar, utkast till beslut och underrättelser samt andra handlingar som upprättas som hjälp inför beslutsfattande men som inte delgivits parterna, uppgift om uppfinnaren om denne, enligt vad som föreskrivs i regel 18, meddelat, att han inte önskar nämnas samt sådana övriga handlingar som det europeiska patentverkets president har bestämt skall undantas från allmän insyn därför att de inte tjänar till upplysning om patentansökningen eller patentet.

Regel 94 innehåller närmare bestämmelser om hur handlingarna skall utlämnas. Den som önskar få del av handlingarna i ett ärende skall betala särskild avgift. Handlingarna skall som regel hållas tillgängliga i det europeiska patentverkets lokaler. På begäran kan handlingarna emellertid i avskrift tillhandahållas hos patentmyndigheten i fördragsslutande stat. Mot avgift kan tillhandahållande ske också på så sätt att avskrifter

översänds till den som så önskar. Bestyrkta avskrifter av en ansökan kan erhållas mot expeditionsavgift.

Enligt regel 95 skall det europeiska patentverket mot särskild avgift tillhandagå med upplysningar om innehållet i handlingar som är allmänt tillgängliga. Verket har dock inte obetingad skyldighet att stå till tjänst med sådana upplysningar utan kan hänvisa vederbörande att själv ta del av handlingarna.

Enligt regel 96 tillkommer det presidenten att bestämma i vad mån rätten enligt artikel 128 att lämna ut vissa uppgifter om patentansökningar innan de har publicerats skall utnyttjas. Presidenten bestämmer också huruvida sådana ändringar i patentkraven som inte har kunnat medtas vid publiceringen av patentansökan skall publiceras.

Det europeiska patentverket skall enligt artikel 129 utge dels en europeisk patenttidning, som skall innehålla de uppgifter som har antecknats i det europeiska patentregistret och andra uppgifter som föreskrivs i konventionen, dels en särskild officiell tidning, som skall innehålla tillkännagivanden från presidenten samt andra upplysningar som gäller konventionen eller dess tillämpning.

I artiklarna 130—132 finns föreskrifter om samarbete mellan å ena sidan det europeiska patentverket och å andra sidan nationella myndigheter och vissa organisationer. Reglerna 97—99 innehåller tillämpningsföreskrifter till dessa artiklar.

Enligt artikel 130 skall det europeiska patentverket och de nationella patentmyndigheterna i de fördragsslutande staterna på begäran lämna varandra all erforderlig information om patentansökningar, handläggningen av patentärenden och meddelade patent. För de nationella patentmyndigheterna gäller detta dock endast i den mån detta kan ske med hänsyn till nationella bestämmelser om att vissa slag av uppfinningar inte får yppas i utlandet. Vid sådant informationsutbyte är det europeiska patentverket inte bundet av de begränsningar för utlämnande av uppgifter som eljest följer av artikel 128. Genom särskilda avtal kan motsvarande informationsutbyte komma till stånd också med patentmyndigheter i stater som inte har tillträtt konventionen, med mellanstatliga organisationer som har till uppgift att meddela patent och med andra organisationer. Såvitt gäller sådana organisationer som sist nämnts får emellertid sekretesskyddade uppgifter utlämnas endast i den mån förvaltningsrådet har medgivit detta.

I artikel 132 föreskrivs, att det europeiska patentverket och patentmyndigheterna i de fördragsslutande staterna utan avgift på begäran skall tillställa varandra ett eller flera exemplar av sina respektive publikationer. Särskilda avtal kan upprättas om sådant utbyte av publikationer.

I artikel 131 behandlas förhållandet mellan det europeiska patentverket och domstolar och andra myndigheter i de fördragsslutande staterna. Det europeiska patentverket och dessa domstolar och myndigheter skall hjälpa varandra genom att tillhandagå med upplysningar och genom att låta varandra ta del av handlingar som finns hos respektive myndighet, allt i den mån hinder inte föreligger enligt konventionen re-

spektive nationell lag. Gentemot domstolar, åklagare och nationella patentmyndigheter gäller inte de begränsningar i rätten att ta del av handlingar som föreskrivs i artikel 128. I artikel 131 finns också bestämmelse om att domstolar och andra behöriga myndigheter i fördragsslutande stat är skyldiga att på begäran av det europeiska patentverket ombesörja bevisupptagning och andra rättsliga åtgärder som ligger inom deras behörighet (jfr. art. 117).

Enligt regel 97 skall det europeiska patentverket och de nationella patentmyndigheterna skriftväxla direkt med varandra i frågor som uppkommer vid tillämpning av konventionen. Skriftväxling mellan det europeiska patentverket och domstolar och andra myndigheter i de fördragsslutande staterna får äga rum genom förmedling av nationell patentmyndighet.

Enligt regel 98 är föreskrifterna i regel 94 om rätten att ta del av handlingar inte tillämpliga då domstol eller annan myndighet önskar få del av handlingar rörande en europeisk patentansökan eller ett europeiskt patent. Myndigheten kan tillhandahållas original eller kopia. Domstolar och åklagare får låta tredje man ta del av sådana handlingar som tillställts dem från det europeiska patentverket. Tredje man behöver därvid inte betala den avgift som eljest utgår för att få ta del av handlingar. Domstolen eller åklagaren måste dock alltid iakttä de begränsningar i offentligheten som föreskrivs i artikel 128. När det europeiska patentverket översänder handlingar skall det samtidigt påpeka de begränsningar i offentligheten som gäller.

Regel 99 innehåller föreskrifter om förfarandet då det europeiska patentverket begär bevisupptagning vid domstol eller annan behörig myndighet i fördragsslutande stat. Föreskrifterna innehåller i huvudsak följande. Varje stat skall utse en central myndighet som kan ta emot framställningar från det europeiska patentverket och förmedla dem till behörig myndighet. Framställning skall vara avfattad på det språk som används av vederbörande myndighet eller åtföljas av översättning till detta språk. Domstolen eller den myndighet det gäller skall vid bevisupptagningen tillämpa nationell lag utom i två avseenden där konventionen innehåller tvingande bestämmelser. Sålunda skall det europeiska patentverket underrättas om tid och plats för handläggningen för att själv kalla parter, vittnen och sakkunniga. Vidare har en företrädare för det europeiska patentverket rätt att närvara vid bevisupptagningen och att direkt eller genom myndigheten ställa frågor till den som hörs.

Den rättshjälp som här avses skall lämnas det europeiska patentverket kostnadsfritt. Vederbörande stat äger dock att av det europeiska patentverket få ersättning för arvoden som har utbetalats till sakkunnig och tolk samt för den extra kostnad som föranletts av att en företrädare för det europeiska patentverket har närvarit vid bevisupptagning.

Kapitel III. Representation (art. 133 och 134)

Skyldighet att anlita ombud föreligger enligt artikel 133 endast för sökande som inte har hemvist eller säte i fördragsslutande stat. Sådan sökande måste inför det europeiska patentverket låta sig företrädas av auktoriserat ombud och företa alla åtgärder genom ombudet. Han får

dock själv inge sin patentansökan. I tillämpningsföreskrifterna får medges att också andra åtgärder görs utan anlitande av ombud. Detta har emellertid inte skett. Fysiska och juridiska personer som har hemvist eller säte i fördragsslutande stat får företrädas av en anställd utan att denne är auktoriserat ombud. Den anställde skall däremot ha särskild fullmakt. I tillämpningsföreskrifterna får medges, att den som är anställd hos juridisk person får företräda också sådana andra juridiska personer i fördragsslutande stat som är ekonomiskt anknutna till arbetsgivaren. Något sådant medgivande har dock inte tagits in i tillämpningsföreskrifterna.

Enligt artikel 134 får som ombud inför det europeiska patentverket uppträda endast den som av det europeiska patentverket har tagits upp i dess förteckning över auktoriserade ombud. Den som är behörig som advokat i fördragsslutande stat och driver sin verksamhet där jämställs med auktoriserat ombud i samma utsträckning som han enligt sitt lands lag får vara ombud i patentärende inför den nationella patentmyndigheten.

I artikel 134 anges vidare de krav som en person måste uppfylla för att kunna auktoriseras som ombud. Han måste vara medborgare i fördragsslutande stat, driva rörelse eller ha anställning i sådan stat samt ha blivit godkänd vid särskild prövning som anordnas av det europeiska patentverket. Den som uppfyller dessa krav tas på begäran upp i förteckningen över auktoriserade ombud. Auktoriserat ombud skall ha rätt att ha kontor i varje sådan fördragsslutande stat där handläggning av patentärenden enligt denna konvention med hänsyn till det särskilda centraliseringsprotokollet kan äga rum. Förvaltningsrådet kan utfärda bestämmelser om den kunskap och utbildning som skall krävas för att få undergå sådan prövning som fordras för att bli auktoriserat ombud. Vidare kan förvaltningsrådet meddela föreskrifter om prövningen och om skyldighet för auktoriserat ombud att tillhöra en sammanslutning för auktoriserade ombud samt om disciplinär bestraffning av sådant ombud.

Regel 100 innehåller föreskrifter om gemensam företrädare då flera gemensamt söker europeiskt patent. Görs patentansökan av flera sökande och anges inte gemensamt ombud, skall den sökande vars namn står först i ansökningsen anses som gemensamt ombud. Skulle emellertid någon av sökandena vara skyldig att anlita auktoriserat ombud, skall dock dennes ombud anses som gemensam företrädare såvida inte den som står först bland sökandena själv har utsett auktoriserat ombud. Vad sålunda gäller för sökandena skall gälla också för dem som gemensamt innehar europeiskt patent, gör invändning eller intervenerar. I regeln finns också föreskrifter för det fall att under förfarandet en rättighet överläts till flera. I första hand skall de ovan nämnda bestämmelserna äga tillämpning. Är detta inte möjligt skall parterna anmodas att inom två månader utse gemensamt ombud vid äventyr att det europeiska patentverket eljest utser sådant.

I regel 101 finns föreskrifter om fullmakt. Den som uppträder som ombud måste ge in skriftlig fullmakt som skall läggas till akten. Fullmakt kan avse en patentansökan eller flera, ett patent eller flera. Ett exemplar av fullmakten skall lämnas för varje ärende den avser. Part kan emellertid också utställa generalfullmakt för ombud att företräda ho-

nom i alla patentärenden. Sådan fullmakt behöver ges in bara i ett exemplar. Presidenten kan besluta om hur generalfullmakt och fullmakt att företräda person som är skyldig att ha ombud skall utformas. Har det europeiska patentverket underrättats om att ombud har utsetts, skall fullmakt lämnas inom två månader här efter. Försummas det anses alla ombudets åtgärder — med undantag för ingivande av patentansökan — som icke vidtagna. Återkallelse av fullmakt skall vara skriftlig. Återkallelse gäller inte gentemot det europeiska patentverket förrän det har underrättats om att fullmakten har upphört att gälla. Om inte annat har föreskrivits i fullmakten, fortsätter den att gälla även efter fullmakts-givarens död. Skulle flera ombud ha utsetts får de, utan hinder av vad som anges i fullmakten, handla var för sig.

I regel 102 behandlas ändringar i förteckningen över auktoriserade ombud. Ombud skall avföras från förteckningen om han själv begär det. Efter en viss övergångstid, varunder auktorisation sker i särskild ordning (jfr art. 163), skall ombud ex officio avföras från förteckningen om han avlider eller förlorar sin rättshandlingsförmåga, om han upphör att vara medborgare i fördragsslutande stat och inte har fått särskilt medgivande att kvarstå i förteckningen samt om han inte längre driver rörelse eller har anställning i fördragsslutande stat. Den som har avförts från förteckningen kan återinföras när de omständigheter som föranledde att han avfördes inte längre föreligger.

3.2.8 *Ättonde delen. Inverkan på nationell rätt*

Delen omfattar artiklarna 135—141. Av tillämpningsföreskrifterna hör endast regel 103 till denna del.

I artiklarna 135—137 behandlas omvandling av europeisk patentansökan eller europeiskt patent till ansökan om nationellt patent. Omvandling kan enligt artikel 135 under bestämda förutsättningar ske på sökandens eller patenthavarens begäran. Rätt till omvandling föreligger i två fall, nämligen då den europeiska ansökningen anses återkallad därför att den inte har inkommit i tid till det europeiska patentverket från nationell patentmyndighet som har mottagit ansökningen för vidare befordran och då den europeiska ansökningen skall anses återkallad därför att det europeiska patentverket under uppbyggnadsskedet ännu inte har börjat med fullständig handläggning av ansökningar på det tekniska område som ansökningen avser (jfr. art. 162). Det får därutöver ske i andra fall då en europeisk patentansökan har avslagits, återkallats eller anses återkallad eller då europeiskt patent har upphävts, om det i vederbörande stats nationella lag medges att omvandling får ske i sådana fall.

Begäran om omvandling skall enligt artikel 135 göras inom tre månader från det att patentansökningen har återkallats respektive underrättelse har lämnats om att patentansökningen anses återkallad eller har avslagits eller — om det gäller ett patent — att patentet har upphävts. Görs inte begäran om omvandling i rätt tid, upphör den verkan som den europeiska patentansökningen har enligt artikel 66, nämligen att i varje designerad stat ha samma verkan som en nationell patentansökan.

Bestämmelser om vart ansökan om omvandling skall lämnas och om

sådan ansökans innehåll finns i artikel 136. Har en europeisk patentansökan ansetts återkallad därför att den inte har inkommit i tid från nationell patentmyndighet, skall begäran om omvandling ges in till den patentmyndighet hos vilken ansökningen ingavs. I den mån det kan ske med hänsyn till bestämmelser om nationell säkerhet, skall denna myndighet genast sända begäran och kopior av den europeiska patentansökningen till patentmyndigheterna i de fördragsslutande stater där sökanden önskar få nationell prövning. Sker inte sådant översändande inom tjugo månader från ansökningdagen eller, i förekommande fall, från prioritetsdagen upphör den verkan som ansökningen har enligt artikel 66. I övriga fall skall begäran om omvandling inges till det europeiska patentverket. Begäran om omvandling anses inkommen först sedan omvandlingsavgift har erlagts. I begäran skall anges i vilka fördragsslutande stater nationell prövning önskas. Det europeiska patentverket skall sända ett exemplar av begäran jämte kopia av den europeiska patentansökningen eller det europeiska patentet till varje sålunda angiven stat.

Vid den nationella prövning som föranleds av begäran om omvandling får enligt artikel 137 inte krävas att ansökningen skall uppfylla i nationell lag föreskrivna formkrav som avviker från eller går utöver dem som gäller enligt konventionen. Den nationella patentmyndighet som har fått den europeiska patentansökningen översänd till sig får kräva att sökanden inom viss frist, som inte får vara kortare än två månader, skall betala nationell ansökningsavgift och ge in översättning av den europeiska patentansökningen till vederbörande stats officiella språk. Översättning får krävas såväl av ansökningen i dess ursprungliga avfattning som av de ändringar som har gjorts under handläggningen vid det europeiska patentverket och vilka sökanden vill åberopa vid den nationella prövningen.

I regel 103 föreskrivs att ansökningshandlingar som enligt artikel 136 översänds till nationell patentmyndighet tillsammans med begäran om omvandling skall hållas allmänt tillgängliga hos denna myndighet enligt samma bestämmelser som gäller för nationella ansökningar. Om prövningen leder till nationellt patent skall i patentskriften anges, att patentet grundar sig på en ursprungligen europeisk patentansökan.

I artikel 138 behandlas talan om ogiltighet hos europeiskt patent. Fråga om ogiltigförklaring av europeiskt patent avgörs för varje fördragsslutande stat enligt den statens lag. Såvitt inte annat följer av bestämmelserna i artikel 139 om företrädare p. g. a. äldre rätt, får emellertid enligt förevarande artikel, såvitt gäller europeiskt patent, i nationell lag inte medges andra ogiltighetsgrunder än de som anges i artikeln. Däremot är fördragsslutande stat inte skyldig att i sin lag uppta dessa ogiltighetsgrunder.

Europeiskt patent får sålunda förklaras ogiltigt endast om

1. patentet avser något som inte är patenterbart enligt artiklarna 52—57,
2. patentet inte beskriver uppfinningen så tydligt och fullständigt att en fackman med ledning av beskrivningen kan utöva den,
3. patentet omfattar något som ej framgår av ansökningen i dess lydelse vid ingivandet,

4. patentets skyddsomfång har utvidgats,
5. patenthavaren enligt artikel 60 inte har rätt till patentet.

Skulle ogiltighetsgrund föreligga endast beträffande en del av patentet, skall ogiltighetsförklaring ske genom motsvarande begränsning av patentkraven. Begränsningen får göras genom ändring av patentkrav, beskrivning eller ritningar, om detta är tillåtet enligt nationell lag.

I artikel 139 regleras det företräde på grund av äldre rätt som en europeisk patentansökan eller ett europeiskt patent skall ha gentemot en nationell patentansökan eller ett nationellt patent och omvänt. Sålunda skall en europeisk patentansökan eller ett europeiskt patent i varje designerad stat ge samma företräde gentemot senare ansökningar eller patent som nationella ansökningar eller patent. En nationell patentansökan skall på motsvarande sätt gentemot ett europeiskt patent, i den mån det avser vederbörande stat, på samma sätt ha företräde på grund av äldre rätt. Artikel 139 innehåller också vissa bestämmelser om dubbelpatentering. Fördragsslutande stat får föreskriva om och under vilka villkor en uppfinning samtidigt får åtnjuta skydd på grund av europeisk patentansökan eller europeiskt patent och på grund av nationell patentansökan eller nationellt patent.

I artikel 140 föreskrivs att artiklarna 66, 124, 135—137 och 139 skall äga motsvarande tillämpning på nyttighetsmodeller och certifikat för nyttighetsmodell samt på ansökningar om skydd i sådan form i de stater som har dessa skyddsformer.

I artikel 141 ges såsom tidigare berörts i samband med artikel 86 vissa föreskrifter angående de fördragsslutande staternas rätt att uppbära årsavgifter för europeiska patent. Avgift till den nationella patentmyndigheten får utkrävas först från och med det patentår som följer näst efter det patentår under vilket det europeiska patentverket har publicerat kungörelse om sitt beslut att meddela patent, dvs. först efter det att skyldigheten att betala årsavgift till det europeiska patentverket har upphört. Skulle nationell årsavgift förfalla till betalning mindre än två månader från publiceringen av nämnda kungörelse, har patenthavaren rätt att utan tilläggsavgift betala årsavgiften inom två månader från publiceringen.

3.2.9 Nionde delen. Särskilda överenskommelser

I den nionde delen av konventionen regleras hur de fördragsslutande inom ramen för denna konvention får ingå särskilda överenskommelser om att europeiskt patent skall utgöra regionalt patent.¹ Delen omfattar artiklarna 142—149. Till denna del hör inte några tillämpningsföreskrifter. Artiklarna innehåller i huvudsak följande bestämmelser.

Enligt artikel 142 kan en grupp fördragsslutande stater som har avtalat att europeiska patent för dessa stater skall vara underkastade en för dessa stater enhetlig reglering föreskriva att europeiskt patent får meddelas endast för dem alla gemensamt. I artikel 143 stadgas att om en sådan grupp har bildats, den kan uppdra åt det europeiska patentverket att

¹ Den år 1975 avslutade marknadspatentkonventionen, för vilken en redogörelse lämnas i avsnitt 4, utgör en sådan överenskommelse.

för gruppen utföra särskilda uppgifter. Särskilda organ kan i så fall tillskapas för att utföra dessa uppgifter. De särskilda organen leds av det europeiska patentverkets president. Gruppen kan enligt artikel 144 införa särskilda bestämmelser om hur part skall företrädas inför de särskilda organen. I artikel 145 medges att en sådan grupp av stater inrättar ett särskilt utskott inom förvaltningsrådet för att öva tillsyn över de särskilda organen.

Gruppen skall enligt artikel 146 svara för de kostnader som hänförs till de särskilda uppgifter som det europeiska patentverket utför för dess räkning. Skulle särskilda organ ha inrättats enligt artikel 143, skall gruppen bära kostnaden för dessa organ.

Artikel 147 innehåller föreskrifter om hur det europeiska patentverkets andel i årsavgifterna skall beräknas, om en sådan grupp som nu är i fråga har bestämt en enhetlig årsavgift för europeiska patent som meddelas för gruppen. Enligt artikel 148 får gruppen bestämma, att en europeisk patentansökan kan överlåtas, pantsättas eller utmätas bara för alla staterna i gruppen på en gång och endast enligt bestämmelser i den särskilda överenskommelsen.

Enligt artikel 149 kan en statsgrupp av det slag som nu avses föreskriva, att de i gruppen ingående staterna får designeras bara tillsammans och att designering av en av staterna skall anses som designering av alla staterna i gruppen. I den mån sådana bestämmelser förekommer skall de tillämpas också i fråga om internationell patentansökan enligt den år 1970 i Washington avslutade konventionen om patentsamarbete (samarbetskonventionen), om det europeiska patentverket är designerad myndighet enligt samarbetskonventionen och den internationella ansökningsavser europeiskt patent för stat i gruppen eller nationellt patent för sådan stat i gruppen som har föreskrivit att sådan ansökan skall anses som ansökan om europeiskt patent.

3.2.10 Tionde delen. Internationell ansökan enligt konventionen om patentsamarbete

I den tionde delen, som omfattar artiklarna 150—158, regleras förhållandet mellan den europeiska patentkonventionen och samarbetskonventionen. Till denna del hör regel 104 i tillämpningsföreskrifterna.

Internationella patentansökningar enligt samarbetskonventionen får enligt artikel 150 handläggas vid det europeiska patentverket. Vid sådan handläggning skall tillämpas bestämmelserna i samarbetskonventionen kompletterad med bestämmelserna i den europeiska patentkonventionen. Skulle de två konventionerna på någon punkt inte vara förenliga med varandra, gäller samarbetskonventionen. Särskilt omnämns att såvitt gäller internationell patentansökan sökanden skall, oberoende av bestämmelsen i artikel 94 i den europeiska patentkonventionen om den tid inom vilken begäran om patenterbarhetsprövning skall framställas, alltid ha rätt att begära patenterbarhetsprövning inom den tid som enligt artikel 22 respektive 39 i samarbetskonventionen medges honom för att fullfölja internationell ansökan hos designerad eller utvald myndighet. I artikel 150 föreskrivs vidare att, om det europeiska patentverket är de-

signerad myndighet eller utvald myndighet för internationell patentansökan, ansökningen skall anses som europeisk patentansökan.

Enligt artikel 151 får det europeiska patentverket vara mottagande myndighet enligt samarbetskonventionen. Sålunda kan det europeiska patentverket vara mottagande myndighet för sökande som är medborgare i eller har hemvist i fördragsslutande stat som också har tillträtt samarbetskonventionen och för sökande som är medborgare i eller har hemvist i stat med vilken den europeiska patentorganisationen har träffat avtal att det europeiska patentverket skall tjänstgöra som mottagande myndighet i stället för den statens nationella patentmyndighet. Slutligen får verket vara mottagande myndighet även för andra sökande, i den mån avtal därom träffas med WIPO:s internationella byrå.

I artikel 152 föreskrivs att, om sökanden väljer det europeiska patentverket som mottagande myndighet enligt samarbetskonventionen, han skall i princip ge in sin ansökan direkt till det europeiska patentverket. De fördragsslutande staterna ges emellertid rätt att i samma omfattning som beträffande europeiska patentansökningar av säkerhetsskäl inskränka sökandens rätt att ge in ansökan direkt till det europeiska patentverket (jfr. art. 75). Om en internationell ansökan på grund av sådana inskränkningar kommer att gå genom nationell patentmyndighet, åligger det vederbörande stat att vidta alla nödvändiga mått och steg för att säkerställa, att ansökningen vidarebefordras till det europeiska patentverket i så god tid att detta kan handlägga ansökningen inom den tidsram som föreskrivs i samarbetskonventionen. Om det europeiska patentverket är mottagande myndighet, skall till detta vid ansökans ingivande betalas sådan vidarebefordringsavgift som mottagande myndighet enligt regel 14 i tillämpningsföreskrifterna till samarbetskonventionen har rätt att ta ut.

Enligt regel 104 skall fördragsslutande stat som låter nationell myndighet ta emot internationell patentansökan för vilken det europeiska patentverket är mottagande myndighet tillse, att ansökningen kommer det europeiska patentverket tillhanda senast två veckor före det att tretton månader har förflutit från ingivandet eller, i förekommande fall, prioritetdagen.

Artikel 153 innehåller bestämmelser om det europeiska patentverket som designerad myndighet enligt samarbetskonventionen (samarbetskonventionens artikel 2.xiii). Sålunda skall det europeiska patentverket vara designerad myndighet för de stater som är bundna av såväl samarbetskonventionen som den europeiska patentkonventionen, om sökanden i den internationella patentansökningen har upplyst den mottagande myndigheten att han önskar få europeiskt patent för dessa stater. Vidare skall det europeiska patentverket vara designerad myndighet om sökanden har designerat stat, vars lag föreskriver att designering av den staten skall anses som ansökan om europeiskt patent. Om det europeiska patentverket är designerad myndighet, skall sådan omprövning av den mottagande myndighetens beslut som avses i samarbetskonventionens artikel 25.2.a ankomma på prövningsavdelning.

I artikel 154 finns bestämmelser om det europeiska patentverket som internationell nyhetsgranskningsmyndighet enligt samarbetskonventio-

nen. Under förutsättning att avtal härom sluts mellan den europeiska patentorganisationen och WIPO:s internationella byrå, skall det europeiska patentverket tjänstgöra som internationell nyhetsgranskningsmyndighet för sökande som är medborgare i eller har hemvist eller säte i fördragsslutande stat som också har tillträtt samarbetskonventionen. Det europeiska patentverket kan vara internationell nyhetsgranskningsmyndighet också för andra sökande i den mån avtal härom träffas med internationella byrån. När det europeiska patentverket är internationell nyhetsgranskningsmyndighet, ankommer det på besvärskammare att pröva protest mot tilläggsavgift som har påförts sökanden av det europeiska patentverket under hänvisning till att enhetskravet har åsidosatts (art. 17.3.a i samarbetskonventionen).

Såvitt gäller det europeiska patentverket som myndighet för internationell förberedande patenterbarhetsprövning finns bestämmelser i artikel 155. För sökande som är medborgare i eller har hemvist eller säte i fördragsslutande stat som också är bunden av kap. II i samarbetskonventionen skall det europeiska patentverket vara sådan myndighet. Liksom när det gäller nyhetsgranskning kan det europeiska patentverket efter avtal med internationella byrån åta sig denna uppgift även för andra sökande. Är det europeiska patentverket myndighet för internationell förberedande patenterbarhetsprövning, prövar besvärskammare protest mot tilläggsavgift som det europeiska patentverket har påfört sökanden under åberopande av att ansökningen inte uppfyller enhetskravet (art. 34.3.a i samarbetskonventionen).

Enligt artikel 156 skall det europeiska patentverket vara utvald myndighet enligt samarbetskonventionen, om sökanden som utvald stat anger sådan designerad stat som har tillträtt både den europeiska patentkonventionen och samarbetskonventionen och sökanden i den internationella ansökningen har angivit att han önskar europeiskt patent för den staten. Detsamma gäller om sökanden har utvalt sådan designerad stat som har föreskrivit att designering av den i internationell patentansökan skall anses som begäran om europeiskt patent för den staten. Slutligen skall det europeiska patentverket vara utvald myndighet om sökanden utvalt sådan stat som, på sätt som anges i artikel 149 i den europeiska patentkonventionen, har träffat överenskommelse med andra stater om att europeiskt patent får meddelas endast för dem alla gemensamt eller föreskrivit att ansökan om nationellt patent skall anses som ansökan om europeiskt patent. I samtliga fall gäller som förutsättning att ifrågavarande stat är bunden av samarbetskonventionens kap. II.

I samarbetskonventionens artikel 31.2.b föreskrivs att den församling som utses av de stater som tillträtt samarbetskonventionen kan medge sökande i stat som inte är bunden av samarbetskonventionens kap. II rätt att ansöka om internationell förberedande patenterbarhetsprövning. Även för sådana sökande skall det europeiska patentverket kunna vara utvald myndighet.

Artikel 157 innehåller bestämmelser om hur internationell nyhetsgranskningsrapport skall beaktas av det europeiska patentverket. I princip skall den internationella nyhetsgranskningsrapporten eller förklaring av internationell nyhetsgranskningsmyndighet att sådan rapport inte

kommer att upprättas samt publiceringen av rapporten eller förklaringen ersätta den europeiska nyhetsgranskningsrapporten och publiceringen av den. Likaså skall publiceringen av den internationella nyhetsgranskningsrapporten eller av sådan förklaring ersätta kungörelse i den europeiska patenttidningen om den europeiska nyhetsgranskningsrapporten. Från principen görs undantag såtillvida att till varje internationell nyhetsgranskningsrapport skall upprättas en kompletterande europeisk nyhetsgranskningsrapport, om inte förvaltningsrådet har föreskrivit annat. Sökanden skall i princip betala full nyhetsgranskningsavgift för denna kompletterande rapport. Avgiften skall erläggas inom den tid som sökanden enligt samarbetskonventionen har att erlagga nationell ansökningsavgift. Försummas det, skall ansökningsanses återkallad. Förvaltningsrådet får emellertid meddela föreskrifter om att det europeiska patentverket helt eller delvis skall avstå från kompletterande nyhetsgranskning av internationell patentansökan. Vidare får förvaltningsrådet besluta om nedsättning av nyhetsgranskningsavgiften i sådana fall.

Artikel 158 innehåller föreskrifter om publicering av internationell ansökan. Sådan publicering av internationell ansökan som sker enligt samarbetskonventionens artikel 21 skall, om det europeiska patentverket är designerad myndighet, ersätta publiceringen av den europeiska patentansökningsansöknings. Publiceringen enligt samarbetskonventionen skall emellertid kungöras i den europeiska patenttidningen. En enligt samarbetskonventionen publicerad ansökan anses emellertid inte utgöra del av teknikens ståndpunkt vid tillämpning av artikel 54.3 med mindre ansöknings tillhandahålls det europeiska patentverket på något av dess officiella språk och föreskrivna avgifter för ansökan om europeiskt patent erläggs.

Internationell patentansökan som skall handläggas av det europeiska patentverket som designerad myndighet skall tillställas detta på något av dess officiella språk. Sökanden skall i sådant fall också till det europeiska patentverket betala den ansökningsavgift som avses i samarbetskonventionens artikel 22.1 och artikel 39.1. Har en internationell ansökan publicerats på annat språk än något av det europeiska patentverkets officiella språk, skall det europeiska patentverket publicera ansöknings i den översättning som tillhandahållits verket. Provisoriskt skydd enligt den europeiska patentkonventionen inträder först från dagen för denna publicering. Kräver fördragsslutande stat med stöd av artikel 67 ytterligare åtgärder för att europeisk patentansökan där skall åtnjuta provisoriskt skydd, skall även sådana krav uppfyllas för att skydd skall uppkomma i den staten.

3.2.11 *Elfte delen. Övergångsbestämmelser*

I denna del, som omfattar artiklarna 159—163, finns föreskrifter om hur verksamheten vid den europeiska patentorganisationen skall inledas. Till delen hör reglerna 105 och 106.

Sedan konventionen har trätt i kraft (bestämmelser härom finns i artikel 169), skall förvaltningsrådet enligt artikel 159 sammanträda inom två månader. Kallelse till sammanträdet skall utfärdas av Förbundsre-

publiken Tysklands regering. Vid detta sammanträde skall utses president för det europeiska patentverket. Till dess bestämmelser om anställningsvillkor har antagits får enligt artikel 160 erforderliga befattningshavare anställas på korttidskontrakt. Övergångsvis får som ledamöter av besvärskammare utses tekniker och jurister vilka under den tid deras förordnande avser kvarstår i tjänst vid nationell domstol eller annan myndighet.

Enligt artikel 161 sträcker sig det första budgetåret endast till utgången av det kalenderår varunder konventionen träder i kraft. Budget för detta första år skall fastställas snarast möjligt. I avbidan på att de särskilda ekonomiska bidrag som de fördragsslutande staterna skall lämna enligt artikel 40 inflyter är dessa stater skyldiga att lämna de förskott som förvaltningsrådet bestämmer. Förskotten skall beräknas efter samma grunder som de särskilda bidragen.

Det är förutsett att det europeiska patentverket inte genast kan börja arbeta i full skala. Bestämmelser om hur verksamheten skall byggas ut stegvis finns i artikel 162. Bestämmelser om uppbyggnaden av verksamheten finns också i centraliseringsprotokollet för vilket en särskild redogörelse lämnas i avsnitt 3.2.15. Förvaltningsrådet bestämmer på förslag av presidenten när europeiska patentansökningar skall börjas emot. Förvaltningsrådet kan i samband därmed föreskriva att från den dagen och tills vidare handläggningen skall begränsas. Begränsningen får avse att endast ansökningar inom vissa tekniska områden behandlas. Ytterligare inskränkningar får inte göras sedan sådant beslut en gång meddelats. Oavsett vilket ämnesområde en europeisk patentansökan avser, skall den emellertid underkastas sådan prövning att det kan avgöras huruvida den kan åsättas ingivningsdag. Kan det europeiska patentverket inte fullständigt pröva en viss ansökan på grund av de inledningsvis gällande begränsningarna, skall det underrätta sökanden härom samt anvisa honom möjligheten att begära omvandling till nationell ansökan (jfr art. 135). När sådan underrättelse har mottagits skall den europeiska patentansökningen anses återkallad. Enligt regel 105 skall beslut om begränsningar i verksamheten och upphävande av sådana begränsningar meddelas i den europeiska patenttidningen. I denna regel föreskrivs också att de tekniska områden inom vilka prövning sker skall anges enligt det internationella klassificeringssystemet.

I artikel 163 ges bestämmelser om auktorisering av ombud under en övergångstid. Övergångstidens längd bestäms av förvaltningsrådet. Under denna övergångstid får sålunda i förteckningen över auktoriserade ombud (jfr art. 134) tas upp fysisk person som är medborgare i fördragsslutande stat, driver rörelse i eller har anställning i sådan stat och är behörig att uppträda som patentombud inför patentmyndigheten i den stat där han driver rörelse eller har hemvist. Om fördragsslutande stat inte uppställer krav på särskild yrkeskompetens för sådan behörighet som nyss nämnts, krävs för att bli upptagen i förteckningen att vederbörande regelbundet har uppträtt som ombud i patentärenden inför den statens patentmyndighet under minst fem år. Krav på yrkesutövning får dock inte uppställas i fråga om den vars behörighet att uppträda som ombud vid viss fördragsslutande stats patentmyndighet har erkänts en-

ligt den statens lagstiftning. Den som vill bli upptagen i förteckningen måste förete intyg av patentmyndigheten i nämnda stat om att han uppfyller föreskrivna krav. Det europeiska patentverkets president kan under vissa villkor ge dispens från kravet att ha uppträtt som ombud under minst fem år och, om särskilda omständigheter föreligger, från kravet på medborgarskap i fördragsslutande stat. Som sådan särskild omständighet skall anses att vederbörande den 5 oktober 1973 uppfyllde övriga villkor för att tas upp i förteckningen. Den som under övergångstiden har tagits upp i förteckningen skall efter övergångstidens utgång kvarstå i förteckningen under förutsättning att han då driver rörelse i eller är anställd i fördragsslutande stat.

I regel 106 ges föreskrifter om ändring i förteckningen över auktoriserade ombud under den övergångstid som avses i artikel 163. Det ankommer på de nationella patentmyndigheterna att återkalla intyg om behörighet, om sådana omständigheter föreligger som enligt regel 102 skulle ha medfört att ett ombud som i vanlig ordning har tagits upp i förteckningen skulle ha avförts från den eller om den som tagits upp i förteckningen inte längre uppfyller de krav som i vederbörande stat gäller för utfärdande av intyg om behörighet. Den som har avförts från förteckningen kan på nytt tas upp i den, om de omständigheter som föranledde att han avfördes inte längre föreligger.

3.2.12 *Tolfte delen. Slutbestämmelser*

Konventionens sista del, som omfattar artiklarna 164—178, innehåller bestämmelser om konventionens ikraftträdande, om reservationer, om revision av konventionen och om uppsägning av konventionen.

Enligt artikel 164 utgör tillämpningsföreskrifterna, erkännandeprotokollet, protokollet angående privilegier och immunitet, centraliseringsprotokollet och protokollet angående tolkningen av artikel 69 delar av konventionen. Själva konventionens bestämmelser gäller före tillämpningsföreskrifterna, om det skulle föreligga bristande överensstämmelse mellan konventionens artiklar och tillämpningsföreskrifterna. Av centraliseringsprotokollet framgår att det i sin tur gäller före konventionen, i den mån bristande överensstämmelse skulle föreligga.

Enligt artikel 165 var konventionen öppen för undertecknande till den 5 april 1974. Stat som har undertecknat konventionen tillträder den genom ratificering. Ratifikationsinstrument skall deponeras hos Förbundsrepubliken Tysklands regering. De stater som deltog i regeringskonferensen om införandet av ett europeiskt system för meddelande av patent men som inte har undertecknat konventionen före nämnda dag får, liksom varje annan europeisk stat som särskilt inbjuds av förvaltningsrådet, ansluta sig till konventionen (art. 166). Stat som en gång tillträtt konventionen men därefter anses ha frånträtt den därför att den staten inte har godtagit beslutad revision (art. 172) får tillträda konventionen på nytt genom anslutning.

Artikel 167 innehåller bestämmelser om rätt till förbehåll (reservation) mot konventionen. Reservation skall göras vid undertecknandet eller vid deponerandet av ratifikations- eller anslutningsinstrument.

Fördragsslutande stat får sålunda förbehålla sig rätten att låta sådana förbud mot produktpatent på kemiska produkter, livsmedel eller läkemedel som gäller för nationella patent i den staten gälla även i fråga om europeiska patent för den staten. Sådant förbehåll berör inte det skydd som det europeiska patentet samtidigt kan ge för förfarande vid framställning av den kemiska produkten, livsmedlet eller läkemedlet eller för användning av den kemiska produkten. Genom reservation kan också uppnås att europeiskt patent blir utan verkan eller kan förklaras ogiltigt om det står i strid med nationella förbud mot patentering av förfaranden inom jordbruk och trädgårdsskötsel. Vidare kan fördragsslutande stat som för nationella patent har kortare giltighetstid än tjugo år genom reservation få rätt att föreskriva denna kortare giltighetstid även för europeiska patent. Slutligen kan fördragsslutande stat genom reservation undgå att bli bunden av protokollet angående behörig domstol och erkännande av beslut rörande rätten att få europeiskt patent (erkännandeprotokoll).

Reservation gäller under en tid av högst tio år från konventionens ikraftträdande. Såvitt avser reservation rörande förbud mot produktpatent på kemiska produkter, livsmedel eller läkemedel eller rörande förfarande inom jordbruk och trädgårdsskötsel kan denna tid genom beslut av förvaltningsrådet förlängas med högst fem år. Som förutsättning härför gäller att förvaltningsrådet finner att vederbörande stat inte kan avstå från reservationen vid tioårsfristens utgång. Stat som har avgivit reservation skall återkalla den så snart den har möjlighet därtill. Reservation, utom reservation såvitt avser erkännandeprotokollet, gäller i fråga om europeiska patent som meddelas på grund av europeiska patentansökningar som har ingivits medan förbehållet är i kraft. Rättsverkan av reservationen består under sådana patents hela giltighetstid.

I artikel 168 ges fördragsslutande stat möjlighet att göra konventionen tillämplig för sådana territorier för vars utländska förbindelser den svarar.

I artikel 169 föreskrivs att konventionen träder i kraft tre månader efter det att sex stater, i vilka det år 1970 ingavs sammanlagt minst 180 000 patentansökningar, har deponerat sina ratifikationsinstrument. Sedan konventionen har trätt i kraft får senare ratifikation eller anslutning verkan första dagen i tredje månaden efter det att ratifikations- eller anslutningsinstrumentet deponerades.

De stater som ratificerar eller ansluter sig till konventionen efter det att den har trätt i kraft skall betala ett särskilt tillträdesbidrag till organisationen (art. 170). Detta bidrag beräknas efter samma grunder som de särskilda bidragen enligt artikel 40.

Konventionen gäller enligt artikel 171 för obegränsad tid. Om revision av konventionen finns bestämmelser i artikel 172. För revision fordras en särskild konferens mellan de fördragsslutande staterna. Sådan konferens sammankallas av förvaltningsrådet. Konferensen är inte beslutsför med mindre tre fjärdedelar av de fördragsslutande staterna är företrädde vid den. För att reviderad text skall antas fordras att ändringsförslaget får tre fjärdedelar av de avgivna rösterna. Nedlagd röst räknas inte. Den reviderade texten träder i kraft sedan det antal stater

som konferensen har bestämt har ratificerat eller anslutit sig till den ändrade texten och vid den tidpunkt som konferensen har beslutat. Artikel 172 innehåller också föreskrift om att stat som inte har tillträtt den ändrade texten då den träder i kraft skall anses ha frånträtt konventionen.

Uppstår tvist om tolkningen eller tillämpningen av konventionen mellan de fördragsslutande staterna och kan tvisten inte biläggas genom förhandlingar, skall den enligt artikel 173 hänskjutas till förvaltningsrådet om någon av tvisten berörd stat begär det. Förvaltningsrådet skall försöka uppnå överenskommelse i saken. Lyckas inte detta inom sex månader från det ärendet förelades rådet, skall det hänskjuta tvisten till internationella domstolen.

Uppsägning av konventionen regleras i artikel 174. Fördragsslutande stat får när som helst säga upp konventionen genom meddelande till Förbundsrepubliken Tysklands regering. Uppsägningen träder i kraft ett år efter det att sådant meddelande har mottagits.

I artikel 175 föreskrivs att rättigheter som på grund av konventionen har uppkommit i fördragsslutande stat inte påverkas av att den staten frånträder konventionen. Patentansökningar som är anhängiga när uppsägning träder i kraft liksom då anhängiga invändningsärenden eller patentärenden i vilka invändning ännu kan göras skall, såvitt gäller den frånträdande staten, behandlas som om konventionen ännu gällde för den.

I artikel 176 regleras de ekonomiska förpliktelseerna mot den europeiska patentorganisationen för stat som har frånträtt konventionen. Sålunda skall frånträdande stat fortsätta att till det europeiska patentverket utge dess andel i årsavgifter för europeiska patent som upprätthålls i den staten efter det att den har frånträtt konventionen. Sådana särskilda bidrag som den frånträdande staten har lämnat i enlighet med artikel 40 återbetalas endast om och när övriga stater som har lämnat bidrag för samma period får återbetalning på dessa bidrag.

Konventionen är upprättad på engelska, franska och tyska. Dessa texter har lika vitsord. Förvaltningsrådet kan medge att avfattning på annat språk anses som officiell text, men sådan avfattning äger inte vitsord gentemot avfattningen på engelska, franska eller tyska. Original exemplet av konventionen skall deponeras i Förbundsrepubliken Tysklands regerings arkiv (art. 177).

I artikel 178 slutligen lämnas följande föreskrifter. Förbundsrepubliken Tysklands regering skall låta framställa bestyrkta avskrifter av konventionstexten och överlämna sådana till regeringarna i de stater som har undertecknat eller anslutit sig till konventionen. Det åligger också Förbundsrepubliken Tysklands regering att underrätta nyssnämnda regeringar om undertecknande, deponering av ratifikations- eller anslutningsinstrument, reservationer, förklaringar enligt artikel 168, konventionens ikraftträdande och uppsägning av konventionen. Förbundsrepublikens regering skall slutligen föranstalta om att konventionen registreras hos Förenta Nationernas sekretariat.

3.2.13 Protokoll angående behörig domstol och erkännande av beslut rörande rätten att få europeiskt patent (erkännandeprotokoll)

Erkännandeprotokollet innehåller bestämmelser om behörig domstol i mål där talan om rätt att få europeiskt patent förs mot den som söker sådant patent. Protokollet innehåller vidare bestämmelser om skyldighet för fördragsslutande stat att erkänna beslut som i sådana mål meddelas av domstol som är behörig enligt protokollet.

Stat som tillträder den europeiska patentkonventionen kan enligt artikel 167.2.d i konventionen¹ genom att avge reservation undgå att under en övergångstid på tio år bli bunden av protokollet. Med termen "fördragsslutande stat" avses i protokollet endast stat som är bunden av protokollet (art. 1.3).²

För de stater som är bundna av protokollet gäller protokollet före andra överenskommelser mellan dem rörande jurisdiktion och erkännande av domar (art. 11). Protokollet hindrar däremot inte tillämpning av sådana överenskommelser mellan stat som är bunden av protokollet och stat som inte är det.

Bestämmelser om behörig domstol (art. 2—8)

Som nyss nämnts regleras i protokollet endast frågan om behörig domstol i sådana fall då talan om rätt till europeiskt patent förs mot sökanden, medan ansökningen handläggs vid det europeiska patentverket. I protokollet regleras sålunda inte frågan om behörig domstol i mål där talan förs mot innehavare av europeiskt patent.

Har den patentsökande hemvist eller säte i fördragsslutande stat, skall talan väckas vid domstol i den staten (art. 2). Har den patentsökande inte hemvist eller säte i fördragsslutande stat men har motparten det, skall talan väckas vid domstol i den stat där motparten har hemvist eller säte (art. 3).

Om tvisten avser arbetstagares uppfinning gäller enligt artikel 4 särskilda bestämmelser. I sådant fall är endast domstol i den fördragsslutande stat enligt vars lag rätten till uppfinningen skall avgöras behörig. Enligt artikel 60.1 i konventionen skall fråga om rätt till arbetstagares uppfinning avgöras enligt lagen i den stat i vilken arbetstagaren huvudsakligen är sysselsatt. Kan det inte fastställas var arbetstagaren huvudsakligen är sysselsatt, tillämpas lagen i den stat där det driftställe ligger till vilket arbetstagaren är knuten.

Forumreglerna är i princip dispositiva. Har sålunda parterna avtalat skriftligen eller muntligen med skriftlig bekräftelse att viss domstol i fördragsslutande stat eller viss fördragsslutande stats domstolar skall avgöra tvist om rätt att få europeiskt patent, får talan prövas endast av den domstolen eller den statens domstolar (art. 5.1). Är emellertid parterna en arbetsgivare och dennes arbetstagare, föreligger inte frihet att sluta avtal om behörig domstol i vidare mån än detta är tillåtet enligt den lag som är tillämplig på anställningsavtalet (art. 5.2).

Kan behörig domstol inte fastställas med tillämpning av de nu angivna

¹ Övriga artikelhänvisningarna i detta avsnitt avser artiklar i protokollet.

² I detta avsnitt används termen bara i denna mening.

forumreglerna, får talan prövas endast av domstol i Förbundsrepubliken Tyskland (art. 6).

I mål som avses i protokollet skall domstolen självmant pröva sin behörighet (art. 7).

Om talan avseende samma sak mellan samma parter har väckts vid domstolar i olika fördragsslutande stater, skall i princip den talan som har väckts sist avvisas (art. 8.1). Har invändning gjorts rörande behörigheten för den domstol vid vilken talan först anhängiggjordes, skall dock den domstol vid vilken talan väckts senare förklara målet där vilande till dess den förstnämnda domstolens avgörande har vunnit laga kraft (art. 8.2).

Bestämmelser om erkännande av beslut (art. 9—10)

Föreligger i en fördragsslutande stat lagakraftvunnet avgörande rörande rätt att få europeiskt patent för en eller flera av de i ansökningsdesignerade fördragsslutande staterna, skall avgörandet utan särskilt förfarande erkännas i övriga fördragsslutande stater (art. 9). Omprövning av rätts behörighet får inte ske och ej heller ny prövning i sak.

Från denna skyldighet att erkänna avgörande i annan fördragsslutande stat görs dock i artikel 10 två undantag. Det ena gäller det fall att svarande som inte har ingått i svaromål kan visa att han inte har delgivits käromålet i föreskriven ordning eller att han inte delgivits käromålet i sådan tid att han haft rådrom att gå i svaromål. Det andra undantaget gäller det fall att svaranden visar att avgörandet är oförenligt med annat avgörande som har meddelats i fördragsslutande stat i tidigare anhängiggjort mål mellan samma parter.

3.2.14 Protokoll angående den europeiska patentorganisationens privilegier och immunitet (protokoll angående privilegier och immunitet)

I protokollet, som omfattar 25 artiklar, regleras rätten för den europeiska patentorganisationen, förvaltningsrådets ledamöter och det europeiska patentverkets personal att åtnjuta privilegier och immunitet. Förevarande redogörelse har begränsats till att avse protokollets huvudsakliga innehåll.

Bestämmelser rörande den europeiska patentorganisationen

Organisationens lokaler är okränkbara. Myndigheterna i den stat där lokalerna är belägna får beträda dem endast med tillstånd av det europeiska patentverkets president (art. 1). Även organisationens arkiv och handlingar är okränkbara (art. 2).

Inom ramen för sina officiella uppgifter åtnjuter organisationen processrättslig immunitet och immunitet mot exekutiva åtgärder (art. 3.1). Detta gäller dock inte om organisationen för visst fall uttryckligen har avstått från sin immunitet eller då fråga är om skada på grund av trafikolycka med något av organisationens fordon eller om trafikbrott i vilket sådant fordon har varit inblandat. Organisationen åtnjuter inte heller immunitet då fråga är om verkställighet av skiljedom mellan or-

ganisationen och fördragsslutande stat rörande tillämpningen av detta protokoll (art. 3.1.c och 23).

Organisationens egendom är fredad från varje form av beslag, konfiskation, expropriation eller tvångsförvaltning (art. 3.2). Ej heller får organisationens egendom bli föremål för administrativa eller interimistiska tvångsåtgärder utom i vad avser sådana åtgärder som behövs för att förebygga eller utreda trafikolycka med organisationens motorfordon (art. 3.3).

Organisationen skall vara befriad från direkta skatter. Vid större inköp för sin officiella verksamhet skall organisationen, så långt det är möjligt, befrias från sådana skatter eller avgifter som ingår i priset (art. 4). Organisationen skall vidare åtnjuta befrielse från tullar och andra avgifter vid import eller export (art. 5). Varor avsedda för personligt bruk av anställda vid det europeiska patentverket omfattas dock inte av skatte- och tullfriheten (art. 6).

Organisationen skall åtnjuta de lättnader i förekommande valuta-restriktioner som behövs för att organisationen skall kunna utöva sin verksamhet (art. 9).

Enligt artikel 11 skall de fördragsslutande staterna vidta alla erforderliga åtgärder för att underlätta inresa, uppehåll och utresa för de anställda vid det europeiska patentverket.

Bestämmelser rörande förvaltningsrådet

De fördragsslutande staternas ombud i förvaltningsrådet samt deras experter och rådgivare åtnjuter i samband med rådets sammanträden och resor till och från sådana sammanträden immunitet mot frihetsberövande utom om de anträffas på bar gärning med brott eller försök till brott. De åtnjuter också immunitet mot rättsligt förfarande för sina åtgärder vid fullgörande av uppdraget. Denna immunitet gäller även efter det att uppdraget har upphört. Immuniteten omfattar dock inte talan som gäller ansvar för trafikbrott eller skadestånd på grund av trafikolycka (art. 12.1.a och b).

Ombuden, experterna och rådgivarna åtnjuter vidare okränkbarhet för de dokument som rör uppdraget och har rätt att använda kurir och förseglad kurirsäck (art. 12.1.b och c).

I fråga om den immunitet och de privilegier som föreskrivs beträffande ombud i förvaltningsrådet samt deras experter och rådgivare görs det undantaget att fördragsslutande stat inte behöver tillerkänna sina egna medborgare dessa förmåner (art. 22).

Bestämmelser rörande befattningshavarna vid det europeiska patentverket

Det europeiska patentverkets president skall i princip åtnjuta samma immunitet och samma privilegier som tillkommer diplomatisk företrädare enligt den i Wien den 18 april 1961 avslutade konventionen om diplomatiska förbindelser (art. 13). Presidentens immunitet omfattar dock inte åtal för trafikbrott eller talan om skadestånd i anledning av trafikolycka.

Beträffande övriga befattningshavare gäller att de kan komma i åt-

njutande av viss immunitet och vissa privilegier i den mån förvaltningsrådet så beslutar för olika personalkategorier (art. 17). De hänseenden i vilka immunitet och privilegier sålunda kan ifrågakomma enligt förvaltningsrådets beslut anges i artiklarna 14 och 16.

Av innehållet i artikel 14 kan här nämnas immunitet mot rättsligt förfarande — utom åtal för trafikbrott och talan om skadestånd p. g. a. trafikolycka — lättnader i valutarestriktioner, undantag från emigrations- och immigrationsbestämmelser samt befrielse från militärtjänst.

Från de förmåner som tillkommer det europeiska patentverkets president och från vissa av de förmåner som enligt artikel 14 kan komma i fråga för övriga befattningshavare görs undantag i artikel 22. Fördragslutande stat behöver sålunda inte medge de ifrågavarande förmånerna såvitt gäller egna medborgare och sådana personer som hade hemvist i den staten när de där tillträdde tjänst vid organisationen.

Enligt artikel 16 skall befattningshavare vara befriad från nationell inkomstskatt på lön som beskattas av den europeiska patentorganisationen.

Om den europeiska patentorganisationen inför ett eget socialförsäkringssystem för sina befattningshavare, skall dessa i princip befrias från nationella socialförsäkringsavgifter (art. 18).

Vissa privilegier och viss immunitet kan tillkomma expert som utför uppdrag åt organisation (art. 15, jfr dock art. 22).

Allmänna bestämmelser

I artikel 19 förklaras att privilegier och immunitet som föreskrivs i protokollet inte har införts för att ge någon personliga fördelar utan för att säkerställa att organisationens verksamhet kan bedrivas utan hinder och att de personer som avses skall vara fullständigt oberoende vid utförandet av sina uppgifter. Immunitet skall därför hävas i de fall då den skulle hindra rättvisans gång och den kan hävas utan förfång för det ändamål för vilket immuniteten har medgivits. Beslut att häva immunitet meddelas i fråga om ombud, expert eller rådgivare i förvaltningsrådet av den fördragsslutande stat som har utsett vederbörande, i fråga om befattningshavare vid det europeiska patentverket av verkets president och i fråga om presidenten av förvaltningsrådet.

Organisationen skall enligt artikel 20 samarbeta med de fördragsslutande staternas myndigheter för att underlätta rättsskipning och säkerställa att bestämmelser om ordning, säkerhet, hälsovård och arbetarskydd iakttas samt att immunitet och privilegier inte missbrukas.

Enligt artikel 25 kan organisationen ingå avtal med fördragsslutande stat om tillämpningen av protokollet.

Har immunitet eller privilegier enligt detta protokoll åberopats på sätt som fördragsslutande stat finner oriktigt, kan den hänskjuta saken till internationell skiljedomstol (art. 23). Protokollet innehåller närmare föreskrifter om hur medlemmarna i sådan skiljedomstol skall utses (art. 24). Skiljedomstolens utslag är slutligt.

3.2.15 Protokoll rörande centraliseringen av det europeiska patent-systemet och införande av detta system (centraliseringsprotokoll)

Centraliseringsprotokollet är uppdelat på åtta avdelningar, betecknade I—VIII.

Avdelning I innehåller överenskommelse om att internationella patentinstitutet i Haag skall införlivas i det europeiska patentverket (I.1.), överenskommelse om att de fördragsslutande staterna till förmån för det europeiska patentverket skall avstå från att låta sina nationella patentmyndigheter vara internationell nyhetsgranskningsmyndighet (I.2.) samt överenskommelse om att i Väst-Berlin inrätta en filial till det europeiska patentverket (I.3.).

Beträffande den första frågan innehåller protokollet i huvudsak följande. De fördragsslutande stater som är medlemmar av internationella patentinstitutet skall, sedan den europeiska patentkonventionen har trätt i kraft, vidta alla erforderliga åtgärder för att det i Haag belägna institutet med personal samt institutets tillgångar och skulder skall kunna överföras till det europeiska patentverket senast då detta skall börja ta emot europeiska patentansökningar. Dessa stater skall då också frånträda den överenskommelse genom vilken institutet upprättades. Överförandet sker formellt genom avtal mellan den europeiska patentorganisationen och institutet.

Sedan internationella patentinstitutet har införlivats med det europeiska patentverket skall det utgöra en filial till detta. Denna filial, som skall ligga i Haag, skall överta dels de uppgifter som ålåg Haaginstitutet den dag då den europeiska patentkonventionen öppnades för under-tecknande, dvs. den 5 oktober 1973, dels de uppgifter som institutet därefter och fram till införlivandet med det europeiska patentverket har åtagit sig gentemot stater som har tillträtt den europeiska patentkonventionen. Förvaltningsrådet kan ge filialen i Haag ytterligare uppgifter i fråga om nyhetsgranskning.

Vad sålunda föreskrivs om själva institutet skall i tillämpliga delar gälla också filial till institutet som har inrättats enligt särskild överenskommelse mellan institutet och fördragsslutande stat. Sådan stat skall enligt protokollet sluta avtal med det europeiska patentverket varigenom bestämmelserna om filialen anpassas till centraliseringsprotokollet. Överenskommelse om inrättande av sådan filial har träffats mellan institutet och Italien.

Skyldigheten enligt avdelning I.2 för de fördragsslutande staterna att avstå från att låta sina nationella patentmyndigheter tjänstgöra som internationell nyhetsgranskningsmyndighet inträder från den dag då det europeiska patentverket börjar ta emot europeiska patentansökningar. Denna skyldighet gäller dock inte undantagslöst. Undantag finns sålunda i avdelning III.

Den filial som enligt avdelning I.3 skall inrättas i Berlin, skall utföra nyhetsgranskning av europeiska patentansökningar. Organisatoriskt skall den lyda under filialen i Haag. Ätminstone vid början av den period som vidtar när den stegvisa utbyggnaden av det europeiska patentverkets verksamhet är avslutad, skall Berlinfilialen förses med arbete nog för

att sysselsätta det antal granskare som fanns vid det västtyska patentverkets filial i Berlin den dag då den europeiska patentkonventionen öppnades för undertecknande.¹ Förbundsrepubliken Tyskland skall svara för alla de extra kostnader som uppkommer för den europeiska patentorganisationen genom inrättandet och drivandet av filialen i Berlin.

Avdelning II innehåller bestämmelser om att de fördragsslutande staterna till förmån för det europeiska patentverket skall avstå från att låta sina nationella patentmyndigheter tjänstgöra som myndighet för internationell förberedande patenterbarhetsprövning. Skyldigheten att avstå från sådan verksamhet inträder efter hand för olika tekniska områden, nämligen för varje särskilt tekniskt område två år efter det att det europeiska patentverket har börjat utföra patenterbarhetsprövning av europeiska patentansökningar på ifrågavarande område. Också från dessa bestämmelser finns undantag i avdelning III. Ytterligare undantag görs i avdelning IV.

I avdelning III görs, som förut nämnts, undantag från bestämmelserna om skyldighet att avstå från att låta nationell patentmyndighet tjänstgöra som internationell myndighet enligt samarbetskonventionen. Undantag gäller för fördragsslutande stat vars officiella språk inte är något av handläggningsspråken vid det europeiska patentverket (engelska, franska eller tyska). Sådan stats patentmyndighet får utföra både internationell nyhetsgranskning och internationell förberedande patenterbarhetsprövning såvitt avser ansökningar från sökande som är medborgare i eller har hemvist eller säte i den staten eller i angränsande stat som har tillträtt den europeiska patentkonventionen.²

Enligt avdelning III får vidare förvaltningsrådet tillåta att patentmyndighet i fördragsslutande stat utför nyhetsgranskning och förberedande patenterbarhetsprövning såvitt gäller ansökningar från sökande som är medborgare i eller har hemvist eller säte i icke fördragsslutande stat, om den staten har samma officiella språk som den fördragsslutande

¹ Detta innebär att det västtyska patentverkets nuvarande Berlinfilial införlivas i det europeiska patentverket. Antalet granskare vid den filialen den 5 oktober 1973 var 53. Enligt föreliggande utkast till överenskommelse mellan Förbundsrepubliken Tyskland och den europeiska patentorganisationen torde hela denna personal anställas vid det europeiska patentverket från det att verket öppnas.

² Denna undantagsbestämmelse togs in i protokollet sedan krav härom hade framställts av de nordiska länderna. Om Sverige tillträder den europeiska patentkonventionen blir det på grund av denna bestämmelse möjligt för det svenska patentverket att tjänstgöra som internationell nyhetsgranskningsmyndighet och myndighet för internationell förberedande patenterbarhetsprövning för ansökningar från svenska sökande och sökande i de övriga nordiska staterna i den mån dessa stater tillträder den europeiska patentkonventionen.

Frågan om det svenska patentverket skulle kunna tjänstgöra som internationell myndighet även för sökande från nordisk stat som inte tillträtt den europeiska patentkonventionen behandlades vid interimskommitténs möte i Bryssel den 8—12 september 1975. Interimskommittén uttalade därvid att centraliseringsprotokollet inte torde hindra det svenska patentverket att ta emot och handlägga internationella patentansökningar från samtliga nordiska stater även om alla dessa stater ännu inte tillträtt den europeiska patentkonventionen.

staten och de internationella patentansökningarna är avfattade på detta gemensamma språk.¹

För att inom det europeiska patentsystemets ram få till stånd en harmonisering av nyhetsgranskningen skall enligt samarbetskonventionen samarbete äga rum mellan det europeiska patentverket och sådan nationell patentmyndighet i en till den europeiska patentkonventionen ansluten stat som jämsides med det europeiska patentverket får tjänstgöra som internationell nyhetsgranskningsmyndighet enligt samarbetskonventionen. Detta samarbete skall grundas på ett särskilt avtal, som kan behandla bl. a. granskningsmetoder och utbyte av nyhetsgranskningstjänster samt rekrytering och utbildning av granskare.

I avdelning IV finns bestämmelser om att det europeiska patentverket under en övergångstid får uppdra åt nationell patentmyndighet i fördragsslutande stat att utföra viss handläggning av europeiska patentansökningar. Detta får ske för att underlätta för denna myndighet att anpassa sig till de förhållanden som uppstår när det europeiska patentverket börjar sin verksamhet. Sådant uppdrag får avse den förberedande handläggning på prövningsavdelning som enligt konventionen får utföras av en granskare (avdelning IV.1)² samt nyhetsgranskning (avdelning IV.2).

Uppdrag att utföra de uppgifter som avser förberedande handläggning på prövningsavdelning får anförtros endast åt nationell patentmyndighet som kan utföra handläggning på något av det europeiska patentverkets officiella språk och endast såvitt avser europeiska patentansökningar som är avfattade på detta språk. Sådana uppdrag får inte avse mer än sammanlagt 40 procent av det sammanlagda antalet europeiska patentansökningar. Förvaltningsrådet bestämmer om fördelningen av dessa uppdrag mellan de fördragsslutande staterna. Uppgifter som anförtros viss stats patentmyndighet får inte avse mer än högst en tredjedel av det sammanlagda antalet ingivna ansökningar. Myndighet som utför sådant uppdrag får också utföra internationell förberedande patenterbarhetsprövning enligt samarbetskonventionen.

Nyhetsgranskningsuppdrag får tilldelas nationell patentmyndighet för att minska de svårigheter som kan uppstå för myndigheten till följd av de fördragsslutande staternas skyldighet att för sina patentmyndigheters del avstå från att tjänstgöra som myndighet för internationell nyhetsgranskning. Sådant uppdrag får tilldelas endast patentmyndighet i stat vars officiella språk är något av det europeiska patentverkets officiella språk. Dessutom krävs att vederbörande patentmyndighet uppfyller de krav som uppställs i samarbetskonventionen för att utses till internationell nyhetsgranskningsmyndighet. Nyhetsgranskningsuppdrag skall dock lämnas ut bara i den mån det är förenligt med verksamhetens behöriga gång vid det europeiska patentverket.

Uppdrag av det slag som avses i avdelning IV får lämnas för en tid

¹ Denna bestämmelse tillkom efter önskemål från Portugal och Spanien. Den avsågs kunna bli tillämplig på internationella patentansökningar från Brasilien och Argentina.

² Den handläggning på prövningsavdelning som föregår det slutliga beslutet skall enligt artikel 18.2 i regel utföras av en granskare.

av 15 år från det att det europeiska patentverket öppnas. Under de sista fem åren av denna tid skall uppdragens omfattning minska, i princip med en femtedel årligen.

Avdelning V innehåller bestämmelser om rätt för filial till det nuvarande internationella patentinstitutet att utföra nyhetsgranskning av europeiska patentansökningar. Sådan filial får, såvitt gäller ansökningar som ges in av den som är medborgare i eller har hemvist i den stat i vilken filialen är belägen, utföra nyhetsgranskning av europeiska patentansökningar på grundval av tillgängligt granskningsmaterial på den statens officiella språk. Sådan granskning får dock inte försena handläggningen eller förorsaka extra kostnader för den europeiska patentorganisationen. Filialen kan få utföra nyhetsgranskning i den omfattning som nu angivits också beträffande andra europeiska patentansökningar, om sökanden begär det och betalar för denna granskning. Detta får dock ske endast till dess den nyhetsgranskning som utförs av det europeiska patentverket omfattar även detta granskningsmaterial.

Förvaltningsrådet får medge att den rätt att utföra nyhetsgranskning som föreskrivs i avdelning V får utsträckas till att gälla nationell patentmyndighet i fördragsslutande stat som inte som officiellt språk har något av det europeiska patentverkets officiella språk.

Det europeiska patentverkets nyhetsgranskning skall enligt avdelning VI efter hand i princip utvidgas till att omfatta patentlitteratur och annan i sammanhanget relevant litteratur från alla fördragsslutande stater. Det ankommer på förvaltningsrådet att på grundval av en utredning rörande de tekniska och ekonomiska aspekterna besluta om sådan utvidgning.

I avdelning VII föreskrivs att centraliseringsprotokollet gäller före däremot stridande bestämmelser i själva konventionen.

Sådant beslut av förvaltningsrådet som avses i centraliseringsprotokollet skall enligt avdelning VIII fattas med trefjärdedels majoritet. Vid sådan röstning skall rösterna vägas enligt artikel 36 i konventionen.

4 Konventionen om marknadspatent

Som har framgått av redogörelsen för den europeiska patentkonventionen (avsnitt 3.2.9) får en grupp stater som har tillträtt denna konvention bestämma att europeiskt patent får meddelas endast gemensamt för alla dessa stater (art. 142). Som förutsättning härför gäller dock att denna grupp stater har slutit särskild överenskommelse om att europeiskt patent som har meddelats för dessa stater skall ha en enhetlig karaktär. Mellan EG:s medlemsstater har träffats en sådan överenskommelse genom den konvention som den 15 december 1975 avslutades i Luxemburg, konventionen om europeiskt patent för den gemensamma marknaden (marknadspatentkonventionen).

Genom marknadspatentkonventionen införs i de fördragsslutande staterna ett gemensamt rättssystem för patent som meddelas för dessa stater enligt den europeiska patentkonventionen och för europeiska patentansökningar som omfattar sådan stat (art. 1). Europeiskt patent som har meddelats för de stater som har tillträtt marknadspatentkonventionen benämns marknadspatent (art. 2).

Marknadspatentet är enhetligt och autonomt (art. 2). Enhetligheten innebär att patentet får samma rättsverkan i samtliga fördragsslutande stater och att det kan meddelas, överlåtas, upphävas eller förfalla endast för samtliga dessa stater. Den autonoma karaktären består i att patentet i princip regleras utslutande av bestämmelserna i marknadspatentkonventionen och den europeiska patentkonventionen. Det är dock att märka att enligt uttrycklig föreskrift i marknadspatentkonventionen (art. 93) bestämmelserna i fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen (Romfördraget) tillämpas utan hinder av marknadspatentkonventionen.

Enligt marknadspatentkonventionen får europeisk patentansökan i princip inte avse enstaka EG-stater utan måste omfatta samtliga stater som tillhör EG. Söks i sådan ansökan patent för endast viss EG-stat eller för vissa EG-stater, skall ansökningen trots detta anses omfatta samtliga EG-stater (art. 3). Europeiskt patent för EG-stat får sålunda meddelas endast i form av marknadspatent som omfattar samtliga EG-stater. Under en övergångstid får dock europeiskt patent meddelas för viss EG-stat eller vissa EG-stater, om sökanden begär det. EG:s ministerråd beslutar när denna övergångstid skall upphöra. För beslut att övergångstiden skall upphöra mindre än tio år från marknadskonventionens ikraftträdande krävs enhälligt beslut av ministerrådet och för upphörande vid senare tidpunkt beslut med kvalificerad majoritet (art. 86.1.4 och 5).

Marknadspatentkonventionen inskränker inte EG-staternas rätt att meddela nationella patent, dvs. att låta patent meddelas av nationell patentmyndighet (art. 6).

Den ensamrätt som erhålls genom ett marknadspatent anges i konventionen genom en uttömmande uppräknings av de åtgärder i fråga om en patenterad uppfinning som i princip är förbehållna patenthavaren. Denna uppräknings omfattar både handlingar som utgör direkt utnyttjande av uppfinningen (direkt patentinfrång) och handlingar som utgör indirekt utnyttjande av denna (medelbart patentinfrång).

I fråga om det direkta patentinfrånget innebär enligt marknadspatentkonventionen (art. 29) ensamrätten att annan än patenthavaren inte utan dennes lov får tillverka, utbjuda, bringa i omsättning eller använda patentskyddat alster eller införa eller lagra alstret för sådant ändamål. Ensamrätten innebär vidare förbud för annan än patenthavaren att använda patentskyddat förfarande eller, om han vet eller det med hänsyn till omständigheterna är uppenbart att användning av förfarandet inte får äga rum utan patenthavarens samtycke, att utbjuda förfarandet för användning i fördragsslutande stat. Ensamrätten innebär slutligen att annan än patenthavaren inte får utbjuda, bringa i omsättning, använda eller införa alster som har framställts direkt genom patentskyddat förfarande eller lagra sådant alster för dylikt ändamål.

När det gäller medelbart patentinfrång innebär ensamrätten enligt marknadspatentkonventionen (art. 30) att annan än patenthavaren inte utan dennes lov får i fördragsslutande stat, åt någon som inte är berättigad att utnyttja den uppfinning som skyddas av patentet, tillhandahålla eller erbjuda sig att tillhandahålla medel för utövande av uppfinningen i fördragsslutande stat, om detta medel hänför sig till något väsentligt i uppfinningen. Ensamrätten omfattar dock endast de fall då den som tillhandahåller eller erbjuder sig att tillhandahålla detta medel vet att medlet är lämpat och avsett att användas vid utövande av uppfinningen eller det med hänsyn till omständigheterna är uppenbart att detta är fallet. Är medlet en i handeln allmänt förekommande vara ("staple commercial products"), utgör sådant tillhandahållande eller erbjudande som nyss nämnts patentinfrång endast om den som tillhandahåller eller erbjuder sig att tillhandahålla medlet uppmanar ("induces") den åt vilken medlet tillhandahålls att begå handling som enligt konventionen utgör direkt patentinfrång.

Ensamrätten omfattar inte sådant utnyttjande av patentskyddad uppfinning för enskilt bruk som inte sker yrkesmässigt och inte heller experiment med den patentskyddade uppfinningen (art. 31). Vidare får patenterad uppfinning fritt användas ombord på transportmedel som tillfälligt inkommer på fördragsslutande stats område. Slutligen undantas från ensamrätten tillredning av läkemedel på apotek enligt förskrivning av läkare i enskilda fall och åtgärder med sålunda tillrett läkemedel.

Den genom marknadspatentet erhållna ensamrätten omfattar inte åtgärd med patentskyddat alster, om patenthavaren eller annan med dennes uttryckliga samtycke har fört ut detta alster på marknaden i någon fördragsslutande stat (art. 32). Den som i en EG-stat har köpt patent-

skyddat alster från patenthavaren eller någon som har dennes medgivande att sälja alstret får sålunda utan hinder av ensamrätten införa och utnyttja alstret även i övriga EG-stater. Enligt konventionen gäller motsvarande inskränkning i den ensamrätt som nationellt patent ger patenthavaren i den stat där patentet har meddelats (art. 81.1). Som förutsättning härför gäller att patenthavaren eller annan med patenthavarens uttryckliga samtycke har fört ut det patentskyddade alstret på marknaden i någon fördragsslutande stat. De inskränkningar i ensamrätten som här avses gäller dock inte om det enligt gemenskapsrätten ("Community law") föreligger skäl att låta ensamrätten omfatta åtgärd med patentskyddat alster i de fall som nu avses.¹

När det gäller för användarrätt jämföras marknadspatent med nationellt patent. Sålunda skall i fråga om uppfinning som omfattas av marknadspatent i fördragsslutande stat medges samma för användarrätt som där hade kunnat erhållas om uppfinningen hade omfattats av nationellt patent (art. 38).² För användarrätt till sådan uppfinning är begränsad till den stat i vilken den har uppstått.

Enligt konventionen ger ansökan om marknadspatent skadeståndsrättsligt skydd under viss del av ansökningstiden, under förutsättning att ansökningen leder till patent. Sökanden har sålunda rätt till en med hänsyn till omständigheterna skälig ersättning av den som, under tiden mellan ansökningens publicering och patentmeddelandet, olovligen utnyttjar uppfinning som omfattas av ansökan om marknadspatent (art. 34.1). För utnyttjande som sker efter patentmeddelandet bestäms skadestånd och eventuellt straff för patentintrång enligt nationell lag.

Fördragsslutande stat har rätt att som villkor för skadeståndsrättsligt skydd kräva översättning av patentkraven till den statens officiella språk, om handläggningspråket för ifrågavarande ansökan inte är officiellt språk i den staten (art. 34.2). Sådan översättning skall enligt sökandens val ges in till myndighet i den staten, vilken myndighet skall publicera översättningen, eller tillställas den som utövar uppfinningen i den staten. Ansökningen får inte skadeståndsrättsligt skydd när det gäller utnyttjande i den staten förrän sökanden har fullgjort vad som krävs i detta avseende.

För att marknadspatent skall bli giltigt, måste sökanden inom viss tid ge in översättning av patentkraven till samtliga EG-staters officiella språk (art. 33.1). Vidare har fördragsslutande stat möjlighet att genom reservation i samband med att den undertecknar eller ratificerar konventionen förbehålla sig rätten att kräva översättning av patentets beskrivning till den statens officiella språk (art. 88). I stat som har ställt upp sådant krav kan patenthavaren inte göra marknadspatentet gällan-

¹ Det bör anmärkas att EG-domstolen redan innan marknadspatentkonventionen antogs i ett antal domar har fastslagit att försök att hindra handel mellan EG-staterna under åberopande av immaterialrätter i stor utsträckning strider mot Romfördraget; se särskilt EG-domstolens dom den 31 oktober 1974 i målet Centrafarm B. V. mot Sterling Drug Inc.

² I en resolution som antogs vid konventionens undertecknande uttalar EG-staterna att de har beslutat att i god tid påbörja arbetet på en revision av konventionen för att skapa en enhetlig för användarrätt i samtliga fördragsslutande stater.

de mot annan, om översättning till den statens officiella språk inte har ingivits till det europeiska patentverket. Om översättningen ges in inom tre månader från den dag då kungörelsen om patentmeddelandet publicerades får dock patenthavaren göra patentet gällande redan från nämnda dag. Ges översättningen in senare, kan patentet inte göras gällande förrän översättningen har ingivits. I detta fall har patenthavaren i fråga om utnyttjande som äger rum efter dagen för nämnda publicering men innan översättning har ingivits endast rätt till skälig ersättning. Om översättning ges in mer än tre år nio månader efter nämnda dag, får den som innan översättningen gavs in utnyttjade den uppfinning som omfattas av patentet eller hade vidtagit väsentliga åtgärder för sådant utnyttjande utan hinder av patentet fortsätta att utnyttja uppfinningen på skäliga villkor. Fördragsslutande stats rätt att kräva översättning av beskrivning kan upphävas genom enhälligt beslut av EG:s ministerråd.

Det bör påpekas att översättning av patentkrav i ansökan om marknadspatent och översättning av patentkrav och beskrivning i sådant patent inte äger vitsord. Det språk som är eller var handläggningsspråk vid det europeiska patentverket äger nämligen alltid vitsord i samtliga stater som har tillträtt marknadspatentkonventionen.

Talan om intrång i marknadspatent prövas av nationell domstol. Behörig att pröva sådan talan är domstol i den fördragsslutande stat där svaranden har hemvist eller, om han inte har hemvist i sådan stat, domstol i den fördragsslutande stat där han driver rörelse (art. 69). Om svaranden inte vare sig har hemvist eller driver rörelse i fördragsslutande stat, prövas sådan talan av domstol i den fördragsslutande stat där käranden har hemvist eller, om han saknar hemvist i sådan stat, av domstol i den fördragsslutande stat där han driver rörelse. Om inte någon av parterna vare sig har hemvist eller driver rörelse i fördragsslutande stat, prövas talan av domstol i Förbundsrepubliken Tyskland. Domstol som är behörig enligt någon av dessa bestämmelser får pröva talan rörande varje intrång som har ägt rum i någon fördragsslutande stat. Talan om intrång får också prövas av domstol i stat där intrång har ägt rum, även om svaranden inte vare sig har hemvist eller driver rörelse i den staten, men i sådant fall omfattar domstolens behörighet endast intrång som har ägt rum i den staten.¹

Mål om intrång får på yrkande av part förklaras vilande, om invändning mot eller fråga om upphävande eller begränsning av marknadspatentet är under prövning i det europeiska patentverket (art. 77). Upphäver det europeiska patentverket inte patentet, skall det när patentets slutliga lydelse har fastställts avge yttrande rörande patentskyddets omfattning. Domstol som prövar talan om intrång i marknadspatent får all-

¹ Som framgår av det följande prövas fråga om ogiltighet av marknadspatent vid det europeiska patentverket. I anledning av de svårigheter som uppkommer till följd av att såvitt avser marknadspatent talan om intrång och talan om ogiltighet inte prövas av samma organ antog EG-staterna i samband med konventionens undertecknande en resolution, enligt vilken de har beslutat att snarast inleda arbetet på att lösa dessa svårigheter. Enligt resolutionen skall denna fråga regleras i ett protokoll som skall antas innan någon sådan talan har väckts och senast inom tio år från konventionens undertecknande.

tid begära yttrande från det europeiska patentverket rörande patent-skyddets omfattning.

På patenthavarens begäran kan marknadspatent begränsas (art. 52). Patenthavaren skall i så fall ange den önskade begränsningen, varefter det europeiska patentverket prövar om det således begränsade patentet är giltigt.

Fråga om ogiltigförklaring av marknadspatent prövas av det europeiska patentverket vid särskilda enheter som upprättas för detta ändamål (art. 9 och 10). De ogiltighetsgrunder som får åberopas är alla de som anges i artikel 138.1 i den europeiska patentkonventionen (art. 57). Vidare får marknadspatent förklaras ogiltigt för viss fördragsslutande stat, om det har meddelats trots att det inte uppfyller kravet på nyhet i förhållande till nationellt patent eller nationell patentsökan med tidigare ansöknings- eller prioritetsdag. Föreligger ogiltighetsgrund endast i fråga om del av marknadspatent, skall ogiltigförklaring ske genom motsvarande begränsning av patentet. Begränsningen får göras genom ändring av patentkraven, beskrivningen eller ritningarna.

En av ogiltighetsgrunderna är att patenthavaren inte är vare sig uppfinnaren eller dennes rättsinnehavare. Den som har bättre rätt till patentet kan i sådant fall, i stället för att yrka att patentet skall förklaras ogiltigt, begära att patentet skall överföras på honom (art. 27). Fråga om överföring av patent prövas av nationell domstol med verkan för alla fördragsslutande stater.

Genom att avge reservation vid undertecknandet eller ratificeringen av konventionen kan fördragsslutande stat förbehålla sig rätten att under en övergångstid låta domstol i den staten som prövar talan om intrång i marknadspatent pröva även patentets giltighet i den staten, om parterna medger detta (art. 90). Ogiltigförklaring får i sådant fall ske endast på någon av de grunder som hade fått åberopas som ogiltighetsgrund vid det europeiska patentverket. Sådan reservation gäller under högst tio år från konventionens ikraftträdande. EG:s ministerråd kan dock med kvalificerad majoritet förlänga denna övergångstid med högst fem år.

Patenthavare kan upplåta licens för utnyttjande av uppfinning som omfattas av marknadspatent. Licens kan avse hela patentet eller del av detta. Licens kan vidare avse hela det område inom vilket marknadspatentet gäller eller del av detta område (art. 43.1). Har licens som avser patentskyddat alster upplåtits för endast del av detta område, får den som har köpt alstret av licenshavaren fritt införa och utnyttja detta inom hela konventionsområdet (art. 32).

Enligt konventionen får licens upplåtas i form av ensamlicens eller i form av enkel licens (art. 43.1). Det bör emellertid anmärkas att enligt EG-kommissionens uppfattning upplåtelse av ensamlicens i regel strider mot bestämmelserna i Romfördraget rörande fri konkurrens och fria varurörelser. Enligt kommissionen skulle ensamlicens dock kunna godtas i

vissa fall, t. ex. om licenshavaren därigenom stimuleras att ge sig in på en marknad som licensgivaren inte tidigare har givit sig in på.¹

Överlåtelse av patent och upplåtelse av licens får inte verkan mot tredje man som är i god tro förrän den har antecknats i det särskilda register över marknadspatent som skall föras av det europeiska patentverket (art. 40.3 och 43.3).

Fråga om meddelande av tvångslicens för utnyttjande i viss fördragsslutande stat av uppfinning som omfattas av marknadspatent avgörs enligt den statens lag (art. 46.1). Tvångslicens får dock inte meddelas i en fördragsslutande stat på grund av att den uppfinning som omfattas av marknadspatentet inte utövas i tillräcklig omfattning i den staten, om det patentskyddade alstret tillverkas i annan fördragsslutande stat och detta alster finns tillgängligt på marknaden i den stat för vilken tvångslicens begärs i tillräcklig omfattning för att tillgodose dess behov (art. 47). Denna inskränkning i rätten att meddela tvångslicens gäller dock inte tvångslicens meddelad i allmänt intresse. Det är att märka att marknadskonventionen innehåller motsvarande bestämmelser rörande tvångslicens såvitt avser nationella patent (art. 82).

Genom reservation som avges vid konventionens undertecknande eller ratificering kan fördragsslutande stat förbehålla sig rätten att inte beakta dessa inskränkningar i rätten att meddela tvångslicens (art. 89). Sådan reservation gäller under högst tio år från konventionens ikraftträdande. EG:s ministerråd kan dock genom beslut med kvalificerad majoritet förlänga denna tid med högst fem år. I samband med konventionens undertecknande antog EG-staterna en resolution av innebörd att de snarast skall utarbeta gemensamma bestämmelser rörande tvångslicens i fråga om marknadspatent. Så snart sådana gemensamma bestämmelser har trätt i kraft, upphör reservation av det slag som här avses att gälla (art. 89.3).

Inom den europeiska patentorganisationens förvaltningsråd bildar företrädarna för de stater som har tillträtt marknadspatentkonventionen och företrädare för EG-kommissionen ett särskilt utskott, som beslutar i frågor rörande marknadspatentkonventionen, dess administration och finansiering (art. 15).² Inom det europeiska patentverket upprättas särskilda organ för handläggning av vissa frågor rörande marknadspatent, nämligen ogiltighetsavdelningar, ogiltighetskammare och en patentförvaltningsavdelning (art. 7). Ogiltighetsavdelning är första instans för prövning av frågor om bl. a. ogiltighet och begränsning av marknadspatent (art. 9). Ogiltighetskammare prövar besvär över beslut av ogiltighetsavdelning och avger yttrande till nationell domstol i mål rörande intrång i marknadspatent (art. 10). Beslut av ogiltighetskammare kan i vissa fall överklagas till EG-domstolen i Luxemburg (art. 63). Uppkom-

¹ Se EG-kommissionens beslut den 9 juni 1972 (Davidsson Rubber Company, Official Journal of the European Communities Vol 15, No L 143, s. 31), den 18 juli 1975 (Kabelmetal-Luchaire, Official Journal, Vol 18, No L 222, s. 34), den 25 juli 1975 (Bronbemaling/Heidemaatschappij, Official Journal, Vol 18, No L 249, s. 27) och den 2 december 1975 (AOIP/Beyrard, Official Journal, Vol 19, No L 6 s. 8).

² Företrädaren för EG-kommissionen saknar rösträtt i det särskilda utskottet.

mer vid nationell domstol fråga rörande tolkning av marknadspatentkonventionen eller av vissa bestämmelser i den europeiska patentkonventionen, får domstolen hänskjuta frågan till EG-domstolen (art. 73). Kan den nationella domstolens beslut inte överklagas, skall den underställa EG-domstolen dylika frågor.

De särskilda organen har samma officiella språk som det europeiska patentverkets övriga organ, dvs. engelska, franska och tyska (art. 14).

Inför de särskilda organen får som ombud i princip användas endast den som är upptagen i det europeiska patentverkets förteckning över auktoriserade ombud och som dessutom är medborgare i eller driver rörelse eller har anställning i stat som har tillträtt marknadspatentkonventionen (art. 64.2). Den som är upptagen i denna förteckning men inte uppfyller något av de övriga nämnda villkoren får dock företräda part inför de särskilda organen, om han är den som senast företrädde parten vid handläggning enligt den europeiska patentkonventionen rörande ifrågavarande marknadspatent eller den patentansökan på vilken marknadspatentet grundas. Som ytterligare förutsättning gäller dock att den stat i vilken ombudet är medborgare eller i vilken han driver rörelse eller har anställning tillämpar sådana bestämmelser i fråga om rätt att uppträda som ombud vid den statens nationella patentmyndighet som såvitt avser reciprocitet överensstämmer med de föreskrifter som förvaltningsrådets särskilda utskott kan utfärda.

Marknadspatentkonventionen träder i kraft tre månader efter det att samtliga de stater som har undertecknat konventionen (samtliga EG-stater) har ratificerat den (art. 98).¹ I samband med att dessa stater den 15 december 1975 undertecknade konventionen avgav de en förklaring av innebörd att de avser att ratificera marknadspatentkonventionen så att den träder i kraft så snart som möjligt efter det att den europeiska patentkonventionen har trätt i kraft. Marknadspatentkonventionen har hittills inte tillträtts av någon stat.

Stat som i framtiden blir medlem i EG måste ansluta sig till marknadspatentkonventionen (art. 95). Stat som inte tillhör EG men har tillträtt den europeiska patentkonventionen och som bildar tullunion eller har frihandelsavtal med EG får genom enhälligt beslut av EG:s ministerråd inbjudas till förhandlingar om särskilt avtal som skall göra det möjligt att tillämpa konventionen för denna stat (art. 96). I avtalet skall de närmare villkoren för denna tillämpning anges.

¹ Enligt beslut av EG:s ministerråd den 15 december 1975 skall EG:s medlemsstater tillträda konventionen.

5 Tidigare remissyttranden rörande den europeiska patentkonventionen

Det konventionsutkast som låg till grund för 1973 års diplomatiska konferens i München har som tidigare nämnts (avsnitt 2) remissbehandlats i Sverige. Som sitt yttrande över konventionsutkastet framlade kommittén den tidigare nämnda promemorian Den europeiska patentkonventionen, konsekvenser för svenskt patentväsen (H 1973: 1, stencil). Även denna promemoria remissbehandlades.

I promemorian uttalade kommittén att utkastet till konvention och övriga överenskommelser enligt dess mening utgjorde en god grundval för skapandet av en europeisk patentgemenskap och att Sverige borde ansluta sig till denna gemenskap. Kommittén framhöll emellertid med anledning av utkastet till centraliseringsprotokoll att det svenska patentverkets möjlighet att efter tillträdet till konventionen ge uppfinnare och näringsliv erforderlig service bäst gagnades om det svenska patentverket fick tjänstgöra som internationell nyhetsgranskningsmyndighet och myndighet för internationell förberedande patenterbarhetsprövning.

Yttranden över konventionsutkastet och kommitténs promemoria avgavs av Svea hovrätt, Stockholms tingsrätt, försvarets civilförvaltning, socialstyrelsen, televerket, statskontoret, riksrevisionsverket, juridiska fakulteten vid Stockholms universitet, lantbruksstyrelsen, statens livsmedelsverk, kommerskollegium, patent- och registreringsverket, näringsfrihetsombudsmannen, statens nämnd för arbetstagares uppfinningar, styrelsen för teknisk utveckling, statens råd för vetenskaplig information och dokumentation, patentpolicykommittén, regeringsrätten, Kooperativa förbundet, Läkemedelsindustriföreningen, Svensk industriförening, Svenska arbetsgivareföreningen, Svenska föreningen för industriellt rättsskydd, Svenska industriens patentingenjörers förening, Svenska patentombuds-föreningen, Svenska uppfinnareföreningen, Ingenjörförbundet TLI, Svenska ingenjörssamfundet, Sveriges advokatsamfund, Sveriges hantverks- och industriorganisation, Sveriges industriförbund, Landsorganisationen, Sveriges akademikers centralorganisation och Tjänstemännens centralorganisation.¹

Planerna på ett europeiskt patentsamarbete enligt konventionsutkastet fick ett gynnsamt mottagande hos flertalet remissinstanser och det

¹ Patent- och registreringsverket, patentpolicykommittén, regeringsrätten, Svensk industriförening och Sveriges hantverks- och industriorganisation yttrade sig endast över konventionsutkastet. Riksrevisionsverket och Landsorganisationen avgav yttrande endast över patentpolicykommitténs promemoria. Övriga remissinstanser yttrade sig över såväl konventionsutkastet som promemorian.

alldeles övervägande antalet remissinstanser tillstyrkte att Sverige skulle tillträda en konvention med föreslaget innehåll. Ett antal remissinstanser framhöll emellertid att möjligheten för det svenska patentverket att även efter ett svenskt tillträde till den europeiska patentkonventionen verka som internationell nyhetsgranskningsmyndighet och myndighet för internationell förberedande patenterbarhetsprövning enligt samarbetskonventionen var mycket betydelsefull för svenskt näringsliv och svenskt patentväsen. Åtskilliga remissinstanser framhöll att det svenska patentverkets möjlighet att i framtiden få tillräckliga resurser för att kunna ge näringsliv och uppfinnare fullgod service var starkt beroende av om det svenska patentverket fick utföra nyhetsgranskning enligt samarbetskonventionen. Svenska uppfinnareföreningen och svenska patentombuds-föreningen ansåg t. o. m. detta så viktigt att enligt deras uppfattning lämpligheten av ett svenskt tillträde till den europeiska patentkonventionen kunde ifrågasättas, om det svenska patentverket inte fick rätt att utföra sådan granskning resp. prövning. Vidare riktade några remissinstanser stark kritik mot den reglering av uppfinnarens ställning som konventionsutkastet innehåll. Åtskilliga remissinstanser framförde också kritik mot konventionsutkastets reglering av frågan om patentkravens betydelse för patentskyddets omfattning (jfr avsnitt 10).

6 Utsikterna för den europeiska patentkonventionens och samarbetskonventionens ikraftträdande

Den europeiska patentkonventionen träder i kraft tre månader efter den dag då den har tillträtts av sex stater i vilka under år 1970 ingavs sammanlagt minst 180 000 patentansökningar.

I anslutning till en resolution av EG:s ministerråd den 17 december 1973 angående EG:s industripolitik avgav representanter för regeringarna i EG:s medlemsstater samma dag en gemensam förklaring, i vilken de förpliktade sig att vidta alla erforderliga åtgärder för att den europeiska patentkonventionen och marknadspatentkonventionen skulle kunna träda i kraft vid sådan tidpunkt att det europeiska patentverket kunde påbörja sin verksamhet under år 1976.¹ Detta tidsschema har dock inte kunnat hållas. Vid sammanträde med den tidigare (avsnitt 3.2) nämnda interimskommittén har EG-staterna förklarat att de avser att ratificera den europeiska patentkonventionen senast den 31 december 1976. Det är att märka att EG-staterna har frånfällt sin tidigare inställning att den europeiska patentkonventionen och marknadspatentkonventionen skall träda i kraft samtidigt.

Mot bakgrund av de uttalanden som har gjorts i interimskommittén anser sig patentpolicykommittén ha anledning anta att i vart fall Belgien, Danmark, Frankrike, Förbundsrepubliken Tyskland, Nederländerna och Storbritannien kommer att tillträda den europeiska patentkonventionen före 1976 års utgång. I dessa sex stater ingavs under år 1970 sammanlagt mer än 180 000 patentansökningar, det antal som krävs för konventionens ikraftträdande. Interimskommittén har i sitt arbete utgått från att konventionen kommer att träda i kraft den 1 april 1977. Enligt interimskommitténs tidsschema skall det europeiska patentverket i så fall börja sin verksamhet den 1 november 1977. Det ankommer enligt konventionen (art. 162.1) på förvaltningsrådet att på förslag av det europeiska patentverkets president bestämma från vilken dag europeiska patentansökningar får ges in. Mot bakgrund härav är det enligt patentpolicykommitténs uppfattning sannolikt att den europeiska patentkonventionen kommer att träda i kraft den 1 april 1977 och att det europeiska patentverket kommer att påbörja sin verksamhet under hösten samma år.

1975 års konvention mellan EG-staterna om marknadspatent träder i kraft tre månader efter det att den har ratificerats av samtliga EG-stater. Enligt patentpolicykommitténs uppfattning är det inte troligt att

¹ Official Journal of the European Communities, Vol 16. No C 117/15.

marknadspatentkonventionen kommer att träda i kraft under de närmaste åren.

I kommitténs förra betänkande behandlades utsikterna för samarbetskonventionens ikraftträdande (avsnitt 7). Där uttalade kommittén att samarbetskonventionen kunde förväntas träda i kraft under senare delen av år 1976 eller vid årsskiftet 1976/77. I anledning av vad som har förekommit sedan det förra betänkandet avgavs vill kommittén nu göra följande bedömning rörande utsikterna för samarbetskonventionens ikraftträdande.

Som framgår av det förra betänkandet träder samarbetskonventionen i kraft tre månader efter det att den har tillträtts av minst åtta stater, under förutsättning att minst fyra av dessa uppfyller något av tre i konventionen angivna krav rörande antalet patentansökningar.¹ Enligt den statistik som publiceras av WIPO:s internationella byrå² uppfyller f. n. följande tretton stater något av dessa krav: Australien, Belgien, Frankrike, Förbundsrepubliken Tyskland, Italien, Japan, Kanada, Nederländerna, Schweiz, Sovjetunionen, Storbritannien, Sverige och USA.

Samarbetskonventionen har hittills tillträtts av nio stater, nämligen Centralafrikanska republiken, Gabon, Kamerun, Madagaskar, Malavi, Senegal, Tschad, Togo och USA. Från japanskt och ryskt håll har uttalats starkt intresse för att delta i ett samarbete enligt samarbetskonventionen. Enligt vad som har uppgivits av WIPO:s internationella byrå torde Sovjetunionen komma att ratificera konventionen under hösten 1976. Enligt internationella byrån är det vidare troligt att Japan kommer att tillträda konventionen så snart Sovjetunionen har gjort detta. Vid den regeringskonferens i Luxemburg vid vilken marknadspatentkonventionen avslutades antog EG-staterna ett uttalande att dessa stater skall verka för ett tidigt ikraftträdande av samarbetskonventionen, helst så att den träder i kraft samtidigt med den europeiska patentkonventionen. Enligt uttalandet bör för varje enskild EG-stat ratificering av samarbetskonventionen ske samtidigt med ratificeringen av den europeiska patentkonventionen eller snarast därefter. I vart fall Belgien, Danmark, Frankrike, Förbundsrepubliken Tyskland och Storbritannien synes inrikta sig på att ratificera samarbetskonventionen före 1976 års utgång. Samarbetskonventionen kan därför förväntas träda i kraft i början av år 1977.

Som nämnts i kommitténs förra betänkande (s. 76) får stat som tillträder samarbetskonventionen avge förklaring att staten inte skall vara bunden av bestämmelserna i konventionen om internationell förberedande patenterbarhetsprövning (kap. II). Dessa bestämmelser träder i kraft först när tre stater som uppfyller något av de särskilda krav som nämnts ovan har tillträtt konventionen utan att avge sådan förklaring. I det förra betänkandet anfördes att såväl flera stater som åtskilliga intresseorganisationer hade intagit en negativ hållning till systemet med internationell förberedande patenterbarhetsprövning och att det därför syntes osäkert om konventionen i den delen skulle få någon större an-

¹ I fråga om dessa krav hänvisas till kommitténs förra betänkande, s. 75.

² Denna statistik avser år 1974.

slutning. USA har i samband med ratificeringen av konventionen i november 1975 avgivit förklaring av det slag som nyss nämnts, och det är troligt att även några av EG-staterna kommer att avge sådan förklaring.

Under den senaste tiden har emellertid från vissa utvecklingsländer framställts krav på att samarbetskonventionen skall träda i kraft även såvitt avser den del av konventionen som rör internationell förberedande patenterbarhetsprövning. Först härigenom skulle nämligen utvecklingsländerna få några väsentliga fördelar av samarbetskonventionen. Denna inställning från utvecklingsländernas sida har föranlett flera betydande industristater, bland dem vissa EG-stater, att uttala att de avser att tillträda samarbetskonventionen utan att göra undantag för bestämmelserna om internationell förberedande patenterbarhetsprövning. Det är därför sannolikt att även dessa bestämmelser kommer att träda i kraft inom en snar framtid. Det är emellertid att märka att en internationell patentansökan blir föremål för internationell förberedande patenterbarhetsprövning endast om sökanden begär det. Mot bakgrund av den negativa inställning till systemet med internationell förberedande patenterbarhetsprövning som vissa intresseorganisationer har intagit synes det därför troligt att detta system inte kommer att utnyttjas i sådan utsträckning att det får någon nämnvärd betydelse under i vart fall det första årtiondet efter samarbetskonventionens ikraftträdande.

7 Det europeiska patentverket; arbetsbelastning och ekonomi

En av de arbetsgrupper som har tillsatts av interimskommittén har som tidigare nämnts (avsnitt 2.2) till uppgift att utreda vissa ekonomiska frågor som har samband med inrättandet av den europeiska patentorganisationen. Arbetsgruppen har därvid använt sig av vissa uppskattningar rörande antalet ansökningar vid det europeiska patentverket som gjordes under förarbetet till den europeiska patentkonventionen. Dessa uppskattningar grundades på den s. k. trestatsteorin enligt vilken den som önskar erhålla skydd för en uppfinning i tre eller flera av de fördragslutande staterna kommer att söka patent för dessa stater genom europeisk patentansökan. Som närmare utvecklas i avsnitt 8.2 medför tillämpningen av trestatsteorin med utgångspunkt i 1970 års ansökningsantal att det europeiska patentverket årligen kommer att ta emot 40 000 europeiska patentansökningar.¹ Det antas att detta ansökningsantal kommer att uppnås sex år efter konventionens ikraftträdande.

Sedan år 1970 har i de flesta industristater en minskning av antalet patentansökningar ägt rum vid de nationella patentverken. Interimskommittén beslöt därför i mars 1976 att en ytterligare uppskattning av antalet europeiska patentansökningar skulle göras med utgångspunkt i 1975 års ansökningsantal vid de nationella patentverken och med tillämpning av trestatsteorin. Denna uppskattning torde komma att leda till ett årligt antal europeiska patentansökningar på lägst 30 000. En fullständig beräkning av kostnaderna i detta alternativ kommer inte att kunna redovisas av arbetsgruppen förrän under hösten 1976.

De uppgifter rörande det europeiska patentverkets ekonomi som lämnas i det följande hänför sig därför endast till de beräkningar som har gjorts av nämnda arbetsgrupp med utgångspunkt i att ansökningsantalet blir 40 000. Samtliga beräkningar grundas på 1975 års pris- och löneläge. Givetvis är de uppskattningar av det förväntade antalet ansökningar som har gjorts behäftade med avsevärd osäkerhet. Dessa uppskattningar torde dock ge tillfredsställande underlag för en ungefärlig bedömning av det europeiska patentverkets ekonomi.

Som tidigare nämnts skall den europeiska patentorganisationens utgifter enligt konventionen täckas av avgifter som tas ut av patentsökande och andra som deltar i förfarandet vid det europeiska patentverket samt av en andel i de årsavgifter som de fördragslutande staterna tar ut för

¹ Enligt trestatsteorin tillämpad på 1970 års statistik skulle antalet europeiska patentansökningar bli 35 869. Till detta antal har lagts en uppskattad ökning på tio procent.

europiska patent. Fördragsslutande stat skall sålunda av de avgifter som erläggs för upprätthållande av europeiska patent i den staten till den europeiska patentorganisationen betala en av förvaltningsrådet bestämd del (högst 75 procent) av denna avgift, dock minst ett av förvaltningsrådet bestämt belopp för varje patent.

Det europeiska patentverket skall sålunda i princip vara självbärande ekonomiskt. Under en uppbyggnadstid kommer dock kostnaderna för verksamheten inte att kunna täckas av de avgifter som verket under denna tid uppbär, och de fördragsslutande staterna skall därför under denna tid genom lån ställa medel till den europeiska patentorganisationens förfogande. Den arbetsgrupp som svarar för de ekonomiska frågorna har beräknat att den europeiska patentorganisationen kommer att behöva tillskott av medel under de första tio åren efter konventionens ikraftträdande. Dessa lån skall enligt arbetsgruppen återbetalas under en femtonårsperiod från och med det tolfte året och beräknas sålunda vara återbetalade 26 år efter konventionens ikraftträdande. Skulle organisationens budget något år inte kunna balanseras, är de fördragsslutande staterna också skyldiga att genom lån ställa medel till förfogande för att täcka underskottet. Sådana lån skall återbetalas snarast möjligt.

När det europeiska patentverket är fullt utbyggt, vilket antas vara fallet 16 år efter konventionens ikraftträdande, beräknas den europeiska patentorganisationens budget ha en omslutning på ca 360 milj. kr.¹ Av utgifterna beräknas ca 70 procent belöpa sig på personalkostnader (däri inberäknat sociala kostnader och sjukvårdskostnader)², ca 10 procent på kostnader för organisationens fastigheter (driftskostnader, räntor och amorteringar), ca 10 procent på kostnader för tryckning av organisationens publikationer m. m. och ca 10 procent på övriga omkostnader (däri inberäknat kostnader för den europeiska skolan).

Efter uppbyggnadstidens utgång beräknas den europeiska patentorganisationens intäkter till sammanlagt ca 450 milj. kr. När 25 år har flutit från konventionens ikraftträdande beräknas intäkterna ha stigit till ca 500 milj. kr, och samma intäktsbelopp antas gälla för tiden därefter. Dessa intäkter består till stor del, ca 200 milj. kr, av avgifter från sökande, patenthavare och andra parter (ansökningsavgifter, nyhets-

¹ Som nämnts i redogörelsen för centraliseringsprotokollet (avsnitt 3.2.15) kommer under en övergångstid på femton år viss handläggning av europeiska patentansökningar att äga rum vid de fördragsslutande staternas nationella patentmyndigheter. Även om 40 000 sådana ansökningar görs redan sjätte året efter konventionens ikraftträdande, behöver det europeiska patentverket därför inte vara utbyggt i München för fullständig handläggning av samtliga dessa ansökningar förrän sexton år efter ikraftträdandet.

² Det europeiska patentverket beräknas fullt utbyggt ha ca 2 200 anställda, varav ca 1 250 handläggare. Av dessa beräknas ca 900, varav ca 500 handläggare, tjänstgöra i Haag. Lönerna har beräknats att i genomsnitt ligga sex procent under lönenivån för personal anställd vid EG. För personal som tjänstgör i Haag har lönerna dock beräknats ligga på samma nivå som vid EG.

granskningsavgifter och avgifter för patenterbarhetsprövning).¹ Den andel av årsavgifterna för europeiska patent som de fördragsslutande staterna skall betala till organisationen antas börja inflyta det femte året efter konventionens ikraftträdande. Detta år beräknas denna andel uppgå till ca 3 milj. kr för att 25 år efter ikraftträdandet uppgå till ca 210 milj. kr.

Som nämnts skall de fördragsslutande staterna under uppbyggnadstiden genom lån ställa erforderliga medel till den europeiska patentorganisationens förfogande. Fördelningen av lånebeloppen mellan de fördragsslutande staterna sker i förhållande till antalet patentansökningar i resp. stat näst sista året före konventionens ikraftträdande och till det på grund härav förväntade antalet europeiska patentansökningar från vederbörande stat (art. 40). Enligt arbetsgruppens beräkningar kommer det sammanlagda lånebeloppet att uppgå till ca 280 milj. kr. Härav ankommer på Sverige 5,58 procent, dvs. ca 16 milj. kr. Lånen skall återbetalas med ränta som f. n. beräknas till 10 procent.²

I den härefter intagna tabellen redovisas arbetsgruppens beräkningar av den europeiska patentorganisationens intäkter och kostnader under de första 26 åren efter konventionens ikraftträdande. Som tidigare nämnts grundas beräkningarna på 1975 års pris- och löneläge. Vidare anges Sveriges andel i de lån som enligt dessa beräkningar måste ställas till organisationens förfogande under de första tio åren och de belopp som återbetalas till Sverige under tolfte—tjugusjätte åren.³

¹ Det förslag till avgiftsreglemente som har utarbetats av arbetsgruppen upp-
tar bl. a. följande avgiftsbelopp:

Ansökningsavgift	360 DM (ca 630 kr)
Designeringsavgift för varje stat som omfattas av ansökningen	115 DM (ca 205 kr)
Nyhetsgranskningsavgift	1 300 DM (ca 2 275 kr)
Avgift för patenterbarhetsprövning	765 DM (ca 1 340 kr)
Återupptagningsavgift	60 DM (ca 105 kr)
Besväravgift	200 DM (ca 350 kr)
Invändningsavgift	80 DM (ca 140 kr)
Avgift för patentmeddelandet	200 DM (ca 350 kr)
Tryckningsavgift	skall täcka kostnader för tryckning av patentskrifter, varför den kommer att bli beroende av ansökans omfattning

Årsavgifter under ansökningstiden	
år 3	300 DM (ca 525 kr)
år 4	400 DM (ca 700 kr)

² Lånen skall löpa med en ränta som föreslås beräknad efter ett vägt medeltal av de fördragsslutande staternas lägsta utlåningsräntor eller diskonton för resp. år. För år 1975 uppgick detta medeltal till ca 10 procent. Räntan skall omräknas varje år och är sålunda oberoende av den ränta som gällde vid den tidpunkt då lånet utbetalades.

³ I återbetalningsbeloppen ingår ränta. Vid beräkning av återbetalningarnas storlek har räntan på lånen antagits vara tio procent.

År	Intäkter (tusen DM)	Kostnader (tusen DM)	Resultat (tusen DM) (underskott - överskott +)	Sveriges andel av lån (låneutbetal- ning + återbetal- ning -) (tusen DM)
1	44 742	60 589	-15 847	+ 884
2	85 233	94 213	- 8 980	+ 501
3	113 698	122 153	- 8 455	+ 472
4	138 977	157 830	-18 853	+1 052
5	160 113	117 953	-17 840	+ 995
6	171 602	197 223	-25 731	+1 436
7	178 868	204 777	-25 909	+1 446
8	187 554	209 171	-21 617	+1 206
9	196 163	211 239	-15 076	+ 841
10	204 384	211 951	- 7 567	+ 422
11	212 724	212 173	+ 551	--
12	221 370	212 450	+ 8 920	- 31
13	230 598	212 778	+17 820	-- 498
14	239 787	212 923	+26 864	- 994
15	248 874	213 110	+35 764	-1 499
16	257 638	213 171	+44 467	-1 996
17	265 735	213 252	+52 483	-2 481
18	272 970	213 252	+59 718	-2 929
19	279 378	213 252	+66 126	-3 332
20	285 028	213 252	+71 776	-3 690
21	290 022	213 252	+76 770	-4 005
22	293 688	213 252	+80 436	-4 284
23	295 879	213 252	+82 627	-4 488
24	296 964	213 252	+83 712	-4 611
25	297 184	213 252	+83 932	- 611
26	297 184	213 252	+83 932	-

Slutligen bör anmärkas att om antalet ansökningar vid det europeiska patentverket inte kommer att uppgå till 40 000 per år, avgiftsbeloppen måste höjas i jämförelse med de avgiftsbelopp som har beräknats gälla vid ett ansökningsantal på 40 000. En minskning till 30 000 ansökningar per år har uppskattats kräva en ökning med högst 50 procent av avgiftsbeloppen. Avgifterna för nyhetsgranskning och tryckning skulle dock bli oförändrade. I detta fall blir det europeiska patentverkets behov av lån från de fördragsslutande staterna mindre i absoluta tal, huvudsakligen på grund av minskade lönekostnader.

8 Följder för det svenska patentverket av ett svenskt tillträde till den europeiska patentkonventionen och samarbetskonventionen

8.1 Utgångspunkter för kommitténs beräkningar

Som grund för en bedömning av följderna för det svenska patentverket av ett svenskt tillträde till konventionerna görs i det följande en jämförelse mellan å ena sidan följderna av ett svenskt tillträde till såväl den europeiska patentkonventionen som samarbetskonventionen och å andra sidan det läge som skulle uppstå om ingen av dessa konventioner kommer till stånd. Dessutom redovisas följderna av ett svenskt tillträde till endast samarbetskonventionen.

Som nämnts i det föregående (avsnitt 6) kan den europeiska patentkonventionen beräknas träda i kraft våren 1977. Det finns anledning anta att de stater som tillhör EG inte kommer att tillträda samarbetskonventionen så att den träder i kraft för dessa stater tidigare än den europeiska patentkonventionen. Eftersom flertalet utländska ansökningar om patent för Sverige härrör från EG:s medlemsstater, torde samarbetskonventionen inte få någon nämnvärd betydelse för arbetsbelastningen vid det svenska patentverket innan EG-staterna har tillträtt den, även om samarbetskonventionen skulle träda i kraft för Sveriges del före den europeiska patentkonventionen.

Det europeiska patentverket kommer inte att utföra en fullständig handläggning av europeiska patentansökningar avseende uppfinningar på alla tekniska områden omedelbart efter det att den europeiska patentkonventionen har trätt i kraft. Under en uppbyggnadsperiod kommer sålunda att gälla vissa begränsningar i fråga om det europeiska patentverkets skyldighet att utföra sådan handläggning (jfr. art. 162). Tanken är att nyhetsgranskning redan från början skall kunna ske av uppfinningar på alla tekniska områden medan patenterbarhetsprövningen under uppbyggnadsperioden successivt skall utvidgas till att omfatta uppfinningar på alla tekniska områden. I det tidigare nämnda centraliseringsprotokollet förutsätts att det europeiska patentverket i princip kommer att kunna utföra patenterbarhetsprövning på alla tekniska områden fem år efter det att konventionen har trätt i kraft.

I sina uppskattningar har kommittén utgått från att såväl samarbetskonventionen som den europeiska patentkonventionen träder i kraft för Sveriges del den 1 april 1977 och att det europeiska patentverket kommer att börja sin verksamhet den 1 november samma år. Vidare har kommittén antagit att den nedgång i antalet patentansökningar vid det svenska patentverket som ett tillträde till de båda konventionerna kom-

mer att medföra har avslutats senast år 1985. För tiden 1977—1985 antar kommittén att antalet ansökningar minskar i huvudsak linjärt. För tiden därefter förväntas antalet ansökningar inte att komma att understiga 1985 års nivå. Kommittén har gjort en uppskattning av antalet ansökningar år 1985 och den arbetsbelastning som svarar mot detta antal. Arbetsbelastningen vid patentverket når sin lägsta nivå först några år efter det att nedgången i antalet ansökningar har upphört. Denna fördröjning svarar mot den genomsnittliga handläggningstiden för en patentansökan. Denna tid är f. n. drygt tre år. Om denna tid inte ändras skulle arbetsbelastningen ha nått sin lägsta nivå i slutet av 1980-talet. Skulle konventionernas ikraftträdande fördröjas, förskjuts återverkningarna på arbetsbelastningen vid det svenska patentverket i motsvarande mån.

Som tidigare framhållits (avsnitt 6) är det troligt att systemet med internationell förberedande patenterbarhetsprövning enligt samarbetskonventionens kap. II kommer att träda i kraft inom en snar framtid. Anledningen härtill är främst utvecklingsländernas intresse av detta kapitel. Den kritik som har riktats mot detta kapitel från bl. a. internationella organisationer som företräder industri och patentombud kvarstår dock. Kommittén utgår därför från att de som söker patent genom internationell patentansökan inte i någon större omfattning kommer att utnyttja systemet med internationell förberedande patenterbarhetsprövning och att detta system inte kommer att få någon nämnvärd betydelse för arbetsbelastningen vid det svenska patentverket under i vart fall den första tioårsperioden efter samarbetskonventionens ikraftträdande. Som framgår av det följande kan dock detta system få större betydelse för arbetsbelastningen, om Sverige tillträder endast samarbetskonventionen. I sina uppskattningar för det fall att Sverige tillträder båda konventionerna har kommittén emellertid bortsett från den inverkan som systemet med internationell förberedande patenterbarhetsprövning skulle kunna få på arbetsbelastningen vid det svenska patentverket.

I sitt förra betänkande har kommittén föreslagit att om Sverige tillträder samarbetskonventionen, det svenska patentverket skall åta sig att tjänstgöra som internationell nyhetsgranskningsmyndighet enligt den konventionen. Som nämnts i avsnitt 3.2.15 får det svenska patentverket enligt centraliseringsprotokollet till den europeiska patentkonventionen vara internationell nyhetsgranskningsmyndighet för sökande från de övriga nordiska länderna. Under förutsättning att det svenska patentverket uppfyller det krav som uppställs i samarbetskonventionen i fråga om internationell nyhetsgranskningsmyndighet, nämligen att myndigheten har minst 100 heltidsanställda kvalificerade granskare, kan det enligt kommitténs uppfattning inte råda något tvivel om att det svenska patentverket av generalförsamlingen för den union som bildas av de stater som tillträder samarbetskonventionen skulle utses till internationell nyhetsgranskningsmyndighet, om begäran därom framställs från svensk sida.¹ I de följande beräkningarna har kommittén därför utgått från att patentverket kommer att utses till sådan myndighet.

¹ Detsamma gäller det svenska patentverkets möjlighet att utses till myndighet för internationell förberedande patenterbarhetsprövning, om samarbetskonventionens bestämmelser rörande sådan prövning träder i kraft.

8.2 Arbetsbelastningen vid det svenska patentverket

Under 1960-talet ägde en kraftig ökning rum av antalet patentansökningar som ingavs till det svenska patentverket. Sålunda ingavs år 1960 12 744 ansökningar, år 1965 17 079 ansökningar och år 1969 18 158 ansökningar. De senaste åren har emellertid denna utveckling brutits och en minskning av antalet ansökningar ägt rum. Antalet till det svenska patentverket ingivna ansökningar var sålunda år 1970 17 858, år 1971 17 007, år 1972 17 235, år 1973 17 634, år 1974 16 393 och år 1975 14 788. Samma tendens har förmärkts i de flesta viktigare industriländer.

Denna utveckling torde i första hand bero på det under dessa år rådande konjunkurläget och den därmed sammanhängande frågan om kostnaderna för patentering. Företrädare för det svenska näringslivet har framhållit att både patenteringskostnaderna och kostnaderna för att hävda en erhållen patenträtt mot den som gör intrång i patentet på senare år har vuxit snabbare än andra kostnader och att de nu har blivit så höga att även större företag noga måste pröva värdet av att söka patent på en uppfinning och överväga i vilka länder patent bör sökas. Det har emellertid också hävdats att internationella företag med stora resurser i flera länder inte har så stort behov av patent, utom när det gäller de viktigaste marknaderna.

Enligt kommitténs uppfattning är det för tidigt att avgöra i vad mån andra orsaker än konjunkurläget har haft påtaglig betydelse för minskningen av antalet patentansökningar. Kommittén utgår därför från att en återhämtning av ansökningsantalet kan komma att ske fram till år 1985. Antalet ansökningar vid det svenska patentverket skulle då vara ca 18 000 om varken samarbetskonventionen eller den europeiska patentkonventionen hade trätt i kraft. Därav antas 5 000 komma från svenska och 13 000 från utländska sökande. Detta motsvarar den fördelning som under senare år i huvudsak har rått i Sverige mellan antalet ansökningar med svensk och antalet ansökningar med utländsk sökande. Dessa antaganden rörande antalet patentansökningar utgör grunden för de siffermässiga uppskattningar angående arbetsbelastning och ekonomi som kommittén gör i det följande.

Inom interimskommittén har gjorts vissa uppskattningar rörande ansökningsantalet vid det europeiska patentverket. Dessa uppskattningar grundas på den s. k. trestatsteorin. Utgångspunkten för denna teori är att den som önskar erhålla skydd för en uppfinning i tre eller flera av de fördragsslutande staterna kommer att söka patent för dessa stater genom europeisk patentansökan. Med hjälp av en av WIPO förd statistik över patentansökningar har i fråga om de ansökningar som år 1970 gavs in av utländsk sökande i de stater som kan antas tillträda den europeiska patentkonventionen undersökts från vilket land de olika ansökningarna härrörde.

Vid denna undersökning framkom att under nämnda år det största antalet ansökningar med svensk sökande utomlands ingavs i Förbundsrepubliken Tyskland (971) och det näst största antalet i Storbritannien (843). Enligt trestatsteorin avser de i Storbritannien ingivna ansökningar-

na samma uppfinning som 843 av de 971 svenska ansökningarna i Förbundsrepubliken Tyskland. Dessa 971 ansökningar avser i sin tur samma uppfinningar som samma antal ansökningar gjorda i Sverige. Om den europeiska patentkonventionen hade varit i kraft år 1970, skulle därför enligt trestatsteorin svenska sökande ha givit in 843 ansökningar till det europeiska patentverket. Motsvarande beräkningar har utförts för övriga tilltänkta fördragsslutande stater.

Sökande i stat, som inte har tillträtt konventionen, antas enligt trestatsteorin ha intresse av att ge in europeisk patentansökan endast om han önskar erhålla patent på en uppfinning i minst tre fördragsslutande stater. Från stat som inte tillträtt konventionen kommer därför enligt trestatsteorin antalet europeiska patentansökningar att uppgå till det antal ansökningar som sökande i den staten år 1970 gjorde i den fördragsslutande stat i vilken de gjorde det tredje i ordningen största antalet ansökningar.

Sammanlagt skulle det europeiska patentverket med denna beräkningsmetod och 1970 års siffror få ta emot ca 36 000 ansökningar per år. För att säkerställa att det europeiska patentverket får tillräckliga resurser för att handlägga inkomna ansökningar har detta antal ökats med tio procent, varför antalet europeiska patentansökningar har uppskattats till ca 40 000.¹ Patentpolicykommitténs uppskattning i det följande av arbetsbelastningen vid det svenska patentverket grundas på antagandet att det europeiska patentverket kommer att ta emot ca 40 000 ansökningar per år.

I det förberedelsearbete som ägde rum före avslutandet av den europeiska patentkonventionen utgick man från antagandet att en europeisk patentansökan i regel skulle komma att omfatta EG jämte en ytterligare stat. Fördelningen av ansökningarna på de utanför EG stående staterna antogs komma att ske i det förhållande som före konventionens ikraftträdande gällde mellan antalet ansökningar med utländsk sökande i dessa stater. Av det antal ansökningar från utländska sökande som år 1970 gavs in i Sverige skulle med en sådan fördelning ca 70 procent eller ca 9 000 ansökningar komma att ges in till det europeiska patentverket. Denna beräkningsmetod byggde på att konventionen om marknads-patent skulle träda i kraft samtidigt med den europeiska patentkonventionen och att det därigenom inte skulle bli möjligt att erhålla europeiskt patent för enstaka EG-stater.

Såvitt nu kan bedömas kommer emellertid marknads-patentkonventionen inte att träda i kraft under de närmaste åren. När den träder i kraft kommer under en övergångstid, som sannolikt blir tio år, europeiskt patent att kunna sökas för enskild EG-stat. De förutsättningar som tidigare har legat till grund för ansökningsfördelningen gäller sålunda inte längre. Det torde dock vara omöjligt att uppskatta vilken inverkan

¹ Som nämnts i avsnitt 7 har interimskommittén beslutat att en ytterligare uppskattning av antalet europeiska patentansökningar skall göras med utgångspunkt i 1975 års ansökningsantal vid de nationella patentverken och med tillämpning av trestatsteorin. Denna uppskattning torde komma att ge ett årligt antal europeiska patentansökningar på lägst 30 000.

som möjligheten att under övergångstiden söka europeiskt patent för enskild EG-stat kan få för benägenheten att söka europeiskt patent i stället för nationellt patent. Kommittén har därför valt att ändå utgå från nyssnämnda förutsättningar eftersom de kommer att gälla efter nämnda övergångstid.

Det bör nämnas att i en av de arbetsgrupper som har tillsatts av interimskommittén från nederländsk sida har redovisats ett alternativt underlag för bedömning av vilket antal patentansökningar som på sikt kommer att ges in till de nationella patentverken. De nederländska uppskattningarna utgör en vidareutveckling av de tankegångar som ligger bakom trestatsteorin. Enligt de antaganden som ligger till grund för de nederländska uppskattningarna söks patent för Sverige, utom såvitt gäller sökande i de nordiska länderna, endast i de fall skydd för en uppfinning önskas i minst sex av de stater som har tillträtt den europeiska patentkonventionen, och i dylika fall skulle patent för Sverige alltid komma att sökas genom europeisk patentsökan. Detta skulle medföra att utomnordiska sökande endast i undantagsfall skulle söka patent vid det svenska patentverket. Vissa undersökningar som under 1960-talet utfördes inom bl. a. EFTA visade emellertid att det inte är ovanligt att företag selektivt söker patent på olika uppfinningar i olika länder beroende på marknadsintresset. Trestatsteorin skulle sålunda inte vara allmängiltig.

I vilken utsträckning utländska sökande även i framtiden kommer att söka patent för Sverige vid det svenska patentverket beror vidare på vilken service det svenska patentverket kan ge. Om patentverkets granskning även framdeles sker också på grundval av nordiska patentskrifter, kan detta innebära en avgörande fördel, särskilt för sökande som önskar få hållbart patent inom områden där svensk forskning och utveckling ligger väl framme.¹ En studie som nyligen har utförts av det svenska patentverket visar, att endast ungefär hälften av de patent för Sverige som meddelas svensk sökande avser uppfinning som publiceras utomlands i form av utländskt patent för samme sökande. Av betydelse blir också förhållandet mellan handläggningstiderna vid det svenska patentverket och vid det europeiska patentverket. Om det svenska patentverket blir internationell nyhetsgranskningsmyndighet enligt samarbetskonventionen, kan den garanti i fråga om resurser och granskningskvalitet som detta innebär utgöra ett skäl för utländska sökande att söka patent vid det svenska patentverket.

Det bör också påpekas att den europeiska patentkonventionen och samarbetskonventionen leder till en minskning av kostnaderna för att erhålla patent på samma uppfinning i ett stort antal länder. Denna kostnadsminskning kan göra det möjligt för företag, som hittills har tvingats

¹ Det europeiska patentverkets nyhetsgranskning torde från början komma att omfatta det granskningsmaterial som ingår i minimidokumentationen enligt samarbetskonventionen (jfr. kommitténs förra betänkande s. 82 f.). I denna minimidokumentation ingår inte patentskrifter från de nordiska länderna. Enligt centraliseringsprotokollets avdelning VI skall det europeiska patentverkets nyhetsgranskning i princip utvidgas så att den omfattar patentskrifter från samtliga fördragsslutande stater. Såvitt nu kan bedömas kan detta mål nås endast på mycket lång sikt.

till stor selektivitet vid patentering av uppfinningar, att söka patent i ett större antal stater där marknadsintresse finns än f. n. Detta kan leda till att patent kommer att sökas för Sverige i större omfattning än som har antagits i det föregående.

Slutligen finns anledning anta att samarbetskonventionen kan leda till en inte oväsentlig ökning av antalet ansökningar om patent för Sverige från Sovjetunionen och Japan.

Sammanfattningsvis utgår kommittén från att av de ansökningar från utländsk sökande som avser patent för Sverige 70 procent, dvs. ca 9 000 ansökningar, kommer att handläggas vid det europeiska patentverket. Huvuddelen av de återstående ansökningar med utländsk sökande (30 procent eller ca 4 000), vilka skulle komma att handläggas vid det svenska patentverket, antas ha varit föremål för internationell nyhetsgranskning enligt samarbetskonventionen vid annan internationell nyhetsgranskningsmyndighet än det svenska patentverket.¹

Som framgår av det föregående innebär tillämpningen av trestatsteorin att knappt 1 000² europeiska patentansökningar kommer att ges in av svenska sökande. Detta motsvarar ca 20 procent av det totala antalet ansökningar från svensk sökande, vilket år 1985 antas vara ca 5 000.

En europeisk patentansökan kommer att vara förenad med avsevärda kostnader. På grund härav torde en svensk patentsökande endast i undantagsfall komma att direkt söka skydd för en uppfinning genom europeisk patentansökan. I regel torde sökanden i stället först ge in internationell eller nationell patentansökan till det svenska patentverket för att senare göra europeisk patentansökan och därvid åberopa prioritet från den tidigare ansökningen. Av skäl som behandlas senare i betänkandet (avsnitt 10) torde det finnas anledning att räkna med att internationell patentansökan som har varit föremål för internationell nyhetsgranskning vid det svenska patentverket och som fullföljs som europeisk patentansökan inte kommer att bli föremål för kompletterande nyhetsgranskning och därför kommer att få åtnjuta viss nedsättning av den nyhetsgranskningsavgift som normalt tas ut vid det europeiska patentverket. I så fall kommer någon kompletterande nyhetsgranskning inte att äga rum beträffande sådan ansökan. Sökanden vinner då också att ansökningen handläggs snabbare. Genom att först ge in internationell patentansökan till det svenska patentverket vinner sökande dessutom den fördelen att han inte behöver ge in översättning av ansökningen till något av det europeiska patentverkets officiella språk förrän tjugo månader har förflutit från ansökningens ingivningsdag eller, om prioritet yrkas, från prioritetsdagen. Av nu angivna skäl utgår kommittén från att den europeiska patentkonventionen inte kommer att nämnvärt påverka antalet patentansökningar vid

¹ Med hänsyn till osäkerheten i siffrorna bortses i kommitténs uppskattningar från den stimulerande inverkan som samarbetskonventionen kan antas medföra på företagens vilja att söka patent.

² 843 ansökningar från svenska sökande i den främmande fördragslutande stat som fick ta emot det andra i ordningen största antalet ansökningar från Sverige. Av skäl som angivits i det föregående (s. 169) har detta antal ökat med tio procent samt avrundats till 1 000.

det svenska patentverket från svenska sökande. Som nämnts förutsätter kommittén vidare att det svenska patentverket kommer att vara internationell nyhetsgranskningsmyndighet enligt samarbetskonventionen.

För enkelhetens skull har kommittén vid sina uppskattningar antagit att alla ansökningar från svenska sökande ges in till det svenska patentverket i form av internationell patentansökan. Antalet ansökningar från svenska sökande uppskattas årligen uppgå till ca 5 000 under perioden 1977—1985. Dessa ansökningar förutsätts bli föremål för internationell nyhetsgranskning vid det svenska patentverket. På grund av att den internationella nyhetsgranskningen är mera arbetskrävande än den nyhetsgranskning som normalt äger rum vid det svenska patentverket beräknas arbetsinsatsen per ansökan öka med 10 procent.

Enligt centraliseringsprotokollet har som nyss nämnts det svenska patentverket rätt att utföra internationell nyhetsgranskning av internationella ansökningar som ges in av sökande i de övriga nordiska länderna. Det antas att årligen ca 500 sådana ansökningar kommer att bli föremål för dylik granskning vid det svenska patentverket. Det antas vidare att samtliga dessa ansökningar omfattar Sverige, dvs. tar upp Sverige som designerad stat. I de följande beräkningarna redovisas inte dessa ansökningar särskilt, utan de antas ingå i de tidigare nämnda 4 000 ansökningarna med utländsk sökande.

Till det svenska patentverket antas som nämnts år 1985 komma att ges in ca 4 000 patentansökningar från utländsk sökande. Det förutsätts att huvuddelen av dessa ansökningar har varit föremål för internationell nyhetsgranskning enligt samarbetskonventionen vid annan myndighet än det svenska patentverket, varför det svenska patentverkets handläggning av dylika ansökningar antas kräva endast ca 80 procent av det arbete som normalt åtgår för fullständig handläggning av en patentansökan. Anmärkas bör att sedan de båda konventionerna har trätt i kraft det av det svenska patentverket f. n. tillämpade förfarandet att kräva att sökande, som åberopar prioritet från ansökan i stat med förprövande patentverk, skall redovisa resultatet av detta patentverks nyhetsgranskning och patenterbarhetsprövning inte längre kan tillämpas och att någon minskning av patentverkets arbete i fortsättningen inte kan erhållas på det sättet. I stället får patentverket resultatet av den internationella nyhetsgranskningen och patenterbarhetsprövningen. Arbetsvinsten i förhållande till nuläget vad beträffar de ansökningar som här avses blir därför mindre än 20 procent.

Det svenska patentverket utför sedan år 1970 på begäran nyhetsgranskning av uppfinningar utan samband med patentansökan. Under de två första budgetår som denna nyhetsgranskningsservice tillhandahölls av det svenska patentverket (1970/71 och 1971/72) uppgick antalet nyhetsgranskningssuppdrag till ca 600 och var budgetåret 1974/75 drygt 1 500. I sina anslagsäskanden för budgetåret 1976/77 har patentverket räknat med en fortsatt ökning de närmaste åren. Vilken inverkan som ett ikraftträdande av samarbetskonventionen och den europeiska patentkonventionen kan få på omfattningen av denna verksamhet kan ännu inte med säkerhet bedömas. Det finns emellertid anledning anta

att om Sverige tillträder dessa två konventioner, antalet uppdrag av detta slag kommer att öka. Det är nämligen sannolikt att en stor del av de patentansökningar som publiceras av det europeiska patentverket kommer att omfatta Sverige. För svenskt näringsliv och svenska uppfinnare kan det då vara angeläget att på ett tidigt stadium få klarlagt om en viss uppfinning fritt får utnyttjas. Från näringslivets sida har också framhållits det angelägna i att denna nyhetsgranskningsservice byggs ut, om Sverige kommer att delta i det internationella samarbetet enligt samarbetskonventionen och den europeiska patentkonventionen. Kommittén har mot denna bakgrund uppskattat antalet uppdrag till 3 000 år 1985. I genomsnitt torde varje sådant uppdrag kräva ungefär hälften av det arbete som åtgår vid fullständig handläggning av en nationell patentansökan.

I detta sammanhang bör påpekas att det svenska patentverket enligt det tidigare berörda samarbetsavtalet med det europeiska patentverket kan komma att utföra nyhetsgranskning av europeiska patentansökningar för det europeiska patentverkets räkning. Det är f. n. inte möjligt att uppskatta vilken omfattning ett sådant uppdrag skulle kunna få.

Slutligen bör nämnas att det svenska patentverket kan komma att utföra granskning och prövning av patentansökningar inom ramen för Sveriges bistånd till utvecklingsländer. Inte heller omfattningen av en sådan verksamhet kan f. n. bedömas.

Ovan redovisade uppskattningar ger vid handen att om Sverige tillträder såväl samarbetskonventionen som den europeiska patentkonventionen, den arbetsbelastning som följer av de ansökningar som ges och de uppdrag som lämnas in till det svenska patentverket år 1985 kan antas komma att motsvara det arbete som f. n. åtgår för fullständig handläggning av drygt 10 000 patentansökningar.¹ Härav skulle den särskilda nyhetsgranskningen utan samband med patentansökan motsvara handläggning av ca 1 500 ansökningar. Det bör framhållas, att nu angivna uppskattning av arbetsbelastningen givetvis är mycket osäker. Bl. a. har flera i det föregående nämnda faktorer inte kunnat beaktas i denna uppskattning.

Om både den europeiska patentkonventionen och samarbetskonventionen träder i kraft men Sverige tillträder endast den senare, torde antalet ansökningar vid det svenska patentverket inte väsentligt komma att avvika från det antal som kan förväntas om ingen av dessa konventioner träder i kraft. Om Sverige tillträder endast samarbetskonventionen skulle sålunda år 1985 enligt kommitténs uppskattning till det svenska patentverket komma att ges in drygt 18 000 ansökningar, varav 5 000 från svenska sökande och 13 000 från utländsk sökande. Under förutsättning att det svenska patentverket utses till internationell nyhetsgranskningssmyndighet kan dessa ansökningar beräknas kräva en arbetsinsats som motsvarar en fullständig handläggning av ca 16 000 ansökningar.² Härvid har antagits att samtliga ansökningar från sökande i Sverige och från sådana sökande i de övriga nordiska länderna som

¹ 5 000 + 10 % av 5 000 + 80 % av 4 000 + 50 % av 3 000.

² 5 000 + 10 % av 5 000 + 80 % av 13 000.

önskar få patent för Sverige ges in i form av internationella ansökningar, vilka blir föremål för nyhetsgranskning vid det svenska patentverket. Vidare förutsätts att alla ansökningar från sökande i utomnordiskt land har varit föremål för internationell nyhetsgranskning enligt samarbetskonventionen vid annan myndighet än det svenska patentverket. Ett tillträde till endast samarbetskonventionen skulle sålunda knappast medföra någon minskning av arbetsbelastningen vid det svenska patentverket, i vart fall inte fram till år 1985.

Det är emellertid inte uteslutet att ett svenskt tillträde till endast samarbetskonventionen kan leda till att antalet patentansökningar vid det svenska patentverket blir avsevärt lägre än som nyss antagits. Av skäl som redovisas i avsnitt 10.1 föreligger nämligen risk för att Sverige i ett sådant läge skulle förlora åtskilligt av det intresse som landet hittills har haft för de patentsökande.

Det bör slutligen anmärkas att om de bestämmelser i samarbetskonventionen som rör internationell förberedande patenterbarhetsprövning skulle träda i kraft och systemet med sådan prövning skulle utnyttjas i stor omfattning, detta på sikt bör leda till viss minskning av arbetsbelastningen vid det svenska patentverket jämfört med att endast konventionens bestämmelser om internationell nyhetsgranskning blir tillämpliga. Vad nu sagts gäller särskilt för det fall Sverige tillträder endast samarbetskonventionen. I sådant fall är det nämligen troligt att den som önskar patent för Sverige gör internationell ansökan med utnyttjande av det europeiska patentverket som myndighet för internationell nyhetsgranskning och internationell förberedande patenterbarhetsprövning. Sådan sökande måste dock vara medborgare i stat som inte bara har tillträtt den europeiska patentkonventionen utan även har tillträtt samarbetskonventionen utan att avge reservation mot dess kap. II, om inte generalförsamlingen för den union som bildas enligt samarbetskonventionen beslutar annat. Det torde emellertid inte f. n. vara möjligt att uppskatta vilken inverkan systemet med internationell förberedande patenterbarhetsprövning kan få på arbetsbelastningen vid det svenska patentverket vare sig för det fall att Sverige tillträder både samarbetskonventionen och den europeiska patentkonventionen eller för det fall att Sverige tillträder endast samarbetskonventionen.

8.3 Personalbehovet vid det svenska patentverket

Patentverket har för närvarande ca 180 heltidsanställda tekniska granskare (ingenjörer). Den minskning av arbetsbelastningen som ett svenskt tillträde till såväl samarbetskonventionen som den europeiska patentkonventionen medför leder givetvis till att antalet granskare kan minskas. Under förutsättning att patentverket utses till internationell nyhetsgranskningmyndighet uppskattar kommittén att verket på lång sikt behöver drygt 100 heltidsanställda granskare. Med hänsyn till osäkerheten i de antaganden som har lett fram till den beräknade arbetsbelastningen vill kommittén emellertid framhålla att några säkra bedömningar av behovet av personal inte kan göras förrän de två konventionerna har varit i kraft åtskilliga år. Om de tidigare nämnda nederländska

antagandena då skulle visa sig riktiga, skulle patentverket behöva endast ca 80 heltidsanställda granskare.

Vid dessa bedömningar av patentverkets behov av ingenjörer har kommittén utgått från att antalet handlagda ansökningar per år och granskare inte ändras i förhållande till vad som gäller f. n. Eftersom antalet granskare kommer att minska, måste emellertid varje granskare svara för ett större tekniskt område än i dag. Detta kan medföra att antalet handlagda ansökningar per granskare och år sjunker. I sina bedömningar har kommittén inte heller tagit hänsyn till att en anpassning av den svenska handlägningsordningen till den ordning som skall tillämpas vid det europeiska patentverket kan komma att i vissa avseenden bli erforderlig. En sådan anpassning kan bli nödvändig för att säkerställa att patent som meddelas av det svenska patentverket blir av samma kvalitet som de europeiska patenten. Även en sådan anpassning kan medföra att granskarnas arbetsinsats per ansökan ökas. Det bör i detta sammanhang nämnas att den slutliga prövningen vid det europeiska patentverket skall utföras av en avdelning som i regel består av tre tekniska granskare.

Det europeiska patentverket torde i fullt utbyggt skick komma att behöva ca 1 000 tekniska granskare, varav 400—500 vid den i Haag belägna filialen för nyhetsgranskning. Denna personal kommer i princip att rekryteras så att antalet granskare med visst medborgarskap motsvarar respektive stats andel i de lån som de fördragsslutande staterna enligt konventionen skall ge den europeiska patentorganisationen under inledningskedet. Den svenska andelen av personalen skulle i så fall bli nära sex procent. Detta innebär ett behov av närmare 60 tekniska granskare från Sverige, varav ca 25 för tjänstgöring i Haag. Ett inte obetydligt antal svenska granskare kan alltså få anställning vid det europeiska patentverket, om Sverige tillträder den europeiska patentkonventionen. Med hänsyn härtill och till den personalomsättning beroende på pensionsavgång och övergång till annan verksamhet som kan beräknas äga rum vid det svenska patentverket torde minskningen av antalet granskare till drygt 100 i slutet av 1980-talet kunna genomföras utan olägenheter.

En minskning av antalet ingenjörer från 180 till drygt 100¹ föranleder ett väsentligt minskat behov av chefstjänstemän. Minskningen av antalet patentansökningar bör vidare leda till att antalet ingenjörer i besväravdelningen kan minskas. För båda fallen har minskningen uppskattats bli ca 30 procent. Också för övrig personal, främst jurister och biträdespersonal, som utgör ca 35 procent av all personal på patentavdelningen, har ett tillträde till konventionerna uppskattats föranleda en minskning med ca 30 procent. Härvid har beaktats att behovet av personal för underhåll och hantering av patentskriftsmaterial inte minskar vid ett tillträde till konventionerna. Även för de nu nämnda personalkategorierna torde minskningen kunna genomföras utan olägenheter.

För att underlätta anpassningen för de fördragsslutande staternas

¹ Av dessa utför ca 90 handläggning av patentansökningar och ett femtontal uppdragsgranskning.

patentmyndigheter till det förändrade läge som det europeiska patentverkets upprättande kommer att innebära för dessa myndigheter får det europeiska patentverket i viss utsträckning uppdras åt nationell patentmyndighet i fördragsslutande stat att under en övergångstid på högst 15 år utföra handläggning av europeiska patentansökningar åt det europeiska patentverket. Enligt kommitténs mening torde det svenska patentverket inte få sådana omställningssvårigheter att det finns anledning att från svensk sida begära att det svenska patentverket skall få utföra sådan handläggning.

8.4 Ekonomiska följder av ett svenskt tillträde till konventionerna

De ekonomiska åtaganden gentemot den europeiska patentorganisationen som skulle uppkomma för Sverige vid ett tillträde till den europeiska patentkonventionen har redovisats i det föregående (avsnitt 7) och berörs därför inte i föreliggande avsnitt. Vad gäller de ekonomiska åtaganden för Sverige som uppkommer om Sverige tillträder samarbetskonventionen hänvisar kommittén till sitt förra betänkande (s. 82). I föreliggande avsnitt behandlas därför endast de ekonomiska följderna för det svenska patentverket vid ett tillträde till båda konventionerna.

Som nämnts i det föregående (avsnitt 8.2) har kommittén utgått från att av de ansökningar som avser patent för Sverige 70 procent av de med utländsk sökande kommer att handläggas vid det europeiska patentverket och 30 procent vid det svenska patentverket. Tillträde till den europeiska patentkonventionen antas medföra en ökning av antalet ansökningar om patent för Sverige från utländsk sökande med 30 procent jämfört med att Sverige inte tillträder den konventionen. Hela denna ökning antas ske i form av europeiska patentansökningar.¹ Även tillträde till samarbetskonventionen antas medföra en viss ökning av antalet ansökningar om patent för Sverige från utländsk sökande. Denna ökning har emellertid ansetts försumbar i förevarande sammanhang. Vidare har kommittén antagit att årligen kommer att ges in ca 5 000 ansökningar från svenska sökande, samtliga i form av internationell patentansökan. Av dessa antas 20 procent eller ca 1 000 komma att fullföljas också vid det europeiska patentverket genom europeisk patentansökan. Vidare antas årligen ca 500 internationella ansökningar från sökande i Danmark, Finland och Norge komma att handläggas vid det svenska patentverket som internationell nyhetsgranskningsmyndighet. I nedanstående beräkningar liksom i avsnitt 8.2 inräknas dessa 500 ansökningar i de 4 000 ansökningarna från utländsk sökande. Antalet ansökningar som år 1985 ges in till det svenska patentverket skulle då uppgå till 9 000.

Av de ansökningar som avgörs av det svenska patentverket väntas

¹ Detta innebär att det av patentpolicykommittén beräknade antalet europeiska patentansökningar som omfattar Sverige med 30 procent överstiger det antal som har antagits av interimskommittén. Denna ökning består av ansökningar från sökande som kommittén har antagit inte skulle ha sökt patent för Sverige, om Sverige inte hade tillträtt de två konventionerna.

ca 55 procent leda till patent. Med utgångspunkt i de av kommittén gjorda antagandena beträffande ansökningsantalet skulle år 1985 antalet av patentverket meddelade patent för Sverige uppgå till ca 5 000.

Antalet europeiska patentansökningar som omfattar Sverige beräknas år 1985 uppgå till ca 12 800.¹ Därav antas ca 55 procent komma att leda till patent, varför det europeiska patentverket nämnda år skulle meddela ca 7 000 patent för Sverige. Av årsavgifterna för dessa patent tillfaller enligt konventionen högst 75 procent det europeiska patentverket och återstoden det svenska patentverket. Enligt det förslag till finansiering av det europeiska patentverket som har godtagits av interimskommittén skall under i vart fall de 25 första åren 75 procent av årsavgifterna tillfalla det europeiska patentverket. Årsavgifter för sådana patent för Sverige som meddelas av det europeiska patentverket kan beräknas börja inflyta under femte året efter det att det europeiska patentverket har inlett sin verksamhet, dvs. under år 1982.²

I årsavgifter för europeiska patent beräknas inflyta följande belopp till det svenska patentverket.

År	Totala årsin- komster av europeiska patent (milj. kr)	Därav betalning till europeiska patentverket (milj. kr)	Därav svensk andel (milj. kr)
5	0,3	0,2	0,1
6	0,8	0,6	0,2
7	1,6	1,2	0,4
8	2,7	2,0	0,7
9	4,0	3,0	1,0
10	5,4	4,0	1,4
11	6,7	5,0	1,7
12	7,9	6,0	1,9
13	9,0	6,8	2,2
14	10,1	7,6	2,5
15	11,1	8,3	2,8
16	12,0	9,0	3,0
17	13,0	9,8	3,2
18	14,2	10,7	3,5
19	15,3	11,5	3,8
20	16,4	12,3	4,1
21	16,6	12,5	4,1
22	16,9	12,7	4,2
23	17,0	12,8	4,2
24	17,1	12,8	4,3
25	17,1	12,8	4,3

För år 1985 kan den svenska andelen av dessa årsavgifter sålunda uppskattas till ca 0,7 milj. kr.

Avgifterna för ansökningar om patent som skall meddelas av den svenska patentmyndigheten kan beräknas uppgå till ca 5,5 milj. kr. år 1985. Årsavgifterna för sådana patent beräknas samma år uppgå till ca 23 milj. kr. De totala intäkterna för år 1985 skulle alltså uppgå till

¹ 20 % av 5 000 + 70 % av 13 000 + 30 % av 70 % av 13 000.

² De årsavgifter som antas inflyta under detta år härrör från patent meddelade på grund av ansökningar som har ingivits under det europeiska patentverkets första verksamhetsår. Antalet meddelade patent på grund av dessa ansökningar uppskattas till ca 1 500.

ca 30 milj. kr.¹ Patentverkets kostnader för handläggning av patentärenden utgörs till den helt övervägande delen (ca 90 procent) av personalkostnader. När nedgången i arbetsbelastning har upphört, vilket som tidigare nämnts inträffar i slutet av 1980-talet, skulle med de antaganden rörande personalbehovet som gjorts i avsnitt 8.3 kostnaderna för patentverkets handläggning av patentärenden med bibehållande av nuvarande handlägningsrutiner uppgå till drygt 25 milj. kr. i 1976 års kostnads- och löneläge. År 1985 skulle motsvarande kostnader vara drygt 28 milj. kr. Dessa beräkningar grundas på mycket försiktiga antaganden. Sålunda har besparingen i fråga om lönekostnader för de tekniska granskarna beräknats med utgångspunkt från att minskningen av antalet granskartjänster helt hänförs till tjänster i lägsta lönegrad för ledamot (F 13). Med utgångspunkt i de antaganden som nu redovisats skulle för år 1985 uppstå ett intäktsöverskott på över en milj. kr.

De kostnader som uppkommer för patentverket i anledning av dess verksamhet som mottagande myndighet, internationell nyhetsgranskningsmyndighet och myndighet för internationell förberedande patenterbarhetsprövning bör enligt kommitténs mening täckas av de särskilda avgifter som tas ut för de tjänster patentverket tillhandahåller i dessa avseenden. Vidare har bortsetts från kostnaderna för nyhetsgranskning av uppfinningar utan samband med patentansökan. Kommittén utgår nämligen från att även kostnaderna för denna verksamhet kommer att täckas av de avgifter som tas ut för utförda uppdrag.

Om Sverige inte skulle tillträda vare sig samarbetskonventionen eller den europeiska patentkonventionen eller om inte någon av dessa konventioner skulle träda ikraft, kan patentverkets sammanlagda intäkter såvitt avser patentärenden år 1985 uppskattas till ca 42 milj. kr.² Av detta belopp utgör ansökningsavgifter 11 milj. kr. och årsavgifter 31 milj. kr. För detta fall uppskattas verkets kostnader för handläggning av patentärenden för nämnda år till ca 36 milj. kr.

Som nämnts i det föregående skall samarbetsavtal ingås mellan det europeiska patentverket och internationell nyhetsgranskningsmyndighet i stat som har tillträtt den europeiska patentkonventionen. Detta avtal skall ha till syfte att inom det europeiska patentsystemet få till stånd en harmonisering av den internationella nyhetsgranskningen enligt samarbetskonventionen. I avtalet kan komma att behandlas bl. a. gransknings- och handlägningsmetoder. Beroende på innehållet i ett framtida sådant avtal mellan det europeiska patentverket och det svenska patentverket kan det svenska patentverkets handlägningskostnader komma att öka. Dessa kostnadsökningar kan dock inte bli av större omfattning, och i vart fall torde de inte väsentligt komma att öka de kostnader som föranleds av att det svenska patentverket tjänstgör som internationell nyhets-

¹ Beräkningarna har utförts med utgångspunkt i de avgifter som gäller fr. o. m. den 1 mars 1976.

² I denna uppskattning har inte beaktats det mindre ansökningsantal som kan bli följden av att Sverige inte tillträder den europeiska patentkonventionen (jfr avsnitt 8.2).

granskningsmyndighet. Dessa kostnader har redovisats i kommitténs förra betänkande (s. 82 f.).

Som tidigare nämnts skall den handläggande personalen vid det europeiska patentverket rekryteras från de fördragsslutande staterna. Den svenska andelen skulle enligt föreliggande beräkningar utgöra nära sex procent, dvs. ca 70 handläggare, av vilka nära 60 skulle vara tekniska granskare. Av dessa granskare skulle ca 35 anställas för tjänstgöring i München och 25 för tjänstgöring vid det europeiska patentverkets filial i Haag.

Anställningen av personal i München kommer att ske successivt under det europeiska patentverkets utbyggnadsperiod. För stat vars nationella patentmyndighet utför arbete åt det europeiska patentverket enligt centraliseringsprotokollets avdelning IV avräknas motsvarande antal handläggare från dess andel av det europeiska patentverkets personal. Det är inte troligt att det svenska patentverket kommer att utföra sådant arbete. Den svenska andelen anställda i München påverkas sålunda inte, varför under åren 1978—1983 ca 35 granskare från Sverige bör rekryteras för tjänstgöring i München.

Vad angår den svenska andelen anställda vid filialen i Haag bör anmärkas, att filialen kommer att utgöras av det nuvarande Internationella patentinstitutet i Haag. Nyanställning blir i huvudsak aktuell endast när personal lämnar filialen genom naturlig avgång eller vid övergång till arbetsuppgifter vid det europeiska patentverket i München.

Det får anses vara ett svenskt intresse att svensk syn på patenträttsliga frågor beaktas vid handläggning och utbildning av praxis i det europeiska patentverket. Åtgärder bör därför vidtas för att underlätta för personal vid det svenska patentverket att gå över till tjänstgöring vid det europeiska patentverket. Detta kan ske bl. a. genom att viss särskild utbildning ordnas för personal vid det svenska patentverket. Denna utbildning bör omfatta språkutbildning och utbildning beträffande den europeiska patentkonventionens innehåll och tillämpning. För sistnämnda utbildning har utarbetats riktlinjer inom en av de arbetsgrupper som har tillsatts av interimskommittén. Vad gäller språkutbildningen har fastställts att för anställning vid det europeiska patentverket erfordras utmärkta kunskaper i ett av verkets tre officiella språk och tillräckliga kunskaper för att förstå de båda andra. Inom det svenska patentverket pågår f. n. planläggning av såväl språkutbildning som patenträttslig utbildning i de avseenden som nyss nämnts. Det är ännu för tidigt att bestämt ange de kostnader som denna utbildning medför.

Enligt beslut av riksdagen skall patentverkets handläggning av patentärenden finansieras genom att avgifter tas ut för patent och patentansökningar. Av de ovan redovisade beräkningarna framgår att denna princip bör kunna upprätthållas även efter ett svenskt tillträde till samarbetskonventionen och den europeiska patentkonventionen. Detta gäller även om omfattningen av och därmed kostnaderna för nyhetsgranskningen vid det svenska patentverket skulle öka något på grund av samarbetsavtalet mellan det svenska patentverket och det europeiska patentverket.

Enligt kommitténs mening är det angeläget att handläggningen av nationella patentansökningar vid det svenska patentverket blir av samma kvalitet som handläggningen av europeiska patentansökningar vid det europeiska patentverket. Ett svenskt tillträde till den europeiska patentkonventionen kan därför föranleda en omprövning av handläggningsordningen vid det svenska patentverket även i andra avseenden än i fråga om nyhetsgranskningen. Detta kan medföra ökade handläggningskostnader. Storleken av en sådan ökning kan f. n. inte uppskattas.

9 Vissa frågor av intresse för sökande och ombud vid ett svenskt tillträde till den europeiska patentkonventionen

Europeiskt patent kan sökas även av den som inte är medborgare i fördragsslutande stat eller har hemvist eller säte i sådan stat. Sådan sökande måste emellertid vid det europeiska patentverket företrädas av auktoriserat ombud. Auktoriserat ombud kan endast den bli som är medborgare i fördragsslutande stat och driver rörelse eller är anställd i sådan stat.

De kostnader som är förenade med en ansökan om europeiskt patent består i första hand av avgifter till det europeiska patentverket samt ombuds- och översättningskostnader. Därtill kommer de årsavgifter som skall erläggas i varje stat som omfattas av patentet. I fråga om de principer som är avsedda att ligga till grund för finansieringen av det europeiska patentverket och avgiftssättningen vid detta hänvisas till vad som anförs i avsnitt 7.

I konventionen anges vilka slags avgifter som skall tas ut i samband med ansökan om europeiskt patent. Det ankommer på förvaltningsrådet att bestämma avgiftsbeloppen. Ett förslag till avgiftsreglemente har utarbetats av den av interimskommittén tillsatta arbetsgrupp som behandlar de ekonomiska frågorna. Vissa av de sålunda föreslagna avgifterna har redovisats i avsnitt 7.

Arbetsgruppens förslag avser avgifterna under de första 26 åren av det europeiska patentverkets verksamhet. Under denna tid skall som tidigare nämnts inkomsterna även täcka amortering av och räntekostnader för de lån som måste tas upp under uppbyggnadsskedet. Efter denna period bör därför avgifterna kunna sänkas. Vidare är att märka att förvaltningsrådet med beaktande av vunna erfarenheter kan besluta att prövningsavdelning i vissa grupper av ärenden skall bestå av endast en granskare i stället för den ordning med tre granskare som i princip föreskrivs i konventionen. Ett sådant beslut kan leda till en minskning av det europeiska patentverkets handläggningskostnader.

De sammanlagda avgifterna till det europeiska patentverket för en europeisk ansökan som omfattar tre stater blir enligt förslaget minst 6 500 kronor. Det förutsätts då att patentet meddelas under det fjärde året från ansökningsdagen. Tryckningsavgiften, som skall sättas så att den täcker de faktiska tryckningskostnaderna, är inte medräknad i detta belopp.

Den största avgiften är nyhetsgranskningsavgiften, som enligt förslaget uppgår till ca 2 300 kr. Denna avgift är avsedd att täcka kostnaderna för nyhetsgranskningen. Avgiften svarar mot den kostnad som

Internationella patentinstitutet i Haag har redovisat för den nyhetsgranskning av nationella patentansökningar som institutet gör åt medlemsstaterna. Om det svenska patentverket blir internationell nyhetsgranskningsmyndighet enligt samarbetskonventionen finns anledning anta, att omgranskning i allmänhet inte kommer att ske i fråga om internationell ansökan som har nyhetsgranskats i Sverige och som sedan fullföljs vid det europeiska patentverket. Förvaltningsrådet kan medge nedsättning av nyhetsgranskningsavgiften för ansökningar som inte granskas om. Under förarbetena till konventionen har en reduktion upp till 75 procent diskuterats. Interimskommittén kan dock komma att i enlighet med önskemål från flera stater ändra de föreslagna avgiftsbeloppen så att avgiften för nyhetsgranskning sänks och övriga avgifter höjs i motsvarande mån. Bakgrunden härtill är att den höga avgiften för nyhetsgranskning kan leda till att de patentsökande i stor utsträckning väljer att först göra nationell patentansökan i stat där nyhetsgranskning kan erhållas mot lägre avgift för att, om resultatet av denna granskning ger anledning härtill, därefter göra europeisk patentansökan och därvid åberopa prioritet från den nationella ansökningen. Detta skulle kunna leda till en avsevärd minskning av antalet ansökningar vid det europeiska patentverket.

Enligt konventionen har sökande i fördragsslutande stat vars officiella språk inte är något av det europeiska patentverkets tre officiella språk rätt att ge in ansökan på denna stats språk. Om ansökan fullföljs måste i så fall översättning till något av de officiella språken vid det europeiska patentverket ges in inom viss tid. Sådan sökande har enligt konventionen rätt till en av förvaltningsrådet bestämd nedsättning av ansökningsavgiften, avgiften för patenterbarhetsprövning och besväravgiften. Invändare i fördragsslutande stat vars officiella språk inte är något av de officiella språken vid det europeiska patentverket får göra invändning på denna stats språk, varvid han har rätt till motsvarande nedsättning av invändningsavgiften.

För svensk sökande som söker europeiskt patent för exempelvis Sverige, Storbritannien och Italien kan översättningskostnaderna för en europeisk patentansökan på 4 000 ord, varav patentkraven utgör 500 ord, uppskattas till följande belopp¹:

1. Översättning av ansökan från svenska till engelska
som handläggningsspråk	2 300 kr
2. Översättning av patentkraven till det officiella språket
i de stater som har ställt sådant krav som villkor för
att sökanden skall erhålla s. k. provisoriskt skydd
(till italienska)	325 kr

¹ Kostnaderna har beräknats på grundval av 1976 års prisläge.

3. Översättning av patentkraven i det meddelade patentet till de båda övriga officiella språken vid det europeiska patentverket (franska och tyska)	600 kr
4. Översättning av beskrivningen i det meddelade patentet till det officiella språket i stat som har ställt sådant krav (till italienska)	2 300 kr
	5 525 kr

I fråga om översättningen av beskrivningen i det meddelade patentet bör anmärkas att flertalet av de stater som förväntas tillträda konventionen, dvs. även EG-staterna, avser att föreskriva att europeiskt patent som omfattar vederbörande stat för att få rättsverkan måste översättas till den statens officiella språk, om det inte har meddelats på detta språk.

Om det svenska patentverket utses till internationell nyhetsgranskningsmyndighet, är det troligt att svenska sökande som önskar få europeiskt patent kommer att söka sådant patent genom internationell patentansökan enligt samarbetskonventionen. I så fall uppkommer översättningskostnaderna först vid en senare tidpunkt eller bortfaller de helt. En internationell patentansökan kan nämligen då avfattas på svenska, och översättning behöver enligt samarbetskonventionen inte föreligga förrän när den internationella ansökningen publiceras av WIPO, dvs. 18 månader från ingivningsdagen eller i förekommande fall prioritetssdagen. Sökanden skall i god tid före denna tidpunkt ha fått del av resultatet av nyhetsgranskningen och kan mot bakgrund härav avgöra, om han vill fullfölja ansökningen vid det europeiska patentverket samt göra erforderlig översättning till ett av det europeiska patentverkets officiella språk. Om det svenska patentverket blir internationell nyhetsgranskningsmyndighet, kommer motsvarande fördelar att tillkomma också sökande i Danmark och Norge. Det är enligt kommitténs mening angeläget att fördelarna av en nordisk internationell nyhetsgranskningsmyndighet kan utnyttjas helt även av finskspråkiga sökande. Inom patentverket utreds därför möjligheterna att utföra nyhetsgranskning av ansökningar avfattade på finska.

Den europeiska patentkonventionens regler är svåröverskådliga och mera invecklade än motsvarande bestämmelser som reglerar nationella ansökningsförfaranden. Vidare fordras större språkkunskaper för att ge in och bevaka en europeisk patentansökan än för att ombesörja en nationell patentansökan i utlandet. De kostnader som uppkommer för upprättande av patentansökan och för bevakning av ansökningsärendet blir därför större vid ansökan om europeiskt patent än vad som vanligen är fallet vid nationell patentansökan i utlandet.

Den omständigheten att förfarandet är tämligen invecklat gör det troligt att sökanden i praktiken alltid kommer att anlita ombud utom om sökanden är ett företag med egen patentavdelning. Både för sådana patentavdelningar och för de patentbyråer som bedriver verksamhet i Sverige kan det antas uppstå behov av att ha ett kontor i anslut-

ning till det europeiska patentverket eller på annat sätt låta sig mera stadgivarande representeras i München. Enligt konventionen har svenskt ombud som har auktoriserats av det europeiska patentverket rätt att ha kontor i München (art. 134.5). För sökande i stat som inte har tillträtt konventionen torde det i allmänhet bli nödvändigt att också i hemlandet anlita ombud som svarar för förbindelserna med det ombud i fördragsslutande stat som har anlåtats.

En patentsökande måste f. n. i regel anlita ombud både i hemlandet och i varje annan stat i vilken en uppfinning patentsöks. Vidare uppkommer översättningskostnader för varje sådan annan stat. Tillsammans med ombudskostnaderna utgör översättningskostnaderna större delen av de kostnader som är förenade med en nationell patentansökan.

Som exempel kan nämnas att enligt uppgift kostnaden t. o. m. patentmeddelandet (inklusive översättningskostnader och avgifter till patentmyndigheten) för en ansökan om patent på 10 sidor (4 000 ord) i Förbundsrepubliken Tyskland för svensk sökande uppgår till ca 7 000 kr, under förutsättning att en svensk ansökan föreligger som grund för ansökningen i nämnda stat. Motsvarande kostnad i stat som endast har ett anmälningssystem (t. ex. Belgien och Italien)¹ uppges vara ca 5 500 kr. Kostnader för svaromål och omarbetning av en ansökan under ansökningsförfarandet utgör en betydande del av dessa kostnader. Sannolikt blir motsvarande kostnader för en europeisk patentansökan högre bl. a. på grund av att förfarandet vid det europeiska patentverket är mera invecklat än förfarandet vid de nationella patentverken. Sålunda torde de med en europeisk patentansökan förenade ombudskostnaderna, även för en sökande i fördragsslutande stat, komma att bli väsentligt större än de ombudskostnader som är förenade med en nationell patentansökan vid nationell patentmyndighet i utlandet. Genom att söka patent i form av europeisk patentansökan torde sökanden ändå uppnå en betydande minskning av dessa kostnader, eftersom en sådan ansökan vanligen kommer att omfatta flera stater.

Som tidigare nämnts får fördragsslutande stat som villkor för att europeiskt patent skall få rättsverkan i den staten föreskriva att patentet skall översättas till den statens officiella språk. Enligt konventionen har sådan stat också rätt att begränsa omfattningen av patentskyddet till vad som framgår av översättningen, vilket ställer krav på att översättningen är tillförlitlig. Det kan därför ofta vara nödvändigt att för översättningen anlita ombud även i stat som har utnyttjat denna rätt. Som nämnts torde flertalet fördragsslutande stater komma att kräva översättning. De kommer därvid sannolikt att utnyttja även möjligheten att begränsa skyddet till vad som framgår av översättningen.

Av vad som har anförts i det föregående torde framgå att en europeisk patentansökan vanligen inte blir motiverad av kostnadsskäl, om patent inte önskas i fler än tre fördragsslutande stater.

I detta sammanhang bör beröras i vilken omfattning de som f. n. vid det svenska patentverket uppträder som patentombud eller eljes företrä-

¹ I fråga om de två system för prövning av patentansökningar som tillämpas, anmälningssystemet och förprövningssystemet, hänvisas till kommitténs förra betänkande (s. 34).

der part kommer att ha rätt att uppträda som ombud inför det europeiska patentverket. Fråga uppkommer därvid om konventionens reglering av ombudsfrågan ger anledning att i samband med ett svenskt tillträde till konventionen införa ett system för auktorisation av patentombud.

Som tidigare nämnts får som ombud inför det europeiska patentverket uppträda endast den som av det europeiska patentverket har tagits upp i dess förteckning över auktoriserade ombud. Den som är behörig som advokat i fördragsslutande stat och där driver advokatverksamhet jämställs dock med auktoriserat ombud inför det europeiska patentverket i den utsträckning som han enligt lagen i denna stat får vara ombud i patentärenden (art. 134). Vidare gäller att fysisk eller juridisk person som har hemvist eller säte i fördragsslutande stat får företrädas av anställd även om denne inte är auktoriserat ombud (art. 133.3). Enligt konventionen kan i tillämpningsföreskrifterna ges bestämmelser om och under vilka förutsättningar den som är anställd hos juridisk person får företräda även annan juridisk person som har säte i fördragsslutande stat och har ekonomisk anknytning till arbetsgivaren. Några sådana bestämmelser har dock ännu inte meddelats.

I förteckningen över auktoriserade ombud får enligt konventionen tas upp endast den som är medborgare i fördragsslutande stat och driver rörelse eller har anställning i sådan stat samt har blivit godkänd vid särskild prövning som anordnas av det europeiska patentverket. Förvaltningsrådet kan utfärda bestämmelser om de kunskaper och den utbildning som krävs för att få genomgå prövning för att bli auktoriserat ombud. Auktoriserat ombud har rätt att ha kontor i varje fördragsslutande stat där handläggning enligt konventionen äger rum.

Särskilda bestämmelser gäller om auktorisering av ombud under en övergångstid (art. 163). Övergångstidens längd bestäms av förvaltningsrådet. Under denna övergångstid får sålunda i förteckningen över auktoriserade ombud tas upp den som är medborgare i fördragsslutande stat och driver rörelse i eller har anställning i sådan stat samt är behörig att uppträda som patentombud inför patentmyndigheten i den staten. Om fördragsslutande stat inte ställer upp krav på särskild yrkeskompetens för sådan behörighet som nyss nämnts, krävs för att bli upptagen i förteckningen att vederbörande regelbundet har uppträtt som ombud i patentärenden inför den statens patentmyndighet under minst fem år. Krav på yrkesutövning får dock inte föreskrivas i fråga om den vars behörighet att uppträda som ombud vid viss fördragsslutande stats patentmyndighet har erkänts enligt den statens lagstiftning.

Den som önskar bli upptagen i förteckningen över auktoriserade ombud måste förete intyg av patentmyndigheten i nämnda stat om att han uppfyller föreskrivna krav. Det europeiska patentverkets president kan ge dispens från kravet att ha uppträtt som ombud under minst fem år.¹ Den som under övergångstiden har tagits upp i förteckningen får efter övergångstidens slut kvarstå i förteckningen under förutsättning att han då driver rörelse i eller är anställd i fördragsslutande stat.

¹ Presidenten kan ge dispens även från kravet på medborgarskap i fördragsslutande stat.

I Sverige finns inte några författningsbestämmelser om rätten att företräda annan i ärenden hos patentmyndigheten. Formellt sett kan således envar uppträda som ombud i patentärenden.

Flertalet patentombud med egen yrkesverksamhet är medlemmar i Svenska patentombudsföreningen. För medlemskap krävs bl. a. minst åtta års yrkesverksamhet, varav minst fem år vid patentbyrå. Patentingenjörer anställda i industriföretag är sammanslutna i Svenska industriens patentingenjörers förening. För medlemskap i denna förening krävs bl. a. minst tre års praktik inom området för industriellt rättskydd.

Som framgår av vad nyss anförts angående konventionens reglering av ombudsfrågan skulle ett system för auktorisation av patentombud vara utan betydelse efter övergångstidens slut, eftersom i förteckningen över auktoriserade ombud då kan tas upp endast den som har blivit godkänd i den särskilda prövning som anordnas av det europeiska patentverket. Däremot skulle ett svenskt auktorisationssystem kunna ha viss betydelse under övergångstiden, som kan förväntas bli två till tre år.

Vad först angår industrins patentingenjörer och andra anställda i svenska företag har dessa enligt konventionen rätt att företräda sin arbetsgivare även om de inte är upptagna i förteckningen över auktoriserade ombud (art. 133.3). Frågan om rätt att företräda annat företag inom samma koncern som arbetsgivaren är ännu inte klarlagd. Även om denna fråga sannolikt inte blir löst, torde detta inte medföra några större praktiska svårigheter för svenska koncerner. För anställda i svenska företag skulle alltså ett auktorisationssystem inte ha någon större betydelse.

När det gäller patentombud som driver egen verksamhet är att märka att den som uppfyller kravet på fem års yrkesverksamhet kan under övergångstiden bli upptagen i förteckningen över auktoriserade ombud. Ett auktorisationssystem skulle därför vara utan betydelse för dem som uppfyller detta krav. Ett sådant system skulle däremot kunna vara av värde för patentombud som inte uppfyller nämnda krav. Det torde emellertid inte vara tänkbart att i Sverige införa ett system för auktorisation av patentombud utan att för auktorisation kräva en längre tids yrkeserfarenhet. Mot bakgrund av att den som har varit verksam som patentombud i minst fem år har rätt att utan nationell auktorisation bli upptagen i det europeiska patentverkets förteckning över auktoriserade ombud, skulle ett auktorisationssystem därför få betydelse endast i ett fåtal fall, t. ex. för den som har förvärvat praktisk erfarenhet av patentärenden på annat sätt än som partsföreträdare. Detta gäller i första hand erfarna granskare vid patentverket som övergår till att driva verksamhet som patentombud. Det rör sig emellertid om ett mycket litet antal, och goda möjligheter torde finnas att de av det europeiska patentverkets president beviljas dispens från kravet på fem års yrkesverksamhet som patentombud (art. 163.4).

Ett auktorisationsförfarande medför arbete och kostnader hos den administrerande myndigheten. Som framgår av det anförda är det behov av ett sådant system som kan uppkomma i anledning av ett svenskt tillträde till den europeiska patentkonventionen synnerligen begränsat. Enligt patentpolicykommitténs mening ger därför ett tillträde till konven-

tionen inte någon anledning att i Sverige införa ett system för auktorisation av patentombud.

Kommittén vill emellertid framhålla att det är nödvändigt att få till stånd en lämplig ordning för hur svenska patentombud och andra partsföreträdare i patentärenden skall kunna styrka att de uppfyller konventionens krav på fem års verksamhet som ombud i patentärenden hos patentmyndigheten. Vid avgörande om detta krav är uppfyllt bör enligt kommitténs uppfattning beaktas inte endast verksamhet som befullmäktigat ombud inför det svenska patentverket utan även verksamhet som innefattar beredande och rådgivande uppgifter i samband med patentansökningsärenden. Det bör vidare vara utan betydelse om vederbörande ombud under de fem åren har varit anställd i industriföretag eller vid patentbyrå. Likaså bör det sakna betydelse om verksamheten under dessa år helt har ägnats åt patentärenden eller endast delvis men regelbundet har omfattat sådana ärenden. Motsvarande synpunkter har uttalats av den arbetsgrupp som på uppdrag av interimskommittén har svarat för ombudsfrågor. Enligt kommitténs mening bör det ankomma på patentverket att i samråd med berörda organisationer få till stånd en lämplig ordning för styrkande av att detta behörighetskrav är uppfyllt.

10 Frågan om Sveriges tillträde till den europeiska patentkonventionen

10.1 Allmänna synpunkter

Vid behandlingen av frågan om Sveriges tillträde till den europeiska patentkonventionen avstår kommittén från att närmare utveckla de synpunkter av mera allmänpolitisk karaktär som talar för att Sverige bör delta i ett internationellt administrativt samarbete med övriga västeuropeiska länder på detta rättsområde. Kommittén behandlar i första hand de omständigheter som direkt berör svenskt patentväsende och följderna av ett svenskt tillträde till konventionen för patentverket och dem som främst betjänas av verket.

Kommittén har i den tidigare nämnda promemorian Den europeiska patentkonventionen, konsekvenser för svenskt patentväsende, yttrat sig över det konventionsutkast som förelades den diplomatiska konferens vid vilken den europeiska patentkonventionen antogs. I promemorian tog kommittén upp de olika förhållanden som enligt kommitténs mening borde beaktas vid en bedömning av värdet för Sverige av att tillträda konventionen. Det är givet att förutsättningarna för de bedömningar som gjordes i promemorian delvis har förändrats och att nya förhållanden som kompletterar den bild som kommittén redovisade i promemorian har tillkommit. I det väsentliga kan dock de synpunkter som kommittén då anförde läggas till grund för den bedömning som nu blir aktuell, när förberedelsearbetet för konventionens ikraftträdande snart är slutfört.

Det väsentliga skälet för ett tillträde till konventionen är enligt kommitténs mening fortfarande den rationalisering av patentadministrationen som tillkomsten av en gemensam europeisk patenträtt och en central patentmyndighet för ett stort antal stater kan förväntas medföra. Kostnadsutvecklingen har under en lång följd av år varit sådan, att den utgör ett växande hinder för dem som önskar skydda sina uppfinningar i flera länder. Varje samverkan mellan stater som kan hejda denna utveckling är därför välkommen. En förutsättning för att ett samarbete av det slag som det här är fråga om skall bli fruktbar och ge de åsyftade vinsterna är emellertid att samarbetet omfattar ett inte alltför ringa antal stater. Sveriges medverkan i den europeiska patentorganisationen kan otvivelaktigt bidra till att samarbetet ger önskat resultat.

Som framgår av det följande saknas inte osäkra faktorer när det gäller att bedöma följderna av ett svenskt tillträde. Utvecklingen av den europeiska patentorganisationens verksamhet inrymmer sålunda vissa

risker av bl. a. ekonomisk art. Det är inte heller möjligt att med säkerhet avgöra vilken roll det svenska patentverket kan få inom ramen för ett europeiskt patentsamarbete. Å andra sidan är det också vanskligt att bedöma följderna för Sverige av att stå utanför det europeiska patentsamarbetet.

Under förhandlingarna om den europeiska patentkonventionen har det hela tiden varit ett svenskt huvudintresse att bibehålla goda förutsättningar för att svenskt näringsliv skall få tillfredsställande service på patentområdet och att i övrigt upprätthålla det aktiva patentklimat som har stor betydelse för den tekniska utvecklingen i vårt land. Sverige har hitintills varit attraktivt när det gäller patentansökningar från utlandet. Detta har varit till fördel för svenskt näringsliv genom att det har underlättat licensöverenskommelser genom vilka svensk industri har tillförts utländsk "know-how". Det har också inneburit att dokumentation över den senaste tekniska utvecklingen snabbt har blivit tillgänglig här i landet på svenska. En påtaglig minskning av antalet ansökningar om patent för Sverige från utländska sökande skulle få negativa följder för svenskt näringsliv. Enligt kommitténs mening föreligger en viss risk för att om Sverige står utanför den europeiska patentorganisationen, sökande som är intresserade av att få patentskydd i Europa begränsar sig till sådana stater för vilka patent kan meddelas av det europeiska patentverket. En sådan utveckling skulle mot bakgrund av vad nu sagts kunna medföra vissa nackdelar.

Det bör i detta sammanhang också erinras om att var och en visserligen har möjlighet att söka europeiskt patent men att den som inte är medborgare i eller har hemvist eller säte i stat som har tillträtt den europeiska patentkonventionen inte själv får föra talan vid det europeiska patentverket. Han måste sålunda företrädas av särskilt auktoriserat ombud som driver rörelse i sådan stat. Sådan sökande åtnjuter i motsats till sökande i fördragsslutande stat inte heller någon frist för att inkomma med översättning till handläggningspråk eller den nedsättning av vissa avgifter som sker i samband därmed.

10.2 Patenträttsliga frågor

Den europeiska patentkonventionens innehåll i patenträttsligt avseende står i huvudsak i god överensstämmelse med nordisk patenträtt. Enligt kommitténs uppfattning finns det inte anledning att i förevarande sammanhang beröra mer än två patenträttsliga frågor, nämligen uppfinnarens ställning och patentskyddets beroende av patentkraven. Beträffande övriga patenträttsliga frågor hänvisas till redogörelsen för huvuddragen i den föreslagna lagstiftningen (avsnitt 12).

Vad först angår uppfinnarens rättsliga ställning bör framhållas att under arbetet med konventionens utformning det från svensk sida fästes stor vikt vid skyddet för uppfinnaren. Medan ett år 1970 framlagt konventionsutkast saknade bestämmelser härom, kom senare konventionsutkast att innehålla vissa sådana bestämmelser. Dessa ansågs emellertid från svensk sida vara otillräckliga. Vid Münchenkonferensen gjorde de

nordiska delegationerna därför ytterligare ansträngningar att få till stånd en reglering av uppfinnarens ställning som överensstämmer med den nordiska patentlagstiftningen. Härvid uppnåddes en väsentlig förbättring som innebär att konventionens reglering ger uppfinnaren en ställning som i den praktiska tillämpningen närmar sig den som den nordiska lagstiftningen ger honom. Söks europeiskt patent av annan än uppfinnaren behöver sökanden visserligen inte, såsom enligt den nordiska patentlagstiftningen, styrka sin rätt till uppfinningen, men han måste ange uppfinnarens namn och hur han har förvärvat rätten till uppfinningen. Det europeiska patentverket skall delge den uppgivne uppfinnaren vad sökanden har anfört i dessa avseenden. Godtar uppfinnaren inte sökandens uppgifter, har han möjlighet att vid domstol eller annan behörig myndighet föra talan om bättre rätt till uppfinningen. Det bör också märkas att konventionen innebär en avsevärd förbättring av uppfinnarens ställning i flertalet västeuropeiska stater utanför Norden. Detta är givetvis av betydelse också för svenska uppfinnare, när deras uppfinningar söks skyddade i dessa stater genom europeisk patentansökan. Vid en samlad bedömning anser kommittén därför, att regleringen av uppfinnarens ställning i konventionen inte bör utgöra något hinder för ett svenskt tillträde.

Vad angår patentskyddets omfattning vill kommittén anföra följande. Enligt 39 § patentlagen bestäms patentskyddets omfattning av patentkraven. För förståelse av patentkraven får ledning hämtas från beskrivningen och ritningarna. Bestämmelser med samma innehåll finns i artikel 69 i den europeiska patentkonventionen. Med hänsyn till att praxis i denna fråga skiljer sig avsevärt i de olika stater som kan förväntas tillträda konventionen har vid konventionen fogats ett särskilt protokoll angående tolkningen av denna artikel.¹ Enligt detta protokoll får artikel 69 inte förstås så, att ett europeiskt patents skyddsomfång skall bestämmas genom en strikt bokstavstolkning av patentkraven och att beskrivning och ritningar får användas endast för att tolka oklarheter i patentkraven. Artikel 69 får inte heller förstås så, att patentkraven endast tjänar som riktlinjer för att fastställa skyddsomfånget och att skyddet omfattar allt som en fackman som har studerat beskrivning och ritningar anser att patenthavaren har avsett att skydda. Artikel 69 skall enligt protokollet i stället ges en tolkning som ligger mellan dessa ytterligheter och som bereder patenthavaren ett skäligt skydd och samtidigt ger tredje man en rimlig säkerhet.

Vid Münchenkonferensen hävdade den svenska delegationen att tolkningsprotokollet gav en marginal för bestämmandet av patentskyddets omfattning som var alltför vid med hänsyn till tredje mans rättssäkerhet. Den svenska delegationen framhöll vikten av att patenthavaren inte skulle kunna dra fördelar av oklarheter i patentkraven och att beskrivning och ritningar borde få användas endast för att åstadkomma erforderlig precisering av de uttryck som används i patentkraven. På grund härav yrkade den svenska delegationen att tolkningsprotokollet skulle ges en avfattning som säkerställde en mera restriktiv tolkning.

¹ Jfr fotnot 1 på s. 274.

Det visade sig dock inte möjligt att få någon ytterligare precisering i protokollet på denna punkt.

Den osäkerhet som kan sägas råda om konventionens innebörd i detta avseende kan leda till att domstolar i olika fördragsslutande stater kan komma att utbilda olika praxis när det gäller att avgöra patentskyddets omfattning. Olikheterna i praxis mellan olika fördragsslutande stater kan emellertid förväntas bli mindre än de olikheter i praxis mellan dessa stater som f. n. råder. Den ståndpunkt som svensk rätt får anses inta i tolkningsfrågan står i god överensstämmelse med konventionens ordalydelse och strider i och för sig inte mot protokollet. Det finns därför inte anledning att frångå här rådande rättsuppfattning rörande tolkning av patentkrav, om Sverige tillträder konventionen (jfr avsnitt 12.15.3).

10.3 Fråga om översättning av europeiskt patent och europeisk patentansökan

Av väsentligt intresse vid övervägande huruvida Sverige bör tillträda den europeiska patentkonventionen är den reglering språkfrågan har fått i konventionen.

Det europeiska patentverkets officiella språk är engelska, franska och tyska. En europeisk patentansökan handläggs och ett europeiskt patent meddelas på något av dessa språk. Som framgår av redogörelsen för konventionens innehåll får emellertid fördragsslutande stat, som har annat officiellt språk än handläggningsspråket, kräva översättning av vissa handlingar som villkor för att europeiskt patent och europeisk patentansökan skall få rättsverkan i den staten. Stat som med stöd av konventionen kräver översättning får dessutom föreskriva att översättningen i den staten skall äga vitsord före lydelsen på handläggningsspråket i den mån översättningen medför ett mera begränsat skydd. Översättningen får dock inte tillerkännas vitsord i mål om ogiltighet.

Denna reglering av språkfrågan har tillkommit på nordiskt initiativ. Enligt kommitténs uppfattning ger den Sverige möjlighet att i önskvärd omfattning kräva översättning av europeiskt patent och europeisk patentansökan. Som framgår av den allmänna motiveringen till den föreslagna lagstiftningen (avsnitt 12.15.3) förordar kommittén att Sverige i den omfattning konventionen tillåter skall kräva översättning till svenska av europeiskt patent och europeisk patentansökan och ge sådan översättning vitsord framför lydelsen på handläggningsspråket.

I detta sammanhang bör påpekas att flertalet fördragsslutande stater kan förväntas utnyttja möjligheten att kräva översättning. Om denna möjlighet utnyttjas allmänt, kommer givetvis kostnaderna för europeiskt patent att öka. Någon översättning av patentkrav och beskrivning till mer än ett språk behöver emellertid inte ske förrän det är klart att det europeiska patentverket är berett att meddela patent. Visserligen får fördragsslutande stat föreskriva att skydd under ansökningstiden inte uppkommer förrän från den tidpunkt då översättning av de publicerade patentkraven har inkommit, men översättningskravet hänför sig till en

begränsad del av ansökningen och denna översättning kan i regel anstå till dess resultatet av nyhetsgranskningen föreligger. Enligt kommitténs mening uppkommer därför ändå en vinst med det europeiska systemet i förhållande till kostnaderna för översättning vid ansökan om nationellt patent i flera stater.

10.4 Organisatoriska frågor

Som tidigare nämnts kommer handläggningen av europeiska patentansökningar att delas upp på sådant sätt att nyhetsgranskningen förläggas till Haag och patenterbarhetsprövningen till München. Vidare kommer den del av Förbundsrepubliken Tysklands patentverk som f. n. är förlagd till Berlin att införlivas med det europeiska patentverket och utgöra en filial till detta. Denna filial skall svara för viss nyhetsgranskning.

Även om denna organisatoriska uppdelning inte är rationell har den utgjort en politisk förutsättning för konventionens tillkomst och bör därför godtas. Det bör också framhållas att handläggningen i Haag och Berlin kommer att äga rum inom det europeiska patentverkets ram och under förvaltningsrådets kontroll. Detta bör medföra att handläggningen blir av tillfredsställande kvalitet.

Det är vidare att märka att förvaltningsrådet enligt centraliseringsprotokollet kan uppdra åt nationella patentmyndigheter att under en övergångstid utföra viss del av prövningen av europeiska patentansökningar. Detta kan ske i syfte att underlätta för de nationella patentmyndigheterna att anpassa sig till det ändrade läge som det europeiska patentverkets tillkomst innebär när det gäller arbetsbelastningen vid dessa myndigheter. Sådana uppdrag får omfatta sammanlagt högst 40 procent av det sammanlagda antalet europeiska patentansökningar, och samma nationella patentmyndighet får inte tilldelas sådant uppdrag i fråga om mer än en tredjedel av samtliga europeiska patentansökningar. Uppdrag får ges för en tid av femton år från det att det europeiska patentverket öppnas. Uppdragets omfattning skall under de fem sista åren av denna tid minskas successivt med i princip 20 procent om året.

Såvitt nu är bekant kommer de möjligheter som centraliseringsprotokollet ger i detta avseende att utnyttjas i full utsträckning.¹ Den prövning av europeiska patentansökningar som sålunda kommer att äga rum vid nationella patentmyndigheter är visserligen formellt begränsad till den handläggning som föregår det slutliga beslutet. Detta beslut kommer sålunda att fattas av en prövningsavdelning vid det europeiska patentverket som består av tre granskare. Det finns emellertid anledning anta att de bedömningar som görs vid de nationella patentmyndigheterna kommer att få avgörande betydelse. Även om de nationella patent-

¹ Huvudparten av den prövning som kommer att äga rum vid nationella patentmyndigheter kommer att utföras av det brittiska patentverket. Detta patentverk torde få handlägga en tredjedel av samtliga europeiska patentansökningar.

myndigheterna vid prövningen skall följa konventionens bestämmelser kan det befaras att denna uppdelning av prövningsarbetet kommer att medföra en mer splittrad praxis än om prövningen i sin helhet hade utförts vid det europeiska patentverket.

Som framgår av vad nu anförts inger enligt kommitténs mening en ordning där europeiska patentansökningar prövas vid nationell patentmyndighet vissa betänkligheter. Denna ordning har emellertid tillkommit för att underlätta de nationella patentmyndigheternas anpassning till det ändrade läge som det europeiska patentverkets tillkomst innebär. Vidare bör beaktas att systemet enligt centraliseringsprotokollet skall avvecklas efter en övergångstid. Med hänsyn härtill anser kommittén att systemet kan gottas.

10.5 Det svenska patentverkets roll

I det föregående (avsnitt 8.2) har kommittén gjort vissa uppskattningar av arbetsbelastningen vid det svenska patentverket, om Sverige tillträder både samarbetskonventionen och den europeiska patentkonventionen. Enligt dessa uppskattningar skulle ett svenskt tillträde till dessa konventioner medföra en avsevärd minskning av patentverkets arbetsbelastning. Denna rationaliseringsvinst bör vara till fördel för både patent sökande och patentverket. Minskningen av patentverkets arbetsuppgifter kan emellertid leda till att patentverket inte uppfyller de krav som föreskrivs i samarbetskonventionen och därför inte kan tjänstgöra som internationell nyhetsgranskningsmyndighet. I sådant fall kan även i övrigt svårigheter uppkomma att hålla patentverkets kapacitet på den nivå som svenskt näringsliv och svenska uppfinnare gör anspråk på.

I fråga om den inverkan som ett svenskt tillträde till den europeiska patentkonventionen kan få på det svenska patentverkets möjligheter att ge näringsliv och uppfinnare tillfredsställande service i olika avseenden anfördes i kommitténs förra betänkande bl. a.:

Enligt kommitténs mening är det uppenbart att handläggning av nationella patentansökningar även i framtiden måste äga rum vid myndighet i Sverige. Något alternativ härtill finns inte. Visserligen öppnar samarbetskonventionen möjlighet till nyhetsgranskning av nationella patentansökningar vid internationell nyhetsgranskningsmyndighet. Fullständig prövning av nationella patentansökningar i utlandet kan däremot inte erhållas. Tillkomsten av det europeiska patentverket medför inte någon ändring i detta avseende. Enligt kommitténs uppfattning är det angeläget att handläggningen av nationella patentansökningar, vilken handläggning sålunda måste äga rum vid svensk myndighet, blir av samma kvalitet som handläggningen av europeiska patentansökningar vid det europeiska patentverket och den nyhetsgranskning och patenterbarhetsprövning som kommer att äga rum enligt samarbetskonventionen. Härtill kommer att den svenska patentmyndigheten även i framtiden vid sidan av behandlingen av patentansökningar bör kunna erbjuda svenskt näringsliv och svenska uppfinnare en informations- och dokumentationsservice som är av hög kvalitet och som främjar teknisk innovationsverksamhet i Sverige. För näringsliv och uppfinnare är det dessutom värdefullt att

inom landet ha tillgång till den patenträttsliga expertis som finns i ett patentverk med goda resurser.

Enligt kommitténs uppfattning får det svenska patentverket större möjlighet att ge patentsökande och näringsliv tillfredsställande service i nyss nämnda avseenden, om patentverket får tjänstgöra som internationell nyhetsgranskningsmyndighet och — under förutsättning att konventionens bestämmelser om internationell förberedande patenterbarhetsprövning träder i kraft — som myndighet för dylik prövning. Det måste vidare vara ett väsentligt intresse för svenska sökande och särskilt för svensk exportindustri att kunna ge in en på svenska avfattad internationell patentansökan samt, efter skriftväxling på detta språk och med möjlighet att på ett enkelt sätt få kontakt med patentmyndigheten, kunna få ett utlåtande över nyhetsgranskning av ansökningen som beaktas vid ansökan om patent både vid det europeiska patentverket och i de utomeuropeiska industriländerna. Denna uppfattning vinner starkt stöd av vad som anfördes vid de remissbehandlingsrapporter som ägde rum år 1970 och 1973.

I detta sammanhang bör även beaktas vilken inverkan ett svenskt tillträde till den europeiska patentkonventionen kan få på det svenska patentverkets möjligheter att upprätthålla en tillfredsställande service i de avseenden som nyss nämnts. Till följd av en undantagsbestämmelse i det i det föregående nämnda protokollet till den europeiska patentkonventionen, det s. k. centraliseringsprotokollet, öppnas möjlighet för det svenska patentverket att tjänstgöra som internationell nyhetsgranskningsmyndighet och myndighet för internationell förberedande patenterbarhetsprövning både för internationella patentansökningar från svenska sökande och för sådana ansökningar som ges in av sökande i de övriga nordiska länderna, även om Sverige tillträder såväl samarbetskonventionen som den europeiska patentkonventionen. På grund härav blir det enligt kommitténs uppfattning möjligt för patentverket att ge en tillfredsställande service i dessa hänseenden för det fall Sverige tillträder även den europeiska patentkonventionen.

För nordiska sökande skulle det uppenbarligen vara en betydande fördel att kunna få internationell nyhetsgranskning och internationell förberedande patenterbarhetsprövning av en på nordiskt språk avfattad ansökan utförd utan att behöva ge in översättning av denna. Sådana sökande skulle i så fall inte behöva ådra sig översättningskostnader förrän de har erhållit utlåtande över internationell nyhetsgranskning och i förekommande fall även utlåtande över internationell förberedande patenterbarhetsprövning.¹

Det bör nämnas att från samtliga nordiska länder har framhållits vikten av att en internationell nyhetsgranskningsmyndighet kommer att finnas inom det nordiska språkområdet. Vid överläggningar i juni 1972 mellan företrädare för berörda departement i Danmark, Finland, Norge och Sverige har rått enighet om att det svenska patentverket bör åta sig att utföra nyhetsgranskning av internationella ansökningar från sökande i de nordiska länderna. Kommittén förutsätter att övriga nordiska länder ges möjlighet att på lämpligt sätt utöva inflytande på ledningen av det svenska patentverkets verksamhet som internationell nyhetsgranskningsmyndighet och — om sådan verksamhet blir aktuell — som myndighet för internationell förberedande patenterbarhetsprövning.

¹ Sökande som inger en på nordiskt språk avfattad ansökan är dock skyldig att betala en särskild översättningsavgift till vederbörande internationella nyhetsgranskningsmyndighet. Ansökningar som inte är avfattade på engelska, franska, japanska, ryska eller tyska skall nämligen publiceras i en genom denna myndighets försorg utarbetad engelsk översättning.

Vid remissbehandlingen av nämnda betänkande underströk ett stort antal remissinstanser på nytt vikten av att det svenska patentverket får tjänstgöra som internationell nyhetsgranskningsmyndighet och att det svenska patentverket även i framtiden får sådana resurser att det kan ge uppfinnare och näringsliv god service på det patenträttsliga området.

I detta sammanhang bör anmärkas att det svenska patentverket enligt centraliseringsprotokollets ordalydelse har rätt att utföra nyhetsgranskning och patenterbarhetsprövning enligt samarbetskonventionen — förutom i fråga om ansökningar från svenska sökande — endast i fråga om internationella ansökningar från sökande i angränsande stat som har tillträtt den europeiska patentkonventionen. På svensk begäran har interimskommittén dock enhälligt uttalat att centraliseringsprotokollet inte torde hindra det svenska patentverket att ta emot och handlägga internationella patentansökningar från Danmark, Finland och Norge, även om inte alla dessa stater ännu har tillträtt den europeiska patentkonventionen.

Grunden för de bedömningar som kommittén gjorde i sitt förra betänkande rubbas väsentligt om den arbetsbelastning som kommittén där förutsatte minskar kraftigt. Skulle sålunda de i det föregående (avsnitt 8) nämnda nederländska beräkningarna visa sig vara riktiga, innebär det att patentverkets resurser minskar i sådan omfattning att verket inte på ett tillfredsställande sätt kan fullgöra sina uppgifter. Osäkerheten i dessa beräkningar gör emellertid att de inte utan vidare kan läggas till grund för ett ställningstagande i tillträdesfrågan. I stället bör denna fråga enligt kommitténs uppfattning i första hand avgöras mot bakgrund av en mera långsiktig bedömning av omfattningen av patentverkets totala verksamhet på patentområdet. Med en framgångsrik utveckling av bl. a. den service som patentverket ger i form av nyhetsgranskning av uppfinningar utan samband med patentansökan minskar risken för att patentverket inte skall kunna fullgöra sina uppgifter på ett tillfredsställande sätt.

Som nämnts i kommitténs förra betänkande har samarbetskonventionen till syfte bl. a. att främja den ekonomiska utvecklingen i utvecklingsländerna. Sverige skulle inom ramen för samarbetskonventionen kunna hjälpa utvecklingsländerna genom att efter överenskommelse med sådana länder låta det svenska patentverket utföra nyhetsgranskning och patenterbarhetsbedömning åt patentmyndigheter i dylika länder och därigenom medverka till att inte andra patent kommer att gälla för dessa länder än som har föregåtts av en noggrann prövning och därför avser uppfinningar som är värda patentskydd. Sådana överenskommelser skulle kunna träffas inom ramen för ett biståndsprogram för ifrågasvarande utvecklingsländer.

Centraliseringsprotokollets ordalydelse gör det emellertid tveksamt om det svenska patentverket efter ett tillträde till den europeiska patentkonventionen kan utnyttja de möjligheter som samarbetskonventionen ger i det nu nämnda hänseendet. Det skulle nämligen kunna hävdas att de där förskrivna begränsningarna i fråga om nationell patentmyndighets rätt att tjänstgöra som internationell nyhetsgransknings-

myndighet eller myndighet för internationell förberedande patenterbarhetsprövning hindrar det svenska patentverket att, t. ex. inom ramen för ett biståndsprogram, utföra s. k. international-type search (art. 15.5)¹ eller sluta avtal enligt samarbetskonventionen (art. 16.3 resp. 32.3) att patentverket åtar sig att för utvecklingslands räkning utföra nyhetsgranskning eller patenterbarhetsprövning enligt den konventionen.

För att någon oklarhet i detta avseende inte skall föreligga har frågan från svensk sida tagits upp vid sammanträde i mars 1976 med interimskommittén. Det visade sig emellertid inte möjligt att vid detta sammanträde få interimskommitténs ställningstagande i frågan, utan denna hänsköts till dess sammanträde i juni 1976. Enligt patentpolicykommitténs mening bör Sverige vid detta sammanträde försöka få klarhet rörande centraliseringsprotokollets räckvidd när det gäller verksamhet enligt samarbetskonventionen inom ramen för svenskt bistånd till utvecklingsländerna. Kommittén förutsätter emellertid att utrymme finns för en sådan tolkning av centraliseringsprotokollet som ger tillfredsställande möjligheter för det svenska patentverket att tjänstgöra som myndighet enligt samarbetskonventionen till förmån för utvecklingsländerna.

I den europeiska patentkonventionen föreskrivs att om internationell patentansökan har varit föremål för nyhetsgranskning enligt samarbetskonventionen, kompletterande nyhetsgranskning skall företas vid det europeiska patentverket. För sådan ansökan skall sökanden betala samma avgift som om någon nyhetsgranskning enligt samarbetskonventionen inte hade ägt rum. Förvaltningsrådet får emellertid bestämma att det europeiska patentverket skall avstå från kompletterande nyhetsgranskning av ansökan som har varit föremål för nyhetsgranskning enligt samarbetskonventionen och endast ta ut reducerad avgift av sökanden.

Om Sverige tillträder den europeiska patentkonventionen och det svenska patentverket blir internationell nyhetsgranskningsmyndighet skall som tidigare nämnts samarbetsavtal ingås mellan det europeiska patentverket och det svenska patentverket. Avtalets utformning är f. n. föremål för överläggningar inom interimskommittén. Föreliggande utkast till avtal syftar i första hand till att nyhetsgranskningen vid de båda myndigheterna skall bli av samma kvalitet. Det är enligt patentpolicykommitténs uppfattning väsentligt att avtalet får ett sådant innehåll att kompletterande nyhetsgranskning inte behöver äga rum såvitt avser internationell patentansökan som har varit föremål för internationell nyhetsgranskning vid det svenska patentverket och att nyhetsgranskningsavgiften därför reduceras. Det är nämligen först härigenom som avgörande fördelar av att det svenska patentverket blir internationell nyhetsgranskningsmyndighet uppkommer för svenska sökande och sökande i de andra nordiska länderna.

¹ International-type search innebär nyhetsgranskning av nationell patentansökan vid internationell nyhetsgranskningsmyndighet enligt samma normer som gäller för nyhetsgranskning av internationella patentansökningar. Beträffande international-type search hänvisas till kommitténs förra betänkande (avsnitt 10.7 s. 107 f.).

Den avgiftsnedsättning som sålunda skulle komma nordiska sökande till del har tidigare antagits utgöra ett betydande belopp, eftersom granskningsavgiften har ansetts böra bestämmas så att den täcker den faktiska kostnaden för nyhetsgranskningen. Flera av EG-staterna har emellertid under senare tid hävdat att en betydande sänkning av denna avgift och en motsvarande höjning av andra avgifter i förfarandet bör göras. Vinner denna ståndpunkt gehör, minskar värdet av nämnda avgiftsreduktion avsevärt. En sådan ändring av avgiftsstrukturen kan leda till att det svenska patentverket inte får ta emot internationella patentansökningar i den omfattning som kommittén har antagit.

10.6 Ekonomiska följder

Som tidigare nämnts (avsnitt 7) skall enligt konventionen den europeiska patentorganisationens utgifter täckas av avgifter som tas ut av patentsökande och andra som deltar i förfarandet vid det europeiska patentverket samt av en andel i de årsavgifter som de fördragsslutande staterna tar ut för europeiska patent. Fördragsslutande stat skall sålunda av varje avgift som erläggs för upprätthållande av europeiskt patent i den staten till den europeiska patentorganisationen betala en av förvaltningsrådet bestämd del (högst 75 procent).

Det europeiska patentverket skall sålunda i princip vara självbärande ekonomiskt. Under en uppbyggnadstid kommer detta dock inte att vara möjligt, och de fördragsslutande staterna skall därför under denna tid genom lån ställa medel till den europeiska patentorganisationens förfogande. Den arbetsgrupp som svarar för de ekonomiska frågorna har beräknat att den europeiska patentorganisationen kommer att behöva tillskott av medel under de första elva åren efter konventionens ikraftträdande. Enligt arbetsgruppens beräkningar¹ kommer det ackumulerade beloppet av medlemsstaternas lån under denna tid (med en räntesats på 10 procent) att uppgå till ca 300 milj. DM. Sveriges del härav beräknas till drygt 20 milj. DM (ca 35 milj. kr.). Dessa lån skall enligt arbetsgruppen återbetalas jämte marknadsmässig ränta under en femtonårsperiod och beräknas sålunda vara återbetalade 26 år efter konventionens ikraftträdande. Skulle organisationens budget något år inte kunna balanseras, är de fördragsslutande staterna också skyldiga att genom lån ställa medel till förfogande för att täcka underskottet. Sådana lån skall jämte marknadsmässig ränta återbetalas snarast möjligt.

Sveriges ekonomiska förpliktelser mot den europeiska patentorganisationen är sålunda begränsade till skyldighet att under en uppbyggnadstid ställa medel till förfogande samt att, om organisationens budget inte kan balanseras på annat sätt, genom lån bidra till att täcka underskottet. Under den tid då det europeiska patentverket belastas av lån

¹ Dessa beräkningar grundas på antagandet att ca 40 000 ansökningar per år ges in till det europeiska patentverket fr. o. m. det sjätte verksamhetsåret.

och innan lånen jämte ränta har återbetalats kommer som tidigare anförts (avsnitt 7) det europeiska patentverkets kostnadsläge att bli högt. Även om kostnaderna därefter minskar, medför den personalkrävande kollegiala handläggningen vid patenterbarhetsprövningen och uppdelningen av handläggningen med nyhetsgranskningen förlagd till Haag och patenterbarhetsprövningen till München att kostnaderna även på sikt blir större än motsvarande kostnader vid de nationella patentverken. Från vissa håll har därför uttalats farhågor för att avgifterna skulle bli alltför höga. Den allmänna uppfattningen torde dock vara att avgiftsuttaget per ansökan vid det europeiska patentverket inte blir så högt att det europeiska patentverket härigenom förlorar sin attraktivitet. Kommittén delar denna uppfattning.

I detta sammanhang bör emellertid framhållas att om antalet patentansökningar vid det europeiska patentverket skulle bli väsentligt lägre än som hittills har antagits, det inte kan uteslutas att den europeiska patentorganisationen får svårigheter att i den takt som har avsetts återbetala de lån som tas upp under uppbyggnadstiden. I sådant fall kan det visa sig nödvändigt att förlänga amorteringstiden eller att de fördragslutande staterna tar ut lägre ränta än som nu har antagits. Mot bakgrund av de beräkningar som hitintills har gjorts rörande den europeiska patentorganisationens ekonomi förefaller risk för en sådan utveckling att föreligga endast om antalet europeiska patentansökningar understiger 30 000 om året.

I samband härmed vill kommittén understryka betydelsen av att även svenska uppfinnare och företag med begränsade ekonomiska resurser kan söka patent vid det europeiska patentverket. Det är sålunda viktigt att det stöd som samhället — t. ex. genom styrelsen för teknisk utveckling — ger dem som söker skydd för uppfinningar utformas på sådant sätt att detta blir möjligt.

Som tidigare nämnts (avsnitt 8.4) uppkommer under en övergångstid vissa utbildningskostnader för det svenska patentverket. Dessa kostnader kan dock inte bli särskilt stora.

Som framgår av det anförda kommer kostnaderna för statsverket av ett svenskt tillträde till den europeiska patentkonventionen inte att bli av större omfattning. Statsfinansiella skäl kan därför enligt kommitténs mening inte anföras mot ett svenskt tillträde till konventionen.

10.7 Sammanfattande bedömning

Den europeiska patentorganisationen är resultatet av ett mångårigt arbete på att få till stånd ett europeiskt patentsamarbete. I detta arbete har Sverige tagit en aktiv del. Det är därför en naturlig utveckling att Sverige som medlem av den europeiska patentorganisationen fullföljer sina insatser för europeisk samverkan på patentområdet.

Utvecklingen av patenträtten inom den europeiska patentorganisationen torde komma att få avsevärd betydelse för den internationella utvecklingen på patentområdet. Tillträde till den europeiska patentkonventionen ger Sverige möjlighet att, bl. a. genom medlemskapet i den euro-

peiska patentorganisationens förvaltningsråd, påverka patentpolitiken i Västeuropa, inte minst inom EG, och därmed även på ett vidare internationellt plan. Patenträttens utveckling inom EG är givetvis av stor betydelse för de svenska företag vilka har EG som en viktig exportmarknad. Av stor betydelse för tillträdesfrågan är också att den europeiska patentkonventionens reglering får anses tillfredsställande från patenträttslig synpunkt. Vidare har språkfrågan enligt kommitténs mening fått en från svensk synpunkt bra lösning.

Det är av väsentlig betydelse att det svenska patentverket även efter ett svenskt tillträde till den europeiska patentkonventionen har möjlighet att tjänstgöra som myndighet för internationell nyhetsgranskning och internationell förberedande patenterbarhetsprövning enligt samarbetskonventionen. Enligt kommitténs uppfattning kommer patentverkets verksamhet därigenom även i framtiden att bli av sådan omfattning att verket kan ge uppfinnare och näringsliv god service på det patenträttsliga området. Det samarbete som i så fall kommer till stånd mellan det svenska patentverket i dess egenskap av internationell nyhetsgranskningsmyndighet och det europeiska patentverket skulle leda till fördelar, bl. a. vissa besparingar, för svenska uppfinnare och företag som söker patent inte bara i Sverige utan även i andra västeuropeiska stater.

Enligt de uppskattningar på vilka kommittén tidigare har grundat sina bedömningar skulle det svenska patentverket även efter ett svenskt tillträde till den europeiska patentkonventionen få en arbetsbelastning som tryggar att verket förfogar över ett tillräckligt antal tekniker för att kunna tjänstgöra som internationell nyhetsgranskningsmyndighet och myndighet för internationell förberedande patenterbarhetsprövning enligt samarbetskonventionen. Som nämnts har emellertid antalet patentansökningar vid det svenska patentverket under de senaste åren varit betydligt lägre än i början av 1970-talet. Detta har delvis förändrat förutsättningarna för de gjorda uppskattningarna. Av vad som anförts i avsnitt 8.3 framgår, att det antal tekniker som mot slutet av 1980-talet kan sysselsättas i patentverket kan komma att understiga 100. Därmed föreligger risk för att patentverket inte uppfyller de krav som föreskrivs i samarbetskonventionen för internationell nyhetsgranskningsmyndighet och myndighet för internationell förberedande patenterbarhetsprövning.

Det svenska patentverket uppfyller f. n. kraven för att bli internationell myndighet enligt samarbetskonventionen. Den nedgång i antalet granskare som blir en följd av ett tillträde till den europeiska patentkonventionen medför i vart fall inte omedelbart att antalet granskare blir lägre än som fordras för att verket skall kunna vara sådan myndighet. Det finns därför anledning utgå från att det svenska patentverket kommer att få ställning som internationell myndighet. Blir emellertid utvecklingen sådan att antalet granskare vid det svenska patentverket mot slutet av 1980-talet har minskat så att verket inte kan kvarstå som internationell myndighet enligt samarbetskonventionen, kan följden bli att verkets servicekapacitet försämras allvarligt. Enligt kommitténs mening föreligger emellertid vissa omständigheter som är ägnade att

minska risken för en sådan utveckling. Vissa av dessa omständigheter är oberoende av om det svenska patentverket har fått ställning som internationell myndighet. Sålunda finns anledning räkna med att uppdragsverksamheten, främst nyhetsgranskningen av uppfinningar utan samband med patentansökan, kommer att öka, vilket medför vidgade arbetsuppgifter för verkets tekniker. Har verket en gång fått ställning som internationell myndighet, ger redan detta en viss ökning av verkets arbetsvolym. Denna ställning kan också bl. a. förväntas medföra att det svenska patentverket i växande grad kommer att anlitas när det gäller verksamhet som är inriktad på utvecklingsländerna. Det är enligt kommitténs mening väsentligt för patentverkets framtid att ett svenskt tillträde till den europeiska patentkonventionen inte hämmar dess möjligheter till verksamhet i nu nämnda avseenden.

Om Sverige skall tillträda konventionen bör, enligt kommitténs mening, tillträdet ske så tidigt att Sverige är fördragsslutande stat när konventionen träder i kraft. Det skulle möjligen kunna hävdas att Sverige bör avvakta utvecklingen inom den europeiska patentorganisationen och tillträda först om erfarenheterna visar att samarbetet enligt konventionen blir en framgång. Enligt kommitténs mening måste det emellertid medföra fördelar för Sverige och svenska intressen om vårt land, som under lång tid har verkat för europeiskt patentsamarbete, från början deltar i samarbetet enligt konventionen. Eftersom det europeiska patentverket skall byggas ut successivt, får det svenska patentverket, svensk industri och svenska patentombud i så fall möjlighet till en smidig anpassning till det nya läge som ett tillträde till konventionen innebär. Om Sverige redan från början deltar i samarbetet, ger detta vårt land genom medlemskap i den europeiska patentorganisationens förvaltningsråd ett inflytande på utvecklingen inom den europeiska patentorganisationen under den viktiga uppbyggnadsperioden. Vidare kommer svenska granskare att delta i handläggningen vid det europeiska patentverket. Om Sverige blir medlem i den europeiska patentorganisationen, kan det svenska patentverket bli en med det europeiska patentverket samarbetande internationell nyhetsgranskningsmyndighet. Inleds detta samarbete redan från det att det europeiska patentverket öppnas, föreligger goda förutsättningar för att internationella nyhetsgranskningsrapporter som upprättas av det svenska patentverket godtas utan kompletterande granskning vid det europeiska patentverket och att samarbetet mellan det svenska patentverket och den europeiska patentorganisationen utvecklas på ett sätt som gagnar svenskt patentväsen.

Mot bakgrund av vad sålunda anförts förordar patentpolicykommittén att Sverige skall tillträda den europeiska patentkonventionen så att Sverige från början kan delta i samarbetet enligt konventionen. Som förutsättning för tillträde bör emellertid gälla att konventionen tillträds av samtliga EG-stater eller i vart fall av Danmark, Frankrike, Förbundsrepubliken Tyskland, Nederländerna och Storbritannien. Det bör påpekas att kommittén vid detta ställningstagande har utgått från att samarbetskonventionen träder i kraft samt att frågan om det svenska patentverkets ställning som internationell nyhetsgranskningsmyndighet och myndighet för internationell förberedande patenterbarhetsprövning

enligt samarbetskonventionen och därmed sammanhängande frågor har fått en tillfredsställande lösning. Skulle dessa villkor inte uppfyllas, bör frågan om Sveriges tillträde till den europeiska patentkonventionen tas upp till förnyat övervägande mot bakgrund av de ändrade förutsättningar som i sådant fall kan föreligga.

10.8 Förbehåll vid tillträde

De fördragsslutande staterna har enligt den europeiska patentkonventionen möjlighet att genom reservation på vissa punkter i sin lagstiftning avvika från konventionens reglering. Reservation är tillåten endast i de avseenden som anges i artikel 167.2. Stat som vill utnyttja reservationsrätten måste göra detta när den tillträder konventionen.

Enligt konventionen kan sålunda fördragsslutande stat vars nationella lag inte medger produktpatent på livs- och läkemedel genom reservation få rätt att upprätthålla förbudet mot sådana produktpatent under en övergångstid på högst tio år (art. 167.2.a). Om särskilda skäl föreligger, får den europeiska patentorganisationens förvaltningsråd ge fördragsslutande stat rätt att behålla förbudet mot produktpatent på sådana alster under ytterligare högst fem år från konventionens ikraftträdande. Enligt svensk rätt gäller f. n. förbud mot produktpatent på livs- och läkemedel. Av skäl som anförs i den allmänna motiveringen till den föreslagna lagstiftningen (avsnitt 12.2.3) föreslår kommittén att detta förbud upphävs. Vid sådant förhållande finns enligt kommitténs mening inte någon anledning för Sverige att utnyttja denna reservationsmöjlighet.

Stat som för sina nationella patent har kortare patenttid än tjuugo år kan genom reservation förbehålla sig rätten att under en övergångstid på högst tio år låta europeiska patent för den staten få samma giltighetstid som nationella patent i den staten (art. 167.2.c). Enligt svensk rätt är patenttiden 17 år. Som framgår av den allmänna motiveringen (avsnitt 12.10) föreslår kommittén en förlängning av patenttiden till tjuugo år. Någon anledning för Sverige att avge reservation på denna punkt finns därför inte.

Enligt det till konventionen hörande protokollet angående behörig domstol och erkännande av beslut rörande rätten att få europeiskt patent (erkännandeprotokollet) skall fördragsslutande stat erkänna sådant beslut rörande rätt att få europeiskt patent som har meddelats av domstol som är behörig enligt protokollet. Fördragsslutande stat kan emellertid genom reservation undgå att under en övergångstid på tio år bli bunden av protokollet (art. 167.2.d). Enligt kommitténs uppfattning saknas anledning för Sverige att utnyttja denna reservationsmöjlighet.

10.9 Tillträde till lagkonventionen och uppsägning av formalitetskonventionen

I anledning av sitt förslag att Sverige under vissa förutsättningar skall tillträda den europeiska patentkonventionen vill patentpolicykommittén ta upp frågan om Sveriges förhållande till två inom Europarådet utar-

betade konventioner, 1963 års konvention om förenhetligande av vissa delar av patenträtten, den s. k. lagkonventionen, och 1953 års konvention angående patentformaliteter, den s. k. formalitetskonventionen.

Lagkonventionen, som innehåller vissa regler om patenterbarhet, nyhetshinder, uppfinningshöjd och patentkrav, är förenlig med den europeiska patentkonventionen. Den har hittills inte trätt i kraft. Endast Irland har hittills tillträtt konventionen. Riksdagen har år 1967 godkänt lagkonventionen (prop. 1966: 40, 1LU 1967: 53, rskr 1967: 325), men Sverige har inte ratificerat konventionen. Om en uppfinning avser livs- eller läkemedel, får enligt övergångsbestämmelserna till patentlagen patent inte meddelas på själva alstret till dess regeringen har förordnat annat. Motsvarande bestämmelser finns i de andra nordiska ländernas patentlagar. Lagkonventionen ålägger de fördragsslutande staterna att i fråga om dylika uppfinningar efter en övergångstid på högst tio år tilllåta patent på själva alstret. Danmark och Norge har därför ansett sig inte kunna ratificera konventionen. För att bibehålla rättslikheten i Norden på det patenträttsliga området har Sverige hittills avstått från att tillträda lagkonventionen. Som nyss nämnts förordar kommittén att förbudet i övergångsbestämmelserna till patentlagen mot att meddela produktpatent på livs- och läkemedel upphävs. Vid sådant förhållande bortfaller de skäl som har föranlett Sverige att inte ratificera lagkonventionen. Kommittén förordar därför att Sverige ratificerar lagkonventionen samtidigt med den europeiska patentkonventionen. Det kan nämnas att samtliga EG-stater torde komma att ratificera dessa båda konventioner samtidigt.

Vad angår formalitetskonventionen tillträdde Sverige den konventionen år 1953.¹ I formalitetskonventionen anges de krav i formellt avseende som de fördragsslutande staterna maximalt får ställa upp beträffande ansökningshandlingarnas beskaffenhet. Denna konvention, som numera får anses föråldrad, är på vissa punkter oförenlig med den europeiska patentkonventionen och samarbetskonventionen. För att kunna tillträda den europeiska patentkonventionen och samarbetskonventionen måste Sverige därför säga upp formalitetskonventionen. Uppsägning av formalitetskonventionen träder i kraft ett år efter det att meddelande om uppsägning har ingivits till Europarådets generalsekretärare. Som tidigare har anförts utgår patentpolicykommittén från att det europeiska patentverket kommer att inleda sin verksamhet tidigast den 1 november 1977. Med hänsyn härtill förordar patentpolicykommittén att Sverige säger upp formalitetskonventionen senast den 1 november 1976.

10.10 Förhållandet till marknadspatentkonventionen

Kommittén vill i detta sammanhang också i korthet beröra frågan om Sveriges tillträde till marknadspatentkonventionen. Denna konvention

¹ Formalitetskonventionen har tillträtts av samtliga Europarådets 18 medlemsstater utom Cypern och Malta. Dessutom är Finland, Israel, Spanien och Sydafrika anslutna till konventionen. Konventionstexten finns intagen i SÖ 1957: 97.

är i första hand en konvention mellan EG:s medlemsstater. Konventionen ger dock EG:s ministerråd möjlighet att genom enhälligt beslut inbjuda stat som inte tillhör EG men som bildar tullunion eller har frihandelsavtal med EG till förhandlingar om särskilt avtal som gör det möjligt att tillämpa konventionen för denna stat. Eftersom Sverige har frihandelsavtal med EG, öppnar sålunda konventionen möjlighet till ett svenskt tillträde. Med hänsyn till bl. a. den osäkerhet som råder om när marknadspatentkonventionen kommer att träda i kraft, har patentpolicykommittén avstått från att närmare behandla denna fråga.

11 Konstitutionella frågor i samband med ett svenskt tillträde till den europeiska patentkonventionen

Enligt 10 kap. 1 § regeringsformen ingås överenskommelse med annan stat av regeringen. Regeringen får dock inte ingå för Sverige bindande internationell överenskommelse utan att riksdagen har godkänt denna, om överenskommelsen förutsätter att lag ändras eller upphävs eller att ny lag stiftas. Som tidigare nämnts fordras ändringar i bl. a. patentlagen för att Sverige skall kunna tillträda den europeiska patentkonventionen. Ett sådant tillträde kräver sålunda riksdagens godkännande. Därvid uppkommer frågan huruvida ett svenskt tillträde till den europeiska patentkonventionen innebär sådan överlåtelse av svenska offentliga organs uppgifter till internationell organisation eller överstatlig myndighet att beslut härom enligt gällande grundlag måste fattas i särskild ordning. Bestämmelser om sådan överlåtelse finns i 10 kap. 5 § regeringsformen.

Enligt paragrafens första stycke kan beslutanderätt som enligt regeringsformen tillkommer riksdagen, regeringen eller annat i regeringsformen angivet organ och inte avser fråga om stiftande, ändring eller upphävande av grundlag i begränsad omfattning överlåtas till mellanfolklig organisation för fredligt samarbete, till vilken Sverige är eller skall bli anslutet, eller till mellanfolklig domstol. Därmed avses befogenhet som i avsaknad av denna bestämmelse inte skulle kunna fråntas sådant organ utan ändring av regeringsformen. I första hand avses de befogenheter som regeringsformen tillägger riksdagen och regeringen. Hit hör också den högsta domsmakten, dvs. de befogenheter som tillkommer högsta domstolen och regeringsrätten. Riksdagen beslutar om överlåtelse av sådan befogenhet i den ordning som är föreskriven för stiftande av grundlag eller, om beslut i sådan ordning inte kan avvaktas, genom ett beslut varom minst fem sjättedelar av de röstande och minst tre fjärdedelar av riksdagens ledamöter förenar sig.

Ett svenskt tillträde till den europeiska patentkonventionen skulle inte innebära någon inskränkning i regeringens eller riksdagens befogenheter.

Vad angår högsta domstolens befogenheter berörs de inte av ett svenskt tillträde. Vissa frågor som har anknytning till europeiskt patent och europeisk patentansökan är av sådant slag att de enligt gällande svensk rätt prövas av allmän domstol. Detta gäller framför allt frågor om bättre rätt till patentsökt uppfinning, patents ogiltighet, tvångslicens, överföring av patent, patentintrång och expropriation av patent. Enligt konventionen prövas dessa frågor av domstol i vederbö-

rande fördragsslutande stat, dvs. såvitt avser Sverige av svensk domstol.

Regeringsrätten är högsta instans i ärende angående patentansökan. Beslut av patentverkets patentavdelning i dylika ärenden kan överklagas till verkets besvärsavdelning. Mot besvärsavdelningens beslut får talan föras av sökanden hos regeringsrätten. Rätt att få ett ärende prövat av regeringsrätten kan begränsas genom lag (11 kap. 1 § första stycket andra punkten regeringsformen). Det finns således inte någon i regeringsformen inskriven rätt att fullfölja talan till regeringsrätten i administrativa ärenden, utan rätten därtill blir beroende av vad som föreskrivs i lag beträffande varje slag av ärenden. Rätten att fullfölja talan till regeringsrätten i ärenden rörande ansökan om patent kan t. ex. slopas eller prövningen av besvär över besvärsavdelningens beslut uppdras åt annan inhemsk myndighet. Den omständigheten att ett svenskt tillträde till konventionen skulle leda till att det slutliga avgörandet i ärenden rörande ansökan om patent för Sverige i viss omfattning äger rum hos internationellt organ kan därför enligt kommitténs mening inte anses som sådan överlåtelse av beslutanderätt som avses i 10 kap. 5 § första stycket regeringsformen.

Det kan möjligen göras gällande att regeringsformens bestämmelser om resning och återställande av försutten tid skulle medföra, att nyssnämnda lagrum är tillämpligt på överlåtelse av beslutanderätt av det slag som den europeiska patentkonventionen innebär. Befogenheten att bevilja resning eller återställande av försutten tid i avgjort ärende tillkommer regeringsrätten när det är fråga om ärende för vilket regeringen, förvaltningsdomstol eller förvaltningsmyndighet är högsta instans och i annat fall högsta domstolen (11 kap. 11 §). I fråga om ärenden som rör meddelande av patent tillkommer således denna befogenhet regeringsrätten.

Regeringsformens bestämmelser om resning och återställande av försutten tid lär endast ha avseende på beslut som har meddelats av svensk nationell myndighet. Det torde därför inte kunna komma i fråga att tillämpa dessa bestämmelser på avgöranden som träffas av det europeiska patentverket. Det torde dessutom inte vara förenligt med konventionen att beslut meddelat av det europeiska patentverket undandröjs av svensk domstol, t. ex. genom resning. Enligt grundlagberedningen innebär ett överförande av tillämpningen av svensk lag till utländska eller internationella organ som är undandragna den kontroll som ligger i resningsinstitutet en begränsning av de högsta domstolarnas grundlagsenliga uppgifter. Ett sådant överförande skulle därför enligt grundlagberedningen kräva beslut enligt 10 kap. 5 § första stycket regeringsformen (SOU 1972: 15 s. 185; jfr prop. 1973: 90 s. 363 och 364). Det är emellertid att märka att det europeiska patentverket inte tillämpar svensk lag. Det europeiska patentverkets handläggning och prövning av europeisk patentansökan och europeiskt patent regleras uteslutande av den europeiska patentkonventionen. Ett tillträde till konventionen innebär sålunda inte att tillämpningen av svensk lag undandras den kontroll som ligger i resningsinstitutet och sålunda inte heller att regeringsrättens befogenheter inskränks.

På grund av vad nu anförts anser kommittén att riksdagens beslut att godkänna Sveriges tillträde till den europeiska patentkonventionen inte behöver ske enligt 10 kap. 5 § första stycket regeringsformen.

I 10 kap. 5 § andra stycket regeringsformen behandlas överförande av rättskipnings- och förvaltningsuppgifter till icke svenska organ i annat fall än som avses i första stycket. Där föreskrivs att rättskipnings- eller förvaltningsuppgift i annat fall än som avses i paragrafens första stycke kan överlåtas till annan stat, till mellanfolklig organisation eller till utländsk eller internationell inrättning eller samfällighet. Sådan överlåtelse förutsätter förordnande av riksdagen genom ett beslut, varom minst tre fjärdedelar av de röstande förenar sig, eller genom beslut i den ordning som gäller för stiftande av grundlag.

Genom den europeiska patentkonventionen överläts befogenhet att handlägga ansökan om patent för Sverige i viss omfattning till det europeiska patentverket. Patent för Sverige får enligt konventionen sökas i form av europeisk patentansökan. Det europeiska patentverkets beslut i anledning av dylik ansökan får rättsverkan i Sverige. Den som vill göra invändning mot europeisk patentansökan blir hänvisad att göra detta i den ordning som föreskrivs i konventionen. Ett svenskt tillträde till konventionen måste därför enligt kommitténs mening anses innebära överlåtelse av förvaltningsuppgifter till internationell inrättning. På grund härav måste enligt kommitténs uppfattning beslut om ett svenskt tillträde till den europeiska patentkonventionen fattas enligt 10 kap. 5 § andra stycket regeringsformen. Det bör nämnas att enligt uttalande av grundlagberedningen beslut med kvalificerad majoritet bör vara den normala beslutsformen i dylika fall (SOU 1972: 15 s. 187).

12 Huvuddragen av den föreslagna lagstiftningen

12.1 Allmänna synpunkter

Genom den europeiska patentkonventionen bildas en europeisk patentorganisation med ett europeiskt patentverk. Detta patentverk har till uppgift att pröva ansökningar som görs enligt konventionen (europeiska patentansökningar) och att meddela patent (europeiska patent) för de stater som tillträder denna. I konventionen regleras europeiska patentansökningars form och innehåll samt handläggningen av dylika ansökningar vid det europeiska patentverket. Konventionen innehåller en fullständig reglering av förutsättningarna för meddelande av europeiskt patent. Denna reglering är fristående från de fördragsslutande staternas nationella patentlagstiftning.

Konventionen innehåller också bestämmelser om rättsverkan av europeiskt patent och europeisk patentansökan. Sedan europeiskt patent har meddelats för viss stat, skall detta patent i den staten i princip jämföras med nationellt patent som har meddelats av den statens patentmyndighet. En europeisk patentansökan skall likaså i princip ha samma rättsverkan i stat som den omfattar som en ansökan om nationellt patent för den staten. I vissa avseenden ges emellertid i konventionen för de fördragsslutande staterna tvingande bestämmelser om rättsverkan av europeiskt patent och europeisk patentansökan. I konventionen ges också vissa bestämmelser om ogiltigförklaring av europeiskt patent. Enligt konventionen kan europeisk patentansökan under vissa förutsättningar omvandlas till nationell patentansökan. Slutligen innehåller konventionen bestämmelser av folkrättslig karaktär som enbart behandlar de fördragsslutande staternas rättigheter och skyldigheter.

För att Sverige skall kunna tillträda den europeiska patentkonventionen måste i den svenska lagstiftningen tas in bestämmelser om att europeiskt patent och europeisk patentansökan i den utsträckning som konventionen kräver skall jämföras med patent meddelade av den svenska patentmyndigheten resp. ansökningar om sådana patent. I den mån konventionens bestämmelser om rättsverkan av europeiskt patent och europeisk patentansökan avviker från vad som gäller beträffande nationella patent och nationella patentansökningar måste i lagstiftningen ges särskilda bestämmelser såvitt avser europeiska patent och patentansökningar. Slutligen måste ges vissa bestämmelser om omvandling av europeisk patentansökan till nationell ansökan.

I de avseenden som konventionen sålunda nödvändiggör ny lagstiftning innehåller den en i stort sett uttömmande reglering. Det huvudsakliga innehållet i den lagstiftning som behövs för att Sverige skall kunna tillträda konventionen är alltså på förhand givet. Detta gäller bl. a. rättsverkan av europeiskt patent och europeisk patentansökan. På några punkter lämnas dock i konventionen viss valfrihet åt de fördragslutande staterna. Detta gäller bl. a. möjligheten att ställa upp krav på översättning som villkor för att europeiskt patent eller europeisk patentansökan skall få rättsverkan. Vidare gäller viss valfrihet i fråga om vilka grunder som skall få åberopas för ogiltigförklaring av europeiskt patent.

I samband med lagstiftning på grundval av konventionen uppkommer vissa frågor av principiell karaktär. Framför allt måste ställning tas till frågan om och i vilken omfattning den svenska lagstiftningen i sak bör anpassas till den europeiska patentkonventionen även när det gäller nationella patent, dvs. patent meddelade av det svenska patentverket, och ansökningar om sådana patent. Enligt kommitténs uppfattning måste det vara en fördel för näringsliv och uppfinnare, om den svenska patentlagstiftningen både såvitt avser de materiella rättsreglerna och såvitt avser patentansökans form och innehåll överensstämmer med vad som kommer att gälla i övriga Västeuropa. Kommittén anser därför att den svenska lagstiftningen bör anpassas till den europeiska patentkonventionen utom på de punkter där starka skäl talar för att nu gällande reglering behålls trots att den avviker från konventionen.¹ Genom en sådan anpassning av den svenska lagstiftningen till konventionen minskar givetvis behovet av att i lagstiftningen ta in särskilda bestämmelser för europeiska patent och patentansökningar.

Kommittén bygger i fortsättningen sina överväganden i lagstiftningsfrågan på den förutsättningen att den europeiska patentkonventionen träder i kraft som planerats och att Sverige tillträder konventionen samtidigt med ikraftträdandet eller i nära anslutning därtill.

I detta sammanhang bör också erinras om den konvention om marknadspatent som år 1975 avslutades mellan EG:s medlemsstater. Denna konvention innehåller vissa materiella bestämmelser rörande bl. a. rättsverkan av europeiskt patent som meddelas för dessa stater. Med hänsyn till dessa staters industriella betydelse har kommittén övervägt huruvida den svenska lagstiftningen i viss utsträckning bör anpassas också till marknadspatentkonventionen.

Vad angår metoden för lagstiftningen har kommittén övervägt huruvida erforderliga bestämmelser rörande europeiska patent och patentansökningar bör ges i särskilda författningar eller om dessa bestämmelser bör tas in i gällande författningar om nationella patent och patentansökningar. Som nyss nämnts har kommittén funnit att starka skäl talar för att svensk rätt, i den mån den inte redan överensstämmer med konventionens reglering, i princip anpassas till den europeiska patentkon-

¹ I sitt förra betänkande uttalade kommittén (s. 97) att i fråga om ansökans form och innehåll den svenska patentlagstiftningen bör avvika från vad som gäller enligt samarbetskonventionen endast på de punkter där starka skäl talar för att nu gällande bestämmelser bör behållas i fråga om nationella patentansökningar. Såvitt gäller ansökans form och innehåll är samarbetskonventionen och den europeiska patentkonventionen förenliga med varandra.

ventionen även såvitt avser nationella patent och patentansökningar. Om en sådan anpassning genomförs, blir den särskilda reglering rörande europeiska patent och europeiska patentansökningar som krävs för tillträde till konventionen inte särskilt omfattande. Patentlagstiftningen torde också bli mera överskådlig om europeiska patent och patentansökningar regleras i samma författningar som nationella patent och patentansökningar. På grund härav föreslår kommittén att de bestämmelser som behövs för att Sverige skall kunna tillträda konventionen tas in i patentlagen och patentkungörelsen. Samma lösning förordades i kommitténs förra betänkande (s. 95) såvitt avser de bestämmelser som rör internationella patentansökningar.

I sitt förra betänkande (s. 95) föreslog kommittén att de föreskrifter i patentlagen som rör internationella patentansökningar i görligaste mån skulle sammanföras i ett särskilt kapitel. Som skäl härför anfördes, att en sådan systematik torde ge den bästa översikten över de särskilda regler som gäller i fråga om dylika ansökningar. Av samma skäl bör enligt kommitténs uppfattning de föreskrifter i patentlagen som enbart rör europeiska patent och europeiska patentansökningar sammanföras i ett särskilt kapitel. Detta kapitel har i patentpolicykommitténs förslag placerats sist i patentlagen. Samma placering torde komma att föreslås av de kommittéer i de andra nordiska länderna som förordar tillträde till den europeiska patentkonventionen.

Anpassningen av svensk rätt till vad som gäller enligt konventionen föranleder ändringar också i patentkungörelsen. I kungörelsen måste vidare tas in föreskrifter om det svenska patentverkets befattning med europeiska patent och patentansökningar. Vissa av dessa föreskrifter har nära samband med motsvarande reglering rörande nationella patent och patentansökningar. De bör därför tas in i anslutning till denna reglering. Detta gäller exempelvis föreskrifter om diarieföring. Andra bestämmelser av detta slag kan däremot inte systematiskt inordnas i anslutning till gällande bestämmelser. Dessa bestämmelser bör därför sammanföras sist i patentkungörelsen.

Anpassningen av den svenska patentlagstiftningen till vad som gäller enligt den europeiska patentkonventionen och samarbetskonventionen föranleder vissa ändringar i de av patentverket utfärdade patentbestämmelserna. Inom patentverket undersöks f. n. i vilken utsträckning patentbestämmelserna bör ändras med hänsyn till dessa konventioner.

I avsnitt 12.2—12.17 tas upp vissa frågor som är av principiell karaktär eller i övrigt av större betydelse. Först behandlas de frågor som rör anpassning av den svenska lagstiftningen till den europeiska patentkonventionen när det gäller nationella patent och patentansökningar (avsnitt 12.2—12.14). Dessa frågor behandlas i den ordning som de regleras i patentlagen. Därefter berörs rättsverkan av europeiskt patent och europeisk patentansökan (avsnitt 12.15). Vidare behandlas omvandling av europeisk patentansökan till nationell patentansökan (avsnitt 12.16). Slutligen berörs vissa frågor rörande försvarsuppfindingar (avsnitt 12.17).

I kommitténs förra betänkande behandlades frågan om erforderlig lagstiftning för ett svenskt tillträde till samarbetskonventionen. Som nyss nämnts föreslog kommittén att de föreskrifter i patentlagen som rör in-

ternationella patentansökningar, dvs. ansökningar som görs enligt nämnda konvention, i görligaste mån sammanförs i ett särskilt kapitel. Enligt kommittén (s. 95) borde detta särskilda kapitel från logisk synpunkt placeras närmast efter bestämmelserna i 3 kap. om nordisk patentansökan. Detta skulle emellertid föranleda en omnumrering av nuvarande 39—76 §§. På grund härav föreslog kommittén att detta särskilda kapitel skulle tas in sist i patentlagen som 11 kap. Kommittén ifrågasatte emellertid i detta sammanhang om inte nuvarande 3 kap. (28—38 §§) patentlagen borde upphävas samtidigt med att den av kommittén föreslagna lagstiftningen genomförs. Kommittén lade dock inte fram något förslag i denna fråga.

Som nyss nämnts innehåller 3 kap. patentlagen bestämmelser om nordisk patentansökan. Regeringen har i 28 § bemyndigats att — efter överenskommelse med Danmark, Finland och Norge — förordna om införandet av ett system med nordiska patentansökningar. Någon sådan överenskommelse har hittills inte träffats och 3 kap. patentlagen har därför inte trätt i kraft.

Systemet med nordiska patentansökningar skulle enligt 3 kap. patentlagen innebära, att den som ville få patent på en och samma uppfinning för Danmark, Finland, Norge och Sverige eller för tre av dessa länder skulle kunna ge in en ansökan därom i endast ett av länderna, primärlandet. På grundval av denna ansökan skulle i primärlandet meddelas patent inte bara för detta land utan även för övriga länder som omfattas av ansökningsenheten, sekundärländerna. De patent som på detta sätt meddelades särskilt för varje land skulle vara jämställda med vanliga nationella patent.

Systemet med nordiska patentansökningar har behandlats i Nordiska rådet efter det att de nya nordiska patentlagarna hade antagits. År 1968 väcktes i rådet förslag om att rådet skulle rekommendera regeringarna i de nordiska länderna att snarast sätta bestämmelserna om nordiska patentansökningar i kraft. Nordiska rådets juridiska utskott avgav i januari 1973 betänkande över detta förslag. I utlåtandet berördes det internationella samarbete som hade resulterat i samarbetskonventionen. Vidare nämndes det förslag till en europeisk patentkonvention och en konvention om marknadspatent som hade utarbetats i europeiskt samarbete. Utskottet framhöll därefter att det vid överläggningar med justitieministrarna i Danmark, Norge och Sverige hade fått bekräftat att genomförandet av systemet med nordiska patentansökningar enligt 3 kap. i de nordiska patentlagarna inte längre var praktisk politik. Utskottet ansåg att dessa kapitel troligen aldrig skulle komma att träda i kraft och att de kunde förväntas bli upphävda vid lämpligt tillfälle.

Av den redogörelse för det nordiska patentsamarbetet som lämnades i det tidigare betänkandet (avsnitt 2.2) framgår, att arbetsbelastningen vid de nordiska patentverken under 1960-talet var mycket betungande. Ett system med nordiska patentansökningar framstod då som en möjlighet att snabbt genomföra den rationalisering av arbetet vid dessa patentverk som det hade visat sig svårt att få till stånd på annat sätt. Läget är emellertid i dag ett annat än vid patentlagens tillkomst i mitten av 1960-talet. Bl. a. kan det internationella samarbete som under de senaste åren

har ägt rum på det patenträttsliga området förväntas att inom kort ge konkreta resultat. Som framgår av det föregående (avsnitt 10) förordar kommittén att Sverige under vissa förutsättningar skall tillträda den europeiska patentkonventionen. Av de nordiska länderna torde i vart fall även Danmark komma att göra detta. Vidare får det anses sannolikt att samtliga nordiska länder inom en nära framtid kommer att tillträda 1970 års samarbetskonvention. Mot bakgrund härav är det enligt patentpolicykommitténs mening inte realistiskt att räkna med att bestämmelserna om nordiska patentansökningar kommer att träda i kraft. Denna uppfattning delas av motsvarande kommittéer i de övriga nordiska länderna. Patentpolicykommittén föreslår därför att 3 kap. patentlagen om nordisk patentansökan upphävs. Vidare föreslår kommittén att det särskilda kapitlet rörande internationell patentansökan, som i kommitténs förra betänkande har placerats som 11 kap., tas in som ett nytt 3 kap. i patentlagen i stället för bestämmelserna om nordisk patentansökan, eftersom kapitlet om internationell patentansökan från systematisk synpunkt hör nära samman med bestämmelserna i 2 kap. om patentansökan och dess handläggning. Samma förslag torde komma att läggas fram av de danska, finska och norska kommittéerna.

Ett tillträde till den europeiska patentkonventionen föranleder vissa bestämmelser rörande bevisupptagning åt det europeiska patentverket. Erforderlig reglering bör enligt kommitténs mening tas in i lagen (1946: 816) om bevisupptagning åt utländsk domstol. Vidare erfordras ändring i lagen (1937: 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar (den s. k. sekretesslagen).¹ Av skäl som anförs i det följande (avsnitt 12.17) föreslås också vissa ändringar i lagen (1971: 1078) om försvarsuppfinningar. Det till konventionen hörande erkännandeprotokollet föranleder viss lagstiftning. I anledning härav har utarbetats förslag till lag om erkännande av utländskt avgörande m. m. med anledning av Sveriges tillträde till den europeiska patentkonventionen.

Det till konventionen hörande protokollet angående den europeiska patentorganisationens privilegier och immunitet föranleder i och för sig vissa ändringar i lagen (1966: 664) med vissa bestämmelser om immunitet och privilegier. Regeringen har emellertid i proposition 1975/76: 205 lagt fram förslag till ny lagstiftning i detta ämne. På grund härav har kommittén avstått från att lägga fram förslag till ändring i nämnda lag.

12.2 Patenterbarhetsvillkoren

12.2.1 Gällande rätt

Patenterbarhetsvillkoren anges i 1 och 2 §§ patentlagen. Den grundläggande bestämmelsen ges i 1 §. Där föreskrivs att patent meddelas

¹ Ny lagstiftning om offentlighet och sekretess är under övervägande inom justitiedepartementet på grundval av offentlighets- och sekretesslagstiftningskommitténs betänkande Lag om allmänna handlingar (SOU 1975: 22). Eftersom det emellertid är osäkert när proposition med förslag till sådan lagstiftning kommer att läggas fram, har patentpolicykommittén ansett sig böra utarbeta förslag till den ändring i sekretesslagen som föranleds av ett svenskt tillträde till den europeiska patentkonventionen.

endast på uppfinning som kan tillgodogöras industriellt. I 2 § uppställs som ytterligare villkor att uppfinningen väsentligen skiljer sig från vad som har blivit känt före dagen för patentansökningen.

Förutom det grundläggande kravet för patenterbarhet enligt 1 § att det skall vara fråga om en uppfinning som kan tillgodogöras industriellt görs i denna paragraf vissa ytterligare avgränsningar av det patenterbara området. Från patenterbarhet undantas sålunda uppfinning vars utnyttjande skulle strida mot goda seder eller allmän ordning. Vidare undantas växtsorter¹ och djurraser samt väsentligen biologiskt förfarande för framställning av växter eller djur. Patent får dock meddelas på mikrobiologiskt förfarande eller alster av sådant förfarande. En ytterligare inskränkning av det patenterbara området görs i övergångsbestämmelserna till patentlagen. Där föreskrivs sålunda att om en uppfinning avser livs- eller läkemedel, patent inte får meddelas på själva alstret intill dess regeringen förordnar annat.

Någon närmare precisering av begreppet uppfinning görs inte i lagtexten. I nordisk rätt har emellertid genom doktrin och praxis utbildats ett tämligen fast patenträttsligt uppfinningsbegrepp. I förarbetena till de nordiska patentlagarna redovisas utförligt innebörden av detta begrepp (Nordisk utredningsserie 1963: 6 s. 96 ff., prop. 1966: 40 s. 54 ff.).² En uppfinning som kan tillgodogöras industriellt anses sålunda föreligga endast om uppfinningen har *teknisk karaktär* och *teknisk effekt* samt är *reproducerbar*.

I fråga om kravet att uppfinningen skall ha *teknisk karaktär* uttalade de nordiska patentkommittéerna i 1963 års betänkande att det knappast var möjligt att exakt ange vad detta krav innebär. Kommittéerna ansåg emellertid att i detta krav i vart fall låg att det skulle vara fråga om en lösning av en uppgift med hjälp av naturkrafterna, dvs. med ett lagbundet utnyttjande av naturens materia och energi.

Till följd av kravet att en uppfinning skall ha *teknisk karaktär* föll enligt de nordiska patentkommittéerna utanför det patenträttsliga uppfinningsbegreppet rena upptäckter, dvs. upptäckt av något som finns i naturen men som hittills inte har varit känt. Detsamma gällde vetenskapliga teorier och rena anvisningar för det mänskliga intellektet. Till sådana anvisningar räknades enligt kommittéerna bl. a. vissa undervisningsmetoder, metoder för skrift, system för stenografi eller bokföring, metoder för reklam, regler för spel, penningssystem och stadsplaner (NU s. 97). Huruvida datorprogram omfattas av uppfinningsbegreppet har varit föremål för viss tvekan, men efter ett avgörande i regeringsrätten år 1974 får anses att detta inte är fallet.³

Enligt de nordiska patentkommittéerna borde i viss omfattning även uppfinningar varigenom man delvis utnyttjar den levande naturen anses ha *teknisk karaktär*. Detta skulle enligt kommittéerna ofta vara fallet i

¹ Den som har framställt en ny växtsort kan emellertid enligt växtförädlar-rättslagen (1971: 392) genom registrering få ensamrätt att yrkesmässigt utnyttja sorten.

² 1963 års betänkande och 1966 års proposition betecknas i hänvisningar i det följande NU resp. prop.

³ Regeringsrättens dom den 6 februari 1974 som avsåg patentansökan nr 12100/64; Regeringsrättens årsbok (RÅ) 1974 s. 19.

fråga om uppfinningar som används inom lantbruk och skogsbruk. Patent hade sålunda meddelats på framställning av antibiotika genom utnyttjande av bakteriers och svampars organismer. Kommittéerna framhöll att, medan patent kunde meddelas på uppfinning som avser framställning av serum i en levande djurorganism, patent hade vägrats på användning av människokroppen för serumframställning. Kommittéerna ansåg vidare att metoder för behandling av människokroppen eller levande djurs kroppar normalt föll utanför det patenträttsliga uppfinningsbegreppet. Läke- och operationsmetoder skulle därför inte vara patenterbara. Det anmärktes dock att patent hade meddelats på förfarande för permanentning av hår och på förfarande för röntgenfotografering med användning av kontrastmedel. Vidare erinrade kommittéerna om att i de nordiska länderna patent hade meddelats på uppfinningar som avser att främja djurs eller växters tillväxt samt på förfaranden och ämnen som ökar fruktsamheten hos djur eller växter (NU s. 97).

Kravet att en uppfinning för att vara patenterbar skall ha teknisk karaktär ansågs av de nordiska patentkommittéerna vara det viktigaste villkoret för patenterbarhet. Detta krav antyds i lagtexten genom föreskriften att en uppfinning för att kunna patenteras skall kunna *tillgodogöras industriellt*. Det bör i detta sammanhang framhållas, att ordet "industriellt" i patentlagen liksom i Pariskonventionen har en avsevärt vidare innebörd än i allmänt språkbruk (NU s. 100 ff., prop. s. 68). Härmed avses sålunda inte bara industri i egentlig mening utan även andra näringsgrenar. Såsom industriell verksamhet anses t. ex. också handel, jordbruk, skogsbruk och offentlig förvaltning.

Kraven på teknisk effekt och reproducerbarhet ligger enligt kommittéerna i själva ordet uppfinning (NU s. 102). Kravet att en uppfinning skall ha *teknisk effekt* för att vara patenterbar innebär enligt de nordiska patentkommittéerna att det tekniska problem som uppfinningen avser skall ha lösts genom uppfinningen och att det för en fackman är i vart fall sannolikt att den påstådda effekten erhålls om uppfinningen utövas. När det gäller kravet på *reproducerbarhet* innebär detta enligt kommittéerna att uppfinningen har sådan karaktär att den avsedda effekten med säkerhet erhålls vid ett upprepat riktigt utövande av uppfinningen.

Som förut nämnts får enligt 2 § patentlagen patent meddelas endast på uppfinning som väsentligen skiljer sig från vad som har blivit känt före dagen för patentansökningen. Detta villkor innefattar i sig två skilda krav, nämligen kravet på *nyhet* och kravet på *uppfinningshöjd*. Nyhetskravet innebär att uppfinningen inte får avse något som redan är känt. Kravet på uppfinningshöjd innebär att uppfinningen inte endast måste vara ny utan även måste innefatta en sådan utveckling av tekniken att den väsentligen skiljer sig från vad som redan är känt. Den faktiska innebörden av dessa två krav beror givetvis på vad som enligt lagen skall anses som känt.

I 2 § patentlagen anges också vad som skall anses känt. Som känt anses sålunda allt som har blivit allmänt tillgängligt före dagen för patentansökningen, oavsett på vilket sätt det har skett, samt innehållet i patentansökningar som har gjorts före ansökningsdagen, om dessa ansök-

ningar blir allmänt tillgängliga enligt 22 § patentlagen.¹

Från nyhetskravet görs två undantag. Patent får sålunda meddelas utan hinder av att uppfinningen inom sex månader före ansökningsdagen har blivit allmänt tillgänglig till följd av uppenbart missbruk i förhållande till sökanden eller någon från vilken denne härleder sin rätt eller till följd av att sökanden eller någon från vilken han härleder sin rätt har förevisat uppfinningen på officiell eller officiellt erkänd internationell utställning.

12.2.2 Den europeiska patentkonventionen

I den europeiska patentkonventionen regleras patenträttens föremål i artiklarna 52—57. I artikel 52.1 föreskrivs sålunda att europeiskt patent meddelas på uppfinning som är ny, har uppfinningshöjd och kan tillgodogöras industriellt. Uttrycket "industriellt" ges i konventionen en vid innebörd (art. 57). En uppfinning skall sålunda anses kunna tillgodogöras industriellt om den kan användas i någon form av industriell verksamhet, däri inbegripet jordbruk.

Konventionens uppfinningsbegrepp avgränsas i artikel 52.2 genom en uppräknig av exempel på vad som inte i något fall skall anses som uppfinning. Utanför begreppet uppfinning faller sålunda upptäckter, vetenskapliga teorier och matematiska metoder samt konstnärliga skapelser. Detsamma gäller planer, regler och metoder för intellektuell verksamhet, för spel eller för affärsverksamhet samt datorprogram. Återgivande av information skall inte heller anses som uppfinning. Det är att märka att denna uppräknig inte är uttömmande.

I artikel 52.4 görs en ytterligare begränsning av det patenterbara området. Där föreskrivs sålunda att metoder för kirurgisk eller terapeutisk behandling av människokroppen eller av djur samt sådana metoder för diagnosticering som utövas på människokroppen eller på djur inte skall anses vara uppfinningar som kan tillgodogöras industriellt. Alster, särskilt ämnen och blandningar, som är avsedda för användning vid utövande av någon av dessa metoder är däremot enligt uttrycklig föreskrift i och för sig patenterbara.

I artikel 53 undantas vissa uppfinningar, som eljest skulle kunna falla under konventionens uppfinningsbegrepp, från det patenterbara området. Europeiskt patent meddelas sålunda inte på uppfinningar vars utnyttjande eller offentliggörande skulle strida mot allmän ordning ("ordre public") eller goda seder. Europeiskt patent meddelas inte heller på växtsorter eller djurraser eller väsentligen biologiskt förfarande för framställning av växter eller djur. Patent får dock meddelas på mikrobiologiska förfaranden och alster av sådana förfaranden.

En uppfinning skall enligt artikel 54 anses som ny, om den inte utgör del av teknikens ståndpunkt. Till teknikens ståndpunkt räknas allt som har blivit allmänt tillgängligt före den europeiska patentansökningens ingivningsdag oavsett hur detta skett. Åtnjuter ansökningen prioritet, omfattar teknikens ståndpunkt allt som har blivit allmänt tillgängligt

¹ I fråga om ansökan som åtnjuter prioritet skall vid tillämpning av 2 § ansökningen anses gjord den dag från vilken prioritet åtnjuts.

senast dagen före prioritetdagen. Som del av teknikens ståndpunkt anses även innehållet i sådan tidigare europeisk patentansökan som ännu inte har publicerats före ingivningsdagen respektive prioritetdagen men som senare publiceras av det europeiska patentverket. Sådan tidigare ansökan får dock beaktas endast såvitt avser stat som har designerats i båda ansökningarna.

Ett särskilt nyhetshinder uppställs i fråga om ämnen och blandningar som är avsedda att användas som hjälpmedel vid sådana metoder för kirurgisk eller terapeutisk behandling eller för diagnosticering som skall utövas på människor eller djur. Såvitt gäller ämnen eller blandningar som förut är kända får sålunda patent meddelas på användning som hjälpmedel vid metod som nyss nämnts endast om användning av ämnet eller blandningen vid någon sådan metod inte är känd tidigare (art. 54.5).

I artikel 55 föreskrivs vissa undantag från nyhetskravet. Nyhetshinder föreligger sålunda inte om uppfinningen inom sex månader före den dag då den europeiska patentansökningen ingavs har blivit allmänt tillgänglig till följd av uppenbart missbruk i förhållande till sökanden eller någon från vilken denne härleder sin rätt. Detsamma gäller om sökanden eller någon från vilken han härleder sin rätt har förevisat uppfinningen på sådan officiell eller officiellt erkänd internationell utställning som avses i den i Paris den 22 november 1928 avslutade konventionen om internationella utställningar.

Uppfinningshöjd skall enligt artikel 56 anses föreligga om uppfinningen för en fackman inte är närliggande i förhållande till teknikens ståndpunkt. Vid avgörande av huruvida uppfinningshöjd föreligger skall till teknikens ståndpunkt inte räknas innehållet i tidigare europeiska patentansökningar som inte har publicerats före den dag då ifrågavarande ansökan görs.

Enligt den europeiska patentkonventionen får patent på själva alstret, s. k. produktpatent, meddelas även såvitt avser kemiska produkter, livsmedel och läkemedel. Fördragsslutande stat, vars nationella lag inte medger dylika produktpatent, ges emellertid rätt att genom reservation som görs senast vid tillträdet till konventionen upprätthålla förbudet mot sådana produktpatent under en övergångstid på tio år från det att konventionen har trätt i kraft (art. 167.2.a). Stat som har avgivit sådan reservation är förpliktad att återta den så snart omständigheterna medger det. Om särskilda skäl föreligger, får den europeiska patentorganisationens förvaltningsråd ge fördragsslutande stat rätt att behålla förbudet mot produktpatent på sådana alster under ytterligare högst fem år (art. 167.3).

12.2.3 *Kommitténs överväganden*

Vid prövning av europeisk patentansökan skall det europeiska patentverket beakta endast de patenterbarhetsvillkor som föreskrivs i den europeiska patentkonventionen. Talan om ogiltighet av europeiskt patent prövas däremot för varje fördragsslutande stat av den statens domstolar. Europeiskt patent får ogiltigförklaras endast på någon av de grunder

som anges i artikel 138.1 i konventionen. Där föreskrivs bl. a. att ogiltigförklaring får ske, om patentet avser något som inte är patenterbart enligt artiklarna 52—57. Europeiskt patent får dessutom förklaras ogiltigt i fördragsslutande stat, om den uppfinning som patentet avser inte uppfyller kraven i den statens lag på nyhet och uppfinningshöjd i förhållande till sådan uppfinning som har sökts skyddad genom nationell patentansökan med tidigare ingivnings- eller prioritetsdag än den europeiska patentansökan som ligger till grund för det europeiska patentet. Nationell domstol får däremot inte ogiltigförklara europeiskt patent på den grunden att det inte uppfyller annat patenterbarhetsvillkor som föreskrivs i nationell lag.

Det finns i och för sig inte något hinder för fördragsslutande stat att såvitt gäller nationella patent uppställa fler patenterbarhetsvillkor än de som anges i konventionen och låta åsidosättande av sådana villkor utgöra ogiltighetsgrund gentemot nationella patent. Om en sådan ordning tillämpades i Sverige, skulle detta emellertid leda till att en patentsökande skulle kunna få giltigt patent för Sverige i form av europeiskt patent i fall där det inte hade varit möjligt att få giltigt patent meddelat av det svenska patentverket. Detta kan enligt kommittéens mening inte vara rimligt. Kommittén anser därför det i praktiken vara nödvändigt att de patenterbarhetsvillkor som uppställs i den svenska patentlagstiftningen inte i något avseende går utöver de patenterbarhetsvillkor som föreskrivs i den europeiska patentkonventionen.

Som framgår av vad tidigare anförts skiljer sig det sätt på vilket det patenterbara området anges i den svenska lagtexten i vissa avseenden från det sätt på vilket det patenterbara området anges i konventionstexten. Bl. a. är konventionens reglering avsevärt utförligare. Trots olikheterna i bestämmelsernas utformning är emellertid enligt kommitténs uppfattning det patenterbara området enligt gällande svensk rätt och enligt konventionen detsamma.¹ Någon ändring av den svenska patentlagstiftningen på denna punkt erfordras därför inte för att i sak uppnå överensstämmelse med vad som kommer att gälla enligt konventionen. Skillnaden i utformning mellan den svenska lagtexten och konventionstexten är emellertid så stor att det enligt kommitténs mening finns anledning att överväga en anpassning av den svenska lagstiftningen i redaktionellt avseende. Kommittén återkommer till denna fråga senare i detta avsnitt.

Både i konventionen och i svensk rätt krävs för patenterbarhet att uppfinningen skall vara ny och ha uppfinningshöjd. Vad som skall anses känt vid bedömning av huruvida en uppfinning är ny regleras i princip på samma sätt i konventionen och i svensk rätt. Däremot skiljer sig svensk rätt och konventionen i fråga om vad som skall beaktas vid bedömningen av huruvida en uppfinning har uppfinningshöjd. Enligt svensk rätt skall, som nyss nämnts, i förhållande till viss patentansökan anses som känt även innehållet i tidigare svenska patentansökningar som ännu inte har blivit offentliga före den dag denna ansökan görs, om dessa ansökningar sedermera blir allmänt tillgängliga enligt 22 § patentla-

¹ Härvid bortses från det i svensk rätt tills vidare gällande förbudet mot produktpatent på livs- och läkemedel.

gen. Detta gäller både vid avgörande av huruvida uppfinningen är ny och vid bedömning av huruvida den har uppfinningshöjd. Enligt den europeiska patentkonventionen anses innehållet i tidigare europeisk patentansökan, som sedermera publiceras, som del av teknikens standpunkt endast vid avgörandet av huruvida den patentsökta uppfinningen är ny.

Frågan huruvida och i vilken omfattning innehållet i tidigare ansökan, som inte har blivit allmänt tillgänglig innan en senare ansökan görs, skall anses som känt i förhållande till den senare ansökningen var föremål för ingående överväganden i förarbetena till de nordiska patentlagarna (NU s. 128 ff., prop. s. 81 f., s. 84 f.). Den lösning som dessa lagar innehåller och som överensstämmer med vad som föreslogs i 1963 års nordiska betänkande blev under remissbehandlingen av nämnda betänkande utsatt för kritik från åtskilliga remissinstanser. Även efter lagarnas ikraftträdande har lämpligheten av den valda lösningen satts i fråga. Sålunda har framförts kritik mot att, vid avgörande huruvida en uppfinning har uppfinningshöjd, enligt gällande rätt skall beaktas innehållet i tidigare ansökan som inte har blivit allmänt tillgänglig innan uppfinningen patentsöks.¹ Enligt kommitténs mening är det uteslutet att efter ett svenskt tillträde till den europeiska patentkonventionen i den svenska lagstiftningen behålla en från konventionen avvikande reglering när det gäller den grundläggande frågan vad som skall beaktas vid avgörande av huruvida en patentsökt uppfinning har uppfinningshöjd. Kommittén föreslår därför att den svenska lagstiftningen anpassas till konventionen i detta avseende. Genom den föreslagna ändringen löses denna fråga på ett sätt som torde överensstämma med önskemålen från dem som har kritiserat gällande rätt på denna punkt.

Vad angår innebörden av kravet på uppfinningshöjd bör påpekas att, enligt uttalande av första lagutskottet i samband med behandlingen av 1966 års proposition med förslag till patentlag, kravet på uppfinningshöjd borde skärpas i förhållande till den praxis som då hade utbildats (ILU 1967: 53 s. 23). Med hänsyn till de diskussioner som ägde rum under förarbetet till den europeiska patentkonventionen torde man kunna utgå från att den uppfinningshöjd som kommer att krävas av det europeiska patentverket kommer att överensstämma med den praxis som f. n. tillämpas i Norden. Enligt kommitténs mening finns det i vart fall inte anledning att räkna med att de skillnader som kan uppkomma kommer att orsaka några praktiska olägenheter.

Som tidigare nämnts kan europeiskt patent förklaras ogiltigt om det har meddelats i strid mot de patenterbarhetsvillkor som uppställs i konventionen. Enligt gällande svensk rätt kan ett patent förklaras ogiltigt, om patentet har meddelats i strid mot 1 eller 2 § patentlagen. Med utgångspunkt i att patenterbarhetsvillkoren enligt dessa paragrafer i sak helt överensstämmer med de patenterbarhetsvillkor som föreskrivs i konventionen, skulle i patentlagen kunna föreskrivas att även europeiskt patent får förklaras ogiltigt, om det har meddelats trots att villkoren enligt 1 och 2 §§ inte var uppfyllda. En sådan lösning skulle medföra

¹ Som nämnts i det föregående (avsnitt 1.1) har av justitiedepartementet till kommittén överlämnats skrivelse från svenska patentombudsforeningen med hemställan om ändring av 2 § andra stycket andra punkten patentlagen.

den fördelen att talan vid svensk domstol om ogiltighet av patent skulle komma att prövas enligt samma bestämmelser oberoende av om ogiltighetstalan avser europeiskt patent eller patent meddelat av det svenska patentverket.

En alternativ lösning skulle vara att i patentlagen ta in en bestämmelse av innebörd att europeiskt patent får förklaras ogiltigt såvitt avser Sverige, om det avser något som inte är patenterbart enligt artiklarna 52—57 i konventionen.¹ Kommittén anser emellertid att enbart en hänvisning till konventionstexten inte är godtagbar på en så viktig punkt. Enligt kommitténs mening bör i patentlagen uttryckligen anges under vilka förutsättningar europeiskt patent kan ogiltigförklaras såvitt avser Sverige. I patentlagen bör därför föreskrivas att europeiskt patent får förklaras ogiltigt om det har meddelats trots att de patenterbarhetsvillkor som anges i lagen inte är uppfyllda.

Det kan emellertid enligt kommitténs uppfattning ifrågasättas om inte en sådan lösning med den nuvarande utformningen av patenterbarhetsvillkoren i 1 § patentlagen i andra fördragsslutande stater skulle kunna ge upphov till tveksamhet huruvida grunderna för ogiltigförklaring av europeiskt patent såvitt avser Sverige helt överensstämmer med vad som föreskrivs i konventionen. Det förtjänar härvidlag påpekas, att lagförarbeten av det slag som föreligger i Sverige saknar motsvarighet i åtskilliga av de stater som förväntas tillträda konventionen. De nordiska kommittéer som nu har övervägt vilka författningsändringar som föranleds av den europeiska patentkonventionen har vidare ansett det vara av vikt att nordisk rättspraxis kommer att tillmätas betydelse i andra fördragsslutande stater när det gäller tolkning och tillämpning av konventionens bestämmelser om villkoren för patenterbarhet. Enligt kommittéernas uppfattning är utsiktorna större i detta avseende, om patenterbarhetsvillkoren i de nordiska patentlagarna ges en utformning som nära ansluter sig till utformningen av motsvarande bestämmelser i konventionen.

På grund av vad sålunda anförts förordrar patentpolicykommittén att 1 § patentlagen ges en avfattning som nära ansluter sig till konventionens bestämmelser rörande avgränsningen av det patenterbara området. En sådan lösning skulle i allt väsentligt innebära en kodifiering av doktrin och praxis.

Såvitt avser livs- och läkemedel gällde enligt 1884 års patentförordning att patent inte fick meddelas på själva alstret utan endast på särskilt förfarande för framställning av detta. Genom 1967 års patentlag upphävdes i princip förbudet mot produktpatent på livs- och läkemedel. I övergångsbestämmelserna till denna lag föreskrivs dock att patent inte får meddelas på alster som är livs- eller läkemedel förrän regeringen förordnar annat. Något sådant förordnande har inte meddelats. Som nyss nämnts får europeiskt patent meddelas på alster som är livs- och

¹ En dylik bestämmelse måste kompletteras med en föreskrift av innebörd att europeiskt patent får förklaras ogiltigt, om det inte uppfyller kraven på nyhet och uppfinningshöjd i förhållande till svensk patentansökan med tidigare ingivnings- eller prioritetsdag än den ansökan som ligger till grund för det europeiska patentet eller i förhållande till svenskt patent grundad på sådan tidigare ansökan.

läkemedel, men fördragsslutande stat kan genom att avge reservation uppnå att sådana produktpatent under en övergångstid inte får rättsverkan i den staten.

Enligt kommitténs mening måste det anses uteslutet att i den svenska patentlagstiftningen behålla förbudet mot produktpatent på livs- och läkemedel såvitt avser patent som meddelas av det svenska patentverket, om sådana produktpatent kan meddelas för Sverige av det europeiska patentverket. Vid ett svenskt tillträde till konventionen uppkommer därför enligt kommitténs uppfattning endast frågan om Sverige skall avge reservation för att därigenom få möjlighet att upprätthålla förbudet mot dylika produktpatent under en övergångstid på högst femton år.

I 1966 års proposition med förslag till patentlag uttalade föredragande departementschefen att det från samhällelig synpunkt inte fanns något hållbart skäl för förbud mot produktpatent på livs- och läkemedel men att förbudet borde bibehållas under en övergångstid till dess att motsvarande ändring allmänt hade genomförts i andra industriländer (prop. s. 70).

Enligt kommitténs mening finns det inte heller i dag något hållbart skäl för ett förbud mot produktpatent på livs- och läkemedel. De stater som tillträder den europeiska patentkonventionen och som i dag inte tillåter sådana produktpatent kommer, i vart fall efter en övergångstid, att bli tvungna att tillåta dylika produktpatent. Konventionen mellan EG-staterna om marknadspatent medger inte något undantag från möjligheten att få marknadspatent i fråga om produktpatent på livs- och läkemedel. Det får därför anses uteslutet att Danmark skulle behålla ett sådant förbud för nationella patent sedan marknadspatentkonventionen har trätt i kraft för dess del. Det är däremot tänkbart att Danmark intill dess kommer att behålla detta förbud. I Norge övervägs att behålla förbudet mot sådana produktpatent. Vid ett tillträde till konventionen kan Norge därför komma att utnyttja reservationsmöjligheten för att i vart fall under en övergångstid kunna behålla förbudet. Huruvida förbudet mot produktpatent på livs- och läkemedel kommer att upphävas i Finland är f. n. en öppen fråga.

Enligt kommitténs uppfattning talar övervägande skäl för att förbudet i övergångsbestämmelserna till patentlagen att meddela produktpatent på livs- och läkemedel upphävs i samband med att den europeiska patentkonventionen träder i kraft. Om förbudet upphävs finns inte anledning för Sverige att vid tillträde till konventionen avge reservation på denna punkt.

Som framgår av avsnitt 12.2.2 finns i artikel 54.5 i den europeiska patentkonventionen en särskild bestämmelse om vad som skall anses känt när det gäller ansökan om patent på redan kända ämnen eller blandningar som är avsedda för användning som hjälpmedel vid sådana metoder för kirurgisk eller terapeutisk behandling eller för diagnosticering som utövas på människor eller djur. Patent får sålunda meddelas på användning vid metod som nyss nämnts endast om användning av ämnet eller blandningen vid någon sådan metod inte är känd tidigare.

Om det i svensk rätt övergångsvis gällande förbudet mot produktpatent på livs- och läkemedel upphävs utan att i patentlagen införs en be-

stämmelse som svarar mot konventionens artikel 54.5, skulle patent på hjälpmedel för medicinsk behandling enligt svensk rätt kunna meddelas i större utsträckning än enligt konventionen, nämligen inte bara i fråga om den först uppfunna användningen som sådant hjälpmedel utan även i fråga om andra därefter uppfunna användningar för sådana ändamål. Enligt uttalande av föredragande departementschefen (prop. s. 71 f) skulle det nämligen inte vara uteslutet att en ny biologisk verkan av ett redan patenterat läkemedel kan ha sådan uppfinningshöjd i förhållande till det tidigare patentet att ett nytt självständigt patent kan meddelas. Det torde inte finnas någon anledning att i svensk rätt medge patent i fråga om användning av sådana hjälpmedel som nu avses i andra fall än som medges i den europeiska patentkonventionen. I patentlagen bör därför tas in en bestämmelse som svarar mot artikel 54.5.

12.3 Produktskyddets omfattning

12.3.1 *Gällande rätt*

Enligt svensk rätt gäller patent som avser alster, s. k. produktpatent, endast inom de användningsområden för alstret som sökanden har angivit i patentkraven och andra områden som för fackmannen kan anses närliggande i förhållande till dessa.

Denna princip om användningsbundet produktskydd, som har sin huvudsakliga betydelse när det gäller patent på kemiska föreningar, livsmedel och läkemedel, har inte kommit till uttryck i lagtexten. Enligt uttalande av föredragande departementschefen i 1966 års proposition (s. 71) ledde emellertid de allmänna patenterbarhetsvillkoren i patentlagen till att patent på en kemisk förening kunde gälla endast inom de användningsområden som angivits i patentkraven och andra områden som för fackmannen kunde anses närliggande i förhållande till dessa. I propositionen framhölls att det inte var uteslutet att annan kunde påvisa nya användningsområden av ett ämne och erhålla självständigt patent på användning av ämnet inom dessa områden. Vid bestämmande av gränserna för vilka användningsområden som kan anses täckta av patentet borde emellertid enligt departementschefens mening inte anläggas ett alltför snävt betraktelsesätt, utan den som hade upfunnit ämnet och påvisat dess praktiska nytta borde ges en rimlig marginal. I fråga om hithörande ämnen borde det dessutom enligt hans uppfattning vara tillåtet att ange flera olika användningsområden utan att uppfinningen därmed anses oenhetlig. Enligt departementschefen fick det ankomma på praxis att ytterligare precisera gränserna för patentskyddet i de fall som nu avses. Någon närmare reglering i lagtexten av denna fråga syntes enligt hans mening knappast lämplig eller möjlig.

På grundval av departementschefens uttalande har i de av patentverket utfärdade patentbestämmelserna tagits in en föreskrift att om uppfinning avser ett alster, t. ex. en kemisk produkt, användningen skall anges i patentkravet, om den inte klart framgår av de egenskaper hos alstret som har angivits i patentkravet (3 § punkt 3 andra stycket).

12.3.2 Den europeiska patentkonventionen

I konventionen anges inte uttryckligen huruvida skyddet för produktpatent är användningsbundet eller om detta skydd är oinskränkt och sålunda inte begränsat till den användning som anges i patentkraven. Det är dock klart att det under utarbetandet av konventionen förutsattes att produktskyddet skulle vara oinskränkt, dvs. omfatta varje tänkbar användning av den patenterade produkten. Detta har också ansetts följa motsättningsvis av en föreskrift i artikel 167.2.a av innebörd att fördragsslutande stat under en övergångstid inte behöver tillerkänna europeiskt patent rättsverkan i den staten till den del patentet ger ett skydd som avser kemiska produkter, livsmedel eller läkemedel *som sådana*.

12.3.3 Kommitténs överväganden

Frågan om omfattningen av skyddet för produktpatent diskuterades ingående under förarbetet till 1967 års nordiska patentlagar (NU s. 110 ff, prop. s. 71 f). Denna fråga, vilken som nämnts har särskild betydelse såvitt avser kemiska föreningar, livsmedel och läkemedel, blev aktuell genom att de nordiska patentkommittéerna föreslog att det tidigare förbudet mot patent på sådana produkter skulle upphävas. I 1963 års betänkande anförde de nordiska patentkommittéerna att de nya patentlagarna borde grundas på principen om oinskränkt produktskydd. Kommittéerna ansåg sålunda att ett system med användningsbundet produktskydd ofta skulle vålla praktiska svårigheter när det gällde att göra en rimlig avgränsning av patentskyddet. Vidare skulle man enligt kommittéerna lätt kunna komma i det läget att patenthavaren inte kunde hävda sin patenträtt på grund av den osäkerhet som förelåg när det gällde att avgöra för vilken användning alstret i ett visst fall såldes. Dessutom åberopade kommittéerna att principen om ett oinskränkt produktskydd i praxis tillämpades i Storbritannien och USA samt att denna princip kunde förväntas bli införd i det planerade systemet med europeiska patent. En av den norska kommitténs medlemmar uttalade sig dock till förmån för ett användningsbundet produktskydd. Till denna uppfattning anslöt sig vid remissbehandlingen bl. a. de nordiska industriförbunden. Enligt dessa förbund borde man i vart fall avvakta utvecklingen i andra industriländer innan ett oinskränkt produktskydd infördes i de nordiska länderna.

Efter remissbehandlingen av 1963 års betänkande togs frågan om patentskyddets omfattning vid produktpatent upp till förnyade överväganden vid nordiska departementsöverläggningar. Vid dessa överläggningar uppnåddes enighet om att produktskyddet borde vara användningsbundet. Någon ändring av den lagtext som hade föreslagits i 1963 års betänkande gjordes dock inte. Vid dessa överläggningar uttalades i stället att de av kommittéerna föreslagna allmänna patenterbarhetsvillkoren innebar att produktskyddet var användningsbundet. Föredragande departementschefen anslöt sig till detta uttalande (prop. s. 72).

Principen om ett oinskränkt produktskydd tillämpas i åtskilliga större industriländer, t. ex. Frankrike, Förbundsrepubliken Tyskland, Storbri-

tannien och USA. Sedan 1967 års nordiska patentlagstiftning antogs har utvecklingen gått i riktning mot ett oinskränkt produktskydd. De nordiska länderna torde nu vara i stort ensamma bland industriländerna att tillämpa ett användningsbundet produktskydd. Det kan anmärkas att frågan om produktskyddets omfattning livligt har diskuterats i åtskilliga länder och särskilt i Förbundsrepubliken Tyskland, sedan produktskydd för kemiska föreningar infördes i denna stat i samband med en revision av den tyska patentlagstiftningen år 1968. I den tyska patentlagstiftningen anges visserligen inte uttryckligen huruvida patentskyddet vid produktpatent skall vara användningsbundet eller oinskränkt. Efter domstolsavgörande i högsta instans år 1972 torde det dock få anses klarlagt att principen om oinskränkt produktskydd skall tillämpas.¹

Som nyss nämnts har man vid den europeiska patentkonventionens tillkomst utgått från att europeiskt patent kommer att medföra oinskränkt produktskydd. Om Sverige tillträder den europeiska patentkonventionen, måste därför europeiska patent för Sverige som avser alster ges ett oinskränkt produktskydd. Enligt kommitténs mening får det efter ett tillträde till konventionen anses otänkbart att i svensk rätt fortsätta att tillämpa ett användningsbundet produktskydd för patent som har meddelats av det svenska patentverket. Med hänsyn till den utveckling mot ett oinskränkt produktskydd som har ägt rum vill emellertid kommittén förorda, att principen om oinskränkt produktskydd införs i svensk rätt oavsett om Sverige tillträder den europeiska patentkonventionen eller ej. Enligt kommitténs uppfattning bör den praxis som kommer att utbildas vid det europeiska patentverket vid tillämpning av denna princip tillmätas stor betydelse i Sverige.

Kommittén har för sin del inte ansett att de allmänna patenterbarhetsvillkor som föreskrivs i patentlagen ger någon ledning vid avgörandet av om patentskyddet vid produktpatent enligt svensk rätt är oinskränkt eller användningsbundet. På grund härav anser kommittén det inte nödvändigt att göra någon ändring i lagtexten för att ange den föreslagna förändringen i fråga om produktskyddets omfattning. Om en uttrycklig föreskrift ges i patentlagen att produktpatent leder till oinskränkt produktskydd, torde det vara nödvändigt att i lagtexten reglera också under vilka förutsättningar produktpatent får meddelas. Enligt kommitténs uppfattning skulle det emellertid vara förenat med stora svårigheter att i lagtext ange när en uppfinning skall anses ha sådan karaktär att patentansökan bör leda till patent på produkten som sådan. Denna fråga blir av större vikt vid tillämpning av principen om oinskränkt produktskydd än i ett system med användningsbundet produktskydd. En reglering av denna fråga i lagtext synes därför inte lämplig.

För att ett oinskränkt produktskydd skall kunna erhållas måste enligt kommitténs mening krävas att själva produkten är en uppfinning som uppfyller de patenterbarhetsvillkor som uppställs i patentlagen, bl. a. kravet på uppfinningshöjd. Om produkten visserligen är ny men uppfinningen av produkten som sådan saknar uppfinningshöjd och det är en-

¹ Avgörande av Bundesgerichtshof den 14 mars 1972 i fallet "Imidazoline", berört i Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht 1972 s. 541 ff och i Nordiskt Immateriellt Rättsskydd 1974 s. 349 ff.

dast en viss användning av produkten som medför en ny och okänd teknisk effekt, bör sökanden i stället i ett system med oinskränkt produktskydd erhålla endast skydd för denna användning av produkten. Erfarenheterna i USA utvisar också att det i ett system med oinskränkt produktskydd ställs större krav på uppfinningshöjd hos produkten som sådan för att produktpatent skall komma i fråga än vad som är gängse enligt nuvarande nordisk praxis. Uppfinningar som inte anses ha tillräcklig uppfinningshöjd i fråga om själva produkten ges i ett sådant system ett mera begränsat skydd i form av patent på användning av produkten.

Den som uppfinner en ny användning av en tidigare patenterad produkt kan få patent på denna användning även i ett system med oinskränkt produktskydd, men han blir då beroende av produktpatentet. Detta innebär i praktiken att han inte får utnyttja sin uppfinning utan medgivande av det äldre patentets innehavare, om han inte genom tvångslicens har erhållit rätt därtill.

Om uppfinningen av själva alstret uppfyller kravet på uppfinningshöjd, bör uppfinnaren enligt kommitténs mening i framtiden vara berättigad till ett oinskränkt produktskydd, även om endast en enda praktisk användning har kunnat påvisas av honom vid ansökningstillfället. Genom uppfinningen ställs nämligen en förut okänd produkt till förfogande för forskning och utveckling, och detta har visat sig kunna leda till att nya användningsområden senare påvisas. Uppfinningar som avser nya användningar av den patenterade produkten kan emellertid, som nyss nämnts, endast leda till beroende patent.

Kommittén vill i detta sammanhang framhålla att enligt dess uppfattning skillnaden i sak mellan ett användningsbundet och ett oinskränkt produktskydd inte bör överdrivas. I den mån ett alster i sig utgör en uppfinning av så kvalificerat slag att produktpatent skulle kunna meddelas i ett system med oinskränkt produktskydd, kan nämligen enligt kommitténs uppfattning redan enligt nuvarande nordisk praxis produktskydd erhållas över så vida användningsområden att detta skydd i praktiken närmar sig det oinskränkta produktskyddet.

En övergång i svensk rätt till principen om oinskränkt produktskydd medför vissa övergångsproblem.

Vad först gäller patent som har meddelats före övergången till den nya principen anser kommittén det uppenbart att dessa patent även i fortsättningen skall gälla med användningsbundet produktskydd. Detta får anses följa av 39 § patentlagen. Där föreskrivs att patentskyddets omfattning bestäms av patentkraven. Som tidigare nämnts skall enligt patentbestämmelserna i fråga om uppfinning som avser alster användningen anges i patentkravet, om det inte framgår av alstrets egenskaper sådana dessa har angivits i kravet.

Fråga uppkommer vidare om vilket produktskydd som skall gälla för patent som meddelas på grund av ansökan som har gjorts före övergången till principen om oinskränkt produktskydd men som ännu inte har avgjorts då denna övergång genomförs. Om sådant patent gavs ett oinskränkt produktskydd, skulle detta drabba den som efter det att ansökningen gjordes, men innan övergången till oinskränkt produkt-

skydd genomfördes, hade börjat med en användning av produkten som inte angavs i patentansökningen och som inte heller kan anses vara närliggande i förhållande till användning som angavs i ansökningen. Ett sådant obilligt resultat skulle visserligen i viss mån kunna undvikas genom införande av för användning i fall då produktskyddet kom att omfatta användningar som det inte skulle ha gjort enligt de principer som gällde då ansökningen gjordes. Kommittén anser emellertid att den enklaste och smidigaste lösningen är att principen om oinskränkt produktskydd tillämpas endast i fråga om patent som meddelas på grund av ansökan som görs först efter det att den av kommittén föreslagna ändrade lagstiftningen träder i kraft. En föreskrift härom bör ges i övergångsbestämmelserna till lagen om ändring i patentlagen.

12.4 Ensamrätten

12.4.1 Gällande rätt

Innehållet i den ensamrätt som förvärvas genom patent anges i patentlagen (3 §) endast indirekt genom föreskrifter om vilket utnyttjande av uppfinningen som inte får äga rum utan patenthavarens samtycke. Ensamrätten innebär sålunda att annan än patenthavaren inte utan dennes lov får utnyttja uppfinningen yrkesmässigt genom att använda patentskyddat förfarande, genom att tillverka, införa, använda eller till försäljning, uthyrning eller utlåning utbjuda patentskyddat alster eller på annat sätt. Avser uppfinningen förfarande för tillverkning av alster, omfattar ensamrätten också alster som har tillverkats enligt förfarandet (s. k. indirekt produktskydd).

Ensamrätten omfattar sålunda alla tänkbara former av yrkesmässigt utnyttjande. De särskilt nämnda formerna utgör endast exempel. Ensamrätten omfattar däremot inte utnyttjande av uppfinningen för enskilt bruk eller för sådan fortsatt forskning eller sådant experiment som avser uppfinningen i sig själv (NU s. 145). Vidare bör märkas att ensamrätten anses uttömd såvitt avser alster som omfattas av patentet och som har sålts med patenthavarens tillstånd (NU s. 148 f).

I den sålunda beskrivna ensamrätten görs dock vissa ytterligare inskränkningar. Ensamrätten omfattar sålunda inte utnyttjandet av alster som har sålts i Sverige i butik eller på därmed jämförligt sätt, om köparen vid köpet inte ägde eller hade bort äga kännedom om att ensamrätten kränktes (3 § tredje stycket). Den som när patentansökningen gjordes utnyttjade uppfinningen yrkesmässigt i Sverige eller hade vidtagit väsentliga åtgärder därför får utan hinder av patentet fortsätta utnyttjandet med bibehållande av dess allmänna art, om utnyttjandet inte innefattade uppenbart missbruk i förhållande till patentsökanden eller någon från vilken denne härleder sin rätt (4 §). Vidare undantas från ensamrätten utnyttjande av uppfinning på utländskt fartyg, utländskt luftfartyg eller annat utländskt samfärdsmedel, när detta tillfälligt kommer till Sverige. Slutligen får i den omfattning regeringen förordnar reservdelar och tillbehör till luftfartyg utan hinder av patent införas i Sverige och användas här för reparation av främmande luftfartyg (5 §).

Det olovliga utnyttjande av en patenterad uppfinning som förbjuds enligt lagtexten är det utnyttjande som utförs av någon som gärningsman. Medverkan till sådant utnyttjande, s. k. medelbart patentintrång, kan beivras endast i den mån detta följer av allmänna straffrättsliga regler om medverkan till brott. För att medverkan till sådant utnyttjande skall kunna straffas erfordras dels att utnyttjandet objektivt sett utgör patentintrång, dels att uppsåt att medverka till patentintrång föreligger hos den medverkande. Med straffbar medverkan följer även skadeståndsansvar. När en medverkande inte har haft uppsåt att kränka patenträtten och sålunda inte gjort sig skyldig till straffbart patentintrång, torde enligt de nordiska patentkommittéerna ett skadeståndsrättsligt medverkansansvar inte kunna grundas på en analogi med straffrätten. Kommittéerna uttalade emellertid att även om skadestånd i princip inte kunde följa på handlingar som föll utanför de i lagen uppdragna gränserna för ensamrätten, genom den generella avfattningen av lagrummet allmänna skadeståndsrättsliga synpunkter vad gäller oaktsamt handlande dock kunde få visst utrymme, så länge handlandet innefattade ett deltagande i uppfinningens direkta utnyttjande (NU s. 153). Enligt uttalande av föredragande departementschefen (prop. s. 210 f) skulle skadeståndsreglerna i patentlagen gälla vid alla slags patentintrång och således vara tillämpliga även vid medverkan i patentintrång.

12.4.2 *Kommitténs överväganden*

I den europeiska patentkonventionen föreskrivs att innehavare av ett europeiskt patent skall i varje stat för vilken patentet har meddelats åtnjuta samma rätt som innehavaren av ett i den staten meddelat patent (art. 64.1). Ett europeiskt patent som avser förfarande skall dock alltid ge s. k. indirekt produktskydd, dvs. skydd också för alster som har framställts direkt genom förfarandet (art. 64.2). Eftersom ensamrätten enligt den svenska patentlagen omfattar också det indirekta produktskyddet, kan den svenska lagstiftningen om patentskyddets omfattning utan ändring göras tillämplig på europeiska patent.

Kommittén har emellertid funnit skäl att också ta hänsyn till hur bestämmelserna om ensamrättens innehåll har utformats i konventionen om marknadspatent. Regleringen av ensamrätten i denna konvention (art. 29—31) skiljer sig från gällande nordisk rätt i två väsentliga avseenden. I konventionen görs sålunda en uttömmande uppräknings av de åtgärder i fråga om en patenterad uppfinning som i princip är förbehållna patenthavaren. Vidare omfattar denna uppräknings både handlingar som utgör direkt patentintrång och handlingar som utgör medelbart patentintrång.

I fråga om det direkta patentintrånget innebär enligt marknadspatentkonventionen (art. 29) ensamrätten att annan än patenthavaren inte utan dennes lov får tillverka, utbjuda, bringa i omsättning eller använda patentskyddat alster eller införa eller lagra alstret för sådant ändamål. Ensamrätten innebär vidare förbud för annan än patenthavaren att använda patentskyddat förfarande eller, om han vet eller det med hänsyn till omständigheterna är uppenbart att användning av förfarandet

inte får äga rum utan patenthavarens samtycke, att utbjuda förfarandet för användning i fördragsslutande stat. Ensamrätten innebär slutligen att annan än patenthavaren inte får utbjuda, bringa i omsättning, använda eller införa alster som har framställts direkt genom patentskyddat förfarande eller lagra sådant alster för dylikt ändamål.

När det gäller medelbart patentintrång innebär ensamrätten enligt marknadspatentkonventionen (art. 30) att annan än patenthavaren inte utan dennes lov får i fördragsslutande stat, åt någon som inte är berättigad att utnyttja den uppfinning som skyddas av patentet, tillhandahålla eller erbjuda sig att tillhandahålla medel för utövande av uppfinningen i fördragsslutande stat, om detta medel hänför sig till något väsentligt i uppfinningen. Ensamrätten omfattar dock endast de fall då den som tillhandahåller eller erbjuder sig att tillhandahålla detta medel vet att medlet är lämpat och avsett att användas vid utövande av uppfinningen eller det med hänsyn till omständigheterna är uppenbart att detta är fallet. Är medlet en i handeln allmänt förekommande vara, utgör sådant tillhandahållande eller erbjudande som nyss nämnts patentintrång endast om den som tillhandahåller eller erbjuder sig att tillhandahålla medlet uppmanar den åt vilken medlet tillhandahålls att begå handling som enligt konventionen objektivt sett utgör direkt patentintrång.

Frågan huruvida medelbart patentintrång borde införas i de nordiska patentlagarna som en särskild form av uppfinnings utnyttjande övervägdes av de nordiska patentkommittéerna i 1963 års betänkande. Kommittéerna påpekade att om medelbart intrång infördes som en särskild form för patentets utnyttjande, självständigt ansvar skulle kunna utkrävas för det medelbara intrånget (NU s. 153). Ersättning skulle i så fall kunna utkrävas inte endast för skada som uppkommer genom det direkta intrånget utan också för skada genom det medelbara intrånget som sådant. En sådan reglering syntes enligt kommittéerna vara befogad endast om det ansågs önskvärt att vissa former av medelbart utnyttjande skulle kunna drabbas självständigt, när uppfinningens direkta utnyttjande inte i och för sig utgjorde patentintrång, t. ex. därför att det inte skedde yrkesmässigt. Kommittéerna ansåg inte att en sådan utvidgning av ensamrätten var påkallad. Mot bakgrund av innehållet i gällande rätt såvitt avser medverkan till brott ansåg föredragande departementschefen att anledning saknades att ställa upp särskilda regler om straff för medverkan till patentintrång. Han ansåg det inte heller lämpligt att ställa upp särskilda skadeståndsregler för dylika fall (prop. s. 205, s. 210 f). Som nämnts i avsnitt 12.4.1 skulle emellertid enligt föredragande departementschefen de allmänna skadeståndsreglerna i patentlagen vara tillämpliga även vid medverkan i patentintrång.

Enligt kommitténs uppfattning har emellertid denna fråga nu kommit i ett annat läge. Om konventionen om marknadspatent träder i kraft, torde samtliga EG-stater komma att anpassa sin nationella patentlagstiftning till konventionen i detta väsentliga avseende. Enligt kommitténs mening måste en enhetlig reglering i Västeuropa av ensamrättens omfattning innebära väsentliga fördelar. Särskilt är att märka att Danmark som medlem i EG efter marknadspatentkonventionens ikraftträdande kommer att bli tvunget att tillämpa den konventionens reglering såvitt

avser de patent som meddelas enligt den konventionen. Det måste anses uteslutet att det i Danmark införs en lagstiftning som leder till att ensamrätten får olika innehåll beroende på om patentet är ett nationellt danskt patent eller ett marknadspatent. Den danska kommittén avser att lägga fram förslag till en anpassning av den danska patentlagen till marknadspatentkonventionen på denna punkt. En förutsättning för att den nordiska rättsenheten skall kunna bibehållas blir därför att Finland, Norge och Sverige anpassar sin lagstiftning till marknadspatentkonventionen i detta avseende. Av nu angivna skäl föreslår patentpolicykommittén att i patentlagen införs en reglering som innebär att vissa former av medelbart utnyttjande utgör en självständig form av patentintrång.

Även frågan om sättet att i lagtexten ange ensamrättens innehåll behandlades i 1963 års betänkande (NU s. 147). De nordiska patentkommittéerna övervägde sålunda huruvida i lagtexten borde uttömmande anges vilka former av utnyttjande som förbehålls patenthavaren eller huruvida ensamrättens omfattning borde anges genom en generellt avfattad bestämmelse. Kommittéerna ansåg att rättssäkerhetsskäl visserligen kunde tala för en uttömmande uppräknings av de former av utnyttjande som omfattas av ensamrätten men att patenthavarens intresse av ett fullständigt skydd övervägde. Enligt kommittéerna borde nämligen skyddet inte kunna kringgå genom någon speciell form av nyttjande som lagstiftaren inte hade kunnat förutse. Uppräkningen i marknadspatentkonventionen av icke tillåtna former av utnyttjande är emellertid enligt patentpolicykommitténs mening så omfattande, att något sådant känt tillvägagångssätt för att utnyttja patentskyddad uppfinning som bör omfattas av ensamrätten inte torde falla utanför uppräknings. Som nyss anförts skulle det enligt patentpolicykommitténs uppfattning innebära väsentliga fördelar om den svenska patentlagens reglering av ensamrätten överensstämmer med vad som allmänt kommer att gälla i Västeuropa. På grund av vad nu sagts föreslår kommittén att den svenska lagstiftningen anpassas till marknadspatentkonventionen också på det sättet att alla former av utnyttjande som omfattas av ensamrätten anges direkt i lagen genom en uttömmande uppräknings.

Den inskränkning i ensamrätten som föreskrivs i 3 § tredje stycket patentlagen, dvs. i fråga om utnyttjande av alster som har sålts i butik eller på därmed jämförligt sätt, tillkom på danskt initiativ (NU s. 150 f, prop. s. 95 f). Bestämmelsen avsåg att skydda främst jordbrukare och hantverkare mot ansvar för patentintrång, om de i sin yrkesverksamhet använder maskiner eller redskap som har inköpts på sätt som nyss nämnts. De finska, norska och svenska kommittéerna ifrågasatte emellertid om en bestämmelse med sådant innehåll var erforderlig. Enligt deras uppfattning tydde nämligen erfarenheten på att patenthavaren i allmänhet inte i praktiken hade något intresse av att göra sin ensamrätt gällande mot konsumenter i de situationer som skulle komma att omfattas av en sådan bestämmelse. För att vinna nordisk enhetlighet godtog emellertid dessa kommittéer bestämmelsen. Enligt 1963 års betänkande utgick de emellertid från att bestämmelsen i realiteten inte medförde någon väsentlig inskränkning i patenthavarens ensamrätt men att den i undantagsfall kun-

de vara av värde för den fria omsättningen.

Denna bestämmelse saknar motsvarighet i konventionen om marknadspatent. Danmark torde därför komma att upphäva den. För Sveriges del torde några betänkligheter mot att upphäva bestämmelsen inte föreligga. Kommittén föreslår därför att 3 § tredje stycket patentlagen upphävs. Liksom detta lagrum vid sin tillkomst inte ansågs medföra någon väsentlig inskränkning i ensamrätten torde enligt kommitténs mening bestämmelsens upphävande inte medföra någon väsentlig utvidgning av denna rätt. Det skadestånd som patenthavaren skulle kunna tillerkännas av den enskilde lantbrukaren eller hantverkaren torde endast undantagsvis vara av sådan storlek att han kan finna det meningsfullt att efterforska dessa köpare och göra skadeståndsanspråk gällande mot dem. Patenthavaren torde naturligen i första hand vilja vända sig mot den som yrkesmässigt olovligen försäljer patentskyddat alster. Det bör vidare märkas att till den del utnyttjandet av det patentskyddade alstret har skett i god tro, dvs. innan utnyttjaren insåg eller borde ha insett att alstret var patentskyddat, 58 § andra stycket patentlagen är tillämpligt. Enligt detta lagrum skall ersättning i dylika fall utgå endast om och i den mån det anses skäligt. I de fall som nu avses kan enligt kommitténs mening omständigheterna ofta vara sådana att något skadestånd inte bör utgå.

I konventionen om marknadspatent föreskrivs undantag från ensamrätten såvitt gäller oförberedd tillredning på apotek av läkemedel enligt förskrivning av läkare i enskilda fall och såvitt gäller åtgärder med sålunda tillrett läkemedel. Kommittén föreslår som tidigare nämnts att det övergångsvis gällande förbudet mot produktpatent på läkemedel upphävs. Därmed blir risken för att apotekspersonal kan ådra sig ansvar för patentintrång genom att expediera läkemedel enligt recept väsentligt större än för närvarande, när endast förfarande för tillverkning av läkemedel kan patenteras. Kommittén förordar därför att det i patentlagen, i likhet med vad som är fallet i marknadspatentkonventionen, görs undantag från ensamrätten såvitt avser tillredning på apotek av läkemedel enligt läkares förskrivning i enskilda fall och åtgärder med sålunda tillrett läkemedel.

Det bör anmärkas att enligt marknadspatentkonventionen frågan om för användarrätt till uppfinning som omfattas av marknadspatent regleras av fördragsslutande stats nationella lag (art. 38). För användarrätt till sådan uppfinning är begränsad till den stat i vilken den har uppstått.

12.5 Prioritetsrätten

12.5.1 Gällande rätt

Enligt 6 § patentlagen får regeringen förordna, att ansökan om patent på uppfinning, som tidigare har angivits i ansökan om skydd i utlandet, i vissa avseenden, nämligen vid tillämpning av bestämmelserna om nyhetshinder, uppfinningshöjd och för användarrätt, skall anses gjord samtidigt med ansökningen i utlandet, om sökanden yrkar det (s. k. konventionsprioritet). Bestämmelsen om rätt att åtnjuta sådan prioritet grundas

på 1883 års Pariskonvention för industriellt rättsskydd.¹ Pariskonventionens föreskrifter i ämnet tillkom för att göra det möjligt för en uppfinnare att få patent på samma uppfinning i flera länder utan att behöva göra ansökningarna samtidigt i dessa länder för att undgå att egen ansökan i en stat kom att utgöra nyhetshinder för egen ansökan som görs senare i annan stat.

Förordnande enligt 6 § patentlagen har meddelats i 9—12 §§ patentkungörelsen. Som villkor för att prioritet skall få åtnjutas föreskrivs att uppfinningen skall ha angivits i ansökan om patent, uppfinnarcertifikat eller skydd som nyttighetsmodell i främmande stat som har tillträtt Pariskonventionen. Vidare måste patent sökas i Sverige inom tolv månader från ansökningdagen i den främmande staten. Slutligen måste sökanden inom tre månader från den dag då ansökningen ingavs i Sverige skriftligen begära prioritet och lämna uppgift om var och när den för prioritet åberopade ansökningen gjordes samt, så snart ske kan, ange dess nummer. Prioritet kan få åtnjutas också om uppfinningen har angivits i ansökan som inte avser stat som har tillträtt nämnda konvention, om patentmyndigheten finner särskilda skäl att jämställa den ansökningen med ansökan i konventionsstat. Det är att märka att enligt gällande rätt prioritet inte får grundas på tidigare svensk patentansökan.

Patentverket kan förelägga sökanden att inkomma med särskilt bevis om ingivningsdagen för den tidigare ansökningen samt kopia av beskrivning, ritningar och skyddskrav i denna ansökan (de s. k. prioritetshandlingarna). Efterkommer sökanden inte sådant föreläggande, får prioritet inte åtnjutas.

För att prioritet skall få åtnjutas behöver den tidigare och den senare ansökningen inte vara identiska. Prioritet kan sålunda erhållas för del av en senare ansökan. För en ansökan kan också åberopas prioritet från flera olika tidigare ansökningar, s. k. multipel prioritet, och dessa tidigare ansökningar får vara gjorda i olika länder.

12.5.2 *Den europeiska patentkonventionen*

Vid ansökan om europeiskt patent får prioritet grundas på sådan ansökan om skydd som görs i eller med verkan för stat som är ansluten till Pariskonventionen. Därvid beaktas varje ansökan som jämställs med en i vederbörlig ordning gjord nationell ansökan, oavsett om detta följer av nationell rätt eller av bilaterala eller multilaterala överenskommelser (art. 87). Enligt uttrycklig föreskrift får prioritet räknas från tidigare europeisk patentansökan. Den europeiska patentorganisationens förvaltningsråd kan under vissa villkor medge att prioritet får grundas också på ansökan i stat som inte har tillträtt Pariskonventionen. För att en europeisk patentansökan skall få åtnjuta prioritet, måste den ges in inom tolv månader efter det att den prioritetsgrundande ansökningen gjordes.

Önskar sökande av europeiskt patent åtnjuta prioritet, måste han samtidigt med att patentansökningen görs skriftligen begära prioritet (art. 88; regel 38). Denna begäran skall innehålla uppgift om var och när

¹ Jfr kommitténs förra betänkande, s. 28 f.

den för prioritet återopade ansökningen gjordes. Sökanden skall vidare inom sexton månader från prioritetsdagen lämna uppgift om den tidigare ansökningens nummer samt ge in avskrift av den tidigare ansökningen och särskilt bevis om ingivningsdagen för denna ansökan.

För europeisk patentansökan kan åtnjutas multipel prioritet (art. 88). Prioritet kan få åtnjutas också för del av europeisk patentansökan.

12.5.3 *Kommitténs överväganden*

Pariskonventionen reglerar endast rätten att vid patentansökan i en konventionsstat räkna prioritet från tidigare ansökan i *annan* konventionsstat. Svensk rätt uppfyller Pariskonventionens krav i detta avseende men medger inte att prioritet får grundas på tidigare ansökan om patent i Sverige. Som framgår av kommitténs förra betänkande (s. 98—100) skulle ett tillträde till samarbetskonventionen innebära att Sverige i princip måste medge att i fråga om internationell patentansökan som omfattar Sverige prioritet får grundas på tidigare nationell patentansökan i Sverige och på tidigare internationell patentansökan som omfattar Sverige.

Om Sverige tillträder den europeiska patentkonventionen kommer den som söker europeiskt patent för Sverige att kunna återopa prioritet från nationell svensk patentansökan, från internationell patentansökan som omfattar Sverige och från europeisk patentansökan som omfattar Sverige. Såvitt nu kan bedömas torde, om Sverige tillträder både samarbetskonventionen och den europeiska patentkonventionen, flertalet ansökningar om patent för Sverige komma att göras i form av internationell eller europeisk patentansökan.

Med hänsyn till att prioritet får grundas på nationell svensk patentansökan både vid internationell och vid europeisk patentansökan som omfattar Sverige, synes det enligt kommitténs uppfattning rimligt att, om Sverige tillträder ifrågavarande konventioner, även den som söker patent för Sverige genom nationell patentansökan får åtnjuta prioritet från tidigare sådan ansökan. Som påpekats i kommitténs förra betänkande (s. 99 f) uppkommer vissa möjligheter till dubbelpatentering och förlängning av skyddstiden om, såvitt gäller ansökan om patent för Sverige, prioritet får grundas på tidigare ansökan om patent för Sverige. Detta kan enligt kommitténs mening inte innebära några påtagliga olägenheter. Att vid tillträde till samarbetskonventionen och den europeiska patentkonventionen medge rätt att även vid nationell svensk patentansökan åtnjuta prioritet från annan sådan ansökan torde i vart fall vara i det närmaste utan betydelse för omfattningen av de problem som kan uppstå i dessa avseenden. Kommittén föreslår av nu angivna skäl att prioritet skall få grundas även på tidigare patentansökan hos det svenska patentverket i samtliga fall då patent söks för Sverige, oavsett om detta sker genom internationell patentansökan, europeisk patentansökan eller nationell patentansökan.

Som nämnts har sökanden enligt gällande rätt en frist på tre månader från ansökningdagen för att begära prioritet. Någon sådan frist finns inte enligt den europeiska patentkonventionen och inte heller enligt sam-

arbetskonventionen. Enligt dessa konventioner måste prioritet begäras samtidigt med att ansökningen ges in. I sitt förra betänkande (s. 98) tog kommittén upp frågan huruvida ett svenskt tillträde till samarbetskonventionen borde föranleda att den svenska regleringen på denna punkt anpassades till den konventionen. I betänkandet uttalade kommittén att det enligt kommitténs uppfattning var en fördel för sökanden att under en tremånadersfrist kunna överväga, om han önskade begära prioritet från tidigare ansökan. Kommittén ansåg att någon olägenhet av betydelse för den svenska patentmyndigheten inte torde uppkomma om i detta avseende olika regler kom att gälla för nationella och internationella ansökningar. På grund härav ansåg sig kommittén inte böra föreslå att den reglering som gäller för nationella patentansökningar skulle anpassas till samarbetskonventionens bestämmelser. Detta ställningstagande har blivit föremål för kritik från några remissinstanser. Dessa har anfört, att det föreligger risk för rättsförluster om olika regler kommer att gälla för nationella och internationella ansökningar och att tremånadersfristen för att begära prioritet därför borde slopas.

För Sveriges del är det nu fråga om tillträde till två konventions-system som inte medger någon frist för att begära prioritet. Enligt upp-gift från patentverket utnyttjas den nu gällande tremånadersfristen för att begära prioritet sällan. Mot bakgrund härav har kommittén för sin del varit benägen att föreslå att denna frist slopas. Det har emellertid inte varit möjligt att nå enighet mellan de nordiska kommittéerna för en sådan ändring av gällande rätt. Eftersom patentpolicykommittén inte vill förorda en reglering som skulle medföra olika bestämmelser i de nordiska länderna, avstår kommittén från att föreslå ändring av gäl-lande rätt på denna punkt.

Enligt svensk rätt är som tidigare nämnts sökanden skyldig att styrka begärd prioritet genom att ge in prioritetshandlingar endast om patent-myndigheten förelägger honom detta. Både enligt den europeiska pa-tentkonventionen och enligt samarbetskonventionen är ingivande av prioritetshandlingar obligatoriskt. Särskilt från det svenska näringslivet har uttryckts önskemål om att ingivande av prioritetshandlingar görs obligatoriskt även i svensk rätt. Som skäl härför har framförallt anförts, att det, då talan förs om ogiltigförklaring av meddelat patent, kan vara av stort värde att ha tillgång till prioritetshandlingarna och att det då ofta kan vara svårt att få tillgång till dessa handlingar om de inte har ingivits till patentverket. I vissa fall är det sålunda inte möjligt att utan pa-tenthavarens samtycke få del av dessa handlingar. Grundas exempelvis prioriteten på en i USA gjord ansökan som inte har lett till patent, är ansökningshandlingarna enligt amerikansk rätt inte offentliga.

Kommittén finner det anförda skälet vara beaktansvärt. Å andra si-dan är det uppenbart att det för patentverket skulle innebära avsevärda svårigheter att ta emot och arkivera prioritetshandlingar i alla de ären-den i vilka prioritet åberopas, om dessa handlingar ges in i form av van-liga kopior. Inom en nära framtid torde emellertid prioritetshandlingar kunna erhållas i form av mikrofilm från flera av de stora industriländer-nas patentmyndigheter, framförallt från patentmyndigheterna i För-bundsrepubliken Tyskland, Storbritannien och USA. Härmed skulle det

helt övervägande antalet prioritetshandlingar kunna erhållas i form av mikrofilm och några väsentliga arkivproblem skulle inte behöva uppkomma för patentverket.

Utifrån förutsättningen att huvuddelen av prioritetshandlingarna kommer att kunna tillhandahållas i form av mikrofilm föreslår kommittén att sökande som har åberopat prioritet utan särskild anmaning skall ge in prioritetshandlingarna till det svenska patentverket inom viss tid. Patentverket bör emellertid ges rätt att förordna i vilken form dessa handlingar skall ges in och att genom generella föreskrifter göra undantag från skyldigheten att ge in sådana handlingar. Sådant undantag bör göras dels i de fall då prioritet grundas på tidigare nationell svensk patentansökan, dels i fråga om prioritetshandlingar som med säkerhet är allmänt tillgängliga i utlandet.

12.6 Tilläggspatent

12.6.1 Gällande rätt

Den som har fått patent på en uppfinning har enligt 7 § patentlagen rätt att få tilläggspatent på utveckling av den ursprungliga uppfinningen. Som förutsättning gäller dock att ansökan om tilläggspatent görs innan ansökningen om huvudpatentet blir allmänt tillgängligt, dvs. i regel inom 18 månader från det att den ursprungliga ansökningen gjordes eller, om prioritet yrkas, från prioritetsdagen. Tilläggspatent får meddelas utan hinder av att utvecklingen av huvuduppfinningen inte väsentligen skiljer sig från innehållet i ansökningen om huvudpatentet. Detta innebär att tilläggspatent kan meddelas även om det eljest gällande kravet på uppfinningshöjd i förhållande till den ursprungliga uppfinningen inte är uppfyllt.

Ett tilläggspatent är i princip knutet till huvudpatentet. Det upphör normalt att gälla samtidigt med huvudpatentet och får överlåtas endast tillsammans med detta. Om huvudpatentet upphör på grund av att patenthavaren avstår från patentet eller om huvudpatentet förklaras ogiltigt, övergår emellertid tilläggspatentet till att bli självständigt patent för återstoden av patenttiden. Finns flera tilläggspatent, skall därvid det först meddelade tilläggspatentet gälla som huvudpatent och de övriga som tilläggspatent till detta. För tilläggspatent erläggs inte någon årsavgift (41 § patentlagen).

12.6.2 Kommitténs överväganden

I den europeiska patentkonventionen finns inte någon motsvarighet till institutet tilläggspatent.

Systemet med tilläggspatent fördes över till patentlagen från den tidigare gällande patentförordningen. Vid tillkomsten av patentlagen övervägdes huruvida institutet tilläggspatent borde avskaffas. Med hänsyn till den väsentliga skärpning av kraven på nyhet och uppfinningshöjd som 2 § andra stycket andra punkten patentlagen innebar i förhållande till äldre rätt ansågs det emellertid rimligt att behålla möjligheten till

tilläggspatent under den tid då ansökningen om huvudpatentet är hemlig (NU s. 173 f, prop. s. 103). Om inte möjligheten att söka tilläggspatent behövs, skulle nämligen, i motsats till vad som tidigare gällt, nämnda lagrum medföra att ansökan om patent på den ursprungliga uppfinningen oftast kom att utgöra hinder mot patent på utveckling av denna uppfinning.

Enligt kommitténs mening har systemet med tilläggspatent, sådant det utformats i patentlagen, fyllt sitt syfte, nämligen att göra det möjligt att söka patent på en uppfinning innan utvecklingsarbetet är färdigt utan att därför förlora möjligheten att vinna patentskydd för den form av uppfinningen som ett tämligen kort utvecklingsarbete kan leda till. Av tillgängliga uppgifter framgår att, medan tilläggspatent före patentlagens tillkomst huvudsakligen söktes av utländsk storindustri, tilläggspatent efter patentlagens ikraftträdande har sökts främst av inhemska sökande i anslutning till den första patentansökningen på en uppfinning. Antalet ansökningar om tilläggspatent är dock lågt och utgör endast något över en procent av det totala antalet patentansökningar. Hälften av ansökningarna om tilläggspatent kommer från industrin och hälften från enskilda sökande.

Som framgår av avsnitt 12.2.3 innebär kommitténs förslag till ändring i patenterbarhetsvillkoren att patent kan meddelas på uppfinning även om den inte har uppfinningshöjd i förhållande till innehållet i tidigare gjord patentansökan som inte har offentliggjorts före den dag då ifrågasvarande uppfinning patentsöks men som sedermera blir allmänt tillgänglig. Om detta förslag genomförs, bortfaller det skäl som föranledde att systemet med tilläggspatent behövs i patentlagen, nämligen att enligt 1967 års patentlag ansökan om patent på en uppfinning redan från dagen för dess ingivande kan utgöra hinder mot patent på vidareutveckling av uppfinningen.

Vidare föreslår kommittén att vid ansökan om svenskt nationellt patent prioritet skall få grundas även på tidigare svensk nationell patentansökan (avsnitt 12.5.3). Detta förslag innebär att sökanden genom att åberopa prioritet från den ansökan som avser den ursprungliga uppfinningen i förekommande fall kan undvika att denna ansökan kommer att utgöra nyhetshinder i förhållande till den ansökan som avser utvecklingen av denna uppfinning. I det fall att ansökan om patent på huvuduppfinningen innehåller något som utgör nyhetshinder gentemot den ansökan som avser utvecklingen av denna uppfinning, innebär visserligen kommitténs förslag att fristen för att söka patent på utveckling av huvuduppfinningen minskar från aderton till tolv månader efter det att ansökan om patent på huvuduppfinningen gjordes. Det torde dock vara mycket ovanligt att den ursprungliga ansökningen innebär nyhetshinder gentemot ansökan som avser utveckling av huvuduppfinningen. Enligt kommitténs uppfattning kan det inte anses motiverat att ha ett system med tilläggspatent för att tillgodose dessa sällsynta fall. Inte heller det förhållandet att patenthavaren kan uppnå en ekonomisk fördel genom institutet tilläggspatent — eftersom årsavgift inte skall betalas för sådana patent — kan enligt kommitténs mening anses utgöra tillräckliga skäl för att behålla detta institut.

Mot bakgrund av det anförda anser patentpolicykommittén att systemet med tilläggspatent bör avskaffas. Kommittéerna i de övriga nordiska länderna är av samma uppfattning.

Enligt patentpolicykommitténs mening är det uppenbart att ett upphävande av institutet tilläggspatent inte bör påverka giltigheten av redan meddelade tilläggspatent. För dessa bör äldre bestämmelser fortsätta att gälla. De bör sålunda under hela sin giltighetstid kunna övergå till att bli självständiga patent i de fall som anges i 7 § tredje stycket patentlagen. Även i fråga om de ansökningar om tilläggspatent som är anhängiga när de nya bestämmelserna träder i kraft torde det vara lämpligast att låta äldre bestämmelser fortsätta att gälla. Tilläggspatent bör således kunna meddelas på grund av sådan ansökan även efter det att den lagändring genom vilken detta institut i princip avskaffas har trätt i kraft.

Som nämnts i det föregående (avsnitt 1.1) har till kommittén av justitiedepartementet överlämnats skrivelse från svenska patentombudsföreningen med hemställan om ändring i 7 § patentlagen. I skrivelsen hävdas att gällande bestämmelser om tilläggspatent inte ger sökanden möjlighet att helt utnyttja den prioritetsrätt som han enligt Pariskonventionen är berättigad till. Eftersom kommittén föreslår att institutet tilläggspatent skall upphävas, saknar kommittén anledning att behandla den fråga som berörs i skrivelsen.

12.7 Ansökans form och innehåll

När det gäller ansökans form och innehåll föreligger vissa skillnader mellan gällande svensk rätt och den europeiska patentkonventionens bestämmelser. Enligt kommitténs mening är det emellertid endast fyra punkter som är av särskilt intresse, nämligen frågan om uppfinnarens ställning, kravet på sammandrag, kravet på deposition av mikrobiologiska kulturer i vissa fall och regleringen av det s. k. enhetskravet, dvs. av vad som får tas upp i en och samma ansökan. I övrigt kan nämnas att i konventionen saknas motsvarighet till institutet utbrytning (21 § patentkungörelsen) och institutet löpdagsförskjutning (14 § patentlagen). Kommittén anser att det inte finns någon anledning att upphäva dessa institut, som innebär fördelar för sökanden. De skillnader i fråga om ansökans form och innehåll som finns mellan svensk rätt och konventionen utöver de nu nämnda är enligt kommitténs mening inte av sådan betydelse att de behöver behandlas särskilt.

Vad först angår *uppfinnarens ställning* gäller både enligt den svenska patentlagen och enligt konventionen att uppfinnarens namn skall anges i ansökningen (9 § patentlagen resp. art. 81). Söks patent av annan än uppfinnaren, skall enligt patentlagen sökanden styrka sin rätt till uppfinningen. Enligt konventionen behöver däremot sökanden i sådant fall endast uppge hur han har förvärvat rätten till uppfinningen. Det europeiska patentverket skall emellertid delge den uppgivne uppfinnaren vad sökanden har anfört i detta avseende (regel 17.3). Godtar uppfinnaren inte sökandens uppgifter, har han möjlighet att vid domstol eller annan behörig myndighet föra talan om bättre rätt till uppfinningen. Har

sådan talan väckts, avbryts handläggningen av den europeiska patentansökningen i avbidan på att tvisten avgörs. På parternas begäran kan emellertid handläggningen fortsättas och det europeiska patentverket kan också på eget initiativ återuppta handläggningen (regel 13).

Både enligt patentlagen och enligt konventionen skall sökanden i princip fullgöra sin skyldighet i de avseenden som nyss nämnts samtidigt med att ansökningen görs. För det fall ansökningen är bristfällig i dessa avseenden skiljer sig emellertid svensk rätt från vad som gäller enligt konventionen. Enligt 15 § patentlagen skall i sådant fall sökanden föreläggas att inom viss frist inkomma med uppgift om uppfinnaren och i förekommande fall styrka sin rätt till uppfinningen. Underlåter han detta avskrivs ansökningen. Avskriven ansökan återupptas, om sökanden inom fyra månader efter fristens utgång avhjälper bristen och erlägger återupptagningsavgift. Föreligger brist i de avseenden som nu berörs i fråga om europeisk patentansökan, skall det europeiska patentverket underrätta sökanden om detta. Avhjälps inte sådan brist inom sexton månader från ansökningens ingivningsdag eller, om prioritet yrkas, från prioritetdagen, anses den europeiska patentansökningen återkallad (art. 91.5). Någon möjlighet att därefter få ansökningen återupptagen finns inte.

Enligt kommitténs uppfattning är uppfinnarens ställning enligt patentlagen förmånligare än enligt konventionen. Kravet att annan sökande än uppfinnaren skall styrka sin rätt till uppfinningen bör därför bibehållas såvitt gäller nationella svenska patentansökningar. Enligt kommitténs mening bör inte heller från konventionen övertas systemet med en direkt i lagen angiven frist inom vilken uppfinnaren måste anges. Den nuvarande ordningen enligt svensk rätt där fristen bestäms genom föreläggande i det enskilda fallet och där möjlighet till återupptagande finns om fristen försittes framstår genom sin flexibilitet som förmånligare än konventionens även från uppfinnarens synpunkt.

Enligt den europeiska patentkonventionen skall europeisk patentansökan innehålla ett s. k. *sammandrag* (abstract), dvs. en kortfattad sammanfattning av vad som framgår av beskrivningen, patentkraven och eventuella ritningar (art. 78, regel 33.2). Sammandraget skall vara avfattat så att det på ett lättfattligt sätt anger det tekniska problem som uppfinningen behandlar, grundprincipen för den lösning som uppfinningen innebär och uppfinningens huvudsakliga användning eller användningar. Sammandraget skall tjäna uteslutande som teknisk information. Det får sålunda inte tillmätas betydelse för annat ändamål, i synnerhet inte vid bestämmande av det begärda skyddets omfattning eller vid avgörande av huruvida ansökningen innebär nyhetshinder gentemot patentansökningar som har ingivits senare men dock innan den förstnämnda ansökningen har publicerats (art. 85). Motsvarande bestämmelser finns i samarbetskonventionen (art. 3.3, regel 8.1). Något krav på sammandrag finns däremot inte i gällande svensk rätt.

Frågan huruvida krav på sammandrag bör införas i svensk rätt behandlades i kommitténs förra betänkande (s. 97 f). I det betänkandet uttalade kommittén att ett väl utarbetat sammandrag underlättade för utomstående att ta del av den uppfinning som omfattas av ansökningen

och därigenom bidrog till spridandet av tekniskt kunnande. Kommittén framhöll emellertid att om sammandrag av patentansökningar skall utgöra en tillförlitlig informationskälla, patentmyndigheten måste svara för viss kontroll av kvaliteten på ingivna sammandrag. Kommittén pekade också på att skyldighet att upprätta sammandrag skulle leda till att sökandena åsamkades merarbete och extra kostnader. Med hänsyn till de olägenheter som skyldighet att ge in sammandrag sålunda kunde medföra för såväl sökandena som patentverket ansåg sig kommittén i vart fall inte då böra föreslå att sådan skyldighet skulle införas i svensk rätt när det gällde nationella patentansökningar. Kommittén förklarade emellertid att den avsåg att i sitt nästa betänkande på nytt ta upp denna fråga.

Vid remissbehandlingen av kommitténs förra betänkande har åtskilliga remissinstanser förordat att sammandrag införs i svensk rätt. Dessa remissinstanser har anfört, att upprättande av sammandrag orsakar sökanden endast ringa merarbete och att detta merarbete uppvägs av de fördelar från informationssynpunkt som ett system med sammandrag ger. Av remissuttalandena synes sålunda framgå att kommitténs farhågor för att skyldighet att upprätta sammandrag skulle medföra merarbete och extra kostnader för sökanden har varit överdrivna. Vidare bör enligt kommitténs uppfattning tillmätas avsevärd betydelse att sammandrag krävs enligt såväl den europeiska patentkonventionen som samarbetskonventionen. Mot bakgrund härav föreslår kommittén nu att krav på sammandrag införs för svenska nationella patentansökningar.

I samband med ett svenskt tillträde till den europeiska patentkonventionen uppkommer vidare fråga om i svensk rätt skall införas krav på *deposition av kultur av mikroorganism* i vissa fall. Såväl enligt patentlagen (9 §) som enligt den europeiska patentkonventionen (art. 83) skall uppfinningen i ansökningsbeskrivningen beskrivas så tydligt att en fackman med ledning av beskrivningen kan utöva uppfinningen. Beträffande vissa uppfinningar på det mikrobiologiska området ställs emellertid i konventionen upp ett särskilt krav i fråga om tydlighet. Avser uppfinning mikrobiologiskt förfarande eller alster av sådant förfarande och omfattar uppfinningen användning av mikroorganism som inte är allmänt tillgänglig, anses enligt konventionen uppfinningen tillräckligt tydligt angiven endast om kultur av mikroorganismen har lämnats i förvar i särskild ordning (regel 28). Någon motsvarande bestämmelse med krav på deposition i dylika fall finns varken i patentlagen eller i patentkungörelsen. I de bestämmelser som patentverket har utfärdat med stöd av 41 § patentkungörelsen ges emellertid vissa föreskrifter om deposition av mikroorganism. Enligt patentbestämmelserna är sådan deposition önskvärd och lämplig i vissa fall, nämligen om beskrivningen inte kan göras sådan att förväxling med andra organismer är utesluten, om organismen är så sällsynt att det kan antas vara förbundet med svårighet att anträffa den i naturen eller om framställningen av organismen inte med säkerhet är reproducerbar. Sådan deposition bör ske hos internationellt känd vetenskaplig in- eller utländsk institution som är oberoende av uppfinnaren (sökanden).

Enligt kommitténs mening bör kravet på tydlighet i fråga om beskriv-

ning av uppfinningen vara lika strängt i svensk rätt som i den europeiska patentkonventionen. Som framgår av det följande (avsnitt 12.12.3) föreslår kommittén som ny ogiltighetsgrund den omständigheten att uppfinningen inte är tillräckligt tydligt angiven i patentet. Enligt kommitténs uppfattning bör denna ogiltighetsgrund ha samma innehåll i fråga om patent meddelade av det svenska patentverket som i fråga om europeiska patent för Sverige. Mot bakgrund av vad nu anförts anser kommittén att i svensk rätt bör införas krav på deposition av kultur av mikroorganism i samma omfattning som i den europeiska patentkonventionen. Den svenska regleringen av sådana depositioner bör enligt kommitténs uppfattning i största möjliga utsträckning ges samma innehåll som motsvarande reglering i konventionen.¹

Införande av krav på deposition av mikrobiologisk kultur gör det nödvändigt att ta ställning till om och under vilka förutsättningar en sålunda deponerad kultur skall vara allmänt tillgänglig. Denna fråga behandlas i avsnitt 12.9.

Vad slutligen angår regleringen av det s. k. *enhetskravet* föreskrivs i 10 § patentlagen att i samma ansökan inte får sökas patent på två eller flera uppfinningar som är oberoende av varandra. Motsättningsvis gäller att en ansökan får avse flera uppfinningar som inte är oberoende av varandra. I artikel 82 i den europeiska patentkonventionen föreskrivs att en europeisk patentansökan får hänföra sig till endast en enda uppfinning eller till en grupp uppfinningar som har sådant samband att de ger uttryck för samma uppfinningsidé. Någon skillnad i sak mellan 10 § patentlagen och konventionens artikel 82 torde inte föreligga.

I svensk rätt ges en närmare reglering av enhetskravet i 15 § patentkungörelsen. Här föreskrivs att patentkrav får avse utföringsform av uppfinning enligt föregående patentkrav. Därjämte medges att i en och samma ansökan på vissa sätt kombineras patentkrav avseende uppfinningar som är att hänföra till olika kategorier (alster, förfarande eller användning). Det har ansetts att en ansökan inte får innehålla andra kombinationer av uppfinningar än som anges i nämnda lagrum. Det är att märka att enligt 13 § andra stycket patentkungörelsen varje patentkrav får avse endast en uppfinning.

Den europeiska patentkonventionen innehåller inte någon uttömmande reglering av de fall i vilka en europeisk patentansökan får innehålla flera patentkrav utan ger endast vissa exempel på tillåtna kombinationer av patentkrav (regel 29 och regel 30). Redan dessa exempel är mera omfattande än de fall som anges i patentkungörelsen. Om Sverige tillträder konventionen kommer europeiskt patent att kunna meddelas för Sverige med de kombinationer av patentkrav som är tillåtna enligt konventionen. Från praktisk synpunkt torde det i så fall vara nödvändigt att samma reglering tillämpas såvitt avser patentansökningar som handläggs vid det svenska patentverket. Konventionens reglering i detta avseende torde emellertid under alla förhållanden bli normbildande i Västeuropa. Det bör vara en väsentlig fördel för sökande och om-

¹ En konvention om erkännande av deposition av mikroorganismer är f. n. under utarbetande inom WIPO. Detta arbete har dock ännu inte nått så långt att det enligt kommitténs mening bör beaktas i detta sammanhang.

bud om svensk rätt i detta avseende överensstämmer med vad som gäller i övriga västeuropeiska industristater och vid det europeiska patentverket. På grund av vad sålunda anförts föreslår kommittén att regleringen i 15 § patentkungörelsen under alla förhållanden anpassas till vad som gäller enligt konventionen. Även i redaktionellt avseende synes denna paragraf böra utformas i nära överensstämmelse med konventionen. Det bör tilläggas att den europeiska patentkonventionens reglering av enhetskravet är förenlig med samarbetskonventionen (regel 13.1—13.4).

12.8 Handläggningsordningen

12.8.1 Gällande rätt

När en patentansökan har inkommit till patentmyndigheten, prövar patentmyndigheten om sökanden har iakttagit vad som är föreskrivet om ansökan samt om de materiella patenterbarhetsvillkoren är uppfyllda. Om ansökningshandlingarna är fullständiga och hinder mot patent inte föreligger, skall ansökningen godkännas för utläggning (19 § patentlagen). Sökanden skall inom två månader därefter betala avgift för tryckning av ansökningen (20 §).

Betalas inte tryckningsavgiften avskrivs ansökningen, om inte sökanden har medgivits befrielse från denna avgift. Sedan tryckningsavgiften har betalats eller befrielse från avgiften medgivits, skall ansökningen utläggas för att allmänheten skall få tillfälle att göra invändningar mot ansökningen (21 §). Invändning skall göras skriftligen inom tre månader från det att utläggningen har kungjorts av patentmyndigheten. Sedan invändningstiden har gått ut, skall patentmyndigheten företa ansökningen till fortsatt prövning av huruvida ansökningen skall bifallas (23 §). Patent är meddelat, när ansökningen har bifallits och beslutet har vunnit laga kraft (26 §).

Finner patentmyndigheten vid sin granskning att sökanden inte har iakttagit vad som är föreskrivet om ansökan eller att annat hinder för bifall till ansökningen föreligger, skall sökanden föreläggas att inom viss tid avge yttrande eller vidta rättelse (15 § patentlagen). Underlåter sökanden att efterkomma föreläggandet, skall ansökningen avskrivs. Avskrivna ansökan återupptas, om sökanden inom fyra månader efter utgången av förelagd tid inkommer med yttrande eller avhjälper den påtalade bristen och tillika betalar särskild återupptagningsavgift. Föreligger hinder för bifall till ansökningen även efter det att sökanden har avgivit yttrande och har sökanden haft tillfälle att yttra sig rörande detta hinder, skall ansökningen avslås, om det inte finns anledning att ge sökanden nytt föreläggande.

Den granskning som föregår beslut att godkänna ansökan för utläggning är uppdelad i två led. I samband med ingivandet görs en första granskning av ansökningen från formell synpunkt. Denna granskning sker vid det s. k. patentkansliet. Skulle väsentliga formella brister föreligga, utfärdar patentkansliet föreläggande för sökanden att avhjälpa bristerna. Om ansökningen inte avskrivs av patentkansliet, överlämnas den efter det att kansliets granskning har avslutats till en tekniskt kunnig

ledamot på patentavdelningen. Denne granskar ansökningen från såväl formell som materiell synpunkt. Finner denne ledamot att brist föreligger, utfärdas föreläggande för sökanden att avhjälpa bristen. Med den ordning som f. n. tillämpas vid patentverket skall vid den granskning som omhänderhas av den tekniskt kunnige ledamoten i princip utfärdas endast ett föreläggande.

Beslut att godkänna ansökan för utläggning meddelas enligt instruktionen (1965: 658) för patent- och registreringsverket av tekniskt kunnig ledamot på patentavdelningen. Sådan ledamot får också vid prövningen efter invändningstidens utgång besluta att bifalla ansökningen. Finner denne ledamot att ansökan bör avslås eller har invändning gjorts, skall ärendet hänskjutas till överordnad (överingenjör eller avdelningschef).

12.8.2 *Den europeiska patentkonventionen*

Handläggningen av en europeisk patentansökan vid det europeiska patentverket är uppdelad på flera från varandra fristående enheter, mot-tagningsavdelning, nyhetsgranskningsavdelning, prövningsavdelning och invändningsavdelning.

Sedan en europeisk patentansökan har ingivits, blir den föremål för granskning från formell synpunkt vid en mottagningsavdelning samt underkastas nyhetsgranskning vid en nyhetsgranskningsavdelning. Över nyhetsgranskningen upprättas en särskild nyhetsgranskningsrapport. Sedan nyhetsgranskningsrapporten har delgivits sökanden, måste denne inom sex månader från den dag då publiceringen av nyhetsgranskningsrapporten kungörs i den europeiska patenntidningen begära fortsatt prövning av ansökningen (patenterbarhetsprövning). Begärs inte sådan prövning, anses den europeiska patentansökningen återkallad.

Den fortsatta prövningen utförs av en prövningsavdelning. Föreligger brist i något avseende, formellt eller materiellt, skall sökanden föreläggas att avhjälpa bristen. Efterkommes inte sådant föreläggande, skall ansökningen anses återkallad. Sökanden har dock möjlighet att få ansökan som har ansetts återkallad återupptagen, om han inom två månader efter utgången av förelagd tid avhjälper bristen och betalar särskild återupptagningsavgift. Finner prövningsavdelningen vid sin slutliga prövning att hinder för bifall till ansökningen inte föreligger, skall europeiskt patent meddelas. I annat fall skall ansökningen avslås. I prövningsavdelningens beslut deltar i regel tre tekniskt kunniga granskare. Beredande av ärenden ankommer däremot normalt på en granskare. Förvaltningsrådet kan besluta att slutligt beslut på prövningsavdelning i vissa grupper av ärenden får meddelas av en granskare.

Invändningsförfarandet är förlagt efter patentmeddelandet. Invändningar prövas av särskilda invändningsavdelningar. Invändningsavdelning kan besluta att det meddelade patentet skall upprätthållas i oförändrad lydelse, att det skall upprätthållas i förändrad lydelse eller att det skall upphävas.

Beslut av mottagningsavdelning, prövningsavdelning och invändningsavdelning kan överklagas till särskilda besvärskamrar.

Det europeiska patentverket får inte göra ändringar i europeisk pa-

tentansökan eller europeiskt patent utan att sökanden har godkänt ändringen. Sammandragets slutliga lydelse fastställs dock ensidigt av nyhetsgranskningsavdelningen i samband med att nyhetsgranskningsrapporten upprättas. Nyhetsgranskningsavdelningen behöver inte höra sökanden beträffande de ändringar som den avser att göra i det av sökanden ingivna sammandraget. Har något sammandrag över huvud taget inte ingivits, skall emellertid mottagningsavdelningen förelägga sökanden att ge in ett sådant. I princip skall sammandragets slutliga lydelse vara fastställd innan den europeiska patentansökningen publiceras. Denna publicering äger i regel rum när 18 månader har förflutit från ingivningsdagen eller, om prioritet yrkas, från prioritetsdagen.

12.8.3 *Kommitténs överväganden*

Som framgår av vad nyss anförts skiljer sig handläggningsordningen vid det svenska patentverket avsevärt från den ordning som kommer att tillämpas vid det europeiska patentverket. Vid det europeiska patentverket kommer sålunda handläggningen av ansökningen att delas upp i nyhetsgranskning och patenterbarhetsprövning medan någon sådan uppdelning av handläggningen inte sker vid det svenska patentverket. Vidare är invändningsförfarandet förlagt efter patentmeddelandet. Det förtjänar också framhållas att den slutliga prövningen av en europeisk patentansökan i princip skall utföras av en avdelning bestående av tre tekniskt kunniga granskare medan vid det svenska patentverket det slutliga beslutet fattas av en granskare.

Den handläggningsordning som f. n. tillämpas vid det svenska patentverket har enligt kommitténs uppfattning visat sig fungera bra, och den prövning som utförs vid det svenska patentverket måste anses vara av tillfredsställande kvalitet. Kommittén anser därför att det inte finns anledning att redan nu överväga en omläggning av handläggningsordningen vid det svenska patentverket. Enligt kommitténs uppfattning kan emellertid en omprövning av handläggningsordningen bli aktuell när erfarenheter har vunnits av handläggningsordningen vid det europeiska patentverket i fråga om handläggningens kvalitet och de kostnader denna handläggningsordning medför. Det är nämligen enligt kommitténs uppfattning angeläget att kvaliteten på det svenska patentverkets prövning inte blir lägre än kvaliteten på den prövning som kommer att utföras vid det europeiska patentverket.

I ett avseende finner emellertid patentpolicykommittén att nya bestämmelser rörande handläggningen bör införas redan nu, nämligen såvitt gäller fastställande av sammandragets slutliga lydelse. Som tidigare nämnts är sammandraget avsett att ge teknisk information. För att sammandraget skall bli en tillförlitlig informationskälla bör patentmyndigheten svara för viss kontroll av kvaliteten på ingivna sammandrag. Kommittén anser därför att det skall ankomma på patentmyndigheten att fastställa sammandragets slutliga lydelse. För att de fördelar från informationssynpunkt som en ordning med sammandrag kan ge skall kunna utnyttjas i största möjliga utsträckning är det angeläget att sammandragets slutliga lydelse fastställs så tidigt som möjligt. Enligt kom-

mittens uppfattning är det önskvärt att sammandragets slutliga lydelse i regel fastställs innan ansökningen blir allmänt tillgänglig enligt 22 § andra stycket patentlagen, dvs. inom 18 månader från ingivningsdagen eller, om prioritet yrkas, från prioritetsdagen. För att detta skall vara möjligt torde det vara nödvändigt att ge patentmyndigheten rätt att utan att höra sökanden fastställa denna lydelse. Som framgår av vad som tidigare anförts (avsnitt 12.7) får sammandraget inte tillmätas rättslig betydelse. Enligt kommitténs uppfattning kan det därför inte föreligga några principiella betänkligheter mot att efter förebild från den europeiska patentkonventionen låta patentmyndigheten utan att höra sökanden bestämma sammandragets slutliga lydelse.

Det bör framhållas att även om patentmyndigheten bestämmer sammandragets slutliga lydelse, det i första hand är sökanden som skall utarbeta sammandrag. Det är givetvis angeläget att patentverkets arbete med sammandragen inte blir större än nödvändigt. Har sökanden helt underlåtit att upprätta sammandrag, bör sålunda i vanlig ordning föreläggande utfärdas att avhjälpa bristen. Detsamma gäller om sökanden ger in ett sammandrag som är uppenbart otjänligt för sitt ändamål, nämligen att tjäna som teknisk information. Efterkommes inte sådant föreläggande, bör ansökningen också i vanlig ordning avskrivas eller avslås (15 § andra stycket eller 16 § patentlagen). Är det fråga om endast smärre ändringar eller justeringar bör något föreläggande däremot inte utfärdas, utan patentverket bör då utan att höra sökanden göra erforderliga ändringar i den av sökanden ingivna lydelsen. Patentmyndigheten bör i första hand välja att fastställa sammandragets slutliga lydelse utan att höra sökanden i de fall detta är nödvändigt för att denna lydelse skall föreligga innan ansökningen blir allmänt tillgänglig enligt 22 § andra stycket patentlagen. Det är att märka att sammandraget även i dess slutliga lydelse avser ansökningen i dess lydelse vid ingivandet. Ändringar i ansökningen påverkar således inte sammandragets uppfattning.

12.9 Offentlighet i patentärenden

12.9.1 Gällande rätt

Enligt 23 § lagen (1937: 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar (den s. k. sekretesslagen) får handlingar i ärenden angående ansökan om patent inte utan sökandens samtycke utlämnas till annan i vidare mån än som föranleds av gällande lagstiftning rörande patent. Har patent meddelats på en uppfinning skall emellertid ansökningshandlingarna utlämnas, om inte annat föreskrivs i nämnda lagstiftning.

Bestämmelser om handlingsoffentlighet i patentärenden finns i 22 § patentlagen. Där föreskrivs att handlingar i sådant ärende skall hållas tillgängliga för envar från och med den dag då patentansökningen utläggs. När aderton månader har förflutit från ansökningsdagen eller, om prioritet yrkats, från prioritetsdagen, skall handlingarna hållas allmänt tillgängliga, även om ansökningen då inte har utlagts. Har redan då be-

slut fattats om avskrivning eller avslag, skall handlingarna dock hållas allmänt tillgängliga endast om sökanden begär att ansökningen skall återupptas eller anför besvär. Om sökanden begär det, skall handlingarna hållas allmänt tillgängliga även tidigare än vad nu sagts. Om särskilda skäl föreligger, kan patentmyndigheten på yrkande förordna att handling, som innehåller företagshemlighet och som inte rör uppfinning på vilken patent söks, inte skall lämnas ut.

Bestämmelserna om offentlighet i 22 § patentlagen avser enligt sin ordalydelse endast handlingar. Enligt 30 § patentkungörelsen kan patentverket förelägga sökanden att inkomma med modell, om det behövs för bedömning av den patentsökta uppfinningen. Modell som har ingivits till patentverket får anses utgöra del av ansökningen. Föreskrifterna i 22 § patentlagen torde därför vara tillämpliga på sådan modell, även om en modell inte kan anses vara en handling i den mening detta ord vanligen används i lagstiftningen om allmänna handlingar.

I samband med reglerna om handlingsoffentlighet bör också beaktas de bestämmelser som finns om publicering av handlingar i patentansökningsärenden. Enligt 21 § patentlagen skall sålunda tryckta exemplar av beskrivning och patentkrav finnas att tillgå hos patentmyndigheten från och med den dag då ansökningen utläggs för att bereda allmänheten tillfälle att göra invändning mot ansökningen (s. k. utläggningsskrift). I 26 § patentlagen föreskrivs vidare att om beskrivning eller patentkrav har ändrats efter det att de har tryckts enligt 21 §, tryckta exemplar av handlingarna i slutligt skick skall finnas att tillgå hos patentmyndigheten sedan patent har meddelats. Både utläggning och beslut att meddela patent skall kungöras.

I 27 § första stycket patentkungörelsen föreskrivs att, om handlingarna i patentansökningsärende blir allmänt tillgängliga före utläggningen, beskrivning med tillhörande ritning och patentkrav skall tryckas och envar ha rätt att mot särskild avgift erhålla tryckt exemplar av dessa handlingar. Föreskriften gäller dock först från den tidpunkt då 3 kap. patentlagen om nordisk patentansökan träder i kraft. Detta kapitel har som tidigare nämnts inte trätt i kraft. Patentverket är således f. n. inte skyldigt att trycka beskrivning och patentkrav före utläggningen. Såsom föredragande departementschefen uttalade i 1966 års proposition (s. 128) föreligger inte något hinder mot att handlingarna i patentansökningsärenden trycks så snart de har blivit allmänt tillgängliga. Som en service åt näringslivet låter också patentverket sedan en tid trycka ett patentkrav, i allmänhet huvudkravet, och en ritningsfigur, om ansökningen blir allmänt tillgänglig före utläggningen.

I de bestämmelser som patentmyndigheten har utfärdat med stöd av 41 § patentkungörelsen ges vissa föreskrifter om deposition av mikroorganism när ansökningen avser mikrobiologiskt förfarande eller alster av sådant förfarande. Om beskrivningen inte kan göras sådan att förväxling med andra organismer är utesluten, om organismen är så sällsynt att det kan antas vara förbundet med svårighet att anträffa den i naturen eller om framställningen av organismen inte med säkerhet är reproducerbar, är det enligt dessa föreskrifter lämpligt och önskvärt att organismen deponeras hos internationellt känd vetenskaplig in- eller utländsk

institution som är oberoende av uppfinnaren (sökanden). Depositionsbe-
teckningen skall härvid anges. Några särskilda bestämmelser om i vad
mån deponerade mikroorganismer skall hållas allmänt tillgängliga finns
inte. I princip torde dock deponerad organism, liksom modell som har
ingivits till patentverket, böra anses utgöra del av patentansökningen
och därför bli allmänt tillgänglig samtidigt som handlingarna i ansök-
ningsärendet.

12.9.2 *Kommitténs överväganden*

Ett svenskt tillträde till den europeiska patentkonventionen nödvändig-
gör inte någon ändring i gällande bestämmelser om offentlighet såvitt
avser handlingar i patentansökningsärenden och om publicering av så-
dana handlingar. Som nämnts i det föregående (avsnitt 12.7.3) föreslår
emellertid kommittén att krav på sammandrag och krav på deposition i
vissa fall av mikrobiologisk kultur skall införas för nationella ansök-
ningar. Med anledning härav uppkommer fråga om detta föranleder
ändring av bestämmelserna om offentlighet och publicering.

Enligt kommitténs förslag skall sammandraget innehålla en samman-
fattning av innehållet i beskrivning och patentkrav sådana dessa förelåg
när ansökningen ingavs. Sammandraget är därför ägnat att ge snabb in-
formation om ansökningens tekniska innehåll. Enligt kommitténs me-
ning får det anses självklart att när handlingarna i ett ärende om patent-
ansökan trycks, som vid utläggning och patentmeddelande, tryckningen
bör omfatta även sammandraget. En stor del av värdet med ett system
med sammandrag ligger emellertid enligt kommitténs uppfattning i att
tredje man genom sammandragen på ett tidigt stadium lätt kan få
överskådlig information om vad ingivna patentansökningar avser. Den
europeiska patentkonventionen innehåller bestämmelser som har till
syfte att tillvarata sammandragets värde i detta hänseende. Enligt kon-
ventionen skall sålunda sammandraget i princip föreligga i slutlig ly-
delse så tidigt att det kan publiceras tillsammans med ansökningen i
övrigt, när denna publiceras aderton månader från ingivningsdagen el-
ler, om prioritet yrkas, från prioritetsdagen. Är sammandragets slutliga
lydelse inte fastställd när ansökningen i övrigt publiceras, skall sam-
mandraget publiceras särskilt (art. 93).

Som framgår av avsnitt 12.8.3 föreslår kommittén en särskild hand-
läggningsordning såvitt gäller fastställande av sammandragets slutliga
lydelse för att denna också enligt svensk rätt skall kunna föreligga på ett
tidigt stadium. Enligt denna ordning skall den slutliga lydelsen om möj-
ligt föreligga när ansökningen normalt blir allmänt tillgänglig, dvs. ader-
ton månader från den dag då ansökningen gjordes eller, om prioritet
yrkas, från prioritetsdagen. För att allmänheten skall kunna i största möj-
liga utsträckning utnyttja de fördelar från informationssynpunkt som
denna ordning kan ge bör, liksom enligt konventionen, sammandraget
publiceras så snart handlingarna i ärendet har blivit offentliga. Om an-
sökningen blir allmänt tillgänglig före utläggningen, bör därför samman-
draget publiceras särskilt redan i samband härmed, om detta är prak-
tiskt möjligt. Värdet av den särskilda publiceringen av sammandraget
före utläggningen torde enligt kommitténs uppfattning i många fall bli

väsentligt större, om sammandraget kompletteras med exempelvis en ritningsfigur. Patentmyndigheten bör därför ges möjlighet att meddela föreskrifter huruvida och i vilken omfattning denna publicering skall omfatta även andra delar av ansökningen än sammandraget. En publicering av sammandrag jämte ritningsfigur torde tillgodose det behov av information för näringslivet som har föranlett patentverket att publicera patentkrav och ritningsfigur i de fall ansökningen blir offentlig före utläggningen.

Publicerade sammandrag bör tillhandahållas allmänheten mot en avgift som i princip motsvarar kostnaderna för publiceringen.

Som tidigare anförts (avsnitt 12.7.3) föreslår kommittén att i svensk rätt skall införas krav på deposition av mikrobiologisk kultur i samma omfattning som föreskrivs i den europeiska patentkonventionen. Avser uppfinning mikrobiologiskt förfarande eller alster av sådant förfarande och skall vid utövandet av uppfinningen användas mikroorganism som inte är allmänt tillgänglig, skall sålunda enligt förslaget uppfinningen inte anses vara tillräckligt tydligt angiven, om inte en kultur av mikroorganismen lämnas i förvar i viss ordning.

Enligt konventionen blir deponerad kultur i princip tillgänglig för tredje man när handlingarna i ärendet blir allmänt tillgängliga. Vissa villkor uppställs dock för att tredje man skall få tillgång till den deponerade kulturen. Den som vill ta del av kulturen måste göra skriftlig framställning därom hos den institution som omhänderhar depositionen samt avge vissa skriftliga utfästelser gentemot patentsökanden respektive patenthavaren (regel 28). Syftet med dessa utfästelser är att förebygga missbruk och ge möjlighet till kontroll av hur kulturen sprids.

Deposition av mikrobiologisk kultur skall enligt konventionen ske hos institution som godkänns av det europeiska patentverket. Ett antal institutioner i olika länder torde komma att godkännas för detta ändamål. För att i möjligaste mån säkerställa att tredje man faktiskt kan utnyttja sin rätt att ta del av deponerade kulturer föreskrivs i konventionen, att sökande som i enlighet med regel 28 i tillämpningsföreskrifterna har deponerat kultur av mikroorganism och lämnat vissa uppgifter skall anses oåterkalleligt och utan förbehåll ha medgivit att den deponerade kulturen får hållas tillgänglig för envar i enlighet med vad som sägs i nämnda regel.

I de fall då enligt kommitténs förslag en mikrobiologisk kultur skall deponeras, utgör den deponerade kulturen en viktig del av ansökningen. Kommittén anser därför, att sådan kultur i princip bör hållas allmänt tillgänglig i samma utsträckning som övriga delar av ansökningen.

Enligt kommitténs förslag skall deposition av mikrobiologisk kultur göras hos institution som patentverket har godkänt. Det torde kunna förutsättas att patentverket kommer att godkänna institutioner i olika länder. Såvitt gäller institutioner utomlands bör utomståendes rätt att ta del av delposition regleras genom avtal mellan det svenska patentverket och vederbörande institution. Som förutsättning för att en utländsk institution skall godkännas av patentverket måste gälla att institutionen förpliktar sig att hålla deponerad kultur allmänt tillgänglig under de förutsättningar som anges i den svenska lagstiftningen.

Som nämnts i det föregående gäller enligt konventionen som förut-sättning för att tredje man skall få tillgång till deponerad kultur att han har framställt skriftlig begäran därom och avgivit vissa skriftliga utfä-selser. Dessa villkor har tagits upp i konventionen för att tillgodose pa-tentsökandens intresse av att kunna utöva kontroll över hur kulturen sprids och nyttjas. Uppställande av dylika villkor är enligt kommitténs mening inte oförenligt med den av kommittén förordade principen att också den del av ansökningsen som kulturen utgör bör vara allmänt till-gänglig. Enligt kommitténs mening kan sökanden också anses ha ett be-rättigat intresse av en sådan kontroll över kulturen som möjliggörs genom uppställandet av sådana villkor.

Av nu angivna skäl föreslår kommittén att deponerad mikrobiologisk kultur av det slag som nu avses skall hållas tillgänglig för envar sedan handlingarna i ärendet har blivit allmänt tillgängliga. Som villkor därför bör gälla att den som önskar ta del av kulturen gör skriftlig framställ-ning härom till den institution som ansvarar för den deponerade kultu-ren och förbinder sig att iaktta vad som föreskrivs till förebyggande av missbruk av kulturen. Det bör ankomma på regeringen att fastställa det närmare innehållet i dessa villkor.

12.10 Giltighetstiden

Enligt 40 § patentlagen kan meddelat patent upprätthållas intill dess sjutton år har förflutit från den dag då patentansökningsen gjordes. Gil-tighetstiden är densamma som enligt 1884 års patentförordning. Även i de andra nordiska länderna är giltighetstiden sjutton år. De nordiska pa-tentkommittéerna föreslog i 1963 års betänkande att patenttiden skulle förlängas till tjuo år (NU s. 170). Som skäl härför anfördes bl. a. att i det utkast till patentkonvention som hade utarbetats inom EG patentti-den hade bestämts till tjuo år. Med hänsyn till de betänkligheter mot en sådan förlängning som vid remissbehandlingen av betänkandet anför-des från näringslivet fann emellertid föredragande departementschefen att frågan om en förlängning inte borde tas upp förrän tjuoårstiden faktiskt hade blivit genomförd i de viktigare industriländerna i Väst-europa (prop. s. 153).

Giltighetstiden för europeiskt patent är enligt artikel 63 i den euro-peiska patentkonventionen tjuo år från ansökningsens ingivningsdag. Stat som för sina nationella patent har kortare giltighetstid kan emeller-tid genom förbehåll vid tillträdet till konventionen uppnå att europeiska patent som meddelas för den staten under en övergångstid inte får längre giltighetstid än som gäller för nationella patent i den staten (art. 167.2.c). Övergångstiden är högst tio år. Sådant förbehåll skall återtas så snart omständigheterna medger det (art. 167.4).

Patenttiden är redan nu längre än sjutton år i flera av Västeuropas in-dustriländer. I Frankrike och Nederländerna är den sålunda tjuo år och i Förbundsrepubliken Tyskland, Schweiz och Österrike aderton år.

En förlängning av patenttiden till tjuo år torde i praktiken få be-tydelse endast för en liten del av antalet meddelade patent. Av de pa-

tent som upphörde att gälla under tiden 1964—1974, sammanlagt 74.143 patent, hade endast ca tio procent upprätthållits under hela patenttiden, dvs. under 17 år. Något mer än 75 procent hade upphört att gälla inom 12 år från ansökningsdagen. Den tid under vilken ett patent f. n. i genomsnitt upprätthålls har uppskattats till ca 9,5 år.

Patenttiden för patent som meddelas enligt konventionen om marknadspatent är tjuugo år. Det måste anses utslutet att de stater som tillträder den konventionen skulle behålla en kortare patenttid för patent meddelade av de nationella patentverken. I och med att konventionen om marknadspatent träder i kraft torde därför de viktigare industriländerna i Västeuropa komma att tillämpa en tjuugoårig patenttid även för nationella patent. Vad angår de nordiska länderna torde Danmark komma att förlänga patenttiden till tjuugo år i samband med att den europeiska patentkonventionen träder i kraft för dess del. Även de finska och norska kommittéerna torde komma att föreslå en sådan förlängning. Mot bakgrund härav bör enligt kommitténs uppfattning patenttiden i Sverige nu förlängas till tjuugo år. Vid sådant förhållande finns inte anledning för Sverige att avge reservation på denna punkt.

Vid en förlängning av giltighetstiden uppkommer frågan hur redan meddelade patent bör behandlas. Denna fråga berördes av de nordiska patentkommittéerna med anledning av att de som nyss nämnts föreslog att patenttiden skulle förlängas till tjuugo år (NU s. 386 f). I likhet med dessa kommittéer anser patentpolicykommittén att den längre giltighetstiden i princip bör gälla även i fråga om redan meddelade patent som är i kraft när den nya lagstiftningen träder i kraft. Såsom de nordiska kommittéerna anförde i 1963 års betänkande bör däremot inte ett patent, vars giltighetstid redan har gått ut vid ikraftträdandet, få återupprättas för att komma i åtnjutande av den längre patenttiden. Den utsträckt patenttiden bör sålunda avse endast patent som vid lagändringens ikraftträdande ännu är gällande.

Såsom de nordiska patentkommittéerna påpekade i 1963 års betänkande kan en förlängning av patenttiden för äldre patent vara obillig mot licenshavare, vars licens endast sträcker sig till utgången av den kortare patenttiden, eller mot annan som har vidtagit väsentliga åtgärder för att utnyttja uppfinningen sedan patenttiden har löpt ut. En rimlig avvägning torde enligt kommitténs mening åstadkommas, om den längre patenttiden inte kommer att gälla beträffande patent som enligt nu gällande rätt skulle ha löpt ut viss tid efter lagändringens ikraftträdande. Denna tid bör bestämmas så att berörda parter får skälig tid att anpassa sig till det nya rättsläget. Med hänsyn till den tid som behövs för att förbereda utnyttjande av en uppfinning bör denna tid enligt kommitténs uppfattning bestämmas till fem år. Kommittén föreslår därför att den längre patenttiden skall gälla endast i fråga om patent för vilka vid lagändringens ikraftträdande återstår minst fem år av den kortare giltighetstiden på sjuutton år. Samma lösning föreslogs i 1963 års betänkande (NU s. 386 f).

12.11 Rättsverkan av anteckning i patentregistret

12.11.1 Gällande rätt

Sedan patent har meddelats, skall det antecknas i ett av patentmyndigheten fört patentregister (27 § patentlagen). Har patent övergått på annan eller licens upplåtits, skall på begäran anteckning därom göras i registret. Anteckning om licens skall avföras, om det visas att licensen har upphört att gälla (44 § patentlagen).

Att någon i patentregistret har antecknats som patenthavare har rättsverkan i endast ett avseende, nämligen såtillvida att den som senast har antecknats som patenthavare skall anses som sådan i mål eller ärende rörande patentet (44 § fjärde stycket patentlagen). Denna bestämmelse hänför sig endast till frågan vem som skall anses som patenthavare vid den tidpunkt då spörsmålet blir aktuellt. Bestämmelsen får sin egentliga betydelse när talan skall väckas mot patenthavare som svarande, t. ex. rörande ogiltighet av patent eller utverkande av tvångslicens. Sådan talan kan alltid riktas mot den som i registret är antecknad som patenthavare, s. k. passiv saklegitimation. Däremot gäller inte någon motsvarande aktiv saklegitimation i det fall en registrerad patenthavare väcker talan mot annan om t. ex. patentintrång (NU s. 288; prop. s. 164). Anteckning om licens har inte någon rättsverkan.

Någon särskild reglering av villkoren för att förvärv av patent eller upplåtelse av licens skall få sakrättslig verkan finns inte. Rättsläget på detta område är därför i vissa avseenden oklart. Vad gäller överlåtelse av patent eller licens torde det emellertid vara klart att överlåtelsen, oavsett om den är onerös eller benefik, gäller mot överlåtarens borgenärer så snart ett giltigt fång föreligger för förvärvaren. Det torde vidare vara odiskutabelt att lagakraftvunnet avgörande genom vilket tvångslicens upplåts eller lagakraftvunnet beslut om utmätning av patent (vilket i 54 § andra stycket patentlagen förutsätts kunna förekomma) har sakrättslig verkan. Vad angår fallet att patent har överlåtits till flera var för sig (s. k. tvesalu), synes det klart att prioritetsprincipen skall tillämpas, dvs. att den första överlåtelsen blir gällande. Detsamma torde gälla om patenthavaren upplåter två licenser som är oförenliga med varandra. Däremot är rättsläget mera oklart för det fall att patenthavaren först upplåter en licens och därefter överlåter patentet till annan än licenshavaren utan att upplysa om upplåtelsen. För dylika fall torde allmänna sakrättsliga grundsatser gälla, dvs. samma regler som gäller vid överlåtelse av lösöre, nämligen att nyttjanderätt får vika i förhållande till godtroende förvärvare. Det har dock också hävdats att prioritetsprincipen skulle gälla även i sådana fall och att licensrätten sålunda skulle stå sig mot senare förvärvare av patentet, även om denne vid förvärvet var i god tro. Vad slutligen angår pantsättning har olika meningar uttalats i frågan huruvida enligt svensk rätt patent över huvud taget kan pantsät-

tas och, om pantsättning skulle vara möjlig, vilka åtgärder som fordras för att pantsättningen skall få sakrättslig verkan.¹

12.11.2 *Kommitténs överväganden*

Enligt artikel 127 i den europeiska patentkonventionen skall det europeiska patentverket föra ett europeiskt patentregister. I detta skall på begäran antecknas bl. a. överlåtelse av europeisk patentsökning och av europeiskt patent så länge det kan upphävas av det europeiska patentverket. Sådan överlåtelse har inte någon verkan gentemot det europeiska patentverket förrän anteckning har skett i registret (reglerna 20 och 61). Anteckning i detta register har emellertid inte någon rättsverkan i de fördragsslutande staterna.

Enligt konventionen om marknadspatent tilläggs däremot anteckning i det särskilda register över marknadspatent som också skall föras av det europeiska patentverket en betydande materiell rättsverkan. Överlåtelse av marknadspatent eller upplåtelse av licens på grund av sådant patent har sålunda i princip inte verkan mot tredje man som är i god tro förrän den har antecknats i registret (art. 40.3 och 43.2).

I 1963 års nordiska betänkande behandlades ingående lämpligheten att ge anteckning i patentregistret materiell rättsverkan (NU s. 289 ff). De nordiska kommittéerna övervägde först huruvida en sådan anteckning skulle ges en långtgående rättsverkan av innebörd att avtal om överlåtelse av patent eller upplåtelse av licens inte skulle tillerkännas verkan mot tredje man förrän avtalet hade antecknats i patentregistret. Det skulle enligt kommittéerna vara värdefullt från rättssäkerhetssynpunkt, om patentregistret fick sådan betydelse att tredje man ur detta kunde få upplysningar om rättsförhållandena rörande ett patent och att han kunde förlita sig på inte endast att de registrerade uppgifterna var riktiga utan också att det inte fanns andra rättigheter än som framgick av registret. Kommittéerna ansåg sig dock inte vilja förorda en sådan lösning, eftersom i så fall måste tillskapas ett betungande och dyrbart registrerings-system. Det skulle dessutom enligt kommittéerna inte vara möjligt att skapa någon absolut säkerhet för tredje man, eftersom det under alla förhållanden var möjligt att själva det patent, som utgjorde grunden för rättigheten, kunde förklaras ogiltigt. Vidare ansåg kommittéerna att det inte förelåg tillräckligt praktiskt behov av en sådan ordning.

De finska, norska och svenska patentkommittéerna föreslog däremot i 1963 års betänkande en mera begränsad materiell rättsverkan av anteckning i patentregistret. Förslaget tog särskilt sikte på att reglera det inbördes förhållandet mellan flera som genom avtal med samma patenthavare har förvärvat patentet och de konflikter som kan uppstå mellan en ny patenthavare och innehavaren av en licens som har meddelats innan patentet överläts. Sålunda skulle enligt deras förslag den som i god tro till registret hade anmält förvärv av patenträtt eller licens vara skyddad

¹ Enligt dansk rätt sker pantsättning av patent genom anteckning i domstolsregister. Den finska patentlagen innehåller bestämmelser om anteckning i patentregistret rörande pantsättning av patent. Vad angår norsk rätt är det osäkert om patent kan pantsättas.

mot förvärv som inte hade anmälts till registret eller anmäldes senare. Den sålunda föreslagna regleringen gällde endast i fråga om förvärv genom överlåtelse men inte i fråga om förvärv av annat slag, t. ex. genom arv eller testamente, eller i fråga om licens som hade erhållits som tvångslicens.

Den danska kommittén anslöt sig inte till detta förslag. Den hävdade (NU s. 291) att eftersom bestämmelsen endast var tillämplig på överlåtelse genom avtal, den som hade förvärvat en rättighet av en i registret antecknad patenthavare inte kunde vara säker på att rätten inte hade övergått på annan på annat sätt än genom avtal. Han kunde enligt denna kommitté inte heller vara säker på att tredje man inte kunde göra gällande invändning mot den registrerade patenthavarens rätt till patentet. Den danska kommittén ansåg det därför tveksamt om den föreslagna regleringen gav någon väsentlig säkerhet i omsättningen och uttalade, att denna reglering i stället kunde leda till att allmänheten förlitade sig på registeruppgifterna i större omfattning än som hade stöd i lagen.

De finska och norska patentlagarna kom att innehålla en sådan bestämmelse om begränsad materiell rättsverkan som nyss angivits. Där emot uteslöts den föreslagna bestämmelsen ur den svenska patentlagen under departementsbehandlingen. Som skäl härför anförde föredragande departementschefen att frågan i vilken utsträckning och under vilka förutsättningar godtrosvärv bör erkännas inom patenträtten var komplicerad och borde lösas i ett större sammanhang samt att i vart fall resultatet av pågående översyn av reglerna rörande godtrosvärv av lösöre borde avvaktas (prop. s. 165). Någon samlad lösning av denna fråga har emellertid inte kommit till stånd och torde inte heller vara att vänta inom den närmaste framtiden.

Patentpolicykommittén anser i likhet med de nordiska patentkommittéer som lade fram 1963 års betänkande att det inte är lämpligt att låta anteckning i patentregistret utgöra förutsättning för att överlåtelse av patent eller upplåtelse av licens skall få rättsverkan mot tredje man. Däremot framstår enligt kommitténs mening det i det nordiska betänkandet framlagda förslaget om en begränsad sakrättslig rättsverkan som en väl avvägd lösning. En lösning i enlighet med detta förslag skulle ge förvärvare av patent och licensrättigheter möjlighet att på ett enkelt sätt lösa frågan om bättre rätt i tvesalufall. Eftersom anteckning i registret kan skydda en förvärvare av patent eller licens mot konkurrerande anspråk, bör denna ordning leda till att förvärv av patent och upplåtelse av licens antecknas i patentregistret i avsevärt större omfattning än hittills. Därigenom uppnås i sin tur, att patentregistret i högre grad än f. n. ger en rättvisande bild av rättsläget beträffande varje patent. I likhet med vad som anfördes i 1963 års betänkande anser kommittén däremot att det inte finns anledning att ge anteckning i patentregistret materiell rättsverkan när det är fråga om andra förvärv än sådana som grundas på frivillig överlåtelse eller upplåtelse. Kommittén föreslår därför att i patentlagen tas in en reglering i överensstämmelse med 1963 års förslag, dvs. av innebörd att den som i god tro till registret har anmält förvärv av patenträtt eller licens är skyddad mot förvärv som inte har anmälts

eller har anmälts senare. Den danska kommittén torde komma att föreslå att en motsvarande bestämmelse tas in i den danska patentlagen. Om dessa förslag godtas, skulle nordisk rättslighet uppnås även på denna punkt.

I detta sammanhang bör nämnas att anteckning i register enligt svensk rätt tidigare endast i vissa undantagsfall har tillerkänts materiell rättsverkan såvitt avser lös egendom. En viss ändring i detta avseende har emellertid ägt rum under de senaste åren. Genom ändring i sjölagen¹ har sålunda såvitt avser förvärv av och panträtt i fartyg inskrivning i register givits betydelsefulla rättsverkningar. Vidare överväger utredningen angående inskrivning av rätt till luftfartyg m. m. enligt sina direktiv ett sådant system när det gäller luftfartyg.²

I fråga om den föreslagna regleringens tillämplighet på äldre anteckningar och överlåtelse måste det enligt kommitténs mening anses utslutet att tillämpa denna på anteckningar i registret som har gjorts före lagändringens ikraftträdande. Kommittén anser det inte heller möjligt att låta anteckning som görs efter ikraftträdandet få rättsverkan i förhållande till överlåtelse eller upplåtelse som har skett före ikraftträdandet. När sådan upplåtelse eller överlåtelse ägde rum, kunde nämligen den till vilken upplåtelsen eller överlåtelsen skedde inte genom anteckning i registret skydda sig mot senare överlåtelse eller upplåtelse av samma rättighet.

12.12 Ogiltigförklaring av patent

12.12.1 Gällande rätt

Har patent meddelats i strid mot 1 eller 2 § patentlagen, skall det av domstol förklaras ogiltigt, om talan förs därom (52 § patentlagen). Grund för ogiltigförklaring föreligger alltså om patent har meddelats på något som inte är patenterbart eller i strid mot villkoren om nyhet och uppfinningshöjd. Sådan grund föreligger vidare om patent har meddelats annan än uppfinnaren eller dennes rättsinnehavare. Patent får dock inte förklaras ogiltigt på den grund att den som har erhållit patentet har varit berättigad till endast viss andel i det.

Talan om ogiltighet som grundas på annan omständighet än att den som har erhållit patentet inte skulle vara berättigad därtill får föras av envar som lider förfång av patentet. Om det anses påkallat från allmän synpunkt, får talan dessutom föras av myndighet som regeringen bestämmer.³ Talan om ogiltighet som grundas på att patent skulle ha meddelats annan än den som var berättigad till patentet får föras endast av den som påstår sig vara berättigad till patentet. I sistnämnda fall skall talan väckas inom ett år från det att vederbörande fick kännedom

¹ Lag (1973: 1064) om ändring i sjölagen, som har trätt i kraft den 1 januari 1976.

² Utredningen förväntas avge sitt betänkande under år 1976.

³ Enligt 54 § patentkungörelsen förs sådan talan av allmän åklagare, om inte regeringen för särskilt fall förordnar annan myndighet.

om att patentet meddelats och de övriga omständigheter som åberopas till stöd för hans talan. Var patenthavaren i god tro när patentet meddelades eller när det övergick på honom, får talan om ogiltighet i detta fall inte väckas senare än tre år efter patentets meddelande.

12.12.2 *Den europeiska patentkonventionen*

Fråga om ogiltigförklaring av europeiskt patent avgörs för varje fördragsslutande stat av den statens domstolar. Avgörande i en stat har verkan endast såvitt gäller den staten. I konventionen finns bestämmelser om i vilka fall ett europeiskt patent får förklaras ogiltigt. Det får ske dels i fem fall som anges i artikel 138.1 då europeiskt patent har meddelats i strid mot konventionens bestämmelser, dels i fall då nationellt patent eller nationell patentansökan enligt artikel 139 skall ha företräde framför europeiskt patent i fördragsslutande stat. Såvitt gäller de förstnämnda fem fallen bör framhållas att fördragsslutande stat inte i sin lagstiftning behöver medge att samtliga dessa grunder får åberopas som grund för ogiltigförklaring.

De i artikel 138 angivna fallen då ogiltigförklaring får ske är följande: 1) det europeiska patentet avser något som inte är patenterbart enligt artiklarna 52—57; 2) det europeiska patentet beskriver inte uppfinningen så tydligt och fullständigt att en fackman med ledning därav kan utöva den; 3) det europeiska patentet omfattar något som inte framgår av innehålllet i ansökningen i dess lydelse vid ingivandet eller, om patentet har meddelats på grundval av europeisk avdelad ansökan, något som inte framgår av den tidigare ansökningen i dess lydelse vid ingivandet; 4) det europeiska patentets skyddsomfång har utvidgats; 5) patenthavaren var enligt konventionen (art. 60.1) inte berättigad till patentet.

Skulle ogiltighetsgrund föreligga i fråga om endast viss del av europeiskt patent, skall ogiltigförklaring ske genom motsvarande begränsning av patentet. Om det är tillåtet enligt nationell lag, får sådan begränsning göras genom ändring av patentkraven, beskrivningen eller ritningar (art. 138.2).

Enligt artikel 139.2 skall nationellt patent och nationell patentansökan i fördragsslutande stat i förhållande till europeiskt patent för denna stat ha samma företräde "på grund av äldre rätt" som det nationella patentet eller den nationella ansökningen i den staten har i förhållande till annat nationellt patent. Detta innebär att europeiskt patent får förklaras ogiltigt i ifrågavarande stat, om den uppfinning som patentet avser inte uppfyller kraven i den statens lag på nyhet och uppfinningshöjd i förhållande till sådan uppfinning som har sökts skyddad genom nationell patentansökan med tidigare ingivnings- eller prioritetsdag än den europeiska patentansökan som ligger till grund för det europeiska patentet. Det bör i detta sammanhang anmärkas att i varje designerad stat europeisk patentansökan och europeiskt patent skall ha samma företräde "på grund av äldre rätt" i förhållande till nationell patentansökan och nationellt patent som nationell patentansökan eller nationellt patent (art. 139.1).

Fördragsslutande stat får i sin nationella lagstiftning föreskriva om och under vilka villkor uppfinning som anges i såväl europeisk patentansökan eller europeiskt patent som i nationell patentansökan eller nationellt patent för vilka gäller samma ingivningsdag eller prioritetsdag skall få åtnjuta skydd på grund av båda ansökningarna eller patenten (art. 139.3).

12.12.3 *Kommitténs överväganden*

I konventionen regleras inte vilka ogiltighetsgrunder som skall gälla i fråga om europeiska patent utan endast vilka grunder som i de fördragsslutande staternas lagstiftning får medges beträffande sådant patent. Staterna har sålunda möjlighet att införa en eller flera av dessa ogiltighetsgrunder.

I svensk rätt förekommer inte någon grund för ogiltighet som inte har motsvarighet i den europeiska patentkonventionen. De ogiltighetsgrunder som enligt konventionen får åberopas mot europeiskt patent är där emot fler än de som enligt gällande rätt får åberopas mot svenskt patent. Eftersom europeiskt patent enligt artikel 64 skall medföra samma rätt i fördragsslutande stat som ett nationellt patent, får i svensk rätt inte tillåtas att fler eller andra ogiltighetsgrunder åberopas mot europeiskt patent än mot patent som meddelas av det svenska patentverket. Frågan blir därvid om det finns anledning att vid tillträde till den europeiska patentkonventionen införa någon av de i konventionen angivna ogiltighetsgrunder som f. n. inte har motsvarighet i svensk rätt. Som utgångspunkt för sina överväganden av denna fråga har kommittén funnit det lämpligt att göra en kortfattad jämförelse mellan de ogiltighetsgrunder som anges i artikel 138 och gällande svensk rätt.

Den i konventionen först angivna ogiltighetsgrunden, att det europeiska patentet avser något som inte är patenterbart, har sin motsvarighet i svensk rätt genom föreskriften i 52 § första stycket patentlagen om ogiltigförklaring av patent som har meddelats i strid mot 1 eller 2 §. Som framgår av vad ovan anförts (avsnitt 12.2.3) föreslår kommittén, att svensk rätt skall helt anpassas till konventionen när det gäller villkoren för patenterbarhet. Om kommitténs förslag genomförs i den delen, kommer därför att i fråga om denna ogiltighetsgrund föreligga överensstämmelse mellan konventionen och svensk rätt.

Vad angår den sista av de ogiltighetsgrunder som anges i konventionens artikel 138, att patent har meddelats någon som inte är berättigad till patentet, finns motsvarande ogiltighetsgrund i svensk rätt. Detta följer av nyssnämnda föreskrift i 52 § patentlagen. Både enligt konventionen (art. 60) och enligt svensk rätt (1 § patentlagen) är det uppfinnaren eller dennes rättsinnehavare som är berättigad att erhålla patent på en uppfinning. I fråga om denna ogiltighetsgrund föreligger därför överensstämmelse mellan konvention och svensk rätt.

Den andra av de ogiltighetsgrunder som anges i artikel 138, att uppfinningen inte har beskrivits tillräckligt tydligt, saknar motsvarighet i svensk rätt. Frågan huruvida bristande tydlighet i beskrivningen av uppfinningen borde utgöra grund för ogiltigförklaring av patent övervägdes av de nordiska patentkommittéerna i 1963 års betänkande. De fann dock

inte detta vare sig lämpligt eller nödvändigt (NU s. 315). Kommittéerna ansåg sålunda att patentmyndigheten hade särskilda förutsättningar för att pröva om uppfinningen hade beskrivits tillräckligt tydligt i ansökningen. Enligt kommittéerna hade det visserligen förekommit att patent hade meddelats trots att beskrivningen inte var så tydlig som den borde ha varit, vilket hade varit olägligt för näringslivet. Kommittéerna ansåg dock inte att hot om ogiltighet i dylika fall var det riktiga medlet för att få en bättring till stånd. Om patent hade meddelats trots att beskrivningen av uppfinningen inte var tillräckligt tydlig, kunde enligt kommittéerna två olika fall föreligga. I det ena fallet fanns det inte något i patentet som kunde sägas ge uttryck för en uppfinning som uppfyller patenterbarhetsvillkoren i 1 och 2 §§, och patentet kunde då enligt kommittéerna förklaras ogiltigt. I det andra fallet rådde endast tvekan om gränserna för patentets skyddsomfång, och detta blev då enligt kommittéerna en tolkningsfråga varvid vanliga regler rörande tolkning av patent skulle tillämpas.

Som tillåten ogiltighetsgrund anges vidare i konventionen den omständigheten att patent har meddelats på något som inte framgick av innehållet i ansökningen i dess lydelse vid ingivandet (art. 138.1. c). En sådan ogiltighetsgrund är i och för sig väl förenlig med den princip som kommer till uttryck i 13 § patentlagen. Där föreskrivs att ansökan om patent inte får ändras så att patent söks på något som inte framgick av ansökningshandlingarna när ansökningen gjordes eller skall anses gjord. Överträdelse av detta förbud har dock i svensk rätt inte i sig ansetts böra leda till ogiltighet. Enligt uttalande av föredragande departementschefen (prop. s. 193; jfr NU s. 315) skall 52 § patentlagen ges den tolkningen att om patent hade meddelats på grund av patentkrav, som efter ändring hade kommit att sakna motsvarighet i ansökningshandlingarna utan att s. k. löpdagsförskjutning hade skett¹, patentet kunde ogiltigförklaras på grund av patenterbarhetshinder som hade uppkommit mellan ansökningsdagen och dagen för ändring av patentkravet. Av detta uttalande måste anses framgå att, i den mån nyhetshinder inte uppkommer under nämnda tid, den i och för sig otillåtna utvidgningen av ansökningen inte enligt gällande rätt utgör grund för ogiltighet. Enligt konventionen skall emellertid patentet i de fall som nu avses förklaras ogiltigt oberoende av om patenterbarhetshinder uppkommer mellan den europeiska patentansökningens ingivningsdag och dagen för ändring av patentkraven. Införande av denna ogiltighetsgrund skulle alltså innebära att patent skulle kunna förklaras ogiltigt i vissa fall när detta inte kan ske enligt gällande svensk rätt.

Som grund för ogiltighet anges i artikel 138 slutligen den omständigheten att det europeiska patentets skyddsomfång har utvidgats. Denna ogiltighetsgrund har föranletts av att enligt konventionen invändningsförfarandet är förlagt efter det att europeiskt patent har meddelats. Under invändningsförfarandet kan invändningsavdelning besluta att patentet skall upprätthållas i ändrad lydelse. Därvid skall dock beaktas att

¹ Bestämmelse om s. k. löpdagsförskjutning, dvs. rätt för sökanden att vid ändring av ansökan få återopa dagen för ändringen som ny ansökningsdag, finns i 14 § patentlagen.

sedan patent har meddelats sökanden inte får ändra patentkraven så att skyddsomfånget utvidgas (art. 123.3). Nyssnämnda ogiltighetsgrund är därför avsedd att kunna åberopas, om patentskyddet till följd av ändringar i patentkraven under invändningsförfarandet, på grund av förbi-seende från det europeiska patentverkets sida, i strid mot artikel 123.3 har kommit att utvidgas till att omfatta något som inte täcktes av det ursprungligen meddelade patentet. Eftersom invändningsförfarandet enligt svensk rätt äger rum innan patent meddelas, kan detta inte förekomma vid handläggning av nationell patentsökning vid det svenska patentverket.

Ett liknande fall kan däremot möjligen tänkas uppkomma i samband med att talan om ogiltighet av patent prövas vid svensk domstol. Om rätten därvid omformulerar patentkrav, skulle detta till följd av förbi-seende från rättens sida kunna leda till att patentskyddets omfattning utvidgas. Med hänsyn till att enligt 19 § andra stycket patentlagen patentkrav inte får utvidgas sedan en ansökan har godkänts för utläggning torde ett sådant förfarande vara att anse som grovt rättegångsfel. Domen skulle i så fall kunna undanröjas på grund av domvilla (59 kap. 1 § rättegångsbalken). Om en motsvarande ogiltighetsgrund skall införas i svensk rätt, anser emellertid kommittén att, i det avseende som nu behandlas, det europeiska patentverkets beslut att meddela patent närmast bör jämföras med det svenska patentverkets beslut att godkänna patentsökningen för utläggning. Efter utläggningen vidtar sålunda invändningsförfarandet. Som nyss nämnts medför det svenska patentverkets beslut om utläggning att sökanden inte därefter får utvidga patentkraven. Som skäl för detta förbud har anförts bl.a. hänsyn till rättssäkerhet för tredje man (prop. s. 118). Under förarbetet till konventionen anfördes samma skäl för införandet av förenämnda bestämmelse i artikel 123.3.

Vid övervägande av vilka ogiltighetsgrunder som skall tillåtas i svensk rätt bör enligt kommitténs mening tillmätas stor vikt vilken reglering i detta avseende som allmänt kommer att gälla i Västeuropas industristater. För de stater som tillhör EG är den lösning som har valts i konventionen om marknadspatent av avgörande betydelse. Enligt den konventionen (art. 57.1) får samtliga ogiltighetsgrunder som anges i artikel 138 i den europeiska patentkonventionen göras gällande mot marknadspatent. Enligt kommitténs mening talar detta starkt för att samtliga dessa ogiltighetsgrunder bör införas också i svensk rätt. Det skulle nämligen enligt kommitténs uppfattning inte vara tillfredsställande, om ett europeiskt patent som hade förklarats ogiltigt såvitt avser samtliga EG-stater, bland dem Danmark, inte skulle kunna ogiltigförklaras också i Sverige. Kommittén anser vidare att de nya ogiltighetsgrunder som i så fall måste införas i svensk rätt inte är av sådant slag att det kan anses betänkligt att införa dem. Visserligen har i olika sammanhang från det svenska näringslivets sida framförts kritik mot att patent skulle kunna förklaras ogiltigt, om uppfinningen inte har beskrivits tillräckligt tydligt. Därvid har framför allt hävdats att införandet av en sådan ogiltighetsgrund skulle leda till rättsosäkerhet. Å andra sidan kan en sådan ogiltighetsgrund bidra till att patentskrifterna innehåller tillräcklig information. Kommittén anser därför att den nyssnämnda invändningen inte har sådan styrka att

den bör hindra en anpassning av svensk rätt till den reglering av grunderna för ogiltighet som genom den europeiska patentkonventionen och konventionen om marknadspatent synes bli allmän i Västeuropa. Det bör framhållas att den granskning som åligger patentmyndigheten bör ge tillräckliga garantier för att ansökningar som inte uppfyller lagens krav på tydlighet inte godtas. Ifrågavarande ogiltighetsgrund torde därför bli tillämplig endast i sällsynta undantagsfall. Vidare anser sig kommittén ha anledning utgå från att svenska domstolar skulle komma att iakttä stor försiktighet vid tillämpning av denna ogiltighetsgrund.

På grund av vad sålunda anförts föreslår kommittén att patentlagens bestämmelser om ogiltighetsgrunder ändras så att samtliga de fem ogiltighetsgrunder som anges i artikel 138 i den europeiska patentkonventionen får göras gällande mot alla patent som gäller i Sverige. I fråga om patent meddelade av det svenska patentverket bör dock av nyss anförda skäl den ogiltighetsgrund som anges i artikel 138.1.d, dvs. att skyddsomfånget har utvidgats efter det att det europeiska patentet meddelats, i stället avse utvidgning efter det att ansökningsen har godkänts för utläggning. Såvitt gäller patent som har meddelats enligt nu gällande bestämmelser skulle det enligt kommitténs mening vara obilligt mot patenthavaren att tillåta ogiltigförklaring med åberopande av de nya ogiltighetsgrunderna. Beträffande dessa patent bör fråga om ogiltighet bedömas uteslutande enligt nu gällande bestämmelser.

De danska, finska och norska kommittéerna torde komma att föreslå att motsvarande reglering införs i de andra nordiska länderna.

Som nyss nämnts innehåller konventionen en bestämmelse som reglerar det fall att ogiltighetsgrund föreligger i fråga om endast del av europeiskt patent (art. 138.2). I sådant fall skall ogiltigförklaring ske genom motsvarande begränsning av patentet. Begränsningen får göras genom ändring av patentkraven, beskrivningen eller ritningarna, om detta är tillåtet enligt nationell lag.

Det torde vara ostridigt att enligt svensk rätt patent får förklaras delvis ogiltigt. Detta framgår av uttalanden i förarbetena till 52 § patentlagen (NU s. 318, prop. 193). En annan fråga är huruvida i sådant fall domstolen har rätt att fastställa patentkrav av omformulerad lydelse. Även denna fråga berörs i förarbetena till nämnda lagrum. De nordiska patentkommittéerna uttalade i 1963 års betänkande att den föreslagna bestämmelsen innebar att patent även kunde förklaras delvis ogiltigt och att detta kunde ske bl. a. om patent omfattade flera patentkrav, av vilka något eller några påstods vara ogiltiga. I sådant fall kunde enligt kommittéerna domen gå ut på att ifrågavarande patentkrav underkändes. Om det var endast vissa delar av kraven som befanns vara ogiltiga, ansåg kommittéerna att skyddets omfattning inte kunde bestämmas utan att kraven omformulerades i domen. Enligt kommittéernas uppfattning borde en sådan omformulering vara tillåten, men de omformulerade kraven måste ligga inom ramen för de tidigare.

Vid remissbehandlingen av 1963 års betänkande framhöll patentverket, att ett fastställande av nya patentkrav från domstolens sida måste medföra sådana praktiska och administrativa problem att något sådant måste vara uteslutet. Om domstolen fann ett enskilt patentkrav vara be-

häftat med så allvarliga brister att det inte med en rimlig tolkning kunde tillåtas bestå, borde enligt patentverket detta krav förklarats ogiltigt i sin helhet. I 1966 års proposition uttalade föredragande departementschefen (s. 193), att även han fann det tvivelaktigt huruvida det kunde vara lämpligt att omformuleringar av detta slag gjordes, åtminstone fränsett helt enkla fall. Ett närmare ståndspunktstagande till dessa frågor fick emellertid enligt hans mening lämnas åt praxis.¹

Av vad nu anförts torde framgå att enligt gällande svensk rätt patent kan förklaras delvis ogiltigt i åtminstone den utsträckning som föreskrivs i de för de fördragsslutande staterna tvingande konventionsbestämmelserna rörande partiell ogiltigförklaring av europeiskt patent. När det gäller möjligheten att göra sådan begränsning genom omformulering av patentkrav lämnas som nämnts de fördragsslutande staterna frihet att reglera detta i nationell lag. Mot bakgrund härav finns enligt kommitténs mening inte anledning att ändra gällande rätt rörande partiell ogiltigförklaring av patent.

I samband med vad nu sagts om partiell ogiltigförklaring vill kommittén anmärka följande. Vid tillämpning av de nu föreslagna bestämmelserna om ogiltighet i fall då patent har meddelats på något som inte framgick av ansökningen i dess ursprungliga skick eller då skyddsomfånget har utvidgats efter det att ansökan har godkänts för utläggning torde det ofta inte vara påkallat att ogiltigförklara patentet i dess helhet. En utvidgning utöver ansökningens ursprungliga innehåll eller en utvidgning av skyddsomfånget kan uppstå bl. a. genom att en inskränkande bestämning har fallit bort. Ett återinsättande i patentkrav av den bortfallna bestämningen bör kunna utgöra ett sådant enkelt fall av omformulering av patentkrav att domstol enligt förarbetena till patentlagen bör få utföra omformuleringen. Finns i patentet bestämning som saknar motsvarighet i ansökningens ursprungliga innehåll, bör strykning av denna bestämning anses som ett helt enkelt fall av omformulering.

Frågan om vem som äger väcka talan om ogiltigförklaring av europeiskt patent regleras inte i den europeiska patentkonventionen, utan denna fråga avgörs enligt nationell lag. Konventionen om marknadspatent innehåller däremot bestämmelser om talerätt (art. 56). Där föreskrivs sålunda att talan om ogiltighet såvitt gäller marknadspatent får väckas av envar. Om grunden för talan är att patentet har meddelats annan än den som är berättigad till patentet, får talan dock väckas endast av den som är berättigad att antecknas i registret över marknadspatent som ägare till patentet eller, om flera ägare finns, av dessa gemensamt.

I 1963 års nordiska betänkande föreslogs att talan om ogiltighet skulle få väckas av envar utom då fråga var huruvida patentet hade meddelats någon som inte var berättigad till patentet (NU s. 319). För att få överensstämmelse med vad som i allmänhet gällde för behörighet att föra talan vid domstol gjordes emellertid för Sveriges del i 1966 års proposition den ändringen i kommittéernas förslag att talerätt medgavs endast den

¹ I fråga om möjligheten att ogiltigförklara patent som har meddelats på grundval av internationell patentansökan i de fall översättning av ansökningen till svenska har blivit oriktig hänvisas till kommitténs förra betänkande (s. 103 ff, 158 f).

som hade förfång av patentet (prop. s. 193). Även i Finland begränsades talerätten på detta sätt, medan enligt dansk och norsk rätt envar har talerätt i dylika fall. Som departementschefen framhöll i 1966 års proposition är denna begränsning av mycket liten betydelse, eftersom det knappast finns något hinder att vem som helst påstår sig vara förnärmad av ett patent. Patentpolicykommittén delar emellertid den av departementschefen uttalade uppfattningen att denna begränsning av talerätten bör behållas av principiella skäl. Kommittén anser därför att ändring inte bör göras i de nu gällande reglerna om talerätt.

Sedan den europeiska patentkonventionen har trätt i kraft för Sveriges del blir det möjligt för en och samma sökande att samma dag söka patent för Sverige dels genom ansökan hos den svenska patentmyndigheten, dels genom europeisk patentansökan. Enligt den europeiska patentkonventionen får fördragsslutande stat i nationell lag reglera om och under vilka villkor skydd får åtnjutas för samma uppfinning på grund av såväl europeisk patentansökan eller europeiskt patent som nationell patentansökan och nationellt patent för vilka gäller samma ingivningsdag eller, om prioritet yrkas, prioritetsdag. Vid sådant förhållande uppkommer fråga om särskilda bestämmelser bör införas i svensk lagstiftning för att förhindra s. k. dubbelpatentering, dvs. att två patent som helt eller delvis avser samma uppfinning samtidigt blir gällande i Sverige.

I konventionen om marknadspatent har man försökt lösa denna fråga på det sättet att om ett nationellt patent och ett marknadspatent avseende samma uppfinning har meddelats med samma prioritetsdag, det nationella patentet blir utan rättsverkan till den del de två patenten avser samma uppfinning (art. 80). Det bör nämnas att vid 1973 års Münchenkonferensen antogs ett uttalande av innebörd att om två europeiska patentansökningar ingavs samma dag av samma sökande, detta inte fick leda till att två patent meddelades på samma uppfinning. Enligt uttalandet skulle den ena ansökningen avvisas till den del den omfattade samma uppfinning som den andra ansökningen.

Kommittén vill i detta sammanhang först framhålla, att redan enligt gällande rätt flera patent kan komma att meddelas på samma uppfinning. Detta kan sålunda bli fallet, om två eller flera ansökningar som omfattar samma uppfinning görs samma dag av olika sökande. Frågan om en uppfinning är ny avgörs nämligen med utgångspunkt från vad som har blivit känt före dagen för patentansökningen. Dessa patent kan senare komma att innehas av samma patenthavare. Om däremot en sökande samma dag gör två ansökningar hos det svenska patentverket som rör identiskt samma uppfinning, dvs. som innehåller identiska patentkrav, följer enligt kommitténs uppfattning av allmänna rättsgrundsatser att endast ett patent skall meddelas. Som framhållits i kommitténs förra betänkande (s. 99 f) kan det emellertid i vissa fall vara svårt att avgöra huruvida två ansökningar är identiska. Det kan sålunda förekomma att ansökningarna inte rör identiskt samma uppfinning utan uppvisar viss skillnad i fråga om patentkraven. Exempelvis kan skillnad föreligga när det gäller kravens ordalydelse även om sakinnehållet är detsamma. Också i sådana fall kan det tänkas att ansökningarna bör behandlas som identiska. Förhållandena kan emellertid vara mer invecklade. Sålunda

kan exempelvis patentkrav inom en viss kategori, t. ex. krav som avser förfarande, vara identiska i de två ansökningarna medan ansökningarna innehåller krav avseende anordningar för genomförande av förfarandet vilka inte är identiska. Det torde inte vara möjligt att i lagtext ange hur man skall förfara i alla fall i vilka identitetsspörsmål kan uppstå. Frågan om när identitet skall anses föreligga mellan två samtidigt av samma sökande gjorda patentansökningar bör därför överlämnas till rättstillämpningen.

Mot bakgrund av de svårigheter som det skulle innebära att reglera frågan när identitet skall anses föreligga mellan flera ansökningar bör enligt kommitténs mening kunna godtas en ordning som innebär att europeiskt patent och nationellt patent vilka avser samma uppfinning och vilka grundas på ansökan med samma ingivnings- eller prioritetsdag skall kunna gälla samtidigt i Sverige. Någon uttrycklig föreskrift härom torde inte erfordras.

12.13 Skydd under tiden före patentmeddelandet

12.13.1 Gällande rätt

Sedan patent har meddelats på en uppfinning kan den som gör intrång i patenthavarens ensamrätt ådömas straff och åläggas skadeståndsskyldighet (58 § patentlagen). Leder en patentansökan till patent är emellertid ensamrätten inte begränsad till tiden efter patentmeddelandet, utan det föreligger skadeståndsrättsligt skydd också under en del av ansökningstiden (s. k. provisoriskt skydd). Enligt 60 § patentlagen kan sökanden sålunda ha rätt till skadestånd av den som yrkesmässigt utnyttjar uppfinningen efter det att patentansökningen har blivit allmänt tillgänglig enligt 22 § patentlagen. För utnyttjande som sker innan utläggningen av ansökningen har kungjorts utgår dock skadestånd endast i form av ersättning för utnyttjandet av uppfinningen, om och i den mån sådan ersättning finnes skäligen.¹ För tiden efter kungörandet om utläggningen gäller däremot samma skadeståndsansvar som vid intrång som sker efter det att patentet har meddelats. Något straffrättsligt skydd mot utnyttjande som äger rum innan patent meddelas föreligger däremot inte.

Patentskyddets omfattning under ansökningstiden bestäms i princip av vad som framgår av det meddelade patentet. I 60 § har detta uttryckts med orden ”i den mån ansökningen leder till patent”. I 1963 års betänkande påpekade emellertid de nordiska patentkommittéerna (NU s. 348) att vid prövning av vad som var skäligen ersättning vid intrång under ansökningstiden hänsyn borde tas till det skick i vilket ansökningen befann sig vid tidpunkten för offentliggörandet. I betänkandet erinrades om att sökanden hade möjlighet att med hjälp av uppgifter i beskrivningen omarbota patentkraven. Fram till tiden för utläggningen kunde

¹ Enligt dansk och norsk rätt är ersättningskyldigheten för den som i god tro begår patentintrång begränsad till vinst som har uppkommit för honom. Den svenska bestämmelsen om att ersättningen skall avse skäligt vederlag för utnyttjandet tillkom under departementsbehandlingen av 1963 års betänkande. I fråga om anledningen till denna ändring hänvisas till prop. s. 210.

patentkraven utvidgas så att de omfattade mer än vad som ursprungligen söktes skyddat. I den mån den slutligen patenterade uppfinningen inte kunde anses omfattas eller framgå av patentkraven vid den tidpunkt då tredje man började utnyttja uppfinningen, borde enligt kommittéerna möjligheten att få skadestånd bli mindre. Det är dock att märka att patentskyddets omfattning under ansökningstiden inte i något fall kan omfatta annat än vad som framgår av det meddelade patentet.

12.13.2 *Den europeiska patentkonventionen*

Enligt artikel 67.1 i den europeiska patentkonventionen skall europeisk patentansökan från den dag då den publiceras av det europeiska patentverket i varje fördragsslutande stat som var designerad vid publiceringen medföra samma skydd som ett europeiskt patent i den staten. Som tidigare nämnts skall ett europeiskt patent i fördragsslutande stat ge patenthavaren samma rättigheter som ett i den staten meddelat nationellt patent (art. 64). I artikel 67.2 ges dock fördragsslutande stat rätt att inskränka skyddet för europeisk patentansökan. Detta skydd får dock inte vara mindre omfattande än det skydd som enligt lagen i vederbörande stat uppkommer genom en obligatorisk publicering av icke prövad nationell patentansökan. I vart fall måste patenthavaren ha rätt till en med hänsyn till omständigheterna skälig ersättning av envar som har utnyttjat uppfinningen i den staten under omständigheter som i motsvarande fall skulle göra honom ansvarig för intrång i nationellt patent.

Som framgår av redogörelsen för konventionens innehåll (avsnitt 3.2.2) har fördragsslutande stat under vissa förutsättningar rätt att som villkor för att europeisk patentansökan skall medföra provisoriskt skydd föreskriva att översättning av patentkraven till den statens officiella språk skall ges in. Denna fråga behandlas i avsnitt 12.15.

Patentskyddets omfattning under ansökningstiden bestäms enligt artikel 69.2 av de senast ingivna patentkrav som har medtagits vid publicering av ansökningen enligt artikel 93. Skyddet under denna tid omfattar dock aldrig något som inte också skyddas genom patentet sådant det slutligen har meddelats.

12.13.3 *Kommitténs överväganden*

Enligt kommitténs mening bör skyddet under ansökningstiden här i landet vara detsamma för en nationell svensk patentansökan och en ansökan om europeiskt patent för Sverige. Det skydd i form av rätt till skadestånd som sökanden enligt gällande rätt har mot sådant utnyttjade som äger rum efter det att patentansökningen har blivit allmänt tillgänglig men innan den har utlagts motsvarar det skydd som fördragsslutande stat enligt konventionen minst måste ge mot utnyttjande av uppfinning som omfattas av europeiskt patentansökan efter det att ansökningen har publicerats av det europeiska patentverket. Bestämmelserna i gällande rätt om vilket skydd som föreligger under ansökningstiden kan därför utan ändring göras tillämpliga också i fråga om europeisk patentansökan. Enligt kommitténs mening saknas därför anledning att ändra den nuvarande regleringen på denna punkt.

Såvitt gäller patentskyddets omfattning (skyddsomfånget) under ansökningstiden föreligger en skillnad mellan gällande svensk rätt och konventionens bestämmelser. När det gäller europeisk patentansökan sträcker sig skyddsomfånget inte utöver vad som täcks såväl av patentkraven sådana de har publicerats enligt artikel 93 som av det slutligen meddelade patentet. I fråga om svensk nationell patentansökan bestäms där-
emot skyddsomfånget i princip helt av det meddelade patentet. En utvidgning av patentkraven som görs efter det att ansökningen blir allmänt tillgänglig men innan den har godkänts för utläggning kan således medföra att patentskyddet utvidgas retroaktivt i förhållande till vad som framgick av patentkraven i deras lydelse när ansökningen blev allmänt tillgänglig. Enligt kommitténs mening talar hänsynen till tredje mans rättssäkerhet mot att låta omläggningar och utvidgningar av patentkraven retroaktivt påverka skyddet. Konventionens reglering på denna punkt är enligt kommitténs uppfattning mera tillfredsställande än gällande svensk rätt. På grund härav föreslår kommittén att den svenska lagstiftningen på denna punkt bringas i överensstämmelse med konventionen så att skyddet under ansökningstiden inte får omfatta något som inte framgår såväl av patentkraven i deras lydelse då ansökningen blev allmänt tillgänglig som av patentkraven enligt patentet.

12.14 Överskridande av frister

12.14.1 *Gällande rätt*

Om en frist som har fastställts i lag eller annan författning har försettits, finns i vissa fall möjlighet att få den försettna tiden återställd. Enligt 11 kap. 11 § regeringsformen kan sålunda högsta domstolen och regeringsrätten bevilja återställande av försett tid. Befogenheten tillkommer regeringsrätten i fråga om ärende för vilket regeringen, förvaltningsdomstol eller förvaltningsmyndighet är högsta instans och i annat fall högsta domstolen. Denna befogenhet omfattar enligt stadgad praxis endast processuella fatalier, närmare bestämt besvärfrister och därmed jämförbara frister. Rättsmedlet återställande av försett tid är sålunda inte tillämpligt i fråga om försett ansökningsfrist eller frister för erläggande av avgift. Från rättspraxis på det patenträttsliga området kan nämnas, att regeringsrätten inte har ansett sig kunna bifalla ansökan om återställande av försett tid för erläggande av årsavgift för patent, för återupplivande av patentansökan eller för återupptagning av avskriven patentansökan.

Högsta domstolens prövning av ansökningar om återställande av försett tid regleras i 58 kap. 11 och 12 §§ rättegångsbalken. Har någon försett laga tid för fullföljande av talan mot dom eller beslut eller för ansökan om återvinning eller återupptagande och förelåg för hans underlåtenhet laga förfall som han inte kunde anmäla i rätt tid, får den försettna tiden återställas på ansökan av honom. Den som vill söka återställande av försett tid skall inom tre veckor från det att förfallet upphörde och senast inom ett år från det att tiden gick ut göra skriftlig ansökan därom hos högsta domstolen. Laga förfall föreligger enligt 32

kap. 8 § rättegångsbalken när någon genom avbrott i allmänna samfärdseln, sjukdom eller annan omständighet som han inte hade bort förutse eller rätten eljest finner utgöra giltig ursäkt har hindrats att fullgöra vad som ålegat honom. Som laga förfall för part anses också det fall att för ombud, som har vidtalats av parten, har förelegat sådant hinder och annat ombud inte har kunnat ställas i tid.

Enligt 46 § förvaltningsprocesslagen (1971: 291) skall 32 kap. 8 § rättegångsbalken äga motsvarande tillämpning i fråga om rättskipning i regeringsrätten och andra förvaltningsdomstolar. När det gäller ärenden som handläggs vid förvaltningsmyndighet finns däremot inte några lagbestämmelser angående återställande av försutten tid. Regeringsrätten torde visserligen även när det gäller sådana ärenden i största möjliga utsträckning söka ledning i rättegångsbalkens bestämmelser. Dessa bestämmelser är emellertid avsedda att tillämpas på tvistemål och brottmål, varför regeringsrätten inte anser sig helt bunden av dem. I detta sammanhang bör nämnas att regeringsrätten i flera fall har godtagit försening vid postbefordran som laga förfall i ärende om återställande av försutten tid (se t. ex. RÅ 1960: 48, 1961 H 31, 1964 H 39 och 1969 H 33).

Generella bestämmelser som ger myndighet möjlighet att ta upp en för sent inkommen ansökan eller godta en för sent erlagd avgift finns inte i svensk rätt. För några speciella fall finns emellertid särskilda författningsbestämmelser. Detta gäller t. ex. om årsavgift för patent inte har erlagts i rätt tid. Har patent förfallit på grund av att årsavgift inte har erlagts inom föreskriven tid, får patentmyndigheten sålunda återupprätta patentet, om patenthavaren har haft godtagbar ursäkt för sin underlåtenhet (51 § andra stycket patentlagen). Ansökan om återupprättande skall göras skriftligen senast sex månader från den dag då avgiften senast skulle ha erlagts. Inom samma tid skall årsavgiften jämte en särskild återupptagningsavgift erläggas.

I fråga om frist som har fastställts av domstol eller annan myndighet ankommer det på domstolen eller myndigheten att förlänga fristen, om vederbörande har laga förfall för sin underlåtenhet att iakta denna. Såvitt avser de allmänna domstolarna finns bestämmelser härom i 32 kap. 6 och 8 §§ rättegångsbalken. Enligt 46 § förvaltningsprocesslagen gäller dessa bestämmelser även handläggning i regeringsrätten och andra förvaltningsdomstolar. Några motsvarande bestämmelser finns inte i fråga om ärenden som handläggs av förvaltningsmyndighet. De principer som anges i nämnda bestämmelser i rättegångsbalken torde emellertid anses gälla även såvitt avser sådana ärenden.

I patentlagen ges särskilda bestämmelser om återupptagande av patentansökan som har avskrivits till följd av att sökanden har underlåtit att inom förelagd tid avge yttrande eller vidta åtgärd för att avhjälpa brist som patentmyndigheten har funnit föreligga i fråga om ansökningen (15 § tredje stycket). Sålunda återupptas avskrivna ansökan, om sökanden inom fyra månader efter utgången av förelagd tid inkommer med yttrande eller vidtar åtgärd för att avhjälpa bristen och erlägger fastställd återupptagningsavgift. Motsvarande möjlighet till återupptagande finns om en patentansökan har avskrivits på grund av att sökan-

den inte har erlagt föreskriven tryckningsavgift inom två månader efter det att ansökningsen har godkänts för utläggning (20 § första stycket). I dessa fall behöver sökanden inte visa att han har haft godtagbar ursäkt för sin underlåtenhet att iaktta fristen.

12.14.2 *Samarbetskonventionen och den europeiska patentkonventionen*

Om en tidsfrist som är fastställd i samarbetskonventionen eller tillämpningsföreskrifterna till denna överskrids på grund av avbrott eller försening i postgången, skall enligt samarbetskonventionens artikel 48 fristen dock anses ha iakttagits under de förutsättningar som anges i regel 82 i tillämpningsföreskrifterna.

I regel 82.1 behandlas det fall att en frist har försuttits till följd av oregelbundenheter i postgången. Visar någon att han har avsänt rekommenderad försändelse till nationell patentmyndighet eller internationell organisation senast fem dagar före utgången av en frist, skall försändelse som kommer adressaten tillhanda efter fristens utgång anses inkommen i rätt tid. Om försändelsen inte har sänts med flygpost fastän detta hade varit möjligt, gäller vad nu sagts endast om avsändaren haft anledning anta att försändelsen skulle ha anlant till adressaten inom två dagar från avsändningsdagen. Har försändelsen förkommit, har avsändaren under de angivna förutsättningarna rätt att ersätta den förkomna handlingen med en avskrift av den.

Avbrott i postgången på grund av krig, revolution, upplopp, strejk, naturkatastrof eller annan liknande omständighet behandlas i regel 82.2. Visar någon att postförbindelserna av sådan anledning har varit avbrutna på den ort där han vistas eller driver rörelse, skall försändelse som kommer nationell patentmyndighet eller internationell organisation tillhanda efter utgången av en frist anses inkommen i rätt tid. Som förutsättning härför gäller dock att detta avbrott i postförbindelserna förelåg någon av de tio dagarna närmast före fristens utgång samt att försändelsen avsändes till myndigheten eller organisationen inom fem dagar efter det att postgången återupptogs.

Bevisning om att de i regel 82.1 eller 82.2 angivna förutsättningarna föreligger skall ges in inom en månad från det att avsändaren har upptäckt eller borde ha upptäckt förseningen eller förlusten, dock högst sex månader efter fristens utgång. Har försändelse förkommit, skall avskrift av förkommen handling ges in inom samma tid.

Det är att märka att regel 82 är tillämplig endast på fall av försening eller förlust av post som har sänts till nationell patentmyndighet eller internationell organisation. Regel 82 är däremot inte tillämplig på oregelbundenheter eller avbrott i postgången mellan en huvudman och hans ombud.

Den europeiska patentkonventionen innehåller dels bestämmelser om möjlighet att få en för sent vidtagen åtgärd ansedd som vidtagen inom föreskriven tid, s. k. restitutio in integrum (art. 122), dels bestämmelser om förlängning av frister i vissa fall (regel 85).

I artikel 122 behandlas det fall att en sökande eller patenthavare, trots

att han har iakttagit all omsorg som har betingats av omständigheterna, inte har varit i stånd att iaktta en frist i förhållande till det europeiska patentverket. Som förutsättning för att artikeln skall vara tillämplig gäller att underlåtenheten att iaktta fristen enligt konventionen har till omedelbar följd att rättighet eller rätt att föra besvärstalan går förlorad. Som exempel på fall då rättighet går förlorad nämns i konventionen att en europeisk patentansökan eller ett yrkande avslås, en europeisk patentansökan anses återkallad eller ett europeiskt patent upphävs. Om i sådant fall den försummade åtgärden vidtas inom två månader från det att hindret upphörde, skall det europeiska patentverket på särskild framställning av sökanden återinsätta honom i hans rättigheter. Sådan framställning skall göras inom den frist som gäller för att vidta den försummade åtgärden, dock senast ett år från utgången av den frist som har förutsittits. Beslut att bifalla sådan framställning skall kungöras.

Enligt den europeiska patentkonventionen ges för användarrätt åt den som i god tro i fördragsslutande stat har utnyttjat eller vidtagit väsentliga åtgärder för att utnyttja uppfinning som omfattas av publicerad europeisk patentansökan eller europeiskt patent under tiden från det att rättsförlust av det slag som nu avses har inträtt till dess kungörelse utfärdats om att åtgärd har godtagits trots att den har vidtagits efter fristens utgång. För användarrätten innebär att vederbörande får fortsätta att utnyttja uppfinningen i sin rörelse eller för dess behov utan att betala ersättning därför.

Vissa frister undantas från tillämpningsområdet för artikel 122. Detta gäller bl. a. den frist på tolv månader inom vilken en europeisk patentansökan måste göras för att den skall få åtnjuta prioritet från tidigare ansökan om patent eller motsvarande skydd.

Enligt uttrycklig föreskrift i artikel 122 inskränker vad som sägs i artikeln inte fördragsslutande stats rätt att medge överskridande av sådana frister som enligt konventionen skall iakttas i förhållande till denna stats myndigheter.

Bestämmelserna i regel 85 innebär i huvudsak följande. Om frist utlöper på dag då det europeiska patentverket inte är öppet för ingivande av handlingar eller på dag då ordinarie postutdelning inte äger rum på den ort där det europeiska patentverket är beläget, förlängs fristen till närmast följande dag då det europeiska patentverket är öppet eller ordinarie postutdelning äger rum. Utlöper frist på dag då det är avbrott i postgången i fördragsslutande stat eller mellan fördragsslutande stat och det europeiska patentverket eller på dag då oregelbundenheter har uppkommit i sådan postgång till följd av avbrott i denna, förlängs fristen för part som har hemvist eller säte i ifrågavarande stat eller som har förordnat ombud med säte i den staten till den första dagen efter det att avbrottet eller oregelbundenheterna har upphört. Är denna stat den stat i vilken det europeiska patentverket ligger, gäller fristförlängningen samtliga parter. Den tid under vilken sådant avbrott eller sådana oregelbundenheter föreligger skall tillkännages av det europeiska patentverkets president.

12.14.3 Kommitténs överväganden

Som framgår av kommitténs förra betänkande (s. 118 f) måste Sverige för att kunna tillträda samarbetskonventionen i fråga om internationella patentansökningar i sin lagstiftning införa bestämmelser som motsvarar innehållet i regel 82 i tillämpningsföreskrifterna till den konventionen. Kommittén fann emellertid inte skäl att på denna punkt göra skillnad mellan nationella och internationella patentansökningar. I betänkandet föreslogs därför att i patentlagen skulle tas in bestämmelser som svarade mot regel 82 och att dessa bestämmelser skulle vara tillämpliga på alla patentansökningar som handlades vid den svenska patentmyndigheten. Vidare föreslogs att dessa bestämmelser skulle göras tillämpliga på samtliga frister som fastställs i patentlagen eller med stöd av denna utom den frist på tolv månader inom vilken ansökan om patent måste göras för att få åtnjuta prioritet från tidigare patentansökan i utlandet.

Bestämmelserna i artikel 122 i den europeiska patentkonventionen avser endast fall då någon har försuttit frist som skall iakttas i förhållande till det europeiska patentverket. I och för sig är det därför inte nödvändigt att vid tillträde till konventionen införa motsvarande bestämmelser i nationell lagstiftning. Kommittén har emellertid ansett sig ändå böra överväga om det finns anledning att införa sådana bestämmelser i den svenska lagstiftningen.

Om ett institut som svarar mot institutet "restitutio in integrum" i artikel 122 i den europeiska patentkonventionen införs i svensk rätt, skulle detta ge väsentligt större möjligheter att få en för sent vidtagen åtgärd godtagen än som finns enligt gällande rätt. Rättsmedlet återställande av försutten tid är sålunda tillämpligt endast på besvärfrister medan en motsvarighet till institutet i artikel 122 skulle vara tillämplig även på andra frister som fastställs i patentlagen eller med stöd av denna. En motsvarighet till detta institut skulle vidare ge större möjligheter att få en för sent vidtagen åtgärd godtagen än enligt de bestämmelser i patentlagen som nämnts i det föregående (15 § tredje stycket, 20 § första stycket och 51 § andra stycket). Slutligen skulle en sådan reglering i flera avseenden få ett större tillämpningsområde än de bestämmelser på detta område som kommittén föreslog i sitt förra betänkande.

Mot att anpassa den svenska lagstiftningen till den europeiska patentkonventionen kan främst anföras att omfattande möjligheter att fullgöra ett åliggande efter utgången av förskrivna frister leder till rättsosäkerhet för tredje man. Särskilt gäller detta om fristen kan överskridas med lång tid. Tredje man får anses ha ett berättigat intresse av att kunna förlita sig på att fristens utgång medför vissa rättsverkningar. Sålunda kan exempelvis tredje man ha intresse av att kunna utgå från att en avskrivna patentansökan inte kan återupptas efter utgången av den frist som föreskrivs i 15 § tredje stycket patentlagen. Tredje mans intresse kan emellertid enligt kommitténs uppfattning i huvudsak tillgodoses på samma sätt som i konventionen, nämligen genom föranvändarrätt för den som, efter det att rättsförlust har uppkommit för sökanden eller patenthavaren men innan det har kungjorts att en för sent företagen åtgärd skall anses vidtagen inom föreskrivna frister, i god tro har börjat att

yrkesmässigt utnyttja uppfinningen i Sverige eller vidtagit väsentliga åtgärder för sådant utnyttjande.

Det kan hävdas att det är svårt att på det patenträttsliga området göra större avsteg från vad som allmänt gäller i svensk förvaltningsrätt än som är nödvändigt för att Sverige skall kunna tillträda samarbetskonventionen och den europeiska patentkonventionen. Det bör emellertid framhållas att på grund av patentväsendets starkt internationella karaktär det nu behandlade problemet på det patenträttsliga området har större betydelse än på de flesta andra rättsområden. Om Sverige beslutar sig för att delta i ett internationellt patentsamarbete enligt den europeiska patentkonventionen finns det därför enligt kommitténs mening starka skäl att anpassa den svenska lagstiftningen till vad som kommer att gälla i de stora industriländer som också kommer att delta i detta samarbete. I många av dessa länder finns för övrigt redan bestämmelser som i huvudsak överensstämmer med artikel 122 utan att detta synes ha medfört några olägenheter.

Mot bakgrund av vad sålunda anförts har kommittén ansett sig böra föreslå att i den svenska lagstiftningen tas in en reglering som i huvudsak svarar mot artikel 122. Det bör emellertid framhållas att enligt uttalanden av Münchenkonferensen denna artikel skall ges en restriktiv tolkning. Kommittén anser att detsamma bör gälla i fråga om motsvarande bestämmelser i den svenska lagstiftningen.

En särskild fråga gäller avgränsningen av den personkrets på vilken den svenska motsvarigheten till artikel 122 bör vara tillämplig. Artikel 122 gäller endast i fall då patentsökanden eller patenthavaren har föresuttit en frist. Enligt kommitténs uppfattning bör motsvarande begränsning göras i de svenska bestämmelsernas tillämplighet. Den som har försummat att iakttäta fristen för invändning enligt 21 § patentlagen bör således inte kunna få en för sent inkommen invändning upptagen till prövning. Om bestämmelserna görs tillämpliga på invändningsfristen, skulle det nämligen leda till att invändning kunde göras efter det att beslut att meddela patent har vunnit laga kraft. Detta skulle uppenbarligen inte vara förenligt med en handläggningsordning enligt vilken patent meddelas först efter avslutat invändningsförfarande. Det bör också påpekas, att den som har försuttit invändningsfristen kan föra talan vid domstol om ogiltigförklaring av det meddelade patentet.

När det gäller patenthavare torde i svensk rätt endast en frist vara av intresse i detta sammanhang, nämligen fristen för att betala årsavgift. Som nyss nämnts finns redan enligt gällande rätt möjlighet att få årsavgift som har erlagts efter den ordinarie betalningsfristens utgång godtagen. Enligt 42 § patentlagen förfaller årsavgift till betalning första dagen av det patentår den avser. En patenthavare som har underlåtit att i rätt tid betala årsavgiften har dock enligt patentlagen en ovillkorlig rätt att med viss förhöjning (enligt 50 § andra stycket patentkungörelsen 20 procent) betala avgiften inom en sexmånadersfrist från förfalldagen. Denna rätt är föreskriven i 1883 års Pariskonvention. Erläggs inte årsavgift enligt vad nu sagts, är patentet enligt 51 § första stycket patentlagen i princip förfallet. Patenthavaren har emellertid enligt 51 § andra stycket möjlighet att få förfallet patent återupprättat genom att betala

avgiften med nyss nämnd förhöjning inom en frist på ytterligare sex månader, om han har haft godtagbar ursäkt för sin underlåtenhet.

Enligt kommitténs uppfattning torde patenthavaren enligt gällande rätt ha lika stora möjligheter att betala årsavgift efter förfallodagen som han skulle få om den föreslagna reglering som svarar mot artikel 122 i den europeiska patentkonventionen gjordes tillämplig även på frist för betalning av årsavgift. Villkoret för att få betala årsavgift inom den ytterligare respittid som medges i 51 § andra stycket patentlagen är dock i lagtexten utformat med en ordalydelse som avviker från en reglering som ansluter sig till den i artikel 122. Kommittén anser att det inte bör få råda någon tvekan om att samma krav på omsorg bör ställas på patenthavare som på patentsökande och föreslår därför att bestämmelserna i 51 § andra stycket ersätts av den allmänna reglering som svarar mot artikel 122. Som nyss nämnts anser kommittén att denna reglering bör tolkas restriktivt.

Som tidigare nämnts är artikel 122 inte tillämplig på alla frister som anges i den europeiska patentkonventionen eller i tillämpningsföreskrifterna till denna. Bland de frister som undantas är den frist på tolv månader inom vilken en europeisk patentansökan måste göras för att den skall få åtnjuta prioritet från tidigare ansökan. Denna frist är fastställd i Pariskonventionen.

I sitt förra betänkande (s. 120) tog kommittén upp frågan huruvida den lagstiftning som föranleds av regel 82 i tillämpningsföreskrifterna till samarbetskonventionen borde göras tillämplig på prioritetsfristen. Kommittén uttalade därvid, att det kunde ifrågasättas huruvida det inte skulle vara oförenligt med Pariskonventionen att låta en ansökan som görs efter utgången av denna tolv månadersfrist åtnjuta konventionsprioritet. Oavsett hur det förhöll sig i detta avseende ansåg emellertid kommittén att det skulle leda till betydande osäkerhet, om möjlighet öppnades för en ansökan, som gavs in efter utgången av denna frist, att under vissa förutsättningar åtnjuta prioritet. Kommittén förordade därför att den svenska lagstiftningen i det avseende som då var i fråga inte borde göras tillämplig på prioritetsfristen, även om det inte skulle vara oförenligt med Pariskonventionen att medge förlängning av denna frist.

Kommitténs förslag på denna punkt har kritiserats i några av de remissyttranden som har avgivits över kommitténs förra betänkande. I dessa remissyttranden har sålunda hävdats, att det inte finns någon anledning att undanta prioritetsfristen från den föreslagna regleringen. Kommittén är emellertid alltjämt av den uppfattningen att det skulle leda till betydande osäkerhet om möjlighet öppnas för en ansökan, som ges in efter prioritetsfristens utgång, att åtnjuta prioritet. Kommittén anser därför att den lagstiftning rörande möjligheten att vidta åtgärd efter utgången av föreskriven frist som föreslås i förevarande betänkande inte bör vara tillämplig på prioritetsfristen.

Institutet "restitutio in integrum" i den europeiska patentkonventionen är tillämpligt också i fråga om besvärfrister som föreskrivs i konventionen eller i tillämpningsföreskrifterna till denna. I patentlagen föreskrivs vissa frister för besvär mot beslut av patentmyndigheten på patentavdelningen eller mot beslut av patentverkets besväravdelning. Den som för-

summer att iaktta sådan besvärfrist har enligt gällande rätt möjlighet att under vissa förutsättningar få fristen återställd genom att använda sig av rättsmedlet återställande av försutten tid. Kommittén anser det inte lämpligt att, i fall då besvärfrist har försuttits, det utöver detta redan tillgängliga rättsmedel ges möjlighet att på annan väg få för sent inkomna besvär upptagna till prövning. Den föreslagna motsvarigheten till konventionens "restitutio in integrum" bör därför inte vara tillämplig på besvärfrister.

Artikel 122 i den europeiska patentkonventionen är tillämplig inte endast om en frist har överskridits till följd av oregelbundenheter eller avbrott i förbindelserna mellan en part eller dennes ombud å ena sidan och det europeiska patentverket å andra sidan utan även om överskridandet beror på oregelbundenheter eller avbrott i förbindelserna mellan en part och hans ombud. Enligt kommitténs uppfattning bör även den svenska reglering som skall svara mot artikel 122 vara tillämplig på dylika fall. Det bör i detta sammanhang framhållas att oregelbundenheter i postgången mellan huvudman och ombud enligt gällande rätt under vissa omständigheter kan utgöra laga förfall.¹

En särskild fråga uppkommer vid ett svenskt tillträde till både den europeiska patentkonventionen och samarbetskonventionen. I de flesta fall torde den föreslagna reglering som svarar mot artikel 122 i den europeiska patentkonventionen täcka även de fall som avses i regel 82 i tillämpningsföreskrifterna till samarbetskonventionen. I vissa fall kan dock bestämmelserna i regel 82 vara förmånligare för sökanden. Enligt artikel 82 skall t. ex. en handling som i rekommenderad försändelse har avsänts med flygpost till nationell patentmyndighet senast fem dagar före utgången av en frist alltid anses inkommen i rätt tid. Dessutom måste beaktas att enligt regel 82 någon bevisning om att sökanden har iakttagit all omsorg som har betingats av omständigheterna för att iaktta fristen inte får krävas. För att Sverige skall kunna tillträda samarbetskonventionen måste som nyss nämnts den svenska lagstiftningen i vart fall när det gäller internationella ansökningar alltid täcka de fall som avses i regel 82.

Regel 82 i tillämpningsföreskrifterna till samarbetskonventionen är tillämplig endast på frist som är fastställd i konventionen eller i tillämpningsföreskrifterna till denna. I den lagstiftning som kommittén har föreslagit i sitt förra betänkande finns sådana frister endast i 83 § patentlagen.² I detta lagrum ges föreskrifter rörande den tid inom vilken sökanden skall fullfölja en internationell patentansökan i Sverige. Kommittén anser att den reglering utöver motsvarigheten till artikel 122 som krävs för att den svenska lagstiftningen skall täcka de fall som avses i regel 82 inte bör ges större tillämpningsområde än som är nödvändigt för att Sverige skall kunna tillträda samarbetskonventionen. Den särskilda reglering som grundas på regel 82 bör därför göras tillämplig endast på de frister som anges i nämnda lagrum. Liksom är fallet i regel 82

¹ RÅ 1955 Fi 1095 samt de tidigare nämnda rättsfallen RÅ 1964 H 39 och 1969 H 33, vilka båda rör patentärende; jfr även RÅ 1971 H 10, som likaså gäller patentärende.

² Detta lagrum betecknas i föreliggande betänkande 31 §.

bör denna kompletterande reglering dessutom begränsas till att avse fall då försändelse som har avsänts till *patentmyndigheten* har förkommit eller har kommit myndigheten tillhanda efter fristens utgång.

Enligt kommitténs uppfattning finns inte någon anledning att i den svenska patentlagstiftningen införa någon bestämmelse som svarar mot regel 85 i tillämpningsföreskrifterna till den europeiska patentkonventionen. Vad angår frist som utgår på dag då det svenska patentverket är stängt finns bestämmelser i lagen (1930: 173) om beräkning av lagstadgad tid. Där föreskrivs i 2 § att om dag då enligt lag eller särskild författning åtgärd sist skall företas är söndag, annan allmän helgdag, lördag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, åtgärden får vidtas nästa söckendag. I fråga om överskridande av frist i de övriga fall som anges i regel 85 torde den föreslagna reglering som svarar mot artikel 122 ge tillräckliga möjligheter att godta en för sent vidtagen åtgärd. Regel 85 medger visserligen förlängning av prioritetsfristen vid avbrott eller oregebundenheter i postgången. Av skäl som nyss anförts bör dock enligt kommitténs uppfattning någon förlängning av denna frist inte få äga rum.

Sammanfattningsvis bör enligt kommitténs mening i den svenska lagstiftningen tas in bestämmelser som svarar mot artikel 122 i den europeiska patentkonventionen. Denna reglering bör kompletteras med vissa bestämmelser som föranleds av regel 82 i tillämpningsföreskrifterna till samarbetskonventionen. Den föreslagna regleringen bör gälla endast i fall då en patentsökande har försummat att iaktta en frist eller en patenthavare har underlåtit att i rätt tid betala årsavgift. Regleringen bör inte vara tillämplig på tolv månadersfristen enligt Pariskonventionen och inte heller på besvärfrister.

12.15 Rättsverkan av europeiskt patent och europeisk patentansökan

12.15.1 *Den europeiska patentkonventionen*

Enligt artikel 2 i den europeiska patentkonventionen skall europeiskt patent i varje fördragsslutande stat för vilken det har meddelats ha samma verkan och regleras av samma bestämmelser som ett i den staten meddelat nationellt patent, om inte annat sägs i konventionen. En motsvarande bestämmelse finns i artikel 64, i vilken dock endast regleras den rätt som europeiskt patent ger patenthavaren. Där föreskrivs sålunda att europeiskt patent i varje fördragsslutande stat för vilken det har meddelats skall ge patenthavaren samma rätt som ett i den staten meddelat nationellt patent. Denna rätt skall inträda från den dag då det europeiska patentverket publicerar kungörelse om att patentet har meddelats.

Fördragsslutande stat får emellertid i vissa fall föreskriva särskilda villkor för att europeiskt patent skall få rättsverkan i den staten. Är den text som avses ligga till grund för det europeiska patentverkets beslut att meddela patentet avfattad på språk som inte är officiellt språk i viss

fördragsslutande stat, får denna stat sålunda kräva att patentsökanden till den statens patentmyndighet ger in översättning av texten till den statens officiella språk (art. 65). Denna stat får dessutom kräva att patentsökanden skall betala kostnaderna för publicering av översättningen. Översättningen skall ges in inom tre månader från det att det europeiska patentverket har underrättat sökanden om att verket är berett att meddela patent, om inte ifrågavarande stat medger längre frist. Fördragsslutande stat som har utnyttjat rätten att kräva översättning och avgift enligt vad nu sagts får föreskriva att om dessa villkor inte uppfylls, det europeiska patentet skall anses aldrig ha haft rättsverkan i denna stat.

Som framgår av redogörelsen för konventionens innehåll (avsnitt 3.2.5) äger invändningsförfarandet rum först efter det att europeiskt patent har meddelats. Detta förfarande kan leda till att det meddelade patentet förklaras gälla i ändrad avfattning. I fråga om rätt för fördragsslutande stat att i dylika fall kräva ingivande av översättning av den ändrade lydelsen och betalning av avgift för publicering av denna översättning gäller samma bestämmelser som i fråga om det ursprungligen meddelade patentet (art. 65.1).

Såvitt gäller rättsverkan av europeisk patentansökan föreskrivs i artikel 66 att ansökan som har åsatts ingivningsdag skall, i stat som har designerats i ansökningen, jämföras med nationell ansökan som i föreskriven ordning har gjorts i den staten. I förekommande fall gäller också den prioritet som har yrkats för den europeiska patentansökningen.

Enligt artikel 67 skall europeisk patentansökan från den dag då den publiceras av det europeiska patentverket ge sökanden visst skydd under ansökningstiden i stat som var designerad när publiceringen ägde rum (s. k. provisoriskt skydd). Detta skydd skall vara detsamma som för tiden efter det att europeiskt patent har meddelats. Fördragsslutande stat har emellertid rätt att begränsa skyddet för europeisk patentansökan till det skydd som enligt den statens lag uppkommer för en icke prövad nationell patentansökan genom obligatorisk publicering av denna. Sökanden skall dock alltid ha rätt till en med hänsyn till omständigheterna skälig ersättning av den som har utnyttjat uppfinningen under omständigheter som enligt nationell lag i motsvarande fall skulle göra honom ansvarig för intrång i nationellt patent.

Fördragsslutande stat har vidare rätt att kräva översättning av patentkraven som villkor för provisoriskt skydd, om ansökningen vid det europeiska patentverket handläggs på språk som inte är officiellt språk i den staten. Därvid kan föreskrivas att översättningen skall ges in till den nationella patentmyndigheten för att av denna hållas tillgänglig för allmänheten eller att översättningen skall direkt tillställas den som utnyttjar uppfinningen i denna stat. Om översättningen skall ges in till den nationella patentmyndigheten, får staten föreskriva på vilket sätt översättningen skall hållas tillgänglig för allmänheten. I stat som ställer upp krav på översättning uppkommer skydd för europeisk patentansökan från den dag då översättningen har gjorts allmänt tillgänglig eller har kommit utnyttjaren tillhanda.

Enligt artikel 70.1 skall i fråga om europeisk patentansökan eller eu-

ropeiskt patent lydelsen på det språk som är eller har varit handläggningspråk vid det europeiska patentverket äga vitsord i varje fördragsslutande stat. Stat, som kräver översättning av europeiskt patent eller europeisk patentansökan enligt de förut nämnda bestämmelserna, har emellertid möjlighet att tillerkänna översättningen vitsord före lydelsen på handläggningspråket, i den mån översättningen skulle medföra mera begränsat skydd än lydelsen på handläggningspråket. Översättning får dock inte tillerkännas vitsord när det gäller talan om ogiltighet av europeiskt patent.

Fördragsslutande stat som utnyttjar möjligheten att tillerkänna översättning vitsord framför lydelsen på handläggningspråket måste ge patenthavaren eller patentsökanden rätt att ge in rättad översättning (art. 70.4). Den rättade översättningen har dock inte rättsverkan förrän patenthavaren eller sökanden i fråga om denna översättning har iakttagit vad som i denna stat med stöd av konventionen föreskrivs som villkor för att den ursprungliga översättningen skall få rättsverkan. Fördragsslutande stat får medge föranvändarrätt för den som när rättelsen får rättsverkan i god tro utnyttjade uppfinning i denna stat eller hade vidtagit väsentliga åtgärder för sådant utnyttjande, om utnyttjandet inte skulle innebära intrång i förhållande till ansökningen eller patentet enligt den förut gällande översättningen.

Som nyss nämnts är enligt konventionen invändningsförfarandet förlagt efter patentmeddelandet. Invändning kan leda till att det europeiska patentverket helt eller delvis upphäver det tidigare meddelade patentet. I den mån europeiskt patent upphävs skall enligt artikel 68 den europeiska patentansökningen och den på detta grundade patentet anses aldrig ha haft den rättsverkan som ansökningen eller patentet eljest skulle ha haft enligt artikel 64 eller artikel 67.

Verkan i fördragsslutande stat av att en europeisk patentansökan återkallas, anses återkallad eller avslås regleras i konventionen i endast ett avseende. Enligt artikel 67.4 skall i sådant fall något provisoriskt skydd anses aldrig ha uppkommit.

12.15.2 *Kommitténs överväganden*

Den europeiska patentkonventionens bestämmelser om rättverkan av europeiskt patent och europeisk patentansökan är i huvudsak tvingande för de fördragsslutande staterna. För att Sverige skall kunna tillträda konventionen måste i svensk rätt införas bestämmelser i detta avseende som i vart fall när det gäller sådana patent och patentansökningar överensstämmer med konventionen. Som framgår av vad ovan anförts (avsnitt 12.2—12.14) föreslår kommittén på vissa punkter en anpassning av nu gällande bestämmelser om rättverkan av patent och patentansökan till konventionens reglering. Härigenom minskas behovet av särskild reglering rörande rättverkan av europeiskt patent och europeisk patentansökan. Särskilt är att märka att en anpassning till konventionen av svensk rätt har föreslagits såvitt avser patenterbarhetsvillkoren och ogiltighetsgrunderna.

I fråga om europeiskt patent måste i den svenska lagstiftningen tas in

en grundläggande bestämmelse av innebörd att europeiskt patent för Sverige skall ha samma rättsverkan som ett patent meddelat av den svenska patentmyndigheten och även i övrigt följa samma bestämmelser som sådant patent. Såvitt gäller europeiska patentansökningar måste ges en föreskrift om att sådana ansökningar skall ha samma rättsverkan som nationella patentansökningar. I den mån Sverige utnyttjar möjligheten att föreskriva särskilda villkor för att europeiskt patent eller europeisk patentansökan skall få rättsverkan i Sverige, måste också uttryckliga bestämmelser härom tas in i den svenska lagstiftningen. Slutligen måste ges bestämmelser om verkan av att det europeiska patentverket har upphävt ett europeiskt patent för Sverige eller avslagit en europeisk patentansökan samt om verkan av att en europeisk patentansökan återkallas eller skall anses återkallad.

Kommittén anser det uppenbart att Sverige bör utnyttja möjligheten att som villkor för att europeiskt patent skall få rättsverkan här i landet kräva översättning till svenska av den text som ligger till grund för det europeiska patentverkets beslut att meddela patentet. Det måste enligt kommitténs mening vara ett väsentligt intresse för svenskt näringsliv och svenska uppfinnare att i fråga om varje patent som gäller för Sverige den text som ligger till grund för patentet finns tillgänglig på svenska. Av denna anledning bör den ingivna översättningen tryckas. Eftersom patentverkets kostnader enligt beslut av riksdagen skall täckas av avgifter, bör Sverige utnyttja även möjligheten att föreskriva skyldighet för patenthavaren att betala kostnaderna för tryckning av översättningen. Det bör i detta sammanhang dock märkas att enligt konventionen patentets rättsverkan inte får göras beroende av att översättningen har publicerats.

Även för viss rättsverkan av europeisk patentansökan, nämligen för uppkomst av det s. k. provisoriska skyddet, får Sverige ställa upp villkor om översättning. I detta fall får dock endast krävas översättning av patentkraven. Stat som kräver översättning får föreskriva i vilken ordning denna skall göras tillgänglig för allmänheten för att ansökningen skall få rättsverkan. Av hänsyn till svenskt näringsliv och svenska uppfinnare anser kommittén att Sverige bör utnyttja också denna möjlighet att kräva översättning. Översättningen bör alltid ges in till den svenska patentmyndigheten för att av denna hållas allmänt tillgänglig. Provisoriskt skydd bör inträda först från den dag då patentmyndigheten har kungjort att översättning har inkommit.

Det är att märka att om Sverige tillträder den europeiska patentkonventionen, större delen av de patent som gäller i Sverige kommer att meddelas i form av europeiskt patent. Om inte översättning krävs av europeiska patent för Sverige, kommer därför i framtiden endast en mindre del av patentlitteraturen rörande här gällande patentträtter att föreligga på svenska.

Kommittén anser vidare att Sverige bör utnyttja den rätt som konventionen ger fördragsslutande stat att i vissa fall låta översättning av den text som ligger till grund för europeiskt patent och översättning av patentkrav i europeisk patentansökan äga vitsord när det gäller att bestämma patenskyddets omfattning. Det måste nämligen enligt kom-

mitténs mening vara en väsentlig fördel för svenskt näringsliv att kunna bedöma omfattningen av det skydd som europeiskt patent och europeisk patentansökan ger i Sverige med utgångspunkt från en svensk text. Härtill kommer att om översättningen får vitsord i detta avseende, patenthavare och patentsökande kommer att ha anledning att vinnlägga sig om en noggrann översättning.

Om översättning tillerkänns vitsord vid bestämmande av patentskyddets omfattning, måste enligt konventionen patentsökande och patenthavare ha rätt att rätta oriktig översättning. Sverige bör emellertid enligt kommitténs uppfattning utnyttja möjligheten att under vissa omständigheter medge för användarrätt för den som i förlitande på en oriktig översättning i god tro har börjat att i Sverige utnyttja den uppfinning för vilken skydd har sökts eller vidtagit väsentliga åtgärder för sådant utnyttjande.

Såvitt gäller internationell patentansökan föreslog kommittén i sitt förra betänkande (s. 101 f.), att som villkor för att sådan ansökan skulle få åtnjuta provisoriskt skydd skulle föreskrivas att sökanden till den svenska patentmyndigheten hade ingivit översättning av hela patentansökningen. Ett sådant villkor är tillåtet enligt samarbetskonventionen. I fråga om europeisk patentansökan får emellertid krävas översättning endast av patentkraven. Kommittén har övervägt om översättningskravet även såvitt avser internationella patentansökningar borde begränsas till att gälla endast patentkraven. Det bör emellertid märkas att en viss skillnad föreligger mellan europeiska och internationella patentansökningar. De europeiska patentansökningarna kommer att föreligga på sådant språk (engelska, franska eller tyska) att svenskt näringsliv och svenska uppfinnare, i vart fall om patentkraven finns i svensk översättning, utan alltför stor svårighet kan tillgodogöra sig ansökningarnas innehåll, antingen själva eller genom att anlita biträde. Internationella patentansökningar kan däremot i princip vara avfattade på vilket språk som helst förutsatt att det finns någon internationell nyhetsgranskningsmyndighet eller, i förekommande fall, någon myndighet för internationell förberedande patenterbarhetsprövning som utför granskning resp. prövning av ansökningar på ifrågavarande språk. En internationell ansökan publiceras på det språk på vilket den är avfattad, om detta är engelska, franska, japanska, ryska eller tyska. Är den avfattad på annat språk än något av de nu nämnda, skall den publiceras i engelsk översättning. Publiceras ansökningen på annat språk än engelska skall sammandraget publiceras även i engelsk översättning.

Mot bakgrund av att internationella patentansökningar kan föreligga på sådant språk att svenska intressenter knappast utan stora svårigheter kan tillgodogöra sig ansökningarnas innehåll finner kommittén inte anledning att frånga sitt tidigare förslag på denna punkt. En tänkbar alternativ lösning skulle visserligen vara att behålla det mera omfattande översättningskrav som föreslogs i kommitténs förra betänkande endast för internationella ansökningar som är publicerade på annat språk än engelska, franska eller tyska. Denna lösning är dock enligt kommitténs uppfattning mindre lämplig av bl. a. politiska skäl. Det bör emellertid framhållas att om internationell ansökan avser europeiskt patent för nå-

gon stat, ansökningen enligt den europeiska patentkonventionen i detta avseende skall anses som europeisk patentansökan (art. 150.3). Söks genom internationell patentansökan europeiskt patent för Sverige, får därför översättning till svenska krävas endast såvitt avser patentkraven.

Som tidigare nämnts (avsnitt 12.13.1) innebär skyddet under ansökningstiden enligt svensk rätt att sökanden kan ha rätt till skadestånd av den som yrkesmässigt utnyttjar uppfinningen efter det att patentansökningen har blivit allmänt tillgänglig enligt 22 § patentlagen. För utnyttjande som sker innan utläggningen av ansökningen har kungjorts utgår dock skadestånd endast i form av ersättning för utnyttjandet av uppfinningen, om och i den mån sådan ersättning finnes skälig. För tiden efter kungörandet om utläggningen gäller däremot samma skadeståndsansvar som vid intrång som sker efter det att patentet har meddelats. Enligt konventionen måste publicerad europeisk patentansökan i fördragslutande stat ge sökanden minst det skydd som uppkommer genom obligatorisk publicering av icke prövad nationell patentansökan och under alla förhållanden ge honom rätt till skälig ersättning för utnyttjande av uppfinningen.

Det offentliggörande som sker när en patentansökan blir allmänt tillgänglig enligt 22 § andra stycket patentlagen måste anses utgöra en sådan obligatorisk publicering av icke prövad nationell ansökan som avses i konventionen. Från och med att ansökningen har blivit allmänt tillgänglig enligt nämnda lagrum medför den rätt till skälig ersättning för utnyttjande av uppfinningen, under förutsättning att ansökningen leder till patent. Detta skydd motsvarar vad som krävs enligt konventionen. Kommittén föreslår därför att publicerad europeisk patentansökan som omfattar Sverige skall ge samma skydd som svensk patentansökan som blivit allmänt tillgänglig men ännu inte har utlagts. I enlighet med vad nyss sagts bör skyddet dock inträda först från den dag då patentmyndigheten har kungjort att översättning av patentkraven till svenska har kommit myndigheten tillhanda.

En viktig fråga i detta sammanhang gäller hur patentskyddets omfattning skall bestämmas. Enligt 39 § patentlagen bestäms patentskyddets omfattning av patentkraven. För förståelse av patentkraven får ledning hämtas från beskrivningen med tillhörande ritningar. Bestämmelser med samma innehåll finns i artikel 69 i den europeiska patentkonventionen.

Med hänsyn till att praxis i denna fråga skiljer sig avsevärt i de olika stater som kan förväntas tillträda konventionen har vid konventionen fogats ett särskilt protokoll angående tolkningen av denna artikel. Enligt detta protokoll får artikel 69 inte förstås så att ett europeiskt patentskyddsomfång skall bestämmas genom en strikt bokstavstolkning av patentkraven och att beskrivning och ritningar får användas endast för att tolka oklarheter i patentkraven. Artikel 69 får inte heller förstås så att patentkraven endast tjänar som riktlinjer för att fastställa skyddsomfånget och att skyddet omfattar allt som en fackman som har studerat beskrivning och ritningar anser att patenthavaren har avsett att skydda. Artikel 69 skall enligt protokollet i stället ges en tolkning som ligger mellan dessa ytterligheter och som bereder patenthavaren ett skäligt skydd och

samtidigt ger tredje man en rimlig säkerhet.¹

Beträffande bestämmandet av patentskyddets omfattning framhöll de nordiska patentkommittéerna i 1963 års betänkande att patentkraven inte fick göras till föremål för någon bokstavstolkning men att man också måste beakta den rättsosäkerhet som oklara patentkrav leder till (NU s. 186). Både kommittéerna och föredragande departementschefen underströk vidare att patenthavaren inte fick begagna sig av oklarheter i patentkraven för att därigenom utvidga patentskyddet (prop. s. 151 f). I den mån beskrivning och ritningar tillgrips för att bestämma patentskyddets omfattning borde enligt departementschefen detta ske endast för att åstadkomma erforderlig precisering av de uttryckssätt som används i patentkraven.

Den ståndpunkt som svensk rätt får anses inta i tolkningsfrågan står enligt kommitténs uppfattning i god överensstämmelse med konventionens ordalydelse och strider i och för sig inte mot vad som sägs i protokollet. Det finns därför enligt kommitténs mening inte någon anledning att om Sverige tillträder konventionen frångå den rättsuppfattning rörande tolkning av patentkrav som hittills har hävdats i svensk rätt. Det är dock att märka att med hänsyn till att patentkravens ordalydelse tillmäts olika betydelse i de fördragsslutande staterna, det torde finnas viss risk att domstolar i olika stater kan komma till olika resultat när det gäller att avgöra omfattningen av det skydd som ett europeiskt patent ger. Olikheterna i praxis mellan de fördragsslutande staterna kan dock förväntas bli mindre än som f. n. är fallet.

En särskild fråga uppkommer när det gäller europeisk patentansökans verkan som nyhetshinder. Enligt gällande rätt (2 § patentlagen) meddelas patent endast på uppfinning som är ny i förhållande till vad som har blivit känt före dagen för patentansökningen. Som känt anses därvid allt som har blivit allmänt tillgängligt. Vidare anses enligt 2 § andra stycket andra punkten patentlagen som känt även innehållet i patentansökningar som har gjorts före nämnda dag, om dessa ansökningar sedermera blir allmänt tillgängliga enligt 22 § patentlagen. Såvitt gäller verkan som nyhetshinder av sådana tidigare ansökningar som nu nämnts föreslår kommittén inte någon ändring.²

För att den svenska lagstiftningen skall uppfylla konventionens krav på jämställdhet mellan europeiska och nationella patentansökningar måste europeisk patentansökan få verkan som nyhetshinder motsvarande den som nationella patentansökningar har enligt 2 § andra stycket andra punkten patentlagen. Enligt kommitténs uppfattning bör detta ske genom att i patentlagen tas in en bestämmelse av innebörd att vid tillämpning av 2 § andra stycket andra punkten patentlagen det europeiska

¹ Den ena ytterligheten torde utgöras av engelsk rätt, enligt vilken patentskyddets omfattning bestäms genom en strikt bokstavstolkning av patentkraven. Tysk rätt synes representera den andra ytterligheten.

² Som framgår av det föregående (avsnitt 12.2.3) föreslår kommittén ändring i 2 § andra stycket patentlagen. Denna ändring gäller dock inte tidigare ansökans verkan som nyhetshinder utan endast kravet på uppfinningshöjd i förhållande till tidigare ansökningar. Som framgår av avsnitt 12.2.3 innebär den av kommittén föreslagna ändringen i 2 § andra stycket patentlagen borttagande av kravet på uppfinningshöjd gentemot innehållet i tidigare gjorda men först senare offentliggjorda ansökningar.

patentverkets publicering av europeisk patentansökan som omfattar Sverige skall jämföras med att en nationell patentansökan blir allmänt tillgänglig enligt 22 § patentlagen.

I fråga om internationella patentansökningar har kommittén i sitt förra betänkande föreslagit att dessa skall få verkan som nyhetshinder enligt 2 § andra stycket andra punkten patentlagen endast om översättning av patentansökningen till svenska har gjorts allmänt tillgänglig och ansökningsavgift har erlagts till den svenska patentmyndigheten (s. 102 f). Den omständigheten att Sverige enligt den europeiska patentkonventionen är förpliktat att efter ett tillträde till den konventionen i de fall som avses i nämnda lagrum ge publicerad europeisk patentansökan verkan som nyhetshinder från ingivningsdagen utgör emellertid enligt kommitténs mening inte något skäl att frånga vad kommittén förut har föreslagit beträffande internationella patentansökningar i detta avseende. Som nyss nämnts föreligger nämligen avsevärda skillnader mellan europeiska och internationella patentansökningar när det gäller de språk på vilka ansökningarna kan vara avfattade. Av skäl som tidigare anförts bör samma översättningskrav gälla för alla internationella patentansökningar oberoende av vilket språk de är avfattade på.

I fråga om beslut av det europeiska patentverket att helt eller delvis upphäva europeiskt patent är att märka att särskilda författningsbestämmelser krävs för att sådant beslut skall få rättsverkan i Sverige. Som framgår av vad tidigare anförts regleras i konventionen verkan av sådant beslut endast i vad avser patenthavarens rätt. I dylika fall skall det europeiska patentet och den europeiska patentansökan på vilken det grundas anses aldrig ha haft den rättsverkan som patentet eller ansökningen annars skulle ha haft enligt konventionen, dvs. den rättsverkan som nationellt patent eller nationell patentansökan ger enligt vederbörande stats lag (art. 68). I övrigt ankommer det på varje fördragsslutande stat att reglera rättsverkan i den staten av ett sådant upphävande.

Konventionen om marknadspatent innehåller i artikel 35 bestämmelser om rättsverkan av att sådant patent upphävs. Där föreskrivs, att patent och patentansökan i sådant fall skall anses aldrig ha haft den rättsverkan som det eljest skulle ha haft. Beslut om upphävande skall dock inte ha någon rättsverkan såvitt avser tid som ligger före detta beslut när det gäller sådant avgörande rörande patentinträng som har vunnit laga kraft och verkställts innan beslutet om upphävande meddelades. Detsamma gäller i fråga om avtal som har ingåtts före beslutet om upphävande, i den mån avtalet har fullgjorts före detta beslut. I sistnämnda fall kan dock belopp som har betalats i enlighet med avtalet krävas åter i den mån detta är rimligt med hänsyn till omständigheterna. Även i de två fall som utgör undantag från huvudregeln gäller dock nationell lag rörande ersättning för skada som har orsakats genom oaktsamhet samt rörande ersättning för s. k. obehörig vinst.

Enligt kommitténs mening motsvarar ett upphävande av europeiskt patent närmast ogiltigförklaring av patent enligt svensk rätt. Kommittén föreslår därför att om europeiskt patent som omfattar Sverige upphävs av det europeiska patentverket, detta skall ha samma rättsverkan som om patentet hade förklarats ogiltigt av svensk domstol.

Rättsverkan av ogiltigförklaring av patent regleras f. n. inte i lagstiftningen vare sig i Sverige eller i de övriga nordiska länderna. Frågan om en sådan reglering behandlades av de nordiska patentkommittéerna i 1963 års betänkande (NU s. 320). Kommittéerna anförde, att enligt svensk och finsk rätt ett beslut om ogiltighetsförklaring i princip hade ansetts ha rättsverkan endast för framtiden (verkan "ex nunc") medan enligt dansk och norsk rätt patentet skulle anses aldrig ha meddelats (verkan "ex tunc").

De nordiska patentkommittéerna ansåg att det inte var lämpligt att införa någon allmän reglering av rättsverkan av ogiltigförklaring av patent. Enligt kommittéerna syntes denna fråga böra avgöras med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet. Sålunda borde enligt kommittéerna både den finsk-svenska och den dansk-norska principen tåla inskränkningar. Kommittéerna uttalade vidare, att ingen borde dömas för patentintrång efter det att patentet hade förklarats ogiltigt. Sätillvida borde beslutet om ogiltigförklaring ha rättsverkan ex tunc. Å andra sidan fanns det enligt kommittéerna uppenbarligen fall, i vilka beslutet om ogiltigförklaring inte borde få inverka på mellanhavanden som sedan länge hade blivit uppgjorda eller avgjorda. I dessa fall borde sålunda ogiltigförklaringen ha rättsverkan ex nunc. Kommittéerna ansåg att detta under vissa omständigheter kunna vara fallet i fråga om betalning som hade erlagts för sådant utnyttjande av uppfinningen som redan hade ägt rum.

Patentpolicykommittén delar den uppfattning som framfördes i 1963 års betänkande, nämligen att frågan om rättsverkan av ogiltigförklaring av patent bör avgöras med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet och att det därför även i framtiden bör överlämnas till rättstillämpningen att finna lämpliga lösningar. Denna inställning delas av de danska, finska och norska kommittéerna. Den reglering av verkan av upphävande av marknadspatent som har tagits in i marknadspatentkonventionen synes i vart fall i huvudsak överensstämma med de principer som har utvecklats i nordisk praxis såvitt gäller verkan av ogiltigförklaring.

Liksom ett beslut av det europeiska patentverket att upphäva europeiskt patent i avsaknad av författningsbestämmelse inte skulle ha rättsverkan i Sverige, måste en särskild bestämmelse tas in i patentlagen för att det europeiska patentverkets beslut att avslå europeisk patentansökan skall få rättsverkan i Sverige. Enligt kommitténs mening saknas anledning att införa bestämmelser om verkan av annat beslut att avslå europeisk patentansökan än beslut som har blivit slutligt gällande, dvs. då överprövning av beslutet eller återupptagande av ansökningen inte längre kan komma i fråga. Sådant beslut bör få samma verkan som sådant lagakraftvunnet beslut om avslag på svensk nationell patentansökan som har meddelats av den svenska patentmyndigheten, patentverkets besväravdelning eller regeringsrätten.

Verkan av att europeisk patentansökan återkallas eller skall anses återkallad är inte reglerad i konventionen, bortsett från en bestämmelse i artikel 67.4 av innebörd att något skydd för ansökningen inte skall anses ha uppkommit. Detsamma gäller om designeringen av viss stat har

återkallats eller skall anses återkallad. Införs i patentlagen bestämmelser om rättsverkan av europeisk patentansökan som omfattar Sverige, måste i lagen tas in också bestämmelser om verkan av att sådan ansökan återkallas eller skall anses återkallad såvitt avser Sverige. Det framstår därvid som naturligt att återkallelse av europeisk patentansökan får samma rättsverkan som återkallelse av en svensk nationell patentansökan. I patentlagen finns visserligen inte några bestämmelser om återkallelse av patentansökan eller om verkan av sådan återkallelse. Av uttalanden av föredragande departementschefen i 1966 års proposition (prop. s. 128) framgår dock att patentansökan kan återkallas av sökanden och att en återkallad ansökan skall avskrivas. Liksom i fråga om verkan av ogiltigförklaring bör det överlämnas till rättstillämpningen att finna lämpliga lösningar på de spörsmål om rättsverkan av återkallelse av patentansökan som kan uppkomma, exempelvis såvitt gäller licensavtal som har ingåtts under ansökningstiden. Enligt kommitténs mening är det därför tillräckligt att i patentlagen ta in en föreskrift av innebörd att återkallelse av europeisk patentansökan såvitt avser Sverige skall ha samma rättsverkan som återkallelse av svensk nationell ansökan. Verkan här i landet bör dock följa endast av återkallelse som har blivit slutligt bestående.

Som nämnts i avsnitt 12.14 innehåller den europeiska patentkonventionen bestämmelser om rätt för patentsökanden och patenthavaren att under vissa omständigheter få en för sent företagen åtgärd ansedd som vidtagen inom föreskriven tid (art. 122). Som förutsättning härför gäller att sökanden eller patenthavaren inte har kunnat iaktta fristen, trots att han har iakttagit all omsorg som betingats av omständigheterna. Vidare måste underlåtenheten att iaktta fristen ha haft rättsförlust till omedelbar följd. Detta medför att beslut om upphävande av europeiskt patent eller om avslag på europeisk patentansökan och beslut att europeisk patentansökan skall anses återkallad kan komma att upphävas trots att beslutet inte längre kan angripas genom besvär. Framställning om beslut enligt artikel 122 kan göras upp till ett år efter det att den försuttna fristen har löpt ut. Vid avgörande av huruvida beslut som meddelats av det europeiska patentverket har blivit slutligt bestående bör hänsyn inte tas till möjligheten att beslutet kan komma att upphävas med tillämpning av artikel 122. Det institut som regleras i nämnda artikel får nämligen anses som ett extraordinärt rättsmedel. Vid sådant förhållande måste i den svenska lagstiftningen tas in en bestämmelse av innebörd att beslut av det europeiska patentverket att enligt artikel 122 godta en för sent vidtagen åtgärd har verkan också här i landet.

12.16 Omvandling av europeisk patentansökan

Europeisk patentansökan kan enligt artikel 135.1 i den europeiska patentkonventionen i vissa fall omvandlas till nationell patentansökan för stat som har designerats i ansökningen. Fördragsslutande stat måste medge omvandling i två fall, nämligen om ansökan enligt artikel 77.5 anses återkallad därför att den inte i tid har inkommit till det europeiska

patentverket från nationell patentmyndighet som har mottagit ansökningsen för vidarebefordran till det europeiska patentverket och om ansökan enligt artikel 162.4 anses återkallad därför att det europeiska patentverket ännu inte har börjat att fullständigt pröva ansökningar avseende det tekniska område till vilket ifrågavarande ansökan är att hänföra. För att Sverige skall kunna tillträda konventionen måste i den svenska lagstiftningen tas in bestämmelser som ger sökanden rätt till omvandling i dessa fall.

Fördragsslutande stat får emellertid i nationell lag medge omvandling även i andra fall då europeisk patentansökan skall anses återkallad samt i fall då sådan ansökan har avslagits eller återkallats eller då ett europeiskt patent har upphävts. Vad angår de övriga fall då en europeisk patentansökan skall anses återkallad skulle en rätt till omvandling ha betydelse endast om sökanden har försummat att iaktta frist. Genom att omvandla den europeiska patentansökningsen till svensk nationell ansökan skulle sökanden i så fall trots försummelsen kunna få patent för Sverige. Detsamma gäller om ett europeiskt patent har upphävts på grund av att patenthavaren under invändningsförfarandet har försummat att iaktta en frist. Konventionens artikel 122 ger emellertid en sökande eller patenthavare, som har iakttagit all omsorg som har betingats av omständigheterna men trots detta inte har varit i stånd att iaktta frist, möjlighet att företa erforderlig åtgärd efter fristens utgång. Med hänsyn härtill saknas enligt kommitténs mening anledning att medge omvandling i dessa fall. När det gäller de fall då europeisk patentansökan har avslagits eller europeiskt patent har upphävts av annan anledning än att patenthavaren har försummat att iaktta en frist, rör det sig om ansökningar eller patent som enligt det europeiska patentverkets uppfattning inte uppfyller de patenterbarhetsvillkor som föreskrivs i konventionen. En rätt till omvandling i dessa fall skulle i praktiken leda till att den svenska patentmyndigheten omprövar det europeiska patentverkets beslut. En sådan ordning synes inte lämplig. Kommittén anser därför att omvandling inte bör tillåtas i dessa fall. Omvandling av europeisk patentansökan till svensk patentansökan bör sålunda få ske endast i de två fall i vilka Sverige enligt konventionen är skyldigt att medge sådan omvandling.

12.17 Försvarsuppfinningar

12.17.1 Gällande rätt

Beträffande uppfinningar som särskilt avser krigsmateriel, s. k. försvarsuppfinningar, finns särskilda bestämmelser i lagen (1971: 1078) om försvarsuppfinningar. Regeringen bemyndigas i lagen att meddela föreskrifter om vad som skall anses som krigsmateriel (1 §). Sådana föreskrifter finns i kungörelsen (1973: 721) om vad som avses med krigsmateriel i lagen om försvarsuppfinningar.

I lagen skiljs mellan svensk försvarsuppfinning och utländsk försvarsuppfinning. Med svensk försvarsuppfinning avses uppfinning som har tillkommit i Sverige eller tillhör här bosatt fysisk person eller tillhör

svensk juridisk person. Svensk försvarsuppfinning får inte offentliggöras eller på annat sätt obehörigen yppas innan en särskild nämnd, granskningsnämnden för försvarsuppfinningar, har prövat om uppfinningen skall hållas hemlig (4 §).

Såsom obehörigt yppande anses inte ansökan om patent på uppfinningen hos den svenska patentmyndigheten. Inkommer till patentmyndigheten patentansökan som avser svensk försvarsuppfinning, skall patentmyndigheten underställa granskningsnämnden ansökningen för prövning huruvida ansökningen skall hållas hemlig (5 §). Den som vill att svensk försvarsuppfinning som inte har patentsökts hos den svenska patentmyndigheten skall få offentliggöras eller på annat sätt yppas skall själv hos granskningsnämnden begära prövning huruvida ansökningen skall hållas hemlig (5 §).

Finner granskningsnämnden vid sin prövning att det är av väsentlig betydelse för försvaret att svensk försvarsuppfinning hålls hemlig, skall nämnden förordna att uppfinningen inte får offentliggöras eller på annat sätt obehörigen yppas (6 §). Om ärendet har underställts av patentmyndigheten, måste förordnande om hemlighållande meddelas inom tre månader efter den dag då beskrivning över uppfinningen med tillhörande ritningar och patentkrav på svenska har inkommit till patentmyndigheten. Sker inte det, upphör uppfinningen att vara hemlig enligt lagen om försvarsuppfinningar (7 §). Har nämndens prövning begärts av enskild, gäller inte någon bestämd tid inom vilken beslut om hemlighållande måste meddelas.

Har uppfinning förklarats hemlig av granskningsnämnden, får uppfinnaren eller hans rättsinnehavare ansöka om att staten övertar uppfinningen. Ansökan härom görs hos granskningsnämnden. Har staten inte övertagit uppfinningen inom fyra månader från det att ansökan därom inkom till nämnden, upphör förordnandet om hemlighållande att gälla (11 §). Om särskilda skäl föreligger, kan fristen för staten att överta uppfinningen av regeringen förlängas med två månader. Är svensk försvarsuppfinning av väsentlig betydelse för försvaret, kan regeringen förordna att uppfinningen får utnyttjas för statens räkning eller av den som regeringen bestämmer eller att uppfinningen skall avstås till staten (13 §).

Har ansökan om patent på sådan uppfinning som avses med förordnande om hemlighållande godkänts för utläggning, skall patentansökningen förklaras vilande i avbidan på att förordnandet upphör att gälla. Bestämmelserna i patentlagen om när handlingarna i patentansökningsärendet skall hållas allmänt tillgängliga skall inte tillämpas på patentansökan som omfattas av sådant förordnande så länge förordnandet består.

Ansökan om patent eller annan skydds rätt på svensk försvarsuppfinning som skall hållas hemlig får inte göras i främmande stat utan att särskilt medgivande därtill har lämnats av regeringen. Sådant medgivande får lämnas endast under förutsättning att uppfinningen hemlighålls även i den främmande staten (10 §).

För skada som uppstår genom förordnande att uppfinning skall hållas hemlig utgår skäligen ersättning av allmänna medel (14 §).

Även utländsk försvarsuppfinning som patentsöks hos den svenska patentmyndigheten kan förklaras hemlig av granskningsnämnden. Inkommer ansökan om patent på utländsk försvarsuppfinning, skall patentmyndigheten liksom beträffande svensk försvarsuppfinning hänskjuta ärendet till granskningsnämnden. Rör ansökningen sådan uppfinning som är hemlig enligt lag i främmande stat och får enligt överenskommelse mellan Sverige och den främmande staten patent på uppfinningen sökas i Sverige under förutsättning att uppfinningen hålls hemlig här, skall granskningsnämnden förordna om hemlighållande. Om sådan överenskommelse saknas men uppfinningen är hemlig enligt lag i främmande stat, skall beslut om hemlighållande meddelas om granskningsnämnden finner det vara av väsentlig betydelse för försvaret att uppfinningen hemlighålls i Sverige (16 §).

Beträffande utländsk försvarsuppfinning som har förklarats hemlig här gäller i huvudsak samma bestämmelser som beträffande svensk försvarsuppfinning som har förklarats hemlig av granskningsnämnden. Sökanden kan dock inte påkalla att staten övertar uppfinningen.

Yppande av försvarsuppfinning som enligt lagen om försvarsuppfinningar eller enligt förordnande av granskningsnämnden skall hållas hemlig medför straffansvar enligt 20 kap. 3 § brottsbalken (jfr prop. 1975: 78 s. 266). Ansökan om skydd i främmande stat i strid med förbudet i 10 § medför straffansvar även om 20 kap. 3 § brottsbalken inte är tillämplig (19 §).

12.17.2 *Kommitténs överväganden*

Fördragsslutande stat är såväl enligt samarbetskonventionen som enligt den europeiska patentkonventionen oförhindrad att föreskriva hemlighållande av sådana uppfinningar som avses i lagen om försvarsuppfinningar. I samarbetskonventionen föreskrivs att konventionen inte inskränker fördragsslutande stats rätt att vidta de åtgärder som den anser erforderliga för att skydda sin nationella säkerhet (art. 27.8). Enligt den europeiska patentkonventionen (art. 75.2) är fördragsslutande stat oförhindrad att tillämpa bestämmelser om att vissa slags uppfinningar inte får yppas utomlands utan att tillstånd därtill har lämnats i förväg av behörig myndighet. Fördragsslutande stat får vidare föreskriva att europeisk patentansökan måste ges in till nationell myndighet eller får ges in direkt till annan myndighet endast efter särskilt tillstånd.

Som framhölls i propositionen med förslag till lag om försvarsuppfinningar (prop. 1971: 138 s. 54) har förbudet i 10 § nämnda lag att utan särskilt tillstånd ansöka om patent i utlandet på svensk försvarsuppfinning som skall hållas hemlig tillkommit därför att det uppenbarligen skulle motverka lagens syfte om det var tillåtet att ansöka om patent utomlands på hemlig försvarsuppfinning. Förbudet måste därför också innebära förbud att hos internationell organisation eller internationell myndighet söka patent eller ansöka om nyhetsgranskning eller annan prövning av försvarsuppfinning som skall hållas hemlig.

Om Sverige tillträder samarbetskonventionen, kommer internationella patentansökningar att kunna ges in till den svenska patentmyndigheten

såsom mottagande myndighet. Den mottagande myndigheten skall underkasta ansökningen formell granskning. Om vissa krav är uppfyllda, skall ansökningen åsättas internationell ingivningsdag och exemplar av den sändas till WIPO:s internationella byrå och till den internationella nyhetsgranskningsmyndighet som skall handlägga ansökningen. Enligt kommitténs förslag skall vidare, om Sverige tillträder den europeiska patentkonventionen, europeiska patentansökningar kunna ges in till den svenska patentmyndigheten för vidare befordran till det europeiska patentverket. Den svenska patentmyndigheten företar därvid inte någon granskning av den europeiska patentansökningen, men ansökningen har samma rättsverkan som om den samma dag hade ingivits till det europeiska patentverket.

Lagen om försvarsuppfinningar har inte tillkommit under hänsynstagande till att den svenska patentmyndigheten kunde komma att fullgöra de uppgifter enligt samarbetskonventionen och den europeiska patentkonventionen som nyss nämnts. Av lagens ordalydelse framgår inte huruvida internationell patentansökan eller europeisk patentansökan som avser svensk försvarsuppfinning får ges in till den svenska patentmyndigheten. Vid tillträde till konventionerna bör därför lagen ändras så att det klart framgår vad som i detta avseende gäller beträffande internationell och europeisk patentansökan.

Kommittén har övervägt huruvida det är lämpligt att ålägga den svenska patentmyndigheten att svara för att också internationella patentansökningar som den tar emot i sin egenskap av mottagande myndighet och europeiska patentansökningar som ges in dit för vidarebefordran till det europeiska patentverket blir föremål för granskningsnämndens prövning, om ansökningen avser försvarsuppfinning. De tidsfrister inom vilka nationell patentmyndighet enligt konventionerna måste vidarebefordra sådana ansökningar kan emellertid ofta bli så korta att granskningsnämnden inte skulle hinna handlägga ärendena. Vidarebefordras inte patentansökningarna inom föreskriven tid, inträder rättsförlust för sökanden. Enligt kommitténs mening måste därför erforderlig prövning av huruvida en försvarsuppfinning skall hållas hemlig göras innan uppfinningen patentsöks genom internationell eller europeisk patentansökan. Det får i så fall ankomma på den som avser att söka patent genom internationell eller europeisk patentansökan att själv sörja för att uppfinningen, om den är en försvarsuppfinning, underställs granskningsnämnden för sådan prövning.

En sådan ordning kan enligt kommitténs uppfattning inte medföra några påtagliga nackdelar för sökanden, eftersom kommittén inte föreslår någon ändring i den nuvarande ordningen för handläggning av försvarsuppfinning som söks skyddad genom ansökan om nationellt svenskt patent. Sökanden har således möjlighet att först göra nationell svensk patentansökan och under handläggningen av denna få utrett om den patentsökta uppfinningen får yppas. Om granskningsnämnden inte förordnar att uppfinningen skall hållas hemlig, kan sökanden göra europeisk eller internationell patentansökan och därvid åberopa prioritet från den svenska patentansökningen.

Det bör nämnas att lagen om försvarsuppfinningar i praktiken till-

lämpas på förhållandevis få uppfinningar. Beslut om hemlighållande har under senare år meddelats i endast fem till tio fall om året. Härtill kommer att ansökningar om patent på försvarsuppfinning kommer från en begränsad krets av sökande.

Av nu anförda skäl föreslår kommittén att i lagen om försvarsuppfinningar tas in bestämmelser av innebörd att patentmyndigheten inte skall underställa granskningsnämnden ansökan om patent på försvarsuppfinning, om uppfinningen söks skyddad genom europeisk eller internationell patentansökan som ges in till patentmyndigheten. Vidare bör föreskrivas att den som vill söka patent på svensk försvarsuppfinning genom internationell eller europeisk patentansökan själv skall begära granskningsnämndens prövning av huruvida uppfinningen skall hållas hemlig.

I detta sammanhang vill kommittén också framhålla att medgivande enligt 10 § lagen om försvarsuppfinningar att göra patentansökan i utlandet på svensk försvarsuppfinning som skall hållas hemlig aldrig kan avse tillåtelse att göra internationell eller europeisk patentansökan. Som förutsättning för sådant tillstånd uppställs nämligen i lagen att uppfinningen hemlighålls i den främmande staten. Eftersom uppfinning som söks skyddad genom internationell eller europeisk patentansökan efter viss tid offentliggörs genom WIPO:s internationella byrå resp. det europeiska patentverket, kan denna förutsättning inte uppfyllas såvitt avser sådana ansökningar.

När det gäller utländska försvarsuppfinningar torde sådana uppfinningar endast i mycket sällsynta undantagsfall komma att sökas skyddade i Sverige genom internationell eller europeisk patentansökan som ges in till den svenska patentmyndigheten. Vidare torde en sådan ansökan knappast omfatta enbart Sverige. Det blir därför i allmänhet inte något särskilt svenskt intresse att hemlighålla uppfinning som söks skyddad genom sådan ansökan, i motsats till vad som är fallet om uppfinningen söks skyddad i Sverige genom nationell patentansökan. Kommittén anser det därför inte befogat att införa särskilda bestämmelser som gör det möjligt att hemlighålla utländsk försvarsuppfinning som söks skyddad genom internationell eller europeisk patentansökan som ges in till den svenska patentmyndigheten.

13 Specialmotivering

13.1 Förslaget till lag om ändring i patentlagen

1 §

I denna paragraf behandlas patenträttens subjekt och objekt samt anges patenträttens principiella innehåll.

I *första stycket* i dess nuvarande lydelse föreskrivs att den som har gjort en uppfinning, som kan tillgodogöras industriellt, eller den till vilken uppfinnarens rätt har övergått äger efter ansökan få patent på uppfinningen. Vidare förklaras att patent innebär ensamrätt enligt patentlagen att yrkesmässigt utnyttja uppfinningen.

Om Sverige tillträder den europeiska patentkonventionen och samarbetskonventionen, kommer patent för Sverige att kunna meddelas dels av den svenska patentmyndigheten, dels av det europeiska patentverket. Den svenska patentmyndigheten kommer att kunna meddela patent såväl på grund av patentansökan som görs enligt 2 kap. patentlagen och handläggs endast av denna myndighet (nationell patentansökan) som på grund av ansökan som görs enligt samarbetskonventionen (internationell patentansökan). Oavsett om ansökningen är nationell eller internationell måste förutsättningarna för att få patent för Sverige anges i svensk lag. Såvitt gäller europeiska patentansökningar regleras däremot förutsättningarna för att få patent uteslutande i den europeiska patentkonventionen. I nationell lag får sålunda inte ges några bestämmelser om villkoren för att få europeiskt patent.

På grund av det nu anförda har det ansetts lämpligt att i paragrafens första stycke ta in en erinran om att de där angivna förutsättningarna för att få patent avser endast patent som meddelas av den svenska patentmyndigheten. Detta har skett genom att det i lagtexten anges att uppfinnaren eller dennes rättsinnehavare under angivna förutsättningar äger erhålla patent på uppfinningen *hos patentmyndigheten här i riket*.

Såsom framgår av den allmänna motiveringen (avsnitt 12.1) har de särskilda bestämmelserna i patentlagen rörande europeiska patent och europeiska patentansökningar sammanförts i ett särskilt kapitel (11 kap.). Ingen bestämmelse utanför detta kapitel är omedelbart tillämplig i fråga om europeisk patentansökan eller europeiskt patent. Denna systematik har ansetts böra komma till uttryck i lagens inledningsparagraf. På grund härav har som en andra punkt till första stycket fogats en erinran om att i fråga om europeiska patent särskilda bestämmelser ges i 11 kap. Det är att märka att genom särskild föreskrift i detta kapitel åtskilliga bestämmelser i patentlagens övriga kapitel blir tillämpliga på europeiska patent och europeiska patentansökningar.

I sin nu gällande avfattning innehåller förevarande paragraf inte några preciseringar av det patenträttsliga uppfinningsbegreppet. Som nämnts i den allmänna motiveringen (avsnitt 12.2.1) har emellertid i nordisk rätt genom doktrin och praxis utbildats ett tämligen fast patenträttsligt uppfinningsbegrepp. I förarbetena till patentlagen redovisas utförligt innebörden av detta begrepp. Såsom framhålls i den allmänna motiveringen (avsnitt 12.2.3) torde det patenträttsliga uppfinningsbegreppet enligt svensk rätt och enligt den europeiska patentkonventionen vara det samma. Av skäl som anges i den allmänna motiveringen har det emellertid ansetts lämpligt att också den redaktionella utformningen av de patenterbarhetsvillkor som regleras i förevarande paragraf anpassas till konventionen. En sådan anpassning av patentlagen till konventionen när det gäller avgränsningen av det patenterbara området har tagits in i paragrafens andra och tredje stycken. Bestämmelserna i dessa stycken innebär i allt väsentligt endast en kodifiering av vad som redan anses gälla i svensk rätt.

I det nya *andra stycket* ges vissa exempel på vad som inte i och för sig skall anses som uppfinning i patenträttslig mening. Exemplen har sammanförts i grupper på samma sätt som i den europeiska patentkonventionen. Det är att märka att uppräknigen i lagtexten inte är uttömmande.

Första gruppen omfattar upptäckter, vetenskapliga teorier och matematiska metoder. Enligt 1963 års betänkande föll dessa utanför det patenträttsliga området till följd av kravet att en uppfinning skall ha teknisk karaktär (NU s. 96 f).

I andra gruppen tas upp konstnärliga skapelser. För att en konstnärlig skapelse skall uteslutas från patenterbarhet är det utan betydelse om denna skapelse har sådan kvalitet att den kan komma i åtnjutande av annat upphovsrättsligt skydd eller ej. Med konstnärliga skapelser avses inte bara sådana alster som tavlor och skulpturer utan även t. ex. musik. Den omständigheten att en uppfinning vid sidan av sin tekniska karaktär har konstnärliga värden utesluter givetvis inte patenterbarhet. Det är sålunda den rent konstnärliga skapelsen som inte kan patenteras.

Tredje gruppen omfattar vad som kan sammanfattas som rena anvisningar för det mänskliga intellektet. I lagtexten anges sålunda att patent inte får meddelas på planer, regler eller metoder för intellektuell verksamhet, för spel eller för affärsverksamhet och inte heller på datorprogram. Bortsett från datorprogram överensstämmer också dessa undantag med vad som sedan länge har ansetts gälla i nordisk rätt (NU s. 97). I fråga om datorprogram har rättsläget tidigare inte varit helt klart. Som nämnts i den allmänna motiveringen har emellertid regeringsrätten år 1974 avgjort ett ärende som rörde datorprogram. Av detta avgörande¹ synes framgå att datorprogram som sådana får anses ha samma karaktär som anvisningar för det mänskliga intellektet och att patent därför inte kan meddelas på en uppfinning i den mån denna avser ett datorprogram som sådant.

¹ Regeringsrättens dom den 6 februari 1974 som avsåg patentansökan nr 12100/64; RÅ 1974 s. 19.

I detta sammanhang bör påpekas att under förarbetet till den europeiska patentkonventionen diskuterades huruvida det var lämpligt att i konventionen ange vad som i patenträttsligt sammanhang skall anses som datorprogram. Med hänsyn bl. a. till att i flertalet av de stater som deltog i förarbetet inte fanns någon praxis på detta område avstod man emellertid från en sådan reglering. Det europeiska patentverket kommer därigenom att stå tämligen fritt vid utbildandet av sin praxis. Undantaget för datorprogram har dock i konventionstexten avsiktligt placerats tillsammans med de undantag som avser anvisningar för det mänskliga intellektet. Härav framgår att datorprogram undantas från patenterbarhet av samma skäl som sådana anvisningar, nämligen på grund av avsaknad av teknisk karaktär. Under förarbetet till konventionen har också rätt enighet om att bestämmelsen syftar till att undanta endast datorprogram som sådana. Den utesluter sålunda inte att patent meddelas på uppfinning som hänför sig till eller utnyttjar datorprogram eller som avser metoder för att styra datorer.

Som framgår av vad som förut sagts om 1974 års regeringsrättsavgörande råder god överensstämmelse mellan detta avgörande och konventionens reglering från principiell synpunkt, nämligen att datorprogram som sådana inte är patenterbara. Vid utveckling av svensk rättspraxis på denna punkt synes den praxis som kommer att utvecklas vid det europeiska patentverket böra tillmätas stor betydelse.

Som en fjärde grupp av undantag från det patenterbara området har tagits upp återgivande av information. Härmed åsyftas sättet att disponera ett informationsmaterial. Det kan gälla exempelvis den grafiska utformningen av en tabell för att göra den mera lättläst. Detta undantag ligger således nära den andra gruppen undantag, dvs. den som avser anvisningar för det mänskliga intellektet.

I paragrafens *tredje stycke* görs ytterligare begränsningar av det patenträttsliga uppfinningsbegreppet. Som uppfinning skall enligt *första punkten* inte anses sådant förfarande för kirurgisk eller terapeutisk behandling eller för diagnostisering som skall utövas på människor eller djur. Som framgår av redogörelsen för gällande rätt i avsnitt 12.2.1 innebär även denna bestämmelse en kodifiering av vad som enligt förarbetena till patentlagen är gällande svensk rätt.

I överensstämmelse med vad som gäller såväl enligt förarbetena till patentlagen (NU s. 97) som enligt den europeiska patentkonventionen föreskrivs i *tredje stycket* som *andra punkt* att första punkten inte utgör hinder mot att patent meddelas på alster för användning vid sådana medicinska förfaranden som inte är patenterbara i sig. Patent kan sålunda meddelas på operationsinstrument och på kemiska föreningar och blandningar för användning som hjälpmedel vid dylika förfaranden.

Paragrafens nuvarande *andra stycket* har med oförändrat innehåll placerats som *fjärde stycke*.

2 §

I paragrafen behandlas kraven på nyhet och uppfinningshöjd och i samband därmed frågan om förhållandet till tidigare ansökningar.

I första stycket i dess nu gällande lydelse föreskrivs att patent med-

delas endast på uppfinning som väsentligen skiljer sig från vad som har blivit känt före dagen för patentansökningen. Kravet att uppfinningen skall väsentligen skilja sig från vad som är känt innebär både krav på nyhet och krav på uppfinningshöjd.

Andra stycket i dess nuvarande lydelse innehåller bestämmelser om vad som skall anses känt. Som känt anses allt som har blivit allmänt tillgängligt, vare sig detta har skett genom skrift, föredrag, utnyttjande eller på annat sätt. Även innehållet i tidigare gjorda patentansökningar som inte har blivit allmänt tillgängliga innan uppfinningen patentsöks anses som känt, dock endast om dessa ansökningar sedermera blir allmänt tillgängliga enligt 22 §.

Enligt paragrafens nuvarande avfattning måste alltså en uppfinning för att vara patenterbar både vara ny och ha uppfinningshöjd i förhållande till allt som enligt lagen skall anses känt. Av skäl som anförs i den allmänna motiveringen (avsnitt 12.2.3) bör för patenterbarhet i fortsättningen inte krävas att uppfinning har uppfinningshöjd gentemot innehållet i tidigare gjorda patentansökningar som inte har blivit allmänt tillgängliga innan uppfinningen patentsökts även om de sedermera blir det. Med anledning härav har vissa ändringar gjorts i första och andra styckena.

I *första stycket* har gjorts den ändringen att kravet på nyhet och kravet på uppfinningshöjd har uttryckts var för sig. Sålunda föreskrivs att patent meddelas endast på uppfinning som är ny i förhållande till vad som har blivit känt före dagen för patentansökningen och tillika väsentligen skiljer sig därifrån. Denna uppdelning av kravet på nyhet och kravet på uppfinningshöjd har gjorts för att det skall bli möjligt att på ett enkelt sätt i andra stycket skilja mellan vad som skall anses som känt vid avgörande huruvida uppfinningen är ny och vad som skall anses som känt vid bedömning huruvida uppfinningshöjd föreligger.

I *andra stycket* behålls den nuvarande regleringen av vad som skall anses känt. Till detta stycke har emellertid lagts en *tredje punkt* av innebörd att villkoret i första stycket att uppfinningen väsentligen skall skilja sig från vad som är känt, dvs. ha uppfinningshöjd i förhållande till vad som är känt, inte gäller i förhållande till innehållet i sådan ansökan som visserligen har gjorts tidigare men som inte har blivit allmänt tillgänglig dagen före den då uppfinningen patentsöks.

I detta sammanhang bör påpekas att enligt motsvarande bestämmelse (2 § andra stycket andra punkten) i mönsterskyddslagen (1970: 485) skall beaktas inte blott mönster som framgår av tidigare ansökan om mönsterregistrering som inte är allmänt tillgänglig utan även mönster som framgår av tidigare patentansökan som inte är allmänt tillgänglig, om dessa ansökningar sedermera blir allmänt tillgängliga (jfr prop. 1969: 168 s. 148 f). Det kan i och för sig finnas skäl att tidigare ansökningar om registrering av mönster skall beaktas i de fall som avses i 2 § andra stycket andra punkten patentlagen. Av artikel 139.2 i den europeiska patentkonventionen följer emellertid att innehållet i ansökan om registrering av mönster inte i något fall gentemot europeiskt patent och europeisk patentansökan får den verkan som nationell patentansökan med tidigare in-

givningsdag eller nationellt patent grundat på sådan ansökan har. På grund härav bör innehållet i tidigare mönsteransökan, som ej har blivit allmänt tillgänglig när patentansökan görs, inte anses som känt i förhållande till patentansökningen.

Om en patentansökan åtnjuter prioritet enligt 6 §, inträder verkan som nyhetshinder av det slag som avses i andra stycket andra punkten i förevarande paragraf från prioritetsdagen. Av sistnämnda lagrum torde emellertid även följa, att sådan verkan uppkommer endast om prioritetsyrkande föreligger när ansökningen blir allmänt tillgängligt enligt 22 §. Skulle prioritetsyrkandet återkallas efter denna tidpunkt, kvarstår ändå ansökningens verkan som nyhetshinder från prioritetsdagen. Det är att märka att enligt gällande rätt begärd prioritet behöver styrkas genom ingivande av kopia av den prioritetsgrundande ansökningen endast efter föreläggande av patentmyndigheten. Om sökanden inte efterkommer sådant föreläggande, kan uppstå vissa svårigheter vid tillämpning av andra stycket andra punkten. Som framgår av den allmänna motiveringen (avsnitt 12.5.3) föreslås att sökande som har åberopat prioritet utan särskild anmaning skall till patentmyndigheten ge in kopia av den prioritetsgrundande ansökningen. Enligt förslaget till ändring i 10 § patentkungörelsen skall sådan kopia ges in inom sexton månader från prioritetsdagen. Underlåter sökanden att göra detta, får prioritet inte åtnjutas. Detta innebär att begärd prioritet i regel måste vara styrkt när ansökningen blir allmänt tillgänglig enligt 22 §. Härigenom undviks nämnda svårighet vid tillämpning av andra stycket andra punkten i förevarande paragraf.

Vid prövning av huruvida nyhetshinder föreligger skall internationell patentansökan och europeisk patentansökan under vissa förutsättningar ha samma rättsverkan som svensk nationell patentansökan som har blivit allmänt tillgänglig enligt 22 §. Bestämmelser härom finns i de särskilda kapitlen, som reglerar internationell patentansökan (3 kap.) och europeiskt patent (11 kap.). Sådana ansökningar kan alltså, liksom svenska patentansökningar, få verkan som nyhetshinder från en tidpunkt innan de har blivit allmänt tillgängliga. Det har ansetts lämpligt att ta in en erinran härom i förevarande paragraf. Detta har skett i ett nyinsatt *tredje stycke*. Där erinras om de särskilda bestämmelser i 29 och 88 §§ enligt vilka internationell resp. europeisk patentansökan i vissa fall utgör nyhetshinder redan från den dag då ansökningen gjordes.

Av skäl som anförs i den allmänna motiveringen (avsnitt 12.2.3) har i paragrafen tagits upp en bestämmelse om ett särskilt nyhetshinder när det gäller uppfinning som avser ämne eller blandning för användning vid sådana medicinska förfaranden som anges i 1 § tredje stycket. I ett nytt *fjärde stycke* föreskrivs sålunda att uppfinning som avser ämne eller blandning för användning vid sådant förfarande inte skall anses som ny, om användning av ämnet eller blandningen vid något sådant förfarande redan är känd. Bestämmelsen innebär att sedan en enda användning inom detta område har blivit känd, vidare patentering av ämnets användning inom detta område är utesluten, hur olika användningarna än är sinsemellan. Bestämmelsen svarar mot artikel 54.5 i den europeiska patentkonventionen.

Paragrafens nuvarande tredje stycke har i sak oförändrat placerats som *femte stycke*. Här föreskrivs bl. a. att patent får meddelas utan hinder av att uppfinningen inom sex månader innan patentansökningen gjordes har blivit allmänt tillgänglig genom att sökanden eller någon från vilken denne härleder sin rätt har förevisat uppfinningen på officiell eller officiellt erkänd internationell utställning. Enligt 1963 års betänkande skall vid tillämpning av denna bestämmelse beaktas endast utställningar som avses i den i Paris den 22 november 1928 avslutade konventionen om internationella utställningar (NU s. 137). I den europeiska patentkonventionen (art. 55.2) har det uttryckligen angivits att det endast är fråga om utställningar som avses i 1928 års konvention. För att undvika missförstånd har det ansetts lämpligt att göra motsvarande precisering i den svenska lagtexten.

3 §

I denna paragraf behandlas patenträttens innehåll.

Paragrafen innehåller i sin nuvarande lydelse tre stycken. Som huvudregel anges i första stycket att annan än patenthavaren inte utan patenthavarens lov får utnyttja patentskyddad uppfinning yrkesmässigt genom att använda patentskyddat förfarande, genom att tillverka, införa, använda eller till försäljning, uthyrning eller utlåning utbjuda patentskyddat alster eller på annat sätt. Genom den generella utformningen av bestämmelsen har avsetts att i princip täcka alla tänkbara former av yrkesmässigt utnyttjande (prop. s. 94). De särskilt nämnda formerna utgör sålunda endast exempel. Andra stycket innehåller en bestämmelse om s. k. indirekt produktskydd. Här föreskrivs sålunda att i fråga om uppfinning som avser förfarande för tillverkning av alster, ensamrätten omfattar också alster som har tillverkats enligt förfarandet. I tredje stycket görs undantag från huvudregeln i första stycket såvitt gäller utnyttjande av alster som i Sverige har sålts i butik eller på därmed jämförligt sätt till godtroende köpare, dvs. till den som vid köpet inte ägde eller hade bort äga kännedom om att ensamrätten kränktes.

Av skäl som anförs i den allmänna motiveringen (avsnitt 12.4.2) har bestämmelserna i förevarande paragraf om ensamrättens omfattning ändrats i två principiellt viktiga hänseenden. Sålunda har det tidigare sättet att genom en generellt avfattad bestämmelse ange ensamrättens innehåll ersatts med en uttömmande uppräknig av vilka former av utnyttjande som omfattas av ensamrätten. Vidare har i paragrafen tagits in bestämmelser om s. k. medelbart patentintrång, dvs. vissa förfaranden som främjar annans direkta patentintrång. Dessutom har bestämmelserna i det nuvarande tredje stycket om undantag från ensamrätten vid de s. k. butiksköpsfallen utgått. Även skälen härför anges i avsnitt 12.4.2.

I *första stycket* regleras det direkta patentintrånget. Där anges vilka åtgärder som i fråga om patentskyddad uppfinning inte får vidtas yrkesmässigt utan patenthavarens lov. Såvitt avser patentskyddat alster fordras sålunda patenthavarens lov för att tillverka, utbjuda, bringa i omsättning eller använda alstret eller införa eller inneha alstret i syfte att förfara med det på sådant sätt. När det gäller patentskyddat förfarande fordras patenthavarens lov för att använda förfarandet. Annan än pa-

tenthavaren får inte heller utan dennes lov utbjuda patentskyddat förfarande för användning i Sverige, om han visste eller det med hänsyn till omständigheterna var uppenbart att användning av förfarandet inte fick ske utan patenthavarens lov.

Med uttrycket "bringa i omsättning" avses såväl försäljning som uthyrning och lån. För att ett alster skall anses ha bringats i omsättning är det i förevarande sammanhang inte nödvändigt att försäljning, uthyrning eller lån verkligen har kommit till stånd. Det får anses tillräckligt att åtgärder med syfte att få till stånd försäljning, uthyrning eller lån har vidtagits. Denna innebörd av begreppet "bringa i omsättning" torde i allt väsentligt överensstämma med innebörden av det i tysk patenträtt förekommande begreppet "in Verkehr bringen". Detta begrepp används f. ö. också i den tyska texten i den bestämmelse i konventionen om marknadspatent (art. 29) som har tjänat som förebild vid utformningen av förevarande stycke (jfr NU s. 146).

Andra stycket kvarstår oförändrat.

Som paragrafens *tredje stycke* har tagits in bestämmelser om medelbart patentintrång. Sålunda föreskrivs i *första punkten*, att ensamrätten innebär, utöver vad som framgår av första och andra styckena, att annan än patenthavaren inte utan dennes lov får erbjuda eller tillhandahålla annan än den som är berättigad att utnyttja uppfinningen medel för att utöva denna uppfinning i Sverige, om medlet hänför sig till något väsentligt i uppfinningen. Som ytterligare förutsättning för att erbjudandet eller tillhandahållandet skall vara otillåtet gäller, att den som erbjuder eller tillhandahåller medlet visste eller det med hänsyn till omständigheterna var uppenbart att medlet var lämpat och avsett att användas vid utövande av uppfinningen.

I tredje stycket *andra punkten* görs vissa begränsningar av ensamrätten enligt styckets första punkt för det fall att medlet är en i handeln allmänt förekommande vara. Erbjudande eller tillhandahållande av sådan vara utgör medelbart patentintrång endast om den som erbjuder eller tillhandahåller varan uppmanar mottagaren till handling som innebär intrång i patenthavarens ensamrätt enligt första och andra styckena. Det är därvid tillräckligt att uppmaningen avser ett handlande som objektivt sett är patentintrång. Den som framför uppmaningen behöver inte ha insett att det handlande han uppmanar till faktiskt är patentintrång.

När det gäller det i lagtexten använda ordet "uppmanar" bör anmärkas att det har visat sig svårt att finna något lämpligt ord för att ange hur aktiv den som erbjuder eller tillhandahåller varan måste vara för att medelbart patentintrång skall föreligga i fråga om en i handeln allmänt förekommande vara. I marknadspatentkonventionen (art. 30.2) används i de engelska, franska, tyska och danska texterna uttrycken "induce", "incite", "bewusst veranlasst" resp. "tillskynder". Som exempel på medelbart patentintrång har under förarbetet till marknadspatentkonventionen nämnts att den som erbjuder eller tillhandahåller varan har försett denna med en bruksanvisning i vilken anges en användning av varan som objektivt sett är patentintrång. Medelbart patentintrång bör därför anses föreligga i fråga om varor av det slag som nu avses om

den som erbjuder eller tillhandahåller varan genom sina åtgärder fäster mottagarens uppmärksamhet på möjligheten att använda varan på sätt som objektivt sett utgör patentintrång.

I fråga om det i första och tredje styckena använda uttrycket "visste eller det med hänsyn till omständigheterna var uppenbart" bör anmärkas följande. Lagrummen har i detta avseende utformats efter förebild av marknadspatentkonventionen (art. 29. b. resp. art. 30.1). I konventionens engelska text används uttrycket "when the third party knows, or it is obvious in the circumstances." I ett utkast till konventionen förekom i stället uttrycket "when the third party knows or ought to have known". Bestämmelsen ändrades emellertid i den slutligt antagna konventionstexten, eftersom bestämmelsen i sin tidigare lydelse ansågs ställa alltför stora krav på bl. a. underleverantörer inom industrin. Patentintrång borde sålunda föreligga endast om leverantören kände till att en levererad vara användes för otillåtet utnyttjande av uppfinningen eller det var uppenbart att så skedde. Det i den svenska lagtexten använda uttrycket bör tolkas mot bakgrund av vad nu anförts.

I fjärde stycket har tagits in en bestämmelse om undantag från ensamrätten såvitt avser tillredning av läkemedel på apotek. Av skäl som anges i den allmänna motiveringen (avsnitt 12.4.3) har efter förebild från marknadspatentkonventionen i förevarande stycke gjorts undantag från ensamrätten såvitt gäller tillredning på apotek av läkemedel enligt läkares förskrivning i enskilda fall samt åtgärder med sålunda tillrett läkemedel.

Bestämmelsen innebär att läkemedel alltid kan expedieras på apotek enligt recept utan att apotekspersonal behöver riskera att göra sig skyldig till patentintrång. Det bör emellertid framhållas att undantaget från ensamrätten avser endast tillredning i enskilda fall enligt läkarrecept utfärdat för viss person. Det är sålunda inte tillåtet att tillreda patenterat läkemedel för lagerhållning på apoteket eller att försälja sålunda tillredda läkemedel.

I fråga om lagrummets utformning bör anmärkas att i den bestämmelse i marknadspatentkonventionen (art. 31.c) som har tjänat som förebild undantaget från ensamrätten anges avse *oförberedd* tillverkning i enskilda fall ("extemporaneous preparation for individual cases"). Det har inte ansetts erforderligt att i lagtexten uttryckligen ange att tillverkningen skall vara oförberedd, eftersom detta måste anses framgå av uttrycket "tillredning enligt läkares förskrivning i enskilda fall".

Det bör vidare anmärkas att omfattningen av den ensamrätt som enligt patentlagen tillkommer patenthavaren kan inskränkas enligt konkurrensbegränsningslagstiftningen. I 1966 års proposition berördes denna fråga i anslutning till bestämmelsen i 47 § om att tvångslicens kan meddelas, om hänsyn till allmänt intresse av synnerlig vikt kräver det. Föredragande departementschefen yttrade därvid (prop. s. 179) att patenträttigheter i det enskilda fallet kunde utnyttjas på ett sätt som kommer i strid mot fundamentala samhällsintressen och att det i ett sådant läge måste finnas möjlighet för samhället att ingripa.¹ I vissa fall kunde

¹ Se även lagrådets yttrande över förslaget till patentlag, prop. 1966: 40 s. 339. Beträffande motsvarande fråga inom mönsterrätten, se prop. 1969: 168 s. 51 f. och s. 337 f.

därvid enligt departementschefen rättelse åstadkommas genom en tillämpning av lagbestämmelser som mera allmänt var riktade mot osunda företeelser inom näringslivet, såsom bestämmelser rörande prisövervakning, förhindrande av konkurrensbegränsning o. d. Det bör även påpekas att marknadsrådet (numera marknadsdomstolen) har intagit den ståndpunkten, att det principiellt är möjligt att ingripa med stöd av konkurrensbegränsningslagstiftningen också mot sådana konkurrensbegränsningar som faller inom patenträttens ram.¹ När det gäller konkurrensbegränsningslagstiftningens tillämplighet föreligger det sålunda enligt marknadsrådet inte någon absolut principskillnad mellan konkurrensbegränsande åtgärder som har sin grund i den legala ensamrätten och konkurrensbegränsande åtgärder utanför ramen för ensamrätten.

6 §

Denna paragraf innehåller bestämmelser om rätt att räkna prioritet från tidigare ansökan om patent eller liknande skydd för en uppfinning.

I paragrafens första stycke i dess nu gällande lydelse ges regeringen rätt att förordna att ansökan om patent på uppfinning, vilken tidigare har angivits i ansökan om skydd i utlandet, i vissa avseenden, nämligen vid tillämpning av bestämmelserna om nyhet och uppfinningshöjd i 2 § samt vid tillämpning av bestämmelserna om för användarrätt i 4 §, skall anses gjord samtidigt med ansökningen i utlandet, om sökanden yrkar det. Enligt paragrafens andra stycke skall regeringen i förordnandet ange de närmare villkor under vilka konventionsprioritet får åtnjutas.

I enlighet med vad som anförs i den allmänna motiveringen (avsnitt 12.5.3) har paragrafens *första stycke* ändrats så att regeringen ges rätt att förordna att prioritet får grundas inte blott på tidigare ansökan om skydd utom riket utan även på tidigare ansökan om patent i Sverige. När det gäller utländska ansökningar erinras om att enligt förarbetena till patentlagen (NU s. 168, prop. s. 101) uttrycket "ansökan om skydd" täcker alla situationer då prioritetsrätt från ansökan i utlandet skall kunna åberopas. Prioritet kan sålunda grundas inte blott på tidigare ansökan om patent utan även på tidigare ansökan om registrering av nytthetsmodell, certifikat för nytthetsmodell eller uppfinnarcertifikat. Det bemyndigande som här lämnas regeringen innebär att den kan meddela förordnande som uppfyller samarbetskonventionens föreskrifter om vilka ansökningar som såvitt avser internationell patentansökan får åberopas för prioritet.

Mot bakgrund av att enligt första stycket i dess ändrade lydelse prioritet får grundas på tidigare svensk ansökan synes termen "konventionsprioritet" i paragrafens *andra stycke* mindre lämplig. I andra stycket har därför gjorts den ändringen att uttrycket "konventionsprioritet" har bytts mot ordet "prioritet".

Det är att märka att paragrafen när det gäller tidigare ansökan om skydd i utlandet främst är avsedd att användas i förhållande till andra stater som är anslutna till Pariskonventionen för industriellt rättsskydd,

¹ Marknadsrådets avgörande 1972 nr. 7, det s. k. däckdubbsmålet.

men även andra internationella överenskommelser om prioritetsrätt förutsätts kunna ingås (NU s. 167 f, prop. s. 101).

7 §

Denna paragraf motsvarar närmast förutvarande 8 § vari föreskrivs att patentmyndighet för Sverige är patent- och registreringsverket.

Efter ett svenskt tillträde till den europeiska patentkonventionen kommer patent för Sverige att kunna meddelas dels av det svenska patentverket, dels av det europeiska patentverket. Detta innebär att två myndigheter blir behöriga att meddela patent för Sverige. I patentlagen finns emellertid åtskilliga bestämmelser som avser enbart den svenska patentmyndigheten. För att inte lagtexten skall behöva tyngas med att detta varje gång uttryckligen anges, föreskrivs i första punkten att med "patentmyndigheten" avses patentmyndigheten här i riket, om inte annat sägs.

Den nuvarande bestämmelsen i 8 § att patentverket är patentmyndighet för Sverige blir missvisande efter tillträde till den europeiska patentkonventionen. Denna bestämmelse har i förevarande paragrafs andra punkt ersatts med en föreskrift om att patentverket är patentmyndighet här i riket.

8 §

I denna paragraf behandlas de frågor som enligt patentlagen i dess nu gällande lydelse regleras i 9 §.

Den nu gällande 9 § innehåller bestämmelser om var patentansökan skall göras och om ansökans innehåll. Bestämmelser härom återfinns i förevarande paragraf men har här utformats så att det framgår att de är tillämpliga endast i fråga om ansökan om patent som slutligen skall prövas av den svenska patentmyndigheten. De är alltså inte tillämpliga på europeisk patentansökan.

I 9 § första stycket i dess nu gällande lydelse föreskrivs att ansökan om patent skall göras skriftligen hos patentmyndigheten. Om Sverige tillträder samarbetskonventionen, kommer patentansökningar som slutligen skall prövas av den svenska patentmyndigheten att kunna ges in även till annan patentmyndighet och, under vissa förutsättningar, till internationell organisation. Denna bestämmelse har därför inte kunnat överföras oförändrad till förevarande paragraf utan har kompletterats med hänsyn till de internationella patentansökningarna. Detta har skett genom ett tillägg av innebörd att ansökan om patent i de fall som avses i kapitlet om internationell patentansökan (3 kap.) får göras hos patentmyndighet i annan stat eller hos internationell organisation. Den sålunda ändrade bestämmelsen utgör *första stycket* i förevarande paragraf.

Enligt nuvarande 9 § andra stycket skall ansökan innehålla beskrivning av uppfinningen, innefattande ritningar om sådana behövs, samt bestämd uppgift om vad som söks skyddat genom patentet (patentkrav). Beskrivningen skall vara så tydlig att en fackman med ledning av den kan utöva uppfinningen. Dessa bestämmelser har oförändrade överförts till förevarande paragraf som *andra stycket första och andra punkterna*.

Till dessa bestämmelser har som tredje punkt lagts föreskrift om ytter-

ligare krav på ansökan, nämligen deposition av mikrobiologisk kultur i vissa fall då ansökningen avser mikrobiologiskt förfarande eller alster av sådant förfarande. Som framgår av den allmänna motiveringen (avsnitt 12.7) har kravet på deposition tillkommit efter mönster från den europeiska patentkonventionen. I fråga om de överväganden som ligger till grund för införandet av detta krav hänvisas till den allmänna motiveringen.

Enligt konventionen (regel 28) skall deposition ske om uppfinning som avser mikrobiologiskt förfarande eller alster av sådant förfarande omfattar användning av mikroorganism som inte är allmänt tillgänglig. Depositionen skall senast då ansökningen ges in göras hos en för ändamålet godkänd institution. Sökanden skall också inom viss tid till det europeiska patentverket inkomma med intyg om depositionen.

Det har inte ansetts lämpligt att i patentlagen närmare reglera under vilka förutsättningar och i vilken ordning deposition skall ske. Föreskrifter härom bör meddelas i administrativ ordning. I förevarande paragraf föreskrivs därför endast att om uppfinning avser mikrobiologiskt förfarande eller alster av sådant förfarande, uppfinningen inte skall anses tillräckligt tydligt angiven med mindre en kultur av den mikroorganism som kommer till användning vid utövande av uppfinningen lämnas i förvar i de fall och i den ordning regeringen eller, efter regeringens bestämmande, patentmyndigheten föreskriver. Närmare bestämmelser om deposition av sådana kulturer har tagits in i 16 § förslaget till förordning om ändring i patentkungörelsen.

Av skäl som anges i den allmänna motiveringen (avsnitt 12.7) har införts krav på sammandrag av innehållet i beskrivning och patentkrav sådana dessa handlingar förelåg då ansökan gjordes. En bestämmelse om att sådant sammandrag skall ingå i ansökningen har tagits upp som *tredje stycke* i förevarande paragraf. I detta stycke föreskrivs också att sammandraget skall tjäna enbart som teknisk information och inte får tillmätas betydelse i annat avseende. Sammandraget har sålunda inte någon egentlig rättslig betydelse. Det får alltså inte åberopas t. ex. när det gäller att avgöra vad som framgår av ansökningen, vid bestämmande av patentets skyddsomfång eller när det gäller att avgöra vad som skall anses känt enligt 2 § andra stycket andra punkten. Det är dock att märka att om ansökningen har blivit allmänt tillgänglig enligt 22 §, sammandragets innehåll givetvis anses som känt enligt 2 § andra stycket första punkten.

De nuvarande tredje och fjärde styckena i 9 § har oförändrade platsrats som *fjärde* respektive *femte stycket* i förevarande paragraf.

9 §

Paragrafen, som saknar motsvarighet i gällande rätt, innehåller en bestämmelse om internationell nyhetsgranskning av nationella patentansökningar (s. k. international-type search). Paragrafen är oförändrad i förhållande till den bestämmelse som föreslogs i kommitténs förra betänkande under 9 a §. I fråga om motiven hänvisas till det betänkandet (s. 116).

13 §

I denna paragraf behandlas möjligheten att ändra patentansökan. I paragrafen har gjorts den ändringen att uttrycket "ansökningshandlingarna" har bytts mot uttrycket "ansökningen".

Ändringen, som innebär en återgång till den terminologi som förordades i 1963 års betänkande, föranleds främst av att enligt 8 § andra stycket i förslaget en kultur av mikroorganism i vissa fall utgör del av patentansökan. Med hänsyn till att ansökan sålunda kan omfatta annat än handlingar, bör ramen för ändring anges vara ansökningen och inte ansökningshandlingarna.

Det kan i förevarande sammanhang anmärkas att om ändring görs i strid mot förevarande paragraf, detta enligt 52 § i dess föreslagna lydelse utgör grund för att patentet förklaras helt eller delvis ogiltigt.

15 §

I denna paragraf ges regler om handläggning av ansökan, om hinder mot patent föreligger. Bestämmelserna avser såväl formella som materiella brister. Har sökanden inte iakttagit vad som är föreskrivet om ansökan eller finner patentmyndigheten annat hinder föreligga för bifall till ansökningen, skall patentmyndigheten enligt första stycket förelägga sökanden att inom viss tid avge yttrande eller vidta rättelse. Underlåter sökanden att inom förelagd tid inkomma med yttrande eller vidta åtgärd för att avhjälpa anmärkt brist, skall enligt andra stycket ansökningen avskrivas. Mot särskild avgift kan avskriven ansökan återupptas inom fyra månader från den ursprungliga fristens utgång, om sökanden vidtar den begärda åtgärden eller avhjälper bristen inom denna fyramånadersfrist.

Brister i patentansökan kan således enligt gällande rätt avhjälpas endast av sökanden. Såsom framhålls i den allmänna motiveringen (avsnitt 12.8.3) har det ansetts att denna ordning inte alltid kan upprätthållas när det gäller brister i sammandraget. I *första stycket* har därför som en *andra punkt* tagits in en bestämmelse om att patentmyndigheten får göra erforderliga ändringar i sammandraget utan att höra sökanden.

Med den valda formuleringen ges patentmyndigheten möjlighet att välja mellan att utfärda föreläggande i vanlig ordning, med de följder detta har enligt förevarande paragrafs andra stycke och 16 §, och att själv göra de ändringar i sammandraget som den finner nödvändiga. Har sökanden underlåtit att ge in sammandrag eller är ingivet sammandrag otjänligt för sitt ändamål, bör alltid föreläggande enligt första stycket första punkten utfärdas. Om det däremot är fråga om endast smärre ändringar eller justeringar i det av sökanden ingivna sammandraget, bör patentmyndigheten i regel göra dessa med stöd av första stycket andra punkten. När patentmyndigheten skall ta ställning till om föreläggande skall utfärdas bör den beakta, att möjligheten för myndigheten att ändra sammandraget utan att höra sökanden har tillkommit främst för att göra det möjligt att få sammandragets slutliga lydelse fastställd innan ansökningen skall hållas allmänt tillgänglig enligt 22 § andra stycket (jfr 16 a § andra stycket förslaget till ändring i patentkungörelsen).

I *andra* och *tredje styckena* har inte gjorts någon ändring.

19 §

I paragrafen regleras villkoren för att en ansökan skall godkännas för utläggning och verkan av sådant godkännande när det gäller sökandens möjlighet att ändra patentkraven.

I paragrafens *första stycke* föreskrivs att om ansökningshandlingarna är fullständiga och hinder för patent inte finnes föreligga, ansökningen skall godkännas för utläggning enligt 21 §. Häri föreslås inte någon ändring.

I *andra stycket* föreskrivs f. n. att, sedan ansökningen har godkänts för utläggning, patentkraven inte får utvidgas och yrkande enligt 14 § (begäran om s. k. löpdagsförskjutning) inte får framställas. Såvitt gäller patentkraven innebär bestämmelsen att dessa efter beslutet att godkänna ansökan för utläggning inte får ändras så att skyddet kommer att omfatta något som inte täcktes av kraven i den lydelse de hade vid tidpunkten för detta beslut.

Av skäl som anges i den allmänna motiveringen (avsnitt 12.12.3) föreslås såvitt gäller patent meddelade av den svenska patentmyndigheten att utvidgning av skyddsomfånget i strid mot 19 § andra stycket skall utgöra grund för att förklara patentet ogiltigt. Efter förebild i den europeiska patentkonventionen har ifrågavarande ogiltighetsgrund i 52 § givits den avfattningen att patentet skall förklaras ogiltigt, om *patentskyddets omfattning* har utvidgats efter det att ansökningen har godkänts för utläggning. Eftersom samma uttryck bör användas i förevarande paragrafs förbud mot utvidgning av skyddsomfånget som i bestämmelserna om ogiltighet på grund av otillåten utvidgning av skyddsomfånget, har förevarande paragrafs andra stycke givits den avfattningen att patentkraven sedan ansökningen har godkänts för utläggning inte får ändras så att patentskyddets omfattning utvidgas.

20 §

Denna paragraf innehåller i sin nu gällande lydelse bestämmelser om tryckningsavgift och om befrielse från sådan avgift.

I första stycket föreskrivs att sökanden inom två månader efter det att ansökningen har godkänts för utläggning skall erlägga fastställd tryckningsavgift. Avgiften hänför sig till den tryckning av ansökningshandlingarna som enligt 21 § skall ske i samband med att ansökningen utläggs. Erlägger inte sökanden denna avgift inom föreskriven tid, skall ansökningen avskrivas. Avskriven ansökan återupptas, om sökanden inom fyra månader från det att tvåmånadersfristen för betalning har gått ut erlägger tryckningsavgiften och fastställd återupptagningsavgift.

Vid det europeiska patentverket kommer att tillämpas ett system där ansökningsavgiftens storlek är beroende av antalet patentkrav i ansökningen (regel 31.1). Om en europeisk patentansökan vid ingivandet innehåller mer än tio patentkrav, skall sålunda erläggas avgift för varje patentkrav utöver tio. Även om en ansökan med fler patentkrav inte alltid orsakar mer arbete för patentmyndigheten än en med färre krav, torde dock i regel en ansökan med många krav bli mera omfattande och därmed ta längre tid att handlägga än en ansökan med få krav. Det torde vara en fördel för sökandena om i detta hänseende samma reglering gäl-

ler för nationella och europeiska patentansökningar. På grund härav skall enligt förslaget till ändring i 49 § patentkungörelsen utöver den fasta ansökningsavgiften en tilläggsavgift tas ut för varje patentkrav utöver tio som ansökan innehåller vid ingivandet.

Om emellertid endast den ansökningsavgift som tas ut i samband med att ansökningsansökan görs till sin storlek är beroende av antalet patentkrav, skulle sökanden kunna undgå att betala den förhöjda avgiften genom att begränsa antalet patentkrav i den ursprungligen ingivna ansökningsansökan till tio och senare ge in ytterligare krav. I den europeiska patentkonventionen föreskrivs därför att, om europeisk patentansökan vid den tidpunkt då det europeiska patentverket underrättar sökanden om att det är berättigt att meddela patent innehåller fler avgiftsbelagda patentkrav än när den gavs in eller först då innehåller mer än tio patentkrav, sökanden skall betala tilläggsavgift för dessa ytterligare krav (regel 31.2).

Det synes lämpligt att en motsvarande reglering införs i svensk rätt. Såvitt gäller svenska nationella patentansökningar bör tilläggsavgiftens storlek avgöras med hänsyn till antalet patentkrav vid den tidpunkt då ansökan godkänns för utläggning. Patentmyndigheten är då beredd att meddela patent på grund av ansökningsansökan i föreliggande skick. Det torde vara mycket ovanligt att antalet patentkrav utökas efter utläggningen. Det är att märka att enligt 19 § andra stycket ändring som innebär utvidgning av skyddsomfånget inte är tillåten efter det att ansökan har godkänts för utläggning.

Med hänsyn till vad nu sagts bör därför i samband med godkännandet för utläggning tas ut dels en avgift som i princip täcker kostnaderna för tryckning av ansökningsansökan, dels en avgift som utgår om ansökningsansökan vid denna tidpunkt innehåller ett större antal patentkrav än det antal för vilka ansökningsavgift har betalats. Därför har i förevarande paragrafs *första stycke* ordet "tryckningsavgift" ersatts med "utläggningsavgift". Det ankommer på regeringen att fastställa avgifternas storlek (jfr förslaget till ändring i 49 § patentkungörelsen). Någon ändring av bestämmelserna om påföljd av underlåtenhet att erlagga avgift och om rätt att få avskrivna ansökan återupptagen har inte gjorts.

Enligt paragrafens första stycke i dess nu gällande lydelse skall föreskrivna avgift erläggas inom två månader efter det att ansökningsansökan har godkänts för utläggning. Någon ändring i detta avseende görs inte.

Om patent söks av uppfinnaren, har patentmyndigheten enligt förevarande paragrafs *andra stycke* i dess nu gällande lydelse möjlighet att under vissa förutsättningar medge befrielse från tryckningsavgiften. I detta lagrum har gjorts endast den ändringen att ordet "tryckningsavgift" har ersatts med "utläggningsavgift". Detta innebär att sökanden i sådana fall kan få befrielse inte bara från den del av utläggningsavgiften som avser att täcka tryckningskostnaden utan även från den del av utläggningsavgiften vars storlek är beroende av antalet patentkrav.

21 §

Denna paragraf innehåller bestämmelser om utläggning av patentansökan och om invändning mot patentansökan som har utlagts.

Enligt paragrafens *första stycke* i dess nu gällande lydelse skall pa-

tentmyndigheten, sedan tryckningsavgift har erlagts eller befrielse från tryckningsavgiften medgivits, utlägga ansökningen för att bereda allmänheten tillfälle att inkomma med invändning mot ansökningen. I denna bestämmelse har som en följd av ändringen i 20 § ordet "tryckningsavgift" ersatts med "utläggningsavgift".

I förevarande paragrafs andra stycke har inte gjorts någon ändring.

Från och med den dag då ansökningen utläggs skall enligt *tredje stycket* tryckta exemplar av beskrivning och patentkrav, med uppgift om sökanden och uppfinnaren, finnas att tillgå hos patentmyndigheten. I denna bestämmelse har gjorts endast den ändringen att även sammandraget har tagits upp bland de handlingar som skall tryckas vid utläggningen.

22 §

I paragrafen behandlas offentliggörande av patentansökan.

I sin nu gällande lydelse omfattar paragrafen fem stycken. I dessa stycken har inte gjorts någon ändring, fränsett att ordet "konventionsprioritet" i andra stycket har ersatts av "prioritet". Dessa stycken avser samtliga enligt sin lydelse offentliggörande av handlingarna i ärende om patentansökan.

I 8 § har tagits upp krav på deposition av mikrobiologisk kultur i vissa fall. Som framhålls i den allmänna motiveringen (avsnitt 12.9.2) utgör deponerad kultur en viktig del av ansökningen. Kulturen bör därför i princip hållas allmänt tillgänglig i samma utsträckning som övriga delar av ansökningen. Bestämmelser härom har tagits upp som ett *sjätte stycke* i paragrafen.

Enligt dessa bestämmelser skall kulturen hållas allmänt tillgänglig från och med den tidpunkt då handlingarna i ärendet blir allmänt tillgängliga. Av skäl som anförs i den allmänna motiveringen har det dock ansetts lämpligt att — till skillnad från vad som gäller i fråga om handlingarna — ställa upp vissa villkor för att tredje man skall få tillgång till deponerad kultur. Sålunda föreskrivs att kulturen skall hållas allmänt tillgänglig för den som gör skriftlig framställning därom och förbinder sig att iaktta vad regeringen föreskriver till förebyggande av missbruk av kulturen. Närmare bestämmelser om vad framställningen och sådan förbindelse skall innehålla bör meddelas i administrativ ordning, i första hand i patentkungörelsen. Som framgår av den allmänna motiveringen bör dessa bestämmelser överensstämma med motsvarande föreskrifter i den europeiska patentkonventionen (regel 28).

28 §

Denna paragraf, som närmast motsvarar den i kommitténs förra betänkande föreslagna 80 §, innehåller en definition av uttrycket "internationell patentansökan". Med sådan ansökan avses i överensstämmelse med samarbetskonventionens artikel 2.vii ansökan som görs enligt den konventionen.

I paragrafens *tredje stycke* föreskrivs att de följande bestämmelserna (29—38 §§) i det särskilda kapitlet om internationell patentansökan gäller internationell patentansökan som omfattar Sverige. Enligt artikel

150.3 i den europeiska patentkonventionen skall emellertid internationell patentansökan i vad den avser europeiskt patent anses som europeisk patentansökan. På grund härav har till *tredje stycket* som *andra punkt* fogats en bestämmelse av innebörd att om europeiskt patent söks för Sverige genom internationell patentansökan, bestämmelserna i 11 kap., dvs. bestämmelserna om europeisk patentansökan, skall gälla beträffande den ansökningen.

29—32 §§

I dessa paragrafer, som motsvarar de i kommitténs förra betänkande föreslagna 81—84 §§, har gjorts endast smärre redaktionella ändringar i förhållande till det förslag som lades fram i det betänkandet. I fråga om motiven till paragraferna hänvisas till nämnda betänkande (s. 122—127).

33 §

Denna paragraf motsvarar 85 § i kommitténs förra betänkande. I förhållande till det förslag som lades fram i det betänkandet har i paragrafen gjorts endast den ändringen att paragrafens tredje stycke, som innehöll en särskild bestämmelse om tryckning av sammandrag i samband med utläggningen, har utgått. Denna bestämmelse föranleddes av att en internationell patentansökan skall innehålla sammandrag medan i det förra betänkandet inte föreslogs att skyldighet att ge in sammandrag skulle införas i fråga om nationella patentansökningar. I föreliggande betänkande föreslås emellertid att krav på sammandrag skall införas även såvitt avser nationella ansökningar. Något behov av ifrågavarande bestämmelse föreligger därför inte längre. I fråga om motiven till denna paragraf hänvisas i övrigt till det förra betänkandet (s. 127—129).

34—35 §§

I dessa paragrafer, som motsvarar de i kommitténs förra betänkande föreslagna 86—87 §§, har i förhållande till det betänkandet gjorts endast redaktionella ändringar. I fråga om motiven till paragraferna hänvisas till nämnda betänkande (s. 129—133).

36—37 §§

Dessa paragrafer motsvarar tillsammans 88 § i kommitténs förra betänkande. 36 § innehåller de bestämmelser som togs upp i 88 § första stycket och 37 § bestämmelserna i 88 § andra stycket. I förhållande till det förra betänkandet har endast gjorts redaktionella ändringar i dessa paragrafer. Beträffande motiven hänvisas till det förra betänkandet (s. 133—135).

38 §

Paragrafen motsvarar 89 § i kommitténs förra betänkande. I förhållande till det betänkandet har endast gjorts en redaktionell ändring. I fråga om motiven till paragrafen hänvisas till det betänkandet (s. 135).

40 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om patenttiden.

Enligt paragrafens *första stycke* i dess nu gällande lydelse kan ett patent upprätthållas intill sjutton år från den dag då patentansökningen gjordes. Av skäl som anförs i den allmänna motiveringen (avsnitt 12.10) har tiden förlängts till tjugo år från nämnda dag.

I sin nu gällande lydelse innehåller paragrafen i *andra stycket* en föreskrift om tilläggspatent. Eftersom systemet med tilläggspatent föreslås upphöra (jfr avsnitt 12.6.2), har detta stycke fått utgå. I fråga om giltighetstiden för tilläggspatent som har meddelats före lagändringens ikraftträdande eller som enligt övergångsbestämmelserna till de föreslagna lagändringarna meddelas därefter hänvisas till vad som anförs i anslutning till punkt 9 i övergångsbestämmelserna till den föreslagna lagstiftningen.

41 §

I förevarande paragraf, som innehåller bestämmelser om skyldighet att erlägga årsavgift för patent, har gjorts vissa ändringar som föranleds av att systemet med tilläggspatent avskaffas. Sålunda har *första stycket* ändrats och *andra stycket* utgått.

44 §

I denna paragraf, som i sin nu gällande lydelse omfattar fyra stycken, ges bestämmelser rörande anteckning i patentregistret om överlåtelse av patent och upplåtelse av licens samt rörande verkan av sådan anteckning. I dessa stycken görs inte någon ändring.

Enligt fjärde stycket skall i mål eller ärende rörande patentet den anses som patenthavare som senast har antecknats i registret i sådan egenkap. Som framhålls i den allmänna motiveringen (avsnitt 12.11.1) har enligt gällande rätt anteckning i patentregistret inte rättsverkan i något annat avseende. Bestämmelsen i fjärde stycket får sin egentliga betydelse när talan skall väckas mot patenthavare som svarande. Sådan talan kan alltid riktas mot den som är antecknad som patenthavare (s. k. passiv saklegitimation). Däremot gäller inte någon motsvarande aktiv saklegitimation i det fall att en registrerad patenthavare väcker talan mot annan om t. ex. patentintrång (NU s. 288; prop. s. 164).

Till paragrafen har fogats ett *femte stycke* med en bestämmelse om viss materiell rättsverkan av anteckning i patentregistret rörande överlåtelse av patent eller upplåtelse av licens. Sålunda föreskrivs att om patent har överlåtits eller licens upplåtits till flera var för sig, det förvärv som först har anmälts för anteckning i patentregistret har företräde. Som förutsättning härför gäller dock att förvärvaren vid sin anmälan var i god tro. Beträffande de överväganden som har föranlett denna bestämmelse hänvisas till den allmänna motiveringen (avsnitt 12.11.2).

Bestämmelsen har i redaktionellt avseende utformats efter förebild av motsvarande reglering i 17 kap. 1 § jordabalken. Genom att i lagtexten används orden "överlåtelse" respektive "upplåtelse" blir bestämmelsen tillämplig endast i fråga om förvärv på grund av avtal och sålunda inte i fråga om förvärv av annat slag, t. ex. genom arv eller testamente, eller i fråga om licens som har erhållits som tvångslicens.

Bestämmelsen innebär att om någon som är antecknad som patenthavare upplåter licens trots att han redan har överlåtit patentet till annan, licensupplåtelsen blir giltig gentemot den nye ägaren till patentet, om licenstagaren i god tro anmäler upplåtelsen till patentmyndigheten innan den nye ägaren anmäler sitt förvärv dit. Förvärvaren av patentet blir hänvisad att föra skadeståndstalan mot den som utan rätt har upplåtit licensen. Bestämmelsen innebär däremot inte att den som exempelvis åberopar sig av en förfalskad fångeshandling eller förvärv som han har gjort genom tvång eller svek kan erhålla skydd genom anteckning i patentregistret.

Det är att märka att för att anteckning i patentregistret skall få rättsverkan av det slag som nu avses, det inte är tillräckligt att förvärvaren var i god tro när överlåtelsen eller upplåtelsen ägde rum. För att sådan rättsverkan skall uppkomma måste han vara i god tro när han anmäler förvärvet eller upplåtelsen till patentmyndigheten för anteckning i registret.

51 §

Paragrafen innehåller i sin nuvarande lydelse bestämmelser om påföljd av försummelse att erlägga årsavgift.

I det nuvarande första stycket föreskrivs att om årsavgift inte erläggs enligt 41 och 42 §§, patent är förfallet från och med ingången av det patentår för vilket avgiften inte har erlagts. Någon ändring i denna bestämmelse görs inte. Det bör emellertid framhållas att 41 § inte är tillämplig på europeiskt patent. I fråga om sådant patent ges en motsvarande bestämmelse i 86 § första stycket. Genom särskild föreskrift i 86 § andra stycket blir 51 § tillämplig också på europeiskt patent, om årsavgift för sådant patent inte erläggs enligt 86 § första stycket och 42 §.

I paragrafens nuvarande *andra stycke* finns f. n. bestämmelser om återupprättande av patent som har förfallit på grund av bristande betalning av årsavgifter. I det nuvarande *tredje stycket* ges föreskrifter om för användarrätt i samband med att patent återupprättas. Dessa båda styckena har utgått. De har i sak ersatts av bestämmelser i 72 § tredje stycket och 74 §. Beträffande dessa bestämmelser hänvisas till vad som anförs i anslutning till nämnda paragrafer.

52 §

I denna paragraf regleras ogiltigförklaring av patent.

Enligt första stycket i dess nu gällande lydelse skall patent på talan därom förklaras ogiltigt, om det har meddelats i strid mot 1 eller 2 §. Hänvisningen till dessa paragrafer innebär att grund för ogiltigförklaring föreligger, om patent har meddelats på något som ligger utanför det patenterbara området eller i strid mot villkoren om nyhet och uppfinningshöjd. Sådan grund föreligger vidare om patent har meddelats annan än uppfinnarens eller dennes rättsinnehavare. Patent får dock enligt uttrycklig föreskrift inte förklaras ogiltigt på den grund att den som har fått patentet varit berättigad till endast viss andel i det.

I enlighet med vad som anförs i den allmänna motiveringen (avsnitt 12.12.3) har antalet ogiltighetsgrunder utökats. Samtliga grunder kan

åberopas såväl mot patent som har meddelats av den svenska patentmyndigheten som mot europeiskt patent för Sverige. De olika grunderna har tagits upp under fyra numrerade punkter i förevarande paragrafs *första stycke*.

De ogiltighetsgrunder som har tagits upp under *punkt 1* motsvarar i sak de ogiltighetsgrunder som f. n. anges i förevarande paragraf. Eftersom bestämmelsen skall tillämpas även i fråga om europeiskt patent, kan den nu gällande lydelsen, att patent skall förklaras ogiltigt om det har meddelats i strid mot 1 eller 2 §, dock inte behållas. Europeiskt patent meddelas nämligen inte enligt patentlagens bestämmelser utan enligt bestämmelserna i den europeiska patentkonventionen. Meddelas europeiskt patent i strid med konventionens patenterbarhetsvillkor och dess bestämmelser om verkan av äldre rättighet, får det enligt konventionen förklaras ogiltigt (art. 138.1.a och 139.2). Patenterbarhetsvillkoren enligt 1 och 2 §§ patentlagen överensstämmer emellertid i sak med konventionens reglering i nu nämnda hänseende. Följaktligen kan i patentlagen föreskrivas att patent som gäller för Sverige får förklaras ogiltigt, om det har meddelats oaktat villkoren i 1 och 2 §§ inte var uppfyllda. Avgörande huruvida europeiskt patent är ogiltigt skall således, i fall som nu avses, ske med tillämpning av enbart patentlagen och inte med tillämpning av konventionens bestämmelser.

Under *punkt 2* tas upp en bestämmelse om att patent får förklaras ogiltigt om det har meddelats fastän uppfinningen inte är så tydligt angiven i patentet att en fackman med ledning därav kan utöva den. Denna ogiltighetsgrund har införts efter förebild från den europeiska patentkonventionen (art. 138.1.b) och konventionen om marknadspatent (art. 57.1.b). Bestämmelsen innebär att kravet på tydlighet i beskrivningen av uppfinningen i patentansökningen är detsamma i patentlagen (8 § andra stycket enligt förslaget, 9 § andra stycket enligt gällande rätt) och i den europeiska patentkonventionen (art. 83 och regel 28). Bestämmelsen avses träffa endast fall där en eller flera väsentliga uppgifter saknas i patentansökningen.

Som framgår av vad som anförs i den allmänna motiveringen (avsnitt 12.12.3) torde denna giltighetsgrund bli tillämplig endast i undantagsfall. Vidare bör som där också framhålls stor försiktighet iakttas vid tillämpning av denna ogiltighetsgrund.

Punkt 3 avser det fall att ett patent omfattar något som inte framgick av ansökningen när den gjordes. Även denna ogiltighetsgrund har införts efter mönster från den europeiska patentkonventionen (art. 138.1.c) och konventionen om marknadspatent (art. 57.1.c). Den innebär att patent kan förklaras ogiltigt, om sökanden i strid mot förbudet i 13 § har ändrat ansökningen så att patent söks på något som inte framgick av ansökningen när den gjordes eller enligt 14 § skall anses gjord. Har löpdagsförskjutning enligt 14 § ägt rum, skall sålunda detta beaktas vid tillämpning av förevarande punkt.

Under *punkt 4* anges att grund för ogiltigförklaring föreligger om patentskyddets omfattning har utvidgats efter det att patentansökningen har godkänts för utläggning.

Sedan patentansökan har godkänts för utläggning, får enligt 19 § andra stycket i dess nu föreslagna lydelse patentkraven inte ändras så att skyddsomfånget utvidgas. Som nämnts i det föregående har förbudet mot att utvidga skyddsomfånget efter det att ansökan har godkänts för utläggning tillkommit bl. a. av hänsyn till rättssäkerheten för tredje man (prop. s. 118).

Som framgår av den allmänna motiveringen (avsnitt 12.12.3) har denna ogiltighetsgrund införts efter förebild från den europeiska patentkonventionen (art. 138.1.d) och konventionen om marknadspatent (art. 57.1.d). Bestämmelserna i dessa konventioner utgår emellertid från ett system där utläggning av patentansökan inte finns utan där patent meddelas före invändningsförfarandet. Rätten att ändra ansökan så att skyddsomfånget i något avseende utvidgas upphör där i och med att patent meddelas. I fråga om europeiskt patent gäller sålunda att det får förklaras ogiltigt om skyddsomfånget har utvidgats efter det att patentet har meddelats. Förevarande bestämmelse kan därför inte omedelbart tillämpas på europeiskt patent för Sverige. En särskild reglering i detta avseende har tagits in i 84 §.

I fråga om möjligheten till partiell ogiltigförklaring hänvisas till den allmänna motiveringen (avsnitt 12.12.3).

Bestämmelsen i nuvarande första stycket andra punkten om att patent inte får förklaras ogiltigt därför att den som har fått patentet varit berättigad till endast viss andel i det har brutits ut och placerats som ett *andra stycke*.

Tredje och fjärde styckena motsvarar i sak nuvarande andra resp. tredje stycket.

60 §

I förevarande paragraf regleras skyddet för en patentsökt uppfinning under tiden fram till patentmeddelandet, det s. k. provisoriska skyddet.

Enligt *första stycket första punkten* i dess nuvarande lydelse skall, om någon yrkesmässigt utnyttjar patentsökt uppfinning efter det att handlingarna i ansökningsärendet har blivit allmänt tillgängliga, bestämmelserna om patentintrång äga motsvarande tillämpning i den mån ansökningen leder till patent. Denna föreskrift innebär att patentskyddets omfattning under ansökningstiden bestäms av det meddelade patentet. Patentkravens lydelse när ansökningen blev allmänt tillgänglig är sålunda principiellt utan betydelse för skyddsomfånget under ansökningstiden.

Denna bestämmelse har genom en ny *andra punkt* ändrats så att patentskyddet under tiden före patentmeddelandet omfattar endast vad som framgår såväl av patentkraven i deras lydelse när ansökningen blev allmänt tillgänglig som av patentkraven enligt patentet. Rörande skälen för denna ändring hänvisas till den allmänna motiveringen (avsnitt 12.13.3). Denna punkt leder till att skyddsomfånget under ansökningstiden aldrig kan omfatta något som inte framgår av patentkraven i deras lydelse när ansökningen blev allmänt tillgänglig. Skyddsomfånget kan däremot bli mindre om patentkraven i denna lydelse inte får motsvarighet i det meddelade patentet. Skulle det meddelade patentet ge skydd för något som inte framgår av patentkraven i deras lydelse när ansök-

ningen blev allmänt tillgänglig, gäller detta skydd endast från patentmeddelandet.

Enligt *första stycket tredje punkten* — som motsvarar styckets nuvarande andra punkt — gäller att vid intrång under ansökningstiden inte får dömas till straff och att rätten till skadestånd för intrång under tiden före utläggningen är begränsad till skälig ersättning för utnyttjandet av uppfinningen.

I andra stycket har inte gjorts någon ändring.

Förevarande paragraf är tillämplig endast på patent som har meddelats av den svenska patentmyndigheten. Såvitt gäller europeiska patent finns särskilda bestämmelser om det provisoriska skyddet i 89 § andra stycket.

72 §

I denna paragraf ges bestämmelser för det fall att en patentsökande eller patenthavare har förhindrats att gentemot patentmyndigheten iaktta frist som har fastställts i patentlagen eller med stöd av denna. Paragrafen är en motsvarighet till artikel 122 i den europeiska patentkonventionen. I fråga om de överväganden som ligger till grund för bestämmelserna hänvisas till den allmänna motiveringen (avsnitt 12.14.3).

I förevarande paragrafs *första stycke* behandlas det fall att en patentsökande, fastän han har gjort allt som skäligen kunnat krävas av honom, inte har kunnat gentemot patentmyndigheten iaktta sådan frist som har fastställts i patentlagen eller med stöd av denna och till följd därav har lidit rättsförlust. I sådant fall skall patentmyndigheten förklara att åtgärden skall anses vidtagen i rätt tid, om han inom två månader från det att hindret upphörde, dock senast ett år från fristens utgång, både har vidtagit åtgärden och gjort skriftlig framställning om att åtgärden skall gälla som vidtagen i rätt tid.

Som framgår av lagtexten är bestämmelsen tillämplig endast när en *patentsökande* har underlåtit att iaktta frist. Lagrummet är sålunda inte tillämpligt om någon har försuttit fristen enligt 21 § andra stycket för att göra invändning mot patentansökan. Vidare avser bestämmelsen endast frist som skall iakttas *gentemot patentmyndigheten*. Därmed avses såväl myndighetens patentavdelning som dess besvärsavdelning. Bestämmelsen är däremot inte tillämplig på frist som skall iakttas i förhållande till regeringsrätten eller allmän domstol.

Som förutsättning för att första stycket skall vara tillämpligt gäller, att sökanden har gjort allt vad som skäligen har kunnat krävas av honom för att iaktta fristen. Lagrummet har på denna punkt utformats i nära anslutning till konventionstexten. Det har övervägts att i stället använda den formulering som finns i 32 kap. 8 § första stycket rättegångsbalken för att ange när laga förfall skall anses ha förelegat. Där föreskrivs att laga förfall föreligger, då någon genom avbrott i allmänna samfärdseln, sjukdom eller annan omständighet som han inte hade bort förutse eller rätten eljest finner utgöra giltig ursäkt, har hindrats att fullgöra vad som har ålegat honom. De danska och norska kommittéerna har dock ansett att en sådan lydelse i dansk och norsk rätt inte skulle ge bestämmelsen samma innehåll som konventionstexten. För

att uppnå nordisk enhetlighet när det gäller avfattningen av denna bestämmelse har därför även den svenska lagtexten utformats i nära anslutning till konventionstexten. Någon skillnad i sak i förhållande till lydelsen i 32 kap. 8 § rättegångsbalken har dock inte avsetts. Som utgångspunkt bör därför gälla, att bedömningen av vad som skall anses som godtagbart förfall enligt förevarande paragraf skall ske enligt samma normer som vid prövning huruvida laga förfall föreligger enligt nämnda lagrum i rättegångsbalken. Det bör i detta sammanhang påpekas att artikel 122, enligt uttalanden vid den diplomatiska konferens vid vilken konventionen antogs, skall tolkas restriktivt. Detsamma bör gälla i fråga om förevarande lagrum.

En patentsökande utför vanligen inte själv de åtgärder som måste vidtas i ett patentärendet utan anlitar ombud för detta. Kravet att sökanden skall ha gjort allt vad som skäligen har kunnat krävas av honom för att iaktta fristen är emellertid uppfyllt om sökandens ombud inte har varit i stånd att iaktta fristen, trots att ombudet har gjort allt vad som skäligen har kunnat krävas av honom för att iaktta denna (jfr 32 kap. 8 § andra stycket rättegångsbalken). Någon uttrycklig föreskrift härom har inte ansetts erforderlig. Har däremot ombudet varit försumligt, får sökanden inte fullgöra sina åligganden efter fristens utgång under återopande av att han själv inte har varit försumlig.

Lagrummets tillämplighet är inte begränsad till fall då en frist har överskridits till följd av oregelbundenheter eller avbrott i förbindelserna mellan sökanden eller dennes ombud å ena sidan och patentmyndigheten å andra sidan (jfr avsnitt 12.14.3). Lagrummet är sålunda tillämpligt även om överskridandet beror på oregelbundenheter eller avbrott i förbindelserna mellan en sökande och hans ombud.

Som förutsättning för att en för sent vidtagen åtgärd skall kunna förklaras gälla såsom vidtagen i rätt tid föreskrivs också att sökanden genom sin underlåtenhet att iaktta fristen har lidit rättsförlust. Motsvarande villkor finns i den europeiska patentkonventionen. I konventionens artikel 122 anges sålunda som förutsättning för artikelns tillämplighet att sökandens underlåtenhet att iaktta en frist har till omedelbar följd att rättighet eller rätt att föra besvärstalan går förlorad. Som exempel på att rättighet går förlorad nämns i konventionen att ett yrkande avslås, en europeisk patentansökan avslås eller anses återkallad eller ett europeiskt patent upphävs. Dessa rättsföljder täcks av det i lagtexten använda uttrycket rättsförlust. Det bör påpekas att i det fall en ansökan har avskrivits enligt 15 § andra stycket eller 20 § första stycket någon rättighet inte kan anses ha gått förlorad så länge ansökan kan återupptas.

I paragrafens *andra stycke* ges föreskrifter för det fall att en patenthavare har förhindrats att erlägga årsavgift i rätt tid.

Enligt 42 § första stycket förfaller årsavgift till betalning första dagen av det patentår som den avser. Årsavgift för patentår som har börjat innan patentet meddelades eller inom två månader därefter förfaller dock först den dag då två månader har förflutit från patentets meddelande. Uppfinnare som har avsevärd svårighet att erlägga årsavgift kan enligt andra stycket av patentmyndigheten medges anstånd under högst tre år

från patentets meddelande, om han begär detta senast den dag då årsavgift förfaller första gången. Avslås sådan begäran, skall avgift som erläggs inom två månader från avslagsbeslutet anses erlagd i rätt tid. Vidare har patenthavaren enligt tredje stycket en frist på sex månader från ordinarie förfallodag att med den förhöjning som kan vara fastställd (enligt 50 § andra stycket patentkungörelsen 20 procent) betala avgiften. Har sökanden medgivits anstånd med att erlägga årsavgiften, räknas fristen från den tidpunkt till vilken anstånd har erhållits.

I förevarande paragrafs andra stycke föreskrivs att första stycket äger motsvarande tillämpning såvitt avser patenthavare som inte har erlagt årsavgift inom den frist som anges i 42 § tredje stycket, dvs. inom sex månader från den ordinarie förfallodagen. För att patenthavaren i de fall som avses i förevarande paragraf inte skall kunna betala årsavgift mer än ett år från den ordinarie förfallodagen föreskrivs emellertid, att avgiften skall vara erlagd och framställningen ingiven senast sex månader från utgången av den sexmånadersfrist som anges i 42 § tredje stycket. Det bör påpekas att en rättighet inte kan anses ha gått förlorad, om den ordinarie förfallodagen har överskridits men årsavgiften ännu, utan särskilt medgivande, kan erläggas mot en extra avgift.

Av skäl som anförs i den allmänna motiveringen bör den möjlighet att få för sent vidtagen åtgärd godtagen som ges i förevarande paragraf inte omfatta den tolv månadersfrist inom vilken en patentansökan måste göras för att få åtnjuta prioritet från tidigare ansökan och inte heller besvärfrister. I paragrafens *tredje stycke* ges sålunda en föreskrift av innebörd att första stycket inte gäller prioritetsfristen och inte heller frist för att anföra besvär mot beslut av patentmyndighetens patentavdelning eller dess besväravdelning.

I detta sammanhang bör erinras om att i fråga om försutten besvärfrist i vissa fall möjlighet finns att utnyttja det särskilda rättsmedlet återställande av försutten tid (jfr avsnitt 12.14.1).

Det är uppenbart att första stycket inte heller gäller frist som avses i första eller andra stycket. I annat fall skulle det nämligen vara möjligt att få en för sent vidtagen åtgärd godtagen, även om den vidtas mycket lång tid efter det att fristen har löpt ut. Någon uttrycklig föreskrift här om har inte ansetts erforderlig.

73 §

Denna paragraf innehåller bestämmelser som föranleds av regel 82 i tillämpningsföreskrifterna till samarbetskonventionen rörande möjlighet för den som har gjort internationell patentansökan att i vissa fall få för sent vidtagen åtgärd godtagen.

Som nämnts i den allmänna motiveringen (avsnitt 12.14.3) har bestämmelserna i förevarande paragraf ansetts erforderliga för att den svenska lagstiftningen skall uppfylla de krav som uppställs i samarbetskonventionen. Av skäl som anförs i den allmänna motiveringen har paragrafen gjorts tillämplig enbart på de frister i fråga om vilka Sverige enligt samarbetskonventionen är skyldigt att införa bestämmelser som svarar mot regel 82. Detta är fallet endast såvitt avser frist som anges i 31 §, dvs. frist för sökanden att fullfölja internationell patentansökan för

att erhålla patent för Sverige genom att till den svenska patentmyndigheten ge in avskrift av den internationella patentansökningen och överläggning av ansökningen till svenska samt betala fastställd ansökningsavgift.

I överensstämmelse med regel 82 i tillämpningsföreskrifterna till samarbetskonventionen har sålunda i förevarande paragraf tagits in bestämmelser av innebörd att i vissa fall av postförsening eller avbrott i postgången åtgärd som avses i 31 § skall anses vidtagen inom den frist som där anges. Någon bevisning om att sökanden faktiskt har gjort allt vad som skäligen har kunnat krävas av honom får sålunda inte fordras i dessa fall.

Det första fallet avser avbrott i postgången på grund av force majeure. Patentmyndigheten skall sålunda förklara att åtgärd enligt 31 § skall anses vidtagen i rätt tid, om avbrott har ägt rum i postförbindelserna på grund av krig, revolution, upplopp, strejk, naturkatastrof eller annan liknande omständighet på den ort där avsändaren vistas eller har sin rörelse. Som förutsättning härför gäller dock att avbrottet har förelegat någon av de tio dagarna närmast före fristens utgång samt att den handling eller avgift som avses i 31 § har avsänts till patentmyndigheten inom fem dagar från det att postförbindelserna har återupptagits.

Det andra fallet gäller andra oregelbundenheter i postgången. Patentmyndigheten skall sålunda likaså förklara att åtgärd enligt 31 § skall anses vidtagen i rätt tid, om handlingen eller avgiften har avsänts till patentmyndigheten i rekommenderad försändelse senast fem dagar före fristens utgång. Detta gäller dock endast om försändelsen har sänts med flygpost där så har varit möjligt eller avsändaren har haft anledning att anta att försändelsen vid ytledes befordran skulle ha anlänt till patentmyndigheten inom två dagar från avsändningsdagen.

I motsats till vad som är fallet i artikel 122 i den europeiska patentkonventionen uppställs i regel 82 inte något krav på att underlåtenheten att iaktta frist har medfört rättsförlust. Försummelse att iaktta frist som anges i 31 § leder dock alltid till rättsförlust för sökanden, eftersom han i så fall förlorar rätten att fullfölja ansökningen i Sverige. Det föreligger därför inte något hinder mot att låta kravet på att underlåtenhet att iaktta frist skall ha medfört rättsförlust gälla även i de fall som avses i förevarande paragraf.

Det är att märka att förevarande paragraf är tillämplig endast vid fall av försening eller förlust av försändelse eller avgift som av sökanden eller hans ombud har sänts till den svenska patentmyndigheten. Den är sålunda i motsats till 72 § inte tillämplig på oregelbundenheter eller avbrott i postgången mellan en huvudman och hans ombud. Det bör emellertid framhållas att 72 § är tillämplig även i fråga om överskridande av frist som anges i 31 §.

I detta sammanhang bör beröras en bestämmelse i tillämpningsföreskrifterna till samarbetskonventionen om beräkning av tidsfrister. I regel 80.7 föreskrivs, att en tidsfrist som utlöper viss dag går ut vid tjänstetidens slut den dagen hos den nationella patentmyndighet eller internationella organisation, till vilken en handling skall ges in eller en avgift betalas ("at the moment the national Office or intergovernmental organiza-

tion — — — closes for business on that day"). Sådan myndighet eller internationell organisation får dock utsträcka tidsfristen till kl. 24.00 ifrågavarande dag.

Enligt 7 § första stycket förvaltningslagen (1971: 290) skall en handling anses ha kommit in till myndighet den dag då handlingen eller avi om betald postförsändelse, i vilken handlingen är innesluten, har anlänt till myndigheten eller kommit behörig tjänsteman till handa. Kan det antas att handlingen eller avi om denna viss dag har avlämnats i myndighetens lokal eller avskilts¹ för myndigheten på postanstalt, anses den enligt paragrafens andra stycke ha kommit in den dagen, om den kommer behörig tjänsteman till handa närmast följande arbetsdag.²

I motiven till nämnda paragraf i förvaltningslagen uttalade föredragande departementschefen (prop. 1971: 30 s. 370), att någon vidlyftig utredning om huruvida handlingen faktiskt hade funnits i myndighetens lokal före kl. 24 viss dag inte skulle behöva företas utan att det normalt borde räcka med att det inte framstod som osannolikt att så hade varit förhållandet. Även när det gällde att avgöra huruvida en handling viss dag hade funnits tillgänglig för myndighet på postanstalt ansåg han att beviskravet borde sättas lågt. Det borde enligt hans uppfattning vara tillräckligt att det med hänsyn till förefintliga uppgifter om t. ex. dag för försändelsens poststämpling, försening av postgången och rutiner vid insortering av försändelser i postfack och postboxar inte framstod som osannolikt att handlingen viss dag hade funnits tillgänglig för myndigheten på postanstalt. I samband med en lagändring varigenom uttrycket "avskilts" ersatte det i lagtexten ursprungligen använda uttrycket "funnits tillgänglig" uttalade departementschefen (prop. 1973: 30 s. 80), att avgörande för frågan om när handling eller avi hade kommit en myndighet till handa inte var tidpunkten för handlingens eller avins ankomst till postanstalten utan tidpunkten för insortering i myndighetens postbox eller postfack. Däremot borde det enligt hans mening inte tillmätas någon betydelse huruvida myndigheten vid insorteringsögonblicket faktiskt ägde tillträde eller ej till den lokal där postboxen eller postfacket fanns.

Bestämmelserna i 7 § förvaltningslagen kan inte anses strida mot regel 80.7 i tillämpningsföreskrifterna till samarbetskonventionen. Detta gäller även presumtionsregeln i paragrafens andra stycke. Det rör sig nämligen här om en processuell bestämmelse, som tar sikte på det fall att ingivaren gör gällande att handlingen har avlämnats hos myndigheten eller avskilts för myndigheten på postanstalten före fristens utgång och som anger vilken bevisning ingivaren måste förebbringa för att hans påstående skall godtas.

74 §

Denna paragraf innehåller bestämmelser om utfärdande av kungörelse

¹ Enligt förvaltningslagens ursprungliga lydelse "funnits tillgänglig"; ändrat genom lag (1973: 245) om ändring i förvaltningslagen.

² Motsvarande bestämmelser gäller för förvaltningsdomstol och allmän domstol (44 § förvaltningsprocesslagen (1971: 291) resp. 33 kap. 3 § rättegångsbalken).

för det fall framställning som avses i 72 § bifalls samt om för användarrätt i sådana fall.

Enligt 72 § kan en sökande, när ordinära rättsmedel inte längre kan användas, under vissa förutsättningar få patentansökan som har avslagits eller avskrivits på nytt upptagen till prövning. Vidare kan patent som har förfallit till följd av att årsavgift inte har erlagts inom föreskriven tid på nytt komma att gälla. Av hänsyn till tredje man bör kungörelse utfärdas om beslutet rör patentansökan som har blivit allmänt tillgänglig eller ett meddelat patent och beslutet innebär att ansökan återupptas till behandling eller att patentet åter gäller. Föreskrift om att patentmyndigheten skall utfärda kungörelse i sådana fall har tagits in i förevarande paragrafs *första stycke*.

Kungörelser i patentärenden införs enligt 53 § patentkungörelsen i en av patentverket utgiven publikation, Svensk Patenttidning.

I förevarande paragrafs *andra stycke* har tagits upp bestämmelser om för användarrätt i fall då 72 eller 73 § tillämpas.

Enligt 4 § får den som yrkesmässigt utnyttjade uppfinning i Sverige när ansökan om patent på uppfinningen gjordes utan hinder av patentet fortsätta utnyttjandet med bibehållande av dess allmänna art, om utnyttjandet inte innefattade uppenbart missbruk i förhållande till sökanden eller någon från vilken denne härleder sin rätt, s. k. för användarrätt. Sådan rätt tillkommer under motsvarande förutsättningar även den som har vidtagit väsentliga åtgärder för att utnyttja uppfinningen yrkesmässigt i Sverige. Rätten får övergå till annan endast tillsammans med rörelse, i vilken den har uppkommit eller i vilken utnyttjandet avsetts skola ske.

Om en patentsökande försitter en frist, kan detta leda till att ansökningen avslås eller avskrivs. När beslut om avslag har vunnit laga kraft eller den frist på fyra månader som enligt 15 § tredje stycket gäller för återupptagande av avskriven ansökan har gått ut, står det envar fritt att utnyttja den uppfinning för vilken skydd söktes. Som nyss nämnts kan det inträffa, att ansökningen på nytt tas upp till prövning på grund av bestämmelserna i 72 eller 73 § och att den därefter leder till patent. Är ansökningen allmänt tillgänglig enligt 22 §, måste det anses obilligt om den som, efter det att avslagsbeslutet har vunnit laga kraft eller nyssnämnda frist på fyra månader gått ut men innan kungörelse har utfärdats om att ansökningen på nytt tas upp till prövning, har börjat att yrkesmässigt utnyttja uppfinningen inte skulle få fortsätta utnyttjandet.

Den föreslagna regleringen i 72 § kan vidare leda till att patent, som har förfallit på grund av att årsavgift inte har erlagts inom föreskriven tid, på nytt kommer att gälla. Det måste också anses obilligt om den som, efter det att patentet har förfallit men innan kungörelse har utfärdats enligt första stycket i förevarande paragraf om att patentet åter är gällande, har börjat att yrkesmässigt utnyttja uppfinningen inte skulle få fortsätta detta utnyttjande. Det skall i detta sammanhang erinras om att i det fall att ett förfallet patent återupprättas med stöd av de nu gällande bestämmelserna i 51 § andra stycket, samma för användarrätt som i 4 § medges den som, efter det att patentet hade förfallit men innan ansökan om återupprättande hade kungjorts, hade börjat utnyttja uppfinningen

yrkesmässigt i Sverige eller vidtagit väsentliga åtgärder därför.

Som förut nämnts har bestämmelserna i 72 § införts som en motsvarighet till konventionens artikel 122. Om en patentsökande eller patenthavare av det europeiska patentverket återinsätts i sina rättigheter med stöd av artikel 122, skall detta ha rättsverkan i de fördragsslutande stater som ansökningen eller patentet omfattar. Fördragsslutande stat måste emellertid ge för användarrätt åt den som i den staten, efter det att rättsförlusten har inträtt men innan beslutet om återinsättande i tidigare rättigheter kungjorts, i god tro har utnyttjat uppfinning som omfattas av ifrågakarande ansökan eller patent eller har vidtagit väsentliga åtgärder för sådant utnyttjande. Denna för användarrätt regleras i 93 § andra stycket.

Förutsättningarna för den för användarrätt som föreskrivs i konventionens artikel 122 skiljer sig emellertid i ett avseende från förutsättningarna för den för användarrätt som anges i 4 §. Sålunda är den för användarrätt som föreskrivs i konventionen betingad av att den som utnyttjade uppfinningen eller vidtog åtgärder för att utnyttja den var *i god tro*. Som förutsättning för för användarrätt enligt 4 § gäller däremot som nyss nämnts endast att utnyttjandet eller åtgärderna inte innefattade *uppenbart missbruk* i förhållande till sökanden eller någon från vilken denne härleder sin rätt. Eftersom avsaknad av god tro inte alltid innebär att sådant missbruk föreligger, råder en skillnad mellan förutsättningarna för för användarrätt i dessa två fall.

Det har ansetts att förutsättningarna för för användarrätt enligt 72 § bör vara desamma som de förutsättningar som enligt den europeiska patentkonventionen måste föreligga för för användarrätt i fall då det europeiska patentverket med stöd av artikel 122 återinsätter patentsökanden eller patenthavaren i dennes tidigare rättigheter. Förutsättningarna för den för användarrätt som anges i *andra stycket* har utformats i enlighet härmed. Denna för användarrätt är således betingad av god tro. Innehållet i rätten är detsamma som i för användarrätt enligt 4 §.

75 §

Till denna paragraf har överförts de bestämmelser som f. n. finns i 72 §, nämligen bestämmelser om talan mot beslut i ärende rörande meddelat patent.

I *första stycket första punkten* föreskrivs att talan mot annat slutligt beslut av patentmyndigheten än som avses i 24 § förs genom besvär hos besvärsavdelningen inom två månader från beslutets dag. Denna punkt har ändrats så att den även är tillämplig på beslut enligt nya 72 §, dvs. beslut i anledning av framställning om att en för sent företagen åtgärd skall anses vidtagen i rätt tid. Sådant beslut kan meddelas både i ärende rörande patentansökan och i ärende rörande meddelat patent. I *andra punkten*, som inte har ändrats, ges föreskrift om besvärsavgift.

Beslut av patentmyndigheten enligt nya 72 § att för sent vidtagen åtgärd skall anses vidtagen i rätt tid kan givetvis beröra annans rätt. I 1966 års proposition berördes ett liknande fall, nämligen beslut i anledning av ansökan om återupprättande av patent. Enligt föredragande departementschefen (prop. s. 249) kunde det väl tänkas att annan än sökanden

i vissa fall ägde överklaga beslut om återupprättande av patent. Det borde emellertid enligt hans mening lämnas åt praxis att avgöra frågan om talerätt med hänsyn till beslutets natur och omständigheterna i det enskilda fallet. Detsamma synes böra gälla i fråga om beslut i anledning av framställning av patentsökande eller patenthavare enligt 72 §.

I paragrafens andra stycke behandlas talan mot besväravdelningens beslut. Häri har inte gjorts någon ändring.

76 §

Denna paragraf motsvarar nuvarande 73 §. I paragrafen har gjorts endast den ändringen att ordet "Konungen" har bytts ut mot "regeringen".

77 §

Denna paragraf motsvarar i huvudsak nuvarande 74 §.

Såvitt gäller första och andra styckena i förevarande paragraf är de likalydande med första och andra styckena i nuvarande 74 §, utom så till vida att ordet "Konungen" har bytts ut mot "regeringen".

Paragrafens tredje stycke överensstämmer med den ändrade lydelse av nuvarande 74 § tredje stycket som föreslogs i kommitténs förra betänkande. Dock har också i detta stycke ordet "Konungen" bytts ut mot "regeringen". Beträffande motiven för de ändringar som sålunda har gjorts i förhållande till nuvarande 74 § tredje stycket hänvisas till kommitténs förra betänkande (s. 116).

Av skäl som har angivits i kommitténs förra betänkande har i tredje stycket *första punkten* ordet "tidigare" fått utgå ur lagtexten.

78 §

Denna paragraf motsvarar nuvarande 75 §. I paragrafen har gjorts endast den ändringen att ordet "Konungen" har bytts ut mot "regeringen".

79 §

Denna paragraf motsvarar nuvarande 76 §.

80 §

I paragrafens *första stycke* ges en definition av begreppen "europeiskt patent" och "europeisk patentansökan". Definitionerna överensstämmer med den innebörd dessa begrepp har i den europeiska patentkonventionen.

I *andra stycket första punkten* ges anvisning om var ansökan om europeiskt patent skall göras, nämligen hos det europeiska patentverket. I *andra punkten* medges att sådan ansökan ges in till den svenska patentmyndigheten för att av denna vidarebefordras till det europeiska patentverket. Detta medgivande grundas på artikel 75.1.b i den europeiska patentkonventionen. Det är att märka att enligt nämnda konventionsbestämmelse ansökan som har ingivits till den svenska patentmyndigheten har samma rättsverkan som om den samma dag hade ingivits hos det europeiska patentverket. Möjligheten att ge in en europeisk patentansö-

kan till den svenska patentmyndigheten står öppen för alla och gäller oavsett om ansökningen omfattar Sverige eller ej.

Europeisk patentansökan som har mottagits av nationell patentmyndighet skall enligt konventionen vidarebefordras till det europeiska patentverket snarast möjligt (art. 77). Om ansökningen inte skall underkastas granskning för att utröna om den skall hållas hemlig med hänsyn till statens intresse, skall den sändas vidare inom sex veckor. Ansökan som underkastas sådan granskning skall, om den inte skall hemlighållas, vidarebefordras så tidigt att den kommer det europeiska patentverket tillhanda inom fyra månader från ingivandet eller, om prioritet yrkas, inom fjorton månader från prioritetdagen. Kommer ansökningen inte det europeiska patentverket tillhanda inom fjorton månader från ingivandet resp. prioritetdagen, skall den anses återkallad. I sådant fall kan den europeiska patentansökningen på begäran av sökanden omvandlas till nationella patentansökningar i de stater som omfattas av ansökningen (art. 135). Bestämmelser rörande omvandling till nationell svensk patentansökan finns i 94 och 95 §§. Ansökan som skall hållas hemlig skall inte översändas till det europeiska patentverket.

Det bör i detta sammanhang anmärkas att enligt den ändring i lagen (1971: 1078) om försvarsuppfinningar som föreslås i föreliggande betänkande (jfr avsnitt 12.17 och 13.6) patentmyndigheten inte skall underställa granskningsnämnden för försvarsuppfinningar internationella och europeiska patentansökningar som ges in till myndigheten. Det skall i stället ankomma på den patentsökande att om han finner det påkallat själv begära nämndens prövning innan han ger in dylik ansökan.

En europeisk patentansökan kan delas upp i flera ansökningar. För den del eller de delar som avskiljs från den ursprungliga ansökningen kan göras s. k. europeisk avdelad ansökan. Enligt konventionen (art. 75.3) måste sådan avdelad ansökan alltid ges in direkt till det europeiska patentverket. En bestämmelse härom har tagits upp i *andra stycket tredje punkten*.

I 81—95 §§ finns bestämmelser som gäller rättsverkan av och behandling av europeiskt patent för Sverige och europeisk patentansökan som omfattar Sverige. För att det inte skall vara nödvändigt att i varje sådan bestämmelse ange att den avser europeiskt patent för Sverige eller europeisk patentansökan som omfattar Sverige har i förevarande paragrafs *tredje stycke* tagits upp en bestämmelse enligt vilken nämnda paragrafer gäller endast sådana patent och patentansökningar.

81 §

Denna paragraf innehåller de grundläggande bestämmelserna om vilken rättsverkan ett för Sverige meddelat europeiskt patent har här i landet och vad som i övrigt gäller i fråga om sådant patent. Den grundar sig på artiklarna 2.2 och 64.1 i den europeiska patentkonventionen.

I överensstämmelse med konventionens artikel 97.4 föreskrivs att europeiskt patent är meddelat när det europeiska patentverket har kungjort sitt beslut att meddela patentet. Sådant patent har i Sverige samma rättsverkan som patent meddelat av den svenska patentmyndigheten och följer även i övrigt samma bestämmelser som sådant patent, om inte annat

sågs i 11 kap. Som tidigare nämnts (avsnitt 12.1) har samtliga särbestämmelser rörande europeiskt patent sammanförts i 11 kap. I den mån särskilda bestämmelser inte finns i det kapitlet är bestämmelserna i 1—2 och 4—10 kap. tillämpliga på europeiskt patent.

82 §

Som framgår av den allmänna motiveringen (avsnitt 12.15) får Sverige som villkor för att tillerkänna europeiskt patent rättsverkan här i landet föreskriva att patentsökanden till den svenska patentmyndigheten ger in översättning till svenska av den text som ligger till grund för det europeiska patentverkets beslut att meddela patentet. Som villkor för rättsverkan får dessutom föreskrivas att sökanden betalar kostnaderna för publicering av översättningen (art. 65). Av skäl som anges i den allmänna motiveringen har i denna paragraf föreskrivits dylika villkor.

I *första stycket första punkten* föreskrivs sålunda att europeiskt patent är utan verkan här i Sverige, om inte sökanden inom tid som regeringen bestämmer till patentmyndigheten har givit in översättning till svenska av den text som ligger till grund för det europeiska patentverkets beslut att meddela patentet och erlagt fastställd avgift för tryckning av översättningen. Detta innebär att underlåtenhet att inom föreskriven tid ge in översättning och betala avgift medför att det europeiska patentet anses icke ha meddelats såvitt gäller Sverige.

Den text som skall översättas är den som före patentmeddelandet delges sökanden för godkännande. Som förut nämnts underrättar det europeiska patentverket sökanden om den lydelse i vilken verket avser att meddela patent (art. 97.2 och regel 51.4). Om sökanden önskar få patent i denna lydelse, skall han inom tre månader från det han erhöll nämnda underrättelse betala föreskrivna avgifter för patentets meddelande och tryckning av patentskrift samt ge in översättning av patentkraven till de två av det europeiska patentverkets officiella språk som inte har varit handläggningsspråk för ansökningen.

I *första stycket andra punkten* behandlas det fall att det europeiska patentverket efter invändningsförfarandet har beslutat att ett för Sverige meddelat europeiskt patent skall upprätthållas i ändrad avfattning. Innan ett sådant beslut meddelas underrättas parterna i invändningsförfarandet om den lydelse i vilken det europeiska patentverket avser att upprätthålla patentet. Godtar patenthavaren denna lydelse, skall han inom viss frist erlägga avgift för tryckning av ny patentskrift och ge in de översättningar som krävs av det europeiska patentverket (art. 102.3 och regel 58.4 och 5).

Sverige har rätt att kräva översättning även av sådan ändrad lydelse och ersättning för kostnaden för publiceringen av sådan översättning för att patentet skall bli giltigt i Sverige. I förevarande punkt föreskrivs att om det europeiska patentverket har beslutat att europeiskt patent för Sverige skall upprätthållas i ändrad avfattning, vad som sägs i första punkten gäller även i fråga om den ändrade texten. Underlåtenhet att ge in översättning av den text som ligger till grund för ändringsbeslutet medför sålunda att patentet anses inte ha gällt ens under tiden mellan patentmeddelandet och ändringsbeslutet.

Den europeiska patentkonventionen innehåller vissa bestämmelser rörande den frist inom vilken sökanden respektive patenthavaren skall inkomma till nationell patentmyndighet med sådana översättningar som avses i förevarande paragraf. Om inte vederbörande stat medger längre frist, är fristen tre månader från det att sökanden respektive patenthavaren mottog underrättelse om att det europeiska patentverket är berett att meddela patent eller upprätthålla patent i viss avfattning. Denna minimifrist är alltså densamma som gäller för att betala de avgifter och ge in de översättningar som krävs för att det europeiska patentverket skall meddela patent eller besluta att patent skall upprätthållas i ändrad avfattning. Fristen för att inkomma med översättning och avgift till den svenska patentmyndigheten föreslås i patentkungörelsen (61 §) bli densamma som den nyssnämnda fristen för att inkomma med översättningar och avgift till det europeiska patentverket. Översättningen kommer därmed normalt att finnas hos den svenska patentmyndigheten innan det europeiska patentverket har meddelat sitt beslut.

Andra och tredje styckena innehåller bestämmelser om offentlighet i fråga om översättning av europeiskt patent som har kommit patentmyndigheten tillhanda och om utfärdande av kungörelse i dylika fall. Dessa bestämmelser motsvarar vad som gäller när utläggning av nationell patentansökan har ägt rum (21 §) eller patent har meddelats av den svenska patentmyndigheten (26 §).

Översättning som avses i förevarande paragraf är sedan den har inkommit till patentmyndigheten allmän handling enligt tryckfrihetsförordningen. Med hänsyn till att sådan översättning avser patentansökan som omfattar Sverige får 23 § sekretesslagen, som rör handlingar i ärenden angående ansökan om patent, anses tillämplig på översättningen. Enligt nämnda lagrum gäller att innan patent har meddelats, handlingarna i ansökningsärendet inte får utlämnas till annan utan sökandens samtycke, om inte annat föranleds av gällande patentlagstiftning. För att sådan översättning skall bli offentlig innan europeiskt patent meddelas måste därför ges särskild föreskrift i patentlagen.

När översättning som här avses ges in till den svenska patentmyndigheten, torde i de flesta fall den europeiska patentansökningen ha publicerats av det europeiska patentverket. Det sker normalt när aderton månader har förflutit från ingivningsdagen eller, om prioritet yrkas, prioritetsdagen. Därmed blir handlingarna i ärendet offentliga hos det europeiska patentverket (art. 128.4). Översättningen avser då handlingar som redan är allmänt tillgängliga och bör därför vara offentlig från det att den har inkommit till den svenska patentmyndigheten. Det är emellertid förutsatt i konventionen att patent kan meddelas redan innan ansökningen har publicerats av det europeiska patentverket. Publicering av den europeiska patentansökningen sker då först i samband med att patentet meddelas (art. 93.1). I sådant fall kan den översättning som ges in till den svenska patentmyndigheten avse handlingar som när översättningen ges in ännu inte är allmänt tillgängliga vid det europeiska patentverket (art. 128.1). Som nyss nämnts kommer nämligen översättningen att i regel ha givits in till den svenska patentmyndig-

heten innan det europeiska patentet meddelas. Detta beror på att patentet meddelas tidigast fem månader efter det att sökanden har mottagit underrättelse från det europeiska patentverket att verket är berett att meddela patent i viss avfattning (art. 97.5 och regel 51.4). Det kan inte anses förenligt med konventionen att översättningen här skulle bli offentlig innan ansökningshandlingarna blir allmänt tillgängliga hos det europeiska patentverket.

Mot bakgrund av vad nu sagts föreskrivs i andra stycket att översättning som avses i paragrafen skall hållas tillgänglig för envar. Detta gäller dock inte om den europeiska patentansökan som översättningen avser inte har publicerats av det europeiska patentverket.

I tredje stycket ges en bestämmelse om utfärdande av kungörelse i de fall som nu avses. Där föreskrivs att patentmyndigheten skall utfärda kungörelse när översättning har ingivits, under förutsättning att avgift för tryckning har erlagts inom föreskriven tid. När det gäller översättning av ursprungligen meddelat europeiskt patent skall kungörelse dock inte utfärdas förrän det europeiska patentverket har kungjort sitt beslut att meddela patentet. Detta beror på att det europeiska patentverkets beslut i detta fall inte får rättsverkan förrän från den dag kungörelsen om beslutet har publicerats (art. 64.1). Såvitt gäller beslut att upprätthålla europeiskt patent i ändrad avfattning finns inte någon motsvarande bestämmelse i konventionen. I dylika fall skall därför den svenska patentmyndigheten utfärda kungörelse utan att avvakta kungörelse om beslutet att upprätthålla patentet i ändrad avfattning. Liksom i övrigt då i förevarande kapitel talas om beslut av det europeiska patentverket avses endast beslut som inte längre kan överklagas. Den svenska patentmyndighetens kungörelse skall således inte i något fall ske förrän besvärfristen för att överklaga beslutet att upprätthålla patentet i ändrad avfattning har gått ut.

Det är att märka att den kungörelse som utfärdas av den svenska patentmyndigheten även om den har stor praktisk betydelse för allmänheten dock saknar rättsverkan. För att europeiskt patent för Sverige skall få rättsverkan krävs sålunda endast att översättningen har ingivits och tryckningsavgiften erlagts.

I tredje stycket ålägs patentmyndigheten vidare att när kungörelse utfärdas så snart ske kan hålla tryckta exemplar av översättningen av den europeiska patentansökningen tillgängliga. Dessa behöver sålunda inte föreligga samma dag som kungörelsen utfärdas men bör föreligga så snart detta är möjligt med hänsyn till den tid som åtgår för tryckning.

83 §

Denna paragraf innehåller bestämmelser om möjlighet att få översättning som ges in efter utgången av den frist som avses i 82 § godtagen som ingiven i rätt tid.

Enligt 72 § första stycket kan under vissa förutsättningar patentsökande som inte har iakttagit frist gentemot den svenska patentmyndigheten få företa åtgärder efter fristens utgång. I *första stycket första punkten* i förevarande paragraf föreskrivs att 72 § första stycket äger motsvarande tillämpning i fråga om frist som avses i 82 §. Beträffande

förutsättningarna för att en för sent inkommen översättning eller avgift skall anses ingiven i rätt tid hänvisas till vad som anförs i anslutning till 72 §. Vad angår den i 72 § angivna förutsättningen att försittandet av fristen skall ha lett till rättsförlust är att märka, att detta villkor alltid är uppfyllt om frist som avses i 82 § inte har iakttagits. Underlåtenhet att iaktta denna frist medför nämligen att europeiskt patent blir utan verkan här i landet.

Enligt *första stycket andra punkten* skall patentmyndigheten kungöra beslut att för sent ingiven översättning eller för sent erlagd avgift skall anses ha inkommit i rätt tid. Det bör framhållas att om patentmyndigheten enligt första punkten har förklarat att översättningen skall anses inkommen i rätt tid, kungörelse om att översättningen har inkommit skall utfärdas och översättningen tryckas enligt 82 §. Detta följer av 82 § tredje stycket.

Andra stycket innehåller bestämmelse om för användarrätt i fall då en för sent ingiven översättning eller för sent erlagd avgift skall anses inkommen resp. erlagd i rätt tid. Bestämmelsen utgör en motsvarighet till 74 § andra och tredje styckena. För användarrätt medges sålunda den som, efter det att fristen för att inkomma med översättning och avgift för tryckning har gått ut men innan kungörelse har utfärdats, i god tro har börjat utnyttja uppfinningen yrkesmässigt i Sverige eller har vidtagit väsentliga åtgärder därför. Denna för användarrätt har samma innehåll som för användarrätt enligt 74 § andra och tredje styckena.

84 §

I förevarande paragraf regleras tillämpningen av 52 § första stycket 4 i fråga om europeiskt patent.

Enligt den europeiska patentkonventionen får europeiskt patent förklaras ogiltigt om patentets skyddsomfång har utvidgats efter det att patentet har meddelats (art. 138.1.d). Som förut nämnts är enligt konventionen invändningsförfarandet förlagt efter patentmeddelandet. Invändningsförfarandet kan leda till beslut att det europeiska patentet skall gälla i ändrad avfattning. Därvid skall dock beaktas att sedan patent har meddelats sökanden inte får ändra patentkraven så att skyddsomfånget utvidgas (art. 123.3). Genom förbiseende från det europeiska patentverkets sida kan emellertid skyddsomfånget under invändningsförfarandet komma att utvidgas till att omfatta något som inte omfattades av det ursprungligen meddelade patentet.

Av skäl som anförs i den allmänna motiveringen (avsnitt 12.12.3) har såvitt avser patent meddelade av den svenska patentmyndigheten motsvarande ogiltighetsgrund utformats så att den svenska patentmyndighetens beslut att godkänna patentansökan för utläggning jämföres med det europeiska patentverkets beslut att meddela patent. Enligt 52 § första stycket 4 skall sålunda patent meddelat av den svenska patentmyndigheten förklaras ogiltigt, om det har meddelats trots att patentskyddets omfattning i strid mot 19 § andra stycket har utvidgats efter det att ansökan har godkänts för utläggning.

Eftersom någon utläggning av europeisk patentansökan inte äger rum, kan 52 § första stycket 4 inte direkt tillämpas i fråga om euro-

peiskt patent. I förevarande paragraf föreskrivs därför i fråga om europeiskt patent att vad i 52 § första stycket 4 sägs om utvidgning av patentskyddet skall avse utvidgning efter det att patentet har meddelats.

Om europeiskt patent ogiltigförklaras på den grund som här avses, bör i domen förevarande paragraf åberopas jämte 52 § första stycket 4.

85 §

I denna paragraf regleras rättsverkan i Sverige av det europeiska patentverkets beslut att upphäva europeiskt patent.

Enligt 81 § har det europeiska patentverkets beslut att meddela europeiskt patent för Sverige rättsverkan här i landet. Som framgår av det föregående kan emellertid det europeiska patentverket efter invändningsförfarande upphäva patentet helt eller delvis. Av 81 § följer inte att också det europeiska patentverkets beslut att upphäva europeiskt patent har rättsverkan i Sverige. Förevarande paragraf innehåller i *första punkten* en bestämmelse om verkan av sådant beslut. Sålunda föreskrivs att om det europeiska patentverket helt eller delvis upphäver europeiskt patent, detta har samma verkan som om patentet i Sverige i motsvarande mån hade förklarats ogiltigt. I fråga om rättsverkan av upphävande resp. ogiltigförklaring av patent hänvisas till vad som därom anförs i den allmänna motiveringen (avsnitt 12.15.2).

Första punkten avser endast sådant beslut av det europeiska patentverket som har blivit slutligt gällande, dvs. beslut som inte kan överklagas eller för vilket besvärstiden har gått ut. Detta har inte ansetts behöva uttryckligen anges i lagtexten. Beslut om upphävande som inte längre kan överklagas kan emellertid komma att undanröjas av det europeiska patentverket med stöd av artikel 122 (återinsättande i tidigare rättigheter). I 93 § har tagits in bestämmelser om verkan i Sverige av att det europeiska patentverket med stöd av artikel 122 förklarar att rättsförlust inte skall anses ha uppkommit.

Enligt 55 § gäller att om patent som har meddelats av den svenska patentmyndigheten genom lagakraftvunnen dom har förklarats ogiltigt, patentmyndigheten skall utfärda kungörelse därom. Sådan kungörelse bör också utfärdas, om europeiskt patent för Sverige av det europeiska patentverket har upphävts helt eller delvis. Föreskrift härom har tagits in i förevarande paragrafs *andra punkt*.

86 §

Paragrafen innehåller föreskrifter om årsavgift för europeiskt patent.

Enligt 41 § första stycket skall för patent erläggas fastställd årsavgift för varje år räknat från den dag patentansökningen gjordes (s. k. patentår), om annat inte har bestämts med stöd av nu gällande 73 § (76 § enligt lagförslaget). Enligt sistnämnda paragraf får regeringen förordna att ett eller flera av de första patentåren skall vara avgiftsfria. Sådant förordnande har inte meddelats. Enligt 42 § första stycket förfaller årsavgift till betalning första dagen av det patentår den avser. Årsavgift för patentår som har börjat före patentmeddelandet eller inom två månader därefter förfaller dock först två månader efter det att patentet har meddelats.

Enligt artikel 141.1 i den europeiska patentkonventionen får nationella årsavgifter för europeiskt patent inte tas ut förrän fr. o. m. det patentår som följer efter det varunder det europeiska patentverket har utfärdat kungörelse om att patentet är meddelat. Under ansökningstiden skall nämligen årsavgift erläggas till det europeiska patentverket. Bestämmelsen i 41 § första stycket att årsavgift skall erläggas för varje år från det patentansökningen gjordes kan sålunda inte göras tillämplig i fråga om europeiskt patent. I förevarande paragraf har därför tagits upp särskilda bestämmelser som i fråga om europeiskt patent gäller i stället för 41 §.

I *första stycket* föreskrivs att för europeiskt patent årsavgift skall erläggas till den svenska patentmyndigheten för varje patentår efter det under vilket det europeiska patentverket har kungjort sitt beslut att meddela patentet. Det är att märka att årsavgiftens storlek är beroende av hur många patentår som har förflutit från det att patentansökningen gjordes (jfr 50 § patentkungörelsen). Är sålunda det patentår från och med vilket avgifter får tas ut av den svenska patentmyndigheten det femte, utgår den första årsavgiften med det belopp som har fastställts som årsavgift för det femte patentåret.

I 42 § finns som nyss nämnts bestämmelser om när årsavgift förfaller till betalning och om anstånd med betalning av årsavgift. Vidare ges patenthavaren där i enlighet med Pariskonventionen rätt att med den förhöjning som regeringen kan ha bestämt (enligt 50 § patentkungörelsen 20 procent) betala årsavgiften inom sex månader från förfalldagen eller från den dag till vilken anstånd med betalningen har medgivits.

Den europeiska patentkonventionen innehåller bestämmelser om förfalldag för årsavgifter till nationell patentmyndighet i endast ett avseende. Enligt artikel 141.2 gäller sålunda att om sådan årsavgift förfaller till betalning inom två månader från det att det europeiska patentverket har publicerat kungörelse om att patentet har meddelats, patenthavaren har rätt att utan förhöjning betala avgiften intill dess två månader har förflutit från publiceringen av nämnda kungörelse. Bestämmelserna i 42 § första stycket överensstämmer med konventionen i fråga om den första årsavgiften. Som nyss nämnts innehåller konventionen inte någon reglering av de övriga frågor som behandlas i 42 §. Denna paragraf kan därför göras tillämplig i fråga om europeiskt patent.

I 51 § patentlagen föreskrivs att om årsavgift inte erläggs enligt 41 och 42 §§, patentet är förfallet från och med ingången av det patentår för vilket avgift inte har erlagts. Eftersom i paragrafen hänvisas till 41 § kan den inte göras direkt tillämplig i fråga om europeiskt patent. På grund härav har i förevarande paragrafs *andra stycke* tagits upp en bestämmelse om att 51 § skall äga motsvarande tillämpning i fråga om europeiskt patent, om årsavgift inte erläggs enligt vad som sägs i första stycket och i 42 §.

87 §

Denna paragraf innehåller en bestämmelse om vilandeförklaring av patentmål i vissa fall.

Som tidigare framhållits upphör inte det europeiska patentverkets be-

fattning med ett patentärende i och med att patent har meddelats. Först sedan invändningstiden har gått ut och, om invändning gjorts, invändningsförfarandet har avslutats, har det europeiska patentverket skilt sig från ärendet. Skulle talan om intrång i europeiskt patent eller om sådant patents ogiltighet väckas dessförinnan, bör den materiella prövningen anstå till dess patentärendet har slutbehandlats av det europeiska patentverket. Detsamma gäller om sådan fastställsetalan som avses i 63 § väcks. Däremot finns oftast inte någon anledning att avvakta det europeiska patentverkets slutliga avgörande, om det anhängiggjorda målet kan avgöras utan prövning i sak.

Av nu angivna skäl har i förevarande paragraf tagits upp en bestämmelse för det fall talan om intrång eller ogiltighet eller fastställsetalan enligt 63 § patentlagen förs såvitt gäller europeiskt patent medan detta patent ännu kan upphävas av det europeiska patentverket. I sådant fall skall rätten, om inte särskilda skäl föreligger däremot, förklara målet vilande i avbidan på att det europeiska patentverket skiljer sig från ärendet. Rätten är härvid inte beroende av parts yrkande utan äger att ta upp frågan ex officio.

88 §

I denna paragraf ges grundläggande bestämmelser om rättsverkan av europeisk patentansökan i Sverige. Av 80 § tredje stycket följer att bestämmelserna är tillämpliga endast på europeisk patentansökan som omfattar Sverige. Paragrafen grundas på artiklarna 66 och 139.1 i den europeiska patentkonventionen.

Enligt paragrafens *första stycke* skall europeisk patentansökan för vilken det europeiska patentverket har fastställt ingivningsdag ha samma rättsverkan i Sverige som om den samma dag hade gjorts här. Vidare föreskrivs att om den europeiska patentansökningen enligt den europeiska patentkonventionen åtnjuter prioritet från tidigare dag än ingivningsdagen, sådan prioritet skall beaktas.

Enligt 2 § meddelas patent endast på uppfinning som är ny i förhållande till vad som har blivit känt före dagen för patentansökningen. Som känt anses därvid enligt 2 § andra stycket andra punkten, förutom allt som före nämnda dag har blivit allmänt tillgängligt, även innehållet i patentansökan som har gjorts före nämnda dag men då ännu inte har blivit offentlig, om denna ansökan sedermera blir allmänt tillgänglig.

Som anförs i den allmänna motiveringen (avsnitt 12.15.3) kan konventionens krav på jämställdhet mellan nationella patentansökningar och europeiska patentansökningar (art. 66) inte anses uppfyllt, om inte europeiska patentansökningar som omfattar Sverige och som har publicerats av det europeiska patentverket får verkan som nyhetshinder från ingivningsdagen. I *andra stycket första punkten* i förevarande paragraf har därför tagits in föreskrift om att vid tillämpning av 2 § andra stycket andra punkten publicering enligt artikel 93 i den europeiska patentkonventionen skall jämföras med att ansökan blir allmänt tillgänglig enligt 22 §. Enligt artikel 93 skall europeisk patentansökan publiceras snarast efter det att aderton månader har förflutit från ingivningsdagen

eller, i förekommande fall, prioritetdagen. På sökandens begäran skall publicering dock ske tidigare.

Det bör märkas att som förutsättning för att rättsverkan av det slag som här avses skall uppkomma gäller, att ansökningen omfattar Sverige när den publiceras av det europeiska patentverket. Denna rättsverkan kvarstår även om sökanden därefter återkallar designeringen av Sverige.

Såvitt gäller internationella patentansökningar för vilka det europeiska patentverket är s. k. designerad myndighet, dvs. ansökningar i vilka sökanden har förklarat sig önska få europeiskt patent, föreskrivs i den europeiska patentkonventionen att publicering enligt artikel 21 i samarbetskonventionen skall ersätta publicering enligt artikel 93 i den europeiska patentkonventionen (art. 158). Publicering av internationell ansökan enligt samarbetskonventionen ger dock inte verkan som nyhets hinder i de fall som här avses, om inte sökanden till det europeiska patentverket har givit in översättning av ansökningen till ett av verkets officiella språk och erlagt fastställd ansökningsavgift. I *andra stycket andra punkten* ges därför en bestämmelse av innebörd att sådan publicering enligt samarbetskonventionen som enligt den europeiska patentkonventionen ersätter publicering enligt artikel 93 i sistnämnda konvention här i landet skall jämföras med att ansökningen blir allmänt tillgänglig enligt 22 § endast om sökanden har uppfyllt nyssnämnda konventionsföreskrifter rörande översättning och avgift.

89 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om skydd under ansökningstiden (s. k. provisoriskt skydd) för det fall att en europeisk patentansökan leder till patent för Sverige. Den grundas på artikel 67 i den europeiska patentkonventionen.

I paragrafens första stycke anges vissa förutsättningar för att provisoriskt skydd skall uppkomma och i andra stycket anges omfattningen av detta skydd. I tredje stycket ges en bestämmelse om preskription av ersättningsanspråk till följd av intrång under ansökningstiden.

I *första stycket* föreskrivs att om europeisk patentansökan har publicerats enligt den europeiska patentkonventionen och översättning till svenska av patentkraven har ingivits till patentmyndigheten, patentmyndigheten skall hålla översättningen allmänt tillgänglig och utfärda kungörelse om detta. Av *andra stycket* framgår att något skydd för ansökningen inte uppkommer förrän översättning har inkommit och kungörelse utfärdats.

Det bör anmärkas att även om patentmyndigheten inte åläggs att trycka inkomna översättningar, något hinder mot sådan tryckning givetvis inte föreligger, i den mån översättningarna är offentliga.¹

Enligt *andra stycket första punkten* har kungörelse enligt första stycket den verkan att bestämmelserna om patentintrång äger motsvarande tillämpning om någon, efter det att kungörelse har utfärdats om att

¹ Jfr uttalande av departementschefen i 1966 års proposition i fråga om patentansökan som har blivit allmänt tillgängligt enligt 22 § (prop. s. 128).

översättningen har inkommit, yrkesmässigt utnyttjar uppfinning som söks skyddad i den europeiska patentansökningen. Som förutsättning härför gäller dock att ansökningen leder till patent. I *andra punkten* begränsas emellertid skyddet till att omfatta endast vad som framgår såväl av patentkraven i den lydelse de publicerades som av patentkraven enligt patentet. Denna begränsning motsvarar vad som föreslås gälla också för patentansökningar som prövas av den svenska patentmyndigheten. I detta avseende hänvisas till vad som anförs i anslutning till 60 §.

I detta sammanhang bör påpekas att enligt 91 § skyddsomfånget för europeisk patentansökan i vissa fall blir mindre än som följer av andra stycket andra punkten i förevarande paragraf. I detta avseende hänvisas till vad som anförs i anslutning till 91 §.

I *andra stycket tredje punkten* i förevarande paragraf görs en begränsning av skyddets art. Där föreskrivs sålunda att straff inte får ådömas för intrång under tid som nu avses samt att rätten till skadestånd är begränsad på samma sätt som i 58 § andra stycket, dvs. till skälig ersättning för utnyttjandet av uppfinningen. Detta överensstämmer med vad som gäller för svensk patentansökan under tiden efter det att ansökningen har blivit allmänt tillgänglig men innan den har utlagts.

Tredje stycket bildar en motsvarighet till 60 § andra stycket. Enligt 58 § tredje stycket, som också är tillämpligt i fråga om europeiskt patent, får talan om patentintrång avse skada endast under de fem senaste åren innan talan väcktes. För skada under tid dessförinnan är rätten till ersättning förlorad. Enligt 60 § andra stycket gäller detta dock inte, om ersättningstalan väcks senast ett år efter patentets meddelande. Bestämmelserna i 58 § tredje stycket skall enligt förevarande stycke inte heller äga tillämpning i fråga om uppfinning som omfattas av europeisk patentansökan såvitt gäller intrång under ansökningstiden, om talan väcks inom viss tid. Tidsfristen har satts till ett år från det att tiden för invändning mot det europeiska patentet har gått ut eller, om invändning har gjorts, ett år från det att det europeiska patentverket har beslutat att upprätthålla patentet. Bestämmelsen innebär att ersättningstalan kan komma att gälla avsevärd tid. Det har emellertid ansetts rimligt att patenthavaren inte avskärs från möjligheten att väcka talan förrän ett år har förflutit från det att patentärendet har slutligt avgjorts av det europeiska patentverket.

90 §

Denna paragraf innehåller bestämmelser om verkan i Sverige av att en europeisk patentansökan avslås eller återkallas. Av 80 § tredje stycket följer att bestämmelserna är tillämpliga endast på europeisk patentansökan som omfattar Sverige.

I *första stycket* behandlas det fall att europeisk patentansökan återkallas eller enligt den europeiska patentkonventionen skall anses återkallad eller att designering av Sverige, dvs. yrkande att sådan ansökan skall omfatta Sverige, återkallas. Där föreskrivs att detta skall ha samma verkan som återkallelse av patentansökan som har gjorts hos den svenska patentmyndigheten.

Om europeisk patentansökan enligt konventionen skall anses återkal-

lad, kan sökanden enligt artikel 121 under vissa förutsättningar inom viss kortare frist och mot särskild avgift få ansökningen återupptagen till fortsatt handläggning. Detta gäller om ansökningen anses återkallad därför att en av det europeiska patentverket bestämd frist inte har iakttagits. Tiden för att begära återupptagande är två månader från det att sökanden har underrättats om att ansökningen anses återkallad. För att undvika upprepade ändringar i rättsläget föreskrivs som ytterligare villkor för rättsverkan enligt första stycket att den europeiska patentansökningen inte återupptas enligt artikel 121. Någon verkan av återkallelse inträder sålunda inte förrän fristen för återupptagande har gått ut.

Som nämnts i den allmänna motiveringen (avsnitt 12.15.2) är återkallelse av patentansökan hos den svenska patentmyndigheten inte reglerad i lag eller annan författning. Av allmänna förvaltningsrättsliga grundsatser följer emellertid att sökanden kan återkalla sin begäran om patent. Av uttalande av föredragande departementschefen i 1966 års proposition framgår sålunda att patentansökan kan återkallas av sökanden och att en återkallad ansökan skall avskrivas (prop. s. 128). Ansökningen förlorar därmed inte varje rättsverkan. Har ansökningen blivit allmänt tillgänglig, utgör den från sin ingivningsdag eller i förekommande fall prioritetsdag även efter återkallelsen nyhetshinder gentemot senare ansökningar. Återkallad ansökan kan också vara prioritetsgrundande. Beträffande rättsverkan i övrigt av återkallelse av patentansökan hänvisas till den allmänna motiveringen.

I *andra stycket* behandlas det fall att europeisk patentansökan avslås av det europeiska patentverket. Sådant avslag skall ha samma verkan som om patentansökningen hade avslagits av den svenska patentmyndigheten. Bestämmelsen är tillämplig endast om avslagsbeslutet är slutligt bestående, dvs. inte längre kan överklagas. Någon uttrycklig föreskrift härom torde inte erfordras.

Beslut av det europeiska patentverket att avslå europeisk patentansökan eller att sådan ansökan skall anses återkallad kan enligt konventionens artikel 122 under vissa förutsättningar komma att undanröjas. Bestämmelser om verkan i Sverige av att det europeiska patentverket tillämpar denna artikel finns i 93 §.

91 §

I denna paragraf regleras vilken lydelse av europeiskt patent eller europeisk patentansökan som äger vitsord i Sverige. I fråga om de överväganden som ligger till grund för denna reglering hänvisas till den allmänna motiveringen (avsnitt 12.15.2).

I paragrafen behandlas det fall att en till den svenska patentmyndigheten ingiven översättning av europeiskt patent eller av patentkrav i europeisk patentansökan (dvs. översättning som avses i 82 resp. 89 §) inte överensstämmer med lydelsen på det språk som har varit handläggningspråk vid det europeiska patentverket. I *första stycket* föreskrivs med stöd av konventionens artikel 70.3 att i sådant fall patentskyddet omfattar endast vad som framgår såväl av lydelsen på handläggningspråket som av översättningen.

I *andra stycket* görs emellertid ett undantag från denna regel. Sålunda

föreskrivs att i mål om ogiltighet texten på det språk som har varit handläggningsspråk vid det europeiska patentverket ensam äger vitsord. Denna föreskrift är föranledd av en tvingande bestämmelse i konventionen.

92 §

Denna paragraf innehåller bestämmelser om rättelse av översättning som avses i 82 och 89 §§.

I föregående paragraf har översättning av europeiskt patent eller av patentkraven i europeisk patentansökan tillagts vitsord vid bestämmande av patentskyddets omfattning. Enligt artikel 70.4 i den europeiska patentkonventionen måste emellertid fördragsslutande stat som har givit översättning sådant vitsord låta sökande och patenthavare rätta oriktig översättning. Har fördragsslutande stat med stöd av konventionen föreskrivit vissa villkor för att den ursprungliga översättningen skall få rättsverkan, får staten föreskriva motsvarande villkor för att rättelse av sådan översättning skall få rättsverkan.

I paragrafens *första stycke* behandlas rättelse av översättning som avses i 82 §, dvs. översättning av den text som ligger till grund för beslut att meddela europeiskt patent eller att upprätthålla patentet i ändrad avfattning. I överensstämmelse med artikel 70.4 föreskrivs, att rättelse av sådan översättning blir gällande sedan den har inkommit till patentmyndigheten och föreskriven avgift har erlagts. När rättelse av sådan översättning har blivit gällande, skall patentmyndigheten utfärda kungörelse därom. Denna kungörelse har, i motsats till den kungörelse som avses i förevarande paragrafs andra stycke, inte någon rättsverkan.

Rättelse av översättning som avses i 89 §, dvs. översättning av patentkrav i europeisk patentansökan, regleras i förevarande paragrafs *andra stycke*. Rättelse av sådan översättning blir gällande när den har inkommit till patentmyndigheten och patentmyndigheten har utfärdat kungörelse därom. Liksom den ursprungliga översättningen får alltså rättelsen rättsverkan först när kungörelse har utfärdats.

Det bör framhållas att rättelse kan göras mer än en gång. I fråga om varje rättelse måste dock för att den skall få rättsverkan iakttagas vad som föreskrivs i förevarande paragrafs första eller andra stycke.

I paragrafens *tredje stycke* ges föreskrift om föranvändarrätt i vissa fall då rättelse av oriktig översättning har ägt rum. Föranvändarrätt medges sålunda den som då rättelse av översättning blev gällande utnyttjade uppfinning yrkesmässigt i Sverige på sätt som enligt tidigare översättning inte utgjorde intrång i sökandens eller patenthavarens rätt. Det samma gäller den som vid nämnda tidpunkt hade vidtagit väsentliga åtgärder för sådant utnyttjande. Denna föranvändarrätt förutsätter god tro. Den har samma innehåll som föranvändarrätt enligt 74 § andra och tredje styckena. Bestämmelsen grundas på artikel 70.4.b i den europeiska patentkonventionen.

93 §

I förevarande paragraf tas upp bestämmelser om verkan i Sverige av att det europeiska patentverket med stöd av artikel 122 i den europeiska pa-

tentkonventionen återinsätter en sökande eller patenthavare, som har lidit rättsförlust till följd av underlåtenhet att iaktta frist, i hans tidigare rättigheter.

Beslut om återinsättande enligt artikel 122 meddelas om sökanden eller patenthavaren, trots att han har iakttagit all omsorg som har be-
tingats av omständigheterna, inte har varit i stånd att iaktta viss frist i förhållande till det europeiska patentverket och detta har haft till ome-
delbar följd att rättsförlust uppkommit. Framställning om återinsättande
skall göras senast två månader från det att hindret upphörde, och inom
samma tid måste den försummade åtgärden ha vidtagits. Framställning
får inte i något fall göras senare än ett år efter den försuttna fristens
utgång.

Om det europeiska patentverket sålunda återinsätter en sökande eller
en patenthavare i hans tidigare rättigheter, skall detta ha rättsverkan i
fördragsslutande stat som omfattas av den europeiska patentansök-
ningen eller det europeiska patentet. I *första stycket* föreskrivs därför att
om det beträffande sådan europeisk patentansökan eller sådant euro-
peiskt patent som medför skydd i Sverige för sökanden eller patenta-
varen har uppkommit rättsförlust som avses i artikel 122.1 i konventio-
nen, denna rättsförlust skall anses inte ha inträtt i Sverige, om det euro-
peiska patentverket med stöd av artikel 122 förklarar att rättsförlust inte
skall anses ha uppkommit.

Svensk myndighet får inte pröva riktigheten av beslut av det euro-
peiska patentverket enligt artikel 122, utan sådant beslut skall alltid
gälla i Sverige. Beslutet kungörs av det europeiska patentverket.

I överensstämmelse med konventionen (art. 122.6) ges i paragrafens
andra stycke för användarrätt åt den som har börjat yrkesmässigt utnytt-
ja uppfinning i Sverige under tiden från det att rättsförlust har uppkom-
mit för sökanden eller patenthavaren och till dess kungörelse utfärdas
om att sökanden eller patenthavaren har återinsatts i sina tidigare
rättigheter och åt den som under denna tid har vidtagit väsentliga åtgär-
der för sådant utnyttjande. Denna för användarrätt förutsätter god tro.
Den har samma innehåll som för användarrätt enligt 74 § andra och
tredje styckena.

94 §

I denna paragraf och den följande behandlas omvandling av europeisk
patentansökan till svensk nationell patentansökan. I förevarande para-
graf anges när sådan omvandling får ske, var begäran om omvandling
skall inlämnas och inom vilken tid sådan begäran slutligen skall ha in-
kommit till den svenska patentmyndigheten. Bestämmelser om omvand-
ling i vissa fall som endast kommer i fråga under en övergångstid efter
det att den europeiska patentkonventionen trätt i kraft har tagits upp i
punkterna 12 och 13 i övergångsbestämmelserna.

Enligt *första stycket* får omvandling ske i fall då europeisk patenta-
nsökan som omfattar Sverige anses återkallad därför att den inte inom
föreskriven tid har inkommit till det europeiska patentverket från natio-
nell patentmyndighet som har mottagit den för vidarebefordran till det
europeiska patentverket. Som förut nämnts föreskrivs i den europeiska

patentkonventionen (art. 77.5) att europeisk patentansökan som har ingivits till nationell myndighet skall anses återkallad, om den inte har inkommit till det europeiska patentverket inom fjorton månader från ingivningsdagen eller i förekommande fall prioritetsdagen. I överensstämmelse med vad som föreskrivs i konventionen måste sökanden enligt förevarande lagrum begära omvandling inom tre månader från det att han av det europeiska patentverket har underrättats om att ansökningen anses återkallad. Begäran om omvandling skall ges in till den myndighet som har mottagit den europeiska patentansökningen. Inges inte sådan begäran inom föreskriven tid, upphör den europeiska patentansökningen att ha den rättsverkan i Sverige som den eljest skulle ha haft enligt 88 §, dvs. samma rättsverkan som en svensk nationell patentansökan. Det bör märkas att eftersom begäran om omvandling skall ges in till den myndighet som har mottagit den europeiska patentansökningen, frågor om förlängning och återställande av frist för begäran om omvandling prövas enligt lagen i den stat där den mottagande myndigheten är belägen.

I den europeiska patentkonventionen föreskrivs (art. 136.2) att nationell myndighet som har tagit emot europeisk patentansökan och sedermera får ta emot begäran om omvandling av ansökningen skall sända denna begäran jämte avskrift av den europeiska patentansökningen till patentmyndigheterna i de fördragsslutande stater för vilka omvandling begärs. Har sådan begäran och avskrift inte översänts inom tjugo månader från ingivningsdagen eller, i förekommande fall, prioritetsdagen, skall den europeiska patentansökningen upphöra att i dessa stater ha den rättsverkan som europeisk patentansökan ger.

I överensstämmelse med dessa konventionsbestämmelser föreskrivs i *andra stycket* att den europeiska patentansökningen skall upphöra att ha den verkan som anges i 88 §, om begäran om omvandling och avskrift av ansökningen inte har inkommit till den svenska patentmyndigheten inom tjugo månader från ingivningsdagen eller, om prioritet yrkats, prioritetsdagen. Denna föreskrift avser frist som skall iakttas av nationell myndighet som har mottagit begäran om omvandling och inte frist som skall iakttas av sökanden. På grund härav är 72 § inte tillämplig på denna frist.

95 §

I denna paragraf regleras handläggningen vid det svenska patentverket av begäran om omvandling.

I *första stycket* föreskrivs att om europeisk patentansökan har begärts omvandlad såvitt gäller Sverige och ansökningen har överlämnats till den svenska patentmyndigheten, ansökningen skall tas upp till prövning av denna myndighet. Som förutsättning härför gäller att ansökningen inte enligt 94 § har blivit utan verkan i Sverige. Sökanden måste vidare inom frist som regeringen bestämmer betala fastställd ansökningsavgift och ge in översättning till svenska av patentansökningen (jfr art. 137.2).

I överensstämmelse med konventionen (art. 137.1) föreskrivs i paragrafens *andra stycke* att om sökanden har iakttagit konventionens bestämmelser rörande ansökans form, ansökningen skall godtas i detta avseende. Det är att märka att denna bestämmelse inte hindrar att, om pa-

tent söks av annan än uppfinnaren, patentmyndigheten med stöd av 8 § fjärde stycket kräver att sökanden styrker sin rätt till uppfinningen. Kravet att sökanden skall styrka sin rätt till uppfinningen är nämligen ett materiellt krav och inte ett formkrav.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Punkt 1

De föreslagna lagändringarna föranleds av Sveriges tillträde till den europeiska patentkonventionen och samarbetskonventionen. De är sålunda avsedda att sättas i kraft i samband med att konventionerna träder i kraft för Sveriges del. Det bör därför ankomma på regeringen att förordna om ikraftträdandet.

Som nämnts i det föregående (avsnitt 6) är det möjligt att de två konventionerna inte kommer att träda i kraft samtidigt för Sveriges del. De kapitel som direkt föranleds av konventionerna, 3 kap. såvitt avser samarbetskonventionen och 11 kap. såvitt avser den europeiska patentkonventionen, bör givetvis inte träda i kraft förrän resp. konvention träder i kraft för Sveriges del. Övriga ändringar har till övervägande del föreslagits i syfte att anpassa den svenska patentlagstiftningen till den europeiska patentkonventionen. Om samarbetskonventionen träder i kraft för Sveriges del före den europeiska patentkonventionen, torde det dock inte finnas anledning att låta ikraftträdandet av dessa ändringar avvakta även den europeiska patentkonventionens ikraftträdande. På de flesta punkter rör det sig nämligen om anpassning till vad som inom kort kommer att allmänt gälla i Västeuropa.

I fråga om den lagstiftning som har tagits in i det särskilda kapitlet om internationella patentansökningar är att märka att vissa bestämmelser (31 § tredje stycket, 32 §, 34 § andra stycket och 37 §) rör endast internationella patentansökningar som är föremål för internationell förberedande patenterbarhetsprövning. Som tidigare nämnts (avsnitt 5) är det möjligt för stat som tillträder konventionen att genom reservation uppnå att den del av konventionen som behandlar internationell förberedande patenterbarhetsprövning (kap. II) inte blir bindande för den staten. Av skäl som tidigare anförts är det inte säkert att konventionen i den delen kommer att träda i kraft samtidigt med konventionen i övrigt. I så fall bör nyss nämnda lagrum inte sättas i kraft förrän konventionens kapitel II träder i kraft för Sverige.

Mot bakgrund av vad ovan anförts föreskrivs i förevarande punkt att de föreslagna lagändringarna träder i kraft den dag regeringen bestämmer. I detta bemyndigande ligger en rätt för regeringen att förordna att vissa lagändringar inte skall träda i kraft tills vidare.

Punkt 2

Denna punkt innehåller huvudregeln om de nya bestämmelsernas tillämplighet på patentansökan som är anhängig vid ikraftträdandet.

De nya bestämmelserna är i flera viktiga hänseenden fördelaktigare för sökanden än gällande rätt. Endast på några punkter är den nya lagstiftningen mindre förmånlig för sökanden. På grund härav synes det

lämpligt att de nya bestämmelserna i princip tillämpas också på ansökningar som är anhängiga när lagändringarna träder i kraft. En sådan ordning torde också innebära fördelar för patentmyndigheten. Motsvarande ordning valdes vid införandet av patentlagen (punkt 6 i övergångsbestämmelserna). Vissa undantag måste emellertid göras. Dessa undantag anges i punkterna 3—6.

I förevarande punkt föreskrivs sålunda att patentansökan, som är anhängig vid ikraftträdandet, skall behandlas och avgöras enligt de nya bestämmelserna, om inte annat sägs i punkterna 3—6.

Punkt 3

I denna punkt undantas vissa ansökningar helt från tillämpningen av de nya bestämmelserna.

Som förutsättning för att en ansökan skall godkännas för utläggning föreskrivs i 19 § att patentmyndigheten har funnit att ansökningshandlingarna är fullständiga och att hinder för patent inte föreligger. Det torde inte vara lämpligt att göra de nya bestämmelserna tillämpliga på ansökningar beträffande vilka handläggningen vid ikraftträdandet har fortskridit så långt att de har godkänts för utläggning. Samma övervägande låg till grund för övergångsbestämmelserna till patentlagen (punkt 6).

Enligt lagförslaget upphävs bestämmelserna om tilläggspatent. Som framhålls i den allmänna motiveringen (avsnitt 12.6.2) bör emellertid äldre bestämmelser fortsätta att gälla i fråga om de ansökningar om tilläggspatent som är anhängiga när de nya bestämmelserna träder i kraft.

På grund av vad nu anförts föreskrivs i denna punkt att patentansökan som har godkänts för utläggning före ikraftträdandet och ansökan om tilläggspatent som har gjorts före ikraftträdandet skall behandlas och avgöras enligt lagen i dess äldre lydelse.

Punkt 4

Denna punkt innehåller föreskrift om att vissa av de nya bestämmelserna inte skall tillämpas på ansökningar som är anhängiga när de föreslagna lagändringarna träder i kraft.

Såsom framgår av vad som anförts i anslutning till 8 § skall enligt de nya bestämmelserna patentansökan innehålla ett sammandrag av beskrivning och patentkrav. I vissa fall då ansökningen rör uppfinning som avser mikrobiologiskt förfarande eller alster av sådant förfarande skall vidare en kultur av den mikroorganism som kommer till användning vid utövande av uppfinningen lämnas i förvar i särskild ordning.

Såvitt gäller ansökningar som redan har godkänts för utläggning när de nya bestämmelserna träder i kraft skall enligt punkt 3 tillämpas äldre rätt. Därav följer att de nya bestämmelserna om sammandrag och om deposition av mikrobiologisk kultur inte är tillämpliga på dessa ansökningar. Dessa bestämmelser bör emellertid inte heller göras tillämpliga på andra ansökningar som är anhängiga vid ikraftträdandet. Det har sålunda inte ansetts påkallat att betunga sökandena med att i efterhand komplettera äldre ansökningar med sammandrag. En föreskrift av innebörd att sökanden i fråga om äldre patentansökningar som avser mikrobiologiskt förfarande eller alster av sådant förfarande skall i efterhand

deponera mikrobiologisk kultur i den ordning som gäller enligt de nya bestämmelserna skulle ofta orsaka stora svårigheter för sökandena. Det bör framhållas att deposition i regel redan f. n. görs frivilligt, om ansökningen avser kultur som är okänd eller av ovanligt slag. Patentmyndigheten har för övrigt enligt nu gällande rätt möjlighet att förelägga sökanden att deponera kultur, om beskrivningen inte ensam kan anses ange uppfinningen tillräckligt tydligt. Det torde inte vara rimligt att om deposition har gjorts före ikraftträdandet kräva, att sökanden gör ny deposition i den ordning som föreskrivs i de nya bestämmelserna.

Av de skäl som nu anförts föreskrivs i förevarande punkt att de nya bestämmelserna om sammandrag och om skyldighet att i vissa fall lämna mikrobiologisk kultur i förvar inte i något fall skall tillämpas i fråga om ansökan som är anhängig vid ikraftträdandet.

Av vad som anförts i anslutning till 20 § framgår att ansökningsavgiften föreslås bli beroende av antalet patentkrav när ansökningen ges in. Vidare föreslås att den nuvarande tryckningsavgiften i samband med godkännande för utläggning ersätts med en utläggningsavgift. Denna nya avgift skall utgöras av dels en avgift för att täcka kostnaderna för tryckning av utläggningssskrift, dels tilläggsavgift för patentkrav som har tillkommit efter det att ansökningen givits in, i den mån antalet krav har blivit fler än som svarar mot den erlagda ansökningsavgiften.

Det bör givetvis inte komma i fråga att tillämpa de nya bestämmelserna om ansökningsavgift på ansökningar som har ingivits före de nya bestämmelsernas ikraftträdande. Därmed bör inte heller 20 § i sin nya lydelse tillämpas på dessa ansökningar. I sin nya lydelse innehåller 20 § nämligen föreskrift om skyldighet att erlagga utläggningsavgift. I stället bör de nu gällande bestämmelserna om tryckningsavgift fortsätta att gälla i fråga om dessa ansökningar. På grund av vad nu sagts föreskrivs i förevarande punkt att 20 § i sin nya lydelse inte skall tillämpas på ansökningar som är anhängiga när de föreslagna lagändringarna träder i kraft.

Punkt 5

Genom de föreslagna lagändringarna upphävs det förbud mot produktpatent på livs- och läkemedel som föreskrivs i punkt 1 i övergångsbestämmelserna till patentlagen. I fråga om skälen härför hänvisas till den allmänna motiveringen (avsnitt 12.2.3). Av hänsyn till tredje man bör dock sådant produktpatent inte få meddelas på grund av ansökan som har gjorts innan den nya lagstiftningen träder i kraft.

I förevarande punkt ges därför en föreskrift av innebörd att förbudet mot produktpatent på livs- och läkemedel fortsätter att gälla i fråga om ansökningar som är anhängiga när de nya bestämmelserna träder i kraft.

Punkt 6

I denna punkt regleras patentskyddets omfattning för produktpatent som meddelas på grund av ansökan som har gjorts före den nya lagstiftningens ikraftträdande.

Som nämnts i den allmänna motiveringen (avsnitt 12.3.1) medför f. n. enligt svensk rätt patent som avser alster, s. k. produktpatent, skydd endast inom de användningsområden som sökanden har angivit i patent-

kraven och andra områden som för fackmannen kan anses närliggande i förhållande till dessa. Detta har inte kommit till uttryck i patentlagen men framgår av uttalanden i förarbetena till lagen. I de av patentmyndigheten utfärdade patentbestämmelserna har tagits in en föreskrift att om uppfinning avser alster, t. ex. en kemisk produkt, användningen skall anges i patentkravet, såvida den inte klart framgår av de egenskaper hos alstret som har angivits i patentkravet (3 § 3 andra stycket).

Av skäl som anförs i den allmänna motiveringen (avsnitt 12.3.3) föreslås att principen om ett oinskränkt produktskydd införs i svensk rätt. Enligt denna princip är skyddet inte begränsat till den användning som anges i patentkraven utan omfattar varje tänkbar användning av det patenterade alstret. Det har inte ansetts lämpligt att i lagtext ange den föreslagna ändringen i fråga om produktskyddets omfattning.

Som framhålls i den allmänna motiveringen bör principen om ett oinskränkt produktskydd tillämpas endast i fråga om patent som meddelas på grund av ansökan som görs efter det att den föreslagna lagstiftningen träder i kraft. I förevarande punkt föreskrivs därför att patent på uppfinning som avser alster för vilket bestämd användning inte har angivits i patentkraven eller kan anses framgå av alstrets i kraven angivna egenskaper får meddelas endast på grund av patentansökan som görs efter den föreslagna lagstiftningens ikraftträdande. Bestämmelsen torde i praktiken ha betydelse endast såvitt avser patent på kemiska föreningar.

Punkt 7

I denna punkt ges huvudregeln om de nya bestämmelsernas tillämplighet i fråga om redan meddelade patent.

I likhet med vad som föreskrivs i övergångsbestämmelserna till patentlagen (punkt 2) bör de nya bestämmelserna i princip gälla också i fråga om patent som har meddelats före ikraftträdandet och då alltjämt gäller eller som meddelas på grund av ansökan som har givits in dessförrinnan. För särskilda fall då en tillämpning av denna huvudregel skulle kunna leda till obilliga resultat bör ges särskilda regler. I förevarande punkt föreskrivs därför att de nya bestämmelserna skall gälla även i fråga om patent som har meddelats innan dessa bestämmelser har trätt i kraft eller meddelas på grund av ansökan som har ingivits dessförrinnan, om inte annat sägs i punkterna 8—10.

Punkt 8

I denna punkt görs undantag från huvudregeln i punkt 7 såvitt avser giltighetstiden för vissa patent som har meddelats innan de nya bestämmelserna träder i kraft.

Av skäl som anförs i den allmänna motiveringen (avsnitt 12.10) bör den längre patenttid på tjugo år som införs genom de nya bestämmelserna inte gälla i fråga om sådana äldre patent för vilka vid lagändringens ikraftträdande återstår mindre än fem år av den nuvarande kortare giltighetstiden. I förevarande punkt föreskrivs därför att giltighetstiden för patent som har meddelats på grund av patentansökan som har gjorts mer än tolv år före ikraftträdandet bestäms enligt 40 § i dess äldre lydelse. Detta innebär att sådant patent inte kan upprätthållas mer än sjutton år från den dag då patentansökningen gjordes.

Punkt 9

Denna punkt innehåller särskilda bestämmelser rörande tilläggspatent.

Genom de föreslagna ändringarna i patentlagen upphävs institutet tilläggspatent. Enligt punkt 3 i övergångsbestämmelserna kan tilläggs-
patent meddelas även efter de nya bestämmelsernas ikraftträdande på grund av ansökan om tilläggspatent som har gjorts före ikraftträdandet. Beträffande tilläggspatent som har meddelats före de nya bestämmelsernas ikraftträdande eller som meddelas enligt punkt 3 i övergångsbestämmelserna bör nu gällande bestämmelser om tilläggspatent fortsätta att gälla. Föreskrift härom har tagits in i förevarande punkt.

Det bör framhållas att patenttiden för ett tilläggspatent är densamma som patenttiden för huvudpatentet (40 § andra stycket i dess nu gällande lydelse jämfört med 7 § andra och tredje styckena i deras nu gällande lydelse). Detta innebär att om ett patent utgör tilläggspatent till patent i fråga om vilket patenttiden enligt punkt 8 förlängs till 20 år, den längre patenttiden gäller även i fråga om tilläggspatentet.

Punkt 10

Vissa villkor för en uppfinnings patenterbarhet och grunderna för ogiltigförklaring av patent ändras genom det nu framlagda förslaget till lagändringar. Ändringarna medför i vissa avseenden att patenterbarhetsvillkoren skärps. Vidare ökas genom ändringarna möjligheterna till ogiltigförklaring av patent. Det skulle därför vara obilligt mot patenthavaren att tillåta ogiltigförklaring enligt de nya bestämmelserna av sådana patent som har meddelats enligt nu gällande bestämmelser och som inte kan ogiltigförklaras enligt nu gällande rätt. På grund härav föreskrivs i förevarande punkt att fråga om ogiltigförklaring av patent som har meddelats eller meddelas enligt lagen i dess äldre lydelse skall bedömas enligt lagen i den lydelsen. Motsvarande reglering finns i övergångsbestämmelserna till patentlagen (punkt 3).

Punkt 11

Som nämnts i anslutning till 44 § har i den paragrafen som femte stycke införts en ny bestämmelse om viss materiellrättslig verkan av anteckning i patentregistret. Den nya bestämmelsen innebär att om patent har överlåtits eller licens har upplåtits till flera var för sig, det förvärv som först har anmälts till registret har företräde, om förvärvaren vid sin anmälan var i god tro. Av skäl som anförs i den allmänna motiveringen (avsnitt 12.11.2) bör anteckning som har begärts före den nya bestämmelsens ikraftträdande inte få materiellrättslig verkan. Sådan verkan bör inte heller inträda i förhållande till förvärv som har ägt rum före den nya bestämmelsens ikraftträdande.

I förevarande punkt föreskrivs därför att 44 § femte stycket skall gälla endast anteckning i patentregistret som har begärts efter ikraftträdandet samt att verkan som anges i nämnda lagrum inte skall inträda mot den till vilken patent har överlåtits eller licens upplåtits före ikraftträdandet.

Punkterna 12 och 13

Europeisk patentansökan kan enligt artikel 135 i den europeiska patentkonventionen i vissa fall omvandlas till nationell ansökan för stat som omfattas av den europeiska patentansökningen. Fördragsslutande stat måste medge omvandling i två fall. Det ena av dessa fall regleras i 94 och 95 §§. Det andra fallet, som kan komma i fråga endast under en övergångstid, behandlas i förevarande två punkter.

När det europeiska patentverket inleder sin verksamhet kommer det inte att omedelbart kunna utföra fullständig prövning av europeiska patentansökningar inom alla tekniska områden, utan verksamheten skall byggas ut stegvis. Skulle under denna uppbyggnadsperiod ges in europeisk patentansökan som avser ett tekniskt område inom vilket verket ännu inte har börjat att utföra fullständig prövning, skall det europeiska patentverket underrätta sökanden om att fullständig prövning inte kan ske. Sedan sökanden har mottagit sådan underrättelse, skall ansökningen enligt artikel 162.4 anses återkallad. I sådant fall har sökanden emellertid rätt att få den europeiska patentansökningen omvandlad till nationell ansökan i envar av de stater som omfattas av den europeiska patentansökningen. Begäran om omvandling skall ges in till det europeiska patentverket inom tre månader från det att sökanden har underrättats om att ansökningen anses återkallad. I *punkt 12* har tagits in bestämmelser som svarar mot konventionens reglering i detta avseende.

I punkt 12 regleras också verkan av att sökanden försummar att inom föreskriven tid begära omvandling. I enlighet med konventionen föreskrivs sålunda, att ansökningen i sådant fall upphör att här i Sverige ha sådan verkan som anges i 88 §, dvs. samma verkan som nationell patentansökan.

Sedan europeisk patentansökan som har begärts omvandlad enligt punkt 12 har överlämnats till den svenska patentmyndigheten, skall denna ansökan handläggas på samma sätt som en europeisk patentansökan som har begärts omvandlad i det fall som avses i 94 och 95 §§. Sålunda föreskrivs i punkt 12 att 95 § äger motsvarande tillämpning på ansökan som har begärts omvandlad enligt denna punkt. Detta innebär bl. a. att de bestämmelser rörande skyldighet att betala ansökningsavgift och ge in översättning som regeringen meddelar med stöd av 95 § också är tillämpliga i fråga om omvandling som avses i förevarande punkt.

Bestämmelserna i 95 § har dock ansetts böra kompletteras i ett hänseende såvitt gäller omvandling enligt punkt 12. Enligt 95 § skall sökanden ge in översättning av den europeiska patentansökningen. Detta gäller också vid omvandling enligt punkt 12. I fråga om europeisk patentansökan som har handlagts vid det europeiska patentverket kan emellertid sökanden ha gjort ändring i ansökningen. Sverige bör därför utnyttja den möjlighet som konventionen ger fördragsslutande stat att kräva att sökanden för att få återropa sådan ändring vid den nationella patentmyndigheten skall ge in översättning även av ändringen. I punkt 12 fjärde meningen har därför tagits in en föreskrift av innebörd att, i de fall som nu avses, översättningen skall avse, förutom den europeiska patentansökningen i dess ursprungliga lydelse, även de ändringar som har

gjorts under handläggningen vid det europeiska patentverket och som sökanden önskar återopa.

Av hänvisningen i punkt 12 till 95 § följer att sökanden även i fall som avses i nämnda punkt skall inkomma med översättning och erlägga avgift inom en viss frist. Försummas det, skall ansökningen avskrivas. Patentmyndigheten kan dock under vissa förutsättningar med stöd av 72 § förklara att för sent ingiven översättning eller för sent erlagd avgift skall anses inkommen i rätt tid. Av hänsyn till tredje man bör kungörelse utfärdas om sådan förklaring leder till omvandling av europeisk patentansökan som har publicerats av det europeiska patentverket. Föreskrift om att patentmyndigheten skall utfärda kungörelse i detta fall har tagits in i *punkt 13*.

Punkt 13 innehåller också bestämmelse om föranvändarrätt för den som, efter det att fristen för att inkomma med översättning och erlägga avgift har gått ut men innan kungörelse har utfärdats, har börjat utnyttja uppfinningen yrkesmässigt i Sverige eller vidtagit väsentliga åtgärder för sådant utnyttjande. Denna föranvändarrätt förutsätter god tro. Den har samma innehåll som föranvändarrätt enligt 74 § andra och tredje styckena.

13.2 Förslaget till förordning om ändring i patentkungörelsen

1 §

Paragrafen innehåller i sin nuvarande lydelse en föreskrift om att ansökan om patent skall ges in till patent- och registreringsverket (patentverket). Om Sverige tillträder den europeiska patentkonventionen, kommer patent för Sverige att kunna meddelas dels av det svenska patentverket, dels av det europeiska patentverket. På grund härav har föreskriften givits den avfattningen att ansökan om patent som skall meddelas här i riket skall ges in till patentverket.

Det har ansetts lämpligt att i paragrafen erinra om att ansökan om sådant patent för Sverige som meddelas av det svenska patentverket kan ges in också i form av internationell patentansökan till myndighet eller organisation som enligt samarbetskonventionen är behörig att ta emot sådan ansökan. En bestämmelse av denna innebörd har tagits in som ett nytt *andra stycke*. Med internationell patentansökan avses enligt 28 § patentlagen sådan ansökan som görs enligt samarbetskonventionen.

Föreskrifter om det svenska patentverkets befattning med europeiska patentansökningar som ges in dit för vidare befordran till det europeiska patentverket ges i 66 §.

Flertalet bestämmelser rörande patentansökningar i patentkungörelsen avser sådana ansökningar som har ingivits direkt till den svenska patentmyndigheten för att avgöras där och sådana internationella patentansökningar som har fullföljts vid det svenska patentverket och där skall handläggas i nationell ordning. För att inte i varje bestämmelse behöva ange vilket slag av patentansökan som avses, har som *tredje stycke* i paragrafen tagits in föreskrift att bestämmelserna i denna kungörelse,

såvitt gäller patentansökningar, avser bara sådana ansökningar som har ingivits till patentverket för att avgöras där, om inte annat sägs. Det bör erinras om att europeisk patentansökan som begärs omvandlad till nationell svensk patentansökan i detta sammanhang betraktas som nationell svensk patentansökan.

2 §

I paragrafen anges vad en patentansökan skall innehålla samt när ansökningsavgiften skall erläggas.

I paragrafens *andra stycke* föreskrivs i dess nu gällande lydelse att ansökningshandlingen skall innehålla uppgift huruvida patent söks endast för Sverige eller, i fråga om nordisk patentansökan, uppgift om vilka stater ansökningen avser. Eftersom bestämmelserna i patentlagen om nordisk patentansökan utgår ur lagen, har denna punkt fått utgå.

Enligt *tredje stycket a* i dess nu gällande lydelse skall till själva ansökningshandlingen fogas beskrivning och patentkrav. Bestämmelsen har ändrats så att även sammandraget skall fogas till ansökningshandlingen.

Bestämmelsen under *tredje stycket b* om att fullmakt skall bifogas om sökanden företräds av ombud har försetts med ett tillägg av innebörd att detta inte gäller om ombudet har befullmäktigats i själva ansökningshandlingen. Tillägget har föranletts av regel 90.3 i tillämpningsföreskrifterna till samarbetskonventionen. På denna punkt hänvisas till kommitténs förra betänkande (s. 136).

I fjärde stycket i dess nu gällande lydelse föreskrivs att ansökningsavgiften skall ges in med ansökningen. Enligt nu gällande bestämmelser är ansökningsavgiften oberoende av ansökningens omfattning. Enligt förslaget till ändrad lydelse av 49 § görs emellertid ansökningsavgiften till sin storlek i viss mån beroende av hur många patentkrav ansökningen omfattar. Innehåller sålunda ansökningen vid ingivandet mer än tio patentkrav, skall tilläggsavgift betalas för varje krav utöver tio. Detta föranleder emellertid inte ändring i förevarande stycke.

Det bör påpekas att sökanden inte återfår någon del av ansökningsavgiften, om han under handläggningen frångår patentkrav och därmed kommer ned till ett antal som skulle ha betingat en lägre ansökningsavgift. Bestämmelsen bör dock inte utgöra hinder för att en sökande, som har fått föreläggande rörande bristande ansökningsavgift och som frångått ett eller flera krav innan betalningsfristen enligt föreläggandet har gått ut, får ansökningsavgiften beräknad efter det antal krav som där efter kvarstår.

Om ansökningen inte är avfattad på svenska och översättning till svenska inte ges in vid ingivandet, skall ansökningsavgiften beräknas efter antalet patentkrav i lydelsen på det främmande språket. Skulle ansökan göras endast genom åberopande av prioritetsgrundande ansökan, bör endast grundavgift tas ut och eventuell tilläggsavgift påföras när handling som innehåller patentkrav ges in på svenska eller på främmande språk.

3 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilket språk en patentansökan

skall vara avfattad på och om översättning av patentansökan.

Till paragrafen har fogats ett *tredje stycke* enligt vilket patentverket får meddela bestämmelser om lättnad för sökanden i fråga om kraven på översättning i de fall då en internationell patentansökan endast till viss del fullföljs såvitt avser Sverige. Bestämmelsen är oförändrad i förhållande till kommitténs förra betänkande. I fråga om motiven hänvisas till det betänkandet (s. 136 f.).

4 a §

Denna paragraf innehåller närmare bestämmelser om internationell nyhetsgranskning enligt samarbetskonventionen av *nationell* patentansökan ("international-type search"). I paragrafen har inte gjorts någon ändring i förhållande till kommitténs förra betänkande. Beträffande motiven hänvisas till det betänkandet (s. 137—139).

6 §

Paragrafen innehåller föreskrifter om skyldighet för patentverket att föra diarium över inkomna patentansökningar. Begreppet patentansökningar har inte närmare definierats. I enlighet med 1 § tredje stycket avses i paragrafen sålunda endast nationella svenska patentansökningar, däri inbegripet europeiska patentansökningar som har begärts omvandlade, och vid det svenska patentverket fullföljda internationella ansökningar.

Enligt andra stycket är diariet tillgängligt för allmänheten. Denna bestämmelse kvarstår oförändrad.

Tredje stycket innehåller bestämmelser om vilka uppgifter som skall antecknas i diariet. De uppgifter som gäller nordiska patentansökningar, punkterna 11 och 12, har utgått. I stället har som ny punkt 11 tagits in föreskrift att, om ansökan är internationell patentansökan, det internationella ansökningsnumret skall antecknas. Som punkt 12 har tagits in en föreskrift att om ansökningen utgör europeisk patentansökan som har omvandlats, det ansökningsnummer som den europeiska patentansökningen har erhållit vid det europeiska patentverket skall antecknas.

6 a §

I förevarande paragraf ges bestämmelser om diarium över vissa europeiska patentansökningar som omfattar Sverige.

Enligt 89 § andra stycket patentlagen uppkommer skadeståndsrättsligt skydd för europeisk patentansökan när översättning av patentkraven till svenska har inkommit till patentverket och kungörelse därom har utfärdats. Sådan översättning är tillgänglig för envar. Det bör därför vara möjligt att hos patentverket få upplysning om när sådan översättning har inkommit. I förevarande paragraf föreskrivs därför i *första stycket* att patentverket skall föra särskilt diarium över europeiska patentansökningar beträffande vilka sådan översättning av patentkraven som avses i 89 § patentlagen har inkommit till patentverket. Diariet skall vara tillgängligt för allmänheten.

Enligt paragrafens *andra stycke* skall i diariet för varje ansökan antecknas den europeiska patentansökningens nummer, sökandens namn

och adress samt den dag då översättningen inkom. Av 62 § följer att uppgift om ansökans nummer samt om sökandens namn och adress kommer att föreligga. I nämnda paragraf föreskrivs nämligen att översättning som avses i 89 § patentlagen skall åtföljas av dessa uppgifter. Saknas de, anses översättningen inte ingiven. Vidare skall i diariet antecknas huruvida översättningen har föranlett kungörelse enligt 89 § patentlagen. Som nyss nämnts uppkommer skadeståndsrättsligt skydd först från dagen för denna kungörelse. Inkommer sökanden med rättelse av översättningen, skall detta antecknas liksom om rättelsen har föranlett kungörelse.

I övrigt skall antecknas sådana uppgifter som avses i 6 § tredje stycket punkterna 4—7 och 9 samt huruvida ansökningen är europeisk avdelad ansökan. Såvitt gäller dessa uppgifter skall anteckning ske i den mån det svenska patentverket har tillgång till uppgifterna. De torde inte alltid framgå av översättning som avses i 89 § patentlagen och de kan inte heller med stöd av konventionen avkrävas sökanden i samband med att han ger in sådan översättning. Uppgifterna torde dock kunna erhållas från det europeiska patentverket enligt artikel 130 i den europeiska patentkonventionen. Enligt nämnda artikel skall nämligen det europeiska patentverket lämna fördragsslutande stats nationella patentmyndighet erforderliga uppgifter om europeiska patentansökningar och handläggningen av sådana ansökningar. Vidare torde det svenska patentverket med stöd av nämnda artikel kunna få uppgift om vilken dag sökanden har mottagit underrättelse från det europeiska patentverket att detta är berett att meddela patent. Denna dag är av vikt, eftersom den utgör utgångspunkt för beräkning av den frist inom vilken översättning till svenska skall ges in till det svenska patentverket.

Enligt *tredje stycket* skall i diariet också antecknas när översättning som avses i 82 § första stycket första punkten patentlagen, dvs. översättning av den text som ligger till grund för det europeiska patentverkets beslut att meddela patentet, har kommit in till det svenska patentverket. Sådan översättning skall nämligen i regel vara det svenska patentverket tillhanda innan europeiskt patent meddelas. I avvaktan på att europeiskt patent har meddelats och anteckning om översättning kan göras i patentregistret (jfr 43 a §), skall anteckning i stället göras i diariet över europeiska patentansökningar. I diariet antecknas också om översättningen har föranlett kungörelse. Dessa anteckningar förs över till patentregistret, om ansökningen leder till europeiskt patent som har rättsverkan i Sverige. Skulle rättelse av översättning som avses i 82 § första stycket patentlagen ges in innan europeiskt patent meddelas, skall även detta antecknas i diariet.

7 §

I sin nuvarande lydelse innehåller paragrafen en bestämmelse om att patentverket för varje vecka skall upprätta en förteckning över inkomna patentansökningar. Denna förteckning skall innehålla vissa uppgifter om ansökningarna. Envar kan mot avgift få tryckt exemplar av denna förteckning.

Paragrafen har utvidgats till att omfatta bestämmelser om tre olika

förteckningar, en över patentansökningar som skall handläggas som nationell svensk patentansökan, en över internationella patentansökningar som omfattar Sverige och en över europeiska patentansökningar som omfattar Sverige. Bestämmelserna har delats upp på tre numrerade punkter.

Under 1 behandlas den förteckning som avser ansökningar som har inkommit till patentverket för att avgöras där, dvs. nationella svenska patentansökningar, fullföljda internationella patentansökningar och europeiska patentansökningar som har begärts omvandlade. Förteckningen skall för varje ansökan innehålla de uppgifter som anges i 6 § tredje stycket 1, 3, 5, 6, 7, 9, 11 och 12.

Under 2 ges föreskrift om förteckning över internationella patentansökningar. Denna föreskrift motsvarar i sak det nya andra stycke som föreslogs i kommitténs förra betänkande (s. 139). Som där påpekades innehåller samarbetskonventionen bestämmelser om när nationell patentmyndighet får offentliggöra internationell patentansökan. Vidare finns i konventionen bestämmelser om rätt för nationell patentmyndighet att dessförinnan offentliggöra vissa uppgifter om ansökningen (art. 30.2.b). Dessa uppgifter får avse vilka stater som har designerats, vilken patentmyndighet som har tagit emot ansökningen, sökandens namn, internationell ingivningsdag, internationellt ansökningsnummer och benämning på uppfinningen. Som framhölls i det förra betänkandet torde det vara av värde för det svenska näringslivet att så tidigt som möjligt få tillgång till uppgifter om i vilka internationella patentansökningar Sverige har designerats. Patentverket bör därför åläggas att från internationella byrån införskaffa de uppgifter som enligt samarbetskonventionen får offentliggöras och göra dessa tillgängliga för allmänheten. Enligt punkt 2 skall patentverket därför för varje vecka upprätta en förteckning över internationella patentansökningar som omfattar Sverige och beträffande vilka patentverket har fått uppgifter från internationella byrån. Denna förteckning skall för varje ansökan innehålla de uppgifter som anges i artikel 30.2.b i samarbetskonventionen.

Under 3 ges föreskrifter om förteckningen över europeiska patentansökningar.

Några uppgifter rörande europeisk patentansökan får i princip inte utlämnas innan ansökningen har publicerats av det europeiska patentverket enligt artikel 93 i den europeiska patentkonventionen. Detta framgår av konventionens artikel 128. Det europeiska patentverket har emellertid enligt artikel 128.5 rätt att före publiceringen lämna ut vissa uppgifter om ansökningen, nämligen uppgift om ansökningens nummer, ingivningsdagen, sökandens namn, uppfinningens benämning och de designerade fördragsslutande staterna. Har prioritet begärts får uppgift lämnas också om var och när den för prioritet åberopade ansökningen gjordes samt om den ansökningens nummer.

Det är att märka att det inte föreligger någon skyldighet för det europeiska patentverket att utlämna de nu nämnda uppgifterna innan ansökningen publiceras. Liksom i fråga om internationella patentansökningar torde det emellertid vara av intresse för svenskt näringsliv att så snart

som möjligt få kännedom om europeiska patentansökningar som omfattar Sverige. Det svenska patentverket bör därför försöka att på ett så tidigt stadium som möjligt få tillgång till de uppgifter som anges i artikel 128.5 i fråga om europeiska patentansökningar som omfattar Sverige.

Under 3 föreskrivs sålunda att patentverket för varje vecka skall upprätta förteckning över europeiska patentansökningar som omfattar Sverige och beträffande vilka uppgifter har erhållits från det europeiska patentverket. Denna förteckning skall innehålla de uppgifter som anges i artikel 128.5 i den europeiska patentkonventionen.

Enligt *andra stycket* i dess nuvarande lydelse kan envar mot föreskriven avgift erhålla tryckt exemplar av sådan förteckning som avses i första stycket. Med hänsyn till att mångfaldigande numera med fördel äger rum på annat sätt än genom tryckning, finns det inte anledning att uppställa krav på tryckning. Det bör sålunda vara tillåtet att framställa exemplar av de förteckningar som avses i paragrafen genom fotokopiering eller med radskrivare som är ansluten till dator. Kravet att förteckning skall vara tryckt har därför fått utgå.

9 §

Denna paragraf innehåller i sin nu gällande lydelse närmare bestämmelser om s. k. konventionsprioritet.

Såsom framgår av den allmänna motiveringen (avsnitt 12.5.3) och av vad som anförs i anslutning till 6 § patentlagen har rätten att åberopa prioritet utvidgats så att prioritet får åberopas inte blott från tidigare ansökan om skydd i utlandet utan även från tidigare ansökan om patent här i landet.

I enlighet härmed har förevarande paragrafs *första stycke*, i vilket anges de villkor som måste vara uppfyllda för att en patentansökan skall få åtnjuta prioritet från tidigare ansökan, fått nytt innehåll. Prioritetsgrundande är enligt första stycket i dess nya lydelse dels tidigare ansökan om patent här i riket, dels sådan tidigare ansökan om patent, upfinnarcertifikat eller skydd som nyttighetsmodell som avser främmande stat som är ansluten till Pariskonventionen. Har uppfinning angivits i sådan ansökan och söks inom tolv månader från ansökningsdagen för nämnda ansökan patent på uppfinningen i Sverige skall den senare gjorda ansökningen i vissa avseenden, nämligen vid tillämpning av 2 § första, andra och fjärde styckena samt 4 § patentlagen, anses gjord samtidigt med den tidigare ansökningen. Med ansökan om patent i Sverige avses nationell patentansökan samt internationell patentansökan och europeisk patentansökan som omfattar Sverige.

I likhet med vad som nu gäller har patentverket givits rätt att i prioritetshänseende jämställa ansökan om skydd i stat som inte är ansluten till Pariskonventionen med ansökan om skydd i konventionsstat.

Det nu gällande *andra stycket* har oförändrat placerats som *första punkt i det nya andra stycket*. Där föreskrivs att sökanden för att få åtnjuta prioritet skall begära det inom tre månader från ansökningens ingivningsdag. Begäran skall vara skriftlig och innehålla uppgift om var och när den för prioritet åberopade ansökningen gjordes. Så snart som

möjligt skall sökanden också lämna uppgift om den tidigare ansökningens nummer.

Av skäl som anges i den allmänna motiveringen (avsnitt 12.5.3) har tremånadersfristen behållits för nationella patentansökningar, trots att någon sådan frist inte finns för den som gör internationell eller europeisk patentansökan. Detta medför emellertid att undantagsbestämmelser måste ges för internationella patentansökningar. Dessa har tagits upp i styckets *andra punkt*. De har utan ändring i sak förts över från förslaget till ändring i 9 § i kommitténs förra betänkande. Beträffande motiven till dessa bestämmelser hänvisas därför till det betänkandet (s. 139 f.).

10 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om ingivande av s. k. prioritetshandlingar.

Enligt paragrafens nuvarande lydelse kan patentverket förelägga sökanden att styrka begärd prioritet genom att ge in bevis om ingivningsdagen för den för prioritet åberopade ansökningen samt om sökandens namn. Vidare kan sökanden föreläggas att ge in kopia av beskrivning och i förekommande fall ritning och patentkrav i den prioritetsgrundande ansökningen (s. k. prioritetshandlingar). Beviset skall vara utfärdat av den myndighet som har mottagit den tidigare ansökningen och kopian vara bestyrkt av samma myndighet. Om inte föreläggandet efterkommes, får prioritet inte åtnjutas.

Av skäl som anförts i den allmänna motiveringen (avsnitt 12.5.3) har i *första stycket* gjorts den ändringen att sökanden är skyldig att utan föreläggande ge in bevis och prioritetshandlingar till patentmyndigheten inom sexton månader från den dag från vilken prioriteten begärs. Prioritetshandlingarna utgörs av kopia av ansökningen. Om den tidigare ansökningen är en ansökan om patent, skall sålunda ges in kopia av beskrivning och patentkrav samt eventuellt förekommande särskild ansökningshandling. Däremot behöver inte kopior av fullmakter och överlåtelsehandlingar ges in. Bestämmelserna överensstämmer i sak med vad som i detta avseende gäller enligt samarbetskonventionen och den europeiska patentkonventionen. Någon skyldighet att ge in prioritetshandlingar föreligger givetvis inte i den mån handlingarna redan finns hos patentverket.

Till första stycket har också fogats en bestämmelse om att kopia av ansökningen skall ges in i den form som patentverket föreskriver. Bestämmelsen har tillkommit för att göra det möjligt för patentverket att kräva att prioritetshandlingar ges in i form av mikrofilm eller att de överförs på mikrofilm på sökandens bekostnad. Såsom framgår av den allmänna motiveringen (avsnitt 12.5.3) underlättas övergången till ett system med obligatoriskt ingivande av prioritetshandlingar genom att prioritetshandlingar inom en nära framtid torde kunna erhållas från de stora industriländernas patentmyndigheter i form av mikrofilm. Det bör anmärkas att bestämmelsen ger patentverket rätt att föreskriva att kopior i form av mikrofilm skall ges in endast såvitt avser prioritetshandlingar från vissa staters patentmyndigheter.

Till första stycket har vidare fogats en ny *andra punkt* med bestämmelser om internationella patentansökningar.

Enligt regel 17.1 i tillämpningsföreskrifterna till samarbetskonventionen skall sökanden inom viss frist, i regel sexton månader från prioritetdagen, till internationella byrån ge in bestyrkt avskrift av den för prioritet åberopade ansökningen.¹ Iakttar sökanden inte detta, får fördragsslutande stat bortse från prioritetsyrkandet. På begäran av patentmyndighet i designerad stat skall internationella byrån tillstålla denna myndighet kopia av prioritetshandling, dock inte före utgången av nämnda frist. Designerad myndighet får inte begära att sökanden skall ge in kopia av prioritetshandling före utgången av den frist som gäller enligt samarbetskonventionens artikel 22, dvs. i regel tjugo månader från prioritetdagen. Myndigheten får kräva att sökanden skall ge in kopia av prioritetshandling endast då patentmyndigheten begär att sådan kopia skall ges in tillsammans med bestyrkt översättning av prioritetshandling (regel 17.2.a).

Med anledning av de nu nämnda bestämmelserna i regel 17.1 har i första stycket tagits upp bestämmelser om att kopia av den prioritetgrundande ansökningen såvitt gäller internationella patentansökningar får ges in också till internationella byrån enligt regel 17.1 i tillämpningsföreskrifterna till samarbetskonventionen. Av bestämmelsens avfattning ("kopian får ges in också till internationella byrån") framgår att prioritet medges även om sökanden ger in kopian direkt till det svenska patentverket, och detta även om han inte har iakttagit vad som föreskrivs i samarbetskonventionen rörande ingivande av prioritetshandlingar.

I samarbetskonventionen uppställs inte något krav att sökanden skall ge in bevis om ingivningsdagen för den prioritetgrundande ansökningen. På grund därav föreskrivs i första styckets *andra punkt* också att i fråga om internationella ansökningar sådant bevis skall ges in först efter särskilt föreläggande från patentverket.

Enligt *andra stycket* i dess nu föreslagna lydelse får patentverket föreskriva undantag från skyldigheten att ge in bevis och kopia som avses i första stycket. Denna bestämmelse ger sålunda patentverket möjlighet att meddela generella föreskrifter om att sökanden under vissa förutsättningar inte behöver ge in bevis och kopia. Däremot bör patentverket inte kunna medge befrielse från denna skyldighet i enskilda fall. Bestämmelsen är avsedd att tillämpas i fråga om prioritetshandlingar som med säkerhet är allmänt tillgängliga hos annan patentmyndighet eller hos internationell organisation (jfr avsnitt 12.5.3). Även om sådana föreskrifter har meddelats, är patentverket givetvis i det enskilda fallet oförhindrat att förelägga sökanden att ge in prioritetshandlingar.

I *tredje stycket* föreskrivs att om sökanden inte iakttar sin skyldighet att ge in bevis och kopia som avses i första stycket, prioritet inte får åtnjutas. Bestämmelsen utgör en motsvarighet till nuvarande *andra stycket*. Det bör märkas att förlust av prioritetsrätt uppkommer både vid un-

¹ Skulle sökanden begära att nationell handläggning börjar tidigare, skall prioritetshandlingar ges in senast i samband därmed.

derlåtenhet att iaktta skyldigheten att utan anmaning ge in prioritetshandlingar och vid underlåtenhet att efter föreläggande ge in sådana handlingar.

Fjärde stycket innehåller ytterligare bestämmelser rörande internationella patentansökningar. Som förut nämnts får nationell patentmyndighet enligt regel 17.2 i tillämpningsföreskrifterna till samarbetskonventionen kräva prioritetshandlingar direkt från sökanden endast då myndigheten begär att sådan handling skall ges in tillsammans med bestyrkt översättning av prioritetshandling. I annat fall måste nationell patentmyndighet begära att få handlingarna av internationella byrån. Anledning att alltid kräva översättning av prioritetshandlingar har inte ansetts föreligga. Bestämmelserna i 3 § ger patentverket möjlighet att i enskilda fall där det anses påkallat i efterhand begära översättning av prioritetshandlingar.

Anledning för det svenska patentverket att för egen del införskaffa prioritetshandlingar såvitt gäller internationell patentansökan torde föreligga endast i de fall då ansökningen fullföljs vid det svenska patentverket. Eftersom handlingarna då i de flesta fall är allmänt tillgängliga hos internationella byrån, finns i regel inte anledning att arkivera dem också hos det svenska patentverket. I vissa fall torde det dock vara nödvändigt att införskaffa prioritetshandlingar, t. ex. om nyhetshinder har uppkommit under prioritetsåret. I *fjärde stycket* föreskrivs därför att om prioritetshandlingarna för internationell patentansökan har ingivits till internationella byrån, patentverket får infordra kopia från internationella byrån i enlighet med regel 17.2 i tillämpningsföreskrifterna till samarbetskonventionen. I sådant fall får patentverket också förelägga sökanden att ge in sådant bevis som avses i första stycket.

13 §

I denna paragraf har inte gjorts några ändringar i förhållande till det förslag som framlades i kommitténs förra betänkande. I fråga om motiven hänvisas till det betänkandet (s. 140 f.).

14 och 15 §§

Dessa paragrafer innehåller i sin nuvarande lydelse bestämmelser om i vilka fall flera patentkrav får tas upp i en och samma patentansökan. Även i sin nya lydelse innehåller paragraferna bestämmelser härom, men både det sakliga innehållet och paragrafernas disposition har ändrats.

I sin nuvarande lydelse innehåller 14 § första stycket föreskrift om att en patentansökan får innehålla flera patentkrav, om de står i sådant förhållande till varandra som framgår av 15 §. Vidare föreskrivs att om det finns flera patentkrav i en patentansökan, kraven skall tas upp och numreras i följd. Trots att det inte anges i författningstexten och inte heller direkt har uttalats i förarbetena har det ansetts att en patentansökan inte får innehålla andra kombinationer av patentkrav än som anges i 15 § (jfr NU s. 192).

Som anförs i den allmänna motiveringen (avsnitt 15.7) finns i den europeiska patentkonventionen inte någon uttömmande reglering av i vilka

fall en europeisk patentansökan får innehålla flera patentkrav. I tillämpningsföreskrifterna ges endast exempel på tillåtna kombinationer av patentkrav. Av skäl som anförs i den allmänna motiveringen (avsnitt 12.7) har regleringen i denna kungörelse av sökandens rätt att i samma ansökan ta upp flera patentkrav anpassats i både materiellt och redaktionellt avseende till vad som gäller enligt den europeiska patentkonventionen (reglerna 29 och 30). Härigenom kommer svensk rätt att uppfylla även vad som föreskrivs i samarbetskonventionen på denna punkt (regel 13).

I 14 § första stycket första punkten föreskrivs endast att en patentansökan får innehålla flera patentkrav. Den nu gällande bestämmelsen i 14 § första stycket andra punkten om att för det fall en ansökan innehåller flera patentkrav dessa skall tas upp och numreras i följd kvarstår oförändrad.

I 14 § andra stycket i dess nuvarande lydelse förklaras i första punkten att det första patentkravet utgör huvudkrav. I andra punkten föreskrivs att följande patentkrav skall innehålla sådan hänvisning till ett eller flera tidigare patentkrav att därav framgår förhållandet mellan de uppfinningar som kraven avser.

Om en uppfinning har sådan karaktär att den inte lämpligen kan anges i ett enda huvudkrav, kan patentverket enligt tredje stycket medge att uppfinningen anges i flera huvudkrav.

Termen *huvudkrav* är den enda term i fråga om patentkrav som förekommer i patentkungörelsen. Vid sidan av denna term brukas i praktiken också termer för andra slags patentkrav som kan förekomma i en patentansökan. Krav som vid sidan av huvudkravet självständigt anger en uppfinning, dvs. de krav som avses i 15 § andra stycket i dess nu gällande lydelse, kallas *sidokrav*. Krav som avser utföringsform av en i tidigare patentkrav angiven uppfinning kallas *underkrav*. Dessa regleras f. n. i 15 § första stycket. Denna uppdelning av patentkrav i krav av tre olika slag överensstämmer inte med regleringen i samarbetskonventionen och den europeiska patentkonventionen. Där skiljs endast mellan oberoende krav ("independent claim") och beroende krav ("dependent claim"). Beroende krav avser utföringsform av uppfinning som har angivits i annat patentkrav i ansökningen. Övriga krav är oberoende.

Nuvarande andra och tredje styckena i 14 § har utgått ur paragrafen och ersatts med bestämmelser av annat innehåll. I *andra stycket* föreskrivs sålunda att patentkrav kan vara självständigt eller osjälvständigt.¹ Därefter definieras dessa två nya termer. Med osjälvständigt krav avses krav som avser utföringsform av uppfinning som har angivits i annat patentkrav. Annat krav är självständigt.

Det nya *tredje stycket i 14 §* innehåller bestämmelser om hur osjälvständiga krav får knytas till andra krav. Till ett patentkrav får knytas flera osjälvständiga krav (första punkten). Detta innebär att osjälvständigt krav kan knytas såväl till föregående självständiga krav som till föregående osjälvständiga krav. Ett och samma osjälvständiga krav kan

¹ I terminologiskt avseende har i författningstexten använts uttrycken "självständigt krav" och "osjälvständigt krav" i stället för konventionernas "oberoende krav" och "beroende krav".

också knyts till mer än ett föregående krav (andra punkten). I båda dessa fall måste som förutsättning gälla att patentkraven tillhör samma kategori. Någon uttrycklig föreskrift härom har inte avsetts erforderlig.

I 14 § fjärde stycket tas upp ytterligare föreskrifter rörande osjälvständiga patentkrav. Sådant krav skall enligt första punkten tas upp efter krav vars samtliga bestämmingar det innefattar. Eftersom ett osjälvständigt krav avser en utföringsform av en uppfinning som har angivits i annat patentkrav är det givet, att det osjälvständiga kravet måste innefatta alla bestämmingar i det krav som avser uppfinningen i fråga samt en eller flera ytterligare bestämmingar. Detta kommer också till uttryck i andra punkten. Där föreskrivs sålunda att osjälvständigt krav skall inledas med hänvisning till det föregående patentkrav vars samtliga bestämmingar det innefattar. Därefter skall de ytterligare bestämmingar som kännetecknar uppfinningen av utföringsformen anges.

I 15 § i dess nuvarande lydelse anges vissa kombinationer av patentkrav som är tillåtna i en och samma patentansökan. Såsom förut nämnts har denna uppräknning i allmänhet ansetts vara uttömmande. I första stycket föreskrivs att patentkrav får avse utföringsform av uppfinning enligt föregående patentkrav. I andra stycket regleras kombinationer av huvudkrav och sidokrav.

Första och andra styckena har fått nytt innehåll. I 15 § första stycket föreskrivs att om det som söks skyddat har sådan karaktär att det, såvitt avser viss kategori, inte lämpligen kan återges i ett enda självständigt krav, i samma ansökan får tas upp flera självständiga krav inom samma kategori. Denna bestämmelse har sin motsvarighet i den europeiska patentkonventionen (regel 29.2) och i samarbetskonventionen (regel 13.3).

Det är emellertid att märka att i de fall som avses i andra stycket, det enhetskrav som anges i 10 § patentlagen måste vara uppfyllt. En erinran härom har tagits in som en *andra punkt*. Enligt andra punkten får sålunda en ansökan inte innehålla flera självständiga krav inom samma kategori, om den därigenom kommer att omfatta två eller flera uppfinningar som är oberoende av varandra. Detta torde leda till att i samma ansökan i de flesta fall får tas upp endast ett självständigt krav inom samma kategori.

Bestämmelsen har betydelse bl. a. vid uppfinningar av typen "sändare-mottagare". Vidare kan den bli tillämplig i fall då en uppfinningsidé kan ta sig uttryck i flera självständiga former inom samma kategori. Avser t. ex. en uppfinning en ny princip för riktningsändring av växelström, kan i samma ansökan tas upp både krav avseende en enfaslikriktare och krav avseende en flerfaslikriktare, under förutsättning att båda likriktarna fungerar enligt samma princip.

I 15 § andra stycket ges exempel på kombinationer av självständiga patentkrav som får tas upp i en och samma patentansökan. Dessa exempel är samma som anges i regel 30 i tillämpningsföreskrifterna till den europeiska patentkonventionen. Det har ansetts att dessa kombinationer alltid är förenliga med enhetskravet i 10 § patentlagen. Genom den föreslagna regleringen uppfyller svensk rätt vad som föreskrivs i regel 13.2 i tillämpningsföreskrifterna till samarbetskonventionen.

Det bör emellertid framhållas att för att självständiga krav skall få tas upp i samma ansökan, ett verkligt samband måste finnas mellan de uppfinningar som dessa krav avser. Samma uppfinningsidé måste sålunda utgöra grund för de uppfinningar som anges i kombinationen. För att punkt 1 skall vara tillämplig i fråga om en kombination av ett patentkrav som avser alster och ett patentkrav som avser ett för tillverkning av alstret uppfunnet förfarande, måste förfarandet vara särskilt inriktat på framställning av ifrågavarande alster. Ett förfarande som kan användas generellt och som inte har någon särskild effekt i fråga om det alster som samtidigt söks skyddat kan inte anses uppfylla de villkor som uppställs i punkt 1. En annan tillämpning av 15 § andra stycket skulle uppenbarligen vara i strid mot det enhetskrav som föreskrivs i 10 § patentlagen.

16 §

Denna paragraf omfattar i sin nuvarande lydelse endast ett stycke, vilket innehåller närmare föreskrifter om beskrivningen. Detta stycke kvarstår oförändrat som paragrafens första stycke. Till paragrafen har fogats tre nya stycken, som innehåller en reglering av vissa frågor som har samband med deposition av mikrobiologisk kultur.

Om uppfinning avser mikrobiologiskt förfarande eller alster av sådant förfarande, skall enligt 8 § andra stycket patentlagen i dess föreslagna lydelse uppfinningen inte anses tillräckligt tydligt angiven, om inte en kultur av den mikroorganism som kommer till användning vid utövande av uppfinningen lämnas i förvar i de fall och i den ordning regeringen föreskriver. Regeringen har rätt att bemyndiga patentmyndigheten att ge föreskrifter i dessa avseenden.

I förevarande paragrafs *andra stycke* föreskrivs i vilka fall sådan deposition skall ske. Om det vid utövande en uppfinning som avser mikrobiologiskt förfarande eller alster av sådant förfarande skall användas mikroorganism som inte är allmänt tillgänglig, skall en kultur av organismen lämnas i förvar hos institution som patentverket har godkänt för detta ändamål. Depositionen måste göras senast den dag då patentansökningen ges in till patentverket, dvs. den dag då ansökningen faktiskt inkommer till verket. Bevis om deposition skall ges in till patentverket inom två månader från nämnda dag. Beviset skall innehålla uppgift om var den deponerade kulturen förvaras och de ytterligare uppgifter som behövs för att identifiera den.

Som framgår av 8 § patentlagen medför underlåtenhet att iaktta bestämmelserna om deposition att uppfinningen inte anses tillräckligt tydligt angiven. Patent får då inte meddelas. Skulle patent ändå meddelas, föreligger ogiltighetsgrund enligt 52 § patentlagen. Har sökanden försummat att göra deposition senast den dag då patentansökningen ges in, kan rättelse vidtas endast i den mån s. k. löpdagsförskjutning kan ske.

I förevarande paragrafs *tredje stycke* anges de villkor under vilka patentverket får godkänna en institution för deposition av mikrobiologiska kulturer. Institutionen skall sålunda i särskilt avtal med patentverket ha förbundit sig att hålla kulturen tillgänglig enligt 22 § sjätte stycket patentlagen när framställning därom görs i den ordning som föreskrivs i

förevarande paragrafs fjärde stycke. Institutionen skall vidare ha förbundet sig att fortlöpande underrätta sökanden resp. patenthavaren om vem som har fått tillgång till kulturen. Patentverket skall upprätta förteckning över godkända institutioner. Envar skall ha rätt att utan avgift erhålla exemplar av denna förteckning.

I denna kungörelse har inte tagits in några föreskrifter om vilka krav som skall ställas på en institution för att den skall kunna godkännas för det ändamål som här avses. Det har ansetts att bedömningen i detta avseende kan anförtros åt patentverket. Inte heller har föreskrivits vilken tid deponerad kultur skall vidmakthållas av vederbörande institution. I princip bör sådan kultur bevaras under patentets hela giltighetstid. Detta är dock inte alltid möjligt eller meningsfullt, eftersom en mikrobiologisk kultur i vissa fall förändras.

Enligt 22 § sjätte stycket patentlagen skall deponerad mikrobiologisk kultur hållas allmänt tillgänglig, sedan handlingarna i ärendet har blivit allmänt tillgängliga. Som förutsättning härför gäller dock att den som önskar ta del av kulturen gör skriftlig framställning därom och förbinder sig att iaktta vad regeringen föreskriver till förebyggande av missbruk av kulturen.

Föreskrifter i det avseende som avses i 22 § sjätte stycket patentlagen ges i förevarande paragrafs *fjärde stycke*. Framställning om att få tillgång till kulturen skall göras hos den institution som förvarar kulturen. Sådan framställning skall innehålla namn och adress för den som gör framställningen. Vid framställningen skall dessutom fogas vissa skriftliga utfästelser gentemot patentsökanden eller patenthavaren. I samtliga fall skall den som vill ta del av den deponerade kulturen förbinda sig att inte låta annan få tillgång till den, om inte patentansökningen har avskrivits och inte mer kan återupptas eller har avslagits eller patentet har upphört att gälla. Den som önskar få tillgång till deposition innan patent har meddelats måste dessutom utfästa sig att inte använda kulturen för annat ändamål än experiment innan patent har meddelats eller ansökningen har avskrivits och inte mer kan återupptas eller har avslagits. Den som har fått tvångslicens att nyttja uppfinningen är inte bunden av sådana utfästelser gentemot patentsökanden eller patenthavaren som sist nämnts.

I fråga om innebörden av dessa utfästelser kan anföras följande. Den som har fått tillgång till prov av kultur av det slag som här avses, får inte låta annan få del av provet. Har ett företag i sitt namn tagit ut prov av kulturen, får företagets anställda utföra analys av och försök med kulturen. Företaget får däremot inte låta annat företag eller personer som inte är knutna till företaget få tillgång till provet.

16 a §

Paragrafen, som är ny, innehåller närmare bestämmelser om sammandraget.

I *första stycket* ges föreskrifter rörande utformningen av sammandraget. Sammandraget, som skall innehålla uppfinningens benämning, skall utformas så att därav tydligt framgår det tekniska problem som uppfinningen berör, principen för den lösning på problemet som uppfin-

ningen innebär samt den huvudsakliga användningen av uppfinningen.

Av 15 § första stycket patentlagen framgår att sammandragets slutliga lydelse fastställs av patentverket. Enligt förevarande paragrafs *andra stycke* skall sammandragets slutliga lydelse om möjligt fastställas innan patentansökningen skall hållas allmänt tillgänglig enligt 22 § andra stycket patentlagen, dvs. innan aderton månader har förflutit från den dag då ansökningen gjordes eller, om prioritet yrkas, från prioritetdagen. Beträffande förfarandet när sammandragets slutliga lydelse skall fastställas hänvisas till vad som anförs i anslutning till 15 § patentlagen.

17 §

I denna paragraf, som innehåller bestämmelser om i vilken omfattning sökanden får ändra patentansökan, har inte gjorts någon ändring i förhållande till kommitténs förra betänkande. I fråga om motiven hänvisas till det betänkandet (s. 142—144).

19 §

I sin nuvarande lydelse innehåller denna paragraf i första stycket en definition av begreppet grundhandling. Någon ändring av denna definition har inte gjorts. I kommitténs förra betänkande föreslogs att till paragrafen fogas ett *andra stycke*, i vilket begreppet grundhandling ges en särskild definition i fråga om internationella patentansökningar. Någon saklig ändring i den sålunda föreslagna definitionen har inte gjorts. Beträffande innehållet i första och andra styckena hänvisas till kommitténs förra betänkande (s. 144 f.).

I paragrafens *tredje stycke* har tagits in en definition av begreppet grundhandling när det gäller omvandlad europeisk patentansökan. I fråga om europeisk patentansökan som begärs omvandlad till svensk nationell ansökan skall sålunda som grundhandling anses beskrivning och patentkrav i den europeiska patentansökningen i dess lydelse vid ingivandet till det europeiska patentverket. Definitionen föranleds av artiklarna 14.2, 136 och 137 i den europeiska patentkonventionen.

Nuvarande *andra stycket*, som innehåller en bestämmelse rörande ingivande av prioritetshandling, har utan ändring placerats som *fjärde stycke*.

27 §

Paragrafen innehåller i sin nu gällande lydelse i *första stycket* bestämmelser om tryckning av beskrivning och patentkrav om handlingarna blir allmänt tillgängliga före utläggningen. Enligt nu gällande 55 § *andra stycket* skall emellertid förevarande paragrafs första stycke gälla först från den tidpunkt då bestämmelserna i patentlagen om nordisk patentansökan träder i kraft. Eftersom dessa bestämmelser inte har trätt i kraft har inte heller förevarande stycke trätt i kraft. Det finns därför f. n. inte några bestämmelser om publicering av patentansökan i samband med att den blir allmänt tillgänglig enligt 22 § patentlagen. Som en service åt uppfinnare och näringsliv låter emellertid patentverket trycka ett patentkrav och en ritningsfigur ur ansökningen i samband med att

den blir allmänt tillgänglig.¹

Enligt 8 § fjärde stycket patentlagen i dess föreslagna lydelse skall patentansökan innehålla ett sammandrag av beskrivning och patentkrav i deras lydelse när ansökningen gjordes. I 16 a § denna kungörelse föreskrivs att sammandragets slutliga lydelse om möjligt skall fastställas innan ansökningen blir allmänt tillgänglig enligt 22 § andra stycket patentlagen. Syftet med den senare bestämmelsen är att tredje man på ett tidigt stadium genom sammandraget skall kunna få information om vad ansökningen innehåller. Sammandraget bör därför vara lätt tillgängligt för allmänheten.

Av de skäl som nu anförts föreskrivs i *första stycket* att om handlingarna blir allmänt tillgängliga före utläggningen, sammandraget skall tryckas så snart dess slutliga lydelse har fastställts. När det gäller ansökningar som innehåller ritningar torde sammandraget i allmänhet få väsentligt större informationsvärde, om det publiceras tillsammans med någon ritningsfigur. Vid den publicering av internationella och europeiska patentansökningar som äger rum genom det europeiska patentverkets resp. WIPO:s försorg torde ritningsfigur komma att publiceras tillsammans med sammandraget. Därför har patentverket bemyndigats föreskriva att även andra delar av ansökningen skall tryckas tillsammans med sammandraget. Det bör påpekas att patentverket givetvis är oförhindrat att i annan ordning publicera patentansökningar som är allmänt tillgängliga eller delar av sådana ansökningar, t. ex. patentkrav.

I första stycket har också tagits in en föreskrift om att envar mot föreskriven avgift skall kunna få tryckta exemplar av de handlingar som sålunda publiceras.

I *andra stycket* ges föreskrifter om den kungörelse som enligt 22 § fjärde stycket patentlagen skall utfärdas då handlingarna blir allmänt tillgängliga. Detta stycke behålls oförändrat.

Enligt 17 § denna kungörelse får patentkrav inte ändras så att det kommer att innehålla något som inte framgår av grundhandlingarna. Med hänsyn till den innebörd begreppet grundhandling har i gällande rätt (19 § första stycket) kan ändring av patentkrav inte leda till att kravet kommer att innehålla något som inte framgick av handlingarna i ansökningsärendet i den lydelse handlingarna hade när de blev allmänt tillgängliga. När det gäller internationell patentansökan utgörs grundhandlingarna enligt den föreslagna bestämmelsen i 19 § andra stycket av översättning av beskrivning och patentkrav. Enligt samma lagrum får denna översättning under vissa förutsättningar ändras så att patentkrav kan komma att innehålla något som inte framgick av grundhandlingarna när dessa blev allmänt tillgängliga. Av hänsyn till tredje man bör därför kungörelse utfärdas när översättning av beskrivning eller patentkrav efter denna tidpunkt ändras enligt nämnda bestämmelse. Föreskrift härom har tagits in som *tredje stycke* i förevarande paragraf. Denna föreskrift är oförändrad i förhållande till kommitténs förra betänkande.

¹ Någon motsvarande publicering sker f. n. inte vid de danska, finska och norska patentverken.

28 §

I denna paragraf regleras omfattningen av patentverkets granskning.

I första stycket föreskrivs att patentverket vid prövning av patentansökningar skall beakta allt vad verket får kännedom om. I detta stycke har inte gjorts någon ändring.

Patentverkets granskning skall enligt paragrafens andra stycke i dess nuvarande lydelse ske på grundval av patentskrifter och utläggningsskrifter från Sverige, Danmark, Finland och Norge samt Amerikas Förenta Stater, Frankrike, Storbritannien och Tyskland eller utdrag ur dessa samt allmänt tillgängliga ansökningar om patent i Sverige. Därutöver kan granskningen grundas på annan tillgänglig litteratur, om detta finnes befoget. Om särskilda förhållanden påkallar det, får patentverket enligt nuvarande fjärde stycket meddela föreskrifter om avvikelser från dessa bestämmelser.

Om samarbetskonventionen och den europeiska patentkonventionen träder i kraft, bör patentverkets granskning alltid ske även på grundval av internationella patentansökningar som publiceras av WIPO:s internationella byrå samt europeiska patentskrifter och europeiska patentansökningar som publiceras av det europeiska patentverket. Vidare bör granskningen även kunna grundas på publicerade patentansökningar från de uppräknade staterna. Det bör vara tillräckligt att granskningen i regel grundas på endera av patentskrifter, utläggningsskrifter eller publicerade patentansökningar från samma stat. Den minimidokumentation som enligt samarbetskonventionen skall beaktas vid nyhetsgranskningen omfattar även schweiziska patentskrifter. Schweiz bör därför införas i uppräknningen i andra stycket.¹

Enligt paragrafens nu gällande lydelse får granskningen ske på grundval av utdrag ur patentskrifter och utläggningsskrifter. I detta avseende görs inte någon ändring. Även i fråga om publicerade patentansökningar bör granskning få ske på grundval av utdrag. Med utdrag förstås också sammandrag. I allmänhet kan emellertid ett tillfredsställande granskningsresultat inte uppnås, om granskningen sker endast på grundval av sådana utdrag. I praktiken används därför utdrag endast som en utgångspunkt för granskningen. Detta gäller dock inte i fråga om utdrag ur brittiska ansökningar, eftersom dessa utdrag är av särskilt hög kvalitet.

Om en internationell ansökan är avfattad på engelska, franska, japanska, ryska eller tyska, skall den enligt regel 48.3 i tillämpningsföreskrifterna till samarbetskonventionen publiceras på det språk, på vilket den är avfattad. Är ansökningsansökan avfattad på annat språk än de nyss nämnda, skall den publiceras i engelsk översättning. Publiceras ansökningsansökan på annat språk än engelska, skall sammandrag av ansökningsansökan publiceras även i engelsk översättning. Det svenska patentverket kan inte rimligen åläggas att vid sin granskning ta del av internationella an-

¹ Enligt regel 34.1.c i tillämpningsföreskrifterna till samarbetskonventionen omfattar minimidokumentationen i fråga om schweiziska patentskrifter endast patentskrifter avfattade på franska eller tyska. Om detta anses erforderligt, kan patentverket med stöd av tredje stycket i förevarande paragraf (fjärde stycket enligt nu gällande lydelse) göra motsvarande inskränkning i fråga om schweiziska patentskrifter.

sökningar som har publicerats på japanska eller ryska. I fråga om sådana ansökningar bör verket i stället få använda sig av de på engelska publicerade sammandragen.

Internationella byråns publicering av internationella patentansökningar omfattar även den internationella nyhetsgranskningsrapporten (artikel 21.3 i samarbetskonventionen och regel 48.2 i tillämpningsföreskrifterna till konventionen). Denna rapport upprättas på det språk som används vid publiceringen av den ansökan som rapporten avser. Är rapporten avfattad på annat språk än engelska, skall den publiceras även i engelsk översättning (regel 48.3). Också det europeiska patentverkets publicering av europeisk patentansökan omfattar den europeiska nyhetsgranskningsrapport som har upprättats (regel 49 i tillämpningsföreskrifterna till den europeiska patentkonventionen). Patentverket bör vid sin granskning beakta också innehållet i de nu nämnda nyhetsgranskningsrapporterna. Någon uttrycklig föreskrift därom har inte ansetts erforderlig.

På grund av vad sålunda anförts har paragrafens *andra stycke* ändrats i följande hänseenden. I granskningsmaterialet har medtagits publicerade patentansökningar från de i stycket särskilt angivna staterna samt utdrag ur sådana ansökningar. Bland de särskilt angivna staterna har upptagits Schweiz. Vidare har som granskningsmaterial medtagits patentskrifter och publicerade patentansökningar från det europeiska patentverket och utdrag ur dessa samt internationella patentansökningar och utdrag ur dessa. Dessutom har stycket ändrats så att vid granskningen behövs beaktas endast endera av patentskrifter, utläggningsskrifter och publicerade patentansökningar från samma stat.

Det i författningstexten använda ordet "Tyskland" synes böra preciseras. Anledning torde för närvarande saknas att låta det obligatoriska granskningsmaterialet omfatta patentlitteratur från Tyska demokratiska republiken. Däremot bör beaktas patentskrifter, utläggningsskrifter eller publicerade patentansökningar från Förbundsrepubliken Tyskland och det förutvarande Tyska riket. I andra stycket har gjorts en ändring med denna innebörd.

I *tredje stycket* föreskrivs f. n. att vid granskningen skall undersökas om hinder mot patent föreligger på grund av kollision. Härmed åsyftas en granskning på grundval av tidigare gjorda svenska ansökningar som blir allmänt tillgängliga. Att sådana ansökningar skall beaktas vid granskningen följer redan av 2 § patentlagen. Tredje stycket har därför fått utgå.

Paragrafens nuvarande fjärde stycke har utan ändring i sak placerats som *tredje stycke*.

32 §

Denna paragraf, som innehåller vissa bestämmelser om internationellt samarbete när det gäller prövning av patentansökningar, har inte ändrats i sak i förhållande till vad som föreslogs i kommitténs förra betänkande. Beträffande motiven hänvisas till det betänkandet (s. 146).

34 och 35 §§

Dessa paragrafer innehåller föreskrifter om vad utläggningsskrift respektive kungörelse om utläggning skall innehålla. Som en följd av att institutet tilläggspatent föreslås avskaffat och bestämmelserna om nordisk patentansökan föreslås utgå ur lagstiftningen har de bestämmelser i förevarande paragrafer som särskilt avser tilläggspatent och nordisk patentansökan utgått. I stället har i paragraferna tagits in bestämmelser om att det internationella ansökningsnumret skall anges i utläggningsskrift och kungörelse om utläggning, om den ansökan som utläggs är internationell patentansökan. I fråga om europeisk patentansökan som har omvandlats skall anges den europeiska patentansökningens ansökningsnummer. I 34 § första stycket har dessutom tillagts föreskrift om att sammandraget skall ingå i utläggningsskriften.

42 §

Denna paragraf innehåller bestämmelser om patentregistret.

Enligt paragrafens nu gällande lydelse skall registret bestå av särskilda upplägg för varje registrerat patent. Vidare skall patent som meddelas på grund av nordisk patentansökan införas under nummer som ingår i en gemensam nordisk serie.

Det kan förväntas att patentregistret inom en nära framtid blir överfört till dator. Efter en sådan omläggning blir föreskriften att registret skall innehålla särskilda upplägg för varje patent utan mening. Föreskriften har därför fått utgå. Vidare har den särskilda bestämmelsen rörande nordisk patentansökan utgått som en följd av att bestämmelserna om nordisk patentansökan föreslås utgå ur patentlagen.

Europeiskt patent som har meddelats för Sverige bör registreras under det nummer som patentet åsätts vid det europeiska patentverket. Det synes därför lämpligt att registreringen av dessa patent sker för sig. En sådan ordning torde också underlätta redovisningen av det europeiska patentverkets andel i årsavgifterna för europeiska patent.

Av nu anförda skäl föreskrivs i paragrafen att patentregistret skall bestå av två delar, av vilka den första innehåller uppgifter om patent som har meddelats av det svenska patentverket och den andra uppgifter om europeiska patent för Sverige som har fått rättsverkan här. För rättsverkan krävs enligt 82 § patentlagen att sökanden till det svenska patentverket ger in översättning till svenska av den text som ligger till grund för det europeiska patentverkets beslut att meddela patent samt att sökanden dessutom betalar viss avgift.

Den första delen av registret regleras i 43 § denna kungörelse och den andra delen i 43 a §.

43 §

Paragrafen i dess nu gällande lydelse innehåller föreskrifter om vilka uppgifter som skall föras in i patentregistret. Med anledning av den föreslagna ändringen i 42 § har förevarande paragraf begränsats till att gälla den del av patentregistret som innehåller uppgifter om patent som har meddelats av den svenska patentmyndigheten. I paragrafen har gjorts en ändring av denna innebörd.

Som en följd av att institutet tilläggsopatent föreslås avskaffat, har de bestämmelser som särskilt avser sådant patent utgått. I stället har tagits in föreskrift om att i registret skall antecknas huruvida patent har meddelats på grund av internationell patentansökan och, om så är fallet, det internationella ansökningsnumret. Dessutom föreskrivs att om ansökningsnumret är europeisk patentansökan som har omvandlats, den europeiska patentansökningens nummer skall antecknas i registret.

43 a §

Denna paragraf, som är nyinsatt, innehåller bestämmelser om anteckning i patentregistret rörande europeiska patent.

Enligt artikel 97.4 i den europeiska patentkonventionen anses europeiskt patent meddelat när det europeiska patentverket har kungjort sitt beslut att meddela patentet. Det torde dock inte finnas anledning att föra in europeiskt patent i det svenska patentregistret förrän patentet har fått rättsverkan i Sverige. Införing bör därför ske först när sökanden har ingivit översättning som avses i 82 § första stycket första punkten patentlagen, dvs. översättning av den text som ligger till grund för det europeiska patentverkets beslut att meddela patent, samt erlagt avgift för tryckning av denna översättning. En bestämmelse med denna innebörd har tagits in som *första punkt* i paragrafens *första stycke*. Det bör anmärkas att fristen för att ge in översättning och erlagga avgift har bestämts så att åtgärderna i regel har företagits innan det europeiska patentverket kungör sitt beslut att meddela patentet.

I första stycket anges också vilka uppgifter rörande europeiskt patent som skall föras in i registret. Det är givetvis önskvärt att få så god överensstämmelse som möjligt mellan registrets två delar. Såvitt gäller europeiskt patent behövs med få undantag inte några uppgifter av annat slag än de som enligt 43 § antecknas rörande patent meddelat av det svenska patentverket. Vissa av de uppgifter som skall antecknas i fråga om patent meddelat av det svenska patentverket saknar dock motsvarighet när det gäller europeiskt patent.

Flertalet av de uppgifter som skall antecknas rörande europeiskt patent har kunnat anges genom hänvisning till 43 §. Sålunda föreskrivs att i fråga om europeiskt patent uppgifter som motsvarar dem som anges i 43 § 1—4, 5 a—c, 5 e, 6, 8 och 9 skall införas i registret. Enligt 43 § 5 c skall den dag då ansökningshandlingarna blev allmänt tillgängliga antecknas. Motsvarande uppgift såvitt gäller europeiskt patent är den dag då den europeiska patentansökningshandlingarna publicerades av det europeiska patentverket enligt artikel 93 i den europeiska patentkonventionen. Då blir nämligen handlingarna i ärendet allmänt tillgängliga vid det europeiska patentverket. Såvitt gäller dagen för patentets meddelande (43 § 5 e) är, såsom nyss nämnts, europeiskt patent inte att anse som meddelat förrän det europeiska patentverket har kungjort sitt beslut att meddela patentet. I patentregistret bör därför antecknas dagen för kungörelsen och inte dagen för det europeiska patentverkets beslut.

I *andra stycket* behandlas det fall att det europeiska patentverket upphäver europeiskt patent för Sverige eller beslutar att sådant patent skall upprätthållas i ändrad avfattning. Sådant beslut av det europeiska pa-

tentverket skall enligt *första punkten* antecknas i registret. Anteckning skall ske först sedan det europeiska patentverket slutligt har avgjort saken, dvs. när beslutet inte längre kan överklagas. Anteckning skall givetvis göras endast i den mån patentet redan är antecknat i registret, dvs. om patentet enligt 82 § första stycket första punkten patentlagen har blivit gällande här i landet.

Om det europeiska patentverket beslutar att upprätthålla europeiskt patent i ändrad avfattning, får patentet enligt 82 § patentlagen rättsverkan i Sverige endast om patenthavaren ger in översättning av patentet i dess ändrade lydelse och betalar avgift för tryckning av översättningen. Anteckning huruvida sådan översättning och avgift har inkommit bör därför göras i patentregistret. Föreskrift därom har tagits in som andra styckets *andra punkt*.

I *tredje stycket* föreskrivs att om rättelse av översättning som avses i första eller andra stycket har inkommit till det svenska patentverket, i registret skall antecknas när detta har skett. Föranleder rättelsen kungörelse, skall också detta antecknas i registret.

45 §

Denna paragraf innehåller vissa bestämmelser om anteckning i registret rörande betalning av årsavgift och anstånd med erläggande av sådan avgift.

I paragrafens första stycke har inte gjorts någon ändring. Upphävandet av 51 § andra stycket patentlagen har föranlett en redaktionell ändring i förevarande paragrafs *andra stycke*.

51 § patentlagen innehåller i sin nu gällande lydelse i andra stycket föreskrift om att patent, som har förfallit på grund av att årsavgift inte har erlagts inom föreskriven tid, under vissa förutsättningar kan återupprättas. I förevarande paragrafs *tredje stycke* i dess nu gällande lydelse föreskrivs att anteckning skall ske i patentregistret om ansökan om patents återupprättande har gjorts enligt 51 § andra stycket patentlagen och där föreskrivna avgifter har erlagts samt om slutligt beslut i sådant ärende. Med anledning av att i 72 § patentlagen ges allmänna bestämmelser om möjlighet att få för sent vidtagen åtgärd godtagen har 51 § andra stycket nämnda lag upphävts. I förevarande stycke har därför gjorts den ändringen att anteckning i patentregistret ofördröjligen skall äga rum om framställning har gjorts enligt 72 § patentlagen om att årsavgift skall anses erlagd i rätt tid. Även slutligt beslut i anledning av sådan framställning skall antecknas i registret.

49 §

I paragrafen föreskrivs vilka avgifter som skall betalas till patentverket i ärenden rörande ansökan om patent. Vidare anges storleken av dessa avgifter.

I paragrafens nuvarande lydelse anges beloppen för ansökningsavgift, återupptagningsavgift, besväravgift och tryckningsavgift.

Beträffande ansökningsavgiften har gjorts den ändringen att avgiften har delats upp i en fast del och en del som beror av antalet patentkrav.

Den fasta delen betecknas grundavgift. Utöver grundavgiften skall betalas en tilläggsavgift för varje patentkrav i ansökningen utöver tio.

Vidare har införts en ny avgift, utläggningsavgift enligt 20 § patentlagen. Denna avgift utgörs av två delar. Den ena delen skall täcka kostnaderna för tryckning av utläggningsskriften. Den motsvarar i sak den nuvarande tryckningsavgiften. Den andra delen av avgiften är en tilläggsavgift som är beroende på om antalet patentkrav i ansökningen under tiden från ingivandet av ansökningen och fram till godkännandet för utläggning har utökats till ett antal som den erlagda ansökningsavgiften inte svarar mot. Ansökningsavgiften är som nyss nämnts i viss mån beroende på antalet patentkrav. Tilläggsavgift som här avses utgår endast i den mån antalet patentkrav vid godkännandet överstiger tio och tillika är högre än det antal krav för vilka ansökningsavgift har betalats. En ändring av ansökningen som innebär att antalet krav ökar från fem till åtta är alltså avgiftsfri. Skulle antalet krav ha ökats från fem till tolv utgår tilläggsavgift för två krav.

Sådan tilläggsavgift till utläggningsavgiften som har utgått till följd av att antalet patentkrav ökat återbetalas inte till någon del, om ansökningen i ett senare skede kommer att innehålla färre patentkrav. Om sökanden har frånfallit patentkrav innan fristen för att betala utläggningsavgiften har gått ut, bör emellertid tilläggsavgift beräknas endast med hänsyn till de krav som härefter återstår (jfr. vad som beträffande ansökningsavgiften anförs i anslutning till 2 § denna kungörelse).

I enlighet med vad som föreslogs i kommitténs förra betänkande (s. 146) har i paragrafen tagits in föreskrifter om två nya avgifter som avser internationella patentansökningar, nämligen tilläggsavgift enligt 36 § patentlagen och tilläggsavgift enligt 17 § andra stycket andra punkten denna kungörelse. Vidare har ansökningsavgift för internationell patentansökan tagits upp som en särskild punkt (jfr avsnitt 10.10 i kommitténs förra betänkande).

Några föreskrifter i fråga om avgifter som rör ansökningar om europeiskt patent har inte tagits upp i förevarande paragraf. Bestämmelser om sådana avgifter finns i 65 och 67 §§.

50 §

I denna paragraf anges beloppen för de årsavgifter som skall betalas till det svenska patentverket. Som en följd av att patenntiden föreslås förlängd till tjugo år har den i paragrafen intagna tabellen över årsavgifter utsträckts att omfatta tjugo patentår. I förslaget har inte tagits upp några belopp såvitt gäller de nytillkomna adertonde, nittonde och tjugonde patentåren.

51 §

I denna paragraf ges vissa föreskrifter om avgifter i ärende rörande meddelat patent. Föreskrifter finns bl. a. om avgifter i fall då patent återupprättas med stöd av 51 § andra stycket patentlagen i dess nu gällande lydelse. Som en följd av att det lagrummet har upphävts har dessa föreskrifter utgått ur förevarande paragraf. Vidare har i 51 § denna

kungörelse gjorts en ändring som föränleds av att nuvarande 72 § patentlagen i förslaget betecknas 75 §.

52 §

I sin nu gällande lydelse innehåller paragrafens *andra stycke* en bestämmelse om återbetalning av viss avgift i fall då ansökan om återupprättande av patent avslås. Eftersom patentlagens bestämmelser om återupprättande av patent föreslås bli upphävda, har andra stycket utgått.

55—60 §§

I dessa paragrafer, som avser patentverkets befattning med internationella patentansökningar i dess egenskap av mottagande myndighet enligt samarbetskonventionen, har i förhållande till kommitténs förra betänkande gjorts endast redaktionella ändringar. Rörande motiven till dessa paragrafer hänvisas till det betänkandet (s. 146—151).

61 §

Paragrafen innehåller närmare föreskrifter om översättning och avgift som avses i 82 § patentlagen. I nämnda lagrum föreskrivs som villkor för att europeiskt patent skall få verkan i Sverige att sökanden inom tid som regeringen bestämmer till det svenska patentverket ger in översättning till svenska av den text som ligger till grund för det europeiska patentverkets beslut att meddela patentet samt betalar avgift för tryckning av översättningen. Skulle det europeiska patentverket besluta att europeiskt patent skall upprätthållas i ändrad lydelse, har det sålunda ändrade patentet inte rättsverkan förrän översättning till svenska av den text som ligger till grund för ändringsbeslutet har ingivits och avgift för tryckning av översättningen har erlagts.

Med stöd av 82 § patentlagen anges i förevarande paragrafs *första stycke* den frist inom vilken översättning och avgift skall ha inkommit till det svenska patentverket. Fristen har satts till den kortaste tid som är tillåten enligt den europeiska patentkonventionen, dvs. tre månader från det att sökanden enligt artikel 97.2.b i konventionen har anmodats att erlægga avgift för meddelande av europeiskt patent resp. patenthavaren enligt artikel 102.3.b har anmodats att erlægga avgift för tryckning av ny europeisk patentskrift (art. 65.1). För att kunna avgöra när denna frist går ut bör det svenska patentverket med stöd av artikel 130.1 begära uppgift från det europeiska patentverket om den dag från vilken fristen beräknas.

Enligt konventionen (art. 97.5 och regel 51.4) kommer det europeiska patentverket inte att meddela patent förrän minst fem månader har förflutit från det att sökanden har erhållit anmodan enligt artikel 97.2.b. Genom att fristen för ingivande av översättning och erläggande av avgift i förevarande paragraf har fastställts till tre månader måste översättning och avgift för att få rättsverkan ha inkommit till det svenska patentverket innan det europeiska patentverket har kungjort sitt beslut att meddela patent. När det europeiska patentet meddelas är det därför, bortsett från det fall att för sent inkommen översättning eller avgift enligt 72 § patentlagen skall anses såsom inkommen i rätt tid, klart huru-

vida detta beslut får rättsverkan i Sverige. När det gäller beslut att upprätthålla patent i ändrad avfattning finns inte i konventionen någon bestämmelse om den tidigaste tidpunkt då beslutet får meddelas. Det finns dock anledning anta att sådant beslut i allmänhet inte kommer att meddelas innan tre månader har förflutit från det att patenthavaren fick anmodan enligt artikel 102.3.b. Innan beslutet kan meddelas skall nämligen patenthavaren ha givit in översättning av de ändrade patentkraven till de två av det europeiska patentverkets officiella språk som inte har varit handläggningsspråk.

Andra stycket innehåller föreskrift om att vissa uppgifter skall åtfölja översättning som avses i första stycket. Gäller det översättning som avses i 82 § första stycket första punkten patentlagen, dvs. översättning av den text som ligger till grund för det europeiska patentverkets beslut att meddela patent, skall den åtföljas av uppgift om patentansökningens nummer samt sökandens namn och adress. Är det fråga om översättning som avses i 82 § första stycket andra punkten nämnda lag, dvs. översättning av den text som ligger till grund för det europeiska patentverkets beslut att upprätthålla patent i ändrad avfattning, skall den åtföljas av uppgift om patentets nummer och om patenthavarens namn och adress. Dessa uppgifter har ansetts nödvändiga för att det skall vara möjligt att med säkerhet identifiera patentet.

I *tredje stycket* föreskrivs att om sökanden eller patenthavaren inte fullgör skyldigheten att lämna de uppgifter som anges i andra stycket tillsammans med översättningen, översättningen skall anses inte ingiven.

62 §

I paragrafen regleras vilka uppgifter som skall åtfölja översättning som avses i 89 § patentlagen. I nämnda lagrum uppställs krav på att översättning av patentkraven i europeisk patentansökan ges in till det svenska patentverket för att ansökningen skall medföra skydd under ansökningstiden.

För att det skall vara möjligt att avgöra till vilken ansökan en ingiven översättning hänför sig föreskrivs i förevarande paragrafs *första stycke*, att översättningen skall åtföljas av uppgift om ansökningens nummer samt sökandens namn och adress. Iakttas inte vad som föreskrivs i första stycket, skall enligt *andra stycket* översättningen anses inte ingiven.

63 §

Denna paragraf innehåller bestämmelser rörande de kungörelser som skall utfärdas angående översättningar som avses i 82 och 89 §§ patentlagen.

I *första stycket* regleras kungörelse om översättning av den text som ligger till grund för det europeiska patentverkets beslut att meddela europeiskt patent eller att upprätthålla sådant patent i ändrad avfattning. Sådant kungörelse skall innehålla de uppgifter som skall åtfölja översättningen samt uppgift om den dag då det europeiska patentverket har kungjort sitt beslut.

Enligt *andra stycket* skall kungörelse om översättning av patentkraven

i europeisk patentansökan innehålla de uppgifter som skall åtfölja den översättningen och uppgift om ansökningens ingivningsdag.

64 §

Paragrafen innehåller föreskrifter rörande rättelse av översättning.

Enligt 92 § patentlagen får översättning som avses i 82 eller 89 § samma lag rättas. Det har ansetts att den rättade handlingen bör skrivas ut i sin helhet så att den helt kan ersätta den tidigare versionen. I förevarande paragraf har tagits upp en föreskrift av denna innebörd. I paragrafen föreskrivs vidare att i den nya utskriften rättelsen skall tydligt anges. Detta kan ske genom förstrykning eller understrykning eller på annat lämpligt sätt.

65 §

Denna paragraf innehåller bestämmelser om den avgift som enligt 82 § patentlagen skall erläggas för tryckning av översättning som där avses.

Enligt artikel 65.2 i den europeiska patentkonventionen får fördragslutande stat som utnyttjar möjligheten att kräva översättning av europeiskt patent också kräva att sökanden betalar kostnaderna för publicering av översättningen. Detta innebär att avgift för publiceringen inte får bestämmas till högre belopp än som svarar mot de faktiska kostnaderna för publiceringen.

I samband med utläggningen av svenska patentansökningar tas ut avgift för tryckning av dessa. Denna avgift har bestämts så att den skall täcka patentverkets kostnader för tryckningen. För tryckningen tas sålunda ut en grundavgift på 300 kr. och en tilläggsavgift på 150 kr. för varje påbörjad grupp om fyra sidor som ansökningen omfattar utöver de första åtta sidorna. Avgiften beräknas efter antalet sidor i de för tryckning avsedda handlingarna. Det har ansetts lämpligt att tryckningsavgiften enligt förevarande paragraf beräknas på samma sätt.

66 §

Enligt 80 § andra stycket patentlagen får europeisk patentansökan ges in till det svenska patentverket för att av detta vidarebefordras till det europeiska patentverket. I förevarande paragraf ges vissa föreskrifter om hur patentverket skall förfara med europeisk patentansökan som ges in till verket.

Regel 24 i tillämpningsföreskrifterna till den europeiska patentkonventionen innehåller vissa föreskrifter om vad som åligger nationell myndighet som har tagit emot europeisk patentansökan. Myndigheten skall anteckna inkomstdagen på ansökningshandlingarna och omgående tillställa sökanden bevis om mottagandet. I beviset skall anges åtminstone ansökningsnummer, dagen för mottagandet samt hur många och vilka handlingar som har ingivits. Den nationella myndigheten skall vidare omgående underrätta det europeiska patentverket om mottagandet. Bestämmelser i överensstämmelse härmed har tagits upp i förevarande paragrafs första stycke. Det har däremot inte ansetts nödvändigt att närmare ange vilka uppgifter underrättelsen till det europeiska patentverket skall innehålla. Det får förutsättas att det svenska patentverket kommer

att lämna de uppgifter som det europeiska patentverket önskar.

Beträffande den tid inom vilken en nationell myndighet skall vidarebefordra en mottagen europeisk patentansökan finns bestämmelser i artikel 77 i den europeiska patentkonventionen och i regel 15.3 i tillämpningsföreskrifterna till konventionen.

I artikel 77.1 föreskrivs att ansökningen skall vidarebefordras så snart det är möjligt med hänsyn till nationell lagstiftning om hemlighållande av uppfinningar i statens intresse. I fråga om ansökningar vilkas innehåll uppenbarligen inte behöver hemlighållas enligt sådan lagstiftning skall fördragslutande stat vidta erforderliga åtgärder för att säkerställa att ansökningen vidarebefordras inom sex veckor från ingivandet (art. 77.2). Om ansökan efter prövning huruvida den skall hållas hemlig vidarebefordras till det europeiska patentverket, skall det ske inom sådan tid att ansökningen kommer det europeiska patentverket tillhanda inom fyra månader från ingivandet eller, om prioritet har begärts, inom fjorton månader från prioritetsdagen (art. 77.3). Har innehållet i europeisk patentansökan förklarats hemligt, skall ansökningen inte vidarebefordras till det europeiska patentverket (art. 77.4). Om europeisk patentansökan inte har inkommit till det europeiska patentverket inom fjorton månader från ingivandet till den nationella myndigheten eller, om prioritet har begärts, inom fjorton månader från prioritetsdagen, skall ansökningen anses återkallad (art. 77.5).

Beträffande sådan ny ansökan som får ges in av den som har tillerkänts bättre rätt att erhålla europeiskt patent gäller, att den nya ansökningen skall vidarebefordras så att den kommer det europeiska patentverket tillhanda inom fyra månader från ingivandet (regel 15.3). Har den nya ansökningen inte inkommit till det europeiska patentverket vid utgången av denna tid, anses ansökningen återkallad.

Med anledning av de nu återgivna konventionsbestämmelserna har i denna kungörelse tagits in föreskrifter rörande vidarebefordran till det europeiska patentverket av europeiska patentansökningar som ges in till det svenska patentverket. Det har ansetts tillräckligt att utforma bestämmelsen som en erinran till det svenska patentverket om att nämnda föreskrifter i artikel 77 och regel 15 skall iaktas. En bestämmelse av sådan innebörd har tagits in som ett *andra stycke* i paragrafen.

I detta sammanhang bör erinras om kommitténs nu framlagda förslag till lag om ändring i lagen (1971: 1078) om försvarsuppfinningar. Enligt det förslaget åligger det inte det svenska patentverket att pröva om uppfinning som omfattas av europeisk patentansökan som har ingivits till verket skall hänskjutas till granskningsnämnden för försvarsuppfinningar för prövning huruvida uppfinningen skall hållas hemlig. I fråga om europeisk patentansökan ankommer det på sökanden att ta ställning till om sådan prövning erfordras och i förekommande fall begära nämndens prövning innan han gör europeisk patentansökan. Samtliga europeiska patentansökningar som ges in till det svenska patentverket kommer därför att kunna vidarebefordras inom sex veckor från ingivandet. Beträffande de föreslagna ändringarna i lagen om försvarsuppfinningar hänvisas till avsnitt 13.6.

67 §

Enligt 94 och 95 §§ patentlagen och punkt 12 i övergångsbestämmelserna till lagen om ändring i patentlagen får europeisk patentansökan i vissa fall omvandlas till nationell svensk patentansökan. I förevarande paragraf ges vissa föreskrifter rörande sådan omvandling.

Europeisk patentansökan som begärs omvandlad översänds till det svenska patentverket av den nationella patentmyndighet till vilken ansökan har ingivits eller, i fall som avses i punkt 12 i övergångsbestämmelserna till lagen om ändring i patentlagen, av det europeiska patentverket och inte av sökanden (art. 136). Denne bör därför av det svenska patentverket underrättas om när europeisk patentansökan som har begärts omvandlad inkommer till patentverket. Föreskrift härom har tagits upp i förevarande paragrafs *första stycke*.

Enligt 95 § patentlagen, som är tillämplig såväl då omvandling begärs med stöd av 94 § som då omvandling begärs med stöd av övergångsbestämmelserna, skall sökanden inom tid som regeringen bestämmer betala ansökningsavgift och ge in översättning av ansökningen. I artikel 137.2 i den europeiska patentkonventionen föreskrivs att fristen inte får vara kortare än två månader från det att ansökningen kom denna myndighet tillhanda.

Mottagandet av underrättelse enligt första stycket utgör en lämplig utgångspunkt för frist att betala ansökningsavgift och inkomma med översättning. Med hänsyn till kravet på översättning har det ansetts att fristen bör vara tre månader. I *andra stycket* föreskrivs sålunda att ansökningsavgift och översättning som avses i 95 § första stycket patentlagen skall vara patentverket tillhanda inom tre månader från det att sökanden mottog sådan underrättelse. Vidare föreskrivs att ansökningsavgiften skall beräknas som för ansökan enligt 8 § patentlagen, dvs. som för nationell svensk patentansökan.

68 §

Paragrafen innehåller föreskrifter om vad som skall iakttas vid utläggning av omvandlad europeisk patentansökan och meddelande av patent på grund av sådan ansökan.

Enligt regel 103.2 i tillämpningsföreskrifterna till den europeiska patentkonventionen skall i patentskrift rörande patent som meddelas på grundval av omvandlad ansökan den ursprungliga europeiska patentansökningen nämnas. Med hänsyn till handläggningsordningen vid det svenska patentverket har ansetts lämpligt att omnämnande av den ursprungliga europeiska patentansökningen sker redan i utläggningsskriften. Motsvarande omnämnande skall göras i de tryckta exemplar av beskrivning, patentkrav och sammandrag som i vissa fall skall framställas i samband med patentmeddelandet (enligt 26 § första stycket patentlagen). Föreskrift härom ges i förevarande paragraf.

69 §

Denna paragraf, som motsvarar 55 § i dess nu gällande lydelse, innehåller ikraftträdande- och övergångsbestämmelser till kungörelsen.

I *andra stycket* i dess nu gällande lydelse föreskrivs att vissa föreskrif-

ter i kungörelsen inte skall gälla förrän från den tidpunkt då bestämmelserna i 29—38 §§ patentlagen, dvs. bestämmelserna om nordisk patentansökan, träder i kraft. Som en följd av att bestämmelserna rörande nordiska patentansökningar enligt förslaget utgår ur patentlagen och denna kungörelse har andra stycket i förevarande paragraf utgått.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

De föreslagna ändringarna i patentkungörelsen är i de flesta fall nära förbundna med de ändringar som föreslås i patentlagen. Ändringarna bör därför sättas i kraft samtidigt med att ändringarna i patentlagen träder i kraft.

Bestämmelserna om sammandrag skall enligt punkt 4 i övergångsbestämmelserna till lagen om ändring i patentlagen inte gälla ansökningar som är anhängiga när lagändringarna träder i kraft. Därav följer att bestämmelserna om sammandrag i patentkungörelsen inte heller gäller beträffande sådana ansökningar. Uttrycklig föreskrift härom har ansetts nödvändig endast såvitt avser 2 §.

De nya bestämmelserna i 49 § denna kungörelse om ansökningsavgift och utläggningsavgift bör inte tillämpas på ansökningar som har anhängiggjorts före ikraftträdandet.

Bestämmelserna i 9 § patentlagen om skyldighet i vissa fall att lämna mikrobiologisk kultur i förvar skall enligt punkt 4 i övergångsbestämmelserna till lagen om ändring i patentlagen inte gälla i fråga om ansökan som har anhängiggjorts innan lagändringarna träder i kraft. Mot svarande föreskrift bör därför meddelas såvitt gäller 16 § denna kungörelse.

Enligt 10 § denna kungörelse i dess nya lydelse skall sökanden självant inom viss frist ge in prioritetshandlingar till patentverket. Det har ansetts onödigt att komplicera handläggningen av sådana ansökningar som är anhängiga vid ikraftträdandet genom att föreskriva obligatoriskt ingivande av prioritetshandlingarna. Det är att märka att patentverket enligt gällande bestämmelser har rätt att förelägga sökanden att ge in dessa handlingar.

På grund av vad nu anförts har i förevarande ikraftträdande- och övergångsbestämmelser föreskrivits att i fråga om patentansökan som har ingivits före ikraftträdandet 2, 10, 16, och 49 §§ gäller i sin äldre lydelse.

Enligt övergångsbestämmelserna till lagen om ändring i patentlagen skall ansökningar om tilläggspatent som har gjorts före ikraftträdandet behandlas och avgöras enligt lagen i dess äldre lydelse (punkt 3). Vidare skall äldre bestämmelser om tilläggspatent fortsätta att gälla såvitt avser tilläggspatent som har meddelats före ikraftträdandet eller enligt övergångsbestämmelserna meddelas efter ikraftträdandet (punkt 9). I anledning härav föreskrivs i förevarande övergångsbestämmelser att kungörelsens äldre bestämmelser skall fortsätta att gälla i fråga om ansökan om tilläggspatent som har gjorts före ikraftträdandet och i fråga om tilläggspatent som har meddelats före ikraftträdandet eller enligt övergångsbestämmelserna meddelas efter ikraftträdandet.

13.3 Förslaget till lag om erkännande av utländskt avgörande m. m. med anledning av Sveriges tillträde till den europeiska patentkonventionen

I det till den europeiska patentkonventionen hörande erkännandeprotokollet finns bestämmelser om behörig domstol i mål i vilka talan om rätt till europeiskt patent förs mot den som söker sådant patent. Protokollet innehåller också föreskrifter om erkännande av avgöranden i sådana mål. I själva konventionen (art. 9) finns vissa bestämmelser om behörig domstol och tillämplig lag i mål i vilka talan förs mot den europeiska patentorganisationen. Vidare innehåller konventionen regler om tillämplig lag i tvist om rätt att få europeiskt patent på uppfinning gjord av arbetstagare (art. 60). De bestämmelser som föränleds av protokollet och nämnda artiklar tas upp i förevarande lag. Beträffande det närmare innehållet i protokollet hänvisas till avsnitt 3.2.13.

1 §

Denna paragraf innehåller bestämmelser om erkännande av vissa avgöranden som har meddelats i främmande stat.

Bestämmelserna grundas på artiklarna 9 och 10 i erkännandeprotokollet. Som huvudregel gäller enligt artikel 9 att lagakraftvunnet avgörande i fördragsslutande stat rörande rätten att få europeiskt patent för stat som har designerats i europeisk patentansökan skall utan särskilt förfarande erkännas i övriga fördragsslutande stater. Omprövning av rätts behörighet får inte ske i annan fördragsslutande stat och inte heller ny prövning i sak.

Med fördragsslutande stat avses i erkännandeprotokollet endast stat som är bunden av protokollet (art. 1.3). Genom reservation vid tillträdet till den europeiska patentkonventionen kan nämligen fördragsslutande stat undgå att för en övergångstid på högst tio år från det att konventionen har trätt i kraft bli bunden av protokollet.

Från huvudregeln om skyldighet att erkänna avgöranden av det slag som avses i protokollet görs i artikel 10 två undantag. Det ena avser det fall att patentsökande, som inte har ingått i svaromål, visar antingen att han inte har delgivits käromålet i föreskriven ordning eller att han delgivits käromålet så sent att han inte har haft rådrom för att svara i saken. Det andra undantaget avser det fall att avgörandet är oförenligt med annat avgörande som har meddelats i fördragsslutande stat i tidigare anhängiggjort mål mellan samma parter.

I enlighet med protokollets huvudregel föreskrivs i paragrafens *första stycke* att avgörande, som i främmande stat som är bunden av erkännandeprotokollet har meddelats rörande rätten att erhålla europeiskt patent för stat som är bunden av protokollet och som omfattas av ansökan om sådant patent, gäller i Sverige sedan det har vunnit laga kraft i den främmande staten.

I paragrafens *andra stycke* görs i överensstämmelse med protokollet två undantag från den skyldighet att erkänna avgörande som föreskrivs i första stycket. Första stycket är sålunda inte tillämpligt om patentsökan-

de, som inte har ingått i svaromål, inte har delgivits kändens talan enligt föreskrifterna i den stat där avgörandet har meddelats eller inte givits tillräcklig tid att svara i saken. Det räcker sålunda att endera av dessa två brister föreligger för att avgörandet inte skall erkännas i Sverige. Avgörandet erkänns inte heller i Sverige, om det är oförenligt med annat avgörande som har meddelats i stat som är bunden av erkännandeprotokollet i ett tidigare anhängiggjort mål mellan samma parter.

2 §

Paragrafen innehåller vissa bestämmelser om när svensk domstol är behörig att ta upp talan om sådan rätt som avses i 1 §, dvs. talan mot den som söker europeiskt patent angående rätten att få sådant patent.

Om det inte är fråga om tvist mellan en arbetstägare och dennes arbetsgivare angående arbetstägarens uppfinning, gäller enligt erkännandeprotokollet följande forumregler. Har den patentsökande hemvist eller säte i fördragsslutande stat som är bunden av protokollet, skall talan väckas vid domstol i den staten (art. 2). Om den patentsökande inte har hemvist eller säte i fördragsslutande stat men kändens har det, skall talan väckas vid domstol i den stat där kändens har hemvist eller säte (art. 3). Dessa forumregler är i princip dispositiva. Har parterna avtalat, skriftligen eller muntligen med skriftlig bekräftelse, att en domstol i viss fördragsslutande stat eller viss fördragsslutande stats domstolar skall avgöra tvisten, får sålunda talan prövas endast av den domstolen eller den statens domstolar (art. 5). Finns inte behörig domstol enligt dessa bestämmelser, får talan prövas endast av domstol i Förbundsrepubliken Tyskland (art. 6).

I enlighet med de nu återgivna bestämmelserna i erkännandeprotokollet föreskrivs i förevarande paragraf att svensk domstol är behörig att ta upp talan som avses i 1 § i tre fall. Behörighet föreligger sålunda, om svaranden har sitt hemvist i Sverige. Svensk domstol är vidare behörig, om kändens har sitt hemvist i Sverige och svaranden inte har sitt hemvist i stat som är bunden av protokollet. Slutligen tillkommer behörighet svensk domstol, om parterna har avtalat, skriftligen eller muntligen med skriftlig bekräftelse, att talan skall väckas vid svensk domstol.

Förevarande paragraf är inte tillämplig, om tvisten gäller en arbetstägares uppfinning och parterna är arbetstägaren och dennes arbetsgivare. I sådant fall gäller i stället 3 §.

Enligt artikel 7 i erkännandeprotokollet skall domstol i mål som avses i protokollet alltid självmant pröva sin behörighet. Med hänsyn till den avfattning som förevarande paragraf har givits har någon uttrycklig föreskrift härom inte ansetts erforderlig.

3 §

Denna paragraf innehåller bestämmelser om svensk domstols behörighet att ta upp talan om sådan rätt som avses i 1 §, om denna talan rör en arbetstägares uppfinning och fråga är om tvist mellan arbetstägaren och dennes arbetsgivare.

Om europeisk patentsökning rör uppfinning gjord av arbetstägare, skall enligt artikel 4 i erkännandeprotokollet talan i mål som nu avses

mellan arbetsgivaren och arbetstagaren prövas av domstol i den stat enligt vars lag frågan om rätten till arbetstagarens uppfinning skall avgöras. Enligt artikel 60.1 i den europeiska patentkonventionen skall rätten till europeiskt patent på sådan uppfinning avgöras enligt lagen i den stat i vilken arbetstagaren huvudsakligen är sysselsatt. Kan det inte fastställas i vilken stat arbetstagaren är huvudsakligen sysselsatt, skall tillämpas lagen i den stat i vilken det driftsställe, till vilket arbetstagaren är knuten, är beläget. Även när det är fråga om tvist mellan en arbetstagar och dennes arbetsgivare angående rätten att få europeiskt patent på arbetstagarens uppfinning får parterna enligt erkännandeprotokollet träffa avtal om behörig domstol. Detta gäller dock endast i den mån sådant avtal är tillåtet enligt den stats lag som är tillämplig på anställningsavtalet (art. 5.2). Om i mål som nu avses behörig domstol inte finns enligt dessa bestämmelser, får talan prövas endast av domstol i Förbundsrepubliken Tyskland (art. 6).

I överensstämmelse med de nu återgivna bestämmelserna i erkännandeprotokollet regleras i förevarande paragrafs *första stycke* när svensk domstol är behörig att ta upp tvist mellan en arbetstagar och dennes arbetsgivare rörande rätten att få europeiskt patent på arbetstagarens uppfinning. Svensk domstol är sålunda behörig, om uppfinningen har gjorts i samband med anställning i vilken arbetstagaren huvudsakligen var sysselsatt i Sverige eller, om det inte kan avgöras var arbetstagaren huvudsakligen var sysselsatt, i samband med anställning i vilken han var knuten till arbetsplats i Sverige. Vidare är svensk domstol behörig om parterna har avtalat, skriftligen eller muntligen med skriftlig bekräftelse, att talan skall väckas vid svensk domstol och sådant avtal är tillåtet enligt den stats lag som är tillämplig på anställningsavtalet.

Som nyss nämnts får enligt erkännandeprotokollet parterna i mål som avses i förevarande paragraf träffa avtal om behörig domstol endast i den mån detta är tillåtet enligt den stats lag som är tillämplig på anställningsavtalet. Om svensk lag är tillämplig på anställningsavtalet, torde fråga om rätten att få europeiskt patent på arbetstagarens uppfinning i allmänhet också vara att avgöra enligt svensk lag. Det har ansetts att tillämpning av svensk lag rörande rätten till arbetstagarers uppfinning så långt möjligt skall äga rum vid svensk domstol. I paragrafens *andra stycke* föreskrivs därför att, om svensk lag är tillämplig på anställningsavtalet, avtal om att talan skall väckas vid utländsk domstol är utan verkan.

Såsom anmärkts i anslutning till 2 § skall domstol i mål som avses i erkännandeprotokollet självmant pröva sin behörighet. Detta gäller således även i mål som avses i förevarande paragraf. Någon uttrycklig föreskrift härom har inte ansetts erforderlig.

4 §

I denna paragraf ges i överensstämmelse med artikel 60.1 i den europeiska patentkonventionen bestämmelser om tillämplig lag när svensk domstol tar upp mål som avses i 3 §, dvs. tvist mellan arbetsgivare och arbetstagar rörande rätt att erhålla europeiskt patent på arbetstagarers uppfinning.

I förevarande paragrafs *första stycke* behandlas det fall att svensk domstol är behörig enligt 3 § första stycket 1. Svensk domstols behörighet grundas då på anställningens anknytning till Sverige. I dylika fall skall svensk lag tillämpas.

Om svensk domstol är behörig enligt 3 § första stycket 2, dvs. på grund av avtal mellan parterna, skall enligt *andra stycket* i förevarande paragraf rätten att få europeiskt patent på uppfinningen avgöras enligt lagen i den stat där arbetstagaren huvudsakligen var sysselsatt när uppfinningen gjordes. Kan det inte avgöras var arbetstagaren huvudsakligen var sysselsatt, skall domstolen tillämpa lagen i den stat där den arbetsplats, till vilken arbetstagaren var knuten, är belägen.

5 §

I erkännandeprotokollet (art. 8) föreskrivs att, om talan mellan samma parter avseende samma sak har väckts vid domstolar i olika fördragslutande stater, den domstol vid vilken talan väcktes senare självmant skall förklara sig inte vara behörig till förmån för den domstol vid vilken talan väcktes tidigare. Härifrån görs dock det undantaget att, om invändning har gjorts mot behörigheten för den domstol där talan först väcktes, målet vid den domstol där talan väckts senare skall förklaras vilande till dess den förstnämnda domstolens avgörande har vunnit laga kraft.

I förevarande paragraf har, såvitt gäller svensk domstol, meddelats föreskrifter i saklig överensstämmelse med de nu nämnda bestämmelserna i erkännandeprotokollet. Föreskrifterna innebär att om talan mellan samma parter rörande samma sak redan är anhängig vid domstol i annan fördragsslutande stat som är bunden av protokollet, detta utgör rättegångshinder i Sverige. Det är att märka att sedan tvisten har avgjorts och det utländska avgörandet vunnit laga kraft, avgörandet enligt 1 § skall erkännas i Sverige. Detta avgörande kommer då att utgöra hinder mot att ny talan mellan samma parter rörande samma sak prövas av svensk domstol.

6 §

I förevarande paragraf, som grundas på artikel 9 i den europeiska patentkonventionen, ges vissa bestämmelser om svensk domstols behörighet att pröva talan mot den europeiska patentorganisationen.

Enligt paragrafens *första stycke* får svensk domstol ta upp talan mot den europeiska patentorganisationen om fullgörande av avtal eller skadestånd på grund av avtalsbrott endast om det i avtalet föreskrivs att sådan talan skall prövas av svensk domstol. Av artikel 9.4.a i konventionen framgår att sådan talan skall prövas av domstol i Förbundsrepubliken Tyskland, om parterna inte i avtalet har föreskrivit att tvisten skall prövas av domstol i annan stat.

Andra stycket innehåller föreskrift om svensk domstols behörighet i mål rörande utomobligatoriskt skadeståndsansvar för den europeiska patentorganisationen. Talan mot organisationen rörande sådant ansvar får tas upp av svensk domstol, om skadan har uppkommit i samband med verksamhet som har bedrivits vid organisationens kontor i Sverige

eller om skadan har orsakats av tjänsteman vid sådant kontor. Föreskriften föranleds av att det i konventionen förutsätts att det europeiska patentverket kan komma att upprätta informationskontor i fördragsslutande stat (art. 7). Av artikel 9.4.b i konventionen framgår, att talan i dessa fall också får väckas vid domstol i Förbundsrepubliken Tyskland.

I artikel 9 i den europeiska patentkonventionen ges också vissa bestämmelser om tillämplig lag i sådana mål som avses i förevarande paragraf. Enligt artikel 9.1 skall sålunda organisationens kontraktsrättsliga ansvar avgöras enligt den lag som är tillämplig på avtalet i fråga. Detta överensstämmer med svensk internationell privaträtt och föranleder därför inte någon särskild bestämmelse. I de fall då talan rörande utomobligatoriskt skadeståndsansvar för organisationen med stöd av förevarande paragraf kan prövas av svensk domstol, följer av artikel 9.2 att svensk lag skall tillämpas. Även detta torde överensstämma med svensk internationell privaträtt. Någon särskild föreskrift synes därför inte erforderlig i detta avseende.

13.4 Förslaget till lag om ändring i lagen om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar

23 §

Intill dess patent har meddelats får enligt första stycket i förevarande paragraf handlingar i ärende angående ansökan om patent inte utan sökandens samtycke utlämnas till annan i vidare mån än som föranleds av gällande lagstiftning om patent (första punkten). Sedan patent har meddelats skall däremot handlingarna utlämnas, om inte annat föreskrivs i nämnda lagstiftning (andra punkten). Någon ändring i första stycket har inte gjorts.

Med gällande patentlagstiftning är de nu nämnda bestämmelserna om handlingssekretess i patentansökningsärenden tillämpliga endast på ansökningar om patent för Sverige som handläggs vid den svenska patentmyndigheten. Efter ett svenskt tillträde till 1970 års konvention om patentsamarbete och den europeiska patentkonventionen kan till den svenska patentmyndigheten ges in också internationella och europeiska patentansökningar. Förevarande bestämmelse blir därmed tillämplig även på dessa ansökningar. Såsom handlingar i ärende angående ansökan om patent måste vidare anses sådana till den svenska patentmyndigheten ingivna översättningar av europeiskt patent och europeisk patentansökan som enligt 82 resp. 89 § patentlagen krävs för att patentet skall få rättsverkan i Sverige resp. för att ansökningen skall medföra skydd i skadeståndsrättsligt hänseende i Sverige.

Enligt den europeiska patentkonventionen kan det europeiska patentverket låta domstolar och åklagare i fördragsslutande stat ta del av verkets handlingar i ärenden angående europeisk patentansökan (art. 131.1). Därvid är dessa myndigheter skyldiga att iaktta konventionens bestämmelser om sekretess. Vidare kan den svenska patentmyndigheten i sitt samarbete med det europeiska patentverket få tillgång till handlingar som innehåller sådana uppgifter rörande europeisk patent-

ansökan vilka enligt konventionen inte är offentliga. Bestämmelser i vad mån sådana handlingar angående ansökan om europeiskt patent som har mottagits från det europeiska patentverket skall vara offentliga har tagits in som paragrafens *andra stycke*.

Som huvudregel gäller enligt *första punkten* att innan europeisk patentansökan har publicerats av det europeiska patentverket, handlingarna i ansökningsärendet inte får utlämnas till annan utan sökandens samtycke. Enligt *andra punkten* har emellertid den som visar att ansökningen har återopats mot honom alltid rätt att ta del av handlingarna (art. 128.2). Sådana uppgifter ur ansökningen som har offentliggjorts av det europeiska patentverket innan ansökningen har publicerats omfattas inte heller av sekretesskyddet (art. 128.5). Slutligen gäller enligt *tredje punkten* att något sekretesskydd inte föreligger, om den ansökan som handlingarna avser har delats eller ersatts av ny ansökan och den avdelade eller nya ansökningen har publicerats av det europeiska patentverket (art. 128.3).

Det nuvarande andra stycket har med oförändrat innehåll placerats som *tredje stycke*.

13.5 Förslaget till lag om ändring i lagen om bevisupptagning åt utländsk domstol

Enligt artikel 131.2 i den europeiska patentkonventionen skall domstolar och andra behöriga myndigheter i de fördragsslutande staterna på begäran av det europeiska patentverket för detta verks räkning ta upp bevisning och vidta andra rättsliga åtgärder. Vid förfarandet inför det europeiska patentverket är enligt artikel 117.1 bl. a. följande bevismedel tillåtna: hörande av part, inhämtande av upplysningar, företräde av handlingar, hörande av vittnen, sakkunnigutlåtande, syn och beedigat skriftligt utlåtande.

Om det europeiska patentverket finner att muntligt förhör med part, vittne eller sakkunnig erfordras, kan verket antingen kalla vederbörande att inställa sig inför verket eller med stöd av artikel 131.2 begära att domstol i den stat där den som skall höras har sitt hemvist tar upp bevisningen (art. 117.3). Den som har kallats att inställa sig inför det europeiska patentverket kan begära att i stället bli hörd vid domstol i den stat där han har sitt hemvist (art. 117.4). Har part, vittne eller sakkunnig hörts vid det europeiska patentverket, får verket begära att han hörs på nytt under ed eller i lika bindande form vid domstol i den stat där den hörde har sitt hemvist (art. 117.5). När det europeiska patentverket begär bevisupptagning vid domstol i fördragsslutande stat, får det begära att bevisupptagningen skall ske under ed eller i lika bindande form. Vidare får verket begära att en ledamot av det organ vid det europeiska patentverket som handlägger ärendet skall få vara närvarande och ställa frågor till part, vittne eller sakkunnig, antingen direkt eller genom domstolen (art. 117.6).

I regel 99 i tillämpningsföreskrifterna till konventionen finns närmare bestämmelser rörande rättshjälp åt det europeiska patentverket.

Varje fördragsslutande stat skall utse ett centralorgan, som skall ta emot begäran om rättshjälp från det europeiska patentverket och vidarebefordra sådan begäran till behörig myndighet (regel 99.1). Begäran skall vara avfattad på eller översatt till det språk som används vid denna myndighet (regel 99.2). Är den myndighet till vilken begäran har överlämnats inte behörig, skall den återställa begäran till centralorganet. Detta skall, om det finns behörig myndighet i den staten, översända begäran dit och i annat fall återsända begäran till det europeiska patentverket (regel 99.4).

I den mån särskilda bestämmelser inte ges i regel 99.5 eller 99.6, skall den nationella myndigheten tillämpa lagen i sin stat vid handläggning av ärendet (regel 99.3). Undantaget i regel 99.5 avser utfärdande av kallelser. Det europeiska patentverket skall sålunda underrättas om tid och plats för bevisupptagning eller annan åtgärd och i sin tur underrätta parter, vittnen och sakkunniga härom. Regel 99.6 innehåller föreskrift om att den myndighet som handlägger ärendet måste tillåta företrädare för berört organ vid det europeiska patentverket att närvara och ställa frågor till parter, vittnen och sakkunniga.

I fråga om kostnaderna för rättshjälp föreskrivs i regel 99.7 att avgift eller ersättning inte får tas ut. Vederbörande stat får dock av det europeiska patentverket kräva ersättning för arvode till sakkunnig och tolk samt för kostnader som har uppstått till följd av att företrädare för det europeiska patentverket har varit närvarande.

I förevarande lag i dess nu gällande lydelse behandlas bevisupptagning åt utländsk domstol eller annan utländsk judiciell myndighet. I lagen har gjorts de tillägg som krävs för att bevisupptagning åt det europeiska patentverket skall kunna äga rum vid svensk domstol i enlighet med vad som föreskrivs i konventionen.

1 §

Utländsk domstol, som i visst mål eller ärende gör framställning hos svensk domstol om vidtagande av åtgärd som hör till rättegången vid den utländska domstolen, skall enligt förevarande paragraf lämna sin framställning till utrikesdepartementet. Sådan åtgärd kan avse uppdragande av ed, anställande av förhör med part eller upptagande av bevis genom vittne, sakkunnig eller syn eller av skriftligt bevis. Utrikesdepartementet skall vidarebefordra framställningen till den domstol som enligt lagen är behörig att vidta åtgärden. Som nyss nämnts skall enligt den europeiska patentkonventionen fördragsslutande stat utse ett centralorgan, som skall ta emot framställning om bevisupptagning. Utrikesdepartementet är enligt första stycket i förevarande paragraf sådan myndighet i förhållande till utländsk domstol.¹ Det torde vara lämpligt att utrikesdepartementet har denna uppgift också i förhållande till det

¹ Även enligt den i Haag den 18 mars 1970 dagtecknade konventionen om bevisupptagning i utlandet i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur skall de fördragsslutande staterna utse ett centralorgan för att ta emot framställning om bevisupptagning. Utrikesdepartementet är svenskt centralorgan enligt den konventionen.

europiska patentverket. Detta kräver inte någon ändring i första stycket.

Enligt paragrafens *andra stycke* skall i förevarande lag annan utländsk judiciell myndighet anses lika med utländsk domstol. Denna bestämmelse har ändrats så att även det europeiska patentverket i denna lag skall anses lika med utländsk domstol.

3 §

Denna paragraf innehåller bestämmelser om vad svensk domstol skall göra, om den finner sig inte kunna vidta den åtgärd som har begärts av den utländska domstolen.

Regel 99.4 i tillämpningsföreskrifterna till den europeiska patentkonventionen innehåller bestämmelser rörande vad som skall iakttas, om den domstol som har mottagit begäran om rättshjälp finner sig inte vara behörig. Dessa bestämmelser avviker från vad som gäller enligt förevarande paragraf. Särskilda bestämmelser för det fall att bevisupptagning eller annan åtgärd har begärts av det europeiska patentverket har tagits in som 3 a §. Till förevarande paragraf har därför som *tredje stycke* lagts en bestämmelse att i fall då åtgärd har begärts av det europeiska patentverket bestämmelserna i 3 a § gäller i stället för första och andra styckena.

3 a §

Denna paragraf grundas på regel 99.4 i tillämpningsföreskrifterna till den europeiska patentkonventionen.

I *första stycket* anges vad den svenska domstolen skall göra om den finner att den begärda åtgärden inte kan vidtas eller att åtgärden enligt forumreglerna i 2 § andra stycket ankommer på annan domstol. Domstolen skall då meddela utrikesdepartementet sitt beslut och dit återställa de handlingar som har erhållits i ärendet.

I *andra stycket* regleras vad som åligger utrikesdepartementet, om rätten har meddelat beslut som avses i första stycket. Har rätten funnit att begärd åtgärd över huvud taget inte kan vidtas, skall utrikesdepartementet underrätta det europeiska patentverket härom. Om rätten däremot har funnit att åtgärden ankommer på annan domstol, skall departementet, om annan svensk domstol är behörig, överlämna framställningen dit. Är svensk domstol inte behörig, skall det europeiska patentverket underrättas om rättens beslut.

4 §

I paragrafens första stycke föreskrivs att om hinder inte möter för den äskade åtgärden, rätten skall sätta ut dag för ärendets företagande. I detta stycke görs inte någon ändring.

Enligt andra stycket i dess nu gällande lydelse är rätten skyldig att underrätta den utländska domstolen om dagen för ärendets företagande endast i vissa angivna fall. Det skall sålunda alltid ske om åtgärden avser brottmål (första punkten). I annat fall skall det ske endast om den utländska domstolen har begärt det (andra punkten).

Som nyss nämnts skall i fall då bevisupptagning eller annan åtgärd har begärts av det europeiska patentverket, detta verk alltid underrättas om tid och plats för åtgärden. På grund härav har *andra stycket andra punkten* ändrats så att underrättelse om tiden skall lämnas om den utländska domstolen har begärt det eller om åtgärden har begärts av det europeiska patentverket. Någon särskild föreskrift om att även plats för åtgärden skall anges torde inte erfordras. Det får anses självklart att uppgift härom tas in i underrättelsen.

5 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om handläggning av ärende rörande bevisupptagning åt utländsk domstol.

I första stycket föreskrivs att om inte annat föranleds av föreskrifterna i denna lag, bestämmelserna om rättegång vid svensk domstol skall gälla. Ärendet skall anses som bevisupptagning utom huvudförhandling. Part som inte skall höras eller fullgöra något behöver dock inte kallas. I detta stycke görs inte någon ändring. Vissa särskilda bestämmelser rörande handläggning för det fall att åtgärd vidtas på begäran av det europeiska patentverket har emellertid tagits in som 5 a §.

I förevarande paragrafs andra stycke i dess nu gällande lydelse föreskrivs att domare vid den utländska domstolen har rätt att närvara vid bevisupptagning eller annan åtgärd som avses i 1 §. Såsom förut nämnts måste rätten enligt den europeiska patentkonventionen ge företrädare för verket rätt att vara närvarande när förhör hålls eller annan åtgärd vidtas på begäran av det europeiska patentverket (regel 99.6). Vidare har sådan företrädare enligt konventionen rätt att ställa frågor till part, vittne och sakkunnig. På grund härav har till *andra stycket* som *andra och tredje punkter* lagts bestämmelser om rätt för företrädare för det europeiska patentverket att närvara vid bevisupptagning eller annan åtgärd som avses i 1 § samt att ställa frågor till part, vittne eller sakkunnig som hörs.

Det bör i detta sammanhang framhållas att den omständigheten att företrädare för det europeiska patentverket får närvara och ställa frågor inte får föranleda att förhandling hålls på annat språk än svenska. Om företrädare för det europeiska patentverket inte behärskar svenska, måste alltså tolk anlitas (jfr 5 kap. 6 § rättegångsbalken).

5 a §

Som tidigare nämnts skall enligt regel 99.3 i tillämpningsföreskrifterna till den europeiska patentkonventionen domstolen vid handläggning av ärende om rättshjälp åt det europeiska patentverket tillämpa nationell lag. Från denna huvudregel görs dock det undantaget att domstolen skall underrätta det europeiska patentverket om tid och plats för åtgärden för att detta i sin tur skall meddela parter, vittnen och sakkunniga (regel 99.5). Enligt konventionen ankommer det inte på domstolen att kalla till bevisupptagning eller annan åtgärd. Föreskrift härom har tagits in i förevarande paragraf.

Det bör framhållas att en följd av att rätten inte utfärdar kallelse

blir att vite inte kan föreläggas och att hämtning inte kan komma ifråga vid utevaro. Däremot kvarstår möjligheterna enligt 36 kap. 21 § rättegångsbalken att förelägga vite eller äventyr av häkte för vittne som vägrar att avlägga ed eller att avge vittnesmål eller att besvara fråga.

10 §

Denna paragraf innehåller bestämmelser om redovisning av ärende som avses i denna lag och om uttagande av kostnader i sådant ärende.

I *första och andra styckena* har inte gjorts någon ändring.

Som ett nytt *tredje stycke* har tagits in bestämmelser om kostnader i ärende om rättshjälp åt det europeiska patentverket. Enligt *första punkten* skall för det europeiska patentverket uppges endast de kostnader för vilka det europeiska patentverket enligt tillämpningsföreskrifterna till den europeiska patentkonventionen (regel 99.7) skall utge ersättning, nämligen arvode till tolk och sakkunnig samt kostnad som har uppkommit till följd av att företrädare för det europeiska patentverket har varit närvarande. I *andra punkten* föreskrivs att andra kostnader än de som anges i första punkten skall stanna på statsverket.

13.6 Förslaget till lag om ändring i lagen om försvarsuppfindingar

5 §

Paragrafen innehåller regler om hur frågan om hemlighållande av svensk försvarsuppfinding bringas under granskningsnämndens för försvarsuppfindingar prövning.

Enligt paragrafen i dess nu gällande lydelse åligger det patentmyndigheten att underställa granskningsnämnden patentansökan som avser svensk försvarsuppfinding för prövning huruvida uppfindingen skall hållas hemlig. Den som vill att svensk försvarsuppfinding som inte har patentsökts skall få offentliggöras eller på annat sätt yppas skall däremot själv begära prövning hos granskningsnämnden. Genom paragrafens avfattning är det uppenbart att med uttrycket "patentsökt" här avses endast det fall att uppfindingen har patentsökts hos den svenska patentmyndigheten. Av paragrafen framgår sålunda att det inte utgör obehörigt yppande att hos den svenska patentmyndigheten söka patent på svensk försvarsuppfinding.

Paragrafen har delats upp i två stycken.

I *första stycket* regleras den svenska patentmyndighetens skyldighet att svara för att frågan om hemlighållande av svensk försvarsuppfinding blir föremål för granskningsnämndens prövning. Denna skyldighet har begränsats till att avse till myndigheten inkomna ansökningar som inte är internationella eller europeiska patentansökningar. Med internationell patentansökan avses både sådan ansökan som ges in till patentmyndigheten i dess egenskap av mottagande myndighet enligt samarbetskonventionen och sådan som inkommit till patentmyndigheten för att fullföljas där. Patentmyndigheten skall sålunda underställa gransk-

ningsnämnden endast patentansökningar som från början inkommer till myndigheten för att där handläggas som nationell svensk patentansökan. Detta motsvarar i sak vad som för närvarande gäller.

Andra stycket innehåller bestämmelser om hur granskningsnämndens prövning erhålls i fall då svensk försvarsuppfinning inte patentsöks genom nationell svensk patentansökan. I sådant fall ankommer det på den som vill att uppfinningen skall få yppas att själv hos granskningsnämnden ansöka om prövning. För att någon oklarhet inte skall råda, har i andra stycket särskilt angivits att prövning hos granskningsnämnden måste begäras av den som vill söka patent på svensk försvarsuppfinning genom internationell eller europeisk patentansökan. Detta gäller oavsett var den internationella eller europeiska patentansökningen ges in. I fråga om de överväganden som ligger till grund för denna reglering hänvisas till den allmänna motiveringen (avsnitt 12.17.2).

Prövning enligt andra stycket kan begäras inte enbart av uppfinnaren utan även av tredje man, om hans rätt är berörd (jfr prop. 1971: 138 s. 50—51).

7 §

Enligt denna paragraf i dess nu gällande lydelse gäller en viss frist för granskningsnämnden att avgöra sådana frågor om hemlighållande som har underställts nämnden av patentmyndigheten. Meddelas inte förordnande om hemlighållande inom denna frist, upphör uppfinningen att vara hemlig enligt förevarande lag. Fristen är tre månader från den dag då beskrivning över uppfinningen med tillhörande ritningar och patentkrav på svenska inkom till patentmyndigheten. I denna bestämmelse görs inte någon ändring. När det gäller ärende som har hänskjutits till granskningsnämnden av annan än patentmyndigheten, dvs. av enskild part, föreskrivs i lagen i dess nuvarande lydelse inte någon frist för granskningsnämnden att avgöra ärendet.

Till paragrafen har fogats en ny *andra punkt*, enligt vilken en bestämd frist gäller även för avgörande av ärenden som har anhängiggjorts av enskild part. Denna frist är tre månader från den dag då ansökan om nämndens prövning och samtliga de handlingar vilka sökanden önskar åberopa har inkommit till nämnden. Har i sådant fall beslut om hemlighållande inte meddelats inom den angivna tremånadersfristen, upphör uppfinningen att vara hemlig enligt förevarande lag.

Rörande utgångspunkten för den tidsfrist som anges i andra punkten bör anmärkas följande. Med uttrycket "samtliga de handlingar vilka sökanden önskar åberopa" avses inte bara handlingar som sökanden självmant ger in till granskningsnämnden utan även handlingar som sökanden ger in efter begäran om komplettering från nämnden. Om nämnden begär komplettering, framflyttas alltså utgångspunkten för beräkningen av fristen till dess att sökanden har givit in de handlingar som nämnden har begärt. Skulle sökanden inte efterkomma begäran om komplettering, torde fristen få räknas från den tidpunkt vid vilken den av nämnden sist medgivna fristen för att komplettera ärendet löpte ut.

10 §

Paragrafen innehåller i sin nu gällande lydelse bestämmelser rörande ansökan i utlandet om patent på hemlig svensk försvarsuppfinning. Bestämmelserna gäller både uppfinningar som är hemliga enligt 4 § och uppfinningar som omfattas av förordnande som har meddelats av granskningsnämnden enligt 6 §. När det gäller svensk försvarsuppfinning som skall hållas hemlig får sålunda enligt första punkten ansökan om patent eller annan skydds rätt inte göras i främmande stat, om inte regeringen medger det. Enligt andra punkten får regeringen lämna sådant medgivande endast under förutsättning att uppfinningen hålls hemlig även i den främmande staten.

Sedan Sverige har tillträtt samarbetskonventionen och den europeiska patentkonventionen, kan patentansökan som avser främmande stat ges in även till den svenska patentmyndigheten. På grund härav har *första punkten* i paragrafen givits den avfattningen att ansökan om patent eller annan skydds rätt i främmande stat får göras endast om regeringen medger det. Av lydelsen framgår att detta gäller oavsett var ansökningen faktiskt inlämnas.

I andra punkten har inte gjorts någon ändring. Det bör emellertid i detta sammanhang framhållas att, som nämnts i den allmänna motiveringen (avsnitt 12.17.2), medgivande till ansökan om skydd i främmande stat inte kan innefatta medgivande till att ansökan görs i form av internationell eller europeisk patentansökan.

15 §

I denna paragraf i dess nu gällande lydelse föreskrivs att, om patent i Sverige söks på utländsk försvarsuppfinning, patentmyndigheten skall underställa granskningsnämnden ansökningen för prövning huruvida uppfinningen skall hållas hemlig.

I 5 § första stycket, som avser svensk försvarsuppfinning, har enligt förslaget införts en bestämmelse om att patentmyndigheten inte skall underställa granskningsnämnden internationella eller europeiska patentansökningar. Som en följd härav har till förevarande paragraf såsom en ny *andra punkt* fogats en bestämmelse enligt vilken patentmyndigheten inte skall underställa granskningsnämnden internationella eller europeiska patentansökningar som avser utländsk försvarsuppfinning. Den svenska patentmyndigheten svarar sålunda inte i något fall för att internationell eller europeisk patentansökan som avser försvarsuppfinning kommer under granskningsnämndens prövning.

Sammanfattning

Patentpolicykommittén har år 1974 i betänkandet Internationellt patentsamarbete I, 1970 års konvention om patentsamarbete (SOU 1974: 63) förordat att Sverige tillträder nämnda konvention, den s. k. samsamarbetskonventionen. I betänkandet lade kommittén fram förslag till den lagstiftning som föranleds av ett svenskt tillträde till konventionen.

I föreliggande betänkande behandlas frågan om Sveriges tillträde till 1973 års konvention om meddelande av europeiska patent (den europeiska patentkonventionen). I betänkandet läggs fram förslag till de författningsändringar som föranleds av ett svenskt tillträde till konventionen.

Genom den europeiska patentkonventionen bildas en europeisk patentorganisation. Organisationen består av ett förvaltningsråd och ett europeiskt patentverk. Det europeiska patentverket skall ha sitt säte i München. Vissa enheter skall dock förläggas till Haag. Det europeiska patentverket skall handlägga och pröva ansökningar som görs enligt konventionen och meddela patent för en eller flera av de fördragsslutande staterna.

Konventionen innehåller en fullständig reglering av förutsättningarna för meddelande av europeiskt patent. Denna reglering är fristående från de fördragsslutande staternas nationella patentlagstiftning. Europeiskt patent och europeisk patentansökan skall i princip i stat som patentet eller ansökningen avser ha samma rättsverkan som ett patent meddelat av den statens patentmyndighet resp. ansökan om sådant patent. Konventionen inskränker inte de fördragsslutande staternas rätt att ha egna patentverk som meddelar nationella patent för vederbörande stat. Europeiskt patent får sökas även av den som inte är medborgare i eller har hemvist eller säte i fördragsslutande stat.

Den europeiska patentorganisationens verksamhet skall finansieras genom de avgifter som tas ut av sökande och andra parter samt genom att det europeiska patentverket erhåller andel i de årsavgifter som tas upp i de fördragsslutande staterna för europeiska patent. Det europeiska patentverket skall i princip vara självbärande ekonomiskt. Under de tio första verksamhetsåren kommer detta dock inte att vara möjligt, och de fördragsslutande staterna skall därför under denna tid genom lån ställa medel till den europeiska patentorganisationens förfogande. Dessa lån skall återbetalas under en därpå följande femton-

årsperiod och beräknas vara återbetalade 26 år efter konventionens ikraftträdande.

En europeisk patentansökan skall bli föremål för nyhetsgranskning. Sedan sökanden har tagit del av nyhetsgranskningsrapporten, skall han inom viss kortare tid ta ställning till om han vill fullfölja ansökningen genom att begära patenterbarhetsprövning. Om sökanden inom föreskriven tid har begärt sådan prövning, skall det europeiska patentverket pröva huruvida ansökningen uppfyller de materiella villkor för meddelande av patent som uppställs i konventionen. Har patenterbarhetsprövning inte begärts inom nämnda tid, anses den europeiska patentansökningen återkallad. Om europeiskt patent har meddelats, har envar rätt att göra invändning mot patentet inom nio månader från den dag beslutet att meddela patent kungjordes i den europeiska patenttidningen. Invändning kan leda till att europeiskt patent upphävs eller upprätthålls i ändrad lydelse.

I betänkandet redovisas vissa uppskattningar rörande följderna för det svenska patentverket av ett svenskt tillträde till den europeiska patentkonventionen. Kommittén anser det uppenbart att handläggning av nationella patentansökningar även i framtiden måste äga rum vid myndighet i Sverige. Det är enligt kommitténs mening angeläget att handläggningen av dylika ansökningar vid den svenska patentmyndigheten blir av samma kvalitet som handläggningen vid det europeiska patentverket.

Genom att tillträda den europeiska patentkonventionen ådrar sig Sverige vissa ekonomiska förpliktelser gentemot den europeiska patentorganisationen. Det torde dock inte komma att röra sig om några större belopp. Ett tillträde till konventionen kommer inte heller i övrigt att medföra några större kostnader för statsverket.

När det gäller frågan om Sverige bör tillträda den europeiska patentkonventionen framhåller kommittén att den europeiska patentorganisationen är resultatet av ett mångårigt arbete på att få till stånd ett europeiskt patentsamarbete. I detta arbete har Sverige tagit aktiv del. Det är därför enligt kommittén en naturlig utveckling att Sverige som medlem av den europeiska patentorganisationen fullföljer sina insatser för europeisk samverkan på patentområdet.

Utvecklingen av patenträtten inom den europeiska patentorganisationen torde enligt kommittén komma att få avsevärd betydelse för den internationella utvecklingen på patentområdet. Tillträde till den europeiska patentkonventionen ger Sverige möjlighet att, bl. a. genom medlemskapet i den europeiska patentorganisationens förvaltningsråd, påverka patentpolitiken i Västeuropa, inte minst inom EG, och därmed även på ett vidare internationellt plan. Patenträttens utveckling inom EG är givetvis av stor betydelse för de svenska företag vilka har EG som en viktig exportmarknad. Av stor betydelse för tillträdesfrågan är enligt kommittén också att den europeiska patentkonventionens reglering får anses tillfredsställande från patenträttslig synpunkt. Det bör bl. a. märkas, att det arbete som under förhandlingarna om konventionen har nedlagts från nordisk sida för att stärka uppfinnarens ställ-

ning har krönts med betydande framgång. Vidare har språkfrågan enligt kommitténs mening fått en från svensk synpunkt bra lösning.

Av väsentlig betydelse är också att det svenska patentverket även efter ett svenskt tillträde till den europeiska patentkonventionen har möjlighet att tjänstgöra som myndighet för internationell nyhetsgranskning och internationell förberedande patenterbarhetsprövning enligt samarbetskonventionen. Enligt kommitténs uppfattning kommer patentverkets verksamhet därigenom även i framtiden att bli av sådan omfattning att verket kan ge uppfinnare och näringsliv god service på det patenträttsliga området. Om det svenska patentverket utses till myndighet enligt samarbetskonventionen, skall samarbetsavtal ingås mellan det svenska patentverket och det europeiska patentverket. Samarbetet enligt detta avtal mellan det svenska patentverket i dess egenskap av internationell nyhetsgranskningsmyndighet och det europeiska patentverket bör leda till fördelar och besparingar för svenska uppfinnare och företag som söker patent inte bara i Sverige utan även i andra västeuropeiska stater. Avtalet bör sålunda leda till att internationell patentansökan som har varit föremål för internationell nyhetsgranskning vid det svenska patentverket inte blir föremål för kompletterande nyhetsgranskning vid det europeiska patentverket och att nyhetsgranskningsavgiften vid det europeiska patentverket reduceras.

Enligt de uppskattningar på vilka kommittén tidigare har grundat sina bedömningar skulle det svenska patentverket även efter ett svenskt tillträde till den europeiska patentkonventionen få en arbetsbelastning som tryggar att verket förfogar över ett tillräckligt antal tekniker för att kunna tjänstgöra som internationell nyhetsgranskningsmyndighet och myndighet för internationell förberedande patenterbarhetsprövning enligt samarbetskonventionen. Antalet patentansökningar vid det svenska patentverket har emellertid under de senaste åren varit betydligt lägre än i början av 1970-talet. Detta har delvis förändrat förutsättningarna för de gjorda uppskattningarna. Av de beräkningar som redovisas i betänkandet framgår, att det antal tekniker som mot slutet av 1980-talet kan sysselsättas i patentverket kan komma att understiga 100. Därmed föreligger risk för att patentverket inte uppfyller de krav som föreskrivs i samarbetskonventionen för internationell nyhetsgranskningsmyndighet och myndighet för internationell förberedande patenterbarhetsprövning.

Det svenska patentverket uppfyller f. n. kraven för att bli internationell myndighet enligt samarbetskonventionen. Den nedgång i antalet granskare som blir en följd av ett tillträde till den europeiska patentkonventionen medför i vart fall inte omedelbart att antalet granskare blir lägre än som fordras för att verket skall kunna vara sådan myndighet. Det finns därför anledning utgå från att det svenska patentverket kommer att få ställning som internationell myndighet. Blir emellertid utvecklingen sådan att antalet granskare vid det svenska patentverket mot slutet av 1980-talet har minskat så att verket inte kan kvarstå som internationell myndighet enligt samarbetskonventionen, kan följden bli att verkets servicekapacitet försämras allvarligt.

Enligt kommitténs mening föreligger emellertid vissa omständighe-

ter som är ägnade att minska risken för en sådan utveckling. Vissa av dessa omständigheter är oberoende av om det svenska patentverket har fått ställning som internationell myndighet. Sålunda finns anledning räkna med att uppdragsverksamheten, främst nyhetsgranskningen av uppfinningar utan samband med patentansökan, kommer att öka, vilket medför vidgade arbetsuppgifter för verkets tekniker. Har verket en gång fått ställning som internationell myndighet, ger redan detta en viss ökning av verkets arbetsvolym. Denna ställning kan också bl. a. förväntas medföra att det svenska patentverket i växande grad kommer att anlitas när det gäller verksamhet som är inriktad på utvecklingsländerna. Det är enligt kommitténs mening väsentligt för patentverkets framtid att ett svenskt tillträde till den europeiska patentkonventionen inte hämmar dess möjligheter till verksamhet i nu nämnda avseenden.

Om Sverige skall tillträda konventionen, bör enligt kommitténs mening tillträdet ske så tidigt att Sverige är fördragsslutande stat när konventionen träder i kraft. Enligt kommitténs uppfattning måste det medföra fördelar för Sverige och svenska intressen om vårt land, som under lång tid har verkat för europeiskt patentsamarbete, från början deltar i samarbetet enligt konventionen. Eftersom det europeiska patentverket skall byggas ut successivt, får det svenska patentverket, svensk industri och svenska patentombud i så fall möjlighet till en smidig anpassning till det nya läge som ett tillträde till konventionen innebär. Vidare får Sverige då ett inflytande på utvecklingen inom den europeiska patentorganisationen under den viktiga uppbyggnadsperioden. Om Sverige blir medlem i den europeiska patentorganisationen, kan det svenska patentverket bli en med det europeiska patentverket samarbetande internationell nyhetsgranskningsmyndighet. Inleds detta samarbete redan från det att det europeiska patentverket öppnas, föreligger goda förutsättningar för att här upprättade internationella nyhetsgranskningsrapporter godtas utan kompletterande granskning vid det europeiska patentverket.

Mot bakgrund av vad sålunda anförts förordrar patentpolicykommittén att Sverige tillträder den europeiska patentkonventionen under förutsättning att konventionen tillträds av samtliga EG-stater eller i vart fall av Danmark, Frankrike, Förbundsrepubliken Tyskland, Nederländerna och Storbritannien. Kommittén påpekar att den vid detta ställningstagande har utgått från att samlingskonventionen träder i kraft samt att frågan om det svenska patentverkets ställning som internationell nyhetsgranskningsmyndighet och myndighet för internationell förberedande patenterbarhetsprövning enligt samlingskonventionen och därmed sammanhängande frågor har fått en tillfredsställande lösning. Skulle dessa villkor inte uppfyllas, bör enligt kommittén frågan om Sveriges tillträde till den europeiska patentkonventionen tas upp till förnyat övervägande mot bakgrund av de ändrade förutsättningar som i sådant fall kan föreligga.

Den av kommittén föreslagna lagstiftningen består av tre olika delar. För det första föreslår kommittén viss lagstiftning som erfordras för att Sverige skall kunna tillträda samlingskonventionen. Denna lagstift-

ning är i huvudsak oförändrad i förhållande till kommitténs förra betänkande. Vidare har utarbetats förslag till den lagstiftning som är nödvändig för att Sverige skall kunna tillträda den europeiska patentkonventionen. Slutligen läggs fram förslag till anpassning av den svenska patentlagstiftningen i formellt och materiellt avseende till vad som kommer att gälla enligt dessa två konventioner.

Kommittén har byggt sina överväganden i lagstiftningsfrågan på den förutsättningen att den europeiska patentkonventionen träder i kraft som planerats och att Sverige tillträder konventionen samtidigt med ikraftträdandet eller i nära anslutning därtill.

De särskilda bestämmelser rörande europeiska patent och patentansökningar som föranleds av ett tillträde till den europeiska patentkonventionen har i förslaget sammanförts i ett särskilt kapitel i patentlagen. Detta kapitel innehåller bl. a. två grundläggande bestämmelser som i princip jämställer europeiska patent och patentansökningar med nationella patent och patentansökningar.

Kommittén anser att Sverige bör utnyttja de möjligheter som konventionen ger fördragsslutande stat att som villkor för rättsverkan kräva översättning av europeiskt patent och europeisk patentansökan. Sålunda föreslås att sökanden för att ett europeiskt patent skall få rättsverkan i Sverige skall inom viss tid till det svenska patentverket ge in översättning till svenska av den text som ligger till grund för det europeiska patentverkets beslut att meddela patent samt erlagga fastställd avgift för tryckning av översättningen och kungörande av denna. Vidare föreslås att europeisk patentansökan inte skall medföra skydd i skadeståndsrättsligt hänseende förrän översättning av patentkraven har givits in till det svenska patentverket och kungörelse därom har utfärdats. Enligt kommittén bör Sverige utnyttja även möjligheten att ge den svenska översättningen vitsord.

Kommittén föreslår också att den lagstiftning som reglerar vanliga nationella patentansökningar och patent som meddelas av det svenska patentverket i stor utsträckning anpassas till den europeiska patentkonventionen. Kommittén har här haft som utgångspunkt att det måste vara en fördel för näringsliv och uppfinnare, om den svenska patentlagstiftningen både när det gäller de materiella rättsreglerna och när det gäller patentansökans form och innehåll överensstämmer med vad som allmänt kommer att gälla i Västeuropa. På grund härav föreslår kommittén att den svenska lagstiftningen anpassas till den europeiska patentkonventionen utom på de punkter där starka skäl talar för att nu gällande reglering behålls trots att den avviker från konventionen. När det gäller denna anpassning skall beröras följande punkter.

Genom 1967 års patentlag upphävdes i princip det tidigare gällande förbudet mot produktpatent på livs- och läkemedel. Enligt övergångsbestämmelserna till patentlagen får dock produktpatent inte meddelas på livs- och läkemedel tills regeringen förordnar annat. Något sådant förordnande har inte meddelats. Kommittén föreslår att förbudet mot produktpatent på livs- och läkemedel upphävs. Förbudet föreslås dock

fortsätta att gälla i fråga om ansökningar som har gjorts innan lagändringen träder i kraft.

Ett patent som avser alster, s. k. produktpatent, gäller enligt svensk rätt endast inom de användningsområden som sökanden har angivit i patentkraven och andra områden som för fackmannen kan anses närliggande i förhållande till dessa, s. k. användningsbundet produktskydd. Den europeiska patentkonventionen bygger däremot på principen om ett oinskränkt produktskydd, dvs. ett skydd som omfattar varje tänkbar användning av produkten. Kommittén föreslår att principen om oinskränkt produktskydd införs i svensk rätt.

För att patent skall kunna meddelas på en uppfinning krävs enligt gällande rätt att uppfinningen skall ha uppfinningshöjd i förhållande till tidigare ansökan som inte har blivit allmänt tillgänglig innan uppfinningen patentsöks, under förutsättning att den tidigare ansökningen sedermera blir allmänt tillgänglig enligt 22 § patentlagen. Enligt den europeiska patentkonventionen krävs inte uppfinningshöjd i förhållande till tidigare, ännu icke publicerad europeisk patentansökan. Detta innebär att innehållet i sådan ansökan skall beaktas endast vid avgörande av huruvida den uppfinning som anges i den senare ansökningen är ny. Kommittén föreslår att den svenska lagstiftningen på denna punkt anpassas till konventionen.

Kommittén föreslår vidare att institutet tilläggspatent slopas.

I fråga om rätten att åtnjuta prioritet från tidigare patentansökan gäller f. n. att prioritet får grundas endast på ansökan om skydd i utlandet men inte på tidigare svensk patentansökan. Kommittén föreslår att prioritet skall få grundas även på tidigare patentansökan hos det svenska patentverket i samtliga fall då patent söks för Sverige, oavsett om detta sker genom internationell patentansökan, europeisk patentansökan eller nationell patentansökan.

Vad angår frågan hur patentskyddets omfattning skall bestämmas gäller både enligt patentlagen och den europeiska patentkonventionen att patentskyddets omfattning bestäms av patentkraven. För förståelse av patentkraven får ledning hämtas från beskrivningen. I förarbetena till patentlagen förordades en relativt restriktiv tolkningsnorm. Sålunda underströks att patenthavaren inte fick begagna sig av oklarheter i patentkraven för att utvidga skyddet. I den mån beskrivning och ritningar tillgrips för att bestämma patentskyddets omfattning borde detta ske endast för att åstadkomma erforderlig precisering av de uttryckssätt som används i patentkraven. Kommittén har ansett att det inte finns någon anledning att i samband med tillträde till den europeiska patentkonventionen frångå i Sverige rådande rättsuppfattning rörande tolkning av patentkrav.

När det gäller ensamrättens innehåll föreslår kommittén en anpassning av svensk rätt till den reglering som till följd av konventionen om marknadspatent allmänt kommer att gälla i Västeuropa. I patentlagen görs sålunda en uttömmande uppräknings av de åtgärder i fråga om en patenterad uppfinning som i princip är förbehållna patenthavaren. Den

uppräknning som f. n. finns i patentlagen är endast exemplifierande. Den föreslagna uppräknningen omfattar även vissa handlingar som utgör s. k. medelbart patentintrång.

Kommittén föreslår att i svensk rätt införs krav på att patentansökan skall innehålla s. k. sammandrag, dvs. en kort sammanfattning av vad som framgår av beskrivning, patentkrav och ritningar.

Giltighetstiden för patent föreslås förlängd från 17 till 20 år.

I patentlagen tas enligt förslaget in bestämmelser som i vissa fall ger anteckning i patentregistret sakrättslig verkan.

Enligt förslaget skall i svensk rätt tas upp vissa nya grunder för ogiltigförklaring av patent så att samtliga ogiltighetsgrunder som anges i den europeiska patentkonventionen kommer att gälla i Sverige. Ogiltigförklaring skall sålunda kunna ske bl. a. om patentet inte beskriver uppfinningen tillräckligt tydligt.

De föreslagna lagändringarna föreslås träda i kraft i samband med att den europeiska patentkonventionen och samarbetskonventionen träder i kraft för Sveriges del. Skulle samarbetskonventionen träda i kraft för Sverige före den europeiska patentkonventionen, bör givetvis de bestämmelser som direkt föranleds av den europeiska patentkonventionen inte träda i kraft förrän den konventionen har trätt i kraft för Sveriges del. De lagändringar som innebär en anpassning av den svenska patentlagstiftningen till den europeiska patentkonventionen bör däremot enligt kommitténs mening i så fall sättas i kraft redan när samarbetskonventionen träder i kraft för Sverige.

Utredningsarbetet har bedrivits i nära samarbete med motsvarande kommittéer i Danmark, Finland och Norge. Det har därvid visat sig möjligt att i allt väsentligt upprätthålla den nordiska rättslikheten på patentområdet.

Summary in English

In 1974, a Government Committee presented a report concerning the 1970 Patent Cooperation Treaty. In that report the Committee recommended that Sweden ratify the Treaty. The report also contained proposals for such amendments to the Patent Act (1967: 837) and the Patent Decree (1967: 838) consequent upon a Swedish ratification of the Treaty.

In the present report the Committee deals with the question of whether Sweden should ratify the 1973 Convention on the Grant of European Patents (European Patent Convention). It also presents draft legislation consequent upon a Swedish ratification of that Convention.

Under the European Patent Convention, a European Patent Organisation will be established and a European Patent Office set up in Munich. That office will have a branch at The Hague. The European Patent Office will process applications filed under the Convention and grant European patents for Contracting States.

The requirements governing the granting of European patents are laid down in the Convention. These requirements are independent of the national law of the Contracting States. In principle, European patents for a Contracting State will confer on their proprietors the same rights as would be conferred by a national patent granted in that State. Furthermore, a European patent application will in the Contracting States designated in the application be equivalent to a regular national filing. The Convention does not limit the right of a Contracting State to have a national patent office granting national patents for that State. A person may apply for a European patent even if he is neither a citizen of a Contracting State, nor has his residence or place of business in such a State.

The operations of the European Patent Organisation will be financed by payments made by applicants and other parties in the proceedings at the European Patent Office and by payments made by the Contracting States in respect of renewal fees for European patents levied in these States. The European Patent Office will, in principle, meet all its expenses in this way. This will not be possible, however, during the first ten years of its activities, and the Contracting States will therefore make special contributions to the Organisation during that period. These contributions are to be repaid over a further period of 15 years, and are expected to have been repaid 26 years after the entry into force of the Convention.

A European patent application shall be the subject of a search in order to discover relevant prior art. After having received the search report, the applicant shall decide within a short period of time whether he wants to pursue the application by requesting an examination. If the applicant requests such examination within the prescribed period, the European Patent Office shall consider whether the application, and the invention to which it relates, meet the requirements of the Convention. If no request for examination has been filed by the end of the prescribed period, the application shall be deemed to be withdrawn. When a European patent has been granted, any person may oppose the patent within nine months from the publication of the mention of the grant in the European Patent Bulletin. An opposition may result in the European patent being revoked or the patent being maintained with or without amendments.

The report presents some appraisals of the consequences a Swedish ratification of the European Patent Convention would have for the Swedish Patent Office. In the opinion of the Committee, national patent applications must undoubtedly continue to be dealt with by an authority in Sweden. The Committee considers it essential that the search and examination of such applications by the Swedish Patent Office should be of the same quality as the search and examination carried out by the European Patent Office.

By ratifying the European Patent Convention, Sweden will assume certain economic commitments to the European Patent Organisation, but these commitments will relate to limited sums only. Nor will the ratification of the Convention entail any other substantial costs for Sweden.

As to the question of whether Sweden should ratify the European Patent Convention, the Committee emphasizes that the European Patent Organisation is the result of many years' work to initiate European cooperation in the patent field. Sweden has taken an active part in this work. The Committee considers, therefore, that it is only logical that Sweden should follow up its efforts to establish cooperation in this field in its capacity as a member of this Organisation.

The ratification of the European Patent Convention will make it possible for Sweden to influence, for instance as a member of the Administrative Council of the European Patent Organisation, patent policy in western Europe, especially within the European Communities, and thereby also on a broader international scale. The development of patent law in the European Communities is naturally of great importance to Swedish enterprises for which the Communities are an important export market. One other issue of great significance when deciding on Swedish ratification is, in the view of the Committee, that the provisions of the Convention are considered satisfactory from the patent law standpoint. It should be noted that the efforts made by the Nordic countries during the negotiations that led to the Convention to strengthen the position of the inventors have met with considerable success. Certain problems arising from the fact that Swedish is not an official language of the European Patent Office have also, in the view of the Committee, been satis-

factorily dealt with in the Convention.

Furthermore, it is of considerable importance that after a Swedish ratification of the European Patent Convention, the Swedish Patent Office will be allowed to act as an International Searching Authority and International Preliminary Examining Authority under the Patent Cooperation Treaty. The Committee is of the opinion that the activities of the Swedish Patent Office will thus also in the future be of such a scale that the Office will be able to give inventors and industry satisfactory service in the patent field. If the Swedish Patent Office is appointed to act as International Authority under the Patent Cooperation Treaty, a special agreement is to be concluded between the Swedish Patent Office and the European Patent Office as a basis for cooperation between these two offices. Cooperation under that agreement between the Swedish Patent Office and the European Patent Office as International Searching Authorities should afford benefit and economies for Swedish inventors and enterprises applying for patents not only in Sweden but also in other West European States. For one thing, that agreement should result in international patent applications, which have been subject to international search by the Swedish Patent Office, not being subject to a supplementary European search by the European Patent Office, and the search fee charged by that Office consequently being reduced.

According to the assessments on which the Committee has previously based its judgements, the Swedish Patent Office would also after a Swedish ratification of the European Patent Convention have a work-load which guarantees that the Office will have a sufficient number of examiners on its staff enabling it to act as an International Searching Authority and International Preliminary Examining Authority under the Patent Cooperation Treaty. However, the number of patent applications filed at the Swedish Patent Office has been considerably lower in the past few years than at the beginning of the 1970's. This fact has partly changed the assumptions on which those assessments were based. It appears from the appraisals presented in the report that the number of examiners engaged by the Swedish Patent Office at the end of the 1980's may be lower than was expected at the time of the previous assessments.

At present the Swedish Patent Office complies with the requirements for being appointed International Authority under the Patent Cooperation Treaty. In any case the reduction in the number of examiners which will result during the initial period after a ratification of the European Patent Convention will not lead to that number at once falling below what is required for appointment as such authority. Consequently there is reason to assume that the Swedish Patent Office will be appointed an International Authority under that Treaty. If, however, development leads to such a reduction in the number of the examiners at the Swedish Patent Office by the end of the 1980's that the Office will not be able to remain an International Authority, the consequences for the service capacity of the Office will be seriously impaired.

In the view of the Committee there are, however, factors calculated to reduce the risk of this happening. Some of these factors do not de-

pend on whether or not the Swedish Patent Office is appointed International Authority under the Patent Cooperation Treaty. There are thus grounds for assuming that certain activities undertaken by the Swedish Patent Office, especially the searching of inventions not connected to patent applications, will increase, and this will entail additional tasks for the examiners. Once the Office has been appointed International Authority, this alone will lead to some increase in its work-load. Such an appointment can also be expected to lead to the services of the Swedish Patent Office being increasingly engaged for activities designed to benefit the developing countries. In the view of the Committee, it is essential for the future of the Swedish Patent Office that a Swedish ratification of the European Patent Convention does not impede its possibility to act in these respects.

Should Sweden ratify the Convention, ratification should, in the opinion of the Committee, take place at such an early date that Sweden is a Contracting Party when the Convention enters into force. In the opinion of the Committee, it must be to the benefit of Swedish interests if right from the start Sweden takes an active part in cooperation under the Convention, as Sweden has for many years contributed to European patent cooperation. As the European Patent Office will be set up step by step, the Swedish Patent Office, Swedish industry and Swedish patent agents will thus be able to adjust themselves smoothly to the new situation which a ratification of the Convention will create. Furthermore, Sweden will then be able to influence developments in the European Patent Organisation during the important introductory period. If Sweden becomes a member of the Organisation, the Swedish Patent Office will act as International Searching Authority in cooperation with the European Patent Office. Should this cooperation be initiated as from the date of the opening of the European Patent Office, there is every possibility that international search reports drawn up by the Swedish Patent Office will be accepted by the European Patent Office and that the supplementary European search report will be dispensed with for such applications.

On the basis of the considerations mentioned above, the Committee recommends that Sweden ratify the European Patent Convention on condition that the Convention is ratified by all Member States of the European Communities, or in any case by Denmark, France, the Federal Republic of Germany, the Netherlands and the United Kingdom. The Committee emphasizes that when making this recommendation it has assumed that the Patent Cooperation Treaty enters into force and that the question of the position of the Swedish Patent Office as an International Searching Authority and International Preliminary Examining Authority under that Treaty as well as related issues have been satisfactorily settled. If these conditions are not fulfilled, the question of whether Sweden should ratify the European Patent Convention should, in the view of the Committee, be reconsidered in the light of the changed conditions then existing.

The legislation proposed by the Committee consists of three different parts. Firstly, the Committee proposes legislation necessary for the rat-

ification of the Patent Cooperation Treaty. This legislation is essentially the same as that proposed in the report presented by the Committee in 1974. Secondly, the Committee proposes legislation necessary for the ratification of the European Patent Convention. Finally, the Committee presents proposals for the harmonisation of Swedish patent law, both in form and in substance, to the provisions of these two Conventions. With regard to certain questions it is also proposed that the Swedish legislation is brought in harmony with the Community Patent Convention.

The above proposals for legislation are based on the assumption that the European Patent Convention will enter into force as planned and that Sweden will ratify the Convention on the date of its entry into force or soon thereafter.

The special provisions concerning European patents and European patent applications necessary for the ratification of the European Patent Convention have been incorporated in a special chapter of the Patent Act. That chapter contains *inter alia* two basic provisions which, in principle, place European patents and European patent applications on a par with national patents and national patent applications.

The Committee proposes that Sweden should use the rights under the Convention to prescribe that a European patent or a European patent application will have no effect in Sweden unless a translation of the patent or application is supplied to the Swedish Patent Office. Consequently, a European patent will have effect in Sweden only if the applicant within a prescribed period of time files with the Swedish Patent Office a translation into Swedish of the text in which the European Patent Office intends to grant the patent, and pays a fee covering the costs of publication of the translation. It also proposes that the European patent application shall not confer on the applicant any protection until a translation into Swedish of the claims as published by the European Patent Office has been filed with the Swedish Patent Office. Furthermore, the Committee considers that the Swedish translation shall be regarded as authentic to the extent permitted under the Convention.

The Committee also proposes that the Swedish legislation governing national patent applications and patents granted by the Swedish Patent Office should be adapted to the European Patent Convention. With regard to this adaptation the following items should be mentioned:

(1) The present provision prohibiting patents on pharmaceutical products and food products as such is revoked.

(2) Under current Swedish legislation a patent may be granted only for inventions which i.a. involve an inventive step. When deciding whether an inventive step is involved the contents of earlier Swedish patent applications should also be considered as comprised in the state of the art, even if the earlier application was not made available to the public before the date of filing of the application by which protection is sought for the invention in question, provided that the earlier application is later made available to the public. The Swedish legislation is amended so that earlier Swedish patent applications which have not been made available to the public before that date should not be considered in deciding whether there has been an inventive step but only in deciding

whether the invention is new.

(3) With regard to the effects of a patent, Swedish legislation is brought into conformity with Articles 29, 30 and 31 of the Community Patent Convention.

(4) The term of a patent is extended from 17 to 20 years.

(5) With regard to the grounds for revocation, Swedish legislation is amended so that all grounds provided for in Article 138 of the European Patent Convention may be invoked under Swedish law.

It is recommended that the proposed amendments should come into force at the same time as the European Patent Convention and the Patent Cooperation Treaty enter into force with regard to Sweden. However, should the Patent Cooperation Treaty enter into force for Sweden before the European Patent Convention, the provisions which are necessary for the ratification of the European Patent Convention should not enter into force until that Convention comes into force for Sweden. Amendments entailing an adaptation of Swedish patent law to the European Patent Convention should in such a case enter into force at the same time as the Patent Cooperation Treaty enters into force for Sweden.

The Committee's study has been carried out in close cooperation with the corresponding Committees in Denmark, Finland and Norway. Agreement has been reached in all essentials between these Committees concerning the contents of the proposed legislation.

Statens offentliga utredningar 1976

Kronologisk förteckning

1. Arbetsmiljölöag. A.
 2. Bakgrund till förslag om arbetsmiljölöag. A.
 3. Rapport i psykosociala frågor. A.
 4. Internationella konventioner inom arbetarskyddet. A.
 5. Säkerhetspolitik och totalförsvaret. Fö.
 6. Deltidsanställdas villkor. Ju.
 7. Deltidsarbete 1974. Ju.
 8. Regionala trafikplaner — länsvisa sammanfattningar. K.
 9. Sexuella övergrepp. Ju.
 10. Skolans ekonomi. U.
 11. Bostadsbeskattning II. Fi.
 12. Företagens uppgiftslämnande. Fi.
 13. Byggnadsindex för husbyggnader och anläggningar. Fi.
 14. Kårobligatorium? U.
 15. Utbildning i förvaltning inom försvaret. Del 3. Fö.
 16. Folkhögskolan. U.
 17. Skador i arbetet. A.
 18. Lokala trafikföreskrifter m. m. K.
 19. Den militära underrättelsetjänsten. Fö.
 20. Kultur åt alla. S.
 21. Trafikbuller. Del 3. Buller från fritidsbåtar. K.
 22. Sveriges export 1975—1980. Bilaga 2 till 1975 års långtidsutredning. Fi.
 23. Produktansvar I. Ersättning för läkemedelsskada. Ju.
 24. Internationellt patentsamarbete II. H.
-

Statens offentliga utredningar 1976

Systematisk förteckning

Justitiedepartementet

Delegationen för jämställdhet mellan män och kvinnor. 1. Deltidsanställdas villkor. [6] 2. Deltidsarbete 1974. [7]
Sexuella övergrepp. [9]
Produktansvar I. Ersättning för läkemedelsskada. [23]

Försvarsdepartementet

Säkerhetspolitik och totalförsvar. [5]
Utbildning i förvaltning inom försvaret. Del 3. [15]
Den militära underrättelsetjänsten. [19]

Socialdepartementet

Kultur åt alla. [20]

Kommunikationsdepartementet

Regionala trafikplaner — länsvisa sammanfattningar. [8]
Lokala trafikföreskrifter. [18]
Trafikbullen. Del 3. Buller från fritidsbåtar. [21]

Finansdepartementet

Bostadsbeskattning II. [11]
Företagens uppgiftslämnande. [12]
Byggnadsindex för husbyggnader och anläggningar. [13]
Sveriges export 1975—1980. Bilaga 2 till 1975 års långtidsutredning. [22]

Utbildningsdepartementet

Skolans ekonomi. [10]
Kårobligatorium? [14]
Folkhögskolan. [16]

Handelsdepartementet

Patentpolicykommittén. 1. Internationellt patentsamarbete II. [24]

Arbetsmarknadsdepartementet

Arbetsmiljöutredningen. 1. Arbetsmiljölag. [1] 2. Bakgrund till förslag om arbetsmiljölag. [2] 3. Rapport i psykosociala frågor. [3] 4. Internationella konventioner inom arbetarskyddet. [4] Skador i arbetet. [17]

Nordisk utredningsserie (NU) 1976

Kronologisk förteckning

1. Nordiske naturgasudredninger
 2. Maktstrukturer och styrelseformer inom teatern
 3. Adult Education
 4. Nordisk samarbeide om energisparing i byggsektoren
 5. Norden och fackpressen
 6. ILO og kvinner i arbeidslivet
 7. Aikuiskasvatus Pohjoismaissa
-

KUNGL. BIBL.

12 JUL 1976

STOCKHOLM

LiberFörlag
Allmänna Förlaget

ISBN 91-38-02231-1
ISSN 0375-250X